Оссолінсъкі колекції.

CD – диск виконано в рамах угоди укладеної з квітня 2004 р. між Львівською науковою бібліотекою НАН України у Львові і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві.

1447.

Misc. hist. z lat 1696-1749 dotyczące głównie okresu bezkrólewia po śmierci Jana III Sobieskiego i pierwszych lat panowania Augusta II Mocnego.

XVIII w. s. 543

Od Krolewiczow do tychże Wdztw.

Jaśnie Wielmożni, Wielmożni,
Nasi Wielce Mli Panowie

N. Inw. 1447.

Jakoż za nieuchronnym tego wyrokiem, ktory affert Spiritum Principum, Nayiaśnieyszy Boże Pan, y Dobe Nasz rubleciplica Smiertelnosci Ludzkiey stanąwszy, ciężką y grubą nadymerykańską Sceną Cały Dom Nasz nakrył żałobą, tak Nam in Societate cum Rpca Orbitatis et luctus Unicum zostało Solatium, gdy uważamy, że nostri Meritur totus Cujus pars maxima Virtus. Nietylko z Nieśmiertelnego Boga Duszy, ale y w pamięci Cnych Obojga Narodow, ktorych wolnemi będąc obrany głosami wprzod do Obrony, niż do Korony pospieszył. Legali hoc Vinculo, tym bardziey miłey Oyczyznie astrictus, Osobę swoią Pańską, gdziekolwiek imminebant Oyczyznie Martis diserimina na Zaszczyt opponebat. Anteceporum suorum auxit gloriam Cnych Narodow Nnis Immortalitatem propagavit. Paterna Regia, in Palestra, Posteritatem emulavit, iako własnemi Nie-wczasami y fatygami Charissimorum civium, quietem periculis ppriis singulorum pacis tutelę dinem conservare, tak dalece Że non Sibi, sed toti recidit se Vivere Mundo. His in Rempub. Studijs enutriti labo initiati, teyże Oyczyzny amorem et curam Spirantes offerimus WWMMnli LL. w Osobach Naszych figura Substantiali Patris, et lumen Paterna gloriae in confidentiam et amorem, na ktorym nigdy ostrocieniu Nayiaśnieyszych Bo-low Lotomotiw nie chodziło Speculorum tractu ab experientiam, Zkąd decus et Subsidium Oyczyznie brevi Posteritati Regio oblega-tio tym większa, im większe ab arbitrio Sui Populo odbierali be-neficia. Teraz prosperrimos Suiliorum Eventus WWMMnli L.L. Życzęc, Zostaiemy J w Warszawie d. 12. Julij 1696.

WWMMnli LL.

Oyczymie Życzliwi y powolni Słudzy.

Jakub Ludwik Krolewicz
Alexander Krolewicz,
Konstantyn Krolewicz

INSTYTUT OSSOLIŃSKICH

Od Xcia Kardynała Prymasa do Wdztw.

Jaśnie Wielmożni, Wielmożni MMnli LL. y Bracia

Kiedy tey Aptey sine Consilio, Prudidio, Arario, Zostaiacey, te

Jeszcze Superaddita Fata, że nam in ipso periculorum Aestu Clypeus fortium odebrany, ktory blask oczom Nieprzlkim do tąd Czynił, nihil reliquum mihi in hac Primatiali Specula, Zostaiącemu, tylko oddawszy Sortes tey miłey Oyczyzny Supremo Swiata Całego Rectori, wszelkich zażywać Srzodkow, ktore by mogły całość oney in tuto Zachować. Dla Czego po expedyowanych iuż do Wdztw, Ziem y Powiatow, na Seymiki Uniwersałach, hac fidutiali literâ, z tey Czułości y afektu, ktorym zawsze provirili oyczyźnie Swiadczył, WMWMCi PP. Upraszam, abyście przez miłość tey Spolney Oyczyzny, ktorey wszystko, y Samych Siebie powinniśmy devovere, Na teraznieyszym Seymiku Wdztw swoich, Consilia swoie dirigere tak raczyli, iakoby tristis Reipub: facies in laetiora assurgere, expectatio Gentium erigi, destructa Stanow Rzptey Compages ad pristinam formam redigi, distracta niechęciami. dispersa niezgodą in Unum coalescere, a zatym ułacnienie przyszłey da Pan Bog Nowego Pana Elekcyi a moto omni ambitionum metu in Fraterna charitate subsequi mogło. Summum do tego et principale dodamomentum Unio Animorum, iako Regnorum tutissimum firmamentum, bez ktorey Rpta tot malis exercita in plenitudine pożądaney tranquilitatis nullatenus consistere może. Upraszam tedy, iako naypilniey WMWMPP, abyście zapomniawszy wszystkich prywatnych Interesow, publicam utilitatem, decus publicum przed oczema mieli, y na obradzie teraznieyszey Communi Zelo, sama Obrona Oyczyzny, iako naydoskonalsze ubezpieczenie się, od Pogranicznych Zamysłow, ukontentowanie w Zatrzymanych Zasługach Sangvine merentis, Rycerstwa traktowane były. Tudziesz Artillerya robur militiae, aby debitis posilona być mogła Subsidijs. Zalecam Niemniey Veteris devij reparationem, y ieżliby się co znalazło lub Sub Regimine Panowania przeszłego, lub z Nas Samych co by na Prawy potrzebowało, teraz Czas, et plena ad meliora libertas.

Ja zaś ile sił y Zdrowia stawać będzie, publico Bono spolnie z WWMM PP. litare non desistam, pewien będąc, że ad mensuram pracy, et Conatuum Nostrorum, retributio od Pana Boga będzie. Od ktorego gdy Radom WWMM PP. Spiritum charitatis et fortitudinis Imploro. Primatialem zasyłam WWMM PP. Benedictionem, pisząc się in affectu. z Warszawy d. 10. Julij 1696.

WWMMWM PP. Uprzeymie Życzliwy Brat y powolny Sługa.

Michał Kardynał Radzieiewski Prymas

Od P. Krakowskie, Jabłonowskie do Wdztw.

Czy wprzod niż słowa wyciska Osierociałey Rptey Status, jacet ille Terrarum fragor, ille fulmen Europæ, Straciliśmy Pana, a Ja mego Dobrę, Amat dici Pater, atq; Princeps. Niewątpię, że każdego z WWMM PP. boleie Serce, bo ktoż by tego nieżałował Smierci, in quo Viximus, Żałuie Polska, iako krola, et Regni decus inclytum, żałuie całe Chrześciaństwo, iako Antemurale Suum, To tylko w Żalach folgę Czyni, że nieśmiertelność dził y Czynow Walecznego Pana, tanquam Superstitem Stawia, Vivit post funera Magnus, Żyie w sercach Naszych, żyć będzie wiecznością wiekow pro Nobis Solicitior, pro se Securior. Kiedy zaś widziemy Nudum remigio latus y WWMM PP. otwieraią się tempora Curarum, Odzywam się y Ja przy oświadczeniu moiey WWMM PP. Submissyi, z Szczerym ku Dobru pospolitemu usiłowaniem, A iako cały wiek moy poświęciłem Usibus Rptey, tak cokolwiek we mnie, daley sił y Krwie vel de ultimo Vivente bydz może, Aris, Oyczyźnie, swobodom y Wolnosciom Jey niosę pro Victima. Samych WWMM PP. biorę testimonia, iako mię wierność ku Krolom Panom, ku Rptey szczerość y miłość non ostendanda Virtute, aut per artem nienaruszenie

przez te Lata fovit. Tenże wemnie y teraz Sensus, taż teneritudo, tenże Libertatis Amor, et Coniuncta z WWMM PP. voluntas. Każda y teraz Akcya moia nieinaczey mię pokaże tylko iako optima WWMM PP. pro Repub: mieć zechcą Studia. Zabieram się na rozkazy Ich, zkąd ieszcze lepiey zalecić mię WWMM PP. może obsequij fidelitas. A że Konserwacya całości Rptey ab extra primas Zabiera Curas, informować nietrzeba, przypomnieć tylko należy, iak długa, iak ciężka, y iak niebezpieczna trzyma Nas Woyna. Pokiey żył Pan tak mądry, Bellis indomitus et Martis amator, y wgrożony Nieprzlwi, nietak ieszcze desperati byliśmy Casibus, gdy zaś teraz tak nieszczęśliwa obudzi Nieprzla Konjunktura, Nimis grande periculum. Ogłaszać nietrzeba WWMM PP. co publica dawno podała fama, y w każdym z WWMM PP. experiencya Status uczyniła wiadomość, iako egestas Woysko scisneła, Causas in aperto macie WWMM PP. tak wielki borg u Rptey, Hibernę z Delat vix quarta parte Sui, dochodzącą? Konsistencyą w Pustyni, a do tego Caristia nad zwyczay y pamięć Victualium, a mowiąc expressius, głod pogranicze Sciskaiący, zkąd iak osłabiały siły nasze, y na tak wielkie Niebezpieczeństwa, quam simus impares, zważyć łatwo WWMM PP. Więc abyście WWMM PP. efficatia Securitatis externa wziąc przed się chcieli media, wielce proszę, et publico obtestor Amore. Iakie zaś widzę Sposoby, Zdanie moie WWMM PP. aperio, aby naprzod assekurować y ubezpieczyć raczyliście Woysko, tak propterito iako et infuturum w płacy? Zachęcicie tym WWMM PP. lubo gravem dotąd et infructuosam do dalszey Służby militiam, ktorey w Ustawicznych z Nieprzlem y Zimą y Latem Boiach z diversyą koligatom, z Sławą Narodu, z Zaszczytem Granic, wytchnąć nieda Herculeus labor. Ile zaś ferendum potrzebuie Subsidium Życzyłbym Ich MM PP. Posłom Swoim dać plenum Ius.

aby na konwokacyi nowe iakie cum Executione solida mogli umowić Podatki. Teraz zaś przynaglić satisfakcyą dawnych y Zatrzymanych Uchwał, Non mea me, sed publica Commoda movent. Widzicie WWMM P.P. że woyska ad defensionem Rptey, trzeba, gdy go zaś prędkim nieposilicie Secursem, et Spes meliores przez aplikacyą publiczną niewzniecicie, nierozwodzę cum propinquo Summæ rei discriminę? Iest, upewniam, w Rycerskich Ludziach Bellô vivida Virtus, byle tylko widzieli Causas et merita Spectari. Pod tęż WWMM P.P. Łaskę y opatrzność podaię Fortece tak w Podolu, iako y Ziemi Wołoskiey Prædidijs osadzone, tak iuż y te przycisnął Niedostátek, że iedna Ich tylko daley Zatrzyma nadzieia? Gdybym był y teraz Okopowi Gory S. Troyce, ktory fines ab Hostico zasłania, y Munsztuk na kamieniec włożył, Ludzmi z Regimentow moich, Prowiantem y legominami własnemi niedał Subsistentiam, upadłoby było hoc Summum robur. Ośm dni całe Sołtan z Iaraskierem stali pod Kamieniem deliberuiąc super aggressum, tylko że widzieli, quæq; provisa, ustąpić chardey musiał Imprezy. Godzi mi się przytym WWMM P.P. Informować, że lubo tak niepłatne, swoim iednak Fortecę tę trzyma Woysko Żołdem, dość małe, y tylko ad apparentiam z Hiberny teraz ma Subsidium, a przecie y z Pocztow Swoich y osobliwym od każdey chorągwi ukontentowaniem aucta IchMM P.P. Kommederowanym prowiduie Stipendia. Sæculorum Historia pierwszy podobno mieć w sobie ten przykład będzie, że y w kilkoletnim borgu Żołnierz służy, y Fortece na Zaszczyt Rptey suis trzyma impensis. Iaki zaś skutek in publicum, nietylko partis Bello, decoribus, ale y Konserwacyą Kráiow pogranicznych ztąd się pokazał, y postronne iuż to ogłosiły druki, Trahimus tempora Votis, aby tandem publiczna na to weyrzáła wdzięczność, y szczera WWMM P.P. aplikacya do należytego Ukontentowania. Przypominam y Artyteryą Koronną Summum Woyska Præsidium, aby taż WWMM P.P. wzgląd na to osobliwy miała Prowidencya.

Mowić y za Sobą, a raczey za Ludzmi pod Imieniem moim Służącemi z Repartycyi Sobie podaney zważycie WWMMPP. iak wielki Komput własną do Usługi Rptey konserwuię fortunę y niedług iaki, ale kapitał na Substancyą moię zaciągniony, tak wielkiemi go co Rok opłacaiąc Prowizyami, w ręce WWMM. Panow, et in Sinum publici commodi Złożyłem. Wyznać daley muszę, że niepodobna wystarczyć kosztom y Stratom bez prędkiey Łaski y posiełku WWMMPP, Uniżenie tedy Upraszam, aby circa Iustitiam mieliście respekt, non indebita posco. Niebawię dłuższemi WWMMPP. reflexyami, bo ie każdego prudentia providere może, z tym się tylko oświadczam, iako mię miłość Praw y Swobod Oyczystych, Cnota y podciwość nigdy niezmazana, et unum Sentire z WWMMPP. trzyma, Z tym się y do następuiącey deklaruię WWMMPP. Konwokacyi, y ten tylko Cel, ut bene sit Patriæ, zamierzam Conatibus. Braterskiemu przytym oddaię się affektowi, z nieodmienną zostaiąc obligacyą każdego &.

P.S. Donoszę y to pstaone mea WWMMPP. że nowe Zaciągi iawić się poczynaią, ktore iako bez podeyrzenia, tak sine periculo Reipub: ile w teraznieyszych bydz niemogą Koniunkturach, Macie WWMMPP. in Omnes Casus Woysko, obmyślić mu tylko prędkie Subsidia, sufficiet usłudze Rptey. Te zaś nowo zaciągnione kupy, iako są nad Zwyczay y Prawo, tak abyście WWMMPP. wzięli przed się do Zabieżenia temu reflexye, wielce proszę

WWMMPP. Uprzeymie Życzliwym Bratem y Sługą powolnym

Stanisław Jabłonowski K.K.H.W.K.

Od PP. Lubomierskich do tychże Wdztw

Wiedząc dobrze, że Rpta post Fata Principis zupełna Praw Swoich Pani et Arbitra Zostaie, y dispositio Substantiæ Regiæ

Et Cognitio Praw Oneyże primario do Niey należy, Aże nie może przytym domowić się tego Sama przed Seymikami y konwokacyą, niezaniedbaliśmy wtym powinności naszey by naymniey, żeśmy eodem momento po Smierci JKM tak z władzy Marszałkowskiey, iako y Skarbowey Koronney, Skarbiec w Zamku Warszaskim zapieczętowali, aż do przyiazdu Xcia JMci Prymasa, y przytomnosci Senatu zgromadzonego, za ktorych przybyciem y ziazdem zdało się Consilio, aby dla lepszego Warunku, y bezpieczeństwa, wszystkie mobilia y Depozyt tuteczny był zrewidowany, zinwentowany przy obecności Senatu. Pozwoliliśmy odpieczętować Skarbiec eâ Conditione, a żeby przy Nas po uczynioney rewizyi, y zinwentowaniu mogł bydz znowu Pieczęciami Naszemi zapieczętowany, y nieruszony, Usq ad decisionem Reipublicæ do Konwokacyi. Oczymeśmy wprzod WWMM PP. na Seymiki donieść mieli, ale że nie tak Successit, iako się było umowiło, po post descensum Xcia JMci Prymasa Samego naprzod, et totius Senatus ad revisionem, et Conscriptionem Inventariorum Krolestwo JchMM osadziwszy potęgą Gwardyi Swoich Skarbiec, non Contenti ad minuculo authoritatis publicæ. Pieczęci Naszych przyłożyć niedozwolili ale y owszem in Consulto Senatu, non obstante Manifestatione Nstra, Skarbiec otworzyli, y mobilia wszystkie, ktore tu były, między się podzieleli. Oco przed Xciem JMcią Prymasem manifestowaliśmy się de Iuribus et Prærogativis Reipub: napisawszy List do JMci Pana Krakowskiego NWMP. Prosząc pro Munere Officiorum Nrum, aby przynaymniey Skarbiec Zołkiewski, w ktorym maxima et potissima pars Substantiæ JKM. zostaie w Rękach et Custodia JMci mogł być ad decisionem Reipub: pod Pieczęciami JMci, y Skarbu Koronnego assekurowany, y nikomu niewydany. Wczym że Pcavimus indemnitati Reipub: et Supremæ decisioni Oney, iako wtym Czułość y pilność Naszę obsequio WWMM PP.

Radzieiowski Kardynał Prymas

Et Reipublicæ deffuimus y o usłudze tey naszey manifestamur, tak cokolwiek na tey Obradzie około Całosci Rptey, Wolney Elekcyi Securitate publica, et indemnitate Praw, y wolności oneyże Constituere będziecie raczyli. My za to wszystko Vitam et sangvinem y fortuny Nasze do Usługi WWMM PP. ochotnie poniesiemy. Vniżone przytym Usługi nasze Z Warszawy d 10 Julij 1696.

WWMM PP. Uprzeymi Bracia y Uniżoni Sługy.
Stanisław Lubomirski M.W.K.
Jerzy Lubomirski Podskarbi W.K.
mpp.

Od Wdztwa Sieradzkie do tychże Wdztw.
21. 8bris 1696.

Kogożby moles lapsuræ Patriæ przeniknąć niemiała, y cięszkie ex crebris mutationibus na nasze Orbatos Patre Filios, zwalone niestrwożyło onus, kiedy nietylko ex Cinere P. N. M. renascens Vermis Serca nasze toczy, ale gdy do tego augetmajora codzienna experyencya, przypatruiąc się Oyczyznie Naszey, iako discordijs Civilibus fessa, classica canit per machinationes zerwaney Konwokacyi, ktora oneyże ostatnią tulit prawie ruinam, owo zgoła in malorum chaos non retractu passus. Widząc tedy siebie tak ogołoconych, niemaiących, quis opem ferat ferat tey Strapioney Oyczyznie, Prawom, Swobodom, y wolnościom Naszym, ktoby ruere in Cladem nie pozwolił, Sami ktorych, lub nieostygłych w teyże Ochocie WWMM Panow pociąga in defessum Studium, abyśmy tantis ictibus mogli in Obicem piersi nasze Stawić dobrze zachartowane Antenatorum Actis, Consulamus Patriæ, prospiciamus Nobis. W czym maiąc ex Zelo Patriæ od WWMM PP. ad tutamen Oneyże, y afektu Braterskiego incitament, daiemy zobopolny dowod nieodmienney Charakteru przeciwko tey Oyczyźnie Życzliwości, to donosząc WWMM Panom, że litando sangvinem, et Servando Vitam, fortuny nasze Stawiaiąc in excubijs, spolnie z WWMM PP. to całemu ogłaszamy

Swiatu, Non Nobis adversa imperare Novimus, Sed nobis datum est Adversa Vinci. Aże zaś Matrem suus conteruit infans związkowych impreza, ktorym a żali favente Cœlo za dyspozycyą Boską wstręt iuż prawie ginącey Oyczyzny, iako de Utero teyże pochodzącym Matki odbierze. Gdy ulitowani Iey zguby na piersiach Oneyże miłość rysować będzie. Jeżeliby zaś w sercach Ich cruda wieła się Sævities, aby nieiako znać się bydź Ossa de Ossibus iey, chcieli extenuare Vires, y ingrati recalcitrare lactanti, tedy wtym się oświadczamy, że ze Wszystkiemi WWMMM. PP. Spolnie pari Certare zechcemy affectu. y Pvisis pvidere jaculis. Teraz się pilnie Braterskim zalecaiąc afektom &

WWMMPP. y Braci, Życzliwi Bracia y powolni Sludzy.

Alexander Walewski Mar: koła Rycerz Wdztwa Sieradzkie mpp.

Od Seymiku Radzieiowskiego do tychże

Jeszcze Spes boni publici non desperata nec abiecta, kiedy Bonorum Civium nititur Consilijs, kiedy in tam afflicto ac desperato prawie Casu, ma takie Consilia et Subsidia, z Wdztw WWMMPP. gravibus inclinata periculis resurget. Przezorna WWMM. y Braci in futurum była opatrzność, około rozwiązania Związku, Konsyderacya meliora Speranda, że za posłaniem z Konfederacyą Generalną Warszawską IchMMPP. Komisarzow do Woyska, przy takiey Rptey łaskawey deklaracyi na wszystkie propozycye non invenit persvasio locum, iako nietylko z relacyi Obecnego JWJMci Pana Kasztelana Poznanskiego mamy, aleteż y z Manifestu Authentycznego Kommissyi Lwowskiey, y Nam przez JWJMci P. Kasztelana Krakowskiego H.W.K. przysłanego, że ten Związek ultimam Strzeż Boże Wolney Elekcyi naszey minatur perniciem, Interest tedy całey Rptey, iako nayprędzey obviare malis et sistere Cursum, zawziętości, per sociatos animos Rptey y Woiewodztw z Nami w samsiedztwie Zostaiącemi.

Gratulujemo tedy animo Lest WWMM PP. przysłuszy, przy naszeyśm zatę Confederacyą do Wdzięku naszych podziękowaniu, jungimus Corda et Animos, ac Armâ insimul Vim Violatores legum et insolentiam Militum fundującego się kontrij hucyi A. 1667. Amnistyi. Jeżeli ieszcze nie recipisat et ad paratina Pokoy nie przyydzie media Znoszące się z WWMM PP. przez JchMM PP. Senatorow Wdzięku naszych, albo też Mili P. Mar. Koła Rycerz Konfederacyi Naszey, Umyślnie ppter Interima Communicanda Dicta, limituiemy ten Seymik P. Y. Jana Anni da Bog sequentis ofiaruiąc Unum Velle alterum nolle cum Consilijs WWMM PP. y Braci circa Bonum publicum, z Następuiącego Seymiku Szrzedzkiego dalszego WWMM PP. Zdania oczekiwać na Limitacyą Seymiku Naszego będziemy. A teraz &c.

Jakub Szczawiński Wdzięku Inowroclawsky
M.K. Seymiku Radzieiowy

Od Ziemie Rawskiey do tychże

Staropolska Cnota, należyta o całość Oyczyzny, reverencit Zelatya, powego podeiwę Rzymianina przez nas wymiana mowa: Quod bonum faustum felix, sit Rebus et Reipub. Krol Vetimus, iu beamus, kiedy Zdania Cura Solicitudo o Oyczyznę wten ieden WWMM PP. co y my, cel, bliq boni Voeq est obiectum bonum Coium, Jeszczesmy się nie znosili, a iuż Duch Spedi Sentire Unum. Ktoż niewidzi Łaski Boskiey nad nami, kiedy in doc turbido wziął nam krola większe w Polszcze Nasze in Orphanos wzburzywszy Wichry, a krola takiego Ktoremu pisze Aternitas: Rex Salus Populi. Strata takiego Pana każdego o serca przenika, bo quanto major bystia in Possessione Comodi tas, tanto maior in amissione dolor bydz musi. Ztąd tylko Zabieramy Nadzieią dobrą w Łasce Bożey, że lubo regimen Unius sup omnes Vrzisk, iednak ziednoczone Woli, y zgodne Umysły pro Regimine podaci Zawsze Simili sasu, od początku Swego po Zeyściu Krolow Gmubatur Polska, dlatego że Zawsze tylko Virtibus Fatorum impetita, Sed non fracta. Zakrety Fata adversa Szczęściu naszemu oczy, Bog Jam Solveritatis Nas oświeciwszy, Stabit contra Gabaon? A nasze Siły, gdy się ziednoczą, Fortius et fortius corroborabit. Jakoż szczęśliwa zawsze Oyczyzna nasza bydz, kiedy życzliwości Synowska Prawo y Swobod całości, życzliwie hołdowała, teraz Niewiemy, co za Adversitas temporum et irritamenta nasłą pity Malorum

Że gdzieby miała alma pax regnare, et dulcis saturare quies, gdzieby Ichmm PP. Hetmani monstrare Viros, krwie nasze, Os de Ossibus Nris tak trzymać, aby Oyczyznie, y w niey Wierze S. Katolickiey, y Swobodom Naszym, Murus Athenaeus, a' nie pernicies zostawały, to dissensiones turbant, ut Gangrena zarazi ły Oyczyznę. Widziemy tak wiele Narodow czuiących na Zgubę wolności y tak wiele Naszych Tantalow na pożarcie tego złotego Wiary Chrześciańskiey y Polskiey Wolności Iabłka, ktora diviso p Contraria Studia Populo, w Niebezpieczeństwie zostaie. Quae magnitudo periculorum z tego Związku, kiedy Synowie Oyczyzny, u Nerones szukaią Mieczem Mieysca w Wnętrznościach Matki swoiey. Uchoway Boże, żeby na Nas nieprzyszło z tego Związku. Quaerunt, cum qua Gente cadant. kiedy sentimus pejora timere, nadzieia tylko de Sion, aby Dextera Dni tego ktory latet sub herba, anguem odkrywszy, Nam in Ultionem podała, y to według Statu y praw Naszych. Fiat q̃ Electio Regis libera w sercach Naszych y głowach rysowała z WWmm PP. gdy vocamur ut Uniamur. To naybardziey przed się zabieraiąc Nullum est Certius amicitiae Vinculum, quam Consensus et Societas Consiliorum et Voluntatum. Iednoczemy wole y siły nasze. Ten zaszczyt Cnych Staropolskich Antenatow, przed oczema maiąc, dulce et decorum pro Patria et Libertate mori. Z zabraną WWmmPP. Konfidencyą przy całości Oyczyzny, y Swobod Naszych, Dobr, Fortun, y Substancyi pectora ferre y głowami zaledz spondemus. Iterazniey szy Seymik Relaonis dalszą w Nim uchwałę Podatkow ad d. 4. Ianuarii Intencyi znoszenia się z WWmmPP. odłożyliśmy, y oczekiwać szczęśliwey przyszłych Consiliorum denunciacyi, na dalszy proceder Związkowych będziemy życząc z WWmmPP. Comunicata skutecznie Consilia, y na ten czas profitemur, iż iezdeśmy &c.

Od Ziemie Wieluńskiey do tychże

Ktoż niewidzi, iż iak prędko invida fatorum rabies Dobrotliwego z Oczu Naszych rapuit Pana, tak osierociała Oyczyzna

Undiq impelita, zda się do ostatniey zmierzać zguby, Suaq fata canit. Niechcemy WWMMPP. tanta rerum exponere discrimina, gdyż każdemu Civi Patriae oczywiscie patent. Nihil iednak dictu tristius, iako kiedy impracticabili podczas żadnego Interregnum exemplo właśni Synowie, przeciwko Strapioney Matce feralną armuią Rękę, et Cui decrat inimicus, per Amicos oppressa. Spodziewaliśmy się że wysłani od Rzptey IchMPP. Komisarze lenient furorem. ale widząc irritos Conatus tenże y Nas, co y WWMMPP. perstringit metus, żebyśta, ktora tylko nobis tuta relicta e Futuri Regnantis Elekcya, do iakiego strzeż Boże, nieprzyszła Zamięszania. Podaiemy y to do osobliwey WWMMPP. Konsideracyi, czemy na przeszłym Konvocationis Seymie filium Unionis Statuum ruptum kiedy Konfederacya bez podpisu JMci P. Marszałka Izby Poselskiey, w ktorego Osobie repraesentabatur Authoritas Ordinis Aequestris, y tak wielu IchMM. PP. Posłow in lucem edita, przez co depressam widziemy Libertatem. Te tedy malorum praesagia, Specialem w Nas wszystkich potrzebuią animorum Unionem, do ktorey wzaiemnie WWMMPP. invitamus. Wczym abyśmy Sufficientius z WWMMPP. Conferre mogli, Seymik Nasz ad d. 4. Januarii limitowaliśmy cum ea Protestatione, że circa Conservationem Praw y wolności Naszych. gotowiśmy impendere Vitam. A tak kiedy w Nas wszystkich należyty ku tey Oyczyznie militabit Zelus, Nadzieia w Bogu, że na przyszłey da Bog futuri Regnantis Elekcyi, Naprawiemy destructa, erigemus collapsa, infirma roborabimus. Co wszystko in pectoribus WWMMPP. złożywszy, dalszey z WWMMPP. oczekiwamy Korrespondencyi, profitendo &.

Jozef Olszowski M.K.K. Seymiku Wieluń.

Mowa na konwokacyi JMci P. Alexandra Jabłonowskiego Chorąże K. Posła Woyskowego do Ryteyi tempore Interregni w Warszawie. 1696.

Woysko koronne, korony pewny Zaszczyt, stawa tu przed WWMM Jaśnie Oświecony, Jaśnie Wielmożni, Wielmożni MMPP. Stawa nieprzeznemi nadpęte klubami, quasi qui sacit inficit, ale krwią, ranami, nuzą okryte, które za Nas spodziewaią, et die ax penuria. Gotowalismy się wezwać na Trm ten, który osierociały z Oyczyzną opłakuiemy Vipores? Mężny y Niezwyciężony Krolu, Wysłuchał był Nas iako Pan, świadczył był za Nami oculato Rutu, iako prac naszych y boiow, kompan przyczynił by się y dopomogł, ad deserviam meredem, iako król, czyscią Gregarij Judons, niż Tronu osadzca. Weszlibyśmy in benegestorum kompuly, My twoie Zwycięstwa, by nasze rachuiąc bitwy y krwawe skombinowawszy Regestra, za odważne ważney doslibyśmy Zapłaty. Przypomnielibyśmy teszyny, których lubo Zapomnieć Swiat niebędzie umiał napamiętać się niebędzie mogł. A owszym pamięć nasza nieredzi żałaby, przyszedłby nadłamany to Azyi Wschod Zaćmieniem Nocturna Sydoris, twoie illustrando decora. Przyszedłby obroniony Zachod y Rzymskie Państwo z pewney podnoszące głowę ruiny, twą sławę by wyniosło. Pułnoc Moskiewska y Szwedzka młodych ieszcze lat y odwag twoich Scena mowiłaby! A Południowe plagą, zeżeliby od akcyi twoich materyi vacarent, to przynaymniey dziełom twoim po całym Swiecie in Auge roznosiły by Swiatło. Ale daremne skargi że cię niewidziemy stare dni, Umarł Nam Oyciec, Żyie Matka, Oyczyzna Nasza, ktorey w konwokowaney WWMMPP. Liczbie stanąwszy Augustum wszystkich Stanow Rzpltey Corpus, iako Zasług Naszych wiadome, tak niewątpiemy, że Nam wdzięczne będzie Mowić wiadome, bo ktoż niewie, że od lat sześciu bez płacy, bo bez Seymu, lat cztery bez Nadzieie, bo bez uchwały y asekuracyi służemy. Mowić wiadome, bo nietylko Zasług nieznamy, ale y Hiberne na Delatach tylko szyszamy, nie z wdzięczną bierzemy. Mowić wiadome, bo Nogą granie od lat kilku nieprzestaiący, prócz codziennych lecie y Zimie Utarczek, Podiazdow, Forwarchtow, Zabiegow, Straż

I innych dzit Rycerskich, z pustynią, z głodem, z Niebem, na Niebo woiuiemy, y z tym wszystkim, co z pustyn zwierza wygania iuż pobratalismy się y Żyiemy. Mowię wiadome, bo niemaiąc względu na nieodebrane Zasługi, na niezupełną Hiberną, na niewsparte niczym potrzeby, Szanć S. Troycy Polską Matkę Staraniem Ich MM PP. Hetmanow Dobrodzieiow Naszych wystawioną uiętym od gęby groszem Konserwuiemy, iakby mało na tym, krew tam swoię lać, y poświęcać, ale Nam Śmierć za Oyczyznę kupić sobie należało. Niech Nam miłość rowną stawią Rzymskie Legiones, niech podobną Woiowania Manierę dzisiay zapalona Woynami pokaże Europa, niech y sama Polska dowiedzie, ieżli rowną życzliwością, cierpliwszym posłuszeństwem, okazalszą Miłością, Woysko Iey, kiedy w takich broniło Circumstanciach. Minąwszy Wiedeńskie, Parkańskie, Zwanieckie, Bukowińskie, Budziackie, Wołoskie Zwycięztwa, potrzeby, Kraiow y Fortec zawoiowania, część dzit wielkich Nieśmiertelnego Woiennika S. P. K. IM. Jana III. przynosiemy in gremium WWMM PP. dwie Batalie sławy y Szczęścia świeże fructus Ich MM PP. Hetmanow, Dobrodzieiow Naszych, Magnorum facta Deorum diceres, iedna w Wołoszech, pod Usteczkiem, druga pode Lwowem, w pierwszey Passygerey Sołtan, 30 m Tatarow wyniosły, 5 m Wozow Zacharyi cięszki y drogi chcąc wprzod krwi naszey się napić, niż głodny Kamieniec nakarmić, dał Nam oboie w ręce, do Niego Secundo flumine przypłynąwszy Ich MM PP. Hetmani z Woyskiem, z Pola go zepchnąwszy mil pułtorey, Victricibus Aquilis ad gloriae metam pędzili, tak Imię Polskie sławą, iak Woysko łupami dzieląc, w Ofiarę Oyczyzny Barbarum Martem Cereremq; litarunt. W drugiey tenże Sołtan zebrawszy ze wszystkich Państw swoich w puł Zimy, Ordy 100 m ich pod przedmieścia Lwowskie przyprowadziwszy od IMP. Krakowskiego Wodza y Dobr naszego, y małey przez Niego Zebraney Woyska kwocie, bezwałowey Infanteryi,

Nakoc od Żelaznych pierśi 300 Laconum odnioſł klopke, y odpor,
że tegoż dnia odciąpił za milę, trupa y Niewolnika zoſtawiwszy
na placu Niemało w postrzelanych y Zabitych Przywodcach natar-
czywości Swoiey tylko otrzymał karę ani na nowe zabieraią ſię
Zambuty, żadney proce Ich Set Saſyru nieodnioſł za granicę
korzyści, tak Virtute pugnant, non numero Viri. Tak Imli 2. Kra-
kowskiego Sapiens mens una plurium Vrbit manus. Uważcież
WMMciLi LL, iakich Hetmanow macie, ktorych miłoſcią y Nas
macie, Cito ſię Polscy Heroes nunquam sine laude loquendi klorzy
ad Aram Securitatis WWMMLL. Sacris Oyczyzney miłoſci flam-
mis goreiąc nietylko krew y Zdrowia Swoie poświęcili, nietylko
Krwawym potem Starania w Obozach, Komiſyach y innych
Funkcyach nobilitarunt, ale chcynie Dziedziczne ſubstancye
y Oyczyſte fortuny na Vſtudze Oyczyzny miłey rozsypali.
Wiecżby otym mowić mogliby ſmy, gdy by to WWMMLL. wia-
domo niebyło, ygdyby niemała Ich MMLL. Hetmanow generoſitas
Słowa nasze Znioſła, tak adpelara ochotna, iako do chwały by
leniwa. Doſć natym że in primam partem Satisfakcyi naszych
o Wodzow y Dobrody naszych proſiemy, Aram quę meta labo-
rum, zabiegi naſze, ktoremi lotne Tatary ścigamy, koni po-
kować za co niemamy, za to że putrolka na puſtyniach Sami
ſię Żywiemy, że na pograniczach zimuiemy, całego Zimowego
Chleba nigdy niekraiemy. Karmiła przedtym Ukraina Woysko
obfite kraie pracowitemu dodawały wigoru Rycerſtwu, a przecię
z całego musiały ſię wypłacać Żołdu Myterar płotu chiba że
go drobiemy Sami, niewidziemy, czpoczeły ſię nadzieni bić niżli reſć
nam przychodzi. Nuzmie tedy Chium Sangvinis upominamy ſię,
będąc brwią WWMMLL. ex de oſibus Viri. Zamilczamy, co by
za zawiązanie nan postrzelanym, na Wykup Niewolnikom, na
potrzeby Zabitym, na poparcie Utraconym, należało, o swoie
proſiemy, tym bezpieczniey ſi, im Straceni, tym pewniey ſi, im całey

Rptey życzliwości. Amy w życzliwości naszey niezmordowani, w pracach nieustâniemy, y nadzieią WWMMPP. erecti, ut gloria Belli sit rebus servata suis. Przydziem za wrodzoną Ochotą naszą y Wodzow Naszych doświadczoną odwagą y sam Krwią naszą Sławie Polskiey Zapiszemy Konsistencyą, gdzie ingentibus ausis monstrant astra Viam.

Mowa do Krolowy Jeymci, JMci P. Stanisława Leszczyńskiego Starosty Odalanowskiego Posła na Konwokacyą 1696.

Stawamy N.M. Pani, P.N.M. przed Maiestatem WKM. Wdztw Wielgopolskich Posłowie bez rady w Żalu, tym cięższy sobie wspominamy, na tak sławnego Pana, ktorego ani gorzkiemi łzami zalać niemożemy, słodkiego Panowania, bo nieśmiertelney pamiątki? A gdy przyidzie przy wyrażeniu wdzięczności WKM. wyliczać łaski Pańskie, niemożemy bez cięszkiego narzekania, czuiąc tym większe osierocenie, wyzuci z łaskawey NP.N. opieki ta nas w Nienaruszoney wypieściwszy wolności, w tey zostawuie nie Woli, że Sami w sobie tey niemamy wolności, ulżyć się w żalu. Od tego niezwyciężona ręka ubronić niemogła wiernego Poddaństwa Swego, ktore teraz Samemu poddane bydz musi Żalowi. A na ostatek rowno z sobą y Życie nam bierze, za ktore WKM. wszelką winniśmy wdzięczność, żeś zdrowie Pańskie piastowała, a oraz w nim Życie nasze, Życie Narodu Polskiego. Z iaką zaś nieodmienną przed WKM. Stawamy Życzliwością, wywodziemy to przez pierwszego krola Naszego Lecha, ktory założywszy krolestwa Polskiego w Wielkipolszcze gniazdo, przy Nim zostawił w Nas wrodzoną przeciwko Maiestâtom wierność, Z tą iako się Wdztwa nasze WKM. oświadczaią, tak należytą przez Nas Czynią Kondolencyą &c.

Mowa Tegoż do Imci P. Krakowskiego K.W.K. Jabłonowskiego.

Przedtimże Kotu Rycerskiemu Hawaj, ieżeli nie przed pierwszym Narodu Polskiego Rycerzem, przedtim wolności Szlacheckiej, ieżeli nie przedtym, którego Spracowanym Zdrowiem w Siłach Swoich nie nadwerężona, którego krwi wylaniem bez zmazy zostałe którego mowią wielkiemi Zasługami pamięć. Przedtim Wodzowi Naszym, ieżeli nietam, Gdzie cała Ojczyzna bezgłowy tułaiąca się w Sercach Civium errantia membra reponit, Odpoczywa Sobie Wielgopolska Nasza pod obroną WMMP. z tych woien, z których ieszcze Szabla niedopchnięta w pochwach, ani kray mogił Swoich nie zalazły, ale iuż tego, zapomina, wywodziowszem bezpieczeństwo Swoie, et remedia facto de Vulnere nulla sicatrix, nieczuiąc potęgi nieprzyiacielskiey zatak dobrym Zastępcą, zażywamy tedy nietamowanego od Nikla głosu, na wyrażenie wdzięczności Naszey WMMPu Jubilanci Naszych, Mieczem nierniezionych na ukontentowanie ochotnego Woyska, które ze teraz ipso facto Ojczyzny z konfederowane, iako też dnak dziękuiemy WMMP. za dotrzymanie Jego dołąd in obsequio, tak mamy Nadzieię, że WMMP. niepozwolisz długo Visara in Visara Condi. Ieżeliż nie przyczerpany, do Laskawych woci się Ordynansow, ten któremu WMMP. iedną ręką Buławę Commendowałeś, drugą zarowno z Nim Nieprzikłe gromić Szyki; Tu ductor miles, idem Gscinibus et facis agenda. Prosiemy WMMP, abyś tą cnotliwością, którą na usłudze Ojczyzny widziemy, in Cypeo vigilej ducere hostes chciał, y teraz rozwiązał to Woysko, in Fasces Zwycięzko naszych niepoprzestań. Za co dziękuiemy, cieszyn o co prosiemy, Ultorem videant Servatorem Quirites.

Tegoż zagaienie Seymiku ex Limitanea

Stawam z tą życzliwością, która non novit mutare Vices, ani przestawać w tey usłudze, z którą z Laski WWMMPP. ad publica munera Veni. Spodziewałem się Szczęśliwiey teraźnieyszy Seymik zagaić, rozumiejąc że zgodne WWMMPP. Rady miały oddalić ieforahi ad Optyny,

Ale widzę że ta Jors dobra pospolitego, co y niedoyrzałego Urodzaiu, nakłony modo Jol nimius? Zkąd owocu nadzieia, aliż znowu nimię corripit modo imber, I ruszy była wdoszłym klosie prawy swobod swoich, Zpta gdyby znała tak pogodną aliam Virn factorum, ale ieszcze potrzebuie ratunku Jolis ab ictu ieszcze expectant p missas horreu messes. Mamy Ja nadzieię, że się otrząśnie spętana związkami Wolność, a owszem crescit p Vincula honor, że przy tłumiona powstanie. Azasz nie celsior exit quum Gmatur Virtus, a osobliwie ohym nam wątpić niętrzeba, kiedy łączysię z Radami Naszemi grande decus, Columenq, rerum, JMCI Wda Kaliski mwmK. któremu pierwey dziękować, a niżeli witać w Wdztwach Naszych należy, znaiąc się wprzod do obligacyi, niżeli do poznania, tak pożądaney w kole naszym Cso by, te WMMK. lepiey pokażdym z Jch MM. uznaszwdzięczać niżeli ią Ja wyrazić mogę, Pedąc wtym owym Cchem, reddens ii integra Verba, z taką ochotą manibus portaberis Vulgi. Mnie zaś takoż miła teraźnieysza Wdztwo Usługa, tak tym bardziey gratus Jeretur sub teste labor.

Mowa tegoż witaiąc Posłow z Konwokacyi.

Doznaiemy w ostrocieńskiey Ogczyznie przeciwności Naturą, która nam Smakuiące pozory zwykła taić, nieszczęściu zaś te co tłumiemy Sami w nich, że by Jch nieczuć tłumiemy się, a przecię nayprędzey wypuszczone widziemy, adversa nudare solent celare secunda, Napełnionymy się żalami nietylko z Relacyi WWMMPP, którą ad tristem Societatem mamy, ale z ogarnionych zewsząd nieszczęść widziemy Venturi Nuncia luctus. Stąd też powinność prawdziwego Senatora piastuiącego Fasces, tak w tych nieprzewidzianą na dobro pospolite inditi solubili nexu trzymać sompagem, także przeciwne do bu pospolitemu rozwięzywać Związki. Doznaiemy wtym wielkie prace et sonamina WWMM PP. Mli P kasztelanie Poznańskiego nieprzewidzieliśmy się, że tego do skutku nieprzyprowadzić, czemu się Zpta opponere niemogła, aler uznaiąc iednak Wdztwa nasze wielką wtym ochotę WWMM PP. Witam Jmieniem Jch. Venus salutifer Urbi. Toż przywitanie należy WMli P. kasztelanic Chełmińskiemu, gdy przyzen awaia

Galecki

przyiemski

Wdztwa, żeś natam tym mieyscu stáwał, iako Virtutis verg Custos rigidusq; Satelles. Dzierzcie na ostatek WWMMPP za dowod wdzięczności naszey, że iako tak wielkiego na Oyczyznę przypadku niebędzie mogła edax abolere vetustas, tak zasługi Jego w sercach naszych, Nomenq; erit indelebile Vestrum.

List Xcia Kardynała Radzieiowskiego do Wdztwa

Nieszczęśliwości to moiey przypisuię, że List moy na przeszły Seymik WWMMPP postany, iako quodam niedoszedł, lubom go na pewne ręce y wczesne ordynował. Amogłżebym w sobie continere silentiu na ogłos tak sławnych in publicum WWMMPP. czynow, które ato teraz całey Rzpltey przykładem, y Cynozurą, et ex gradu plausum zamilczeć. Mogłżebym być insensibilis tak wielkim ku Sobie Łaskom, nad które nil maius dari potest, kiedy oczie WWMMPP. Prymacyalną powagę moią, na którą się novandarum rerum petitio zasadzić bym, pod którą lekko uważona Ambicya podkopy tentabat, pod swą Dotekcyą wziąwszy fortitudine ac constantia Jchmmpp. Senatorow, tudzież Jchmmpp. Posłow Wielgopolskich na konwokacyą, na Seymikach zaś teraz świeich, gestorum meorum gratia censura nauczyliście iąć WWMMPP, że facilius ę ambire, quam agere Magistratum. Wypłacam tedy nayniższym podziękowaniem Dobrateliści WWMMPP. affekt, et tam quam Tutelaribus Dijs non levefolium, ale pełne wdzięczności Serce Sacratis obrad WWMMPP. postibus appendo. Suę tedy prace moie Curæ et Vigilię hac mercede placent, y lepiey w czasie in ini adversitantibus nie może ta ochota, którą przeszłemu ac nowiszemu Oyczyznie matce moiey podwięzłem. A iako to WWMMPP. czasu et consiliorum pomiarkowanie exprudentia, tak nato się teraz przydaie, że to co przez ten czas ad Speculam meam należy, donieść WWMMPP. Iaturiey mogę. Publica iuż fama dotąd detulit WWMMPP. niedoszły, Traktat Rzpltey z Woyskiem Związkowym, Manifest Jchmmpp. Posłow w Grodzie uczynionych, y dlatego mi Authentycznie przysłany, dałem go pfacilitori Wdztwu notitia, ex mente Senatus et consilij

Wydrukowaĉ, accessit świeżo Poselstwo do mnie od Woyska Związkowego z Instrukcyą y Listem, co wszystko WWMM PP. oraz y z Responsami Memi Kommunikuię, Ieżeliby zaś eâ Contumatiâ Woysko poszło żeby assygnacye JMci P. Baranowskiego tam Zabrało, gdzie JMci P. HWK. y Komissyi Rptey zaszły, co in hoc passu czynić praesentissimum WWMM PP. Sensum exploro. Nieiestem ci bez nadziei, że ten Związek postrzegszy błąd swoy, niemáiąc ad abrupta słuszney przyczyny, circa reassumptionem Komissyi, możesię ad aequiora nakłonić. Cautellae iednak niezawádzą in casum. Aże taka iest teraznieyszych czasow infelicitas, że rożnemi pismami, Proiektami, Paskwilami, delationibus, scinduntur corda civium, innocenti Populô illuditur, w takowym razie sequenda wielkiego Mistrza Nauka; Si dixerint Vobis, ecce Elias, nolite credere. Podobnemi Artibus et florentissima Respl.ca periit, kiedy bonum publicum simulantes, p sua quisq; potentiâ, certabat. Niech w tych Wdtwach, w ktorych Exulantis praiuri libertatis receptaculum, continuet ten Zelus Cnota et Unio, ktory praesenti saeculo admiraculum, et in medio Vri ego sum, ktory in affectu, et Metropolitanâ Benedictione piszę się &c.

Michał Kardynał Radzieiowski Prymas.

List P. Báránowskiẽ Marszałka Związkowego.

Nayiaśnieyszy Mci Xiężę Prymasie Korony Polskiey
Nasz Wielce Mci Panie y Dobrodzieiu

Na deklaracyą WXM. przez Listy y Posłow Naszych z Warszawy przysłáne, Rycerstwo przywykłe z wrodzoney swoiey skłonności, wszelkie ku Rptey kieruiące Srzodki przyimować raczy? teraz poważne od JW. JchMM PP. Komisarzow od Rptey odebrało powiedzi.

Bardziey z Respektu prywaty iakieyś, ktore Oycowskiemu Osiero:
ciałey Polski WXM. prezentuiemy Sercu. Albowiem lubo te kamien-
ne dla Rycerskiey niescierpianey krzywdy, nieiuż ktora dość posłu:
sznemu Woysku Konfederacyi Konwokacyalney pozwolonego Chleba
iednak uszanowanie, y miłość Spolney Oyczyzny Naszey, waży się
Oney Cavere. Kiedy ieszcze Suplikuiemy do WXM. abyś WXM. w
patruiąc się w postanowienie Konfederacyalne, niesiekaiąc na
Części zupełny Woysku pozwolił wydać chleb Zimowy, y swoim
Zagrzał Uniwersałem, tak Iaśnie Wielmożne Duchowieństwo, iako
też y Stan Swiecki do oddania Onego, poniewasz Woysko niedawne-
mi zaznoiło się w pracy Marsa Czynami y dalszych przestrzegaiąc
Rptey całości, nadgraniczne Sobie obrało Stanowiska Zimowe.
Niewątpię tedy że opacznie tłumaczęca Nasz Związek opinia,
albowiem wydzwignie z Niey Przysięga nasza, y Instrukcye do Iaśnie
Wiel: IchMciow PP. Komisarzow dawane, mieysca in Tribunali
WXM. niebędzie miała, ale sprawiedliwości upominaiącym się,
y zebrzące należyte uiscisz WXM. postulata, ktore składaiąc
in sinum Protekcyi Pańskiey WXM. Imieniem Całego Woyska,
piszę się. Datum w Samborze. d. 13 9bris 1696.

WXM. P. N. M. Życzliwym y Uniżonym Sługą.
Bogusław Baranowski M. Z. W. Q.

Respons na to.

Staneli tu dnia wczorayszego IchMM PP. Posłowie od WMMP. y
całego Rycerstwa z Instrukcyą y Kredensem do Mnie wyprawieni,
exposuerunt, y ustnie to wszystko co mieli in Commissis. A że
iak z Instrukcyi, tak y relacyi IchMM. n̄ extinctus przeciwko
Oyczyznie Amor emicat, tudziesz publicae tranquillitatis
Studium, nieodbiega mię ieszcze nadzieia, że porozumiawszy

Się lepiey wczym animorum dissidium peraget tranquilla po:
testas, y porzuciwszy in hoc lugubri rerum Statu omne violentum,
malaciam inducet. Naypierwsze widzę obtentum nieukonten:
towania Rycerstwa, Imię Towarzysz, iakoby poniżone, nierozu:
miem, aby od Rptey, ktora omne nn, a militari gloria tenet,
y iako priscæ libertatis Romanæ æmula Signa et Aquilas
Veneratur, tak et Vetus Commilitonis Nn in pho ht. Ieżeli zaś
a privato ut quid publicum patiatur, ile kiedy iest na każdego
Prawo. Wierzę że krwawe Zasługi in tædio były, ale y te powię:
kszey Części po Wdztwach Uchwalonych numerantur. Ieżeli
zaś dilata pmia, albo też non ex æquo. obserwowane Żołnierskie
Animant miesiące, Aruit iuż distributiva Manus. Niegodzi
mi się altius quid suspicari, przeczytawszy przysięgę WWMMPP.
w kole uczynioną. Czemuż tedy, kiedy niemasz się tak dalece o co
mierzyć, niemacie WWMMPP. pod władzą Wodzow swoich, y Star:
szyzny powracać się, y z Nimi tego, ktory sama Rpta kraie, wraz
Chleba zażywać in Charitate et quiete. Rozdzielać membra Capite
niepodobna, ani też WWMMPP. tego po Mnie potrzebować Zechcecie,
abym miał Scissuram hanc Uniwersałem swoim authoryzować,
ani Ja sine Censura na to pozwalać, ile gdzie tam iuż Hetmańskie
Assygnacye zaszły, od Kommissyi Rptey utwierdzone, a ieszcze
sub rigore sądow Kapturowych na nieposłusznych, Verane an
fucata loquor, sub trutinam WWMMPP. podaię, y całego Rycer:
stwa, przeciw ktoremu niedopiro afekt moy, staranie y życzliwość
świadczę. Po coż tedy iuż dłużey tę utrapioną Oyczyznę in lan:
guoribus trzymać, Populum in lachrymis, Cives in suspirijs. In
reliquo referuię się na ustną relacyą IchMMPP. Posłow, ktorzy
deferrent przytym WMMP. żal moy et querimoniam sup licen:
tiam przechodzących Chorągwi, ktore iakoby ex Condicto

Ac industria Dobra moie Dziedziczne w Dztwie Bełskim ad incitas redegerunt, y kilku Gospodarzow do szczętu spalili; maiąc dotąd ten respekt ex meritis, iako też et ex gradu hanc distinctionem, nieopatrzyłem się, ani w Załogi, ani w Domowe praecautiones, wspieraiąc się in lege publica. Toż y teraz Woysko niemnieysze zasługi moie, a przecięż nie ta dyskrecya? A iakoż niemaią trepidare wszyscy, na samo Związku Imię, kiedy Libertas et immunitas Szlachecka tak pieszczenie dotąd zachowana in capite suo petitur. Ale o tym naymniey teraz, kiedy publica magis Urgent, ktore gdy maturiori Speculationi WMMP. ac examini podaię, Sam się piszę w Radzieiewicach. die 1 Xbris 1696.

Michał Radzieiowski Kardynał Prymas.

List JMci P. Krakowskiego. H.W.K. Jabłonowskiego do Wdztw.

Jaka nas w tych czasiech rerum tenet facies, tak tristes et Squallidae exercent curae, kogoż było niedotknęło, kogo z WWMM. PP. niemusi przeniknąć? Manifest tylko teraznieyszey Komissyi Lwowskiey wpilną WWMMPP. per omnes Circumstantias weźcie Uwagę, doznać się możecie przyczyny publicznego tego nieszczęscia, ile pod taką Interregni Koniunkturę tak pilną aplikacyą naszą, nateyże Komissyi nie niewskoraliśmy. Więc ztąd, quae consiliô fuêre dura, aby exitu asperiora niebyły, o tym teraz radzić magnâ prudentiâ należy. A iak praetextibus zawsze naybardziey laborat wszelka zła akcya, obrocone tu do Nas Hetmanow invidiae tella od Związku tego, że gdy iednych dwuch Ćwierci do Hiberny, drugich na Kompanią Wdztwa

y Ziemie corocznie niezwoziły, gdy Hiberny Woysko gotowey nie zastawało we Lwowie szedszy z Pola, gdy Ich MM PP Posłowie do Dóbr w Skrypcie ad Archivum wyrażonych puścić chorągwi, nastanowiska niechcieli, tenże Skrypt ad Archivum dał nam Hetmanom facultatem, aby ad Veteres Usus wrocić się y przystąpić, żeby Woyska nie chodziły in Viscera Regni. Druga racya, że iakoby nietak Woyska dochodziła Hiberna, iako należała, co do nas Hetmanow samych obracać się niemoże, bo Ich MM PP. Komissarze od Rzpltey z Nami zasiadali y z Nami dzielili. Nic tam uteryteyo albo taiemnego być niemogło, są publiczne wskarbie y w Ziemstwie Lwowskiem rachunki, pokazać się to, odkryć iak da Pan Bog Plegibus Suis Forma redibit: Sejm będzie. Są to tylko perdecora Ingenia wymowski, ale nietakie fundamentalne, zaktoremi tak być to in Extrema Rpca przychodzić należało. Więc longius mowiąc dość złego y tak gdy przez świeżo przyszłe czambuły, y bitwy naście mil kraiu zniesiono, spustoszono, spalono, ludzi, do bytki w Jassyr wzięto; Jak niema większey Fatorum excuresmetus, gdy chorągwie z Pogranicza sprowadzone, szlachow niema kto pilnowaĉ, daĉ znaĉ, przynaymniey, o Nieprzyiacielskich Obrotach, in Synopsim zebrawszy rzecz, dum vivimus vivamus Fatis. Więc czas Rady teraz Obrony, y zaszczytu siebie samych wszystkich manifestować Subiunctum, Iubo WWMM PP. czytać będziecie, iż się Woysko skonfederowane rozwiązać niemyśli aż po Koronacyi. Przeciwko Papro amore in publicum Ty: cz pieniądze nadług ten Zbierać, y mieć gotowe na przyszłym Trybunale Skarbowym Lwowskim. Occulta vis fatorum, nieźmoże być, et propitia Vobis Vris, podczas differre nocet paratis. Jakolwiek jeszcze daley sit modus będzie rozterdowania, krwi y fortuny lituare tey miłey Oyczyzny Rzeczypltey, et eniter zktoremi obowiązkami stateczne Jestem WWMM PP Bracia

Życzliwym Bratem y powolnym sługą

Stanisław Jabłonowski K. A. K. W. K.

Copia Oblatæ Manifestationis Jchmm Dd. Komissarzow

Actum Leopoli in Judicijs Capturalibus Palatinatus Russiæ Terrâq; Leopoliens. et districtuo Zydaczow. feriâ 2da post Festum Oo SS. primâ Millesimo Sexcentesimo Nonagesimo Sexto.

Do Sądu niżey pisanego Kapturowego Ziemie Lwowskiey y Powiatu Zydaczowskiego, y Aktorum tegoż Sądu przysiedzy przez Wielmożnych Jchmm Dd. Stefan na Szczurkowie Potocki Starosta Czerkaski y Mikołay Krosnowski Stolnik Lwowski, Komissarze Rzpltey na konfederacyą Generalną Warszawską po rozerwaney konwokacyi Spisaną ad Tractatum z Woyskiem w Zwiąsku Zostaiącym Naznaczeni Nine Jaśnie Wielmożnych, Wielmożnych Jchmm Dd. do tegoż Traktatu Rzpltey Komissarzow Manifest in rem Rzpltey przez Jchmm Dd. Pismem Podpisany. y do Aktorum niżey pisanych Kapturowych Lwowskich przez Oblatam podany, którego Manifestu Series est de Verbo ad Verbum takowa.

My Komissarze Rzpltey tak z Senatu, iako y z Stanu Rycerskiego do Traktowania z Woyskiem skonfederowanym obrani y upoważnieni zniechawszy tu do Traktowania na czas konfederacyi Warszawskiey Generalney wyrażony, to iest p. d. 20. Maia wespoł z Jaśnie Wielmożnemi z Jchmm Dd. Hetmanami, przy których nas tak Konfederacya Generalna Warszawska nazwyczaynie Związku Tak tempus Interregni in ipso Woyny szczęściu będącey dotąd niesłychanym przedtym za przodkow naszych sposobem spraktykowanego naznaczyła, Wszystkich sposobow do ukontentowania y namowienia tymże Woyskiem używaliśmy, et Omnia civilia adhibuimus media primario nieżastawszy go na mieyscu: bo się było za odą miłą tylko do siebie kołczuiącą in Viscera tych tu krayow Ruskich y Wołyńskich wpadłą bez żadnego oporu grasuiącą naszyli: Wypra wieliśmy ć medio nin Jaśnie Wielmożnego Pmli Pana Nikodema Zaboklickiego, Kasztelana Kamienieckiego, y Wmli Pana Stefana Potockiego Starostę Czerkaskiego, replikowawszy na te punkta które Woysko skonfederowanie antecedenter tu do Jw Jchmm Dd Hetmanow

Takie było przystało, exkludując JchMM. y Stanczyzne swoię ab hoc Tractatu, y Tamtych się upominaiąc Lonow, yżeby Jasnie Wielmożny JMć Pan krakowski A Wsk. sic sonantibus Verbis assygnacyi niewydawał, na Chleb Zimowy, y na konwoyowanie, bo to było in Giudicium JMci Pana Marszałka Rzpey Zwiąskowego, y żeby przy Tractacie Jasnie Wielmożni JchMć PP. Hetmani nie byli Presentes.

Visum tedy erat ex hoc consilio na pomienione odpisać punkta, y mieysce, Im iuxta obloquentiam Konfederacyi ad tractandum z Nami naznaczyć, deklarowawszy że bez JchMciow PP. Hetmanow, iako pierwszych Senatorow y Komissarzow traktować niemożemy, postawszy Im ebetum Konfederacyi Authenticum, żeby się przeyrzeli in Voluntate et Beneplacito Rzpey, y Informowała się Rzpta, że in tanta orbitate, et miserabili prawie Statu nie zapomniała o Nich, radząc y myśląc de illorum Stipendijs na Nyemieckich Następuiących, Relacyi z Konfederacyi teraźnieyszey, y Nas tu do Namowy z Woyskiem, na postanowienie Rad y wypłacenie tych zasług Zostali, naznaczywszy Im terrese ad tractandum we Lwowie inne punkta y z Taryffy, ktorey się Wydania ante Omnia Upominali, dołożywszy do dat. Rego Traktatu. Tydzień tedy tam JchMć PP. Komissarze zabawiwszy, non sine tedio Nri, posnaczywszy mieysce przez w Mawdanach mil dwie od Lwowa, odpisawszy na ten punkt o Taryffie że Jey postać niemożemy, bo też nienależy ad dispositionem Woyska Zwiąskowego, tylko Komissyi Rzpey, y JchMć PP. Hetmanow. Vprosiwszy tedy znowu z medio Nri wyprawilismy cum persuasione ulteriori JW JMci P. Alexandra Iscbeyrzego na Lipcu Lipskiego, Kasztelana Sieradzkiego, Rawskiego, Rzeczyckiego, Winnowlockiego, y Stanisławskiego Starostę z JWMci Panem Josefem Potockim, Starostą Halickim, pod Dawidow mil pułtorey od Lwowa, ktorzy to JchMć odprawiwszy Swoię funkcyą powrocili do Nas cum tali effectu, iako y pierwsi

Jchmć PP. Kolegowie Nasi, mieysce tylko inode ad Tymawskiy ad tractandum, forest Wies Sokolniki, mała mila od Lwowa, oraz dzien Wtorkowy, to iest 30. Obris Umowiwszy, deklarowali, PP Komisarzowie Woyskowych natenże dzien de medio sui bla przysłali.

Na ktory termin y My z pozwolenia Siebie, ponieważ Jchmć PP. Hetmani ppter bonum publicum, a żeby co facilius Traktat z Nimi stanąć mogł, deklarowali się że do Sokolnik nie stoią, lubo wyraźnie Konfederacya ma w sobie, aby in Casentia Jchmć PP. Hetmanow ten Traktat stanął, iako y anteriores podobne rozwiązowały się Actus, upro-silismy do tychże Sokolnik JWW Jchmć PP. Marcina Komptowskiego, Bractawskiego, Drohobius' Potoryckiego Starosty, Pana Gninskiego Podkomorzego Skarbewskiego, Gorodzkiego, Truszyńskiego Starosty Woiewodow, Franciszka Potockiego, Poznanskiego y Bydgoskiego Starosty, Jana Sierakowskiego Betskiego, Tyszowieckiego, Kasztelanow y Starostow. Zkąd zaś Ryczerskiego Serbego Lubomirskiego Podstolego Koron, Kazimirskiego Starosty, Stefana Potockiego Low-czego Koronnego, Fran: Leduchowskiego, Podkomorzego Kiiemienieckiego, Stanisława Ossuskiego, Chełmińskiego, Nowosilieckiego Michała Krasnostawskiego, Alexandra Lasocia, Grabowieckiego, Jasielskiego, Starostow, Andrzeia Potyemskiego, Kasztelanica Chełmińskiego, gdzie Siechawszy napomienione do Sokolnik mieysce, a tam post Varia Variorum certamina na Wszystkie prawie punkta od Jchmć PP. Komisarzow Woyskowych proponowane, iako to in instantaneam Stipendiorum exolutionem, pensionem ad Mttem et Dempub: Vindicationem Imienia Towarzystd do Jchmć PP. Hetmanow o niedochodzenie Supełney Hiberny, iako Punkta iuxta Scriptum ad Archivum, postanowiła, wydanie Taryffy według, ktorey by sami prolibitu z popisem Jmci P. Marszałka Swego Konfederackiego, Chleby y konsystencye rozdawali, a Hiberna żeby in futurum, iako szkodliwa Woysku całe otrogowana była, dla ktorey na pogranicu Ruskie, w niwecz się pobracali, Kclsiones do rożnych osob tak w Woiewodztwach iako y po Woysku ex Deputatione pochodzące: Te tedy wszystkie punkty

Że ob brevitatem temporis resolui niemogły Zaczym przypadło że nietylko ad resolvendum, ale też et ad referendum Jchmciom PP. Kolegom Naszym odłożyć ad Instantiam.

Z przypisu tedy in Instantino znowu słychsce Jchmci PP. Komisarzow z repliką y doskonałą Informacyą Wyprawiliśmy, bo też y oni niemieli nic potestatis ad concludendum, ale tylko ad referendum do Woyska, które o puścili od tego mieysca Stało

Na Zaiutrz tedy replikowali Im Jchmc PP. Komisarze Nasi y wyrwidli mała Ipsey tak Sententią, iako y futura Sokazyi tego Związku, prawem Sakazanego, y lege publica irrevocabili obostronnego, że Amnistya żadna, chociażby była, y dana Według Konstytucyi Ao 1667. pro nulla reserima, ofiarowali Zaplatę deserviorum Stipendiorum, y wypłacenie Ich według Umowy na Raty, przydawszy że Ipsa, znalezyła się Serwanych Zasług Zapłatą ob injuriam stali dla Serwanych y niedoszłych Seymow opoźnita, co wszystko teraz Sperią liquidatione, na Trybunale Skargowym blisko następuiącym nadgrodzić Chce.

Ofiarowaliśmy y Chleb Gimowy, y Skonsyptencyą w Kołobrzegu ex facultate Sibi od Ipsey do tego Serviente, byłego Jchmci Rzpltey y dyspozycyi Jchmci PP. Hetmanow brać Chcieli, z doskonałą asekuracyą Wypłacenia, y wszelkiego według Traktatu Naszego Ukontentowania.

Raty się Im na wszystkie insze punkta adequate rationes, nietylko ad satisfactionem, ale prawie ad convictionem Jchmci PP. Związkowych, lecz oni na to wszystko deklarowali tak, że choćby y satisfakcyą w Zastugach Woyska nastąpiła, rozwiązać się y przyść ad obedientiam Jchmci PP. Hetmanow niemogą, chiba futuro coronato Regnante, ale dla Amnistyi, ktorey Im dwa Ipsey stanu dać nie mogą, chiba pleno et integro Statu Reipublicæ.

Odpowiedziano Im, iż iesdsc w Związku takiey Amnistyi niepotrzeba, iakiey Woysko pretendnie, tylko deprekacyi iedney Ipsey y Jchmci PP. Hetmanow, ktoryby wespoł z Nami hunc ausum, et excessionem

Woysku Całemu gotowi obedientiæ indulgere, y wszystko Decreto oblivionis ne Vindictæ sumantur może się okryć, co się w Traktacie Woyskowym doskonale wárować y assekurować będzie. Przypuszczaliśmy y Deputatow Woyskowych do oddzielenia Hiberny y konsystencyi Zimowey, pozwalaiąc juxta obloquentiam Konfederacyi tego Oboyga, byle tylko posłuszeństwo Rptey, á władzą JchMćPP Hetmanow przyięli, tego insuper dołożywszy, że niewprzod z konsystencyi swoich ruszać się będą, chiba że Im Rpta należytą wprzod obmyśli satisfakcyą, poniewaszy podatki iuż są na to Uchwalone. Jeżeliby zaś JMćPP. Związkowi perswazye tey naszey, y wszystkich a skutecznych dosyć do Ukontentowania Woyska niechcieli przyiąć, sposobow y assygnacyi od JchMćPP Hetmanow niebrali, tedy w tym upomnieć się mogą że assygnacye od JMći P. Marszałka Związkowego wydane, iako Prawu y słuszności przeciwne od Wdztw akceptowane niebędą, y podobno się Im Wdztwa według Prawa A. 1667. opponere zechcą, było y inszych racyi wiele własnie pro Rpca należących, ale te wszystkie nieprzyięte, gdzie pro ratione Voluntas, á zatym rozjechać się przyszło.

Przecięż na odieździe samym prosili o dylacyą do iutra, aby to Woysku ieszcze donieść, á co pocieszniey szego dnia iutrzeyszego przynieść mogli, na tęż my pozwolili, ale dzien iutrzeyszy, to iest dzień wszystkich swiętych nieprzyniosł nam satisfakcyi zupełney naszey. bo to tylko przynieśli, że Woysko zkonfederowane nic więcey postare niemoże, tylko to iedno ze sześciu Komisarzow do Dystrybuty Zimowey od Rptey przyimą, byle do Samoora przyiechali, Assygnacye iednak niekto inszy, tylko JMćP. Marszałek Związkowy wydawać ma.

Odpowiedziano Im na to, że się nam na to cale zadumiewać przychodzi na tak niesłuszną y niespodzianą Propozycyą, żeby cała Rpta powagę swoię humiliare miała, y dać się pod władzą

JMLi P. Marszałka konfederackiego, ktory iako z Oycowską Sámą tak z prawem Jey lucetatur, kiedy calcatis legibus tego od nas po: trzebuie, abyśmy władzą Jch MCPP Hetmánow od całey Ryptey nadaną, oddaliwszy się mieli się violento poddać Imperio, y tym się wszystko to cokolwiek operose Activitas Zagaiła, y Traktowała adverso tey Rzptey fato rozbiła —.

Ale przecię wyrażiwszy Calamitosam Rzptey Sortem, y nieszczęścia te, ktore nam tak ab externis, iako y internis malis incumbunt, Ztąd Znaczney Woyska venitencyi prosilismy Jch MMć nászych, aby ieżeli ieszcze datur amori locus in Patria et Conservatione Prawy Oyczystych Obcieli Woysku Całemu perswadować, aby rako Synowie tey Rzptey chcieli się ad meliora nakłonić, nacoświęto interessensi: lio, przystali do nas in Crastino do Lwowa tychże Jch MM PP Komissarzow swoich, do Stancyi JWJMći P. Wdy Bracławskiego iako pierwszego in Ordine Komissarza, y Senatora, Zaproszono Jch MM PP. Kolegow do Traktatu Sokolnickiego Stałkową deklaracyą, że Woysko skonfederowane, to tylko in partem Rzptey Swiadczy, że Dystrybutorow do Sześciu swoich Ześle do Lwowa, pobiebuią, wzaiemnie tego, aby od Rzptey także Jch MMPP Komissarzow Sześciu wysłać, ktorzyby naprzod według Kotáy od Nichże skon: cypowanej Juramenta Wykonali, y dopiro Dystrybutę Chleba Zi: mowego iuncta manu spisali, e Assygnacye wydali, które assygna: cye nato z podpisem ręki JMći P. Marszałka Związkowego, Żeby Woysko odbierało. Nacoż lubo się acidquatissimè do powie: działo, że lubo WWMMPP iako Sami mowicie oten Chleb Zi: mowy przychodzieć Supplicas, aleper Supplicium Legum inverso statu convulsa Jurisdictione Wodzow swoich, Zaczym to Subsistere nie może, bo by się zdało przeciwne Rzptey approbare akcyę że ie: dnak Sami sine compositivâ declaratione WWMMPP odpra: wić niemożemy, prosiemy, abyśmy się cum toto Collegio Jnieśli.

Wiedzieć Ich MM PP Hetmani, także y Ich MM PP Kolegowie Nasi na Ratuszu byli, donieśliśmy to wszystko Ich MM uniformo Consensu decisum et declaratum, iż to bydź żadną miarą niemoże, tedy nadto tatwość Ich MM PP Komissarzow donieśliśmy, y deklaracyą, że sami przy Dystrybucie bydź niechcą, ale tylko przez Ich MM PP Komissarzow Aptey y Deputatow Woyska Skonfederowanego Spisane y podsie: lone Konsistencye, y Chleb Zimowy popisać mieli, zachowuiąc wszym Dignitatem Aptey, et Jurisdictionem Władzy swoiey, co nietylko Ich MM PP Zwiąskowi Sresentymentem przyięli, ale y to deklaro: wali, iż ieżeli gdzie inna Krm Jmć P. Marszałka Konfederackiego Znayduie się effygnacya, braiać sobie Chleb będziemy, y wszyscy tam gdzie Nam go brania będą, przybędziemy.

Te tedy tam słudzelem ustyi Sawszy in Rempub: Ich MM PP Zwiąsko: wych resolutionem, trudno było niesarkazmę że tanta impietas contra Rempub, y sami będąc tey że Bycżyzny Synowie, confundunt jus omne Manu, aleć nec postponitè tak w sily swoie nieostabiata, aby nie: mogła mieć locum et prodestidium, y rozumiemy, że WWMM PP. tak extrema przeciw Aptey przedsię niewezmiecie media, abyście Ią, albo ad defensionem, albo ad Ultionem krzywdy swo: iey przyprowadzili. Na ostatek prosiemy y obtestamur WWMM PP miłością Bycżyzny, abyście te tatwość Komisyi, tak usilne staranie Swey względem uspokoienia całego Woyska, to ofiarowa: nie Zapłacenia Gastug y Zimowego Chleba, ktorego bez protekcyi wyższey Aptey Zażywać będziecie, gdy go Greku Wodzow swo: ich wezmiecie, iesżcze raz całemu Rycerstwu proponowali, Wysadzić to zlepszą Samych że WWMM PP będzie satisfakcyą, gdy go Beneficio non Odio, non Vindicitę publicis brać będziecie.

Zdecalismy tedy pomyślnie od Ich MM PP Woyskowych resolucyi, ktorą gdy Ich MM przyiechali, rozumieliśmy że co inszego sku: tecznieyszego ex deliberatione przywieść nam mieli, ale non

dyzonam we Woray Sey odebrali smy, y lubo mieli pomienieni Jchmć Pp Komissarze Swiątkowi Plenipotencyą ad tractandum, przecież ta Tedrunie per Iudicium, tylko nas dana im była, kiedy tąż propozycyą w Instrukcyi wyrażona była, a żeby wydane Assygnacye na Chleb Zimowy Zpodpisem Ręki Jaśnie Oświeconego Jmći Pana Marszałka Konfederackiego były Awierowane, y iuż Assygnacye na Konsystencye podstawáne przez tegoż Jmći Pana Marszałka Swiątkowego porządzáne były, y Woysko się rozeszło.

Gdy tedy to przypadło ad Librum Judicij totius Subselij Commissorialis trudno było inaczey decernere, tylko tueri indemnitatem naprzod Leges et Jurisdictionem Jchmć Pp Hetmánow, co gdysmie Im Imieniem Komissyi całey deklarowało, manifestowali się záraz contra Actum Komissyonis, domilya záś contra ausum Konfederowanego Woyska, które Iublatis legibus et Magistratibus tak wiele złego pogwałciło. Widząc tedy irritum Eventum negocyacyi naszey, przychodzi Nam Panu Bogu naprzod, Potomnym Wiekom, y miłey Oyczyźnie oświadczyć się, że cokolwiekolwiek tylko capacitas Ingenii et Vis humana prudentiá mieć y wynaleść sposobow mogła, te wszystkie Względem Ustáwowaniem naszym impendimus, iakobysmy Woysko przywiedli do Należytego Rzpltey posłuszeństwa, do obrony Swiątnic Páńskich do Zachowánia Praw y swobod Naszych, ale kiedy Filialis Cultus Ziárek skryftey y niedoszczętey przyczyny in Jesum Indurził, y żadną Zmiękczyć się niedali racyą, aby ab errore recedat, et lapsum corrigat Suum, tedy oświadczamy się, y powtore cum hoc ardore Nasz, stąd in publicum do przysługi y uspokoienia Oyczyzny Naszey y Bliźnich do tego aplikacyą, donosiemy to Panom Rzpltey y pozostałym w Domach Braci naszym, aby w tym Prawie Powszechney Szczęśliwości Naszey, y w tak ciężkim Zamięszaniu, takowe brali remedia, ktoreby Saluti publicæ et Conservacyi Universi służyły, wiedząc, aby wszystkie Przegrany nasze, ktore

Sanguis Majorum nostrorum pepent, perennent in posteris, y aby u Nas tenże był Libertatis amor tuendo, ktory był w Przodkach naszych parendo.

Aże w tym powszechnym Rptey zamięszaniu y nieszczęściu, ta przecię znalazła się portio felicitatis publicae, że wszyscy prawie IchMMPP. Generałowie Pułkownicy, Rothmistrze, Chorążowie, y inni Officyerowie Polskiego y Cudzoziemskiego Zaciągu, y wszystkie Raytarye, Dragonie y całe prawie Infanterye zatrzymały się in obsequio Rptey, tak że niektore Chorągwie Pancerney Wołoskie zdało się tedy teyże Rptey wziąć przed się media, iakoby Ich konserwować, y do dalszey Rptey zatrzymać usługi. Że zaś inne Chorągwie Wołoskie, ktorych usus naybardziey zwykł bydź dla wiadomości o Nieprzyiacielu dla lekkich Podiazdow, poszły do związku, te zaś ktore zostaią infidelitate Rptey, są po Fortecach pogranicznych, y Wołoskich, aby IWJMC PP. Hetmani dla ostrzegania Kraiow tutecznych in casu Incursionis mieli Ludzi Ordynansom swoim posłusznych, authoritate ptis Commissionis zaciągnienia sześciu Chorągwi lekkich po 100 koni naznaczamy.

Primario zaś debitum respectum mieć należało Magistratuum IWJMMPP. Hetmanow, a niemniey y tego, co iż WWMMPP. pro munere Officij z Dystrybuty Chleba summę 100 złotych, ktore inter meritos, a osobliwie in tam desperato Casu IWJMMPP. Hetmani distribuere maią, y ztąd tego życzyć musiała Komissya Nasza, aby IWJchMCPP. Hetmani Assygnacye na to wydawali, żeby tam Heroica Virtus pominionego Rycerstwa należytą odniosła nad grodę. A gdziekolwiek pomienione wynidą Assygnacye, tak do Dobr Krolewskich, iako y Duchownych, tam przyięte iako y wypłacone bydź powinny sub poenis legibus Regni descriptis nieprzyimuiąc żadnych innych Assygnacyi, iako przeciwko Prawu y Władzey Hetmańskiey wydanych, ktory to Manifest

dla tym wiąszey Wiary y Wagi Wtaimemi podpisuiemy ręką my y żeby tym prędzey do Woiewodztw Ziem, y Powiatow, iako y na Seymiki tera: źnieysze y przyszłe doyść mogły, Autentyczny on do akt Kaptu: rowych Ziemie Lwowskiey podaiemy, Uprasaiąc WMMi P. ka: sztelana Krakowskiego HWK. a żeby Exemplarz tego to Manifestu przy Expedycyach do Woiewodztw swoich Ziem, y Powiatow, Ordynował dla tym prędzey Uwiadomienia raczył, quo in statu sint res Reipublicæ, y iako tetu Krainie się nietylko od Nieprzyiaciela ale y od naszego Woyska Ruinowane y Zniszczone. Działo się we Lwowie na Ratuszu in loco Consiliorum et Actuum publicorum d. 3. 9bris. 1696.

Podpisy. Stanisław Jabłonowski HWK. Szczęsny Potocki Woiewoda Krak. HPK. Jan Jabłonowski Woiewoda Wołyński Adam Sieniawski Woiewoda Bełzki Lwowski Gniezny Starosta, Marcin Chomętowski Woiewoda Brzesławski Jan Gninski Woiewoda Po: morski, Franciszek Gałecki Kasztelan Poznański Starosta Bydgoski, Ale: xander Lipski Kasztelan Sieradzki, Rawski Rzeczycki, Inowłocki Stanisław ski Starosta, Nikodem Żabokliczki, Kasztelan Kamieniecki, Krzysztof Odrow: bek, Kasztelan Halicki. Alexander Jabłonowski, Chorąży K. Jerzy Lubo: mierski Podstoli K. Stefan Potocki Łowczy K. Franciszek Leduchowski Podkomorzy Brzemieniecki. Jerzy Dzidus Zycki, Starosta Zydaczowski, Stanisław Rzeuski, Starosta Chełmski, Michał Potocki Stá Krasnostaw: ski, Alexander Lanckoroński Stá Grabowiecki, Stefan Potocki Stá Czerkaski Woyciech Zaćki, Stá Włodzimirski, Kazimirz Leszczyński, Stá Winnicki Mikołay Krasnowski Stolnik Lwowski Adam Olizar Wołczkiewicz Stolnik Woiewodztwa Wołyńskiego. Stanisław Leduchowski Podstoli Wołyński Antoni Stanisławski, Podstoli Halicki Kazimirz Leszczyc Miner Czerwonik Cichanowski Ledzia Woyskowy, Jan Niewieściński, Stá Mławski, Mikołay Gliegowski, Andrzey Dzyzieniski

Zgody się pominiony skończyli, y podpisali Manifest, prawie desperata meliori sorte Rzpltey, aktykować miał, aliści znowu nowa od Panow

Związkowych przychodzi Propozycya dolori magis quam medella ppion,
Kiedy się ab Injuria Jurium et deppessione Magis shaluum jacżyn natar.
Naprzod aby JchMć PP Hetmani niemieszczli się w teyliżbie Sycieiu
Komisarzow, ktorą oni pro Imperio tylko przynieśli Druga aby Dyrektor
y Delegowanych obudwuch stron do Dystrybuty Komisarzow obrany,
rowno JP. Marszałkiem Konfederackim Dystrybatę podpisał. cAby:
gnacyi Jaś na Konsystencye Woyska, aby wszystkey inszmuł Komisarje
tak Rptey, iako y Związkowi podpisali. Że tedy całey Ighie Komisarskiey
zdała się gravis, a prawi inupportabilis takowa Kondycya, conclusum
pomyślnieyszey upominać się deklaracyi, a ieżli ta bydź nie może, sal pu-
blicznę y nieszczęścia wyrażić, graviora esse Jurium Vulnera, quam quę
Manus inflixit, ale nietylko że nato nihil Votivi od JchMM. odnieść się
mogło, ale Nam prawie minis et non Verbis nieiuowili, ale groźili wyra-
żaiąc w Mowie swoiey Dar formalitate. Że ieżeli Rpta tey Propozycyi
Jch nieprzymie, tedy się Imperium Jey in penitendos obroci Cineres
a ieżli też ezleba bronić Jechać, a Jami go Króiaż nieżołamy, zdaiąc ta-
kowey Sedziemy Protekcyi, by y postronney, ktora nas uchyma[illegible]: Michał Ks. P. Zbo-
Pondebowski Towarzysz Usarski Królewica JMci Konstantego to mowił: NB. Komisyi.

Na takowey tedy a prawie Zapamiętały Oycżyzny swoiey głos, tru-
dno było postronnie Żalu et generoso Sensu nieodczuwaiący, Zeżeto się tedy
Magnum et memorabile Jatii exemplar fortuna parał. Kiedy WWMM PP.
przeciwko wtasney Oycżyznie tam Violenta, a bogday nieexcuenta bie-
żenie media, tylko też tego nie dostaie, aby o Was szczęśliwe: Lucd non
licuit Hosti, sives fecere sui. A co Jaś do Protekcyi, Non erit apud te Deus
recens, nesz adorabis Deos alienos, ale się tu trzeba baczyć whym, cśmy
Wszystey Oycżyznie powinni, ktora nasz miłością y powinnością a
prawi y Natura Sama obstringit, abyśmy dla niey anie na ta Stable
w ręku trzymali. cMacie WWMM PP. w Nienawiści Wodzow swoich,
ktorzy z Jeżeniem swoim stawy waszą podnieśli. Maciw rowney
Awersyi Patres Legionum, ci ktorzy rowno Jlami odwagą Zrew
swoią toczyli, a takaż to erga Palmaria merita powinna bydź gratitu-
do, tym stawy albo Szleba umykać, ktoryeh partim Imperio

Partim Heroica Virtuti wszystko przyznać należy. Więc dłużey o tym nie dysceptuiąc, przyszło po trzecie manifestować się przed Bogiem, że nie gnas przyczyna że Traktat ten na tym nieszczęściu upada, ale samych PP. Związkowych, którzy abjectis omnibus mediis, a prawie amore abjecto in Patriam tam licentiosso Ausu coraz bardziey czuwali a prawie et deserviunt. Donosiemy Stanom Rpltey że z konfederowanego Woyska reniterenta, która gdy żadney nie przyimuie poswagi, toć znać wszystkie amoris et Iurium Vinculu transcendere parat. Że tym iako wyżey w Manifeście, tak y w tym Suplemencie ostrzegamy Rpltą, aby ta ich śmiałość od dalszey Ekspedycyi swoiey odwrociła. Sama o sobie nie chce radzi, Czemu nasza podstać niemogła. Sita y rozum, y tu się znowu Wszyscy podpisali, co wyżey mianowani byli &.

Post Cujus Manifestationis Ingrossationem Originale Cujus Exemplar, ipsem Magni Comissarij ad se ex Cancellaria judicialiter receperunt, et de recepto eandem Cancellariam et acta pientia quietarunt.

Jan Mroszowiecki Podsędzia Ziemski Podsędzi Rzeczy Sądowskaptunowych Lwowskich. L. S. Sigilli

Ex Actis Capitanalibus Terrae Leopoliensis Districtus Judicialiter extradita.

Respons PP. Posłom Woyskowym od Widgno Wielgopolskie przez Imć Pana Starostę Odalanowskiego Jegomości Marszałka na ten czas.

Iuż teraz prawdziwie ginie Oyczyzna, kiedy się ani oyczyzną zwać nie może, mowi nie może, bo Syn Oycem oyczyzną czyni, Synowi nie Synowi; toć ani oyczyzna nie iest oyczyzną. Odbieramy dowod tego na WWMMIch PP. kiedy uprzuwaiąc się Synowskiey powinności gubicie y samo imię Oyczyzny, datąd obeiąc Jona Tupami Stawna Swiętey Wiary, które Nieprzeiaciel Concepta Solo uzgnawata Dgita Dyecezkie WWMMIch PP. teraz ledwo nie Spłacziem mowi: Nareszcie ruina ą damnis Sum nota meis, Atoli iako cała Rpta bierze to pro omine bono, tak y Uznawam Suplices Woyskie WWMMPP. y nie tak trudnych do uspokoienia, iako na przeszłey niedawno Komissyi, która Gestana była do Traktatu, nieges vibrato imponere ferro, Iakoście WWMMPP. Gaurze nam pogardzili Konserwowali wolność, bądź teraz widzę Gesście WWMMPP.

Nayoardziey Jwiąskowi przy wolności przyimięzdanie dotey, o ktorey mowia że do Summam Libertatem nihil deest nisi pretendi licentia Jdzie tedy podobno y o Samych WWMMPP. iako Szlachtę y Braci naszych, ktoż maią Woyska nasze nadzieię, że iako samym bo WWMMPP. Szkodzi, tak Sami Siebie w tym Swoim życiu przyklasdą Wielkiego Rzymian Wodza Pryamą Annibali Victoria de ipso Annibale fuit. W inszych Jaś Pretensyach Jakiejakeyś dany, rozpowiedzy się Jtobą &c.

Reskrypt na Instrukcyą Jchmć PP. Posłom Woyska Konfederowanego JMci P. Andrzeiowi Kromno Piotrkowskiemu Mieczńikowi Jemie Wielun. Towarzyszowi Hussarskiemu Sp. Kśmci y JMci P. Woyciechowi Surowskiemu Towarzyszowi Rothy Panierney JMci P. Kazimierza Sendomirskiego Od Woyska Wielgopolskich dany.

Gdy iuż prawie informuią Jaśnie oświeceni na Rzpltą impregnach przez Manifest authentyczny Jchmć PP. Komissarzow od Rzpltey z konfederacyi Generalney Warszawskiey wydanych odbieramy nowinę, a więcey o nieiakowiey WWMMPP. od woyskich Rzpltey uspokoienia sposobow awersyi, y gdy nieiako powierzchowną, ale istotną rezolucyą oświadczaią, Malos Jdolus pertexuit Jnfans, Jchmmpp. Posłowie WWMMPP. na Seymik nasz Rzeczki przyiechali, ktorzy lubo in Actu Libertatis bieda, przecię z gnadzeyą WWMMPP. od Nas przyiąci obserwancyą. Gdy nam tak w audyencyi iako y Jnstrukcyi nieiakeo pomowowali pretensye, ale gdy się Jeden Bycz Jurnie y Dobru pospolitemu oświadczali życzliwość, et firmam gratiae obiecywali tuitionem, ktora konfederacya nietak nam dodatkowa być może, iako gdyby non exuisso obsequio Rzpltey y nie przez zgwałcony Jasnie Wielmożnych Jchmć PP. Hetmanow, iako Ministrorum Rzpltey powagę deklarowana była. Ale iakoż kolwiek będą WMci Panowie nasze WWMMPP. Jak to z Jednej deklaracyey,

Obtestando WWMMPP. abyście niechcieli pretensyi swoich, (: ieżeli iakie są :) casibus incertis, et cæca sorte parare, ale iako spolni tey Oyczyzny Synowie, w tak ciężkich paroxizmach powinne Iey dali respirium, y czego perswazya IchMMPP. komisarzow od Rptey, u WWMM PP. efficere nie może, z iedney strony Amor Patriæ, z drugiey łzy krwawe ludzi ubogich wymogły. Czego ieżeli WWMMPP. nieuczynicie, deklaruią Wdztwa nasze, iż zniosszy się z inszymi Wdztwy, udać się muszą do konstytucyi Ao 1664. ktora iako w swoiey ostrości słuszney godna reflexyi, tak każdemu z WMMPP. tey Oyczyzny Synowi strzedz się Iey, y wszelkim sposobem chronić należy; Co gdy WWMMPP. w roztropną weźmieci reflexyą, nic niewątpiemy, że wszystko co ex orbita wypadło, do swoiey wroci kluby. A zatym pewnieysi zasług, y swoich wszelakich pretensyi WWMMPP. być możecie, wiedząc quod modo non poterant vires, mens firma ministrat. Hiberne y inne wszystkie pretensye WWMMPP. do Rptey w Instrukcyi od WWMMPP. IchMMPP. Posłom do koła naszego podane, zalecieliśmy IchMMPP. Komisarzom od Rptey do Traktatu z WWMMPP. naznaczonym, y List do JWJMci P. Krakowskiego w tey materyi JMci P. Marszałkowi koła naszego pisać zlecieliśmy. &

Stanisław Leszczyński Sta Odalanowski Marszałek koła Rycerskiego &c. &c. &c.

List do Seymiku Srzedzkiego JMci P. Wdy Kaliskiego Małachowskiego z Radzic 14. 8bris 1696.

Jeżeli kiedy iniquam sortem incusare mogłem, tedy osobliwiey teraz kiedy mię wybieraiącego się do Usługi WWMMPP. na Seymik teraznieyszy in ipso procinctu drogi nagła słabość zdrowia zaskarżyła zabrawszy mi hæ solatia, ktore voto, y całą nadzieią in sinu WWMM PP. Concepi: Itoć iest co mię prawdziwie rowno z paroxizmem afficit, że mi ex longinquo tylko odezwać się z winną

WWMMPP. Submissyą, przychodzi, ktorych coram venerari miałem; y liche też moie in publicum Zdanie difficillimo hoc Reipub: tempore inter Oracula WWMMPP mieścić. Alec quem fata cogunt, ipse est cum venia miser. Więc y Ja na tym funda mencie necessitatis przy zalecenia Usług moich Braterskich. w Łaskę WWMMPP. deprecor Culpam odległości, na ten czas moiey ab Augusto Consessu WWMMPP, nieprzez iaką ociętność moię, ale szczegulnie Vitio Słabego Zdrowia Contractam, obiecuiąc w Nadgrodę całe Życie moie, ilego Pan Bog użyczy, litare et immori Usłudze WWMM PP. y tak się złączonym cum prosperis et adversis WWMMPP. swiadczyć, iakoby się tak scisła moia do tych przezacnych Wdztw relacya prawdziwą Cząstką Unius et indissociabilis huius Corporis pokazała. De miserabili Statu skaleczoney tey tot Vulneribus Oyczyzny, y co się to znią na przeszłey konwokacyi działo, iako w niey z gruntu wzruszone Cardines z kluby swoiey wypadły, dosyć namienić, że iako owo ktoś, także corruptissima Rep^ca po Ulicach Atheńskich szukał Athenas, pytaiąc się ubi sunt Athenae, tak y w Rptey naszey cale in sua forma zepsowaney, trzeba było quaerere Rempublicam. Alec Ja niechcę być w tym, commemorando nimius, co Ich Mć PP Posłowie MWMPP WWMMPP uberius et ex fide referent, ktorzy iako w tey Oyczyznie byli in Ordine primi, tak exemplo pokazali się być ieszcze majores, memores zawsze tey Rptey, ktorą Majores Avig. nostri instituerunt, y tak dobrze Ją utrzymuiąc laudabili zelo, prudentia et incorrupta libertate, że słusznie z tego tam mieysca wielkich Imion swoich z osobliwym Wdztw naszych honorem, publice partum decus odnieśli, y na połomne czasy dederunt nomina fascis. Tak zaś adultum

et ꝑpotens malum, ktore z wielkim żalem naszym palpavimus, niezdało się w żadnych inszych sposobach skuteczney znaydować Rady, tylko w iednym pospolitym ruszeniu, aby tak co ex orbita wypadło, zgromadzona cała Rpta w klubę swoię wprawiła, dlatego niewidząc tylko unicum hoc w teraznieyszym razie ꝑsentium. malorum Antidotum, ledwieśmy ie na przyszłą da Bog szczęśliwą Elekcyą magno motu utrzymali. Tam cała Rpta bezpiecznie et efficatius weyszy in tabem suam, ktora ią intus tak bardzo exedit, y oraz orbitati suae integra libertate consulet, przez przyszłego day Boże Salutarem Oyczyznie eligendum. Więcey słabość zdrowia pisać niepozwala, zwłaszcza kiedy tam summa nomina consiliorum Ich MCPP. Senatorowie MMPP. ktorych prudentissimi in publicum sensus, a całey Rptey słusznie pro Oraculis audiuntur, między WWMMPP. zasiadaią, ktorzy wielką y przezorną Radą niedolą moię suplebunt. Mnie nihil restat, tylko starać się iako nayprędzey nadgrodzić to na przyszłym da Bog Seymiku, co teraz per rationem Valetudinarij Status omięszkiwam y pokazać, iakom iest z całego ~~serca~~ &.

List Wdztwa Brzeskiego Litewskie do Wdztw.

Jeżeli całe Chrześciaństwo czuie wielkiego Wodza swego stratę, dopiroż Oyczyzna nasza z nim złączona, arctius iako do Pana swego należąca w tych nieszczęśliwych luget okolicznościach, tak że fleri ijs lachrymis gloriâ vellet si mori posset. Niekontentuiemy się tym, idziemy daley piâ emulâone y z WWMMPP. ktoż więcey nad tak wielką stratą naszą ubolewać powinien, aż doznaiemy, że nikt tak, iako WX Litt: ktore osobliwą Pana tego od potężnieyszych protekcyą ieszcze było w Wolności spirare relictum, teraz zaś inter singultus dokończony y doduszony głos wolny, chwytaiąc

W koronie libertatis dulcedinem, suspirano imoq; trahit a pectore Vocem
O iako wielkiu Gorżawać w Nas niema Pana tego desiderium, kiedy
Samym WWMMPP nota oppressa libertatis Nominatyuż nikogo
reveren niemaiąc, Vindicta lapaces, nec prorasi natores Hoc fer:
mi dabilis. Dziwować się tey, ktora spisana była, konfederacyi
nie odiosa uchowcy Boże, Nine, Gwałtu na Substancye Szlacheckie
na Ubogich Ludzi oppressyą, ale na Vindykowanie Szlacheckiego
Imienia y wolności głosu contra potentiam na Wolną Elekcyą,
abyśmy mogli w Prawach się naszych z WWMMPP porownać
aby Ipta discernat et Succurrat złączonym tot legibus unionis
Braci, ktora Vim patitur ex disjunctis. Dognalisiei WWMMPP.
Sami przez co się Seymy rwały, przez co się niezgody nasy, przez co
Confusio Iptey stetit, ieżeli nie przez te potentiam, ktora przez
Nas samych WWMMPP. sipga y tłotam Rempub: jugulat. Nie-
potrzebą się szerzyć co się w WXLitt dzieie, iako palam quidri
niemożemy Sekreta tylko na Seymach indigitane przez WWm
MPP fremimus, y nie to co sentimus, dicimus, bo Jarzą fulmina
Vibrant parum amica manu. Niezasłonią się prawem Szlache-
ckie Dziedzictwa od Woyska lokacyi, Varia na oppressye nasze
Wynayduią się Vocabula, tak że to WXLitt a Causa sua ad pati-
entiam tylko nieczęściwie respicit. Jeraz nawet gdy przeten że
Rospolite ruszenie w Jesieni tak prętko na Elekcyi stanąć niemogło,
odłożona ad Majum Elekcya, a interim wszystkie obstacula oppo-
nuntur, aby Rospolite ruszenie nasze do Skutku nieprzyszło. Żeby
iniurii nasze Iptey doniesione niebyły, Żebyśmy niemogli Wolności
naszey Vindicare, Jebyśmy niemogli spolney Matki naszey Seradz
Konserwacyi nas wszystkich wprzodzie, ograviusipsâ Morte jugum. Nie-
wątpiemy iednak że każde Województwo WXLitt sobie Emolet, interim
co się w naszym Województwie dzieie, iako ex Vicinia złożoną przez
nas drugie doniesiemy. Zniesiony całe na Seymikach naszych
dwuch w Rzeczeiu Litewskim głos wolny, inane libertatis Scabulum

Nulla legum contra Potentiores Suffragia, Seymiki, Chorągwiami, Raytaryami, Tatarami, obtoczone Stipendiariorum Rptey, et extraneo milite ogarnione, libertatem Praeferunt, aleoppressam, wyszło nato Sub armis niechcąc Consulere Wdztwo Nasze całe, Contra Actum et Potentiam solennissime protestuiąc się ad Rempub: appellando nic niepomogło, pod pretextem obywatelow Wdztw Naszych, Zasiedli Novi Incolae Terrae kończyli, y krwią Szlachecką JP. Podkomorzego Naszego Actum Ambitionis Suae et potentiae gloriosum Zapisali. Acoż iuż po Szlacheckim Imieniu, co po wolności naszey, quid prodest, ieżeli nato ut Cruciet fuisse. Recurrimus do Samego Wolności Gniazda ad Generosa pectora WWMMPP. ktorzy tę gloriam otrzymuiecie, Nayuboższego Szlachcica z Naypotężnieyszym wdzięczney Harmonii generositate Combinando. Prosiemy oppressi inversis cum lacertis manibus, Chcicie Succurrere si Cives. Alubo Narody rożne coniuncti Sumus, iednośmy tey Rptey Corpus. Uważayciesz WWMMPP. profundissime eo Subsequi może, a da Bog na Elekcyi podaycie Ręce, żeby przez oppressyą naszę y cała Rpta niezginęła, poydziemy quo quomodo na elekcyą, aut libertatem tenere, aut mori ante Servitium. Wiemy iako miła WWMMPP wolność, często cum Invidia nostra, że toż co Sentimus, dicere non licet. Bądźciesz WWMMPP. defensores Braci Swoich bądźcie inter potentiam et veram libertatem Iudices, Iudicate, Vituperate, irascimini, ut Virtus et Vitia Cognoscant. W Brześciu Litewskim 5ta Februarij 1697.

Podpisy. Ludwik Pociey Podkomorzy Brzeski, Sta Powierzchnianski, Mikołay Sadowski Woyski Brzeski, Mikołay Kazimierz Machwicz Stolnik Brzeski, Retat Sadowski, Pisarz Ziemski Brzeski, Zygmunt Benedykt Chrzanowski, Cześnik Brzeski y Sędzia Kapturowy, Piotr Galinski Sędzia Kapturowy,

Ludwik Brzoska, Konstantyn Wyżanowski, Karol Zardecki, Kazimierz Zardecki, Jan Duczyminski, Jan Zardecki, Antoni Sadowski, Kazimierz Dobrowiuski, Stanisław Tomanski, Dominik Korzeniewski, Tomasz Szantewski, Jan Lażewski, Jan Reszka, Tomasz Sadowski, Mikołay Wykocki, Jan Brzoska, Albrycht Borkowski, Podstoli Bracławski, Adam Jan z Milewa Milanowski, Jozef Grabowski, Horodniczy Brzeski, Michał Niepkoyczycki, Benedykt Niepokoczycki, Jerzy Milewski, Jozef Żembocki, Kazimierz Oranowski, Marcin Ostrowski, Karol Zrzodłowski, Bazyley Przyszychocki, Antoni Niepokoyczycki, Theodor Bieczyński Jan Stefanowicz, Theodor Strypinski, Stefan Połonski, Jan Grek, Woyciech Kazimierz Ilicz, Stefan Wierzbicki, Jan Szczechanowicz, Hieronim Terpiłowski, Macii Ostrowski, Jan Wolski, Marcin Worotnicki, Kazimierz Sosnowski, Antoni Wilbyk, Leon Bukraba, Daniel Kosiucki, Woyciech Sterpinski, Antoni Saprawski, Tomasz Pawin, Marcin Opolski, Łukasz Baierski, Stefan Jagielowicz, Mikołay Bucela, Kazimierz Bukrabia, Jan Jozef Karaś, Jan Brzozowski, Stanisław Zopolski, Piotr Wolski, Jan Hornowski, Jan Salcowicz, Władysław Bajerski, Theodor Olsztynski Jerzy Krzeminski, &.

List Xstwa Zmuydzkiego do Xcia JMci Kardynała 7 Febr. w Rosiennach 1696.

Iusta Seditionum Zaraza z Dyecesyi Wilenskiey do nas iakoby Contagione rozszerzyła się, kiedy JMex Kierszensztein nam wszystkim na Seymik Deputacki do Rossien zgromadzonym intulit manus Violentas. Niedosyć na tym, że Rodzony JMci po drogach zasadzki na nas iadących na Seymik gotował,

ale Sam IMć X. Biskup ad Actum publicum, ktory szczegulnie należy do Stanu Swieckiego, po pod Dyrekcyą tego, Kogo liboni Suffragia odbieramy, nietam niebadaiąc się de negotijs Ecclesiæ a Duchowieństwo Swoich Deputatow w Worniach przy Kalendze obierać Gwałtow przyjechał do Rosien, wkilku Set Koni pżio et largitione Zebranych y z Chłopstwem z Szkłłbą y z Berdyszami opatrzonym, z ktorego Swego Wiązdu dał dowod, że niepoco Inszego przyiechał, tylko żeby tymi Ludźmi Securitatem publicam Seymiku Naszego za Dyrektora obrali IMci P. Stanisł. Zmiędzkiego, Sam wieden resistebat powszechney Naszey Electcyi, o ktorey resistencyi spytany od nas imperiose odpowiedział bo ia tak chcę, żeby P. Stanisł. nie był. Opponowaliśmy IMci naszę Laudum, przez ktore iest declaratus incapax officij bo iest extraneus et non Indigena, a tym bardziey ab Activitate Vocis liberæ exclusus, przeciwko ktorey naszey oppozycyi Zajął z Pospolstwa Zebranej gromady do rzucania Kamieni y kijow na IMci P. Stanisł, na IMci P. Stolnika Litt: na IMci Pana Marszałka Woł. Komorskiego, y innych Ich Mciow P. Urzędnikow, a potym Skinieniem Swoim dispensował, że od Karety IMci X. Biskupa Stżelono z Muszkietu do tychże Ich Mciow jadących. Tak Pan Bog dysponuiąc że kula chybiła, Ich MM insontes, trafiła w Szlachcica, że tam zaraz od niey poległ, przez co Causawił przeciwko Sobie tak wielki tumult, Zgromadzenia wszystkiego że IMć P. Starosta, IMć Pan Stolnik, IMć Pan Marszałek, y inni Ich MM od Samego Supplicieli exorati, ledwie go Salwowali, y uprowadzili do Karety Jego, nawet Siebie Samych obiściendo tumultuanti multitudini in periculum. Utrzymawszy tedy Żywot beneficio Ich MM po Panu Bogu, a powroćiwszy z pola do Rosien, nullitere bo się w polu Skymnik odprawował Kościoł tameczny Zamknął, y inszym Kościołom tey destinat. Zaczym ia donosiemy WXM rei gestæ seriem y te Insolentias, IMć X. Kiiszensi Gieyna że niebędąc Narowny, tamuie Nam głos wolny, Sam będąc Duchowny Boby

Seditionibus et Cædibus Sese immiscet peragendis. Per abusum potestatis kościoły Iuż nam Zamykać poczęł. Prosiemy pokornie WXM. abyś de tantis insolentijs et excessibus raczył informować Oyca S. y JKM. P. N. M. toż donieść, a Samego JMci X. Kierszensztejna p munere Primatiali et Metropolitano powściągnął, o co pokornie prosząc Usługi nasze &.

Rozmowa Krolowey Jeymci Maryi Kazimiry z Krolewicem Jakubem Starszym Synem swoim, o rzeczach teraźnieyszych tempore Interregni 1696.

Krolowa. Adługoż tego będzie miły Bracie, że mi tak dokuczać będziesz, Prawo moie oczywiste Czytałeś, Dożywocie moie na wszystkim tak warowane, Zapisy moie według Prawa, na coż ci się przyda zaciągać na się niebłogosławieństwo Boskie,

Syn. Panie Boże Zachoway Mcia Krolowa, Dobrodzieyko moia, żebym miał na to nieszczęście przyiść, żeby tak Dobroczynna Matka, miała mi Życzyć niebłogosławieństwa Boskiego.

K. Iać nie życzę, y Pana Boga proszę, żeby mi dał Cierpliwość, y żeby zatrzymał łzy moie, ktore mi proceder twoy Zemną wydzieraią.

S. A coż czynię dla Boga, ieżeli się upominam Swego Wszak to y Boskim y Naturalnym Prawem iest pozwolono. Praw WKM. Dobrodziki moiey niezbiiam, lubo oczywiste są przeciwko Niemu y z Prawa y z racyi Stanow Rptey racye.

K. Jakie racye, czymożeż być racya przeciwko tak wyrażonemu Dożywociu.

S. Jest Miłosciwa Krolowa Dobrodzieyko, ale Ja iako z Matką Wadzić się niechcę, y owszem iak z nayuniżeńszą Submissyą Suplikuię, chci odstąpić tego Prawa prywatney Osobie Zapisanego, a teraz y Mnie Starszemu Synowi, y Oyczyznie Niebezpiecznego.

K. Słowa te twoie są Jakobowe, ale ręce do Esaua podobne, bo tu mi się

Unizasz, a tu brać Chcesz, radabym wiedziała co to za Niebezpieczeństwo twoie y Oyczyzny, gdybym Ia została się przytym Prawie, przeciwko ktoremu, ani P. Szczuka, ani P. Godlewski nic nie znaydą.

S. To pewna że ci dway nieznaydą, bo nauczywszy się pochlebiać, przez co y do Fortuny takiey przyśli, y wszystkich Figlow, ktoremikolwiek Rząd S.p. KJM. Oyca y Dobrodzieia Mego, Człowieka pełnego boiaźni Bożey, y podciwości mięszali, wbiiaiąc, w głowę Pańską Maxymy wykrętne, do opprimowania Wszelkich Urzędow, y Iurisdykcyi, y do Zniżenia wielkich Ludzi, do zamięszania Stanow, o czymby długo. A niemasz też w Polszcze takiego Prostaka, żeby niewiedział, że cokolwiek errorow przeciwko Statum, nie z kąd inąd tylko z przewrotney głowy P. Szczuki, ktory o nic niedbał, byleby mogł doyść do tyla fortuny, żeby zamazał pamięć tego, że postaremu torbę nosił za P. Godlewskim, nierozwodzę się z tym, com słyszał, że na konwokacyi ba y na Seymikach pytać się każą P. Szczuki, żeby dał racye z tak wielu Solecismow, ktore popełnił Dwor przez tak wiele lat, a Osobliwie przez teraźnieysze te kilka, w ktore on Hetmanem, Marszałkiem, Pieczętarzem Oboyga był Narodow.

K. Boy się Boga Synu! nieruszay podciwych Ludzi, a zasz niewiesz co za rozum, Życzliwość, tego Człowieka przeciwko Nam.

S. O rozumie wiem, o Życzliwości niewątpię, pierwszy pokazał, kiedy Umiał Zgodzić Interesa swoie z Pańskiemi, bo ten KJM. przeciwko rożnym wsadzał, a tu się z Nimi akomodował, od wszystkich brał, y w tym rozum, y Życzliwość, ale Sobie.

K. Dayże pokoy miły Bracie Ludziom, a co masz przeciwko mnie, Osobliwie powiedz! Czym Ia to szkodzić mam tobie y Oyczyźnie

S. Z winną Submissyą upadam do nog WKM. Dobrodzieyki moiey, Niech że to kto z Przyiaciół moich powie, a nie Ia, bo mi Synowski respekt Wiąże Usta.

Na coż Ludzi cudzych zażywać, ey niedujący ukomu, wiesz co Polska
Umie, dzić z tobą dobrze, a iutro z kim innym, vczyły mnie matka,
a ieszcze takiey, ktora iuż em się nauczyła, bych przod w prywatney
Fortunie, iako przyjść na Dwor, y iako się na nim utrzymać z takim
despotycznym panowaniem, że naymnieyszey Wolności nieznaią
było w Poddanych, Przypomni Jobie com szyniła z tymi, ktorych
Jobie mniey życzliwych znała, iakom wynosiła tych, ktorych życzli-
wości obiecywałam Jobie, Jakom umiała Oyca twoiego unosić, choć się
ofuknął, znieść, gdy co Walczowało, a Mnie Interes do Osoby albo do
Jego miłości wiodł, Umiałam Jato nabrzeć, nietknął się Xiędza Nie-
boszczyka Dobrodzieia nie żebym Ja niewiedziała, Przerobiłam Jay
P. Wáy Ruskiego y Prałatow, z ktoremi była przy kieliszkach
y płotkach Zabawa, że wszyscy od naypierwszego aż do Ostatniego Małgyński
Odźwiernego mego byli na Zawołanie moie; Druga Vważ miły Braciu
czy Zostawić żebybyć Oyca twoiego tak wiele pieniędzy, gdybym Ja była
niebyła powodem, żeby niefundować się na miłości Oyczyzny, ktora nie-
trwała, niemaiąc nadziei w Dzyiaźni, ktora odmienna, brat Za
wszystkie Vrzędy, y niedawał tym, co godni, ale tym co więcey
dadzą, Gdyby ji się niewadził ze Mną, gdyby mnie dał te pinią-
dze w Dyspozycyą wszystkie, wiedziałabym Jako Jobie z nimi
postąpić.

Ani Ja ani Nikt wątpić niemoże Miłościwa Krolowa Dobrodzieiko
moia że za mądrą y przezorną Radą Jey cała wynoszona Pol-
ska, pamiętała od pierwszego, aż do ostatniego, każdy, iakie pieczoło-
wanie było ustawiczne W.K.M. Żeby y z Żywego y umarłego wzięć
Vrzędy te 18 m. Czerwonych Złotych weszło z Sukcessyi X. Wygry do Skarbu Prymas Kor.
Jak kto umarł, trzeba się było Sukcessorom okupić, ieżli kto chciał
Mieć iaką godność, trzeba wprzod z W.K.M. targować się było.
Pani Letro, a po polsku Pani Dziura, y Pani Dupanowa Corka
Jey w każdy Traktat wchodziła, bo prywatne Vsługi do ukon
tentowania Pana Jego ściągaiąca się publicznym nadgradzaią

Zdało się Zdgierstwem.

K. A coż też winna Pani Letro. ktora Serdecznie widząc moie Interesa ieśli służy. czyni powinność Swoię tylko tego Zeckam, żebyś na wszystkich Francuzow nastąpił żeby Ich z Polski wygnać, a Ci są tu ktorych radą żyię. y ktorych Ia nieodstąpię do gardła obligowałem się, bo gdzieby mi się udała?

J. Jeszczeć temu nieżas Miłościwa Krolowa, chociby Ia nic niemowił poznaie się wtym Rpltą y pewnie Zabieżą temu, ale radłbym wiedzieć gdyby mi miał priwilege moie oddać na dyspozycyą WKM. iakoby się z Nimi postąpiła.

K. Dziwuię się bardzo, że się niedomyślasz, wszak wieś iako cię nienawidzę iako dzyś skora na mnie, gdy cię obaczę, iako Brata twego na pozor Alexandra, a Siebie wewnątrz Serdecznie wystawić chcę? Czy nie wieś, że iest kilku Wdowcow, ysiu w Polszcze, ieżeli na Piasta będzie zgoda, y w Cudzych kraiach ktoż Sobie nie życzy, bliższa kozula ciała, Wolę się przyznać, że Ia mam niestrawny żołądek niestrzymała bym nigdy tego, żebym na uczynienie się tego, miała być komu podległa. Wtedy że tedy, że niemasz tego sposobu, ktorego Ia nie zażyię, żebym znowu na Tron poszła, a przez to znowu wrzuciła zgrzeszliwość tey Oyczyźnie, w ktorey za panowania mego aż po uszy opływałam.

J. Przestrzegano mię zrąd y z owąd o Swiątobliwych Intencyach WKM. Dobrodzieiki moiey, powiedano mi że WKM. śmierci Oyca y Dobrodzieia mego nieżałuieś, dla tego tylko, że zgrzechie niemogłeś, iakoż iak prędko ochłonęły tak wysmukła Suknia, krygowanie Zuroczayne te Umizgi, są pozostałki tego Zachcenia, ktorego żałowałeś? Powiedaią y powiedano mi o tym, że nie dla czego inszego piniędzy tych tak bardzo WKM. Zkrzywdą naszą pragnieś, tylko żebyś nimi nas Synow Swoich ruinowała, a Siebie wystawiła? Miałem wiadomość, że się tuż nato obligowało kilku, lubo nieszczerze z damy się, bo niepodobna, aby ich Ludzi, ieżeli niepodciwość to przynaymniey pamięć nigdy niezapomnianych figlow fochow, ktoremi nas się niemiała, widząc, iako kogo skroią, tak się będzie, y podobnie

Rzecz, żeby Wiśla wzad poszła, a niżeli żeby się Wkm. odmienić miała.

Pewnie niedomienię, iakom przedtym Szarpata, brata tak będę iakom Sobie każdego lekce ważyła, tak będę, iakom nie po Szlachecku y nay: wyższych Senatorow, y wszystkich Urzędnikow traktowała tak będę iakom Oyczyznę raz Niemieckiemi drugi raz Francuzkiemi fatcy: ami mięszała, tak będę, aż tę Oyczyznę zgubię, bo czym żebym tęż pamięć u Potomnych Wiekow sławną miała, czli nie tym.

Bog zapłać Miłościwa Krolowa Dobrodziko za przestrogę, Iż rozumiem że Pan Bog nie wzgniewa więcey pychy, ktorą serce Wkm. napełnione, y tego przestępstwa. Czy znaydzie się tych Polakow ktorych Wkm. lekce ważysz przedemną samym mowiąc nieraz, że niemasz poczciwości w Polszcze, y naslepuiąc na Honor tey Oyczyzny w ktorey iak pięknie nam wszystkim? Znaydzie się mowić ta że: nerosi tak, że na teraźnieyszych Seymikach Uczynią konfederacyą, przeciwko Wkm. zi posłą Posłow Generalnych do Xcia Imci Kardynała, y do Wkm. pokornie supplikuiąc, abyś nam Wolne Rady pozwolił, Jebyś z Łaski Swey Pańskiey nas drogą do Częstochowy, albo do Jarosławia na piasek przeiechała tym czasem, dawszy to subsidium, honorem et conscientiam PP Posłom w Instrukcyi, żeby ani do Marszałka electeyi, ani do niczego nieprzystępowali, pokąd Wkm. z Warszawy nieuyrzi edgies.

A iato moie kochane wco? wzdyć kochaiąca małżonka odstąpić go aż do pogrzebu niemoże, chiba żeby mi to zazgłodziło, że iako za żywota niezbyt kochałam, tak y po śmierci nie o nim nie myślilam? Leduie Koronę wydyspułowano na mnie, iako o ozdobę ciała, tako o pomocy duszy niepomyślilam, ale mi musz wybaczyć, boiby był zagrał mi mocno, zaiechawszy wprzod do Zamku, opanowawszy Wartami Skarbiec, uprosiwszy P. Marszałka y Podskarbiego K. żeby go zapieczętowali, przysławszy do mnie Xcy Biskupow Poznańskiego y Inflantskiego ieszmi niemiał pusić, iakoż to było o Zmarłym myślić, kiedy żywy apetyt do skarbow y do pieniędzy zostyt moie serce, musiała tedy pobożna myśl o wmarłych ustąpić, ale teraz poczynam tuż myślić y uważać nieszczęścia moie. czy niedobrzej mity Bracie było z tym zi da zapomniawszy z tym moiey powinności do zwyczaynych udałam się

była Maxym, y Jako nieprzestrzegszy Rptey, otrzymałam była Reformacyą: o ktorą się boię bardzo: boć y Eleonora miała Konstytucyą, a Siostrą Cesarską była, y Indigenat Pu Bratu Memu y Kardynalstwo Oycu, ba y o Biskupstwie Krakowskim myślę y zgoła com chciała, tem dokazywała, tak teraz znagła, y Ciebiem napadła y P.P. Senatorow, żeby był P. Marszałek y Podskarbi Pieczęci Swoie oderwali, czemu lubo się opierali, nie niewskorali, tylko na Inwidyą Sobie u Mnie, a u Rptey sobie na pamięć, że przecię chcieli, dla Niey Czynić sobie zarobili. Jak to była piękna Akcya moia, oszukać tak wiele Senatorow, a dość biegłych, y wywindować Substancyą Naszę, ktorąś ty był zbytnią w Oyczyznie wiarą y Nadzieią uwięził, a Ja coć mowię zawsze, to y teraz przypominam, żebyś tak Polakom niewierzył, bo oni są nic podciwego.

Markiei de Vitri

S. Dla Boga Miłościwa Krolowa Dobrodziko, niepsuyże y Nam y Sobie daley głowy, WKM. tak szczerze z Swoiemi otwieraiąc się Siglami, z Oczywistym nieafektem ku Oyczyznie

K. Co się mowi teraz, to Ja iako Matka z Synem, niewydasz ci mię przecię y bronić mię będziesz. nieobligowano mię Wyiechać z Warszawy, wszak y Eleonora mięszkała w Zamku.

S. Prawda Miłościwa Krolowa Dobrodziko, ale powiedaią, bo Ja niemogę pamiętać, żeć iest wielka differencya od krolowy Eleonory WKMDM, Niemowię Ja nic o Urodzeniu, boć y WKM. iako Czytałem z Genealogii w Paryżu drukowaney, y Zebraney, że od Ludwika VI. Krola Francuskiego prostą Linią WKM. idziesz. Niemowię tego do Urodzenia, że Siostra Cesarska, ale że była niepoiętey Dobroci, nic się niemięszała w rzeczy, w kręgle tylko, a ptaszka Sobie grawała, każdemu wyświadczała afekt, nikogo leka nieważyła, nieprzysalała przez co Zniewoliła Sobie była afekt, że Jey przybrać chciano męża, czy Lotharyńczyka, czy Neyburczyka, ale to obrotna dexteritas WKM. umiała obrocić, za co Jezdem y Ja y powinienem bydź dożywotnie obligowanym, boć przecię piękna rzecz bydź Synem krolewskim y ieżeli Wola Boża, y Jego bydź Sukcessorem

K. Zachoway cię Boże, żebyś miał bydź Sukcessorem, a Ja wco Nieboga Matka? Jeżeli Krolowy Eleonorze przybrać chciano Męża, czemu też nie Mnie, a za się nieuciągam. a za Zmarszczek oleykami niezacieram, a ieżeli idzie o Potomstwo dalsze, wszak Was mam Synow, a wostatku gotowam ieszcze y rodzić, choć po Elżbiecinym, bylem tylko była Krolową.

S. Swiętać to Miłościwa krolowa Intencya, ale Ja bym życzył gotować się wcześnie na Ruś tym Czasem, bo lepiey to uprzedzić zdobrey Woli, niżeli z Musu potym, boć to słyszałem, że WKM. Zarękę wezmą, y pięknie wyprowadzą.

K. Nieday tego mocny Boże, uciekę się do Xcia Kardynała przecięć on sobie wspomni, żem Ja X. Wierzbowskiego Nieboszczyka wystawiła była na Arcybiskupstwo nazłość Jemu, wspomni sobie, żakim List pisałam do Rzymu przeciwko niemu, kiedy Kardynałem on został a nie Francuz, ktoregom promowała. Wspomni sobie, iakom Promocyą Jego za Domowym y powinnym okasztelanią Łęczycką psowała niebez zniżeczenia na honorze, Jakom wszystkie promocye Jego, ktore mu z prawa należą psowała, Jakom iuż była Wioźczyny pewne, o ktore konkurował, na kogo inszego uprosiła. Jakom wiele co on y Ja lepiey wiemy, czyniła? A zaś to niesą pobudki, do należytey oddania wdzięczności. Dom Lubomirskich, ktoremu com mogła, tom wyrządzała, y gdyby Mnie byli niezdewinkowali kilkudziesiąt Tysięcy Talerow, niebyłaby była Laska, ani Klucze w Ich Domu. Dom Potockich, iakom straktowała, iakom za Buławę siła wzięła, co słyszę chce odebrać P. Sta Krasnostawski, a ubroń Boże, żeby iedno weszło Cjudicatum, wyprozniłaby się y Szkatuła z Kleynotow y Skrzynie z pieniędzy. Dom Sapiehow co cierpiał, kiedym kryszpinow wsadzała, a zkądże Miał Xdz Biskup Wileński tę śmiałość do exkommuniki wszak to moia Rada y upewnienie, iżem go dotrzymać miała, Jakoż według Zwyczaiu mego pewniem dotrzymała, że aż do Rzymu odiechać musiał. Niewspominam Szwagra mego Nieboszczyka bo iuż umarł ani PP. Zamoyskich, ani Kujawskiego, Poznańskiego, Płockiego, Biskupow, bo iako Ludzie Duchowni Zapomnieć muszą Uraz, a Dobrodzieystwa mieć w pamięci. JP Wdę Sieradzkiego wten Regestr kładę, bo Pismo S. Czyta y Umie. Taki tedy założywszy

Radziejewski Prymas

Potocki

Brzostowski

Madaliński Wierzbowski Dąbski

Pieniążek.

fundament sobie czy niemamże Zupełney nadziei, że się utrzymam w Warszawie na tronie przy pinędzach, ile żebym rada ieżeli krolować niebędę, bylem wywiozła ich za granicę.

S. Toć to iest, co się boią Polacy, wspomniawszy sobie Bonę, która też podobnym sposobem, na Synasię rozgniewawszy, wywiozła była skarby, ale że to raz było, drugi raz niewiem, ieżeli się uda.

K. By uda, pomożeć mi przecię P. krakowski doznałam iego nieraz affektu nieodmiennego, ktoby to chciał się nazwić na takq Inwidyą, na takq Suspicyą w Polszcze, iako on niemasz Ludzi do S. Troycy, niemasz do Obozu iako teraz pisał do Xcia Kardynała a iq do Żołkwi, kiedy 600 Ludzi w Zamku trzyma, tyle drugie na pasach, pilnuiąc na skarby, ktorych część ma sobie obligowaną, dla czego zaś snadno się domyślić możesz.

S. Jużci kiedyby rzecz niemożna inaczey, pozwoliłbym ci, żebyś WKM. P. znowu panowała, ale żeby P. krakowski tak rozumiem, że tego niebędzie nie.

Jabłonowski H.W.K.

K. Jeżeli tego niebędzie nic, niechże będzie y tak, byle Wdowicą, to iakokontenta, ale cię błogosławieństwem obligui miły Synu, Niewydaysz że mnie z sekretu, ci ia dlatego krzywdę tak ote Milliony, żebym mogła dokazać, a ieżli niedokaż, żebym tak zamąż zadała y cyczyna. Żeby mnie pamiętano iako Ryxę. Ciebie zaś przestrzegam słuchay mię, wżiąść ode brze złym, żeśmy iuż po sztendzieście kilku tysięcy Czerwonych złotych każdy wziął, oprocz białey monety. Uzrysz słuchay mię, uznasz że lepiey będzie, a teraz ze iuż pieniądze z pułnocy podzimy spać. Ja się nieboię ani pogrzeb, ani żadney rzeczy, dał mi Pan Bog rozum, dowykręty ieszcze większe, potrafię ja że y Ciebie y Rzeczpospolitą odruię.

S. Szczęśliwą noc powiedam WKMDM. a upadszy do nog z Winną służbą, myią przypominam WKM. Żebyś się gotowała wyiechać z Warszawy, bo ieżeli chcą mieć Pta wolne Rady na konwokacyi y dalszych obradach, to ztąd zacznq, żebyś się WKM oddaliła, a nie do Prus obron Boże dla wielu rzeczy, o ktorych że iuż poznę trudno mowić, ale na Ruś. Druga że te milliony, ktore krolewicom należą, a WKM. bez wszelkiey słuszności do siebie wzięła, powinny zostać w Polszczę bo ieżeli WKM. wyiedzie, albo wywiezieą, to się y Dziedziczne Dobra y Starostwa

Tak Reformacyalne iako y dogywotnie nabiorą strachu bo na tych Curiekach będzie miesta Rpta. O mnie się WKM. nie frasuy Jasią dam na Rece Rzpte y, ile będę mogł z moiey strony teraźnieyszym potrzebom tey Rzeczy pomoge, choćby sobie nayuboższey Niezginąć maiąc nadzieię, y w Bogu y w tey małey, która na mieyscu WKM, a za mnie nieopuści zupełnie wsią dufaiącego. Przeto pisto co na mienie o zbiorze Z. Wdy Ruskiego, na którym s Bu Małgyńsko zgnię Rzpta przenduie a WKM. tak mądrze wyprowadzić ich kazałaś, y Nieboraczkowi Duszę na ramionach ciężką będącą wrocziłaś. Ale ohym mowić niechcę, azaś się postrzeże cyczyzna. Słomi tylko dziwna com słyszał, że WKM. przeźrzącą wszy tuteysze Statuty Warszawskie, y przecię niemało z nich zawadzy, a podobno y w poźrewizorom udzieliwszy, niebez szkody naszey, maszy Wolą do Gotkwi dogonić nas, abyś y tam Urwała cokolwiek cdla Boga coż będą Ludzie mowić, widząc to y nayuboższa Szlachcianka, bilka niedziel przynaymniey przy Cielesiedzi, ani tak prędko w drogę wyiedzie, a WKM. Zwyczayną leskość za radą nieroźumiem przecię, Żeby Polska, lubo mi coś powiedano o niey, bieżeć chcesz ia nami. Niedziwże się Oppuiecz Oyca Naszego dla Dobra Jego, niesprawiwszy przynaymniey Solennych Exekwii, które słusz. Cesarz z wielką pompą odprawował, na to przynaymniey tadroga przyda się, że WKM. nazad niewpuszczą do Zamku, y podobno będzie ciężka sprawa z P. Wdą Krasinskim Płockim niż Jemno. Ale niechcę więcey smagnego Snu przerywać, Noc Jzgoźliwa, powiadam, powtore, y Za Nogi Matczyne skie obłapiam, wolącsię Nogi trzymać niż na rece przyść. Których Mię Łaskawey Boże.

Copia Kartki JMci X. B. Kujaw. Dąbskiey do X. Bernicza

Czy iest tam co cieszącego brać u Krolewicza JMci Jakuba? bo ieżeli nie masz y WM się domyślisz, rzucić się albo do Niemcow Candidata. Którego maią in promptu, albo do Francuzow, którzy tuż WMMP. poczynaią, Sobie znieważaią. Mnie też moy X. Theolog dobrze służy.

Że o biecano od krolewicza mieć będę na kardynalstwo nominacyą, Czegoż rnudziemy, niedokażemy krolewicza, bo ktoż by dla Boga dla Sumnienia dla oyczyzny, tego chciał na krolestwo, ktony, iako my naylepiey wiemy, naprzod siebie, potym nas, na koniec oyczyznę zagubi. Czy iest w tym Panu aby iedna Cnota godna Korony, Czy iestże aby iedna Inklinacya do Czego dobrego niepiszę więcey, bo to teraz y Kartki nayskrętniey że przeymuią, powsale tylko przestrzegam, weźmy ieżeże coma, a potym poradziwszy się z sobą Zdrugiey strony gdzieindziey sobie opatrzymy Fortunę. Adiu kochay mię WM. bo y Ja tak weźmę iako y Ty mnie.

Respons od X. Bernicza

Niewiele się spodzieway WMP brat, weźmą Szwedzi Tatarzy, Weźmą związkowi weźmą Chłopcy Weźmą Wołcy, Ukrowcy niezostanie nam nic. Ja się boię, żeby iako nominacya na kardynalstwo WMPyd. tak y moia na Biskupstwo Chełmińską nieposzły w tłoż, boć mi wyexpikowano że sunt eadem interesse tak to podobno iak y owo. Przecięż nasz Panie niesekretny przeciw plotką, przeciw niestałemu, obłudny niezgodzeny, Ja za pozym nam niechcę desperować o nim, ale y nieżyczyć go, boby zgubił oyczyznę, Czym da Bog wstrzymię, bo tego niedźmiem pisać Czegom się dowiedział. Całuiam Ja Nogi.

List WM. Zmarłego przez Rgo X. Radeckiego Bonifratela do krolowey Jeymci z Czysca 1 Januarij 1697.

Czas by też tych fochow poprzestać Manyinku, wzdyć ci to iuż lat 30 ieść dziesiąt minia, Ciało moie ieszcze na Katafalku, a WM niewdowy lat 3 trzy za pary wszy, much na grobie kilkadziesiąt nowych chcesz się dać ad. Manzatka Wsk. ktorego byś mogła być Prababka. Bodźko pomoiey śmierci w białych kamizelkach, w białych konnetach bywałaś, y bywasz WM y ad sakramentek, a pięknaś że. Niedla czego, tylko żeby się było wowey bogatey Kotarze rozporządzę. Temu bodźie kapucynowi dai czy się dowodzić

Lubomirski

Zeć płod przywroci, czy to w ręku Jego, czy to Jego termin, ktory Bog naznacza Naturze przemienić. Niesprubowałaś WM. owey Wody Hiszperskiey, tego, czego lata miewać niepozwalaią. Nieczyń z Siebie Marysinku Smiechu, dość żeś się nabonowała, Swiałaś dość zażywała; wspomni Sobie za Czasow Zamoyskiego, y Mnie coś nierobiła co się cierpieć więc musiało. Czas by też do pokuty WMci, ty to Mnie, y Siebie, y Dzieci Zgubiłaś. Mnie do tego przywiodłaś, Zem Pacta Conventa w Niwczym niedotrzymał, pinędzmi Rptey Skarby swoie prywatne napełniał, Moskwiem tak wielkiey Prowincyi ustąpił? Kościoła Tarnego Gdańskiego mogąc odebrać, nieodebrał, tak wiele razy zapędzałem się, aby to Jakimkolwiek Sposobem Wolność Zgubić, a Dzieciom Dziedziczną koronę Zostawić. PP. Sapiehow chciałem Zruynować, Za co teraz wszystko nieladaiako Cierpię, ale ty ieszcze lepiey będziesz; ile żeś WMC w Zawziętości Zwyczayney teraznieyszą Konwokacyą Zerwała, Związek w Litwie Zrobiłaś oczym Rpta wie, y będziesz w kłopocie, Polakow wadzisz, Wdztwa mięszasz, iakoś się nauczyła Ludzi Zacnych źle traktować, posponować, afrontować, taky teraz Czynisz. Niebyło tego Marysinku Człowieka ktoregobyś reputacyi y honoru nietknęła, Dzieciś na swoie kopyto wyćwiczyła, Syn nasz Starszy co teraz robi, tegoś go WM. nauczyła, że Woysko Koronne Zbuntował, dla Gwałtowney Elekcyi, o czym teraz Woysko niemyśli. Tatarow sprowadzić, Cesarzem y Niemcami grozisz, ze Szwedami na ustąpienie dwuch Prowincyi, do ktorych Prawa niemasz, traktuiesz, Day WM wszystkiemu lepiey pokoy, niedokażesz ani Siebie, ani z Synow Żadnego, ani Zięcia na Tronie nieosadzisz. Polakow nieustraszysz, obiorą tego, kogo będą chcieli, z ktorym Polszcze, a nie Samsiadom będzie dobrze, tego przed ktorym Samsiedzi, iako przed Władysławem drzeć będą. a oni go zaś Szanować y kochać. Lepiey WM ratuy Duszy moiey, uspokoy Rptą uspokoy prywatnych, Sama zaś Sobie iedz przed elekcyą do Rzymu, Nabożeństwa pilnuy. Pana Boga błagay, fochow poprzestań, Polacy cię Marysinku Żadną miarą Cierpieć niebędą, y niedziw.

gdyż y Mniszki same, gdybyś w iakim klasztorze być chciała, pewnieby pouciekały, bobyś Ich WM kłociła, á na ostatek wygryzła &

Jan Krol.

P.S. Urodzonemu Przyłuskiemu Chorążemu Latyczewskiemu, 100. Wołow ktore mu się były wzięły, proszę iako nayprędzey oddać.

List X. B. Kujawskiego Dąbskiego do Posła Francuskiego Poliniaka tempore Interregni 1696.

Illustrissime et Excellentissime Patrone

Volens Submissionem meam E.ae V.ae una et altera testari Vice ab ipsa Residentiâ ipsius porta redire debui, absentem publicisq; curis a Statione sua evocatum reperiens, quare inter levamen, frustrati desiderij mei, obsequijq; psentibus /: Urgentissimis enim, repentinisq; Casibus iam Varsaviâ avocor :/ Ultimum Vale E.ae V.ae mitto. illud Unicum flagrantissime postulans, et quem dignata ē, E.a V.a ante Omnia merita mea, humanissimâ psequi benevolentiâ, eundem Constanti teneat gratiâ, quam mereri, omni obsequiorum Conatu allaborabo. Et quoniam E.a V.a eo me fiduciâ obstrinxit pacto, ut quâ sentirem circa futurâ Electionis progressum, eo pgenito Candore meo libere explicem. Audeo igitur E.m V.m per boni publici Commoda Studiosissime obligare, quatenus a promotione Principis de Conti resilire velit, quem etsi eximia talenta, Bellorumq; Vocales Triumphi subparem Regiâ faciant Coronâ, Metus tn̄ N.nis huius per Regnatrices M.ttes, et rationibus Status N.ri in animis Civium pridem excitatus et modo Conservatus, remotiorem Videtur a Throno Regnifacere. Neq; enim vellem S.rmi Galliarum Regis promotionem in aliquod venire discrimen, sicut et E.V.a impensas laboris perichitari, quâ si optatum sortientur effectum, licebit mihi gratulari, sin minus, vix possem tantorum Conatuum moribus Condigne Compati, quoniam non temerarium E.ae V.ae exprimam Sensus.

Mei Judicium, etiam ex multis depromptum, si verò Singularitatis Communicandum Mihi Ea S.a habuerit, pari ac mecum cum Theologo meo Domestico fiducia agere potest, manens

Ea V.a devotissimus Servitor Ep.us Vladislavi

Responsum

Summo cum animi mei dolore intellexi E.m V.m ad me venire dignatam semel et bis, quo tempore Valedictiones huc et illuc deferendæ Domi me sedere non permittebant, nec minus hoc me m afflixit qd Ea V.a Conatus iterum Obsequia mea p.stare tamen idoneum, admittendo mihi tempus non sit inventum. Etenim humanissimis Ea V.a literis, ore pp.rio satisfacere Volebam, et quidquid priori N.ro Colloquio defuerat, ulteriore Sermone aliquantulum Supplere. Verum ubi publica, vel Serenissimi Sui Candidati negotia distrahunt E.m V.m ut difficiliter possit alijs aures attentas p.bere, ideò scribendum satius duxi, ut non modo benignissimis ejusd. characteribus, sed m Consilijs ut par est respondeam. Et quando quidem minimè dubito, quin eadem me, meaq. omnia benignitate p.sequi semper Velit, quam mihi et Verbis et Scripto tam eximiè testata est. Ego cum maxima Veneratione ex Vi Confidentiæ illius, quam in me reperijt et approbavit, intimos meos Sensus aperiam E.V.a Remarduam sane ac supra Vires meas longè positam E.a V.a mihi p.cipit, dum invitat, ut à promotione Serenissimi Principis de Conti resiliam. Ego enim hic non propriæ Voluntatis Interpres aut Dominus, sed Christianissimi Regis Minister, quid aliud facere possum, quàm quod jubeor. Præterea cum nihil mihi possit esse antiquius quam Serssimæ Reipublicæ meam infinitam p.pensionem et Studiosissimam promptitudinem ostendere, quo pacto liceret mihi hanc unicam Occasionem p.termittere, in qua Servitium Majus certe illi quem quilibet ê p.prijs Civibus p.stare possum, promovendo in Regem futurum talem Principem, quem ipsa fatenter E.a V.a fatentibus Omnibus Cujuscunq.

Gentis aut factionis hominibus eximia talenta, Bellorumq; Vocales Triumphi Subparem Regiæ faciunt Coronæ. Quid enim in hâc proximâ Electione quærunt Poloni? Nonne Regem Optimum Regem maximum, Regem Bellicosum, Sapientem, Magnanimum, liberalem, modestum, affabilem, qui tot eximijs talentis Rempub: ad primum opulentiæ, Splenderis et famæ statum reducat bellorumq; Vocalis triumphis ut proprijs Cæ Væ utar Verbis, Hostes Patriæ debellet, æmulos teneat, et Vicinos in æterna Societatis atq; amicitiæ necessitate Contineat. Qui Regat Populum suum exemplo potiùs quàm authoritate, qui sit in bello primus, Bellator, in Consilio primus Consiliarius, ubiq; Norma Cæterorumq; Nemo Polonus aut oderit, aut Contemnat, qui Sceptrum sibi nec lege, nec consvetudine, sed amore et æstimâone delatum. Digni, ferè Studeat, quibus acquisierit Virtutibus ijsdem Conservare necesse habeat. Qui si â Viâ rectâ discederet, et liberrimæ genti, vellet aliquam jugi aut Servitutis Speciem imponere, non habeat â Vicinis Principibus auxilium, nec invenire possit Asillum Pensens in Gasis sibi Sangvine Conjunctis, qui deniq; in primô Regiminis sui ingressu, qualem reperit Rempub: talem adjuvet n̄ persona tantum sed et opibus. Namq; duobus eget Respub: Dñe mi Excellme, Virô et Subsidio. Viro qualem modo descripsi, Subsidio, quod reale sit et Pensens. Consideremus itaq; Statum Poloniæ, Exercitum Confederatum, Stipendia Militi, ad Summam enormem debita, Bellum 14. Annorum sine fructu gestum, ac finitum, imo tantum periculosius excardescens, quanto majores addit Impeño suo vires novus Imperator Turcarum, exhaustas Provincias, Comitia perpetuò rupta, factiones ac divisiones Domesticas tantum ex illa pr̄te grassantes, quæ non publicum sed privatum Commodum quærit, et Serias atq; Urgentes Nobilitatis Universæ quærimonias velit. Ergo nil ad ista reflectendum absit? Cur enim Polonia sibi Jus eligendi Regis tam strenuè Vindicavit, tam fortiter ac intacte Servavit, nisi ut eum creare possit, quem rebus Suis opportunum, atq; accommodatum indicaverit. Si Corona

Ista foret Hæreditaria, gemerent fortasse populi, eam tali jure deberi minus dignis et utilibus, quam dignioribus, et Utilioribus dare posse exoptarent. Ecce res in integro pt dari Cuilibet, n ergo dignior ē reijciendus, et ut adulaōne pferatur alter. Quod quidem bonâ Veniâ Candidatorum Omnium dixerim quos Sigillare nec meis moribus Convenit nec Regis mei Voluntas est. Id enim unicè pbare Volui Eæ Væ, merita tantùm Spectanda ēe et Commoda Reipublicæ, Cætera planè sperni opportere Quod vero Eâ Vâ mihi amantissime Scribit, non ne Se promotionem Christianissimi Regis in aliquod venire discrimen, ac metum ēe Nnis Gallici per Mttes Regnatrices, ex raōnibus Statûs hujusce in animis Civium. pridem excitatum. et modo Conservatum, unde remotior Gallus Princeps. Candidatus aliunde meritissimus a Throno Regnifieret, Hoc diligenter ac maturè Considerandum Venit, Videturq; etiam Metus iste verò fundamentis latens, inter Vulgares errores annumerandus, ille autem de tota Republica non bene Sentiret, qui putaret eam Vacuis hujusmodi phantasmatibus et impressionibus duci, non Solidis, atq; evidentibus argumentis in tam grandi negotio, ubi de spe ac Salute Civium, agitur. Et vereor nequi metum illum excitatum Supponunt, excitare potiùs velint, aut Sopitum, aut nullum. Dicat mihi Sua experientia, quæ tam acri tamq; prudenti pollet Judiciô Mulierem fortem quis inveniet? Si per Reginam Mariam. aliquid peccatum ē, unde Cives illam regnare amplius nollent, vel perse, vel per Filios. Nunquid Serenissimus Princeps de Conti Filius ejus est, ut Sunt in eadem Gente, in Gallica? Nunquid omnes sunt in Gallia Ejusmodi Indolis et Complexionis, an omni Poloni Similes. Rex Michaël Rex Joannes, sub eodem Cælo nati toto Cælo dispares fuêre, Cur ergo Confundimus eos Bone Deus, quos natalia educatio Sexus ipse tantopere discriminat. Et si quæ Similitudo timenda, non ne potius in propriô Sanguine, quam in alienô. Velletne Eâ Sâ datis in publicum motivis uti Contra Nos, quæ Seressmo Suo Candidato noceret magis, et partes illas, quas ipsa tam Studiosè, tam apertè tuetur, unici hujus argumenti retorsione Subvenêre. Videamus autem, quibus impulsa Consilijs Serenissima Regina, tantam in se Suosq; Concitaverit Invidiam.

An Gallicis an Austriacis quemnam audivit aut cui placere voluit cum ituros in Hungariam Milites dispavit, cum Poloniam solenni confederationi voluit alligari Germanis sine restrictionibus ullis cum ejecit Gallicum Legatum de Vitri. Cum Serenissimum Principem Jacobum, Serenissimæ Palatinæ Neoburgiensi Conjunxit sunt ne isti Gallicæ aut Austriacæ factionis partus? Attamen Galla fuit Regina, sed quod amplius in rem Austriacam Germana facere potuisset? Nolebamus tam Arctis tamq; vicinalibus Vinculis Rempublicam Vicinis Semperq; ut ajunt Illmi Zamoyscij et Crebro metuendæ Potentiæ non addictam modo, sed quasi mancipatam fieri. Vicit nos Galla Regina, sed quid inde boni accidit Reipublicæ? Testes misceri sives, quorum diminuta Substantia, quorum devastati fines, quorum Nomen in Aula Cæsarea m post ipsam Viennæ Liberationem ac Germaniæ totius ab imminente Servitute redemptionem tantum Vilipenditur, quantum apud hos in honore et veneratione S. Sciebamus nec Obliviscimur quid Majores Viri, per quos Steterit libertas de Vicinis illis dixerint, et Posteris suis prodiderint; Eorum Vestigijs insistebamus, et tunc insistimus, neq; illum regnare cupimus in Polonia, qui vel sit Austriacus, vel Austriacæ Domui tam specialiter addictus, ut illi Suam Dignitatem, Coronam, Authoritatem omnem referat acceptam, ne tandem aliquando fiat de Polonia, quod factum est de Bohemia et Hungaria? Sunt autem illa tanta tamq; Comperta Veritatis, ut m apud Polonos in Commune Adagium transierint. Dicet Cæsar Sed neq; volet Imperator, ut sic regnet Gallus? ergo parum robigo rei: neq; quam? imo valde diserti. Etenim et hoc Axioma notum Omnibus Cæsarem Cæsarum primum, ergo timendum? Christianissimum verò remotum, ergo prodesse posse nocere Nunquam qui timendus et Suspectæ ambitionis non audiendus, qui non timendus semper consulendus. Non videbit Cæsar Bellum inter longinquos sed inter finitimos Polonium Galliæ, Hispaniæ Italiæ et Germaniæ non decertârunt sed cum Germanis Suecis, Hungaris Turcis Tartaris et Moschis, amplius dico non debet Serenissima Respub: Considerare quid isti vel alteri displicat, sed quid sibi bonum, si Germaniæ talis auferatur qualem Galli auferunt ijsdem Præsentibus auxilijs regestati publicæ Bellog infructuoso subvenientem, Non consulite Galliam, incipite illum Vobis dum modo ille periculosus non sit nec Germanicis Viribus uti possit ad opprimendam Patriæ Libertatem.

Si Gallus Princeps Virtute ꝓditus et Dives cum Summa utilitate Vobis ꝓponetur, accipite illum inconsulta Patriæ Germania, Non enim illa Vult res suas ad Vestram Voluntatem dirigere Nec Vras ab illa pendere necesse ē. Quid ergo dicet Cæsar, dicet Polonos Hungaris et Bohemis ēē Sapientiores, licet à Vobis eandem in eligendo Rege Vro adhibitam prudentiam, quam ille adhibet in eligendis Magistratibus suis. Dicet illum in Polonia factum Regem. qui florentissimæ huic Reipublicæ Provincias avulsas et antiquæ decora restituere unus valet, de quo vos tanto magis lætari debebitis, quanto minus ipse lætabitur, sed arma in Poloniam referret, si Galli Regis fiet Electio, quæ arma, illa ne, quibꝰ Hungariam Rheni littora Stationes in Italia tueri via ꝑt, nec vere tuetur, Etsi per hujusmodi Minas incutitꝫ timor Reipublicæ, iam ubi est libera Electio? Igitur à vicinis erit ꝑetendus Rex n̄ eligendus! Et quo fine ducti Germani nollent hic regnare ꝑstantissimum Principem, nonne ut Reipub: Vires magis ac magis corruant, et ipsa tantum fiat aquilæ bicipitis præda. Non ille metꝰ invaserat Majorum Vrōnē animos, cum Henricum Gallum, Ernesto Austriaco ꝑtulerunt. Erat eadē tunc temporis Vicinitas, quæ nunc ē, eadem utriusq̄ Domûs æmulatio, ijsdem minis et futilibus motivis Ernesti defensores utebantur, quibus hodie Videmus non dari sed affectari Creditum. Quid ꝑfuit, eò magis in Suo ꝓposito ꝑstitit Constans Respub: quo vehementiꝰ illam dimovere pertentabant. Etsi per inquinatam Christianissimi Fratris Sui mortem Henricus Culpâ quidem satis magnâ, sed excusabili tn̄ in Hæreditatem Suam Bellis Civilibus quassatam, vix n̄ deperditam, sed Nimis propere tacitèq̄ recepit, certe quanto fuerit amore dignus, vel ipsæ ꝓsequentium Polonorum lachrymæ testatæ Sunt, quos illum n̄ elegisse, sed amisisse pœnituit. Nihil tale à Nro Principe metuendum, qui cum Henrico, nec Splendore gs̄ à Sæculis octo regnantis, quod unum et itidem ē, nec virtutum fama cedat. ht̄ hoc Singulare, quod in Successionis Ordine sit Decimus Princeps Regio Sanguine Galliarum. De Regina Ludovica n̄ loquor, fuit enim illa quamvis in Gallia nata non tn̄ ex nra Gente oriunda sed ut omnes sciunt ex Familia Gonzaga Ducum Manthuanorum, quæ Italia ē! Pios ejꝰ Cineres ne commoveamꝰ

Multa bene gessit, multa fortasse minus. Quidni placebit Bona Vobis attribuere, Cætera sexui porro. Iam monui semel ee quæstionem de Viro, non de Muliere, Melior ē iniquitas Viri, quam Mulier benefaciens, inquit Sacra Scriptura. Et quamvis Uxorem habeat Srnmus Princeps de Conti ex eod Regio Sanguine Parentibusq; Serenmo Principe Anquianensi, et Srnma Palatina Electorali Principissa natam, nihil tamen de ipsa metuendum, cum illa sit notæ apud omnes mansvetudinis, et ita Marito Subdita, ut partem nullam in Regno sit acceptura, pter eam, quæ Reginis penè Competit nempe ut Cætus Aulicos in psentia Sua et Magnificentia decurare Curet. non enim alio ex fonte derivat. illud Muliebre Imperium, quo non modo Polonia, sed multa Regna iactant, nisi ex otio Principum. Sit ergo Rex Strenuus et Sedulus, amans gloriæ, nec otijs attentus, Iam Reginæ non Imperabunt. Unde accidit quod in Gallia ipsa, uti olim extare Reginæ rixas moverunt in minorennitate Regum, ipsæ postea non auditæ fuerunt, Statim atq; Deus. Concessit nobis Regem vere Magnum Ultimum est, quod diluam. Scilicet excellentia Vra dicit, esto: Sint Rex et Regina omni exceptione majores, at Statim atq; Gallus. ad Solium Polonicum Evectus erit, quatenus in eum Nihil moliretur Cæsar. Attamen ille in Cæsarem molietur Bellum, et Rempub: ad pericula ita deducet. ut placeat Regi Christianissimo. Respondeo Non placiturum Nobis Regem Poloniæ Novum, qui Poloniam, se ipsum et gloriam Suam tam aperte, Contra Statûs rationes pcipitaret, psertim ubi iam pervenimus, ad limen pacis Universalis in Europa Christiana Concludendæ, quam fortasse Deus dabit ante Electionem. 2do Siquid Contrarium hac Super re timetur, facillimè per pacta Conventa Novi

Regis.

Regis praeveri posset, ut ipse Juramento se obligaret, non tantum ad Observationem in genere Omnium Tractatuum Foederum, inter Praedecessores Reges et Rempub: et alios quoslibet Principes, et Pactorum antea initorum, sed m in Specie illorum, quae nuper Vtra Tyrannum Orientis Sancita sunt, nonne hoc remedio sanabitur subitò metus! at inquit Eª Vª. Pacta Conventa forte non observabit! Iterum respondeo, si hoc timetur, de quo Candidato justius, an de illo qui nullas in Vicinia Copias aut affinitates habet, an de illo qui habet, an de illo qui Videnit Coronam, e Familia minus observatione promissorum delapsam, taliq; exemplo Semper terrebitur, an de illo, qui hanc nihilominus, â Patre Collegerit, ista directè contra Serenissimum Suum Candidatum militant, cur obijciuntur Nobis; deinde possunt executione debita Pacta Conventa defraudari, si Rex erit, ita Sui ipsius immemor in ijs, quae â Sola ejus Voluntate pendent, ut Sunt largitiones munerum, Officiorum &c. Sed in ijs, qui nunquam facere, nec tentare potest, sine Consensu Reipublicae, quomodo potest fidem frangere? Iam hoc Certum est et indubitatum, quod Bella sine Unanimi Nobilium Suffragio in Comitijs Congregatorum non possunt declarari, Rex itaq; novus, si vellet aliqua suscipere, ante deberet proponere Reipublicae. Dicat mihi Eª Vª qua fronte proponeret ille palam id, Cujus Contrarium jurasset, et quid facilius! tunc quam Propositionem, si fieret rejicere, quidquid igitur hic timetur Chymera est, Quod vero dicitur illum Munera et Beneficia Reipublicae Solis Nobilibus debita, Concessurum Exteris, alia Chymera est. Hoc enim et lege Vetitum, et in praxim absolute redigi nequit, a quocunq; regnante. Opponet profecto mihi Eª Vª quod a multis partium Suarum Audio rationes, hasce meas apud Sapientiores quidem Valituras. Non aptem apud Multitudinem Nobilium, qui caeco, ut illi dicunt impetu Solisq; anticipatis opinionibus ducti non attenderint ad tot, et tantas rationes Status, Sed Regem Suum, sine Consideratione ulla repentè pronuntiabunt, Id enim procul dubio intellexit Eª Vª, quando Principem Nostrum Borbonium Confessa dignissimum, attamen propter hoc de Nomine Gallico Vulgare phantasma certo Certius nituturum,

declarauit. At verò non sum ego in hac causa sententia, plures dsimo Colonos omnes Nobiles, sive qui diuitijs et Muneribus Cumulati Urbem frequentant, sive qui residet Domi, et si enim non sit mihi eos fortunæ ac Certæ Nobilitatis, et Magnanimitatis æquabilitas, omnes ad Libertatem et Consilia Reipublicæ nati, probè norunt, quid expediat, quid non; In ijs spem nos omnem Nostram Collocamus ijs tantum placere Volumus, alij partem Reipublicæ ad se Vijs suis quibus et Magnis Obligationibus allicere præsumunt, Nos totam Rempublicam, rite Congregatam expectamus alij Regnum affectant ut Regnent, nos ut bene sit Regno. Alij confederando Exercitum, nos confederationi illi Volumus satisfacere, Alij Provincias a Corpore Reipub. Volunt avellere, Nos amissa recuperare, et fines Reipublicæ promovere. Cum igitur audient Contenta millium Nobilium in equis jam eos privatis factionibus excludi Velle, qui soli possunt utiles esse Reipub. pro tali tantoq; candidato qualis ô Rex affert tot millionus florenorum non in promissis, sed in præsenti numeratoq; pecunia ad satisfactionem Exercitui confederato debitam expugnationem Camenecij, prius Sumptibus ante donationem datis obsidibus, et sub nullitate electionis, Restaurationem monetæ, rei frumentariæ, Commercij Tedanensis, quæ omnia nostris in Manibus sunt, nec quisquis alius efficere poterit. Poßterea nullam præfutura Regina Reformationem, nec præmia benemerentium aliquis Distribuatur, et alia bona multa, quæ suo tempore manifestabimus. Credat mihi Cæsar tunc nullius sibi consulturos Nobiles, quam Aviculanium fabulis adhæreant, Umbræ pro Corpore arripiant, et ambitum privatorum publicæ Utilitati tamq; certis et evidentibus emolumentis anteponant, persuasio ista non libellis, non labonibus, non Vigilijs, non industria, non eloquentia, non ternicula mentis perficietur, sed re ipsa et Veritate. Cæteris omnibus videt Cæsar non adeò me causæ meæ diffidere, quæ totius Reipublicæ est, quam Cæsar existimat, vel ad diffidendum invitat. In Cæteris omnibus obedientiam meam probare poterit, in hoc negotio Rex meus negotium Reipublicæ sinunt obtemperare. Me mandatis edoctum quæ cum sit arbitra sui ipsius, ac propriæ sensus Domina, pt à proposito suo, facilius quam ego resilire

Nec tamen hoc exigo, nisi inquantum Reipublicæ Commoda videntur exigere. De cætero maxima cum Veneratione et gratitudine manco, Varsaviæ 16. 8bris 1696.

Franciscus Ludovicus Princeps de Conti, Anagrama

Ad hæ nunc Omnes Concurrunt Sceptra Polone
Dic mihi quis tandem Rex erit ille tuus.
Ast forsan dicis, nunquid Secreta Tonantis
Mortalis quisquam Scire futura Valet.
Proh! dolor! ignoras Majorum Oracula Regni
Rex diversicolor Vaticinator habet
Hæc sunt sacra Polone tui Misteria Vatis
Clarius ut pateant, hoc Anagramma Leye.

Oddawanie Laski pod Warszawą na Elekcyi JMci P. Bielinskiego Podkomorzego K. przez JMci P. Stefana z Rycht Huznienieckiego, Stolnika Podolskiego, d. 15 Junij, 1697. Tenże Marszałkował, y na Konwokacyi przed Elekcyą.

Ile rzeczy Sądzi ktokolwiek wolną od przygod y niewczasow drogę do Cnoty być rozumie, y znać tym Samym, o wielkie Imię niestoi kiedy się na trudy y passye nieodważa. Sublatis enim Virtutum Incommodis, m Vittutes periturd. Niezbyt był Smiały ktory naypierwszy w Wymyślonej drewnianej Machinie Niedostępnemu Monu, y nieużytym na ludzkie proiby Wiatrom swe Zdrowie powierzył. Audax nimium, qui freta primus rate tam fragili pervigil rupit, terrasq; suas post terga Videns, Animam levibus Credidit Auris. Gardzą y Ci wczasami, ktory bez obłudy Zaprzągszy się w Woiewodzie prace, bezsenne Nocy, głodne dni prowadzą, Satis est Populis, Fluviusq; Ceresq; sic miseri gi Bella gerunt. Nieidzie Sen na Oczy utopionemu in gloria Venandi Myśliwemu, Mens tamen ad Sylvas, et Sua lustra redit. Nieżna Spoczynku, ktokolwiek w Zawodowey Stymie

o zakład y Stawy, goni Vanaq Nocturnis meta favetur, Equis. Tym
wszystkim fidercui trudy, Modzi prace, Umacnia Obcej, iedyna z
dostąpionych pomyślnie Intencyi Korzyść, Stawa Imienia. Jerdem
tego Dama Wielk Mcy Pani Podkomory K. ze kiedy z Impulsu afe-
ktow Braterskich aggredenis metuenda Viro, trudne bo wpaw
dku diffidencyi Zabieraiąc Stanu Rycerskiego, Obrona Narodow
dyrektyq. Nic się nie ufaiąc laski tey Spinas et tribulos germinan
tem, abyś tylko pracą y Nieczasami Swemi tę nieuroszoną
(: bo solennia omnia ludit Libertas :) upuszczował Wolność. Wy-
dałaś rozumiem WMci P. potrzebie teraznieyszey Rzeczpa tego,
Uczyniłaś dosyć Expectacyi Gentium, Nasycisz Civium Animos,
Wyglądaiących Szczęśliwey aktu tego konkluzyi. Odbieraytedy
WMci Pan tę Laski odemnie, biorąc głos Boski, bo głos ludu Jego
oddaię. Tu Curis Accede meis, y na Wizerunek Wielkiego niegdy
Rodzica swego wtey potrzebie Oyczyzny Swoiey, Virum in due
mente Patrem, Odbieray odemnie Mowę, Scamien p mi bienny, Vir
tutis et ingentis laboris, ab alio pete fortunam &.

Zdanie o Kandydatach prawdziwie kochaiącego Oyczyznę Syna.

Krolowa Jeymć pro.

1 Oyczyznę kochaią w ktorey się wychowuią, bardziey niż tę w ktorey się uro-
dzili, ratio, bo często Francuzow Zapominaią, przeciw Ich Nacyi stawaią
do Ligi Zawarcia Im szkodliwey z Niemcami, Szczerze pomagaią.
2. Ile razy takie Zwadki między Pany bywaią, ona Zgadzała.
3. Kiedy Krol Jmć był na Wszynie, ludzi wyprawiała Prowianty posyłała
pieniędzmi suplementowała, aico nayważnieysza Nabożeństwa promowała,
Sama się mocnie ustawicznie.
4 Kiedy Krol Jmć był zły na Jego ona Jego stronę trzymała.
5. Pieniędzy ma gwałt, in favorem tego może, co za męża wezmie dai p publico.
6. Tuż Ią znamy, nie flatecznaią prawdą, ale tym lepiey, bo ieżeli przez iaki

Czas. zawzięła się, to się obaczy, y nadgrodzi to, co zepsowała. Konkluduię tedy, Żeby Krolowy Jey Mci Spytać, komu chce Siebie, y korony naszey Życzyć.

Respondetur.

ad 1. Żadney Oyczyzny nie kocha, tylko Siebie Samę, a lepiey rzekę passyą swoię. Co slina do gęby. Co passya do serca, to czyniła zawsze, ani sobie pretendować, Żeby co w tey Okazyi Oyczyzna, ktora y wychowanie, koronę Jey dała, uznać miała afektu.

ad 2. Godziła iednych, wadziła drugich, dosyć było, że KJMć kochał kogo, to Ona go nienawidziała.

ad 3. To prawda, ale to bardziey ex Vanitate, y potym y szło Jey o Krola, z ktorego wszystka powaga, gdy krol niebył na Woynie, nic o tym niemyslila

ad 4. Et ē Converso, gdy był dobry na kogo, to ona Zła, y psowała Diabolicis Medijs et Modis.

ad 5. Ito prawda że może dać pinięndzy, ale y tych uroniła na Factie utrzymania się podczas Konwokacyi, rwanie Jey, Zbuntowania Związkow, a boię się, żeby y nie naco więcey.

ad 6. Dlatego Że Ją Znamy, Strzed się trzeba, dopirożby dokazywała, dopirożby się mściła, dopirożby Zbierała piniądze, boiąc się podobnego przypadku, Konkluduię. Że chiba szalony, Boga się nieboiący, Oyczyznie źle Życzący tegoby Życzył.

Krolewicz Jakub pro.

1. Syn tak wielkiego krola, wdzięczność wyciąga, aby go obrać.
2. Liberalissimus, Skłonny, Serca dobrego, bać się będzie Senatu, y Izby Poselskiey, a zatym co będziemy, chcieli, z Niego Zrobiemy.
3. Kolligacye tak wielkie, Polszcze pożyteczne honorificè.
4. A Biskup Kujawski tak wielkiego kredytu Człowiek promowuie go.
5. Z Matką się niezgadza, a zatym Contrarius Maximus przeszłemu panowaniu przed się weźmie
6. Krolewiczowa Nabożna, y naymileysza, niebędzie rządziła.

Respondetur.

ad 1. Pozal się Boże, że tak wielkiego Krola, tak Nikczemny Syn.

ad 2. Nieszczodry, ale rozrzutny, gotow nie tam, ~~ale~~ gdzie trzeba, ale gdzie Impet prowadzi, Skłonny, iednego dnia ledwie nie zie Człowieka, drugiego iakby nieznał, Serca dobrego prawda, kiedy Wolczynskiego Zabił, kazał, kiedy Matki do Zamku niechciał puscić, będzie się bał Senatu, Fantazyi takiey, bardziey się Chłopcow swoich albo Wolskich, y innych będzie bał, niż kogo Słusznego.

ad 3. Kolligacye tak Wielkie piękne są, ale niebezpieczne, przy takiey głowie, wielkiey Ostrożności, y Circumspectij godne.

ad 4. Credyt ten X. Biskupa Kujawskiego. niewiem naczym, chiba na tym że na konwokacyi Chciał koniecznie bez Szlachty obrać Krola z wszystkich, choćby z Naywiększym honorem, y pożytkiem Oyczyzny, odrazić Chce Kandydatow, byle sam osadził swego, iuż go zarwawszy mocno, y Ustawicznie rwać, co tylko może, nierad takomego Widzi, Woli sam.

ad 5. Tym gorzey, bo przeciw Przykazaniu Boskiemu, iakakolwiek Matka, przecięż Ią Szanować trzeba, to zaś pewna, że cokolwiek złego ma, z Niey wziął, Nic zaś dobrego.

ad 6. To prawda, że Krolewiczowa dobra, nabożna, rządzić niebędzie, ale tym gorzey, bo by lepiey rządziła, niż on. konkluduię. Twarzy Serce Czarne, Nikomu słowa niedotrzyma, ustawiczny w plotkach, niestateczny, odmiana w Mężczyznach się kocha, ah! Strach w tym, ad Violenta się bierze. To Związki, to Tatarowie tą szwedzi Zawołani, Swiadczą, a iest to authenticum?. Byłoby co Więcey, ale mi go żal, bo też rozumiem, że kto ma Boga w sercu, kto rozum w głowie, o nim niepomyśli.

Krolewicz Alexander y Konstanty.

Ve Regno Cujus Rex pur est, Złe Dzieci niedobrego wychowania, wytrwać natenczas muszą, dla Czego ani tak, ani tak niekonkluduię. o Piastach też Prawo Zakazało, y uchoway nas go więcey Boże.

Elector Bawarski pro.

1. Honor Nacyi byłby mieć takiego, Pana, ktory nietylko tak Wielkiego Urodzenia, tak wielu koligacyi wsparty, Państwo Swoie maiący.
2. Krolowne Polską ma za sobą, przynaymniey, wtym wdzięczność się przeszłemu Panowaniu pokaże.
3. Wielki Woiennik, pewnieby ad pristinum florem Sławę Polską przywiodł.
4. Bogaty, miałby czym wesprzeć Ubostwo nasze.

Konkluduię, że y zwdzięczności ku przeszłemu, a tak wielkiemu Panu, y z Interesu Oyczyzny publicznego obracać go trzeba.

Respondetur.

ad 1. To pewna wielki Honor, ale Obawiać się, aby tego nieprzypłaciliśmy bo Urodzenie in Absoluto Dominio, tak wielkie kolligacye, do niczegoby niezmierzały, tylko do Osiodłania Wolności Naszych, kto się nauczył, rozkazywać, niechciałby nigdy słuchać.

ad 2. Tym gorzey, boto y Bestya głupia, y Zła, Cudaczka, Niecnot Macierzyńskich, tylko wyćwier maiąca.

ad 3. To prawda że Woiennik, ale Obawiać się, żeby Miasto Turkow Nas niezawoiował, bo czy możnasz aby Nierząd Nasz długo ten Miał cierpieć, ktorego na Oślep słuchaią Poddani.

ad 4. Co o bogactwa te mierno, y długow więcey, ile że się słyszę nieumie Miarkować, na kochanki wiele łoży, nie kontentuiąc się iedną, choć tak piękna Zona, kilka Ich ma, przezco, czy zaciągnął żeby Błogosławieństwo Boskie na koronę: Concluduię tedy, że Szanować tak Wielkiego Electora trzeba, ale winny oddawszy respekt, nieobierać za Krola, chiba że Nas wolność Swierzbi, chiba że się gworow chcemy postrzedz, boby Nas nietylko on sam, ale y Matka, Corka, y Szwagrowie nieladaiako wiskali.

Xiąże de Borbon pro.

1. Nauczył się być Poddanym, niebędzie despotice panował.

2. Przysiodłai Wolności niebędzie mogł, bo samiedzi mniey przysłuchy niepozwolą, dalekiby zaś z Francyi Szukał pomocy.

3 Młody Woienny, Skłonny, Szczodry, iednym Słowem Delicye Francyi, bo takiego Zowią, musi przypaść y Polszcze.

4. Kto da wiecey nad niego, a realnie, bo to bredznia, co powiedaią że Francuza Zawiodła tak wielekroć, to yteraz Zawiedzie, Zawiodła przedtym, niedaymy żeby Zawodzić teraz, czy trudnoż wziąć Swoie prodeancye, kiedy w Gdańsku pinigdze, to zawrzeć nie: mogą, kiedy realnie Woysku płacić chcą, toć nie Zawod, Wrzucą Kamienica przed koronacyą Obiecuie, Bezpieczeństwo granic od Tatarow, wzbudzenie Commerciorum w Koroleshwie, y tak wiele pięknych y oczywistych propozycyi, a realnych wzrok iak Nadowiedział P. Lozet Francuski o zbliżeniu się Tatarow Zaraz posłat do naszych Komissarzow Ofiaruiąc Kto Tyo pieczeństwo na Ulicach Ich, Żeby odeśli y podczas Interregnum Nieprzychodzili, Cotedy insi Candidaci Tatarow Zaciągaią, on Ich od ruiny odwa: wa, bardzuy vsiąge we wnętrznemu Braci Szlachty affektow, a nie żeli potentiæ externæ. Konkluduię tedy, iżeżeli Polska chce oyć, żeżeli chce z tak ciężkiey niesławy, z tak niesłychanych ciężarow otrzepnąć się, nie może tylko tego wziąć za króla ktory nietak Obiecuie, iako dać tak wiele dobrego. Senatorowie powinni go Życzyć, bo Ich Rad Słuchać będzie, Szlachta boich kochać będzie y iako mam Informacyą dowodną, choć z nayposzlejszych Do: mowych swoich nigdy niezapomni, Żeby każdego ad proportio: nem Zasługi nie ukontentował, Żołnierze życzyć go maią, bo czyi może być większe Ich szczęście, iako kiedy Pana Woiennego mieć będziemy, ktory patrzeć nie będzie, o Zasługach będzie ktory serce dla tych wylewać musi, ktory krew w ozrak Jego lać będą.

Respondetur.

Nieuwiem co na to powiedzieć, remitto ieonakfidiosum Lectorem addeli

beraõnefektore przy Votum wydrukowanym JMciX. Biskupa Kujawskiego Znaydzie

Diskurs PP. Komisarzow z Wiązkowemi.

Komisarz

Venite adoremus Mareschalcum, pocupemus furorem Ejus in Muneribus, in manu enim ejq sunt omnes Thesauri Regni, in Capitaneatus Nostros.

P. Marszałek.

Quid sum ego quod Memores Estis mei, nonne scitis, Cujq ego sim Filius, quia Visitastis me.

Komisarz.

Tu es primus Confederatorum, et penes te ē Virga Directionis, Virga Regiminis tui.

P. Marszałek.

Neputetis mihi hoc peccatum, Omnes enim Viri Bellatores, unanimi Corde, Strictis Acinacibus, venerunt in Tabernaculum Meum, Constituerunt Principem, Super Exercitum Universum Juratorum.

Związek do Marszałka.

Intende prospere, procede et illi erunt Memores Nominis tui, Vultumq; tuum deprecabuntur Divites plebis.

Komisarz do Związkowych.

Sonuistis et Conturbati sunt omnes in Nne Vstro, et incitatæ sunt Civitates et Commotæ Villæ a facie Vra, ppterea Venite, et Videte pecuniam quam tulimus Vobis, aut auferatis Confœderaõnem ad finem Interregni.

Związek.

Hucusq; erunt gladij Ancipites in Manibus Nris donec alligabimus asseclas Duci Compedibus ferreis, et Tribunos, Centuriones Præfectosq; Eorum cum Quæstoribus Videmus in Manicis ferreis, ut in eis faciant Conculcaõnem.

Komisarz

Sit Benedictus Dnus, qui Erexit Cornua Virtutis Vræ, et dedit Vobis

Salutem ex Inimicis Vris, et liberavit de Servitute eorum, qui oderunt nos.

P. Krakowski H. W.

Nunquid in æternum Irascetur furor Vr, aut extendetur Ira Vra a bivitate in Civitatem.

Związek.

Non convertemur retrorsum, de quo n implebit Manus Nras, qui metit et Sinum Nostrum, qui Manipulos Colligit, et quousq; adipe, et pingvedine replebuntur Currus Nri.

P. Podskarbi.

Modicum et Videbitis Mercedem laborum Vestrorum, modò Vo Subjaceant Mucronibus Oves, et boves Universi, insuper et pecora Campi.

Związek.

Tu quia exinanivisti temetipsum, propterea gloriosa dicta Sunt de te Sub Vienna, et integrum Imperium enarrat gloriam tuam, Fratres autem tui Mortui Sunt, et Nihil invenerunt in Manibus Suis.

P. Podskarbi

Qui diligitis Patriam, odite Confœderaonem, brevi enim Confundentur Omnes, qui oderunt Mareschalcum, et nos Judicabimus Confœderatos in Justitia, et antesignarios eorum in æquitate.

P. Krakowski H. W.

Memor ero Mareschalci, et Omnium persequentium me, potens enim, et in Polonia Semen meum.

Związek.

Constringemus prius Arma et Scuta, prius Igne Comburemus, et tu iterum Sis Dux, et Susceptor Noster.

P. Marszałek.

Propter Fratres Nostros et proximos Nostros loquimur pacem tecum, sed Amplius non exaltetur Cor tuum, neq; eleventur Oculi tui, quia est retribuo in Manu Nostra.

P. Krakowski.

Cur supra dorsum Patriæ fabricatis, et prolongatis iniquitatem Vram.

Związek.

Eheu! innocens manibus, et mundo Corde, qui post aurum n̄ abijt et Super peecuniâ Reginam.

P. Krakowski do P. Boga.

Domine tu es refugium in tribulaone, quæ Circumdedit me, Excultão mea erue me, a Circumdantibus me.

P. Wda Ruski Matczyński do P. Krakowskiego.

Consilium tibi dabo, et instruam te in Via, qua gradieris, Convertam Super te Oculos Reginæ.

P. Czacki do P. Krakowskiego.

Domine, et ego ubi me abscondam, a facie Inimicorum meorum quia ipsi quærunt animam meam.

Związek.

Etsi introeas in inferiora terræ, traderis in manus gladij tu, et sortes tuæ.

P. Czacki do P. Krakow.

Domine Vim patior Salva me.

P. Krakowski.

Euge Serve bone et fidelis, intrabis in gaudium Domini.

Komisarze

Brevi habebimus Regem, justitia ante eum ambulabit super Capita Vra, gressus Suos ponet.

Związek.

Quis ē iste Rex? a Deo Dnus fortis et potens, et ponat Suos Sca bellum pedum Suorum.

X. Biskup Płocki.

Sit Timor Domini Sanctus in Vobis permanens in Sæculum, in Custodiendo illo retributio multa.

Związek.

Testimonia tua Credibilia sunt Nimis, tu es Magister in Israel, pinde si decet te aliqua Sanctitudo, palam dices, dignq operariq mercede.

P. Marszałek do Związku

Discedite à me Omnes qui Operamini Legationem, quoniam non exaudiam Vocem deprecationis et tribulationis Vrae, donec reddatis ad Novissimum quadrantem.

Idem.

Ille Hercule, si exurgerent Confoederati in Nos, forsitan Vivos, deglutissent Nos. Benedictus Dnus, qui non dedit Nos in Captionem dentibus Eorum.

List Szlachcica pewnego Mazowieckiego do Swego Samsiada tempore Interregni 1697.

Pamiętam bardzo dobrze prozbę WMci Pana, Znam winną do Usług twoich ochotę, ale zim dotąd słowu zadosyć nieuczynił, wybacz proszę, bo zadna Bestya tak nie łże, iako Człowiek. Ile że też y do oznaymienia niemiałem Nic, iako ten, ktory roli bardziey pilnuię, niżli się Dworem bawię. Teraz ziechawszy do Warszawy po pilney potrzebie Moiey, nasłuchałem się dziwnych a dziwnych rzeczy, ktore tak iako się właśnie mieć maią, bez Circumstancyi Opisuię WMciPu, bo wiesz, Żem nieliterat, ale realista Prawdy w bawełnę nieobwiam, Makarony zaś bardziey iadam, niżeli piszę. Konkurrentow o koronę, iako Dyabłow o sprawiedliwą Duszę, Bies wie co! Jednak Osobliwie Brandeburczyk, Saskie Xiąże, Bawarskie, Manella, y kundel Francuski. O Bawarskim nic niesłyszałem, ani Złe, ani dobrze, o Saskim głucho, y cale niedadzą nic mowić, ile w Wdztwie Naszym Mazowieckim, bo słyszę, iże Jaratyk iest. O Bawarskim niezgorzey przecię mowią że Żołnierz, ale Chudy Pachołek, a dotego ma Corkę Krolowy Naszey, to na Niego niepozwolą. Jest tu Jego Poseł w Warszawie, ktory Ustawicznie z Legatem przesiedzi radząc się go we Wszystkim. O Manelli Wątpię. O kundlu muszę WMciPu nadmienić, że Poseł Francuski wielkie rzeczy od Niego Obiecuie, iakoto Woysku Zapłacić, Kamieniec, ale nie ten, co w Naszym Xięstwie, ale ow co za Lwowem odebrać Obiecuie. Monetę do pierwszey Ceny, kiedy Czerwone Złł.

po Szesciu Złotych chodziły, przywoleć y więcey coś ale iuż nie pamiętam, y iuż nie nato na korupcye wyleciało, ale Ja y Szeląga nie wziąłem, bo mi niedawano. Uważam Jatto że nam krola obrać trzeba, z Mestwa mądrości y dostatkow, tak iakośmy obrali krola Burbonczyka z Mestwa, bo był Żołnierz dobry, ale nas potaremu odrwił, bo niedał tego co Obiecał na Elekcyi, a teraz nam Pijsze? Jeszcze Kundel Francuz, co do mestwa ma być Żołnierz ale w Szkole, bo ieżeli kawaler, czemuż go krol Francuzki nieuczynił Generałem co do Mądrości y Rzepy, y Franc, bo nas chce wszystkich odrwić. Co do dostatkow ponieważ nam tak wielkie Milliony obiecuie nic Nadzwyczaynego, tylko żebyśmy go obrali Zpinądzy, apotym iako paternaka wygnali, Jak iako Francuzi do Polski przychodzą. Widzi ten Kundel tak na Jabłko krolewskie Jakomy, iako pies na Rzuty. Substancyą swoią przedał a uchowany Boże gdybyśmy go na Tron wsadzili, wygryzłby nas wszystkich z Polski, bo choć obiecuie ale nie liczy, a ieżeli da Milliony to potym z ubogiey Szlachty y bogatych Wakansowe tą Summę y lichwę odbierze, tak iako tu ktoś Wołoszyn co tylko sztery miesiące krolował a potym okpił nas y uciekł z kassowa do Francyi. Mowi że kamieniec odbierze, to kiep zjadł Dyabła, czy z Ł. Bogiem gadał, Nietacy to Błaznowie chodzili pod kamieniec, a niemogli dokazać tego, a niepytko ten Kundel. Co tedy Słyszał o kamieńcu, y niewie gdzie leży, co za Obrona Jego K. Jako y Lozet Francuski co rozumie, że to iako do Morzywilka na Przedmieściu w Warszawie do niego przystęp. Chcę mowić przywieść żeby po Szesciu Złotych czerwone były, dosyć na niego, niechay Nam nasze Wroci, choć w takiey Cenie, iako od Nas brali Francuzi, ktory takwiele pinądzy, za Szuby, za Maszkary, za Fantazie y Smiechurwosynskie, y figle Francuzkie wykpili na Nas. Owo zgoła piorzdota ten Lozet, po kazuie Nam Kurdka na kościele, ale boię się, żeśmy promowili tego Kundysa, Żebyśmy go do Dyabła niewygnali, co koniecznie na Elekcyi należy bądziemy. wczy ostrzegam, aby Wm

na tego Podzieia Secundo Francuza niepozwalał a My P. Boga
Wszyscy prosiemy, aby Nam tą Francuą Korony niezarazał. Krolewicz
Jakub także Konkurruie, tenże nazbyt Straszny, bo zpod Peruki,
iako Jeżur z mgły wygląda, rednakże y takich się obieraią, bo
pamiętam, że kiedy Zygmu brał, Mowili śmy że będzie nadnią płakał
że Dzieci mieć nie będzie, chyba mu kto pomoże, ale teraz popisałby się,
bo co Rok, to Prawie, a dotego ze Natury dobrey, Polskiey Cery,
choć po Francusku umie ale nie onym, Synkrolewski, przecię trudno
Nam go odganiał. Przez tego każdy Senator chce bydź krolem,
ale dzięki się Wszyscy. Słyszałem także, że ten Kardynał, ktrzybi
skup Gnieźnieński trzyma Francuską Factyą, przecię żto pyszny
Ziek bardzo, bo na Konwokacyi, kiedy Mrągowiat ufany, pod Bal-
dachinem, usiadł sobie, iako co podciwego, y iak siedzi tak siedzi, mowi
Lubomirski: Mu co chcesz, gdyby mu był P. Marszałek W.K tego nie zganił.
Zaczym y nam tu wczesnie trzeba się postrzedz, żeto Jego Biret Szwe-
dzkie Nam do Polski wprowadził, iakon chce Francuzow. Dla Boga
racz to WMść Pan opowiedzieć Braci innym, coby z nim radzić, bo to
wielki Frant, kiedy Sami Dyabli choć byli u niego w Radzieiewicach,
Nic mu nieuczynili. Zafrasowała mię też Nowina ze słyszą staneło
po Vdrztwach, aby Szlachta na Elekcyi przysięgali iak korupcyi
brać nie będą, Kiep, Skurwysyn, kto Niewezmie, kiedy mu dadzą, po-
zieto wzięć, a mieć swoie na myśli, choćby y przysiądz, Vczak
Wielkanocna spowiedź, aż za Rok druga, a przysięga ta ma być
dopiro po Wielkiey Nocy. Ja widzi Boy Kocham Vczność, ale y pieni-
dzy nadarmo, y radbym od wszystkich wziął, a zieydz Dyabła
co Starego bydź promowował. Ostatek da Boy do Vsłyszenia M. P.
Spowiem, kiedy się na przyszłą Elekcyą, iako weiemasci Czarci
pod Warszawą Mieciemy. Sam Zatym Zostawam &c.

Censura candidatur z narodu Francuskiego.

We wszystkich Elekcyach swoich zawsze to vpatrowała Rota

Aby Nieprzyiaciel Samsiedzkich niebrała za Krolow żebysię niepny: skrzynetą Obcemi Woynami, y Niewywiklanemi Interesami nie uwięzała Wolnosci Swoiey. Przeto Xcia JMść sondeyszą, chociaż Wielkich snot Zupełnego, y dzielnosiąc Woienną głownego Xcia exeypowała, a candidatura, choć Woyny z Samsiadami Naszemi niemiała Francya, a coż teraz dopiro, kiedy wszystka Niemal Europa Chrześciańska in hostilitate Zostaie z Nią, iakoby otworzyła się Xięstey droga, ad partialitates Exoticas, niemasz tak ignarum Statûs nikogo, coby tego niewidział, y ktoby przez takie Ekcyą niemusiał eminari Szkodliwą aperturam do Faktyi Domowych, do Emulacyi miedzy Partyzantami y do Zamięszania Xięstey.

Temu nikt niepowie, że grzecznosci Xcia JMści desonti respuieskadomu, Zacnosci niemniejsza, Inklinacya do Woyny ochotna ale grzecznieysza ma być ratio Statûs, u Synow Swey Oyczyzny. Securitas Wolnosci własney, y uwaga rozkropna, abysię w postronne Woyny y Samsiedzkie Nieneawiści za Francyą nie uwikłać, od ktoreyby się Xięstwa przez długie Wieki uwolnić niemogła?

Jako rzecz podobna wierzyć temu, aby Xże JMść desonti z Zgromadzenia JMść Francuskiego Samże Narodu Francuz, Francuzky za sobą maiący y potomstwo w Francyi Zrodzone, nie złą Intencyą miał Zostawać Krolem, żeby Francuskim Interesom był pożyteczny, y Polski miał za Instrument Szkodzenia Xięstwom Oyczyzny Swoiey, przez co ieżeli by się niezamięszała Xięstwa Woynami y niechęciami Postronnemi nikt każdy uważy.

Jako podobna iest to do wierzenia, żeby Krol Narodu Francuz y Krolowa Narodu Francuzka niemieli wpływ z Posłami Francuzkiemi y Ministrami Pana Swego przyrodzonego y Krewnego znosić się o Propozycyach Senatus Consultorum, y niedołosnosć pierwey JMść Francuskiemu coby z Interesami Jego Zgodni być mogły. Czy można ufać. żeby Składania Seymow nielatz ex necessitatibus Patrid, iako ex instinctu Dworu Paryzkiego były Nanowione, y to niech każdy

Uważy, ieżeliby res Conclusæ w Gabinetach po Poczcie Francuskiey skoncypowane ad Senatum tylko pro forma były referowane, y w przod Secreti ac Ministris K. JMci Francuskiego.

Ito verendum, co publicè Constat, że Francya z Turkami ma Ligę y Korrespondencyą ustawiczną, Prochow, Bomb, Indzinierow, Oficierow, Okrętow, y Rad iawnie Im dodaie przeciwko Cesarzowi Chrześciańskiemu. Cożby było, kiedy łacnieysze y bliższe sposoby przez Polskę mieć by mogła, do tego czyniłaby tylko Woyny ex Condicto z Turczynem, a Przyiaźń rzeczą samą dla Dyversyi Cesarza Chrześciańskiego, z krzywdą Honoru, krzyża S. a pośmiewiskiem y ruiną Narodu Polskiego.

Ito iawna, że Francya przez Polskę Węgry buntowała do Rebellii, przeciwko Panu swemu Zaciągi Czyniła, na posiłek Tekielemu z Polakow inscia Repub: bez pozwolenia Seymu, chociaż Pan był Polak, a cożby Czyniono, kiedyby Francuz miał być Panem.

To ieszcze pewnieysza, że Turcy kolligaci Francuscy, kazaliby Tatarom, bydź à Nutibus Krola Francuza, ktoryby Ich pensiami pro flagello Contradicentis Reipub: naiął sobie, dla wystraszenia na Rptey, czegoby chciał, y byliby tylko u Niego Nne Nieprzyiaciele re vò ipsa Colligaci, iako y Turcy.

To tedy pewna, że te wszystkie Narody częścią Pogańskie, częścią Buntowne, iako to Turcy, Tatarowie, Rebelizanci, węgierscy y wszyscy co do swywoli potrzebuią pomocy, wyglądaią w Polszcze Krola Francuza, iako Mesyasza.

Przez Obranie Krola Francuza ze wszystkiemi Narodami Samsiedzkiemi gotowa nienawiść, y Nieprzyiaźń z Cesarzem, z Xciem Brandeburskim, Saskim Hollendrami, Anglią y Moskwą y ze wszystkiemi inszemi koligatami bliskiemi, ktorzy maią Woynę.

z Francyą, y ktorzy w Przyiaźni z Rpltą Zostaią, Uważyć przytym
ieżeli wszystkich ich godzi się Nieprzyiaćmi Swemi Uczynić y wszystkie
Niechęci nasz obalić, et Rempub: sonabitare lapidem offensionis
wiekszey części Krześciaństwa, et exosum Nri Jey u siebie niemal
Swiata wystawić, przez co sprawdzałby się, że ci Monarchowie ktorzy
niemyślili nic innszego, tylko aby Rpltą mieć sobie przyiazną, iako nie
differentem, et nulli noxiam, temuż musieli myślić, iako Jey
Szkodzić, y iako Ią diversere Woynami. Żeby Im niebyła ciężka,
co ieżeli Sonduet Reipub: niech Każdy uważy.

Jeżeli tedy które się namienione Considerationes są Essentiales Statuś Reipub:
za zas inne niemniey szkodliwe, ex ritone Domestica, to iest wiado-
ma Prepitancya, et nimium zawsze Velle Dworu Francuskiego, poda-
wania się Krolowych in Consilia Reipub: prezumpcye, y Prawarye
z wzgardą Szlachty Polskiey Exempla dowiadczone, luxus z uprzy-
czynieniem Domow prywatnych Szlacheckich, Zagęszczenie Francuskich
Upornych Consiliarzow, y uprzykrzonych Precyptorow Rpltey, y Kon-
templatorow Senatu, Konferencye nieustrzeżone, cum Ministris Gallicis
Lakeyami interna quietis et unionis Animorum, Addicio przez
Nowe Reguły Starey polskiey Szczerości rectitudinis ac pudoris, ktoremi
Rady y Obyczaie Polskie do tąd Stały y Swietnęły, ad inventiones
Novitatum, inclusionem Wolnego głosu, chytrości Subtelności, promocyi
ludzi lekkich, y podłuznych sobie, y Interesom tylko Francuzkim
Służących, plotki Białogłowskie y upor cum Consilijs Statuś Zmie-
szane, Confundujące authoritatem, et gravitatem Rpltey, wymysły
prywatnych pozytkow cum depauperatione ludzi ubozszych subtelne
persecutiones ludzi podeiwych, opierających się złym obyczaiom,
pociąganie Sprawiedliwości według Woli swoiey, y inne infinita et
innumerabilia Mala które za Urzędu Francuzek Krolowych wko-
rzenione in Viscera Polski są hota Nimis omnibus. Przeto hac sufficiat
insinuasse Kochaiącym Oyczyznę Synom, y Senatorom Dorzecznym
ne, ieżeli potym dolegaiąc perniciosos niecnotliwości y nieuważaiąc fructus

List pewnego Senatora do iednego Rokoszanina d. 12 9bris 1697. z Krakowa

Odprawieliśmy szczęśliwie day Boże parem principijs finem, koronacyą JKM. Augusta II takiego Pana, nad ktorego nec optare meliorem nec sperare licet, pod ktorego panowaniem nietylko reviviscet Rpca, ale też y to, cokolwiek Dominijs regnantium, w prawach y wolnosciach tey Oyczyzny uymy się stało, do swego splendoru przyidzie, Urbem quam Lateritiam accepit, marmoream reddet, Zalecaią go Pańskie attributa, krolewskie qualitates, innata Clementia, Ukrzywdzonym łaskawe Oko, Zasłużonym należyte respekta, ubogim szczodrobliwość, m nec Hostibus odiosam in Regem, Patremq; geret, Że zaś tu WMci Pa ktory podobnych nierad opuszczasz Aktow, niewidziałem, non caret mysterio! rozumiałem, iż spracowany Curis publicis w Domu spoczywasz, et ruri otia fallis, lecz była samo paczna relacya, iakobyś miał credidisse in Deos alienos poszedszy na stronę Francuską! A toli iednak zostawiłem drugie Ucho do statecznieyszey od samego WMci Pa Informacyi. Dic mihi quis es, á czym prędzey ppera ad Dnum, przyrzekam Sacrosancte, że nietylko za podięte podczas Elekcyi JKMci fatygi, koszty, de Thesauro Dni partici pabis, ale też za tak znaczne in Patriam rectefacta, y z Przodkow swoich, y sam z siebie zasłużony inter Patres, /: bo ieszcze y Wakansu Sq: / policzony będziesz. Czekamy tedy teskliwie WMci Pa iako virum omni majorem exceptione, spodziewaiąc się, że persvazyi moiey facile acquiesces, inaczey non eris Amicus Caesaris &.

Respons nato z Łowicza d. 12. 9bris 1697.

Zapatrowałem się do tych czas, y kiedy iuż w tey Nieszczęśliwey Rptey Scissyi, każdy w swą uderzył, Ja anxias Volucbam in pectore Curas, uważaiąc, ktora z tych strona meliori se Judicet tuetur; Niechciałem Infidis fluctibus immergere ratem, obawiaiąc się, żeby pro

Scopo in Scopulum non impingerem bo wolnemu Szlachcicowi tam się udać, gdzie Wolność za Złoto przedana, Auro pulsa fides, auro Venalia Iura wstyd niedopuszczał? Tu zas gdzie Ią na Nogach postawić, y co extra orbitam Wypadło, do swoiey rezy, y kluby wprawić Chciano, boiazn Szczupłości Sił benesentientium /: ile że teraz silent leges inter armas/ odrazała. Kiedy zaś WMci Pan pisaniem swoim mentem meam exploras, quis sim, z Listu tego, ktory in Sinceritate Cordis piszę do WMci Pana, łacno zrozumiesz. Tego iezdem Zdania że Comunis Mater Libertas w Wolnym tym Narodzie po każdym Szlachcicu nad Zgubą upadaiącey Oyczyzny Należytą wyciąga kompassyą. Quentis flore fata Trojæ. kiedy ta, ktora iedyną ad invidiam Całego Swiata Zaszczycała się Wolnością, teraz onę za Złotą Zamieniła Niewolą Gens libera Dominium Servitutis. Rozchodziło się głośne wolności Echo po Europie, drzały Narody, teraz versa è in luctum Cythara ejus, tak dalece że lugubre et impracticatum Mundi Cymbalum facta, nescit quo fleat sua fata dolere. Zaszczycaliśmy się lapide angulari wolności wolną krolow Panow naszych Nemine Contradicente Elekcyą, kiedy Regna alibi Lucina tulit, ale iuż to potrzykroć praktykowanym Sposobem, et hunc lapidem Movimus. Obraliśmy dwuch krolow à potężnych, et Fatis imperare potentes, bo na Zniesienie tak sławney Wolności ex fundamentis, niedosyćby iednego było. Obraliśmy obudwuch przeciwko Prawu, przeciwko wolności, Szczegulnie ieden nad drugiego, Iure nominationis Szczęśliwszy. Nieuymuię uchoway Boże Regijs qualitatibus Xcia JMci Saskiego, że te et fallere et falli possunt. Boć Iuliusza Cesarza kiedy wystawia Liwiusz, tak na koniec Cnoty Iego opisuie. Has tanti Viri Virtutes ingentia Vitia æquabant, inhumana Crudelitas, perfidia plusquam punica, nullus Deorum Metus, nulla Religio. A o Neronie piszą, że z początku panowania Swego, kiedy Decreta Mortis podpisował, ręka Mu drzała, y z płaczem żaląc się narzekał utinam literas non nossem. a potym takim Tyranem był, że trupy pobitych Ludzi koniom za obrok dawać kazał.

Alei Iatu non perstringo Dominium Regnandij, tylko tutellam libertatis, Obrany legitimè, bo od Wolney Szlachty, gdyż pari gaudemus libertate, ale nie od Saley Xpley Nominowany, incompetenter wprowadzony, incompetentissime, y gdzie Codices legum trzymaią się, bytoby trzeba zasłabią trzymano. Wprowadzono inaudito od Przodkow naszych Exemplo z Woyskiem swoim Szczernemi Kalwinami, y Lutrami pewnie non ad tuitionem, sed ad oppressionem Libertatis. Podpisaliscei Pacta, Juramenta Kalwina Heminga w kościele katolickim odebrany[ch] Auszne? Mielismy się poprawić na poparciu Wolney Elekcyi rebus succurrere lapsis. Zgodzić się na rzeznego, Spodziewaiąc się Wmciom. Fratres non Hostes, do nas, alić leszcze na rozerwanie Rady naszey licenticos wystaliście y dlatego niedziednemu tyrki zadrzały. Lenimi xit genenssa pectora Cursus, kiedy Woysko w krakowie łożowane z Electem swoim, et ipsa Spes desperabat, bralismy ex principijs finem, y kiedy tak omnis in Armis Salus, udalismy się y my ad extrema bolonge y brzytwy się Chrystą, Umowilismy [z]aroz[u]mienie tueri libertatis w S. Rokoszu, nie prywatnym Interesom bo y dlatego o Xiu de sonti na ów czas zapomnielismy. Postrzegliście się potym, co miedy Wmci. PP. Murene Scelus error narobił, y dlatego w tracz[a]liscei w complanacyą, ale ad Elusionem Wi wierząc mocno, zi dum vitia prosunt, peccat qui rete facit. A wrzaskże Zgodzilismy się o Wolność nie o Panowanie Nam chodziło, chcielismy naprowadzić in vias rectas libertatem, ktora deviaverat, y dlatego Mielismy Ziechawszy się dookopu acclamare Xiu Imci Cząskiego in Regem za powszechną Zgodą, tą sconduyeą, żeby koronacyą odroczą. Ale to wszystko omyliło spes crepuère vento. bo niemogło w głowie Wmci PP. Zmieścić się, aby Xiąże de sonti mogłoyć kiedy w Polszcze. Seymiki pos[z]ładane, Posłowie sonto: versi, wszyscy prawie Obrani na koronacyą. Nakoniec Starbiec Koronny tot Regum et Seculorum Depositorium odbili, korona wzięta, Malum pessime captum, bo non de ligno vitæ ale z Dębu, ktorego natura Żołędzi nie pożyteczny rodzić, y Jabloni leśney ktora kwaśne Jabłuszka pani, y tak ukoronowaliście per vim, ktoregoście wprowadzili per potentiam. Postrzegliśmy się misen

Phryges, ziZart z nas uczyniono, Dedimus et flevimus Rempublicam, cito perituram, ile wtym Państwie, gdzie multa Imperandi lege, parendi nulla. Spodziewaliśmy się Niemieckich Traktamentow, biorąc wzor z Samych WMci P.P. kiedy P. Starosta Sztumski iego officyer Saski iadącego do Loselskiey Izby cum Characterе Nuncij Baculo Directionis, w Samym Zamku przywitał, kiedy Niemcy Polakow contemptowali, et Alabardami, kiedy Podskarbiowie Xięzy Szlachtę, ktorzy Gięzdziaiąc na koronacyą wystawili się pro: szonych o Suplement, dość dure zbywali, Niemasz tu na Małych Szlachcic piniędz, tylko na Wielkich szlachcic. a drugich Pasow zbywano per exprepum, ze Xiąże Nasz kupił sobie koronę, Nieprosił o Nią, kiedy benevolentiales Rekoszanow ruiz trawić, Sei nas gubić, na dobrach ruinować Xięia koronne Niemcy, perswadowali. Zalterowało to niepomału szlacheckie Animusze non vano Augurio, ze nas hede Sors Omere miała, Uważyliśmy ile Nede invindi quidfiet in arido. Dlatego musieliśmy Szukać u postronnych protekcyi, kiedy Nam unam servicam z Kaligula, Xiędzo, abyśmy tym przezy Wszyscy eod ictu Zginęli. Zgromadziliśmy się pod Warszaw y Xięia defendi za Pana ya Protektora Wolności naszey proclamavimus, bo Omnia Deo, fert Deus alter opem, I Bog Sam przeciwko obcym, od obcych ratunku Szukai pozwolił, Nieczyniliśmy tym Judicium WMci P.P. bo wolności naszey nietykaliśmy, Sami w Swoią, tak iako Nam Amor in Deum et Patriam kazał, dyspnowali. Jakoż Dextera Dei fecit Virtutem, kiedy z Electem Naszym Illius tetigere Sanind, przy naymniey ad Consolationem afflicti Populi. Uważaliście dopiro WMci P.P. ze Dng erat Nobiscum, Nuż w Radę. Dostaliście Woyska Koronnego, aby nas tapai, Posłow cum denunciatione od Nas do Electa Naszego, uyskanych pochwytai, Dobra Rokoszanow przechodami ruinowai. Zatwo to było WMci P.P. cum Armis powyiai natych, cosię Statutem Składali, Ale Woyska nasame Konsystencye nasze w Leryckim, nietylko exa: kcye czynili, ale y Pozyynie odbiano Szlacheckie, Kanicugami bito, Dobra Poymasowe Zmyslowano. Rozumieliśmy ze tylko Niemcy ex Naturali odio przeciwko Polakom, ale y Nasze Polskie Chorągwie dały się weznaki, a to ob Conniventiam P.P. Hetmanow, et Benignitem,

Niedaliśmy nato represalia, bośmy ią Prawem Składali, Maiąc
Nadzieię in Deo Ultionum, y cieszące się że dabit his quoq; finem, Alisci
przychodzi niespodziana Relacya, że Brant wpadszy do Oliwy, Szla-
chtę Senatorów, do Xcia sentego postanych pobrał, Wartami obsadził
nie przepuszczaiąc _____ m Generalnie nic Domom tam przytomnym. Po-
słow znieważono, konie, Wozy, ludzi Zabrano, rzeczy Posła Francuskiego
contra Ius Gentium, znabowano y klasztor w Oliwie, y iako Im Brant Za-
trobił, tak Szkotai musieli. Atoż co ieden Kalwin z Oliwą, ponobił,
choć wpiątki Mięso iada, dopiroż interra laute fluente w Prusiech
drugiemu y krew wyssiący. Piękna Sława że ieden Turbacz co nie da-
wno tubam inflabat, eum Melpomene Wolną Szlachtę Zawoiował,
Oppressus Cyclo, Servusq; Senatus. A co ztąd, ieden Traktat Pacyfikacyi
contra Argumentio? oto Wolności Polskie, Sentiendi quod vis, quod
placiti absoluti Dominij, dość nieznośne na wolny Naród Iudere
Colla Jugo. Sic velimus sub libertate Supremi unico Jove Dei, że Sub
Jove frigido tensij wychował Phœnix, ale vstępuiemy per convulsionem
Iurium Zapalili, Skąd wiedzieć, co z Iego popiołow bydzie, wyleci,
Wyleci ex hoc cinere inny, ale nigdy niewidany w Polszcze Phœnix
Absoluti Dominij Regnant, iezli ieszcze nie Dażyliście, wznabiem
Zabiiaiący. Napszy Szczęścia Nam od Wolności, bośmy nieznali abso-
lutum Dominium non cognoscitur Bonum, nisi amissum. Nie-
chcieliśmy alienô Sapere sasu Wygienkiego y Szczekiego, wolnych
Niegdy Narodow eod fato Zgubionych, Felix quem faciunt aliena
pericula cautum, Nienarzekaymy teraz na Nikogo, tylko na Siebie
Samych. Niewiedzieliśmy co Nam za tempestates Dzikie sometą,
nieptonne Auguria. Aquila Nigra bicepi alba pereunte Sequetur
iuncta Lechio, Nam sic pereunt felicia Regna. Vidyli Hungaryan,
Nosti Bohemiam, Save tibi Polonia? piymyż teraz ten kwas, bośmy
go Narobili. Ciąż Szczęśliwe Wieki, kiedy Białogłowskie rzęcz, od
Igły y Kądzieli do Berła przykładano, bo tak dyaponowały Wolno-
ścią, Że cała nienaruszona Zostawała, Przykładaiąc Smiele do Bo-
wolnę nad Niewolą, Szczęśliwe Lata, kiedy od Roli, Warsztatow, Tro-
ny orzadali Salignis postibus et rustica lanâ beati, bo tam nie dzię-
to puffillam libertatis, nużeli co z Krzyża Zamkowo na Maiestat

bierzemy, y za Mitrę koronę kładziemy, a wolność giniè (aptiva libertas, Nieporatuiemy Jey Seymami, bo te Zawsze pro Mitte, y luboć to similia Polonorum, Martyria Regum, postaremu nie ieden się ozwie pro Domo sicero. Rady nasze są Zwady y Dysputy, wiedziwże nie radziemy, bo niezgodni, dlatego żeśmy Aptey wolni Bracia, rara concordia fratrum. Zaś zabiegratować, luboć to medium ostatnie ingredienes conclusionem, ale cruentum et desperandum, y miasto Ratunku ranienia. Boć tedy podobno ostatnie refugium, per quod Reges regnant expectare Salutem â Dno. A Mater libertis Religio, wco się obrocę, krol Neophita Żona Lutersk, prawdai że Stefan Bauthory, y Zygmunt podobnemi byli ale non ex quolibet ligno Mercurius. A krolowa która do tych czas in Lutheranismo perseverat, quid aget! Niepomnisz Wmść Pan mulieres Imperium, za Nieboszczyka krola, dopisz hi contra Religionem quâ Regna constant. Alei Ja w tym non discurro confidens in Dno, że kościoła swego bronić będzie, et dispendet eos, qui volunt mala, kiedy zaś Wmść P. perswaduiesz mi contrarium, Bogu Wolności, infandum renovasti dolorem, rozumieiąc że trafit in mobile Vulnus Wiem Ja dobrze, że codzien od Nas recedunt ale to animi non turbat quietem. Poszedł Jmść X Kanclerz Ukr. bo ad siliquas porcorum, P. Wrad ierzący który do tych czas in tramite Veritatis claudicabat, Udał się ku Dyabłu Uliczką, wiedziw bo tam pieniążkow iak nayuięcey pohrzebuią, dość to na kuła wego że nasyp trafit. Poznli cię mutantur ut luna, y ktory Purpurynowego serca co się z Natury łacno Stony chwytaią bo facilis ascensus averni, alei Mnie Wmść Pan niedocze kasz się trzymam się tey Strony, co z Bogiem, y wolnością, nieustraszy się że mała, bo znaią że Sprawiedliwa Virtutem quis amplectitur, pam, ornia ni tollas. Jest nas niewiele, bo robora Virorum, sed volatum, ktorzy dextras ardenti foco imponere pro focis Anigz gotowi. Nieuwiedziemy się z Nikomemi Obietnicami, nec fulgor, nec minæ Advientis Tyranni nie: ustraszą, bo o Wolność idzie Wmść PP. przedali śmie swoię za Złoto, chodzieszże teraz w Złotych kaydanach, Cesarze się za Wolność złotem mitą nam bo Ja kochamy, nie upyrzykrzyła się, bo Jey, y grube Narody pragną. Tatarzyn nad Rzymskie Złotce, Jnym przekłada, że w nim Wolności pszy.

Roma quid melius? Scitho: quid frigore pejus?
Cur tamen et illa Barbarus Roma fugit.

Ale że tey konieczney broni trzeba, bierzemy Szable w Rękę, wszakże defensivè boy y Dog sam broniè się kazał, Vendetunicam, eme tibi gladium, y Natura pozwolila Vim Vi repellere licet, dufaiąc niewinności swey, nie alterniąc się tym że pessimi Victi bo medios Scipcit triumphos contemptus Mundi Hostis. Nieodstępuiemy Protektora swego, bo Virtute non Numero pugnamus, tusz że antequam Gallus Latrid, Deo Libertati, tercantaverit, Nieciedon Piotr Zaprzę się Unctum Cum, gdyż violenta nemo tenuit diu Imperia, Jedyną za fatygi odbieraiąc nagrodę Vitam liberam, aut Mortem gloriosam, Nakoniec za Obietnicę pinigdzy WMPu dziękuię, odpowiedaiąc to co Alexandrowi Armeniaszowi coś podobnego zagrzecznu, Et ego pecuniam malem, quam gloriam, si ipsem Armenio. Valancowo nie pragnę, bo ni locus Virum, Deo Vir locum Ornat, contentuiąc się in Regno Regum szlacheicem, unde cunabula Regum, exordia Senatus, y wiedzie WMPć Pan, że gdybym bardziey honor iakt poczciwość kochał pewnieibym natenszas, kiedy się w krakowie te Jarmarki czy Dies Rogationum odprawowały, na Walancie Ziechałbym był. Dirrez WMPć Pan, że non eris Amicus Cesaris, tylko Prorzeckim Duchem bo Tych koniektur iuż widzieny, że non habebis Regem, nisi Cesarem. Jatey WMPci Pana do nąwgaiennie Zapraszam, wnadgrodę pro tutella Libertatis, Starą Monetą Verbis ut Nummis, to iest debita gratiarum Actione, et immortalitate Nihis Obiecuię, non tentabis, Vale, et Me ama, si vis.

List JKMci Augusta II. do JXcia JMci Kardynała Radziejowskiego 24. Januar 1698.

Augustus Dei Gratia Rex Poloniæ &c. Illustrissimo et Reverendissimo in Christo Patri Domino Michaëli S.R.E. Cardinali Radzieiowski, Archiepiscopo Gnesnen. Legato nato Regni Vni Primati, Primoq. Principi, Consanguineo Charissimo et honorando, salutem felicitatis, incrementum

Illustrissime et Rdissme in Xsto Pater Cognate Nr Charissime et honorande

Nihil obtigit Carius, nuncio, quem nobis Illustris Mgcus Hoverbeck Serenissimi Electoris Brandeburgici, Legatus detulit eo Illutatis Vrae Omnes niti Curas, et Studia, ut omnia internij Motibus fessa, in eo optata reponi valeant quiete. Exortam hinc Solacij nostri tacere nequimus, Copiam quin eam, cum obligaone Nra ppensionis, et optimis in Mttem Vram Studijs exprimamus, Cujus ut Manifestiora Illtas Vra in aperto habeat documenta; Commisimus Illssmo Principi Episcopo Lauriensi Consanguineo Nro, ut Dram in Eum reconditam hactenus intra pcordia Animi Nrifusius, ore exprimeret inclinaonem. Quod dum eo libentius facimus, quo ferventius Commodis Regni hujus, prospicere intendimus. Ab Illtate Vra poscendum duximus, ut per Amorem Patriae, et quidquid in ea ce Carum pt, ita Studia sua Illtas Vra moderari velit, ut publica Omnibus Salus et quies redeat, ingens pribus, et Successuris Aetatibus, additura Momentum. Optimam interim Illtati Vrae Vovemus incolumitatem, vel maximo Exestuantes obtutu Ejus fruendi desiderio. Datt in Arce Nra Varsaviensi ut Supra Regiminis Nri in A°.

Augustus Rex.

Responsum

Sacra Regia Majestas.

Hoc idem quod Seressmi Electoris Brandeburgici Legatus Mti Vrae detulerat, pximus Sangvis Srssmus, ac Rnssmus Princeps Laurens Episcopus Confidentius Confirmabit, Summum pacis, ac tranquillitatis publicae desiderium erga Mttem Vram illam Veneraonem ac obsequium. Quod non Ducalibus, modo Sed Imperialibus Coronis decoro Nri ab Orbe Universo iuremerito exigitur, Sed ut illud distinctius, a Me uti Primate gentis, quae hunc Solum, quem liberis Suffragijs genuit, adorare Consvevit; Spectetur in eo Omne Studium Meum, nec impigri erunt Conatus, ut Nec ego ad Osculum Manus Mttis Vrae pcociter accedens, Corrigendum aliquid in Juribus, ac libertatibus relinquam, Nec Mtas Vra aliquid adhuc post Accessum desiderari ad integram quietem Suspiret.

Explorabuntur propediem Nobilitatis Sensus, in unum labium Coadunandi, ad quem finem unâ cum Consilio Judicemus Congressum Gnalem Lovicij p. d. 18. Febr. ad quem Mtas Vra Commissarios Suos expedire non dedignetur. Eo vel maxime ut quod Pcps Obsequium ad Scandalum Confundit, Victrix pacientia ad gloriam restauret. Humillima interim Mtti Vrae inclinor Veneratione Datt Skwirnieviciis d. 24. Januarij 1698.

Punkta podane JKMci od Rokoszanow. z Łowicza 1698. y Respons na nie

1.	Atestacya żeby była z Rzymu o wiarę.	Importuna quaestio, Solvitur silentio,
2.	Krolowa JeyMć żeby była Katoliczką.	Ad Pacta Conventa recurro.
3.	Saxonia ad fidem adducatur	Ultra posse Nemo obligatur.
4.	Provinciae avulsae incorporentur Regno	Nemo dat, quod non habet,
5.	Na Wakanse aby Privilegia Wyszły	Felix Possessor.
6.	Pacta Conventa â parte formentur	Entia non sunt Multiplicanda.
7.	Przez przeszłe pułtora lata Wakanse reddantur Accessoribus.	Felix labor, quem praemia Sequuntur.
8.	Woysko Cudzoziemskie relegować nazad	Sat cito, si, sat bene.
9.	Woysko Cesarskie Wprowadzone sprowadzić y aby Cesarz in recompensam Naszemu dał Consistencyą w Xcie Opol: y Raciborskim	Non tentabis.
10.	Cudzoziemcom, aby Wakansow niedawać	Jam lege Cautum.
11.	Indygenat dany Xciu Saskiemu, aby in pte do tey linii nienależał	Hoc est, quod Author voluit.
12.	Titulus Electoralis obrogetur	Sufficit Corona.
13.	krzywdy przez Woysko uczynione aby z pensyi Hetmana Injuriatis refundantur	Z iednego ubogiego, dwuch Zbroynych nic niewezmą.
14.	Officyerowie Gwardyi, aby katolicy byli	Cum lege loquendum.
15.	Cudzoziemcow procz potrzebnych relegować	Natura paucis Contenta
16.	Woyna wypowiedziana Gdańskowi co za koniec mieć będzie.	Respondebit Apollo.
17.	X. B. Kujawski, aby był Sądzony o koronacyą aby in posterum żaden nieważył się tego.	Ex utroq; nihil.
18.	Przez Branta y Woysko JKMci Szkody refundantur, y Brant aby był Sądzony.	Clementum Consumens.

19. Pytać się quo ausu otworzono Skarb,	Argumentum insolubile.
20. Dobra Duchowne, aby były wcale Zachowane	Dij nolunt se se illudi.
21. Decreta Trybunalskie stante Scissione otrzymane obrogentur.	Perfas et Nefas.

List od Rokoszu do Wdztw Wielgopolskich y do inszych Wdztw a Scissa parte 1698.

Jeszcze nieba in Suspenso maią, cokolwiek desideria publica Beare ma, ieszcze tata indecisum trzymaią, quae felicitatem publicam impellere cheą, ieszcze Consilium Łowickie nonperegit Crysim de Constanti tuitione tey Rptey: Zaczym widziemy, że medijs Nostra pinus in Undis navigat, et longe quem petimus, portus abest. Lubo na Łowickim Consilium affulgebat Nam dulce pacis Nn, niewiemyż, czyli Vero Vultu, y niegodziło się Nam przecię tak procem fructum, ktory ex Sanatis legibus emanare powinien, avidâ decerpere manu. Niewiemy dlaczego Universalitas Concludendi de Universis ad paucos redacta była? Że tedy to, co do wszystkich należy, za Zgodnym Consilij Łowickiego Zdaniem, redditum wszystkim, iuż y w tym Wdztwom WWMci PP. łaskawą y legitimam przyznawamy Cooperationem y za wszelkie Łaski, uniżone WWMWMci PP. swiadczemy podziękowanie, Swiadcząc to, że in Unione Animorum chcemy być Omnis WWMci PP. mandati Sequaces. Niesą Wdztwa Nasze od tego, aby media niebrać przed się pacis, byle ex turbido tranquilla et Serena lux redeat. Niegodzi się iednak mala Malis sanare, niegodzi się do pokoiu percalcatas przychodzić leges. y Należy, aby wprzod, satisfiat legi, a potym publicae quieti. Obawialismy się, aby niebyła gravior medicina Malij, apodobno Nam larvato Vultu indigitabatur pax, coś, sevum obtegens. Satius tedy Visum od Obiecanego pokoju, Continuisse Manus, y dać mieysce Secundis legibus, kiedy pejora sunt remedia quam mala, y wiemy też

Że pax et quies bonis artibus indigent, abieć aby ktokolwiek miał
abhorrere od pokoiu, Nie tylko honestum pacis Nomen. Prosiemy
WMci PP. chcieliż Nami zarowno concurrere do tego, ut
bene sit Patriæ, y prosiemy o to, powiatosć, abyście WMci PP.
dalieie Intencye Swoie nam candido chcieli aperire Sensu, Worym y my
ulterioribus Znosić się z WMci PP. nie zaniechamy, Życzęc sobie Coadu:
nare Vota et Sensus nros in Quietem et Conservationem Oyczyzny y
Praw Iey. Życzemy, aby Pan Bog oczyścił WMci Panowa duri
łobliwe Intencye, Życzemy, aby Uniat Sensus Wszystkich WMci
PP. in Conservationem Oyczystych Praw. Cokolwiek zaś możność
Nasza, et Obligacia do Vdzłuzeń WMci PP. Nasze wszystko
prompto lubo impan powinniśmy exequi officio, Nie constat nam,
quâ Methodo sień powinna pax publica, bo ieżeli Omnium Votis
exoptanda, toż omnibus invocanda, bo in Regno libero, ad communem as:
sensum Vbi en secuto Zwrzędzali Prawa Korolowie, teraz malevolentia
ludzka każe Ci ponere modum, y nic to mowić co Sensus rectus sygnu,
suggerit, ale aby placentino sermone demulcere aures, y nic to co ratio
ministrat, ale co omnibus placet proferre in publicum. Destringit
tedy Vdzłwa Nasze dany Mandat WMci PP. Gnieznieńskiemu o wolny
głos, że in tempo Electorali libero sermone chciał investigare, aby pro:
diisset in Arenam Author Związku, redituus vanorum Viperini partu,
przeciwko Oyczyznie, mowił non indigitante sermone, ani ad Perso:
nam, y lubo Ejus Sensus ad nullius contumeliam pertinet, przeciż ma
levolo sensu omne id sumptum, Kiedy o wolny głos primo przeciż Stu:
pendo Exemplo aeri Calamo, napisanym petitur Mandatem. Videns
Vdzłwa Nasze sequellam na każdego, Zazrym non sine Sensu doloris
że Nieszczęśliwości WMci PP. donosiemy, prosząc, abyście zaro:
wno z Nami chcieli assistere do przes conservando in primo statu li:
bertatem opprimendam. et teraz incontestacyem Obligacyi Naszych
do Vdzłuzeń WMci PP. inchoacyem, omni Cnie mi pione Suad:
zemy, y gdzie kolwiek Nas WMci PP. zadzac pociągnie, prosto adepe
obligujemy się y każdego z Nas WMci PP.

Kasztelan Gnieźn. teraźniejszy.

Uniżoną Marszałkowi Naszemu Zlecamy Zapisać Usługę &c.

Maciz Radomicka Radomicki

Marszałek Wdztw Wielgopolskich

Poesie Postu S. Zamykaiące w Sobie Epigrammata y Pieśni o Męce Pańskiey wedle textu nowego Testamentu złożone.

Przedmowa.

Cantabo et Psalmum dicam Domino Psal: 26.

Niewoyny, nie mogiły, ani Iliackie
Spiewać muszę pożary na Dumy Sarmackie
Ani Swieckiey Miłości tykać się płomienia
Nieczystym piorem będę, albo Iey Imienia
Ichoćby co Niedbali opuścili Wieczce
Ja przydawać niemyślę, y Zamażę ieszcze.
Nieśmiey Mi więcey Muzo Swieckim Rythmem Ucha,
Nadymać, Niekuś piora, bo cię nie usłucha.
Wy Zmyślone Boginie, wy Stateczne Bogi
Precz z Myśli wam przeciwney, uciekaycie w Nogi.
Na kołek Lutni świecka, do kąta fuiary,
Więcey na Was Niespoyrzę nawet y przez Spary.
Zbawiciel Moy Apollo, krzyż moy Parnas będzie
I Cedron za Helikon, słodki wyznam wszędzie
Ciernie wolę niż Laury, nie żal dla Korony
Niebieskiey, naczas zgłowy zdiąć Wieniec Zielony.
Sługę w gwoździe, Włocznią, odmienię Cameny
I Muzy w trzy Marye, Miłość Magdaleny.
Zalety moie będą, ani Całowania
Przepomnię, ale tego, co dla poimania
Pana Iudasz wściekłemi odprawował Usty.
To będą Me amory, to me Wieczne gusty.

Ty Panie coś na Krzyżu raczył dokazować
Tey Miłości, ktorą Ja śmiem tu opisować
Przebacz Ustom niegodnym, doday Myślom Weny,
Abyć z skruchą te proste Zaleciały Threny.
Wynieś Serce Pegasie, y ty Helikonie,
Przemień we łzy Strumienie, niechay Myśl w nich tonie
Wiem że nic z Mych słow Panie, chwałyć niepny będzie
Bo Usta niesą godne, Spraw niech piero będzie

Hosanna in excelsis Benedictus qui Venit.

Kto słyszał, aby kto miał, kiedy tryumfować
Przed Zwycięstwem niewiedząc, ieżli ma Zwoiować
A ty Panie do Miasta wieżdżasz z Tryumfami
Zabiegać z Zwycięskiemi wszelki lud Palmami
Chociaż ieszcze Stworzenia nieodkupił twego
Ani Smierci, ni Piekła, Zwyciężył Ciemnego.
O Zwycięzco Niebieski, o wszechmocny Boże
Insza rzecz Człowiekowi, co niewie czy może,
Zwyciężyć czyli przegrać Zwycięstwa nie trzeba,
Poprzedzać Mu tryumfem bo go Czeka z Nieba.
Ale ty, coś przeyrzeniem wprzod wygrał nie Mę Swem,
Mogłeś Smiele tryumfy począć przed Zwycięstwem.

Lachrymis Cœpit rigare pedes, et Capillis Capitis sui tergebat.

Kleopatra tak się w swym Antonim kochała
Że mu wypić nagdroższą Perłę z skarbu dała
Magdaleno tyś więcey Panu Uczyniła
Gdyś Nogi Jego Swięte łzy Swemi Skropiła
Tyteż Boska Miłości, Oh! Niebieska Cnoto
Wolisz Jey łzy, niż Perły, y włosy niż Złoto.

Wielkie mocy dwuch Włosow odmienne od Siebie
Samsona y Maryi, choć w rożney potrzebie
Tamten mocą swych włosow złamał Lwa Ziemskiego
Ta włosami ziednała Boga Stworcę swego.
Iniedziw, że ta więcey, niż tamten wskorała
Bo z Niebieskim Barankiem, nie Lwem sprawę miała,

Cæpit lavare pedes Discipulorum.

Niech mi się godzi Boże, mieć tyle śmiałości
Abym rzekł żem w tym zwątpił o twey wszechmocności
Żebyś mogł być nayniższym, będąc wiecznym Panem,
Bogiem, Stworcą y Krolem, naywyższym Kapłanem,
Teraz gdy cię zchylonym widzę przed Uczniami
A ty nogi Ich myiesz, świętemi rękami
Czegoż Panie niemożesz, czynić z światem całym
Gdyś Sam będąc naywiększym, mogłeś się stać małym.

Lachrymis Cæpit lavare pedes Ejus.

Marya u Nog Pańskich leie złez Strumienie,
Jemu nogi umywa, a Sobie Sumnienie
A Chrystus Miłosierdzia Morze nieprzebrane
Za dar wdzięczny przyimuie z Rzeki łzy wylane,
Iniedziw, iezliś Panie Morzem łaski w Niebie,
Że się rzeki Miłości zlewaią do Ciebie

Morze złez Skruchy pełne, Marya gotuie
Za kąpiel Chrystusowi y tym pokazuie
Że Chrystus pewnie Słońcem, kiedy pragnie Morza
Aby w Nim przy Zachodzie utopił swe Zorza

Domine tu mihi lavas pedes.

Przeciwne dwuch Szymonow słyszę Zadziwienie
Ten się Panu dziwuie, tam ten Magdalenie
Że Nogi Panu myie, gani trendowaty
A Piotr się zaś wzdumiewa, że Krol, Pan bogaty,

Ziemie y Nieba Stworca Chce myć Nogi Jego
Ten się słuszniey dziwuie, tamten niema Czego,
Niedziw, że się grzesznica uniża Krolowi,
To dziw, że Bog umywa Nogi grzesznikowi.

Accipite et manducate, hoc est Corpus meum.

Domyslam się moy Panie, coli za przyczyna,
Że sie zawart w Osobie, y Chleba y Wina,
Ciągnetes Naprzod Chlebem Człowieka do siebie
Ale on ah! Szalony; niechciał iść do Ciebie,
Więc fortylu zażywasz, oh! dziwna miłosci
Sam Ciało Swoie dawasz naszey bezbożności,
Wiedząc że Człek Chleb Woli, mniey myśli o Niebie,
Ty chcąc mieszkać w Człowieku, Zamknetes się w Chlebie,

Recubuit Super pectus ejus,

Słońce Chrystus przedwieczne, ktorego promienie,
Oświeca Wiarą, Łaską, Serce y Sumnienie,
Że bliskie smiertelnego Zostaie Zachodu,
Niepotrzeba lepszego, iako ten dowodu,
Że iuż Jan się położył, bo wie że się godzi,
Odpoczywać każdemu, gdy Słońce Zachodzi

Exivit in Montem Olivcti.

Wystop była Oliwa Znakiem dokończenia
Niebieskiey Surowości, Boskiego Zemszczenia
Oliwa przed Zbawieniem więcey obiecuie
W ogroycu, bo Zbawienie Swiatu prorokuie,
Daleko to Sławnieysza, a niż tamta była.
Tam ta Żywot doczesny, ta wieczny Znaczyła,
Tamtey się Swiat zadziwił, a tey Niebo zlękło,
Tamta Wody zawarła, a ta Smierć y piekło.

Et factus est sudor ejus, tanquam guttæ.

Twardą Panie Opoką stanełeś na Gorze
Oliwney, gdyś zwyciężył ciężki strach naturze,
Owszem mocnym Marmurem, boś nic niewzruszony,
Odważył się od Człeka znieść krzyż naznaczony,
Niedziwuię się tedy twoiemu Potowi
Bo pocić się zwyczayna necz iest Marmurowi

Goreie Pan Miłością, tenci to serdeczny
Dusz ludzkich Oblubieniec na śmierć tak bezpieczny
Pracuie iako Pasterz, bo paść nieprzestáie
Wiernych Owiec, dla ktorych własną Duszę daię.
Woiuie iako Rycerz, bo nieustraszenie
Walcząc z śmiercią przynosi za zdobycz zbáwienie
Dzwiga iak Mężny Atlas, aby obalony,
Swiat grzechem pierworodnym, podpart widzwigniony.
A iezli dzwiga, walczy, pracuie, goreie,
Coż za dziw, że się z Niego tak choyny pot leie

Et Osculatus est Eum

Ustami znak stworzenia, Człowiekowi Panie
Dałeś, wieczna Dobroci! gdyś rzekł: niech się stanie
A człowiek tyloć zato Ustami oddaie,
Że cię zdradza witaiąc, całuiąc przedaie
A ty co! Miod za żądło, za usta zdradliwe,
Za rozgi, ciernie, rany, krzyż, serce cierpliwe
Byleś człeka wybawił, daiesz za zdradzenie
Zbawienie, Ray, za męki, za śmierć, odkupienie

Percussit Servum Sacerdotis, et amputavit auriculam Ejus,

Miał Pan za złe że się Piotr niepytaiąc Pana
Porwał chyżo do Korda na Sługę Kapłana,
Choć z rozmysłem uderzył, bo rzekł temi słowy
Ale Marek przepomniał, wpisać Jego mowy,
Słysz Bracie! Xiężyś Sługa, a nieczuiesz w Duchu,
Że Pan pierwszym Kapłanem, a toż masz po Uchu.

Discipuli derelictô eô fugerunt. Matth: 26.

Na ten Czas cię Uczniowie Panie pilnowali,
Pokiey się brać od Ciebie więcey spodziewali
Ale dawszy Im ciało, y krew, y Sam Siebie
Że więcey dać niemożesz, uciekli od Ciebie.

Laqueo suspendit se Judas. Matth: 27.

Gardło winno że Judasz, y Adam dał gardło,
Tamto Cnotę wydarło, a to grzech pożarło
Gardłem też Smierć zato wsię, y ten, y ow, wciągnął
Adam gdy Je rozdziewił, a Judasz gdy ściągnął,

Stabat Petrus in atriô Principis, et iterum negavit.

Nauczy Dworobłudy, a kto raz do Dworu
Nogę wstawi, zapomni cnoty dla favoru,
Swiadkiem Piotr, choć tylko raz weszła Jego Noga
Na Pałac, aż trzy razy odprzysiągł się Boga
Choć tylko w Sieni stanął, a pobłądził w Wierze,
Coż dopiro, gdyby był zraz w Antykamerze

Et Continuò gallus Cantavit.

Kur pieie, Piotr łzyleie, coli za przyczyna,
To wiem, że piać kurowi, nadeszcz nienowina
Więc że Piotr miał deszcz wylać z Oczu przy pokucie,
Poczułeś, y zapiałeś, y zgadłeś kogucie.

Hæc autem cum dixisset, unus Ministror dedit alapam Iesu.

Prawdą wieczną iest Chrystus, przeto go nieznaią,
Na dworze y oprawdę, prawdy się pytaią.
Więc że Cierpi policzek, gotowa przyczyna
U Dworu dać pogembek prawdzie nienowina.

Remisit Iesum Herodes, ad Pilatum, et facti sunt amici illâ horâ.

Ledwo Pan od Piłata przyszedł do Heroda,
Aż między zawziętemi wnet się staie Zgoda.
Tak umie Boska Noga, kędy ieno wchodzi,
Ustępuie nienawiść, a miłość się rodzi.

Apprehendit Pilatus Iesum, et flagellavit.

Herkules po Zwycięstwie wprzod Morskiey faley
Kładzie słupy z napisem, dotąd a niedaley,
Ty więcey czynisz Chryste, kiedy przywiązany,
Do Słupa, cierpisz rany, cięszko zbiczowany,
Większą w Morzu Miłości, słyniesz sławą Panie.
Z iednym Słupem, niż tam ten zdwiema w Oceanie

O słupie przenaydroższy, podporo Zbawienia,
Pamiątko Zwycięskiego, Chrystusa Cierpienia
Tyś kres, tyś Cel, tyś koniec, a ktoż taki może
Położyć met miłości, tylko ty o Boże!

Induunt eum Purpurâ, et plectentes Coronam de spinis, imponunt Capiti ejus.

Tenli to kwiat co zrozgi wyniknet Jessego
Wydany na pociechę rodzaiu ludzkiego,
Lilia, czy Hiacynth, czyli granatowy,
Bo wszystek ruminicie, wszystek purpurowy
Owszem roża Niebieska, krol miedzey kwiatami
krolem go teraz zowią, y miedzey Cierniami
Orożo Zdrowia pełna, co zbawienie rodzisz,
Dasz się dostać każdemu, choć się cierniem grodzisz.

Et exivit bajulans Crucem. Joannis 19.

Mogł kiedyś wymyślnemi udzwignąć ramiony
Okrąg Nieba y Ziemie, on Atlas zmyślony
Ty przedwieczny Atlancie, gdy cię pod krzyżowym
Idąc widzę ciężarem, przyznaię że Nowym.
Lecz łaskawym Atlantem iezdeś nad tamtego
Bo trzema tylko palcy Machinę Całego
Wspierasz swiata, kiedy go dzwigasz Zwszechmocności
Ale krzyż wszystką siłą bo z szczerey miłości.

Crucifixerunt eum.

Wyciąga Moyżesz ręce, alić lud wygraie

Spuszcza Moyzesz, a lud też wygrawać przestaie
Chrystus raz wyciągnionych do Oyca za Nami
By niespuszczał, przybić Je pozwala gwozdziami.

Christus inter Latrones.

Słońce Swiatło wydaie między Ciemnościami
Oświeca złe y dobre Swemi promieniami
Między Szpetne padoły Zdrowe Zrzodła płyną
A kwiaty między Cierniem swą wonnością słyną.
Chrystus kwiatu podobien, y Zrzodłu y Słońcu
Chciał też Łotrom być środkiem, do Chwały nakońcu.

Latroni, dat Paradisum, Discipulo, Matrem, Patri animam.

Synem cię Marnotrawnym miłość uczyniła,
O Szczodry Zbawicielu, tak cię obnażyła,
Z Purpury y dla tey się Samey nagim stałeś,
krew, Ciało, Siebie, Żywot, y wszystko rozdałeś.
A za ieszcze niedosyć! aż Matkę Uczniowi
I Ducha dałeś Oycu, y Niebo Łotrowi

Dixit sitio.

Illi autem spongiam aceto plenam, obtulerunt Ori Ejus, et cum gustasset, noluit bibere. Joan: 10.

Pragniesz Panie niewątpię ludzkiego Zbawienia,
Pragniem y My na wieki twoiego widzenia,
Pragniemy, ale rożnie, oba goreiemy
Tyś się gorzko pić podiął, ale my niechcemy.

Lekarstwa na pragnienie, bo się gorzkie widzi,
To, co Dusze uzdrawia, tym się ciało brzydzi
Więc iako mądry Lekarz z Nami postępuiesz
Abyś go Nam osłodził, sam go wprzod kosztuiesz,

Ecce Homo.

Żeś Nas Swoim Obrazem chciał mieć wieczny Boże
Większy nadto, iak ten iest, dowod bydź niemoże
Że cię Piłat Obrazem naszym tytułuie
Oto Człowiek! y Ludziom Człekiem ukazuie
I takżeś Chciał Nas widzieć swoim Konterfektem
A Człowiek większym Ciała, niż Bostwa afektem.
Uwiedziony, Swieckiemi zmazał się farbami
Poniewasz Wszechmocnemi Obrazu rękami
Zmieszawszy z Człowieczeństwem twoie Bostwo razem
Że on twym być nie umie, tyś Jego Obrazem

Non scindamus eam, sed mittamus Sortem super eam.
Et Super Vestem meam miserunt sortem Joan: 19.

Sprawiłeś Panie w Raiu Sukienkę nagiemu
Człowiekowi dla grzechu, na świat wygnanemu,
Teraz gdy Mu przez twą Smierć znowu Ray gotuiesz
Abyś go lepiey odział, Sukienkę Zdeymuiesz,
On też wiedząc y że tam, bez Suknie weselney
Niewnidzie całą Woli, y niechce rozdzielney,
Ale że grać wprzod trzeba, komu się dostanie
Wiem że w Ręku u Ciebie Same losy Panie
Jezlim godzien wygraney, umysł moy niezgadnie
Ty dopomosz co Sam wiesz, iak mi kostka padnie

Inclinatô Capite reddidit Spiritum

Niemogł głowy do Nieba podnieść przyciśniony
Grzechem Człowiek, ażby był śmiercią odkupiony
Zbawiciela na krzyżu, a Chrystus Ją wznosił,
ku Niebu, gdy za Nami, Żyiąc Oyca prosił,
Teraz że iuż umiera, y grzech śmiercią znosi
Dopiro głowę zwiesza, gdy grzesznik podnosi.

Lancea latus Ejus aperuit, et continuo exivit Sangvis et aqua.

Chrystus umarł a miłość przecię w sercu Żyie,
Tey Włocznia niezaszkodzi, ani grot przebiie
Nieoschnę w Mey Nadziei, z serca Woda płynie
kto się puści tą wodą, do Nieba popłynie

Velum templi Scissum est in duas partes.

Co iest? że gdy Bog cierpi, zasłona się pada
Kościoł, co miał zasłonę, na to odpowiada
Zbawienia Taiemnicę odkrył Bog wcielony
Iuż iawne odkupienie, nietrzeba Zasłony

Et obscuratus est Sol.

Łacno zgadnąć czemu się tak słońca zaćmiewa
Przy śmierci Chrystusowey, wszak Proroktak śpiewa.
Że Bog w Słońcu położył swoy przybytek sobie,
A coż zadziw, gdy umarł Pan, że Dom w Żałobie

Sonet na Całą Mękę Pańską.

Wielkiey miłości, y nieogarniony
Tryumph, czy Piekła, czy łupy, mogiły,
Zawisney Smierci, czy Niebieskiey siły
Są Cudem Męki, co zniosł Bog wcielony

Noc, myśl, żal, strach, pot, krew, Sen, Zwyciężony
Zdrada, powrozy, łzy, Sądy, niemiły
Twarzy policzek, y rozgi co biły,
Słup, Cierń, krzyż, gwoźd, żołć y bok otworzony.

Są to Dobroci dary, a nie Męki
Nie Dary, ale Łaski zrzodła Żywe
Niezrzodła, ale Boskiey cuda ręki
Tey ręki co Nam Zbawienie Szczęśliwe
Z swych ran wydała, za ktore niech dzięki
Oddaiec Serce, o Dobro prawdziwe.

Traktat.

Miedzey Nayiaśnieyszym Augustem II. Krolem Polskim, a Rokoszem Generalnym, zawarty w Łowiczu d. 5to Maij 1698.

My Rady Duchowne y Swieckie, Dygnitarze, Urzędnicy, y wszystko Rycerstwo, ktorzyśmy się contra Convulsiones Praw y ubliżoney per Scissionem Wolney Elekcyi z Rokoszowali w Okopach, miedzey Wolą a Warszawą d. 17. A. 1697. proxime praeterlapso ad Notitiam Wszytkich, et perpetuam rei Memoriam Zostawuiemy.. Iż chcąc pokazać swiatu iżeśmy non pro partialitate z Rokoszowali się, nigdyśmy Zgody z Nayiaśnieyszym KJMcią nieodbiegali, byleby Prawa Wolney

Relacyi, utrzymane były, y to poprawiono, wczym iest exorbitatum
tym końcem za Uniwersałem Xcia JMści Kardynała, y JMści Pana Marszał:
kaw Rokoszowego ziechaliśmy się byli pro d. 18 Febr. Anni currentis
do Łowicza y Medyacyą Nayiaśnieyszego Kurfurzta JMści Brandeburskiego,
akceptowaliśmy, ale Ludy wyszłym zasie wydane Uniwersały, et Consequentis
bruma incommoda niedopuściły ziechać się. Wszystkim Ordynarom,
y to terminare, do wszystkich rowno należy, przyszło do tego, żeśmy to
opus do poźnieyszego czasu differre musieli. Actandem za powro-
tem Xcia JMści Prymasa y JMści Pana Marszałka Rokoszu Generalnego Radzieiowskiego Kardynała. Mari Rodomi
Uniwersałami, ziechawszy się natenmiast dzisieyszy do Łowicza, amplexi Synat terazni
rezedesmy Synowskim sercem affectowania do Sanctissimo Dno Dno Nro
Innocentio, hujus Nimi XII. Medyacyą, Ktory przystanego a latere Exha
ordinarium Nuntium JMści Xdza Laulucego Biskupa Terrorskiego pro
indubitato Ministro sekpimi Dni Nri, et sedis Apostolicae agnoscimus.
Obrocieliśmy się ad Secundum lapidem angularem, chcąc dostatecznie In-
formari, ieżeli JchMM PP. Komisarze przysłani od N. JMści, maią Suf-
ficientem do Traktowania Plenipotentiam, Ktoż penitius uważywszy,
Uznaliśmy ogoł dostatecznie competentem, et Iuribus Libertatis do-
nedam, Ktorey tenor takowy.

Plenipotentia

Augustus II. Dei Gratiâ Rex Poloniæ &c.

Nos pro singulari erga Patriam hanc, ejusq; quietem, et emolumenta
Studio totiès inchoatam, ad persiciendam animorum ac partium Unione
cum Illustrissimo Reverendissimo in Xsto Patre Dno Cardinali Archiepo Gnesnen.
Primate Regni, necnon Illustribus Nigris Gris Senatorij et Equestris
Ordinis in confœderatione Radomien. residentibus Tractatum nunquis citra
Laterense Oblatam Sanctissimi ac Beatissimi Patris Nri Pontificis
per Reverendissimum in Xsto Patrem Dominum Laulucium Com

Ferrariensis Nuntium Sanctissimi Extraordinarium interpositionem reasumere, ac tandem favente Numine terminare authoritatiq; Suae Sctatis per Omnia respondere Cupientes, ad detrutinandum hocce Negotium Rdum in Xsto Patrem Dnum Nicolaum Swięcicki Epum Kijoviae M. D. Litt: Commissarios Nros designari, et deputari ee duximus, uti psentibus designamus, et destinamus dantes et Concedentes ipsis plenariam et Omnimodam facultatem Nomine Nro totum hoc Opus rite, legitime ac debite agendi, tractandi et Concludendi, quidquid ad desideratam Animorum Unionem terminandumq; psentis status, paccandi negotium Necessario Spectaverit, Cuncta vero per eos in eum finem juxta praehabitam Informaonem, et Instructionem gesta Nos pro rato et grato Accepturos et habituros ee duximus, In Cujus rei fidem, Manu Nra Subscriptas, Sigillo Communiri Jussimus Datt Varsaviae die 6ta Maij 1698. Regni Nri 1mo Anno. ✠. Nominatum Posnaniae ac Mgcum Dnum Ducem Radzivilium, Procancellarium.

Augustus Rex. (L.S.)

Stanislaus Szczuka Referendarius Regni, Lublinensis Capitaneus &c.

Będąc zatym tak z Medyacyi Ssmi ac Bcthssmi iak z Plenipotencyi N. K. Mści iako y Samych JchMć PP. Komisarzow y Senatorow tey Oyczyznie dobrze Zasłużonych kontenci, Weszliśmy w Traktat Generalny, do ktorego z koła Naszego Wyprawiliśmy za Komisarzow JW. JchMć PP. JMści Xdza Franciszka Prażmowskiego, Biskupa Łuckiego Alexandra Szczesnego Hrabię na Lipiu Lipskiego Kasztelana Sieradzkiego, Rawskiego Starostę, Kazimierza Grudzinskiego Kasztelana Brzeskiego Kujawskiego ex Senatu. W JchMć PP. Mikołaia Zboyskiego, Dobrzynskiego, Mosłowskiego, Płockiego, Abrahama Jaryny, Rawskiego Podkomorzych. Macieia Gąsiorowskiego, Felicyana Kraiewskiego, Gostynskiego, Andrzeia Radomickiego, Osieckiego, Starostow,

Marcina Sinickiego, Sieradzkiego, Alexandra Granowskiego, Rawskiego, Chorążych, Jana Małachowskiego Poznań. Augustyna Sołtyckiego Inowrocławskiego, Sędziow Ziemskich. Adama Trzcińskiego Stolnika Gostynińskiego, Stanisława Rogalińskiego Pisarza Ziemskiego Poznań, Macieia Laszczewskiego, Podczaszego Brochaczewskiego, Macieia Gembickiego Kasztelanica Łęczyckiego, Jana Przemiewskiego, Wawrzyńca Surzyńskiego, Alexandra Łęckiego ex Equestri Ordine. Ito quod felix faustumq; sit ad perpetuam Seculorum Memoriam pro Iuribus libertatis, ktorzyśmy się byli z Rokoszowali, postanowiliśmy

1. Naprzod dotrzymać czynnie zarliwości in Orthodoxa fide, przy ktorey Principaliter Rokosz ten podnieśliśmy byli, firmiter Obiecuiemy Jkthe wszystkie Prawa y Swięte Osobliwe Zwyczaie approbowane od Wszystkich Krolow Polskich Osobliwie od Krola Kazimierza, Michała, y niedawno Zmarłego Jana III. Sacrosanctę wypełnione, a Osobliwie w dawaniu Urzędow, Wakansow, Manutenere defendere, wedle tych sprawować się y cokolwiek z Konferencyi przyszłey miedzy Jkthmi, a Jeiem Mcią Xiędzem Prymasem y Jkcia Xiędzem Paulucym Nuncyuszem extraordynaryinym a latere Sanctis Mozi erui Salutare ku ustanowieniu Ubianych Osobliwie w uprowadzeniu extra viscera Regni Krolowy Jeymci to wszystko Jkthe akceptować etfirmissime Krzymai Obiecuie. Ereksyi de novo, Zborow ullatenus nieprzwolę, y Przestrzegaiąc ob necessitatem Dissidentis Ereksyi tu wprowadzonych relegowai niedowłocznie każe.

2. Hęc zaś vestigium etiam ratrici praktykowaney in sessa Reptb: Elekcyi, Obiecuie Jkthe wydai zaraz post accessum Rokoszu Generalnego Diplomata libera Electionis rescindendo Omnem Successionem do korony, iako nieważ żadney pretensyi ad Rpltam sam żadne engatel quocunq; titulo pecuniæ, yiako Vrzędy dawdi sacrosanctę Obserwowai będzie

3. Jako zaś Jkthe futurorum Securitatem caveat Otium Satisfactionem tak deklaruie, że cokolwiek niedoliczono iestzeze ad complementum 10 Millionow

Deklarowanych in Campo Electorali na Zapłatę Woysku Oboyga Narodow, tedy y one, iako będzie można nayprędzey, rozkaże doliczyć

4 Woysko swoie własne ex Visceribus Regni wyprowadzić każe na Niepzła krzyża S. tak iednak w Marsie idąc, aby swemi lenungami kontentowali się, nullo modo czyniąc aggrawaye Dobrom, tak Dziedzicznym, krolewskim, y Duchownym.

5. Po odprawioney zaś szczęśliwie Kompanii, niedopuści Ichmć intrare Woysku temu in Viscera Regni. Omnem zaś lapidem Ichmć zechce movere, aby kamieniec y Podole recuperari mogły Panstwu temu.

6 Daie y w tym Ichmć Regiæ Virtutis Specimen, że cokolwiek Woysko Iego exorbitavit, w przechodach czynionych przez ludzi, tedy deklaruie do tych Wszystkich Wdztw posłać Komissarzow ad faciendam Inquisitionem, y po słuszney Dedukcyi, deklaruie intra 6. Menses injuriatis rzetelną uczynić satisfakcyą.

7. Osobliwą zaś Komissyą Ichmć naznaczy, na ktorey Wszyscy injuriati tak u drodze, tam intra quam extra Regnum, Spoliati od Woyska Ichmći, iako y ci, ktorzy szkody ponieśli pod Oliwą, perpensis pro Iustitia damnis instantanei in reali satisfacti byli.

8. Że zaś Ordo Senatorius w Osobach niektorych Ichmć PP. Senatorow, iako też Ordo Æquestris w wielu ludzi godnych iest læsus, tedy deklaruie Ichmć redintegracnem Honorum Ichmćiow.

9. Że zaś eodem motivo nadruynowane przez Związek niedawny do bra Rzpltey, gnahter Wszystkie, teraz świeżo częstopnechodami, częścią konsystencyami ad Nihilum redegit, deklaruie tedy Ichmć pisać do Imći Pa Krakowskiego, H. W. K. aby Komissarze do wszystkich Wdztw pro Connotatione Injuriarum wyprawieni byli, do Ziemstwa, a in defectu Ziemstwa do Grodow a potym na Trybunale Skarbowym, aby każdemu pro

Magnitudine damni, stała się rekompensa

10. Nie zna się JKMć aby miał dać facultatem JMci Pu Gałeckiemu Wdzie Inowrocławskiemu aggrawować quocunq; modo szlachtę, dlatego Viam agendi in omni foro, et Subsellio Regni na JMci, nikomu JKMć bronić niebędzie.

11. Czyni co w tym Rokoszu Gnalnego Intencyi dosyć JKMć, że deklaruie się non ppedire ullo modo, et reassumere Prawa dawne, o Prowentach do Stołu Krolewskiego należących.

12. Zgnaię y w tym słuszność JKMć aby Protestacya w Grodzie Skarszewskim przeciwko Osobie Xcia JMci y Całemu Rokoszowi napisana Calumniosissime, eliminowana była, iako też y inne wszystkie delationes Calumniosae, ktore przeciwko Zostaiącym, w Rokoszu, hoc solo odio poczynione były, do czego JKMć, nie tylko impediet, ale szczerze pomoże.

13. Mandaty na głos Wolny Szlachecki niebędą wydane z Kancelaryi Cawemy Przywileie Solis Terrigenis et Benepossessionatis według Prawa JKMci wydawać ma, wydane zaś ad malam Informaonem eanum chce mieć obrogowane, et pro irritis Censeri, a in futurum w tym, żeby się niedziała krzywda Prawu, przestrzegać tego maią JchMć PP. Pieczętarze

14. Jako zaś JKMć Rzptey iest pollicitus in casu Necessitatis Woyska, tak gdyby to miało effectuari cum Consensu Ordinum, żadney konsystencyi ani lokacyi to woysko pretendować niema. Zezwala w tym JKMć prozbie Rokoszu Gnalnego, że na Dobra y Starostwa Nayiaśnieyszey Krolowy Jeymci Maryi Kazimiry Wdowy Reformacyi, y dożywociu podległe bez Zgody Rptey nie da konsensow ad Cedendum. A ieżli są wydane pro irritis Censeri maią, y zapieczętowane Konnotacye z Metryki Eliminować permittit.

15. Defluitaonis na Lilicy, curam zechce mieć JKMć, kiedy ab Opere

Belli, spocznie, dokąd teraz wszystkie Pańskie zordynowane Cogitaõnes, Obiecuie JKMć accidentes wszystkich teraz do Niego Oycowską przygarnąć Łaską, y w podanych Okazyach in distributiva Justitia Singularem Parcyi tey respectum.

16. Disjudicaõnem zaś starostwa Uyskiego y Pilskiego JKM appromittit na Sądach Reacyalnych urgere et manu tenere. In Senatus Consilijs pluralitatem sequi, iako też et in Judicijs JKMć deklaruie według Prawa. Diploma JKMć nietylko Życzy Sobie ab Equestri Ordine mieć ale one Paterno sinu amplectetur. Idzie y wtym JKM in Sensum rectum aby po kompanii naznaczony był Seym Pacificaõnis, na ktorym ieżeli się będzie zdało Stanom Rptey, nieodmowi, y Seymiku konnego, Denunciatorias Rptey Unionis iuż do tego rei indubitatae JKM Zostawuie Sobie do Ustney konferencyi z Xciem JMcią Prymasem.

17. Do Trybunału koronnego in Controverso Zostaiącego deklaruie pisać persvasorias JKM, aby desistant à praesumptione Sądow Swoich, tudziesz do Grodow koronnych aby non exequantur Dekretow tegoż Trybunału, a dopiroż Kondemnat Osobliwie na JMciPu Bedłowskim Alexandrze Łąckim, et alijs ex occasione Rokoszu generalnego otrzymane. Toż się ma rozumieć o sądach in Scissa Republica Sądzonych, à to wszystko czyni JKM. ad Instantiam Rokoszu Generalnego. Zaleconą nietylko per Merita sua Godność JWJMć P. Chrabi na Lipiu Lipskiego, Kasztelana Sieradzkiego, ale też, od kilku Wdztw Commendatus in libertatem Zelus iustum meretur respectum, ktory aby w Efektualney JKM był Łasce, gorąco prosiemy.

18. JMciPa Marszałka Rokoszu Generalnego in defessum około Wolności
Radomiski naszey Studium, iako perennem w całey Rptey meretur gratitudinem tak go w podaiących się Okazyach Osobliwemu JKM Zalecamy respektowi, za nieposlednią biorąc Sobie Łaskę Pańską orga Accedentes

Principalib hri et Directoni recompensam

19. Niemożemy przepomnieć z Rzetu y Zam swoich zaleconych Wiel: Jchmć PP Stanisława Sochaczewskiego, Konstantego Walewskiego, Konarskiego, Leczyckiego Kasztelanow, Jchmć PP. Abrahama Jarugny, Podkomorzego Lawickiego, Alexandra Mokranowskiego Lowickiego, Jana Niedomskiego, Sochaczewskiego, Chorążych, Jacka Kromnowskiego, Rawskiego, Adama Trzcinskiego Mieznika Leczyckiego, Walerzyna Swidzinskiego, Alexandra Kleboskiego z Ziemi Wielun: Jmść Pa Macieia Sgierowskiego Starosty Radzieiowskiego, Stanisława Kolackiego, Sędziego Inowrocław: Władysława Starosty Woyskie: Leczyc: Jmść Pa Zakrzewskiego Sędziego Brzezkiego, Gostynin: Jmść Pa Orlamia Gwinskiego Kazimierza Magnuskiego, Jmść Pana Koninskiego, tych wszystkich Munificentiæ Regiæ de parte merentium Zalecamy, Jchmć PP. Marszałkow Woiew: Sandomirskiego Jmść Pa Macieia Radomickiego, Kasztelanica Kaliskiego, ktorego merita Supremis Honoribus Dignianoscere Jmść Pa Woyciecha Walewskiego Woźnica Sieradzkiego Marszałka, Jmść Pa Bolesławskie: Marszałka Leczyc: iako Cooperatores assiduos pro Libertate Zelantes respectowi Panskiemu primo ad Honores et partem merentium

20. Merentur eandem gratitudinem Jchmć PP. Balcer z Kozmina Kozmiński, Woyski Sieradzk: Marcin Kowalski, Andrzey Olszowski, Krzysztof Kuczewski, ktorych Singulari Jchm Zalecamy respectui, Za Jmść Panem Brzemyskim, quia Toga, quia Sago, meritissimum in Republica Civem, ktorego Zaby merita non Stentescant Instantius do Jchm poniewasz y dla Zasług Jego y dla odpadłych Dobr w Podolu y Ruśi per Hostilitatem zrujnowanych meretur recompensam Honoris et de parte Benemerentium, za Zabrane pod Gdanskiem od Ludzi Saskich Woły mogł participare albo instantaneam odebrać Satisfactionem

21. Meritissimum in Republ: Civem nietylko z Osoby swoiey, ale też y Antecessorow Swoich, Jmść Pa Władysława Szaniawskiego Zasc: Jchmć

Rekomenduiemy, aby Iacturam Sum Moskiewskich pomienionemu JMci expane Benemerentium Compensare raczył,

22. Opactwo Przementskie na JMci X. Antoniego Kąckiego, Opata Przemętskiego, aby JKMć utrzymał, prosiemy, a JWJMci Pa na Lesznie Leszczyńskiego, Generała Wielgopolskiego ad recompensam Wielkich Szkod y krzywd obligare raczył.

23. Opactwo Trzemeszyńskie JMcX Brzychwic, aby Cedat per Electionem Obranemu upraszamy, Salvô Iure Patronatûs.

24. Interes JMci Pana Gurzyńskiego względem Dobr po JMci P. Wilczkowskim, Starosci Winogrodzkim Łasce JKM Zalecamy

25 Aże się do Protekcyi JKM udał JMć Pan Woyciech Bogusławski przeciwko ktoremu pozachodziły Protestacye kryminalne iuxta suas obloquentias o Zabicie Urodzonego Kucharskiego popełnione pod bokiem JOXJMci Prymasa, y opostrzelenie kilku ludzi Xcia JMci Prymasa, circa Securitatem Primatialem Circumscriptam dawnemi konstytucyami tedy aby et Iuribus Regni, et Iustitiæ satisfaciat instamus, aby JKMć pomienionemu JMci Pu Bogusławskiemu w tey Sprawie Żadney Niedawał Protekcyi.

26. Merentur Zasługi iako ex Majoribus Suis Wielkich w Oyczyznie Senatorow, tak niemnieysze w kościele Bożym nondegeneris od Antecessorow JMci X. Zielinskiego Suffragana Gnieznin, merita Omnem za sobą pociągaią respectum, obligamus tedy JMci Pa Marszałka Rokoszowego Gnalnego, y JchMciow PP. Komisarzow, aby pominieni JchMć ad Vacaturas JKMci Zaleceni byli Curules. Instamus do JKMci, aby oschłe Cwierci Chorągwi, niegdy JMci Pana Czarnkowskiego Podczaszego Dobrzyńskiego zdeklarowanych Rzptey Millionow JKM. wypłacić rozkazał, Salva liquidatione et productione Regestrorum przez Deputata.

27. Securitatem zaś tych wszystkich Punktow nietylko JKM. Verbo

Legio przez Jch Mść PP. Komissarzow swoich zawet, ale też in terponowaną á
Sno Dno Innocentio XI. Tynowskim forum przyimuie, et ex observantia
Jego Supremá w świecie Chrześciańskim authoritatis, wszystko adimplere
deklaruie. In casu zaś non adimpleonis tych punktow, Securitatem sobie
zawemus in Juramento Legum expreso. Drugie zaś punkta, które
ad decisionem całey Rzpltey należą, in Vim przyparamenti do przyszłego
da Bog Seymu Łacificonis tu namowione connotamus, do których
utrzymania, aby Jch M authoritate chá dopomodz raczył uprasamy.

28. A naprzod dignitas Primatialis zownika, á w Mey Prawa y Wolności
nasze nová corroborare lege, a ktoby in futurum ważył się z Jch Mść
X Biskupow nominare Jana in Prejudicium Dignitatis Primatialis
tedy Bona Hereditaria Jego confiscari powinny, a Duchowne pro re-
cantibus censeri maią, á przeciwko tamey Osobie uti contra Hostem Patriæ,
nie rozchodząc się in campo Electorali consurgere powinniśmy.

29 A że na teraźnieyszey Jch M. Elekcyi Jlustrissimi X Biskup Łujawski inrobit in
Jura Primatialia, y pierwszy był motor tak wielkiego w Oyczyznie Zamie-
szania, tedy y to podaiemy consideracyi Rzpltey, yod Rokoszu Gnalnego
naszego, Jmść Pá Manzat kowi List do Oyca S. hoc inpuncto napisać
Zlecielismy.

30 Correctio Lactorum Conventorum Subsequi powinna na Seymie, na którym
Jch Mść nie ma onej expedire, a poprawione zazdrą wszech Stanow na
Seymie poprzysięgz in Manibus Xcia Jmść Prymasa tenebitur.

31. Jmść Pan Starosta Krakowski Stante in futurum Interegno, Zawiado-
Wielkopolski wai nie ma Zamkiem Krakowskim ale Deputati na Conwokacyi ex
Gentibus porani, Jurati wszystkie Senatus Consilia, które Stawały in
Oppressionem Liberd Gentis aby były skasowane.

32. Komissya Hibernowa, aby redeat do Prawa kluby swoiey, Że zaś ultra
Mentem Rzpltey aneta Taryffa, tedy cokolwiek nad Taryffę Rzpltey z
Dóbr Duchownych y Królewskich wzięto, aby to w przyszłych Podatkach
tychże Dóbr potrącić mogli Possessores.

33. Constituacya Godzenia Hiberny adimpleatur według Prawa A° 1690.

34. Trybunat Radomski ad liquidacionem szkod od Woyska K. aby był naznaczony, Wzięty Niewolnik, aby przytym tego dostanie Zostawał po Uczynionych przez Ichmm.PP. Hetmanami Konfederatach

35. Author Związku Woyska K. podczas Interregnum Omnino investigandus, a investigatus aby był irremissibiliter Jodzony. Manifestowi Zaś Związkowemu y Konsyliarzom Jego niema bydz Amnistya pozwolona, y owszem na przyszłym Seymie pro Hostibus Patriæ declarandi. Na Sądach Seymowych y wszelkich innych Radach pluralitas głosow Senatorskich Observetur. Wakanse Starostwy Dzierżaw, a osobliwie w Wołyniu Kijowskim Moskalowi trzymai niedaią. Dobra Impana ferendis Oneribus, czynią u nas reflexyą dla czego prosiemy alleviamenu Starostwa Radzieiowskiego ex ratione loci Consiliorum, że tam Seymiki bywaią; Expensa Skarbu Wt y W.X.Litt na Kolossow erogowane, aby Salvâ liquidatione in rationibus przyjęte były. Woźnow Kawiego że według dawnych Regestrow niedochodzi Solipensya więc pro alleviamento ciężkich Podatkow przy dawney Soli kwocie, Jtem Utrzymai będzie za cyż.

36. Commercia aby tym spokoynieysze były, iednostayney monety procuretur Valor, Correktura Trybunału K. Desideratur, aby znow antiquo w Lublinie ad Franciszki spokoyney ob incommoda Civium. Teraznieyszego zaś Trybunału ausus animadvertatur przez Rp.tę, aby Jego Judicata a Judicum quorumvis Subsellionum które sub tempus Assessionis stawały, annihilowany. Trybunał Zaczynał się post Franciszki w Piotrkowie pod Laski Wielgo polskey aby nieg, beskydum było tego Trybunału, który stanthibus Processatoribus spełni przumelant. A inquantumby decollatia Capita iaka podczas tego Trybunału in nocui Sanguinis, aby był Corrector Z Manifestu Jnstamus.

37. In solitam Praxim obieżania Postow na Koronacyę obstantibus Postestationibus decisioni Reipublicæ podaiemy, lubo instamus, aby z pasim nie kupą siły chorągwie, y Noclegow bliżey nad trzymiles nie czyniły, y gdzieby

dwie Stały Chorągwie, aby żadna więcey niestawała, y Stancyi brać nieważyła się

38. Otrzymane na Starostwa Nowodworskie y Dybowskie Przywilegie annihilentur. O Łaniectwo Nowodworskie w W X Litt: JMci Pu Wdzie Połockiemu wydany Przywiley, aby był skassowany, a JMć P. Starosta Dobiecki, aby przy dawnym Przywileiu in pacifica Possessione od JKM. Zostawał konserwowany.

39. Interes JchMć PP Brahimow, alias Sienickich rekomenduiemy Łasce JKM, aby gaudeant Constituta a Sómo Sigismundo Augusto Trium Millium pensione. A Serenissimis verò Antecessoribus Regibus Poloniae et Solvi Solita.

40. Mandaty na Głos wolny Szlachecki, aby waloru niemiały y z kancellaryi wydawane niebyły.

41. Maiąc wzgląd na Wdztwo Sieradzkie, y w całey Oyczyznie na Zasługi JchMM PP. Walewskich, tedy Interes na Cle Brzeskim od Nayiaśnieyszych Antecessorow przyznany, aby KJM JchMM PP Stolnikowiczom potwierdzić raczył Instamus. Protestacyi zaś ex Occasione Malitiae na Dom JchMM indebite podczas Interregnum poczynione, iako y inne Honorem Braci Wdztwa Sieradzkiego tangentes, aby były eliminowane

42. Cokolwiek na Restauracyą Zamku Oświecimskiego Pogranicznego łożył, JMć P. Starosta, aby na przyszłym Seymie kompensowano z Ceł wodnych Vigore konstytucyi K: Praetensiones ad Domum Regiam et quo Iure gaudere ma, decisioni Reipublicae relinquimus.

43. Łowicza Libertacya od konsistencyi przechodow Żołnierskich na przyszłym Seymie evincenda.

Jakośmy się zaś in tuitu hujus Religionis et Libertatis z Rokoszowali byli, tak kiedy odbieramy pronas ad Vota aures JKMci, y otwarte ku nam Serce Oycowskie, rozwięzuiemy się z tego Rokoszu, y on tam in toto, quam in pte ex Consensu omnium annihiluiemy, że kiedy w umowionych punktach przez JchMciow PP. Komisarzow satisfacti od JKMci będziemy, deklaruiemy się

Fide et Verbô nobili do Ostatniey Kropli krwi circa tuitionem Mttis Stawać. Jeżeliby iakie Machinaônes Personarum chciały się targnąć na Majestatem, tedy przy Dostoieństwie Jego wszyscy przeciwko takiemu Consurgere przyrzekamy, iako contra Hostes Patriæ. A ten Traktat dla lepszego in Omnibus Waloru, circa appositionem Manûs Illssmi et Reverendissimi Extraordinarij Nuntij, à Sanctissimô, iako Mediatoris obie strony podpisuią. Działo się w Łowiczu d. 5ta Mensis Maij A. 1698.

Wyrazna Informacya

O Prowincyi Inflantski z okazyi teraznieyszey Imprezy na Woynę Szwedzką 1700.

Inflanty naypierwey sub Ordine Ensiferorum Zostaiąc, przyięły potym Theutony Ordinis habitum et Regulam, y Mistrz Ich Prowincyalny od Naywyższego Mistrza krzyżackiego w Prusiech Zostaiącego dependebat. Tandem podczas wnętrznego Zamięszania ex occasione Dogmatis Lutherani, miedzey tymże Mistrzem Prowincyalnym a Arcybiskupem Ryskim, y zagwałtownym do Inflant wtargnieniem Iwana Bazylego Zaracholskiego niebędąc pares ad resistendum, accesserunt ad Rempublicam y Protekcyą Zygmunta Augusta przyięli, iakoż wkrotce potym Gothardus Kietlerus Magister Ordinis oddał Gallią, przysiągł w Wilnie Regi et Reipub: super fidelitatem A. 1561. gdzie y Pakta Stanęły Concessivi Feudi, tudziesz Iura Communia, Privilegia ac Libertates cum suis Prærogativis Ordinis Æquestris Zachowane, z kąd iawnie patet, że ta Prowincya sponte et libere, iako Narod sobie Wolny, uchodząc niewoli moskiewski, poddała się Rzeczypospolitey.

W Rok potym Eryk krol Szwedzki przez Zdradę Xcia krysztofa, Medelburskiego Coadjutora Arcybiskupa Ryskiego, ktory był tak Rok przysiągł Krolowi Augustowi III. z Gothardem Kietlerem, oderwał Rewel, miasto, y Estonią, za ktorą Zdradę tenże

Xiąże od Augusta poimany do więzienia w Rawie wsadzony, dopiro na Seymie 1569 A°. na Instancyą rożnych Xżąt Niemieckich wypuszczony.

To tak Szwedzi pares Zdradę y proditionem grassancyą, y Hostilitate Machometicâ naypierwey nogę w Inflanty wstawili, iako to Zgodnie wszyscy Notuią Historycy, że Polakow wyrzuciwszy krol Eryk Opanował Parmonę, Chabsalem, Sebalem, y insze mieysca pretenduiąc, iakoby Posag po Katarzynie Zygmunta Augusta Siostrze, ktora za Ianem Xciem Inflantskim Oycem Zygmunta III. wydana była do Szwecyi.

Rzpla, ktora tenerrime Przyiazń cum Vicinis y z wielką częstokroć Szkodą swoią trzyma, y na ten czas per Conniventiam Krola Zygmunta Augusta remisit Vindicias, aż dopiro na Seymie 1569. o rozrządzeniu y Obronie Inflant pomyśliła, iako Constytucya Seymu edisserit; Ziemia Inflantska na ktorey też niemniey Koronie Polski, iako y Wdztwom WX Litt: należy, y przez ktorą się utrat podięło, a przecię według konkluzyi y Konstytucyi Seymu Tarczewskiego przy tych Państwach, iako iuż Rptey one Zupełnie Zeznawamy, także y obroną spolną iako y insze Państwa na się opatrowane bydz maią.

Nastąpił potym krol Stefan Bauthory, y przycisnąwszy Moskwę Woyną, adhortante Summô Pontifice Gregorio XIII. gdy pokoy z Moskwą postanowił, otrzymał od Nich Rezygnacyą tych Inflant y Estonii, ktorą to Estonią z Rewlem iako się namieniło krol Eryk przez Zdradę wziął był, a potym Sam trzeci Brat Eryka maiąc za sobą Siostrę Rodzoną Anny krolowy Polski a Żony Stefanowy, tym Securius pod pretextem tego zpowinowacenia trzymał kształtnemi wymowkami ex quo asserebat, że w Posagu Iego Spadała, potym że pewne Summy pożyczyć miał temu krolowi przednim Augustowi.

Żona też Iego Katarzyna Krolowa Szwedzka, siła przez Siostrę Swoię Krolową Polską operabatur, odwodząc krola Stefana y

Polakow od tey Woyny zgoła abstinerunt Xięstą, autym Smierci niespodziana Krola Stefana interuenit.

Po Smierci Stefana, kiedy Xięstą obrała była Zygmunta III. Syna Jana Krola Szwedzkiego z Katarzyny Siostry Augustowy spłodzonego, Warowała sobie in Pactis Conventis przywrocenie Estonii, y iest taki punkt: Item Livoniā, quam Rissmus Sueciæ Rex nunc possidet, ad reliquum corpus Livoniæ, Regno Poloniæ. M. D. Litt: adjungere et incorporare tenebitur, pro quo Rissmi Regis Sueciæ Legati spopondernnt.

Na Seymie Koronacyi wielka oto była Controversya urgente Repub: iuż latam incorporacyą Esthoniæ, tandem post longam luctam odłożono to negotium aż do Smierci Krola Jana Szwedzkiego, co obiecał Zygmunt III. in Pactis to po Smierci Oyca dawszy Przywiley nad Xięstwy y zturdzeniu per Constitutionem Aº 1570. ktora iest taka.

Estonia acz iest Przywileiem naszym restituowana Stanom Obojga Narodow, iednak y teraz Prawu wszystkiemu, ktoreby Nam z iakiey kolwiek Miany Krolestwu Szwedzkiemu Służyło renunciuiemy, ani go z Potomstwem naszym zażywać będziemy, owszem gdyby Pan Bog poszczęścił Possessyi doydziemy, o co się Społnie Stany Koronne starać będziemy, y zupełnie do Korony y W. X. Litt: należeć będzie, bo Pewnie, ktoreż mogło być Prawo Xięstwa do Inflant iako kiedy Sama Prowincya dobrowolnie przyłożyła się ad Corpus Reipub: uchodząc z niewoli Moskiewskiey. Powtore Moskal bello subactus, Jure suo cessit Xięstwa, potrzecie wszystkie Pretensye, ktore Jan Krol Szwedzki czynił sobie do Estonii spadły na Sukcessorow Syna Iego Zygmunta III. a ten Sukcessor, wiadomo to wszystko, na Xięstwa Prawo.

Szwedzki Prawo do Inflant żadnego nie miało fundamentu, bo iako Cnyt Krol Szwedzki przez zdradę Coadjutora Xięstkiego, odewał Rewel, y część Inflant, iako potym y Sukcessorowie Iego bez Articulus Possessionem Tuam manutenebant.

Majora Ausus Carolus Tudermanus 1601. Aº kiedy podczas niepokoiu, niewypowiedzianey Woyny upadł hostilitèr do Inflant, co mu na

Oczy wyrzucał Zamoyski Hetman w Listach Swoich, iako Piasecki wspomina: Miserat Zamoyscius Tubicinem ad ipsum cum Literis exprobratorijs, quod Contra morem non solum Christianorum, sed Gentium Stantibus inter Regna Poloniæ et Sveciæ pacis fœderibus, nullâ lacessitâ injuriâ, nec denunciatô Bellô Provinciam Poloniæ, Livoniensem Bello invaserit.

Niedosyć mu było wyzuć z Dziedzicznego Krolestwa Krola Szwedzkiego Zygmunta III, ale widząc oziębłość Rptey in vindicando Regno Sveciæ, ktora z Umysłu declinabat molem Belli Svetici właśnie ex malitia et summa injustitia Zaczepił Polakow, własną Ich Prowincyą invasit.

Toż potym syn Jego, Gustavus Adolphus uczynił, kiedy Stantibus Inductijs pro Livonia stabilitis, wpadł do Inflant, przez Zdradę ferens Pacta, siła w Inflanciech pobrał, iako o tym pisze Piasecki w te słowa: Tanto facilius, quid Provincia Illa freta Inductijs, nihil a Svecis, multo minus a Concive suo hostile expectaret, co się działo Anno 1617.

Tenże Gustavus Adolphus takim właśnie sposobem A° 1621. plus ultra processit, bo gdy Rzpta Straszną Woyną z Cesarzem Tureckim pod Chocimem prawie o zginienie grała swoie, on wypadszy w Inflanty, Rygę, Dynamindę, y insze miasta pobrał, ktorą perfidiam Sveticam nietylko obay Historycy pertingunt, ale y tenże Piasecki objurgat. Atqz ita hoc Anno Poloni dum Contra Christiani Nnis Hostem, cum summo discrimine decertabant, a Christianis met Majora detrimenta receperunt, sine ulla denuntiatione Belli, quam Hostis ex Formula Indiciarum tenebatur.

Na tę perfidiam, y złamanie Indiciarum uskarza się Rzpta Cała na Seymie Anno 1626. per publicam Constitutionem, wiadoma iest wszystkiemu Swiatu Krzywda Nasza, et hostiles Conatus, Gustawa Xcia Sudermanę tak przeciwko Nam, iako y Rzptey Korony Polski y W. X. Litt: po wielekroć, ale y Swieżo teraz, kiedy mimo Inductias biennales perfidô incursu posiadł.

Alec Gustaw Adolphus, niekontentuiąc się Inflandyą, poszedł do Prus, y tam ubieżał Elbiąg, Malbork, y insze Miasta, przez Zdradę trzymaiąc

Sy owey Reguły, Virtus an dolus, hăc quis in Horte requiret? To tak za Zygmunta III. exagitata Rzeczą.

Za Władysława zaś Czwartego, maiąc Intencyą tenże Gustavus Adolphus wpaść do Niemiec, począł Mir traktować, który post Idem ejus na Lat 26. Rzeczą in anno 1635. postanowiła, y iest wyraźny Artykuł, Induciae ex hac die, inter Illustrem Principem, ac Dnum Dnum, Vladislaum IV. Regem Poloniae et successores Suos successores, ac Regnum Poloniae, et M.D.Litt: ex una et inter Serenissimum Principem, ac Dominam Christinam Sveciae Dominatâ Reginam, ejusq; successores Regnumq; Sveciae ex altera parte a Anni Sequentis 26. data praesenti computando usq; ad diem primam Julij 1661. Peteras, Jakoż dotrzymali tego Miru Katolickiemu Chrześciaństwu, ale osobliwie Polszcze wiadomo, bo w Roku 1655. in Julio kiedy teszcze 6. lat, było do Konsygnowania Inducciarum Carolus Gustavus, nie tylko do Inflant, ale w same Polskie Państwa hostilnie irruit, per multas Concitatas Seditiones po Województwach, y w Woysku K. Mci tenczas prawie kiedy Rzeczą Kozacką Rebellią, Woyną Moskiewską, y innemi Calamitatibus Ciśnienia za Króla Kazimierza dolendum in Modum Conculcabatur, et lacerabatur, czego Żal y wspomnić.

Przyszło potym ad Tractatus pacis Olivensis in A° 1660. z iakąż to Rzeczypey krzywdą, y nie nadgrodzoną Szkodą, nietrzeba by wywodzić, bo ci Sasiedzi Dawnych Polaków, wynidszemi, et ad inuitas redacti, musieli na wszystko pozwolić, y tak z Szwedem iescze in Judicium tak drogich Invazyi, Splondrowanych Prowincyi Polskich, wyiątego Królestwa Pruzkiego legitimis Regibus, et Hæredibus Inflantow y Estonii ustąpili.

W Czterdziestym Artykule Sobie Zawarł Inflant tylko w 5. Artykule Zostawili, Pars Livoniae Austrialis, quae ante hoc Bellum et temporibus Inducciarum Sub Ditione fuit Regni Poloniae, et M.D.Litt: nempe Dumburgensi, Neuhten, Lutten, Marienchallen, Jako zaś y temu powodowi Wiecznemu, niedosyć uczynili, ale powiele krotnie wieczny Stomali pokoy, kiedy Religio Catholica, w Prowincyi Inflantzki penitus Zgubili, ad asperendam et opprimendam

Liberam Electionem Krolestwa Polskiego rożne Konspiracye czynili, Zaćia Zawierali, Woyska opłacowali Obcey Kurlandzkie na Brzegu Polskim przeciw Zbroyno Flotę hostili More Zabierali, Wolności Szlachty Inflanckiey y Prawa dawne per summam Tyrannidem Zniesli y zgubili, Komissyą rozgranicowania Inflant Polskich od Inflant Szwedzkich Zatamowali, cymże attenta hostilitatis et ruptura pacis popełnili trudno wto teraż wchodzić dla krotkości czasu, bo publicum Manifestum eluicidabit.

Teraz kiedy cięż Woyna w Inflanciech per Violentam aggressionem Zaczęta, Krolewskich zachęta, Abyśmy Ruszney wyszli, ieżeli Krzta ma ktoś siedzieć, czyli się Interesować dotey Woyny, y iako to prawdziwa, że wedtug Boga, y Samey Sprawiedliwości należy Krzcie, iure rationis maiąc tak dobrą okazyą, y pogodę wszystkiemi siłami iąć się tey Woyny, a odebrawszy nazad Swoie, napisali potym Szwedom podobnym Ruskim: Sit pax perpetua et universalis, Jako nam Szwedzi odiąwszy Inflanty napisali w Punktach Oliwskich. Rozszerzaią też materyą naszym, y wtak długą odkładaią semotę nie iest tutum. ale naszey infundamento perpetuę Colligationis Krzty z Krolem Duńskim, armis experiri, Obligowała się bowiem Krzta w Kopenhadze d. 18 Julij A° 1657. Zawarte etiam post conclusam pacem totiesquoties, opus fuerit ad apertum Bellum contra Svecos ascendere, co września Dania Krzcie asecuravit.

Że Koligacyą ad omnem perpetuitatem Krzta per constitutionem A° 1658. we wszystkich Obowiązkach Attendowała, y approbowała, coż tey może być Rusznieyszego nad to, iako stare Prawa, wspomniawszy to, że Dania ratuiąc Polski, czyniąc Dywersyą Szwedom, in jugulum Swoim Zwaliła.

Należy vindicare et ulcisci toties ruptam pacem, et violata foedera Oliwensia, własnemu attendere nie bezpieczeństwu, abyśmy tak iako poprzednym declinare molem Belli Nieprzyia in Viscera Regni nie wprowadzili

Czwart się z tym A° 1716 ze tą Prowincyą Inflantską vigore

Factorum z Xpta chcą rekuperować, przystoiąc ad corpus Reipub: znaiąc się Iuramento Obowiązanym ad avulsa recuperanda, Vrzadziemy Pana dotego obligowali, Pacta et Foedera z postronnemi sine præiudicio Reipublicæ et avulsarum Prouinciarum Zachowane mieć chcieli, a wtey zaś okazyi contrarium sentire, aby K.M.ci odstępowali, bystaby cięzka kolluzya.

Vczynił dosyć obligacyi swoiey K.M. nieslowy ale rzeczą, kiedy ostentatione armorum et fulgure potentiæ suæ, Porta Othomańska ad conclusum ea pacem przymusił, y tak Kamieniec z zawoiowańemi kraiami szczęśliwie redegit ad Rempublicam.

Nieinszą y teraz Paryska Intencya, y iedne to są malignantium Comenta, które opatrznie w Ludziach szyią Imprezy, bo kto uważy odległość Saxonii od Inflant łatwo rozezna, że nie z Interessow Saskich ale Polskich, tych się tey Woyny K.M. zdat wielkim kosztem swoim zelili nato zdaleka Zapatrować się będzie. Xpta, albo się na Seym odwołuiąc, wzrok się Pacta wzwyż mianowane Sterno societatis z Danią cum consensu omnium ordinum Regni ratyfikowane, bardziey było attendere trzeba, żeby K.M. wyięwszy Inflanty sine Nobis wiedzą tą w Nas o dobrych Intencyach awersyą, żeby nieprzeiaśniey Sąsiadowi, iako sobie odległe. Zkąd iakie impenderet periculum Reipublicæ, każdy rozsądny uważyć to może, a Nas Panie Boże bez wsparcia Xptey, powinęła by się nogą Woyskom Saskim, pewnieby wtenczas Moles Belli na Nas się obalita, a niby nas to wymowiło przed Szwedami, że Xpta tylko zaniechawszy Xpce, patrzeła na tą Woynę, ale pewnie nieinoggdy się pomscili na Saxonii, mścilby się na Litwie, Żmudzi y Nambym się Polakom dostało, bezieli inter rationem ultimi Belli Suetici Sumptum pro obtento, że Generał Krokowski przez Polskie tylko przeszedł granice, a drugi Bethius inscio, et inconsulto Senatu Polono daleko bardziey teraźnieysze Circumstancye usprawiałyby Szwecyą.

Niezapomiaiąc tego stawać przy kolligacie naszym K.M. Duńskim

który zawsze fidelissime Przyiazn z Kpią trzymał, powinnismy nietylko
defensive, ale y offensive co do Interesow Xięstwa Saskiego, to mozemy
odzielić od Interesow korony Polskiey, ale zaś Electora Saskiego, od
osoby JKMci separare Kpley niepodobna, Jeżdy KMć serio zabiera się
ad Belligerandum ex omnibus perpetuæ colligationis cum Dania et totius
ruptæ pacis per pactos, niegodzi się inaczey tylko Woyskom koronnym as-
sistere KM. do którego salus Kpley całey dependet, ile takowi się godzi
Wierzyć, Landa naszego Interesu, et prodilatanda Imperij Sarmatici
amplitudine, koszt y Zerwanie Wiary.

Do trzymaliśmy Cesarzowi JMci chrześciańskiemu koligacyi przez
Kpłe co lok kompanie sine ullo fructu, a iakoż kolligata tak pouża-
tego, potrzebnego y dotrzymanego JKMci Duńskiego contrafidem Pa-
ctorum odstąpiemy.

Scindum że Jemi Postronni Panowie y Monarchowie radziby wi
dzieli, żeby Szwedowi dano dobrą Chłostę, którego suspecta amicitia
et magis cognita perfidia obmierzła wszystkim, zostaie wpamięci
Cesarza JMci w targaniu Szwedow do Niemiec zrujnowanie do szczę-
tu Państwa y Prowincyi Romani Imperij. JKMć Francuski nieobcy,
że mu nieraz Zbankrutował w Przyiaźni, teraz bardziey moistą Ligę,
iako za moią trzymą Alcani z Hollandią y Anglią, przeciwko Interes-
som Francuskim. zawath: zgoła wszyscy Amoiedzi lubo ad Speciem
offerunt mediacye Swoie, wrzeczy samey życzą aby przyszłe kurze-
cyi swoie.

Ultimario Considerandum y to, iżeli Kpła mogła dobrym Prawem y
Sumnieniem Narod sobie wolny y rowny, Inflantski zawiowany przez
Mieczy, ale który dobrowolnie do Kpley accepit, zaprzedaż iako Niewolnikow
in servitutem Egiptiacam, y oddać pewnem przez Pacta in Dominium
despoticum, dla Boga par super imparem non ni potestatem, y ten iest
naywiększy Equitatis fundament.

Iudicatur iako tedy mogła Kpła cives suos przedawać, y niewolą wolnego
Narodu kupować sobie, nieszczęśliwy pokoy, złym iest że dobrym,
Omnes et Subditos inilla Livonia ejusq; recensitis partibus omni erga
Regem, et Rempub: Polonam obedientiæ vinculo et fidelitatis Juramento.

exolvendos. Musiała to prawda ratihabere Xpta in illa dura temporum et fatorum Neupitate y uwolnić a Iuramento fidelitatis Inflanty, ale to niedosyć, że Jch Xpta wypusiła z obligu.

Zyscie się potrzeba, ieżeli ci Inflanci wzaiemnie wypuścili Xptą ex illa obligacone, ktorą Im circa Reipub: Sarmanck Warowała: Zeii bur Nos vicissim defensionem Nostram Regni Nostri ad conservacionem omniu Privilegiorum Libertatum immunitatum polliceamur ac promittimus Jakto Xpy uzaiemne były obligi, że Inflanty Xptey fidelitatem, a Xpta wzaiemnie Im obronę y konserwacyą wolności przyrzekła, tak niemogła semel eandem fidem dissolvere, y owszem kiedy teraz Inflanty trzymaią właśnie Xptey wobligu, mimo sumnieniem dobrym, y bez naruszenia estymy umykaią Im assistencyi y obrony, nec exaudire gemitus oppressorum, et lamentabiles questus perentium, y uczyniony za chrystusa I. Sponsionem subinde, et felicissimis auspicijs II. adimplere, ultorem Vrideant Servatoremq; Suum.

Londolencya na Pogrzebie Jmć Pana Zygmunta Grudzińskiego Starościca Bolemowskiego, przez Jmć Pana Franciszka Malczewskiego Towarzysza Jmci Stanisława Kothy Pancerney w Kodzieżu miana 1766. dnia 9bris.

Jeszcie by się bardziey ścupeni astrea, dejisent niż żalić na niedyskretną potrzeba Exekutorką, ktora dopędzaiąc Zamierzonego surowości swoiey terminu będąc niedyskretna na Pany, niepamiętna na Zasługi, bez respektu na godność, wszystkich zarowno zwykłym exekucyi Prawem. Cunctos in nidera cogit Niepozyimiemy choćby tą waleczną Śmiertelności Człowieczą na iakykolwiek wymowny sprzysiągłe zdobyły się Pańa. Jchoćby Śmierć Sama Surowość Swoią łagodną pokrywszy Twarzą, gniew Zdradliwym Twarzy Ozdobiwszy kolorem, Zdradę Fałszywym Surowości tytułuiąc Imieniem, exekucowai się chciała, przecież iednak dawno Zwykłego okrucieństwa nietraci Imienia, Casum, Crudelem, bo iako wiec Bella detestat Cruor, tak ony nowe na Zgubę Życia Ludzkiego kontentuią Inwencye. Zdarzyło się żal się Boże przykładem dosyć w Rzeszwietnym Domu Jchim, kiedy pod Cherbowną Zradzieiską podsiągnęły się Brumą, spętaią wzaj-

Wyrzod Rycerskie straże y podstuchy, bierze caput insuperabile Bello 22. Mss
Pana Zygmunta Grudzińskiego Starosty Bolemowskiego, redditz, percantibz
assis. Nieuważaiąc sup Sadem et Jacturam Domu, że viz non eversa
subuno Tuia Viro, ani na żałosne skollegowanych Domow condolencye,
ani na Obsite, osierociałego potomstwa Żale, ani na gorzko płynące z Oczu
kochanego Przyiaciela potoki, Neuovid lacryma Rupta. Nietaki sobie
gnie kochaiącego Małżeństwa wrożyło pomnożenie, nietak tot retibus
zranione własnego Oyca tuszyło serce, nietak sobie Przyiacielskie dal-
szego pożycia Obmyślały nadzieie, na iako teraz Żałosne oczy patrzą
Obmianę. Niespodziewały się Nexu Sanguinis spokne Kolligacye, aby z
Oczu naszych, tam subito dulcis sub terram ivet Imago, ale ponieważ
Sic Superis placuisse datum, trudno Nieśmiertelne przekonać Wyro-
kami staniać się bandziey należy temu, ktory afflixit et Tuenor mestt acerbo
a Dekret nieodmienny Jego pokorną znosić Rezygnacyą. Lzy ś. w pełna
pewne. Trudno zatym dalezo szerzyć się mowę, gdy sam dolor ore sat
Verba recusat, ani nowych w Żalu szukać okazyi, prius deerunt lacrymę quam
Causa dolendi. Dziękować tylko przychodzi Wiś Mci Xięże Dziekanie Po-
znańiski, ktory Cieno obiegaiąc Swiętą Duszy, Chrześciańskę Ciału oświadczyłeś
Vsługę. Dziękuię JMciś Pś. iako wielkiego Kalendyia Żalu Prześwietnemu Ich
Mściom Pp. Grudzińskich. Domowi w osobie twoiey Mściwie Łazimierzu
Grudziński, ktory reprezentuiąc w sobie Fortunę Imaginem Imaginem ex
Vita, wielkość godnego Męża Imię, a iako za życia affekt życzliwy tak nie
odmienny ad Tumulum oświadczasz vsługę. Dziękuię Prześwietnemu Ich
Mściom Pp. Kuzynskich Domowi, osobliwie tobie Wielmożny Mściwie Szeiniku
kaliski, Mściu y Dobrod, ktory nietylko Cadentes bez miany Solaris lacrymas
ale tonącą wtym Żalu, a prawie naufragam kochaiącą Salwuiesz Synowicą,
Dziękuię wszystkim Brewnym, Braci, Kolligatom et quorum Condidit amica
Manus, y tym wszystkim, ktoszy czyli ex vi obligacyi, czyli z Chrześciańskiey
powinności te pozostałe Chowacie exuwias, a prosi aby exuberantem ofiar-
szy lacrymam, Cinerem tanquam Panem manducare pospot Znami
dopomoc raczyli ś.

Tegoż kondolencya na Pogrzebie JMci Pa Stanisława Mątowskiego
w Kościele OO. Bernardynow Poznań. d 7. Xbris 1707.

Trudno widzę plonną dalszey fortuny tułając się nadzieią wpotomne
Zamierzai wieki, kiedy nieiako ad fideles Manus ta nad Nami Ab-
solutum od Boga Xięma Gubernium; która rozpędzoną płochą
Imaginacyą Życia Naszego łotka w punkcie Zatrzymai moie, et fixan
ponere pro oba metam, darmo się Zywę apprehensyą wstarzyźne
extenatow Naszych wlepiamy Obrazy, y natymże śmiertelności
Celu koniec, postawiwszy Życia naylepsze w Młodości Zaczynamy
Solamina, kiedyśmy extemporio pokaźi pełna wyrzutow ręka, y zmi-
ciwszy grube na twarzy nasze w ścienie kolony nowe wieczności obry-
suie figury. Gudmanus obscenas depinxit prima tabellas. Niech
Nikt nierozumie, kto wschod wesołym widział iaśnieiącey słońcem,
aby go przed Zachodem posępne niezasłoniły chmury. Aczasem la-
da obłoczek strasznieyszym pogrzmi piorunem, terrorem incuti-
ens iratо Numine terris. Widzieymy y My tak często mutatio-
nem Poli. Inietak iako owi Zodyaczni Censores Astronomi, kto-
rzy maiąc swoię z gornemi konteligencyą Planetami, z samych
Aspektow Niebieskich przyszłe Ludziom formuią Augura. My
zaś iescze żadney niezayrzeli chmury, bo Necdum turbido Cœ-
lo, lugentibus Astris, á iuż Myślemy fulmina, kiedy w pier-
wszym dopiro pożycia Małżeńskiego Wschodzie, Bis tonuit sine nu-
be Dеus, bis fulgura misit, które iuż nie Suprema Iovis minister
Aquila, ale Herbowny wsponach przynosi Jastrzembiec. Ales futuri
Nuntia luctus, Buratei Prześwietny Jastrzembcze, wzbiwszy się
nieraz Smidentibus Alis pod Niebotyczne Honoru, y Sławy, gory,
y Nizgc wielkie Domu tego Imię, Secundis libratus per Aëra
pennis. Teraz zaś, gdy ci podcięto skrzydeł, nad dolne spuszczasz
się mogiły, desseruę, misti modulamine Fatum. Torowałaś Ser-
bowna Łokowo szczęśliwie, bo prią fruce do wszelkich honorow
drogi y po Stanistych Tureckiego Państwa drogach, prowadzące Sła-
wę Nastąpiono. Teraz się o Śmiertelną rozbiia grudę. Solea
quæ fecerat iter, nunc concussa tacet. Rozumieliśmy że szczęśliwszy

Alternatą zaczęte z Aobą J.P. Mć Panie Ulatowski koniczyć mieliśmy
Solatia Vitæ. Podawszy przyciężkie niedawno Bogu tributum z Przeswie-
tnego Schronienia Ich Mć Grudzińskich Domu, Atyli się nieco z nim pożegnawszy
w szczęśliwszy rezyrest wstać się wieczności, dextram iungere dextræ.
Miło tobie witać się z Bratem, ale nam ciężko żegnać się z kochającym
dzielić się Duszy z Ciałem. Jeden to tylko okropności Moment rozstawać
się z tak wielu Duszami, To non leve pondus amoris, które tak życzliwe
Zaciągnęło Serca, że gdyby z oczu per rivulos wypłynąć mogło, przyszłoby po-
dobno Domom naszym ciężkie Neutragia pati. Pragnęły dawne
Wieki wspodobnych Nieszczęściach folgi, y chcąc żale swoie wśmiertel-
nym pogrzebać prochu. szukały novum in funere funus, ale nieżna-
lazły, tzami się tylko kontentować kazano, bo gdyby pomsta w ręku
naszych mieścić się mogła, ruiby teraźniejsze Geniusze nowe Śmierci
Wymyśliły Antidotum, lecz trudno. Vindicta boli relicta Tonanti
A kiedy mścić się trudno, żałować przyzwoitszemi, y płakać, est Mortem
retrudere Morte, ile gdy go obficie derelicta proles, Chara coniunx,
et tot flevere sorores, longdvaq; Parens, Bijkować bardziey należy
Mć Xiędzu kanclerzowi Poznańskiemu, który S. ofiarą altum conscen- Gostomskiemu
dere iussit Olympum. Dziękuie Jey Mć Pani Ulatowska iako pierwsza Wielkie-
go Nieszczęścia Żalu Jey Mći Pani Ulatowski Matce y Bracie, tudzież przyzwoitemu
Domowi y Zacnym kolligatom, którzy iakoścież spolnego z Mężem affektu byli
participes, tak wielkiego Żalu Zostaiecie Interpolitæ, Osobliwie iednak Zostawiwszy
non fictam Męża w sercu swoim Imaginem. Dziękuie Mć Panu Podstolemu Do- Ulatowski
browskiemu Stryiowi y Dobrod. a ponieważ Bog ex fructu Domus Vnaprzed primus
sumpsit de iem manipulum, który nietylko Siebie Stryiowskiemu affektowi, lecz
y pozostałe Potomstwo Oycowskiey Zalecа Łaski, Oblatuo sollicite Mości Dziękuie
Vrodz. Mć Xiędzu Archidyakonu Poznańskiemu Bracie y Dobrod, który iakoś Matkiem- Kędzierskiemu
skie Sporządził. Ilubyż tak Życzliwą Onyż Oycowskiey Benedykcyi Aprekuiąc Swiąte
Duchy obmyślał przenosiny. Dziękuie y tobie Vrodzony Mć Panie Kapitule La- Kędzierski
tyski Stryiu y Dobrod, od którego iako wspaniałego szczęścia Subsidia miała, tak Mszne
to Nieprzerwanie dobrodzieia kompasyie. Dziękuie Wszystkim krewnym, kolligatom,
których liczyć trudno, bo gdy tumultuanter łachrymæ, muszą compromi, essedere.

Verba dolori, Dzięk[uie] Wszystkiemu Duchowieństwu, y tym, ktorych kosztem Sacer Comitatus do Trzeciego Zaprowadził usługi, Aprosi aby Stillantem Łzawy lachrymam, panem in finem po Przyiacielskiey Zaciel[i] Exhyzge.

Mowa JMci Pana Ludwika Kocicia Krazinika WXLitt: Posła od Stanu Rzeczy Litt: do K. JMci Augusta II. 15. Febr 1701. w Warszawie

W mitym Sieniu Szczodrot Oyczystego Oica przy Nayiaśnieyszey Walecznej Rzpte WKsm. Nedy Swiat Polski Rodkim pokoiu Snem uzyia Ubi Lituani Krwawy Mars funesta propinavit Bella, a tym zalośnieysza, że własną Rzpte Synow Zranioney przez zawiść ieszcze w Państwach WXL. niepraktykowaną Oyczyste Matki pieni cum Phantastico Simulacro Całemu Swiatu prezentował się przynagliła, JKMć. Zalił się Kiedyś Rzym na to, y iuż non Linniendos, sed memorandos tylko po Sobie Zostawił dolore, wszystkie Swobody y wolności swoie in funestis Zagrzebiey tych Synow Cineribus gemitu tylko Expressit.

Heu quantum potuit Terræ pelagiq; parari
Hoc quem civiles hauserunt Sanguine dextræ.

Jeszcze Nam iedna sulget Nadzieia w Nayiaśnieyszey Prowidencyi, y licentia ferri Unieniesiona in Omnem rejas Oyczystemi Prawami Zdarta y zniesiona Zostaie. Posła tego Stawa się WXLitt: JMć Panie reprezentuiąc przed Maiestatem Vestrum Clementiæ od Jednego Domu extra Omnem Qualitatem rozrzuconego się Zadanie liczy tot altaria Vulnerū dextræ w Kościach Swoich ile Złamanych Wolności przez Zbytteczną tego Domu Wolność. Nieuspomina Dzieie in favillam Obrocone Kościoły. Nieuspomina pobożnego Ustynku przy tak wielu bogatych prawie Katedralnych Fundacyach po całym Xięstwie Litt: ex Augustissimis Fundis Obszernie Wystawione od tego Domu Szpitale? Nieuspomina tego, iako ten Dom, Chytrym sposobem Gwałtu, Manu adorans, Vulgum iacienz, Occulta et Omnia seriliter pro Dominali Zawodzi. Po Woiewodztwach y Państwach Braciq Nasze na Zamięszanie tak wielu potrzebnych Synow na Inwentye w Stanu swo Izby Poselskiey, na dishonorowanie Nas, na Złamanie fundamentalnych Legum, na wspieranie Sukcesyi Sukcesanyi, na Oppressyą benevolentiæ, y milszych się Nam zniszczenie Subtelliorum Złamanie, y Ich Sanctorum, ut suncha patearit Scelen, et ipsum Scelus pro Virtute sensentur. Na Zniesienie wolnego na Seymach głosu tak dalece, że raną temporum felicitate, ubiq; velio sentiat, uta sentio drzx liceat. Misia Za Życie Woyska Rzpte nie na Obronę, ale na Oppressyą tey Oyczyzny et licentiam Onego. Misia Zabranych blisko Sześcset Millionow Dobrodzieystw od Rzpte in Usum privatum. Misia tak wielkie Woyskadowo extra Regnum nad Prawem y praktykowania cum exoticis Principibus na Zamięszanie Oyczyzny. Misia y to za te insulta Rpcą tak Cum ab Exoticis extra Qualitatem Tytułow Principatu et longa emolumenta eidm detrimento Oyczyzny przyniesli, Co wyiadrzeca Victrici

Dextera, Zabranie Szwedzkie pod Oświenikami Rzeczce. Niewspomina na ostatek
iako ani Boskie, ani Ludzkie Prawo w naymnieyszym punkcie in integro relizo:
stawione lubo in statuum relictum, quidenim prodest enarrare scelera, in quorum
Vita morientis Scelus aut ruina brevis. Ale stawa R.M. Panie Mospanie Litt: pre:
zentuie tak wiele razy wylany Braci Swoich krew przed Nim W.K.M. która woła
przed Bogiem, woła przed Viarią potestate W.K.M. Zemsty. Exuzgat aliquis hoc
ex apostolus Ultor, Dzięki pobici pod Lowiczem, Turbokiem, Zyczmorami, Rosienniami,
Oświany, y Olkiennikami. Wydaią Zalosne Echo z pod grobowey deski Zamordo:
wani Bokiewicze, Jedrowscy, Bratkowscy Oginscy, zkłoremi y Ich Sam rzeczą Smier:
cią Pedro di associatus bo nihil solá Vitá relictum, polazuią Swoie Swiey wyla:
ty meatus za wolny głos po Seymikach tak wielu od Sprowadzonych Talerzow Kay:
tanyi, w Kiiowskim, Brzeskim, Nowogrodzkim, Brzeskim, Oświanskim,
Mscisławskim y innych Woiewodztwach y Powiatach Stawa iuż Victata Securitas W.Litt:
Trybunatu, Dwadzieścia kilku tysięcy Piechot nastanie Swoie, na konfundowanie Pos:
miemo Protestacyi porwane Seymiki, hoc est non alios & Imperentui Maiestatowi Pań:
skiemu duo gemina Luminaria par nobile fratrum, Mospanie Ichmciow. Jasnie Oświe:
conych Xiążąt Obrzezieiewickich narażaiących się w powodzi krwi Swoiey, do ktorey
Zaimowska ofiara Otworzyła Smiertelne Zrzodeł meaty. Ieszcze ciepłko i Sama Oyczyzna
na to patrzy że tych dwoma Samych nayiaśnieyszych Thronow odbiorata, teraz przy
Sobie widzi purpureos, bo krwawo est duos exemplo przyobleczone Affines Latio ma:
culavit Sanguine sanras. Załowali ten Dom krwiody y lowym Rzeko Serdcem extuzu:
rge patrzym facimus, perseztuą ale złym uszystkim lacrimas non sponte saservas
dantes elicuit gemitus, prasit. A na ostatek P. Mianie a zaś iuż Swiat
za nayokrutnieyszy hostilitatis Exemplar Oyczyznie widok niemoże mieć, co może
wyniosłość in Viscera Matris Sud za nayokrutnieyszy widzieć Spectaculum W.K.M.
ad Solam Securitatem do Granic Szwedzkich y z tymi Samemi spisanych w Wilnie
Ugod y punktow approbowanem meditantium Zbroczyli krwią Szlacheckę pola na:
przod Oświańskie bez żadney daney Okazyi, a potym uyrzeli, tak triumphatori z
kilku tysięcy Ludzi ogniskich y tak liczną Armatą przed frontem, zaraz tako Victati
pod Olkiennikami tylem, kilku set Szlachty, testatur persecuta karta denuntiano in
umphum do Wilna Stolicy Własney M.K.P. koniuszego W.Litt: A takoż iuż na tapicerka, ky
ten stan Woyska y Kowaty niemiały in spatio dum przynaymniey ustąpyć iuż tanta Szlachta
hostilitate, iako teraz daley leżąc Krew iako do Naturalney y Samym Dzieciom
tey Nayokrutszym Zwierzętom przyzwoitey defenoy niemieć. Oglosty bezbożne y
dane do Starauye in privilegium tot mortibus Braci naszych Ale tey Oyczyznie Nie
przyiaźni musiało na ten stan W.Litt: nieuwazaiąc Athenaeum Swoich Earl wpością
dobyć Szabli in aggressores dla własney Obrony Swiey, Musiało Athenaeum munitus
z własnych piersi Zastawić za swobodę. Musiało od Zuykłey Zacheci Leki.

Mundo y na same nieszczęsne Zawołać wnętrzności. Si Sæculo tantum

Aurea Cæsarum memorant et nulla recentio
Gratia Virtutis, audet tamen ætas pubes.
Sperne Cælescunt alij, nos mente capillo
Res animæ facie, Nos pectora tempora forte
Virtutem non privant, probant, non ultimam negant.

Cziakoż pobłogosławił Bog Sprawiedliwy, strzegł wynioślé Duchy, kochaiących fantazye, deposuit potentes de sede. A tak iuż NM. Panie exhibemisticio X. Litt. niepozwolą nowa podczas praw w postanowieniu Swoim, ale dosyć obszernie dawne seruowane contra Seruuelles exequitur. Niechce ut Aemilesant leges, ubi scelera non desierint, a naybardziey Samych że Wolą. czymże iż facto przeciwko Bogu y Sprawiedliwości ogłosić nieważyli się X. Litt. ratificat confirmat, et pro lege inviolabili mieć chce. Podaie tedy te Statuta Swoie które nieuprzedzaiąc napisał, aż że krwią własną oblał do Nóg W.K.M. oraz pokorną podaie Supliką, abyć iako Nam wszystkie przysięgą Prawa, tak y te ponieważ sola w Nich executio, chciał manu tenere. Kończąc zaś samo aby temi Lekami, któremi domane Gentes sługowie nienowina, od dalszych Zaszczycił Impetycyi u Nóg Pańskich Zebrze.

List JMci X. Cryzepina Biskupa Zmuydzkiego. do Xcia JMci Lanzyneta Kadzieiowskiego Cryminała 1701.

Eminentissime Celsissime ac Reverendissime Dne
Dne Dne Patrone Colendissime

Niedawnemi czasy reprezentowałem W.X.M. Deploratum Duchowieństwa Naszego Statum, spodziewaiąc się że Cultus powagi Instancyi W.X.M. u JE.M.P. N. M. Stolicy Znalezie levamen et solatium, aliscè dopiro dowiedzamy się że ipse lachymod pro convicijs habentur, którzy przedtym Ubogich Ludzi emunctos przyięciem, Noclegami Ugodami, Podwodami pedant plagis, teraz soldunt scorpionibus przez rozsyłanie Assessorów po Uczynionych Dobrach moich, z tak prześladowany taxy że Dobra same Nayściśley Szacowane Summy wyrownać niemogą. Żydzi podobno Cześć Katolicam constare supellectilem okupuią poddanych ex devoratæ Żeby y Kościoły same nie zostały bez Kapłanow, Klasztory bez Zakonnikow y Zakonnic Saviente ex industria exotica mana inter gnatas et conterminas Adreces miasta nad Sorance afuturis ignibus bytności JE.M. N. Bardziey Solidavit Niżas drummas, Kiedy qui Deerunt Res, dirigunt sibi: Kim. Mci przyiście Pasterz porucz wszy pod Nogi JE.M. P. N. M. do pielęgnowania przybrać się Pastura niechmi się godzi dowiedzieć się z Łaski W.X.M. ieżeli pobożnie Canuta Statuta Kościoła Katolickiego Zachowane Zaweriżone, potym ab Alexandro III. Pontifice, zostaią inchiò robore że Kasty Dobra Duchowne à legia Ducali, aut quacunq; fulgente Dignitate Exempta mieć powinny

Sub diro Anathemate. Jeżeli tak peccaminosa Irregularitas Sąd różne
est in defensione Bonorum Ecclesiæ Occidens non executuratur ab irregularitate
licet Defendere teneatur A. P. Kuc. Significasti. nr. Zdo de Homicidio. Pod
czas Zawoiowania Szwedzkiego, bytu[ś] odesłane na Rezydencyą Bykupią wol:
ne Dlucze, teraz iednego nie[ś]miamy, do Dzwonow strożą, w które samym
przyidzie uderzyć contra publicam tempestatem, et immunitatem. Pod
czas przeszłey Kyiowskiey Kompanii w Ziemi Niepozyiacielskiey grasuiącey
nasz Ochotnik, Konow y ustu postradał u nas Niemcy Regiment Kozak, so:
bom Nobis alieni devotant, et Vastitate desolantur Castili. Zniszdze z
wszystkich Dobr in immensum wybieraią, in Victu luxuriant, a nabaustwy
w Beczki patrzą, bronie, prochy, wykupuią. Ogień Boże żeby Ich na Klas
nie zażyli, albo nad do Nich nieaplikowali. Perfide et sonscientiâ donarz
W.K.M. hanc abominazonem, abyś W.K.M. Klas radzyć wiedzieć, y ratować,
Zostaiemy in faucibus periditionis Przeguluy W.K.M. Instancyą y perswa-
zyą możesz nas u Ikm. P.N.M. podźwignąć, y Zasłonić, Co Zrana Tedwie
nie zabwia Woypisawszy W.K.M. pyszę się. Datt w Blogosławieństwie d. 30 Martij
1701. Anno.

Mowa Antekomicyalney Rady J.M.Pska Kaphata Leszczyńskiego, Wdy Leczyc: Generała Wtoł. d. 18. Janz w Warszawie 1701. za Augusta II.

Vstały szrasy n.m.t.h.m.P. gdzie mowić bez tłumaczenia godziło się, y
curiose malignum Interpretatorow Ingenium, które to Pana Boga et Rempub:
Colidere Zwykło, Zgychodzi mowić, to tylko konsolacyą, że ieżeli kiedy, tedy
teraz hujus sonorilij sama Kpta interpretabitur, każdego Dzwonienie pondera-
buntur non numerabuntur Census. Mowić tedy będę, tym sensem, kto-
rym Tedwo co z chorobą wstawszy do Krakowa do Vstug W.K.M. Co tgdy tem
y wiernie Augyłem to pro obiectō maiąc, aby inter Mitem et Libertatem
dulcem tzymaiąc Harmoniam W.K.M. P. n.m. Rempub: y Siebie Samego
nieżawiodłem. Niam Słow ozdoby, Flores non apparuerunt in terra Pira
Idy do Rundtow Komicyalney Rady, która zał się Boże ze sub Augusto W.K.M.
Nomine Spinas non Rosas fert, Corona ē Spinis Kptey Kptey Naszey
przeplatany widzisz. Dobrze punkt pieniężny wyraża gdy o tym naymniey
mowi, plus sentit quam dicere possit, Obywatelowy postronnym Narodom, nie
tylko Kptey sasus u Nas nieusłuchany nigdy, Kazi o tym tak nayciszey, aby
Postenitas non loquatur, nefiant tista palam, Cupiantz, in Acta referri Naro-
doro, u których y bez tego, y bez żadney rzeczy ieszcześmy podobnych akcyi, zał
się Boże, Cupeceli. Dziwić się nad tym Sercu nie Polskie, ale Chrześci-
ańskie, co się w Naszey Kptey stanie, bo lubo W.K.M. osobie Sobie samemu
pod Nayiaśnieyszey W.K.M. głową, y toi do nayprzenszey podaią refleksyi;

W.K.M. P.N.M. Sosię stało cum Iuribus Mttis Iego, cosię stało cum Authoritate Senatus, co cum officina legum z Irzby Rzeczpltey sub venum Ius omne Manu Zaymu nie W.K.Mtis, ale całey Rzpltey Succurrere należy, y rakoby zaś leczyć te Rutnera niepokoiy. Dosyć to dotknęła Rzka, chiba Ig Vicarii Potestatis leczyć naybardziey potrzeba Scis dat sua dextera pondus. Że Jednak radzić powinienem, to co sentio mowię, a żebym był pewnieyszy, y niezbłędził, Zwyczaiem Prawami zatwierdzonym niedowcipem moim mowię, aby Mandaty Obojey Stronie dai że Republ: dum putant Suam, tractant ut alienam. Oto prosze W.K.M. P.N.M. aby per hoc consilium pokazałeo się W.K.M. Panem, a prawdziwą Rzpltą Panią. Nieteto Czasy N.M.K. gdzie in scissione pene Dobroci Cene, ne in libertatem impingat, tutuba. Teraz pro Libertate et conservatione Iurium W.K.M. exandescere powinien, Żeby nam in hoc consilio, na które się zała Polska Zapatruię, niemowiono. Qui non Vetat peccare cum potest, iubet. Iuz tu pochlebiai sobie niedrzeba, et Iustitias Nras Zapatruigcy się na nas po Drzewach Braciа, a oczekuiący Zdatna Iudicabunt. To tedy Życzę iako strictissimam z Naymnieyszego Nowa mego Oyczyznie y Sumnieniu rediturus Zadnego, aby Mandaty Obojey Stronie Wydane były, Rescripta przytym iak nayostrzeyszo Securitatis Personarum, Bonorum, Podatki iako sine Rzeczformowane, ten ogień Zarzec, annihilowane były. Woysko iako nowaformą skasowane było tak eadem podniesione, ne involvat Republ: ad Ulteniorem Reipub: decisionem bez Ktorey ani zwiiać ani Zaciągać ani wprowadzać nie godzi się. Inwolvuie przez to Sam W.K.M. a zagłowę swoią, y całe Rzpltey Corpus, u ktorey to iest principale delicatissimum, et fundamentalissimum Ius. Tak Augusta tempora nioszły P.N.M. K. P.N.M. ze w Naybezpieczeyszych obarzaych, pendere Ensem non Crimen erat ale uchowaiy Boże Zaraz, ktorą się bronić zastrzegał Straci, było capitale Symbolizuiąc ze wiecey in conservacye niżeli in Aggressione naywiększych Imprez należy. Hic Omissio Conditionowany przez Prawo, y teraznieyszą Antecomicyalną Radę Sejm, ktoryby w Prawie per expressum wyżej opisany, ad Nomen Konstytucyi Venerabundo Gurgo, y mowie przeciwko niey, erubescę, aby Senatorem godzę nierazu: Żyłem na Swego nikczemnego Żołnierza Nagany, ktory iuxta Ducis interpretatur, non Sequitur. Zadna Mnie z Tego zbić niemoże Virum Stancya, ani in partes trahere reflexya, datby to był Bog, żeby według Konstytucyi mogł się był na ten czas zmieścić Sejm nieturbuiąc Spokoyney bytności tey, ktory niewiemy czy gasić pohamiemy pożar, chiba uchowaiy Boże illo extremo, ktory tam exardescit ignibus ignes. Delikatna na ten czas

Harangue

Harangua a teraz Recytatya rzta potrafiła przez Dobrć Wtkm. uberzpie: Sprawa
czeniem y uspokoieniem Stanow Rzpey Obcyzna Narodow, że Wstały burze,
ale prudentissima Respublica, ktorą Ia poprzdzaią niewarzą się ad perfectam
malacuiam prospexit, promovere Seym, O ten tedy iako nayposzorniey Wtkm.
y iako nayprzezy prosze, iakoteu ktory, ani Wtkm. ani Rzpey, ani siebie samego
Zelowngić niechcą, Wszystkoy to uchoway Boże Zelowngby Cyt Wtkm. nie sto
żony Seym per tot Actus deklarowany, y intymowany, a niżeli ten, ktorym
Heroicum pectus Wtkm. podobno luctatur Woly N.M.K.P.M. Srzezenie
mowić abym pokazał się wiernie Stużą, y niewstydzi się ktorego dzi:
wiek czasu ani przed Mtem Wtkm. ani przed Rzpą, ani w Sumnieniu mo:
im, ani przed samym sobą.

Drugi punkt N.M.K.P.M. oportunissime podany z Relacyi Elektora Mśi Brande:
burskiego, bo co momento dnia wczorayszego, quo sonabat przypuszczony Pladiatorius,
tylko iest in Arena, tumere consilium takie zaś Actus albo wczesnie niżeli
podane być powinny, albo gdy się iuż stało, nazad puszczenie Seymowi iako Materia
delicatissima relinquenda.

Do Krolowey Seymi. Wdowy Pani Mtm. Znam się y teraz z tem bytstkiego, gloior,
chętnie Assentio, aby do Seymu przyszłego to deferowanie beneficium, a Senatus consilio
detur. Że iednak Krolowa Seymi. Mtm. Iurat do Rzpey dependent, Securitates
Praw tych Rzpetny do Seymu odkładam, y cum periculo Praw Krolowey Seymi. y
Senatus consilium officiosne być niechcą.

Unieszony punkt do Wtkm. do Mśi Wileńskiego Stuszka: I mexetur omnem Hetman Polny
u Wtkm. y całey Rzpey reflexionem, a dopiero deliberationem reo ipsa loquiturze collegą, W.X.L.
Securitas Patorum Wolitt Scrit, że et in absentes bez Zadney intymacyi legi pudele
et Absolutam tu lić aby tym ktoryby nieprzysięgli Dobra konfiskowane być, iako tey
Mśi rica Iuramentum hoc, ktore to iest Vinculum iniquitatis Skrupulizuią, tak
Rzgne prosi, aby authoritate Senatus consilij z expressą punctu Securitas Bonorum
Obmyślona Była, y to punctum deciduane było, aby profide sua przeciwko Wtkmi
y całey Rzpey nie tuał pdnas po Litewsku.

In Eadem navi Dami się navigat Mśi P. Podkanclerzy WXLitt, ktoremu decisse tak Szczuka
Wtkm. iako y całey Senat nietrzeba, bo Zamilczeć uchoway Boże, kiedy Senatus consi:
lium resolwowane będzie, po wniesionej iuż Ludzkiey, byłoby dare jus iniquitati,
et Approbare actus, ktoremi się iako wiadomo całey Senat Rzpey detestatur. A teraz
N.M.K.P.M. Życzy, aby, iako szczerzy się z Obebrany Nayradnieyszey Wtkm. Domu
Krony, iakośmy wdzięczni, Żeśmy Ia na Elekcyi Wtkm. przywrócili, tak tedy
Żeby tey mizerney Rzpey pod Nayiasnieyszym Imieniem Jego, omnis Menois
Sit Augustus.

Mowa Ichmć P.P. Posłow Wielgopolskich do Krla Mci Augusta Ordynowany
w Seymiku 20. Marcij w Warszawie 1701. przez Mśi Pa Suchorzewskiego y Tu wrika
Poznyńskiego Cupnika Cona

Od tych Wojsk, które zawsze [illegible] y w Nayosobliwszey konsideracyi Mitter et libertatem in pectore maią, Stawamy W. M. Panu przy Dostoieństwie W. K. M. Pułan fortunas et Sanguinem. Składamy przy prawach y Starych Ordynacyach Naszych, si quid Vitæ salutis et charius apponemus. Insudamus iako nayodelikatniey dobrotliwemu W. K. M. Oycu, aby delikatnym nad Wolnym Narodem Zarowaniem, chętnie te Ukochania miłości ku Narodom Naszym, ku Dobru pospolitemu, Solatia senat, y abyś W. K. M. iako łaskawy Oyciec, wzięcyś ku nam z miłości Oyconskiey domysłu raczył, nie zeli my Zalem naszym domowić się chcemy. Skazemy się pewnym ufności certam, że leges sonduntur Servantur, kiedy nietylko Seymu Sancita non exeguuntur, ale y Sam Seym per Novellam legem Abrogowany tot Articulis, i praktyką Exempla, nietylko zdeportur, ale zda się że y aufertur. Supliktuiemy. abyś W. K. M. y Dobrotliwy dat iako nay: przez to Privilegium W. K. Mci Pany, bez którego chiba trahere Vitam nieżyć może. Tego Seymu konstytucya, na uberpuszczenie Stanow Rzpty tanto cum rigore wyrażona o wyprowadzeniu y wprzey nie wyprowadzeniu Woysk Exemplo condemnatat, ieżeli nie Narzędzie buławom Naszym podciwość, kiedy lubo się to Nam nie pełni. Nie zgrzeszamy się Uchowaj Boże Exekucyą wedle, za samym W. K. M. Consensem, Nam prawnie pozwolonych, ale niemogąc ieszcze upraść, non gravamur ydaley nayuprzeymiey prosić, aby Herojczyni W. K. M. Serce na Nieprzyiacielskie nie zwyczężone, na prożby wiernych Poddanych Swoich, zmiękczone było, y Woysko Nasze totaliter wyprowadzone y wprzey, nie wprowadzone było, Antecessorow W. K. M. Swiątobliwych, y Nam Szczęśliwie panuiących nie żadne Woyska, ani potężne wtrniastach pokoiu, sed tutabatur Amor. Wiedzieli ci Swiątobliwi Poddecessorowie W. K. M. że tutior zawsze amatus, quam Armata Princeps. Dzie lubo siniste Rzpty Fatum tąż drogą, et hoc inconvenientijo Wojna Szwedzka, o ktorey nieuwiedząc, mała Belli Rzpta experitur. Przypomina: my rzadko z Nayniższą Submissyą, że gdy Heroicum W. K. M. pectus według wspaniałego Wspaniałości Swoiey Serca Zapału na recuperanda Cwuka się rozpędzi, dzieie się nato, że inter Cardinales leges Wojna sine cessatu Rzpty panicznia Motus inter Mitten et Libertatem restringit contractus. Z tąd Supliktuiemy, aby ten casus tenerrimi W. K. M. conscientiæ ad decisionem Stanow Rzpty, do Seymu suspendatur, ktory libertati Rzpt profundissimi incutit metus. Prawa napisane na Kamiennych tablicach, które o Tada Skały rabić się mogą, są wyżyte, ale na Papierze pisane, nayosobliwiey in Candore wiernych Secretarium, a Serce primum Vivens ultimum est moriens. Tak z Prawami naszemi żyiemy, y tak umrzeć chcemy. Tragicus W. K. M. casus pociąga Całotną na Rzo owe gdzie pogmowały Via Patrem novore prius infuncra Matrię, kiedy na początku panowania W. K. M. wiedziemy ginęły. W. K. M. Rzpty. bo hdie scivilia Bella non ut Vincamus, aguut, horror Sanguinis scivilis Heroiczne y tym bydącego się W. K. M. Serce movens compellat. Do lubiona ky Rzpty miłość, abyśmy tak wielki Straszny, y podey Zasy Unii z koroną pogytkownic pożar, kommineracya, oraz et Justitiam natak wielkim y dobrze Zasłużonym Rzpty Wiel: Lapienia pogyzwita panuiących Cnota

Restitutionem Fortun, Honorow et Jurisdictionum, ut evincat, gdyż te Kotangne Fortuny, Vdzitwa Swiad et ministeria dterne firmant. Dalej ten dowod Vdzitwa nasze, iakoż ich rudonus terum promit Vdzitt Statia, kiedy nietylko pokornie prosz, aby wszystko in Orbitam legum mi dziwie wprowadzić raczyłeś, takżeś od tego, żeby zamyślania immunes contagione nieczrzeczeli, y securitatem Fortun y Honorow ut Regia Virtute providens, et ne Vertu Guarantium desint, rakto Wpan Jan Stefan Wileński Hetman Polny Vdzitt. Imć Pan Podkomorzy Litt. Imć P. Starosta Do Brzeski. Tego Vota, też rozumienie Populorum, też Oyczyzny, nieprywatne także desideria, ale publiczne Kptey Suspiria, aby quam ā Majoribus accepimus Lad Respublica y Nayiaśnieyszą głowę VKM. Orzeźcia w Tytule nad Prusami, a żeby Candor non impingat in derogationem VKM. y Kptey, po korna Supplikuiemy. To tylko Instrukcyą do VKM. deponimus, non tamen animum, przy Dostoieństwie VKM. przy Prawach y Wolnościach Naszych zatrwożicią, ktore Własną w Antecessorach Naszych wspaniałością, y dotrzymaniem, tantis patta malis, majori cura metuis, serventur.

Mowa Imć Pana Jozefa, Kraiczego Posła WX. Litt. do Seymiku Nadzwyczaynego 11. Aprilis 1701.

Od Narodu WX. Litt. ad gremium et sonam WWMMPP. przybyłem Delegatus, od Narodu tego, ktory za Potem Jarmarskiego Orta Vrzędnicy Equitis Swi moderuiąc Zappedy, to mu destynuie pro meta, co po obiecto Obie przezona Jovis Alitis upatrzuie Drzenica. Nie znaszły go Equile calvia, ani a pędzregus oddalitey Stawu. Cyrkle Czasow y licznych wiekow przeszłe revolucye, Nowe jus habuere rebendi po prospera et Dopera zawsze commutia maiąc, gdy rożne Państwa Celeri statą turbine, wieczną niemal inc y nerwane niepamięcią, mutate nomine w popiołach Swoich y proznych Geographach, quadruntur quiescent. Same tylko Polska Jacno unionis spoiona Fedore z WX. Litt. y dzieckobiorek seu fata vocabant, seu gravis Ira Deum pariter Vgerona Jugalibus dotych Pac nemine nem metuenda Potrzebie metuenda Vrzystkim? Ile Nieprzyiaciół tyle Zwycięstw, ile Unien, tyle Triumfow, liczą centum stipata funeribus Bella po Bellarije, y iakoby levem ludzkim agend, wielkością Imienia Swego habitates widzieć napełnił Orag Imperium Terno famam, nomeng, dgiavit Olympo. Widzi Swiat y przyznawa Pac Unione nihil majus nec ranius unquam, ale bardziey Zadnich, gdy quot in Orbe Regna, tot Regnantium manicipia sub iredrce, w cidnow Jadney szczęśliwości. Walecznego zaś Lecha ā condito Regno y WX. Litt. Narody, po skłonowanych perennatur Vinculo Serzach, Coeco de esse non Servos Zaszczycaią. Monarchom Swym tutellam Cui non Servitutem fraduni, y tym fidelius, quo libentius utrogz Volentes Imperantibus parent. Do tako Lorenny Orzeł ist bezpieczny Oziem sine Vindice in pupilla radio w Nayiaśnieyszym Zwyciestwie przeglą dał Słońcu, converitą, pubescentes ad Ethera Nidos. tak WX. Litt. dgdy inspirata, od Niego Indole, impatiens twardego Servitutis Chamulca, melius facilisgeną

Regitur. A lubo trux animi lues zażarta invidia bez Samowładzkiey Rady y Turzkie diffidencye Złotey wolności gesto livido minatur Sybilla, pierwey iednak infringet, quam imprimet dentes, bo in Samowładztwie swoie dobrze sfundowana lon: go interiectu Seculorum nieporuszona retinuit naturam, że adversis agitata crescit ipsa Vexatione Siedmiogrodzkie, sic radices altius agit, adversitate pondera durgit. Padła ta fatorum grzywa, osobliwie na W.X.Litt.a, a że czyli z Mocie et Scientiae Dei czego się Wieku czyli też luxuriant z Rugiey swobod Szczęśliwości. Terra ferax partus edidit immania monstra Gigantes. Znalezli się mowcy tacy z Starszych Braci naszych, którzy Vitio non Virtute potentes, za fawerem Szczęścia y Maiątku inszych Państ Miłość skoncentrowawszy w Domu Swoim Honory, Zbli: zyli się, et terris fulmina pedibus, dalej i sami Cherubi, tumida iaculari Vota, a podobno Deorum cum Ioue habere Bia, bo Motu arrogando, Libertatis derogando Iuribus Ministeria Złotey, in despotica przemieniwszy Dominia, coby mieli panen ować, Imperabant wyzuwszy się ex omni Equalitate, funerem za Prawa Statuebat, et in capita furiam polubiła saeviebant. Viderunt sub pedibus leges, subiectaq; Nobilitas z pogorszeniem Civitatis, że paucorum impobitas publica Omnium calamitas fuit. Ingemiscebant Długo pod Ciężkim Jarzmem Generosa pectora Wolnego Narodu, y pewnie tanta ex Gente przyszłoby reliquias numerare brevis, gdyby opatrzne tata nieprzemieniony in melius Iuribus suis restituta, et Dna sua Regia na Electoral: nym polu, przy ministerionym Circumscriptio Iurium collegiu annuente Numine a faventibus WWWWMMPP. affectibus Vnis et Fasciibus Regia, Vnięz, Metrifulta laceritis. Za co W.X.Litt. in Sensum gratitudinis perennem gratiarum Zapisuie WWWWMMPP. actionem, wdzięczną pro beneficio ipsa memoriam beneficij presentuiąc w Niezliczone Czasow lustra na pamiętnych y Życzliwych Sercach, iako in immortali transmittendo Volumine, gdyśmy się iuż in Possessione Zupełnego Szczęścia były rozumieli że ad Regulam Status Congentes, aliści Zapamiętała na Cnoty y Sługi zguby, ambicya, quâ Gens it in pergens przeciwne całe Złotey sanctorum uformowała Codices, hanc sibi ele: git legem, nullam Servando legem. Zewzgad tedy Circumstante Senatorum turba malorum, musiało W.X.Litt. ad ripere non quærere consilia, przeciw wzięć remedia, które in Regentinis casibus, ex ipsis casibus hauriuntur, a seria pro nullis reputan zwykły, bo zwyczaynie mała pusilla nieimogą moram pati ingentibus obviam ictur in abruptam. Tyby Contumaciam y ausus illius: tos wyniosłe się Zawsze supra Equalitatem, nowe stanowiły Circumscri: peye, Contra nas matura pericula Samowładztwa Ukrainy, y ex fomentis Do: mestici Hostis Circulus Danego in Jacii Salety Złotey ad Archivum Scripta Życia, Fortuny y Wolności nasze, a la parum sine Viribus tuta. Wszystka Nowego Contractu Communicate musieliśmy, Collidere affectibus WWWWMMPP. Iura unionis nie może, y owszem tak bi Verdis, non debilitandis famulatur Vinculis bo wyśliwszy się

Zniewoli wolny Naród, oddalaiący od siebie reprobowanie, dissentientes a publicis
Sanctis, teraz iako Mens unica Regni, wszelkim onego actiom cooperabitur secu-
rius, libentius aget ultro volens fabricę sequetur. Czytych także Podatkow rumores
non meruêre curam, bo non dependentes od zatego Seymu exactiones aggravatoriæ
ale tylko in Ordinarij Cursus ad mentem Nobilis Legis, y dawnych Praw, także to
Zapowiedzianego, Szelężnego, y Hibernowego Contributiones resolvantur. Quod facimus sic
nec falsa vocari potest. Musz zatym Fatale malum per Verba levare, ato ea ex-
fonde, et gurgite fertur, zawzięcie mowiąc in perniciem Dobra pospolitego machinacyi,
wprowadzone Decyzye J.K.M. in Viscera Oyczyzny Naszey, coby miały ad exercitium
nudi dawney Konstytucyi Sedere effectibus, one teraz czasu tu nie ta Privatorum gravig
incubant Ur. Xże Litt. Fak, iż Liberalnego Stanu pompi Sukcesor parentes, Vastaq; qui
Nemo vindicet Arva. Ron minor z tym gubernia dolore Rzo, że ex institu-
to Justitia J.K.M. P.P.M. ab iniquo tonilijo, Zweemsneneya Koniuszostwa Wkliti
czołic niemaiącego Indigenatu Conferowana, zbyt a zeby puszczona swoboda
Tudzoziemskiemi Cnotami obrażona Zwyczaiami y sposobami, mens dubijs per-
cussa pavet, omneq; augurium trahit pejore via. Wtych y innych prepurach, y
ex Wszystkich desideriach swoich Naród Ur. Xże Litt Fraternas Ur. Ur. Mm. P.P.
amplectitur Aras, upraszaiąc Supplici prece, a zeby sie U.U.M.M. P.P. ut conui-
ves Jedney Oyczyzny Synoci, a Braci Swoich Ejusdem Matris ubere zabo Zy-
czliwych affektow Candore y Szczerą miłością prosequi prepsa fide legum Amicitię
Sociatis Votiq; y powtałey relacyi nexu habere raczyli. Daley patrz Verbiq nec
Nomina tango, ale o Taskawą prosz Audyencyą daney mod Ur. Litt Instrukcyi

Dano Hemingani
koniuszostwo
Jasow

Po przeczytaniu Instrukcyi.

Tasmo Ur. Litt dolores y desideria, ktorego dy wszecach U.U.M.M. P.P. Tuszą kompas-
syą y powtałe Znaiąc rectinationis pesone, Quies animo est Libertas perpetuus Sedere
Animozą y fractus illabatur Orbis, non resolvent Fata J.

Mowa Imci Pana Marcina Kleszkiego Ay Mieszczkiego Posła J.K.M. Augusta
II na seymiku Szredzki przed seymowy ex 18. Aprilis 1701.

Iuż to swarty, w swartym dopiro Panowanie swoiego Roku Skład J.K.M. P.P.M. pod
Bogo Nawienie tudem day Boże iak nayuiścisrym tego qui Regna fecit, Deq; Honor
Crescendi Seym walny mnie co iszego tylko nato, aby pokazał, iako się tak dawna
Zacna Wolna y Wielka Kłta na trzech Stanach, tanquam in trinus digitis Potentia
deatend, ufiendowała aby pnes całym Swiatem u czynił kompanuią ze insym
Krolestwom Monarchiom, y Rzplym Pudzu tylko formą, et indines Znaiąsowi
musieli, dla tey zaś Kotey coi Boskiego superi udzielili, kiedy unum in trini-
tate, et trinum in Unitate nuemo Dzielnie w Niey mieć Chcieli, tak dalece, że
Jey to Samey Służyć może. Mon vides Lineo, hanc pozuisse deos. Między Oppytkie-
mi Ozdobami, ktora ta Kłta Panom swoim, obmyślila, y prowidowała to być
nayuiścisrą rozumiem że pass prima Reipod, y zasowno dam Zadaiąc, złego Pra-
wa, in Regeo et Rempub: wychodzić Zwyczaiu. Dlatego Stanowię się J.K.M. P.P.M. do.

Słońca przypowiadaią może, które nayiaśnieyszym będąc Planetą nieżadney inney tylko z promieni swoich iasności bierze. Pluchrum & soli a radijs derivari. Toż Słońce nayuyrzeyszym dnia ac lucis, będąc Panem, inter Mercurium Oratorem et Martem Bellatorem udiadł, iakoby communicatis chcąc swiat obiaśniać radijs tak się IKM. P. W. mysleyący Senatorskim tanquam ad Mercurium Oratorem Rycerskim zaś Panem, tanquam ad Martem Bellatorem, bez których pomocy nulla lucis Authoritas et perfectio na Throniu Wolnego Narodu tego tanquam in Solis tripudio posadzony, derivatis sonoriis numinibus, perfectą lucis claritudinem, dla tey Oyczyzny persuadują rozlania, et adfulgorem Postronnych Narodow wznieciż życzy y całym pragnie Sercem. Życzy mowię, aby Uranus nietylko w tosciołach, które Heretycka zagarnąwszy Reka superstitione violavit, nietylko na Ołtarzach, które na całopalenie Idololatria transformowała, revirescere mogły, ale też tam gdzie teraz falsa Deitas Verę adorati Cultibus rozgłoszona y zaniesiona była, pragnie; Aby się ta Oyczyzna od tak tanich Sąsiadow, od siedzących arte od drugich marte ukrzywdzona nietylko do Swoich granic dawnych powrocić mogła, ale też Stawy y brzegi swoie rozprzestrzenić tak szeroko, ut Idem sint termini, et Regni Dijus et Mundi. Nie ma więcey in Vita Beatus, in Potestate memorandum, tylko ta Wolność, ktorey Nam y niewolne z tąd zi ley mieć niemogą. Zadrożny Narody, ta równość, ktora Synow Oyczyzny na mnieyszą ani większe niepodzielnych dywizye, u wszystkich na iednym qualitatis gradu ta Stopnie w iak nayuyrzeyszą pułnai ozdoby; a gdyby można Libertatem, qualitatem, et Mitem, iako trzy Siostry od iedney Matki Oyczyzny pochodzące ten Dobrotliwy Oyciec chciałby Aeternitati desponować pamiętaiąc na Boga Filod Parentes hoc etiam Principes factum sunt quos appellavimus Patres Patriæ non vana adulatione adducti. chciałby na końcu iedność porządku y Zgodę wewnętrzną, ktorą tak wysoko in gloria et decoribus ta Xięstwa wosta za dni szczęśliwego panowania Swoiego, iako nayściślejszą y nigdy dokonałszą oglądał, bo ta, iako iest Vinculum, per quod Respca conderet iako iest Spiritus Vitalis, quem tot millia Annum trahunt nihil ipsa per se futura, nisi Omnes et qua, si mens illa Imperij subtrahatur, tak gdy się ta inter Status et Ordines rozerwie, nietylko wszystkie, insuppone Xięstwa Stanki alterari muszą, ale też Sama pupilla Libertatis na ktorą postronne Oczy a custos Pius obracaią, sub palpebram niechcąc pieczeństwa Zachodzić musi. Do tey zatym, iako sam był przy Stanach na Seymie niedawno skończonym cum Statibus, legibus tey Xięstwa zupełnie się napatrzywszy, y doskonale poznawszy, ytak dalece od innych zdziwiony że non tantum suam putaro ć Rempub: sed Reipub: złożywszy in Corde, et Sinus civium Dostwienstwo. Zdrowie, osob y Życie swoie Panskie!

Ubezpieczenie zaś y Obronę Im tylko Legis przyięszy, tak wszystkich Stany, a razem y te Urzędy, które Zawsze ad augendas tey Rzpltey Dignitates, nietylko były pomocą, ale owszem Panom Swoim ad quadrendam per fortia gloriam Zachęcały, y Animowały. Te które przy całości Praw, Dostoieństwie Rodow Swoich, rozpięstrzeniu Granic, nietylko arma scia conjugebant, ale owszem za Szkodę Rzpltey, ią rozumiały opuścić naymnieyszą ad ampliandos limites Okazyą. Te które na samym Gostaniec pogranicznu, niech sobie nad Znaiomym pamiętnym dobre per reflecta Nitnera Sambiadem Zemscii pozwolą, kiedy Sam Pan Bog dla Wzdrzymywania Kościołow SS. dla Nadgrody tak znacznie ukrzywdzoney Rzpltey in Studijs zarar pobłogosławił, a zatym każdy widzieć może, że nunc melior ea causa est fundanda, quam retiam Dij adjuverant. Wzywa do tego wszystkich, co dla Wszystkich pożytkiem y Ozdobą być może, ani Sam tylko ampliandæ Patriæ chce sobie przywłaszczyć gloriam, która przy pomocy Bożey, Waleczności tego Narodu, posił. Lachow, Sredzkich być może nie omylna chce pokazać przed Niebem, że się tey Obczyznie z przysięgi de Cruditis uczynioney prawdziwym wypłaca Sercem, że do obowiązkow Królewskich Non apumpsit Nomen Dni in Vanum chce wypłacić przed Światem, że Equites Narodu Polskiego iako od Wojny tey Obczyzny dali principia, tak przez Wojnę szczęśliwey incrementa, ani Ich ofiarowany ab Oriente pokoy tak contentuie, żeby się w Nim ostać podobało. Chce na koniec dowieść tego, że Lud rozmnożenia Ubiany S. pragnący, non est is Populus quem Extranquilla juvarent, quem sua Liber-tas immobili pascerent Annis, ale racey że każdy za Ubiany S. krzywdę y całość Obczyzny, Zdrowie, krew Życie Swoie immolare gotowy. Oddaie dlatey że Ubiany, dlatey że całości, dlatey że Rzpltey Jkt. M. Pan. Swoie Zdrowie, Życie, Skarby y dostatki swoie, y nietylko iakie Oczec do tey Matki przybrany, ale tak iako Syn, w tey Obczyznie Urodzony Ozdobich y pożytkow dobrać się Waleczny Rzpltey destanuie, y potey wszystkiemi Siłami Swemi Dziedzicznemi Zbiory swoie obracać będzie, pokiey się albo przez dobry pokoy, albo przez Chwalebną Wojnę dimmenta y Inicurye Rzpltey nie nadgrodzą. Niedostaie do tego nam nietylko Rzpltey Szczerey reflexyi, takie złego za stracone Prowincye, za Zmnieyszone mimo Pakta, Granice, nadgrody wynaleść się, y przybyć mogą. Samego tylko mowię ad possidenda belli gloriam, od Panow potrzeba pozwolenia, którego Jkt. M. Pan. niechaj plus Patria polubisze sua a communicato day Boże, quam faustissimo consilio na przyszłym Sexta, y Spodziewa się Seymie, który z przeszłey Wiosny na teraźnieyszą Conditione temporum przeniesiony z pocrzebami Nowey Ulreku Successibus Respub. może przynieść Eventus fausti nes? Spodziewa się iż

Seym ten, im iest od Wszystkich pożądanszy, tym pewniey
ore Xptey pocżytki. Intencyom zaś JKMci PMm. in decus est Ornamentum Państwa tego, obracaiącym
się, ukontentowanie przynieść może, które żeby ktokolwiek opacznie miał Fla-
macyę, nierozumieć znaiąc się y pokazuiąc, iako publici Boni ważnej admi-
nistrat tam abstinenter quam alienas, tam diligenter quam suas tam Religi-
one quam publicas Prawa, Wolności, y Swobody Królestwa tego, chcąc tak nay-
szczęśliwiey augmentare. Ale te, iako wszystkie ab Origine Nanowszy stany,
tak wszystkie nay lepiey rozprzestrzenić racą felicibus Auspiciis. Tych Rzeczy
JKMci PMm. od Nayuyższego Pana całey Xptey Życzę temu Kołu, takie Re-
gias przeszła appreciationes, aby Spiritus Dni, qui ferebatur supra Aquas, por-
rexit influentias recti Consilij w Swoich Rzadach, wrodzony w Koło wpuścił Unia-
nem, którąby wszyscy Szacunku Państwu temu coram Gentibus przydać mo-
gła, Ja zaś aby rzetelniey y obszerniey, ea, quæ Gravant Reipub. Wszystkim
pokazać się mogły, do czytania Instrukcyi JKMci PMm. przystępuię.

Tegoż. Mowa na pożegnanie Seymiku

Także życzył JKMci PMm. żeby się ten Seymik przed Seymowy multis Consilijs, Sen-
tijs Consentientibus, Singulis unum Volentibus odprawił, tak pragnął, żeby to Za-
mowne Koło extra Orbitam Unanimitatis niewychodzące, Tritia Via do tego Seymu recti
Consilij postępowało, zktorego decora et Commoda Reipub. ewehuntur. Zgody iuż Seymik
ten beatis błogosławił Successibus, iako niemoc Oycowskiego JKMci PMm. pouinowa-
wania, ze po dwu Tygodniowych Sessyach, w tey Jedności Wormiensis, ktorych
przed Stoły postronne Narody reuerenter opuszczą. Nie spodziewał się Jednak aby
Seym Konstytucyą nietylko od całey Xptey Panowiony, ale też recentibus tych
Wielko desiderijs przyłożony miał być, wtenczas niepotrzebny, kiedy nie wszystkie
punctualitates tego przy Zgodney Wolnych głosow po wszystkich prawie Seymi-
kach Harmonii Videntur Exuisse, ale natym dla Wszystkich Xptey Panow z Oycow-
skiey Łaskawości ofiarowanym, iako wszystkich, tak y tych Wielko desideria tan-
quam Communis Pater do ukontentowania Synow Swoich akomodowali Zacheę
y to pokazał, że nie ci bie dest Cnota, ubi nonnulli Prudepe sibi aut nolunt, aut dissimulant.

List Xcia JMci Prymasa Prazmowskiego do JMPiska Kochanowskiego Sty Kadomskiego 17. Januar 1670.

Pisze mi rożni z Warszawy, że Wtme Burmeistrowy się od moiey konferencyi do JMci
Instigatorów partes suscepisti, rożnie mnie traducis insimulasz, et abutentis amicitia
et confidentia mea. Ktorego, iako złey słowności immemor po Amico miał Appellitis.
Zacno nieprzystoiney między poczciwemi in humana Societate Censeri. Co sam się
Jzaret in planum deybyś był ingenuus y nietak abiecta sortis komunitio, ka-
żem się iuż nidrazy, ale na ostatek Życzył swoi poświęcił. I kiedyby chciał

Tylko Sam de hac vita Bono Viro haud ferenda wiedział, ale to iuż wieś świat cały, iako Żywot swoy był na Szalbierstwach zasadzony. Uriem dosyć, y kiedy za żywany ciężki, Znam cię wstręt, o to cię władni krewni turi brzydzą tobą, a Mnie tą Umbrą Cheyz nocese, et effugere luminibus meis, y uwagie z tobiem Szalbierstwie, rozumiejąc że mu się tym przypochlebiesz, y przypluszysz, uznasz, że się nadym zawiedziesz, y przedzy ia siebie złego miejsca na tarce się szalbierstwy inornuasz, powsz, niżli ty Mnie z niego, na którym Mnie cnota, y wielkie vrtey ogarzynie zasługi posadziły. Niebądź ia się, upewniam siebie vtty-dzić fom z tobą in conclavi mowił, bo to in publico gotowem mowić, co do Mnie bez inprimio bez zaięzdrania. Umiem ia Vindex Dei szanować, ale im y prawdę mowić, bożem co zły kiedy mowił że inaczey spodziewaliśmy się Obserwancyi, od tego Pana, który expiwała Sorte na Troia poważony, acz tego in public nieszedł. Ale kiedy na to będzie zarabiał, y będzie sortem et que praetulit est Populi beneficio exprobrabo, upewnić możesz. Że będę mowił, y tego się Vstrzędzić nieiedne, że Xżm równym w Urodzeniu złymi klaść się niemoże, którego się z nim lowy bożili, y którym inocentata mitte populi afuete wiązy sobi Beneficio longa Draconis Serie ugruntowani byli. Stoty za-tumiejsz Szalbierzu, że Xżm non salubare momentum, że Xżm nullis suis meritis, ale solo Populi favore wzięt na Panstwo. Toć to podobne u siebie Serve neguam y pochlebco, nieżyia prawda oto zem amica usus familiaritate pytał, eczymprama trebrecit, y iuż to per ora Vulgi Sparsum est, że wtym Leiech non sufficillis ubtur, że się Xżm pyknie farbuie, indignum nietylko Rege, ale et Viro probo, to iuż to Wielkie Scelus pytasz sporo, toć y to scelus a przecię się tego upomina, y upominał Horacy, aby Rabit sudzoziemski y Plenuke zrzucił. Thys samtego, albo tak innych wiele podczuycył nizli ty, a przecię Im to ad Virtutem nihil obest. To to plotki y annales fabulas przeciwko Panu trzeszesz, to frimen na Mnie niepadnie, y na ingenuitatem meam prosto ieżere to Beneficium, że to tam piszą, Drugi raz ieżeli Mnie po kolendzie nosić będzie, palam tofaciam, bądź że nie tak ia ieżeli chcesz.

Respons na to.

Niezarabiałem na ten Vtmł. Kanclerz, którym Mnie Wm rownego we wszystkim sobie Brata indebite obsyłasz, ciąd majorem Honoris mei, kopią tego do rozwyse Ichmm, rozsyłasz confusionem, z którego każdy skandalizować się musi, że od Kapłana y od Nayważnieyszego Potey Senatora tantum Idioma in puit argumentum? Natak tedy radowałeś Krzysanie, czy tarcie, giua deest generositate odpisuie. Kanclerzam Apolinikiego nieznał, to tak immanis et barbara Obiecha nie na leżący do Mnie sobie tur. Szwedom nunquam favebam, iako to testatur Dobret Seymowy, między Szklinskim a Wewiorem, Żal się Boże że Vtmł. mowisz wto wielkiego hujus Reipubl: ministrum, y sanio intaminatam posthumam fama Dobrodzieiek Swego. Że legitime y głośno cum solenni Consensu Królewskich, per Interpositionem Królestwa, y mediante authoritate wielkich Ludzi exhortatione abutring, apparatu, pierwszą małżonkę moię otrzymałem, yong katolicką Uczyniwszy raro exemplo, zgodniem z nią mieszkał Orbi Notum; że druga tera z nieyszą podeyrzanych Zaiście podanym Domom Vtmłi Urzędu nieiednego przy-

mowai.

Gługiendo Opiekę Wtmli, pupillarum substanciy, ac pupillarum fundi zaczepiech Dobri swey. Moia Małzonka fidem patam et liberè Litum Ecclesiæ przyięła, yż niey Contenta będąc, pignora amoris conjugalis tak dobremi, iako Wtmć nierodzi. Patrz Wtm Turym Oblem na to dobrze, Stalibismai znaiż że niewiemiem, kiedymoię za Urzędu Wtmli Domocyi nieodoczekał, w ktorey iepsze Mi Panbog niedopowiedział. Niewygadano Mnie po Lilka krot odi Dworu, Nieprowadzono Mnie publice obnażonego, z Nieżnych Domow cum Summo Confidentium Scandalo, Niewziłem sobie po Swiecie Adulteras, Niebrałem pensyi od Francyi, non manicipavi Szwedowi, yż Wiary moiey in Republ. Cudzoziemskim Interesem, Nieuciekałem krowiney Rzpey za obietnice pewnych do Elekcyi Francuza, Niefomentowałem Domowey Woyny, Nieżesmrus sanguinis Narodu Swego Nieszukałem fortuny ex Importunis Cyeczyny, Czywoz też nieprzywiozł dlatego mi Bonfi Honorow nieuprzątał ktorych tak iestem capax, y Wtm zpodliwszey Usługi moiey, wzrok nic się tego Swiata Bogu nie dopoznita. Lepiey zdybymi Wtm puttowacha Bysta rogatego Sztuk, Dwanaście barmanych Wołow y puttora Sta Owiec bezbożnie z Maiętności moiey, nullo pretextu Zabranych dopp: dzić Lazat, ktore ufam, że przy skonaniu będą godny Wtmli, niżeli realitatibus ijs, et Calumnijs Mnie Praktował. Acco mi Wtm Zadaiesz, że Wtmli z kontem Władz, non competit Wtmci Urzędzić się z Panem, od ktorego recentia w Domu Wtmli sortisant beneficia, a Wtmć Jego Poddany, iako y ia, iezeli co Pan deviat, od Prawa należy Wtmci, iako Prymasowi, cum omni reverentia cultu et modestia exponowai z nim, poważnemi racyami, nie traductionibus Wyszydzanego przeciwko Pomazańcowi Bożemu Jezyka y pióra. Ale że Pan niewinnien nie tylko że niechce Francuzki poiąć, dlatego się Wtmli niepodoba, y chcesz go Wtmć dyskredytowai u Braci co ufamy, że nie on Succedet Wtmci. Wrzecz Xżmć. w tych tak uważnych Listach, Wtmli doczytał, niżeli się odemnie Posła Swego z Responsu Wtmci przezemnie danego dowiedział y wiedział z rożnych mieysc Wszystko, niżeli mię do Wtmci z Sudrezyszym, niż od Pana należało complementem wypra: wił. A kiedyby niedobroć Pana tego, ktoremu Wtmć poprzymogł fidem tobym się mogł iuste na Wtmci przez Rzpą ustarzyć, y Judicium oney na Wtmci requirować a zatym mogł by Wtmć pociągnąć do Rzymu, ad privażonem Amybis kupstwa ktore spokoyniey, powaźniey, bezżądniey, uważniey, bogoboyniey, czyściey, pii, tes: perati Exemplares, bo provocant Wtmci ad Nividam adinstar Pionis. Jednym słowem, cokolwiek mi Wtmć impudenter et cum Infamia sua w kartelusu Swym Zadaiesz, to wszystko iawny fałsz, y zato się Wtmć tota Vitâ suâ Reipub: nocivą vystrzedz musisz, bo to dehonestat Wtmci samego, niż Mnie podciwemu et sine Nota et Macula in Oculis Polskiego dwiata Zyiącemu, Lawalerowi z dodzić mocy, boć to, ktore mi Wtmć imponis Vituperium, Laus mea est. Laus gdyby mi Wtmć dawał, była by mi Vituperiż. Gnieway się moy kochany Dobrodzieiu, Dzwy, iezeli Acoż, Jasy y gniewu nieboy, o Laskę niestoy. o Sanowią, ani Klebaniq Wtmli pro: sić nie będę, nic mi Wtmć niedasz, nic mi też niewiernieysz, Urzędzić się Tobie nie dam, sczek Rieperent ubodzy Maiący, dopowiem bezpiecznie Wtmci na Wszystko,

tak publice, iako y privatim, oko w Oko powinie, z tak dobrą Fantazyą tak trzeba, boć to tylko Baby w Kruchcie Lowickiey tak się swarzą, iako to WMć ojcu Archidiakonowi cum ingenti scandalo do Starozytnego ociu laickiego sobie rownego we Uprzystoyney pisać nowemu exulcescis. Zaprawdę sondaleo huic impudentiæ Animi, sondaleo że Oyczyzna moia, takiego Rymasa do Sesiatka, niechże WMć iako za memu Prazmowskiemu cudze żony krupy na podostku prażą, a Mnie WM nie kochanego iako mnie WM zowiesz kochanosia zaniechay, bo na sały kochanowski, yznaję iusta, et iusta media, tych szczerach uprzystoyni się WMć, y wolno mi zawsze będzie przeglądać się in Actionibus, et meniis WMć. W ostatku ieżeli mię WMć nieżaniechasz, Ubiemdrogę do Rzymu, a wzrok WMć modrit zemną y to, że Rytki Państwa gotowe Rospodarza przyiąć od Sorty, a przeciwko tego przed Kościołem niepowrzeczą, co rozumiem, żeby WMć w Rzymie Zganiono.

List JMci X. B. Płockiego, Dąbskiego, do JMci XB. Przemyskiego, Denhoffa Kanclerza W. K.

Iest to dziwna, żem widział u Przyiaciela iednego List WMciś, w którym skarżysz się, na Mnie żem deklaracyą in Scripto Biskupstwa Krakowskiego otrzymał nie ieść teraz temu czas, żebym do tego wchodził, ieżeli tak, albo nie? a ile chcę być to przyznam się że dziwno mi że WMP. nayuiastemu Biskupowi prawicz, bo ieden tylko KM. mianował dziś iednego drugiego przekładać, com i dawno debetur ieżeli degradu pieruy idzie, wzrok WMć pamiętasz, że nonnisi me consentiente wzbroniłeś Ią WMći an wspomni sobie na przysięgi swoie, które mi obiecywał, że w konkurrencye o to Biskupstwo wchodzić nie będzie. Niebardzo się ufsze WMP. tą Nieszczęśliwą zakonowat chiba żeby to per Successionem iść miało żeby się na tym Biskupstwie krolestwa Niebieskiego dopięć. Ubliżasz WMć Pan że pismo z Zalu bardziey pomknęło się podobno aniżeli należy, á chcący hochę z Waszemi Biskupami modestyą tractować, przy wiedzisz Bowiem WMP. do Impatyencyi, á bez nata nie nakazkim sięgo, coby mogło obeyść WMći, ale wolę fraterno affectu tractować y godę, przyczyć.

Respons na to.

Bardzieyś mi Mości Panie godny, a ieżeli gniewu doszedł Mnie List WMci, co do tego punktu żem pisał do Przyiaciela, zdaię się nie godzi Vicende Ego o Biskupstwo Rawai, y Jego deklaracyę otrzymywał. Uczyniłem to pewnie, y prawdę rzec chci WMP. per Otium, wzrok tatá Vitá Sua nic nie robiąc, przeczytał Kazań Sanony, y Prawa nasze ze perfonsciensiam niemogłeś, oto prosić, per Iustitiam spodziewał niepocznienes. Allequiesz mi WMP. przyięci y obietnicę moię, y te pamiętam ale to było in Suppositis, że teraz nieżyy Bispow miał pędzey umrzeć, ale ieżeli powie, Rokieszcze dzony, nie miey mi WMć za złe, wcześnie ostrzegam, że Prawa trzymaią się tego, które iest na Mnie wyraźne. To pewna, żem się nie mordował Kleczęcia wiiscy zdrad przez dwie leci Drobitem nie WMć. przez lat kilkanaście na trzech Biskupstwach. Jeżeli WMP. o dopisaniu mowisz, więcey w pisanych dwuch Nas wiednym iest końcu palca vrzumu, a ieżeli u WMci

Nayhyzurieyszego, ktory nieumieiąc, tylko p abrupta dokazywaĭ, ambicyą swoią nieudolności pokrywaĭ, wtęcy nieznowią, bo boią się przykładu tych, ktoremi W[ielmo]żn[y]ch grzęzł, y sporo się z tego, że aperto Marte wtey Otczyźnie hałasować mogą z W[ielmo]żnymi. Bierz sobie z Nowy rybie krakow, bo ieżeli, Bog mi wżyczy Zdrowia, nikt mię p. tobus quamvis ruat Orbis do Niego nieuprzędzi.

Oratio quam habiturus erat Excellens Christianissimi Regis Legatus in comitijs Invocandis, si in abrupta cito fuissent.

Non sine Religione quadam huc accedo Eminentissime, Excellentissimi ac Reverendissimi Perillustres Mgdi ac Spectabiles Dni Serenissimæ Reipub. utriusq. Gentis Proceres ac Senatorum Primæ. Cum enim Obstata capite scio Respub. Sexima quadrat, unde tantam posset resarcire iacturam, et malis, quæ vel ab hoste ingruunt, vel aliunde irrepunt Occurrere Viro consilijs importunitatem, aut moram afferre, nefas existimari. Verum ubi venit in mentem, quanto sint apud Vos in pretio Christianissimi Regis Dni mei Clementissimi Nomen ac Studium, minimè dubitavi, quin gratus Accessus, Venirem jussus ea significare palàm, et contestari Verbis, quæ Mtas Sua proprijs ad Vos literis exposuit. Ac primum quidem quanto dolore quibus lacrymis audita Sexti Reipub. Proceres cum tot amicis in Viro Rege Virtutibus Amicam quoq. legis mei necessitudinem, quæ partus illarum erat neq. enim cholli Principi fuit addicta, vel in totam diffusa Gentem, perquam ille regnavit, vicit triumpharit. Non è unius Amore aut unius Occasione, amor ille, quo Nos invicem diligimus, Annales Utrorumq. legenti crebro illius, ac Vetustæ Vestigia passim occurrunt, nulla Dei accessimultatum, nec sine stupore videre è, ne unum quidem in Europa Populum ee, qui Nobiscum dilectio non decertavent præter Polonum. Adeò voluit Deus ee Omnipotens, integram, et fastum hanc si non Armorum, saltim animorum Conspiratione cujus Vinculo Poloni, Galli, velut una Gens sunt, et ee debent. Quæ quidem non ideò solum existimaverim, tam prosperè factum, quod inter disjecta Regna vix ulla unquam è posit simulationis præstus sed ex innata potius, et mutua propensione Scio eam pridem hoc à meis Antecessoribus notatum, scilicet eam inter Nos morum Affinitatem, cujus similitudinem Semper fuisse, ut Ambo fermone tantum, ac Veste discrepare videremur, id unum adjicio plus profuisse huic Serenissimæ Potentissimæq. Reipub. Nam quàm alienum omnium, at præsertim Vicinorum Amicitiam, eaque Pacis Olivensis Mediatores Galli fuerunt ac fide Jupores, hinc pax æterna, quod parte Bellum vehementius exarserat, ubi verò

cum reliquis inita Federa, nihil nisi Sumptus, inutilis Belligi, ineatricabilis difficultas Accepit Polonia. Quid plura, satis superq; Vobis Imperatores, quanta sint Christianissimi Regis, et Potentia, et Constantia nec minus eum, virtutis amicis, quam in repellendis hostibus, invictum. Ecce quascunq; vires habet, quod sinullo pterminet hactenus, Interregna, quin sebus Vris attentissime prospexerit, et Consulere sit conatus. Quid vane ñ omitteret, qui in Vobis opes omnes suas, auxilia, et quicquid ipsi sarius et antiquius ee pt, libens offerat, unde pristinus huic fortissimæ Genti splendor restituatur, et floreant in perpetuum Patriæ sissima Nostra Libertatis. Ego vo felix mihi videar, quod tandem aliquando ad conspectum Vrum admissi potuerim, quem per tres Annos frustra suspiraba, ut tam eximia Regiæ benevolentiæ testimonia referrem, luculentiora forte nec non evidentiora demonstraturus, cum in Electorali campo licebit itenum mihi Serenissimam alloqui Reipub: quæ inter Omnes Orbis terrarum una Servavit Sibi Facultatem pronunciandi Virtutis.

Respons Krolewiczowi JMci Jakubowi od Wdzu.

Reprezentował nam List WKM. dulcissimam memoriam Szczęśliwego Panowania S.P. N.K.J. P. W.M. a presto expandos jupit renovare dolores. Ale zaraz eadem Litera przyniosła Solatium Venerabilibus jaw Osobie Nayiaśnieyszey WKM. Regiæ Virtutes, et inviatam ku tey Ociczyznie propensionem. Cod Vota quæ WKM. ferebantur Widzewa Nasze, aby na przeszłey niedoszłey konfederacyi utrapiona Oyczyzna in legitimo ad Thronum Regiam Stensionidy mogła była odebrać consolationem. Ale że multa vio Fatorum Przeszłe Nasze, ipsa Necessitas, to negotium do przyszłey day Boże Szczęśliwey odłożyła Electeyi. Dziękuiemy, WKMci pro ea in Reipub: dquanimitate, że się ultro ad subsidia Labentis Patriæ dzywać raczysz, Należytą wsercach Naszych erga merita sua Zapisuiąc wdzięczność, zktorą, gdy się Oświadczamy, profitemur, iż iesteśmy.

Stanisław Leszczyński Sta Odalanowski
M. Koła Rycerskiego

Suplika prawdy do Krolowey JeyMci.

Supplikował do WKMci leer przemieniwszy Żebraka w Rodowitego Szlachcica Polskiego Styl, w którymem zawsze iest, mam wolą odpuszczoney, Szlacheckiey, y w wiekszę, niżli za ubostwo przyprowadzoney przez Oppressye WKM prawdy. Bo Rodowe cota na przeszłey konfederacyi dziwiąc się poczęła, zaraz niemiłosiernie, niebacznie, przeciwność WKM. ony tak filemiż Zawziętemi Zdaniami nowała, y pod płaszczykiem niewinności Zapalała ze Wszystkich Stron Oyczyznę, że chiba z korony Polski, y WXLitt. na Zaszczycenie Wolności Złotey, swobod Oyczystych, y Fortun prywatnych, któremi się Zdobi Swieci y Zaszczyca Panstwa tego decor, w Generalny Szpital przemienić mogłaby, Abo tedy na Mieyscu, chcieć prawda, na którą Starostowie Brzezkowscy Potulicki y Podkomorzowie Kaliscy.

J: Zychlinscy: Crucifige wołali: Omnes Boże; Kalisci, Łęczycy, Senatorowie, którzy przysięgali Quidquid nouiri videro Reipub: auertam et nedžiat me opponam, Wydzieli, wybili, y wtaką przepaść wtrącili, że Nieboszczka nieuczyła do Rady, y Dobra Rzpltey przez Obserwancyą Contestacyi delikatko w Polszcze trzymaiących się, po Kątach tułta się. Abym Miłościwa Królowa wiedziała, że Principalna moia prawa iest podobney Natury, ktory mieiscie Dobrowie w Heskulesie, że za dotrzymienie się Ziemie Matki Swey nie mu wrzcey przybywało. Owoż yta podsterg od Ziemie, niedesperuię ieszcze w Szlacheckiey procie, y resolucyi, aby zaś tak nie: uczyła o głowę W:K:M. Żeby straciwszy Dominanem, odpadszy Reformacyi, Substancyi, y tych Darow, ktoremi lubo wbisz zawiązania, nieoparłaś się w Brzuellach y nibolała na takową swoią nieuwiązgerność. Przynaymniey sobie W:K:M. przypomni, za Żywota J:P: K:M. iakoś się wdawała w Rady, na Błaznow ubiegałaś się o Korześć, dobrym podciwym Ludziom broniłaś zepsutey Królewskiego, bratałaś pieniądze za Urzędy y Starostwa, Seymy takżeśmi Swemi rwałaś miąszałaś Oyczyznę, y dotąd nieprzestaiesz. A to związki powiązałaś w Polszczach Kpttey, Zdradę ustawiczną knuiesz, y tak się z Polską Szlachtą obchodzisz, iakobyś nigdy niebyła do nich wolno przyięta, y za Panią na Tronie miana.

Królowey By czynić przyszłe zdo

A przecie na tamtą de Arguian, ktorey Cam Panią Oyczyzna Woiewodzina W:K:M. nieznałby, gdyby niewidział pod Baldachinem w Polszcze, ach zbyt sita! Wybaczysz zatym W:K:M. memu Poselstwu, bo ktoż prawdę do Gabinetu prowadzi, chiba pochlebstwo. Trzeba żebyś ieszcze Pani Miłciwa panowała, a to ten Senator Kiepziel W:K:M. srebra Zastawnie, niema pieniędzy, przyidzie na Folwarki do W:K:mci. Ato na P. Sapiehę Związek, na Pa Mamałka hatasz Uciekł, dobrze to na Nich, Cyż odwiedzie od złego mingwizy wielu dnigich Mizgusiow, y Tuszanow, ktorzy Ogonow pilnuią, y na Nich wpoły wieżdżaią. Cyż powie prawdę ktora z Panow Konfederatek, iako Madame Letra, inuitile pondus terra, komin nią zatkał. Inflantska Medea Krazyż: dla do konspi, niepowie nic Gdańską bo ta w Żywym Sprzle pogrzebiona, ani Jordanowa, bo yta przymaczki rada tylko nosi. Uważże Pani Miłciwa, czego się mąż Spodziewaiż, kogo mąż Słuchaiż Szlachtę rząd obserwowaiż, Żadnego leku nieważyć. A tak odprawiwszy to Poselstwo odbieram prawdę na zad, bo by pewnie iednego Momentu z Gabinetu W:K:M. na tęb wypchnięta była, raczey, niech tu mieszka w kącie trasnym, aż doczeka Opieki, kiedy Szlachta na Tronie wsiądzie.

List JMci X. Biskupa kujawskiego Dąbskiego na Seymik Wielgopolski Relationis.

Kiedy tuż Tedwie nieostatnia Zguby Krisis na Oyczyznę naszą nastąpiła, Imci Xiądz Dean Farajn, iuxta summa, będąc nieuszczęśliwiony ipsi, żadney ex parte sposobu nie bierze przestrogi, ktorąbyśmy mogli auertere nozia, et rebus Succurrere lapsis.

A mogłoż co trudniéy officere Rempubl. et in ferales dare ictus nadzmierz Konfederatą, za którą rakoby Rubente Quercu ligna quisq. Colligit na tłuszczki Obrot tam extra quam Domitz Xięta Zabierając, a my alieno Regni Subsidio, wpadszy w lethargum niebezpieczney choroby, dotrzeć się w Obradach Naszych Vitales Spiritus Rzeczemy, tam alieni â sensu, quam ab unisono remedii. Zerwaliśmy Konwokacyą, Sapicum Satrimus na Rospolite ruszenie wstawiąc, Spisaliśmy postanowienie Senatus Izby Poselskiey Konfederacyą, o. miseram Rempubl. gdzie divisa Imperia Scissaq. in partes consilia Zgodni w Senacie Duszy w Izbie Poselskiey Conservande Libertatis Studia Verterunt in diversa, Kiedy Izba Poselska in suo Directore Ideo, et quasi adacta z niemałą szkodą Senatu, et Ministerium Statuś przynosi sobie â Patribus, in campos Martios, Zasiadszy Izby Poselskiey! Co rakowe wszystkich fecit Attentos, tak in varios trahebat Sensus, którym Zdała się Kopia Deputatio legem prius ulla lege Qui in illa Animorum et Sententiarum diffu Izby Poselskiey, Imp. Ma Potolski Na Dragonowski z Wielą Zacnych Sy godnych Posłow przychodzi cum Invitatorio Ademnić ut Vnà cum eorum Primatialem w Izbie Poselskiey Suffultus lege publicâ, Na co modestissimo odpowiedziawszy Sermone wniosła Izby Poselskiey pozostałem do Senatu. Ogdy na zaiście Perventionibus tegoż napierali się po mnie dribus, abym szedł do Izby Poselskiey, odważyłem się ex consilio Xcia Imci Prymasa et multorum Senatorum, Kasztelanowi Krakowskiemu przy Gaszy do siebie Imcia Xcia Poznańskiego Płockiego Przemyślskiego Bysk. Witurskiego MMM. PP. descendere do Izby Poselskiey, Kiedy magno Numerorum Numero Imci Pś Marszałka Poselskiego Stipatum Zastawszy tam potiorem partem Senatus Widzieliśmy Ichmciów PP. Lotockich, Ichmciów PP. Sapiehow, Ichmciów PP. Lubomirskich Xięzęt Radziwiłłow y innych Zacnych wielu Senatorow, którzy seposiris suis Cumulibus, zaraz[illegible] się ad Scabella Qualitatis, Zarowno siedząc z Izbą Poselską, maiąc to sobie pro decore, et in Patriam amore de Funabula redire Libertatis, z Tego una prima Sumpsit Exordia, y tak uprosiwszy Sobie Audyencyą, iakie Fatorum necessitas Verba dare et Rationes componere mogła, te z Oroby mowy zarowno z Ichmciami Capremi adimplevimus, perswadując, aby p tam inaudita, nec ullis Seculis Visa vel lecta Exempla, zamilczmy się nie my nowali, divisio Imperii, ale raczey Izba Poselska amore Majorum uniatur, do Senatem, a zobopolnemi Radami Unanimi Votorum Animorum, Sanctorum Ojczyzna muniatur. Niebyliśmy przecz tak szczęśliwi, ut recentia curaremus Vulnera, ale dni dilka in dmuiące Izby Senatorskiey z Poselską strafiliśmy, fandem offensionis lapidem amovimus, ze Xże Imć Prymas per Internuntium suum Suavioni lingvo et Oris przyniosł Izbie Poselskiey pharmacum, iż Zezwolita idź na gorę Exprzytomnym uspiebie Senatem opposita conditione aby Krolowa Jeyść sub tempus Consiliorum do Warszawy ustąpiła. Co zaraz Krolowa Jeyść adimplevit Gdawniey byto bycia dokonała dla Dobra Pospolitego, gdyby niepotrzebne Ze Loże circa Honorem Krolowey Jeyść niezrymili, którzy, woleli facturam boni publici pati, aniżeli Regine displicere.

Gdy więc tedy zgromiliwcie Ich zgrzeszyły, insipes meliores exigebamur, aż tym więcej nastąpiła niezgoda, simultates, praktyki, niektórych pro causa, tak że omnia erant confusa, nec sub Ordine stabant, y w takim domęcie zerwali konwokacyą, á Oyczyznę in millepericulo, et casus fatales podali, maiąc intra Viscera Związkowego Żołnierza Hoste externo poculoriorem, a podobno et fudeliorem. Przeto stał WWMMPP. primo furi do wojennego zabiegania tanto diluvio, żeby nie wprzód fortunas Rnas deglutiat, a potym cum Eversione Status niepodat Nam kto per Insolentem militiam Pana contra Iura fundamentalia Electionis Liberae tamtego, ktoryby chciał się na tronie utrzymać per conculcatas leges Patrias, Insolencko Volne Tyrannica Imperandi Vi obracaiąc in Absolutum. Dlatego rozumiałbym efficacissimum malorum remedium, iakoby przez podatki Skladać samym ad omnia repentalia bydź gotowemi, luboć wprawdzie JMść Pan Jabłonowski Potocki. Krakowski JWK. zawsze z JMścią Pnem Vodą Krakowskim JA Pol: in magna Spe posuerunt Nos że maią powagą swoią et persuasionibus utrzymać Woysko in Obsequio Reipub, bo też mu Zapłata obmyślona była. Jakoż y dał iuż documenta laboris JMść P. krakowski JWK. MMPPan w Obozie Morich, ktorego m w Jegoż Rezydencyi zastał nad tym desudantem w Sole Rycerskim, wielu Pułkownikow, Rotmistrzow, Porucznikow, Woyska tudzież mego Generałow, Officyerow, gdzie y Mnie zaprosiwszy ponderosissimis rationibus, et amore in Patriam obowiązował, Staraiąc się, aby w violanda fidei przy Oyczyznie nawali nie idąc in partes Związku. Co feliciter persuasioni JMści ieszcze, kiedy Mu Starszyzna Woyska constantiam fidelitatis Nobili et Militari Verbo przyobiecała. Jeszcze iednak trzeba omni Exclusa morą dodać mu Subsidium pieniężne, aby mogł niedopuszczaiąc Confoederationis Malum ingravescere, Woysko ad Obedientiam revocare, y Oyczyznę przeko od Związkowey uwolnić Insolencyi. Inquantum by zaś w Związku Zostaiący Żołnierz niechciał in Obsequium Reipub. et obedientiam JchMMPP. Hetmanom cedere, raczyłbym zaraz ogłosić nowe Zaciągi nateż Podatki, z ktorych kiedy formabitur nowa militia przy potędze pospolitego Ruszenia, nietylko Związkowym, ale y innym Libertati Electionis insidiantiby upadnie pewnie Serce in Proceptor ausus, y będą musieli ad paciscora, et honestiora z Oyczyzną Venire media, impares będąc extremis. Per Causa założyć pełnas, ktoryby na nowy Zaciąg niewyciągali, aby non obtemperanti Parentibus Krewnym, omni Hereditate et Successionibus Careant, y po Prodach niech będą Sądzeni, iako Rebelles Patrid. Alec una sublata malorum Causa, nietrudno o nowe, ktore has non potremi afficiunt ad Quod, gdy Francuska gotowizna, in Procenibus et scribus praktyka że vix non frustra ad Senatores transfertur Electio, kiedy magnis promissis largitionibus a

Niewymownym sposobem, trahuntur multi in partes Francuza de sonti.
Co iakoby pernitiosum było, Oyczyznie miei krola Francuza y krolowy francuskę,
każdy mądry Statysta ex premissis przez tak długi czas w Polszcze infallibiles może
inferre consequentias. Niemożemy się wysłopeć z takiey Francuskich, którzy
tak in fundamentis Regnum, żesmy dla Nich niektóre fortuny, nasze in dispen-
drum puścili, Honorę, Honory, in distributionem dali, ale też pierwszy Polski san-
dor, et integritatem libertatis, Onymże in despotam podali. A stanąwszy
realitatem per dehonestamenta morum we wszystkim odmienili. O zdrowe
publice commodi nasze, Francyi usługi, y utraty przyniosły, jeden y drugi z
Nich tyle, a Oyczyzna z fit, y z Dobrych Rad upada, iedyny corruptely mo-
rum, et animorum Gorąc, in lucrum. Ochydziliśmy się Pcimis Nio tą zdy-
tnią do Francyi Aplikuiąc, cujus moribus regimur, dopiero pod Panem Francu-
zem, quis non in principio iret mores, dla tego Oyczyłbym postrzegł tego Seymi-
ku, do Xcia Jmci Prymasa ut promoveat Jmść Xcia Francuskiego, aby Radzieiowski Kardynał
Chciał resilire ab hac promotione, et tam pernitiosis studijs non procedere Pole-
rum, et sivium mentes, Zbicie ze wszystkiey Nadziei futurorum Bog Electi-
onis Xcia Jmci Bawarskiego niemowley krolowey Jeymć ex ratione Nexus pro-
mowuię, ale tego stracał ex spe Electionis divisum Imperium, boby pewnie
Dziedzicznego Państwa dozorniey polnowat aniżeli krolestwem naszym zy-
dził, ieft też in intimidatus Krolowi Hippanskiemu, y obowiązany parte religii
do Wojny, ktorey złocić Synodi Minorenni, iako y Państwa niemogąc po-
dobnoby utrumq, chciał wymáć, a tak neutrum teneret, y ex absoluto
Imperio libera Gentis Dominari, vix ei erit tollerabile, a zatym Reipub: Polo-
periculosissimum, ne p tam potentem Principem pertatur in absolutum
Dogniewamy na Henryku, co mieć duplicati Jura, et Dominij Pana, ktory się
przeto ad Hereditatem stanowiły, porzucił Wam Libertatem. Jagiełły-
staw wolał Dziedziczne Państwo Państwo niż o Polszcze radzić, et pelegit
tam gingę, a nużeli tu na Throniu siedzieć, to pożytek dwoiakiego Pań-
stwa, y Panowania, et dispacti p Regna Regis. Życzyłbym tedy krolowy
Jeymć przestrzeż, aby connaturalius ex proles Regias, raczey iako Matka
ferat ur affectu, aniżeli externum Principem Electioni libera, w tym cać, con-
tra Jura Materni affectus et pietatis przeciwko S. Nayiaśniejszego P.H.
maiąc Zapewne że ex ratione Status y wielu stolicznośći niemoże Xcia Jos
Bawarski, y dlatey żadney Promocyi nam panować. Mam tedy za rzecz
Ruszną pro obligatione conscientiæ med tych. WWMM.PP. defens konduzen-
tow, ktorym ex his fabricatis nebus, iżeli złych Seymikow nie zabierzecie
WWMM.PP. mnieycie to za niepłonną odemnie przestrogę, że tak pomyśl-
ią et dividend subiecta in varia studia na przyszłą Elekcyą, że ley niczego
Rectum pro ferptum Legum do prawować, ale żadnego in turbacio tego pisan

Jo[ann]es Casimirus na Throniè, którego nie libertas Vocis, lecz servitus Ingenia ambitu lucri powiktane promowować będą, nie in conservationem Wolności y Praw Oyczystych, ale na prywatne Zbogacenie, byle et per ruinam Patriæ abundantius habeant. Jdlatego czas wszystek przedzimowy wzięte, aby się przewlokła Studentius Utilitati privatorum. Electeya, et more tempora, im większe pożytki Oyczyznie, nie bezpieczeństwo trudności, y zawikłania przyniosła. Dlatego salutarius to być rozumiem Reipub: more majorum głosić propensionem ad Domum Regiam, a nieżeli per Concurrentiam Externorum Zarazić pharisæismus Krolestwu. że się z tego Ordines Reipub: in tempore miasto porozumienia między będą divisi in partes pauci siebie, siebie bogacąc depauperabunt, Oyczyznę, Belliją Externis vel civilibus f. do tego wielki wstęp implicabunt. Po zatym idzie, żeli post pollicitationes auri et Argenti abibunt, y zawezasu, ab ipso apetitu non arcebuntur, tylko na przyszłey Electeyi Scissiones, animorum, że p abrupta unusquisq; suum Zechce eligere Regem, y tak innego, albo dwuch p fruentam electionem obieżemy Pana, na większą Oyczyzny naszey Zamięszanie. Lepiey tedy, iako Cudzoziemskich Posłow tak y Krolową Jey Mć rerią Exportulationes przestrzegać, żeby się wte Opieki przyszłego Krola ante tempus nie wdawali, et in tempore Liberam electionem niekłocili. Czemu ex Vi legis ex stanowienia Xżąt Jmć Prymas inquirere ma, nequid Respublica advers[us] per conniventiam patiatur, ponieważ post recessum z Warszawy Krolowy Jey Mći, który sobie miała pro injuria a Reipub: tak niektore Subjecta, oney uchylserunt, że cała quiete uti niemoże od ustawiczney Jch MMć conferencyi, przeto iako siebie, tak y Krolową Jey Mć in obnoxias Reipub: trahunt suspitiones. To wszystko pro vinculo Obligationis med Senatorii et Amore Patriæ in fraternum UWMMPP. finem złożywszy, życzę aby Pan Bog pro bono publico fonowstantibus tak poblogosławił, żeby z Obrad UWMMPP. Universitas Salutem, Leges et Libertates Patriæ tuitionem Ecclesiæ Romanæ propagationem, Immunitates Ecclesiæ defensionem odebrały. A w nadgrodę prac UWMMPP. cum adjectione longitudinis dierum implentur Singulorum Domus Benedictione Divinâ, z Woli onej, przy którym na Zawsze Zostaię.

List Krolowy Jey Mći do Oyca S.

Sanctissime, ac Beatissime in Christo Pater,
Dne, Dne Clementissime

Post Osculà beatorum Pedum Sanctitatis Vrà, et med Domus Regiæ humillimam commendationem, Patrum adversitati, quorum in deflebilis sors humana

Subjacet necessitati. statuit, ut Septimus Princeps Joannes III. Rex Poloniæ Marius meus dilectissimus mentorum in Christianitate, et diorum plenus, eadem 17 Junij pro festo SS. Trinitatis, quo in Regem ante Vigesimum tertium Annum, Eligebatur, Vivere desierit Mihiq; Domui meæ, et Vniverso huic Regno afflictum Orbitatis reliquit Statum. Vnde gravissime acerbissimoq; exagitata dolore Senau, nondum posito amarissimo respirare, alibi efficacioro nequaquam reperiri arbitro solatia, nisi triste hoc Nuntium planctu adolutum ubertimis cum lachrymis et gemitu in Sinum Pis Vrd reponam. Quod ipsum solito filialis fiducia mea cultu exequi, minime dubito, quin Pia Tua Clementissimi Jus Benedictum, ac de Thesauro Universalis Ecclesiæ pijs Subventura Manibus consternatonem animi Externorum Principum, ac Reipub: moderatorio sui decessu conturbatæ remedium alleviare dolorem mitiorem. Dequa Paterna Pietia et solicitudine Sua rebus Suis prospicere non gravabitur, Sui longam Vitam, Inolumem, ac perennem Sacri Regiminis felicitatem ex sorde precor.

Sanctitatis Vrd Obedientissima filia

Maria Casimira Regina Poloniæ

Litt Archiducissa Jatuba do Cesarza Imci:

Luctuosum ij ipsi duntaxat Poloniæ Regno, verum Universo Christiano Orbi Sm̃i Joannis III. Poloniæ Regis, Parentis mei Charissimi Fatum quemadmodum me totamq; Domum ingenti afflixit mœrore, ita minimè dubito exercituram apud Vicinos etiam et Liberator Principes, Pupilæ Vr̃o insonde pientissimo Sæ Cæ Mtis Vrd ex Obitu meritissimi de Christianitate Regis intimam Animi compassionem, neq; alia in recenti doloris Sensu, et lugubri Orbitatis meæ Statu requiro, aut exposco Solatia, nisi ex benigno Divinæ Mtis Sinu et Singulari extga me Sæ Cæ Mtis benevolentia et Patrocinio. Cui me, resq; meas, in ambiguo Sensu solo fluctuantes tanto enixius instanus atq; recomendo, quanto Majorem in Augustæ Sæ Cæ Mtis protectione reponę fiduciam, Sperans omnino Sm̃am Mtem pro Suæ Necessitudinis respectu mihi, tuiq; in Persona mea Dignitati opportuno tempore, non defuturam. Prompta interim ad omnem gratitudinem, et Obsequium devoti Animi mei testificando studia, optimam Sæ Cæ Mtis Vrd Valetudinem, atq; felices Imperij progressus.

Litt ad Regem Hungariæ Nine totius Reipublicæ

Jam ee Rerum Humanarum Instabilitatem, ut quos Regia præstare gestorum evexit ad altera Virtus, eosdem in terris invida Fatum aliginitas non sinat ee diuturnos. Quemadmodum recentissime experta est Regia Tua in repentino Sm̃i Regis obitu Sapientissimi Joannis III. Poloniarum Regis Dñi Sui, quem inter Vota, et Amores Civium magnâ gestarum rerum gloriâ, florentem eadem fors communis mortalitatis immotuit, atq; omnes Regni Ordines ingenti afflixit Luctu,

Ci consternatione. Hunc hiftem ejusmodi Nuntium Orbata et afflicta Ecclesia offidej rui ducit Sedma Mtti Vrd communicandum, minime dubitans, in partem Ejusdem doloris Accessuram, atq; mentissimi de Christianitate Regio obitum justâ dignaturam compassione. Prolixius id ipsum exponet Mtti Vrd Calm ordinarius Leipub: protunc Delegatus, quem sincera totius Leipub: Officia repdsentantem quin benevolo Rā Mtis Pria excipiat Animo minime dubitando, optimam eidem Valetudinem, prosperaq; cum toto amplissimo Senatu apprecamur Successus.

Mowa JMci X. Andrzeia Załuskiego B. Płockiego, pod czas Traktatow w Sambore z Woyskiem skonfederowanym

d 11. Martij 1697.

Już to niepierwszy raz stawamy w kole Rycerskim naznaczeni wprzod od Retey, a potym od Złączonych dwuch Komisyy ze Lwowa uproszeni kommissarze, kołacemy, tak wiele razy do Serc WWmmPP. nieber nadzieie, że iako te otwarte na Zaszczyt Oyczyzny, tak Ich na głosy nasze takgarga niezamknięcie. Gdy to potak wielu innych dobrych ludziach wielkich w porządku WWmmPP. mowić mi przychodzi, przypominam sobie, iako Duchowny Ewangelicy o głupich owych Pannach, ktorym dla tego zatrzaniem Doktorow SS. niektorych nieotworzono, że tylko dwa razy zakołatały, gdyby były niedrzazaiąc się trzeci: albo zwarty raz Szczęścia sprobowały, pewnie by były tey niemiały nieforturny, że są odrzucone. Kołatali my, kołatamy nieraz ani dzisiey w Vstawicznych Konferencyach na codziennych Cessyach, do Serc WWmmPP. nic do tąd niepomogły Submissye nasze, Upewnienia nasze, Szczera do satisfakcyi Rycerstwu aplikacya nasza. Nietracimy iednak iesperc nadzieie, przychodzimy tu ieszcze do WWmm PP. z postrzodka sollicitum naszego wyprawieni. Ale miedzey Synami Matka ta, Matka, ktora Nam y WWmmPP. dała Życie, nie u Obcych, ale u swoich własnych Synow Życia szuka. Ta Oyczyzna, ktora, ieżeli dale nieobumarła to widomie konaiąca, w wielkim zostaie niebezpieczeństwie, niż żeby się dostatecznie opisać mogło, ale prosi, wczym się Jey dla Sumnienia, dla Sławy, y dla własnego Interesu, wymowić niegodzi. Niebędziecie mieli za złe WWmmPP. y Bracia, że iako Biskup, iako Biskup, Sumnienie naprzod y które iest Świadkiem spraw, pociechą dalszych lat: wspominam bom powinien, y nad własną Duszę moią, Duszę WWmmPP. kochać powinienem zbłędu mego, y dowcip własny gdyby Słowa niepomogły, ią zapieczętować prawdy że się niegodzi z przykazania Bożkiego przeciwko Matce mowić, dopirozo czynić niegodzi się z Zgubą publiczną prywatney Sobie fortuny

Aby się Mnie dobrze działo, niegodzi się źle innym życzyć, niegodzi się bliźniego nienawiedzieć, ktoż nad bardziey iako Matka Oyczyzna kocha. Przyznacie się oraz długu płacić chce, o cierpliwości tylko, a niedługo prosi. Chwali Ewangelia owego Kredytora, który ma cierpliwości trochę, daie czas do wypłacenia dłużnikowi, pani który go vsilnie prędkie daie, Jeżeli zapracowanych trwią Zasług punktualnie nie wypłacitą za Wolność, którą się pasie, którą stoi w Koronie się WWMM.P. powzięli, którą pieniądzmi Swemi na Zadmość Zadumiałego całego Świata Zaszczycacie, w Zerwanych nieszczęśliwie, w tudzyż złych nie fortunnie Kilku Seymach przy Stałych przed Skończonemi dniami Nayiaśnieyszego Pana Zdrowiu iest przyczyną, że nie Skutkiem, ale Nadzieią: lubo ta y pewna y blizka y z Zakarwaney cieszyć się nagrody. Zgoła niezlicz się Skarzycie że nie płacono Skarzycie się na Wolność Szlachecką. Przyznacie Oyczyzna, że godne Zasługi wasze wdzięczności y rekompensy, y nad tym na Ostatniey przed Zerwaniem Conwokacyi, a na Zgodney potym Konfederacyi nic nie dele[ga]towała y owszem bez kontradykcyi naymnieyszey Zapłaty upewniała Podatki uchwaliła, yone po Województwach y Ziemiach iuż znacznie złożyła. Apellacie tedy do Dawnych WWMM.P. Sumnienia, kiedy kto chce płacić do browolnie, trzebać go przymuszać. Wiemy cimy WWMM.P. y przyznaiemy, że niemasz nic gorszego, iako siać a nie żąć, pocić się a bez Zysku robić pracował, a nieuwidzieć nagrody, y niemoże nikt mieć za złe temu, który Zasłużył, upomina się o Zapłaty. Jakiego stanu iesteśmy tu, to czujemy, to myślemy, że cokolwiek dobry Sługa po dobrym Sobie obiecować może Panu to wasze trwałe Zasługi, niech Sobie obiecuią po wdzięczności Oyczyzny, która nie wątpiemy, iakom to iuż rzekł, ale w rzeczy Samey bez Żołnierskiey tkliwey wyświadczeni pokazai Wam chce. Lubo tedy z Słusznego Żalu mogli bysmie mieć wolny mowę, że przeciwko Matce, bezpiecznej mieć niemożecie. Otwiera ona Żywe miłości Źrzodło, własne iako Woda wylewa Serce, żeby co w niey nie niezostało, przeniża Jey wnętrzności na Usta położyły Wasze, dlatego czego pobiebuiecie, czego żądać Słusznie możecie, potrzebuiąc Swiadczyć Wam, nie Słowami ale rzeczą Samą dosyć czynić chce. Zemarz tedy [illegible] Sumnieniu, ciężko Nawie waszey dużey erymić macie. Oto rościała Jedząc z przeszłego stanu, gotowy niemaiąc od tak wasz[illegible] Exercytu obrony pragnie. Nieżałuyci dla niey własnego Zdrowia, leyci chętnie dla niey krew Swiatną, cokolwiek sił, cokolwiek Ozdoby, wszystko pospolitemu Jey daruyci dobru, Zgwoł y krew zpierwszey poświęcaiąc młodości. A iakoż odmowić macie tego woli w Oku waszych. Zaimiony rozum, który nieuważa kamienne Serce, które nie dopłakuie teraźnieyszego Jey nieszczęścia. Niedozrzałaie się w Koronie Żadney Stolicy, żeby podczas tak Szczęśliwego odnowienia, tak niebezpiecznego Zewrzenia Interregnum, przy tak wielkiey Woynie, przy takim Kśnieniu Zewrzeń, na to nieszczęście, kiedy przyszła Zebyście się Synowie Jey Własni, ani

Miłością Jey ani respektem Praw y Swobod, ani wdzięcznością potomnośći wię-
zami niedali pamięci. Niechże się więcey nieprzyiazne nienasmieiwaią Oyczyźnie
że złamiąc, zkąd niewątpliwa niszcz, pewna zawsze bywała Obrona, teraz nieła-
dziaka w wielkiey Jey części stali się ruina. Niech to zatrzęsienie, które
poszło, iako pożarem po postronnych kraiach, że wtenczas gdy Ewropa Swe-
go dostatecznie opłakai niemoże Sieroctwa. Ci którzy się przeciwko naypo-
zniey szym Zaszczytom Nierzadko podnoszą przeciwko Nieyscy, Zamknieycie
gębę, chełpiący się Zazdrości, wzbudzaią w sobie miłość w korzeniong w sercach
Waszych Stawy, którzy od Przodkow wzięli, Waszych Potomkom Zostawcie
Waszym dla Nieyy tak wiele pięknych y Nieśmiertelnych Uczynkiem Akcy-
ności do tąd bardziey niż Fortuną kochali dalicie dowod tego przez lat dłu-
ka wprawy bez płacy Zostaiąc nieustraszta w Sercach Waszych pamięć afe-
ktu Waszego ku Oyczyznie, Czemuż teraz Zwycięzcy się niedaią tey Matce
z ktorey Zwycięstwa pragnąc się niegodzi, Czemu zawstydzaią niemaiąc Cuzwaizane
Zgubę Naszę Samowierskie Narody, Czemu przepragnione Życzliwych wpuść Brac
Waszych Zgdze oczekiwaną nasycaią niemaiąc pociechą, abyśmy żyć y radzić mo-
gli teraz Spokoynie a potym bezpiecznie. Wszku waszych iest, dać Oyczyznie
Życie albo przyśpieszyć Jey Zgubę. Wiecuj że iako niemasz Wrot do lasa, kto
chce, wiedzi rąbie, Tak też w Fortecach, których niemamy, ale w pier-
siach Waszych Nadzieia Nasza. Wiecuj że iako każdy gurzik ma swoy pe-
telkę, co go zadzierzgnie, tak każda Krona tey Kpiey, ma takich Samowłow
którzy na podział niezdzierżetney do tąd Szaty, mi tey Matki naszey Czuwaią,
którz temu Zabiorą, kiedy ten żuk tak się bardzo sięgnie, że niepodobna, aby
długo wytrzymać mogł. Ten kon tak długo pod niezmiernemi ciężarami robi,
że upaść będzie musiał. Ruina Zguby Wrożda, rozerwanie wyniszczenie Ak
Kpiey, Niestrzeba przykazania aby się każdy kochał wdobie aby się bronił, a nie
iest że to kochanie Siebie, a nie iest że to bronienie Siebie? kto Oyczyznę kocha,
kto Oyczyzny broni, ten pożyteczniey szego Woysku, iako być pożytecznym
Sobie iako zażywać tey Kpiey tak dla wrotnej, Żeby się Jey dłużey zażywać
mogło. Jeżeli tego kokuś do tego ślipko, ba y iuż na wielu mieyscach to
się stało: Zniszczenie, czy z kamienia wynikł może Woda? Czymże dalsze
bezpieczeństwo Zieonamy Sobie? Obrony będzie trzeba koniecznie, ta od Woyska
naypewnieyszą, czymże Je trzymać będzie? Czym płacić? kiedy z ruinowanych
Poddanych wszelcy Szpitalow niż Gospodarnych Domow mieć będziemy, Jeżli
to wezmiecie WWMMP. wszystką uwagę, jeżli pomyślicie hrabią o przyszłych
rzeczach, jeżli Dobro kochacie Oyczyzny y Wasze, przyznać to musicie. Rozwią-
zała kiedyś niemego, od Urodzenia Syna Język wyciągniona nieżyczliwa na

Zguby Oyca Kraju, niechay Oczywiste ślubie Nieboprzeczeniowo Matki Waszey rozwiąże, bo obowiązki Storzecie Sobie dla Satisfakcyi, w Zastugach, y innych pretensyach po: przypadłi. Kto Szanuie Oyca, Matkę, długo żyć na Swiecie będzie, wyraźnego Nas Pi: sma Pana uczy. Achcecie one Lycentur w Nieboprzeczeństwach od Nieprzia, w Krwa: wych potrzebach, od codziennych przypadkow Zwłoki Smierć pędzę? Szanuycie Tę Matkę która Was pierśiami Swemi Vykarmiła, która Was na Kroku prastwie trzyma, która Was do Serca przycisła Swego, Sypie ona ile y kiedy może z Macierzyńskich Rąk dostatki y fortuny, otwiera piersi Vylewa wspaniałości dla Synow Swoich, a iakoż Znać niebędzie wzaiemney miłości? Ktoż gdzie niemasz, tam być dobrego nie niemoże. Powiłoby za Tą z Nieba, pod którym się takie rzeczy dzieią? Mo: wiłoby Przodkowie Nasi, gdyby Im pozwolono z grobow powstać, a naderaźniey: sze rzeczy patrzeć? Powiłoby Was przez popioły Swoie, abyście Im wtych, które na Sprawy Boże Szczodry fundowali pały Spoczywać spokoynie pozwolili Ko: ściołach, aby Cześć Bogu przez Zniszczenie Dobr Duchownych, przez Spu: stoszenie Ich, przez Gwałt Prawodow nieustawała, abyście na Tę Wolność którą postanowili, którey się dla Nas krwią Własną dorobili, pamiętali a: byście niebyli podobnemi owemu, który bogato Zbudowany Dom Własny Wyrzucił, aby Skarb, a cieższe nie wielki Zostawił. Porachuyąż się ieno WW MMPP. czy wielkie Zadanie w Srobności tego publicznego Nieszczę: ścia pożytek a wezmiecie iak wielka Całey Rzeczy w teraźniejszym terminie, y na przyszłe czasy Szkoda, kiedy zatym Zniszczeniem, za tą ruiną, pasmo Wszystkich Sprowadzą się Nieszczęścia, kiedy płacz Ubogich Braciow, którzy nie maią głosu, do domowienia się, ale maią łzy do pomnienia się przed Bo: giem, przemienie Niebiosa, y kara Boska, która lubo niemyślna Zda się być, ale pe: wna, ale chwatna nadgnie. Nie wielei iuż niedostaie, do Wywrocenia Oby: czyzny, do Straty Wolności Naszych, Swobod Naszych. Szrzyciliśmy się przed tym, przed laty, nieboż osobliwey Zazdrości Sukiem, że inaże Narody w Niewoli Żyć, ony cierpieć mogą, w Kolorze Samey prawdziwa Życie Wolności. Czymże Się potym Wrzymać będziemy? teraz zniewoli wyniszczenie pociągnie za sobą pe: wną Jey Zgubę. Przychodzi mi tu na pamięć, iako wporzadku Ludzi Rycerskich, mowiącemu, odważny Bon y mężny Wodz Alcibiades, ten w młodym wieku będąc na publicznej drodze grę się pewną Zabawiał, a gdy Wozy tamtędy iść chcia: ły, on się na drodze układał y żeby mu niepowarzyszowały gry Jego przerzkadzał. MMPP. czy możesz być potrzebnieyszą gra, iako teraźniejsze w Oyczyznie Naszey, ieżeli na przyszłey Elekcyi dobre padnie Koł, ieżeli Bog da do Serca dobrego Pana, to nasze Szczęście, ieżeli Złego to ostatnia Zguba. Niemieszaycie WMMPP. tey gry Oyczyznie Matce Waszey. Dziękowałem wczorayszego dnia Imp: Pobrat: biemu Koronę dziękuię y teraz publicznie za deklaracyą tyczącą się na własney Substan: cyi pisaną, że własnego Syna przyszłą pociechę nieomylną czuię chciał dać w Osobie WMMPP. Przydaią do tego że wszyscy Komisarze, na substancyach tadże

Naszych, pisać się będziemy, ieżeli natym mało. Vzyśmierayćie tyle, z ktorych Krecie z porzodka nas, ofiarnić się iakom powinien dla miłości Oyczyzny, nie ruppy się od WWMMKK. gotowem y wkaydanach, gdyby tego potrzeba bytatu Sie: dzieć potey, potrzeb niebędzieć mieli WWMMPP. Satisfakcyi od Oyczyzny. Dałby Bog, abym krwią moią wtamtą Życiem moim mogł zażymać łzy Strapionych Ludzi, Druynowanie tak wielu klasztorow z Fundacyi, Vbogich Zakonnic, Vrszulanek Chrystusowych, Zubożenie tak wielu Braci Szlachty, ktorzy chleba Żebrać muszą, wyniszczeni, wycisnieni z Wtamtych Dobrow Substancyi. Niechciey cieć dalej Tedy przyspieszać tey Oyczyznie ruiny, ieżeli o Sprawę Towarzysze idzie, ieżeli o rzecz pretensye, ktych udowodnionych, wypokoić doskonale chcemy. Jeżeli boiaźń o Amnistyą, ktoś w tym bo Kpta będąc sobie, w Dowodnieyszym Kanie doskonały Sa: nią, wszystko to może y Vczyni. W Xięstwie Greckim w Koryncie Swoim Pallas oniata od Merkuryusza Zrobiony, y ofiarowany takowy Klejnot, że ktoby wiek wen wezrzał, wszystkiego cokolwiek kiedy cierpiał Zapomniał, Niemo: że być droższy, pożądańszy Oyczyznie Klejnot, iako kiedy wzbudzeni, praw: dziwą ku Sobie miłością, Dzieckiwane przyniesiecie uspokojenie, a to sprawi pu: blicznej wrazy wieczna niepamięć. Szczęśliwy publiczny, bo prywatne krzywdy iako za Żadnego Związku pod Amnistyą niepodszywały się, tak y teraz ani WW MMPP. Zechcieć, ani my pozwolić mogliśmy, aby szły za Oryszkiem łzy krwawe Vbogich, a na wielu mieyscach z gruntu Druynowanych Ludzi. Nieubliża Sprawie Zacnym, wielkim y dobrym Żołnierzom, kiedy Zli kary od: bieraią, y owszem przez sprawiedliwość na Złych, Błogosławieństwo na dobrych Spada. Były kiedyś u Rzymian Pułki wiedone, były pionierowe, po: błogosławi Bog, y WWMMPP. że Zwalicie, Złamicie potrzeb niepotrzebnych, Sprawicie sobie Sprawicie pamięć, kiedy się z Oyczyzną, tak iako Synom należy obejdzieć. A cor potrzebnieyszego, iako kiedy Linie schodzą się do swego środku. Stanie się zaś to niemoże teraz co stanie się kiedykolwiek powinno. Niedosta: wszyście Rzeczpospolita Tedy WWMMPP. y Bracia tey Noty dla Następuiących po Nas potomności, niechcę niebędą Imiona wasze w tym rozumieniu, żebyście mieli Zguby ostatniey, Matce Waszey Oyczyźnie. Zrzućcie ty Synowie kocha: ni do Matki affidencyą, wrocicie się do tey powinności, ktorąście Oyczyźnie po: winni, a ta Was przygarnąwszy Sercem, y Lekarstwem Macierzyńskim uleczy rany Wasze, udowodnione pretensye Wasze, wypłaci się w długu Wam powinnym, Niedbawiaycie się na koniec, aby te affronty, ktore przeciw się wielkie Wo: dzom Waszym od Was uczynione, ukoić się nie miały. Vszłachcic Wodzowie, ktorzy razem z Wami pieni swoie Zastawiali za Oyczyznę, wzrok ciąg, ktoś czynie z dalekich Hiszpanii, albo postronnych Samowolnie tu ale z poprzodku Was Samych wybrani, ktorzy Wami tak pieszczone rozdzili, tak ochronnie krwią waszą szafowali, a zatym nieobawiaycie się, żeby krew leiąc tak

Wiele razy dla Oyczyzny darowali niemieli tego, co Ieich uważić reputacye, Wiec Zdrowia ususzyć musiało serca. Vnidziemy wto od Xpłey tu nagnaszeni konsiiacze, aby z obudwu stron uderzyć wrazy mogliśmy, aby gdy Woysko Wodzom posłuszeństwo, Wodzowie Woysku nieoporuszony, y niezdumienny przyymowali affekt. Mowiłbym więcey, bo żal słow dodaie, ale niechcę krzywdy czynić miłości ku Oyczyznie, ktora w sercach VWMMPP. iest, y ktora sobie więcey powiedzieć, więcey wyrazić może. Proszę tylko przez tego Boga, ktorego miłość ku Narodowi Naszemu teraz obchodziemy, ktory dla nas krew swoią przemayszłszy wylał abyśmi chcieli na Bracią Waszą ktorych Dusze nowo z Waszemi, za krew odkupiła, pamiętać abyśmi chcieli y własne Dusze Wasze mieć w reflexyi, Gdyby każdy z VWMMPP. po kilka Dusz miał oderwaly pozymowymi, luboby, y tak żal być powinien, ktory z tych stracić, ale kiedy każdy tylko ieden ma czy godzisz się zagubiać ieden? godzisz się zapomnieć Iey? Jeżeli tedy miłość Oyczyzny łagodnowiek nieruszyła, niech wzbudzi miłość własna, ktora każdemu iest naturalna.

Mowa tegoż przy ostatniey deklaracyi, że się nierozwiązą. 13. Marcij w Samborze 1697.

Kiedy iuż nadzieie nasze zmusiłem, y nigdy iuż niespodziewanym koncercy się Żalem, zatłumszy, żebyśmi ktokolwiek czynił, co Ia z pożytkiem y rekwizytem Xiążąt PP kolegow, mowić PP. czynić musze, boby mi snadniey o tym, a niżeli o Mowie, kiedy widzę takie nieszczęście nad stone wielkie być niemoże. Jakokolwiek fortuna tey Xpłey obroci się, Bogu tego, ktory był teraz Swiadkiem pracy y aplikacyi naszych nieowszywam na pomoc, bo tey nie życzę, ale się Iey nieomylnie spodziewam, boby się musiała prawda Ewangelizna pułkać, ktorey przysłiszczey mowy S. nauczyłem się, Kokolwiek Klogczery Oycu, albo Matce, Mierzim umrze, Nieżyczę tego, y owszem Boga niegodny prawę, aby tę łaskę Bożką, ktora tym ubogich Ludzi, zasmucenie Rzeczy Xiążki wazney ściąga, zatrzymał, y odwrocił, y także zatwardziałe serca Synowskie, prawdziwym Matkę utrapiony, niemogły się zmiłuyć miłością. Xiążki ocrywista pozyka Satisfakcya Woysku niemogła niemogła ukontentować tych, ktory nie z affektu ku Woysku, ale z własnego interesu chcą tak swiętę, tak potrzebne Zgromadzenie. Mowię Onbele że nie z affektu ku Woysku, boten w tym się powinien był pokazać, żeby byli ukontentowani, iako pewnie byliby, wzrak wzywamy wtym pamięć VWMMPP. Samych, ktorzyście z Nami traktowali, ieżeli był ieden punkt, ktoregoście dla Woyska chcieli, żebyśmy go ochotnie niepozwolili. Związalisie się VWMMPP. dla Imienia towarzysz słuszczimy piękne głosy, niemniey sobie zasługi stądzicie, nie tak Nagrody za nie życzyliście, iako żeby Wolność, ktora nad wszelkie złoto.

Drożdża Towarzysza, do dawnego lustru, dawney Cnoty, dawney miłości wróciła wyzy. Aza w tym nie rzetelnie ukontentowani, kiedy porównali: imy Wolności Towarzyską w kołach do Wolności Szlacheckiey na Seymikach y Seymach? Możecież w tym więcey pretendować. Urazy WWMMPP. do Wodzow lubo te albo też publiczne, albo mniey sławne z Sadu Jakoyś Kwerstwa, uspokoione pretensyom do osob rożnych o krzywdy, które komcerne Jamychże WWMMPP. wprzod był zadarł. Forum do Windykacyi dostanow, y od tron Samych, y od Komissyi, nazrey pozwolone. Wiberniè lubo tak się szka, ile przy teraźnieyszym Zmuszeniu, aby Kombinacyi Expugnacyi Hetmańskich z Marszałkowskiemi gotowa była satisfakcya? Czy nietepiey że spokoy nie kiedy Zażyć, Którymi ofiarowali, niżeli oń kłocić się? y ubron Boże do tego blizko ze Szrami u bogich Ludzi, ze krwią Bratnią mięszać. Zasługi Waszę, o których nie wątpiemy, w których się nie zbyt sumie rachuiemy, czekaią w Maiu, czekaią w Auguście płacić Chcemy. Pytam tedy, czy nie iest że to Woysku Całemu Rzeczypospolitey, odbiegać tego, co Ich bez kłopotu, bez obrazy Boskiey, bez nadstępowania na wnętrzności Matki Waszey, ukontentować może. Czy zawsze dosyć się kiedy Rycerstwo na Wojney, czy nie wypłaci się zawsze ile mogła, y nadto często, co mogła, Godzi się nie dla Zasług nie dla Imienia Towarzyszy, nie dla tego, dla czego się zwierzali, dla czego przysięga wasza według Was wiąże? mowię według Was, bo według Theologii Szyiriga tak nikogo obligować niemoże, ani powinna Gdy co Złego pod przysięgą obiecuią, bardziey grzeszy, gdy ią wypełniam, niżeliby y rozgrzeszenia złey przysięgi, która iest grzechem, ten grzeszy, kto ią chowa. Ten Zasługi przed Bogiem mieć będzie, kiedy dotąd, kto bardziey przykazania Boskie, niżeliken obowiązek nieobligujący Sumnienia Obserwuie. Wiąc kiedy, ani dla Zasług, ani dla Wolności Towarzyskiey, rozwiązać się nieschcecie, coż Sobie pomyślić powinniśmy, tylko to, że co rzadnego Woyska Domowi się co innego w rzeczy Samey znayduie się. Mowicie WWMMPP. że niemożemy się rozwiązać, bo trzeba wprzod obwieścić Uniwersałami Woysku, trzeba sprawdzić PP. Namiestników, a na coż nas było sprowadzać. Przypomnieycie sobie WWMMPP. kiedyśmy do Sambora, chcąc te Traktaty przenieść, nieschcieli pozwolić Zebyśmy poprzedz tu stanęli, upewniaiąc że po 4ta Martych ręng się PP. Namiestnicy, a przed tym czasem nie się czynić niemogło, albo tedy na ten czas illusum Rzeczy, albo teraz. A ja rozumiem, że y na ten czas, y teraz, kiedy upewniaiąc nadobry Nadzieią, że się Ziechaią mieli, PP. Namiestnicy, a teraz Słyszemy, że tylko kilka Uniwersałow wyszło, że nie do Wszystkich, coście my z Osob Naszych winni. WWMMPP. którzy tu stanęliśmy, Złożyliśmy

Z powagi, ktorą na Bog wpno, a potym przy Laſce Panſkiey Uprzywilegiowa-
ne Prerogatywy naſze dały, ktorey z upewnienia WWMMPP. y dotrzeć tak
złey, y Nieſzczęſnej tak nieweſołey, y Traktatu uczciwſpliwego, niezbranialiſmy
ſię, ani Zbraniamy. Przypominam Inſtiſu Kodexowi Lwowſkiemu ktory
nietylko Mnie, ale y inſzym Ich MM PP. Dyt prezentował Inſtiſu Marſzałka pow-
ſtałe, iako do ſpiſu piſany, w ktorym podane kondycye, gdy ſię te ſpełniły by,
pewne rozwiązanie obiecował. A niechcemyż od Naypierwſzey, do oſtatniey
czynić dorzyć. a ieżeli ſpiemy, coż nas minie? co do portu ſzczęſliwego, ſto-
regoſmy ſię ſtuż chwytali na pełne morze diffidencyi, niemaſzek, a ubron
Boże, y krwie Braterſkiey rozlania dopuſzcza. Wybaczyć mi WWMMPP.
że mowić muſzę to, co w uſta moie woła Ich MM PP. Kolegow moich, włożyła
do tego ſzczery affekt, ku Oyczyznie wzbudza, mowić muſzę tak ſmiele, ia-
ko bezpieczne, że muſzi coś w tym być ſekretnego, Znayduie ſię podobno, kie-
dyſi na nieſzczęſcie Oyczyzny, ten ktoby ſnuwał poczniie, taka pecunika,
ktora może y Oyczyznie, y Samemu Woyſku dokuć to, czego teraz domyśleć
ſię niemogę, ny chyba by Oczu niemiał, ktoryby nieſlidział ani uszu ſłe-
by nieſłyſzał. Nieroziumiemy WWMMPP. Żeby to Zdanie ſałego Woy
ſka było żeby ſię Oyczyzna mięnała, aby ią przydawał, niszczył, nował;
Odezwało by ſię z poſzanowa WWMMPP. tak wielu zacnych, y reſpekt na Imio
na ſwoie maiących, ktorym ſię to niepodoba, ale doſzwał ſię trudno, kiedy le-
dwo kto choć mierzey zdrowi za Oyczyznę rzecze ſłowo, to toraz ſ. o piękna
wolneſć Imienia towarzyſz, ktoreyſmy dopominaie, y chuczkami obuchami
głosami, a iſzcze matą, co prawda ſenq, przekupionemi, oppryonowany
Zoſtaie. Nieroziumiemy ſię mowić tego co Bog Sumnienie, w podziwoſć ſzlachetą,
w Interes oczywiſty ſamego Woyſka wieſcie. Oczywiſty mowię bo uważaiąc
WWMMPP. ieżeli ſpoſtrzegaiąc ſię, ieżeli pretendowai możecie na potym
Zaſługi, kiedy tak ſpiaſku konſyſtencye, przechody, aggrawacye, wynoſzą
Polſkę kiedy do niepodobieńſtwa ptacy przyprowadzą. Znayduie ſię, y ieſt tak
wielu WWMMPP. takowi to iuż raz mowił Zacnych, ktorzy iako ſą odwa-
żnego przeciwko Nieprzyiaciołi, tak delikatnego przeciwko ubogim Ludziom, ſu-
mnienia, a przeſzłe dla tych, ktorzy zapomnieli Boga, Sumnienia Duſzy Wła-
ney, do utraty dowiecznych Zaſług przyſzły, bo płynie ieſt płacić Grzechy, czego
pretendowali Ludzie Woyſko! Kiedy ludzie zgrzeſzeni z Respektem ſzkod niepowinie-
nych Stanq, kiedy ſię kreſtta wermie, co Wam winno, co brzęcie. Uważcie ſi WW
MMPP. ieżeli nie zawodzi ſię Woyſko natym, ieżeli y Kreſta ſwoiey ſzczyrey ni-
ny, y woyſka widomey Krzywdy nie ſtawnie kiedykolwiek ſię upomni, boi
przeć WWMMPP. życie Bog, niedopuści z Dobroci ſwoiey, y miłoſierdzia Zguby
naſzey, wychłoſtawszy za grzechy naſze, da ſię ubłagać. Wciąſzkich u bytą ter-
minach Oyczyznę Naſzą, w ſpokoy kiedy razem y ſzwedzi, y Moſkwa y.

Ugrozwie niezbłoczyły, ale cale opanowali ią byli, a przecię wyrwa z Nie-
szczęścia, a przecię ten Bog, ktory był Zasmucał, potym pocieszył. Ale nasz
P.P. Sprawuie dziwowci Boszkiey ten iest Zwyczay, ktory rozgl. ktora grzechy nasze
chłosta, często w Ogien zuca. Obawiać się tedy trzeba, aby ci ktory Instru-
mentem są zagniewanej Bosskiey Surowości nie ryzypłacili, czego Stil Zyczyć
niepowinien, swoią doczesną Honor, Zycie, wieczną Duszy, Zbawienia Utraty,
Niechby się każdy WWMMPP. miarkował, ma każdy Skąd, y niczednego gdy-
by ktory z Nich niechciał Zadat Zapłaty, odpuścił ią od siebie, gdy mu ią Pan
ofiaruie, ale tylko gwałtem brat ią Sobie, y nadto co mu Winna, Czy mistrz by
to było Każdemu. Czy niemi z karby to niewola, mogł ci by być, lubo iest tak Cię-
szki, bo z niemi ostatecznie tak wielu Ludzi ten Związek znosnieyszy gdyby
to niepodobna tego czasu, kiedy o wiarę Chodzi idzie, bo niebzieba, tylko nas te
Zgrzeszenia, oko uwarzić to Sey pewna Zguba. Dlatego zamawiywszy Boży, Cze-
godziwiek WWMMPP. pokrzebowaliśmy, uczynkiliśmy. Nieuważaliśmy na
tak wiele Szczerkich Stosowy, wszystkie nasze gorzkości, niesmaki z Zołcią Chrystu-
sową zmieszaiąc, Zeżali wola była Jchmć PP. Kolegow moich, abym niektore przy-
pomniał Konnotowane prawdą, te są. A zaż niebyła mowa niektorych Sch.
Jabłonowski Mistrzow tak Cięszka przeciwko Jchmć Krakowskiemu, kiedy zaguczano to na
JWZ co Honorownemu Sporu nie cięższego być nie może, zagoić się ta rana, może, bliz-
niednak Zostki muri. Dawaliśmy my Obrazy Honorowi nie cmą iącemu, ale
nie popuszczalny Szyrzydzie a Czynilismy to, Zeby Daszey nasz Czas erbarzy,
następuiąc na Plombę nie na Krowych, Szczęście było Kroić Cyminacze na
rownych Sobie ktorzy nie zali co brali to rowno y ci winni, co dawali, Zgo-
ła większa Skarga była niżeli krzywda. Przemikały Sprawa nasze owe Obrony
ze wrzkiey Sprawy gdzie przeciwko Stanowie nie zeli bronić Boga, Kleba, ale
Jeli przeciwko Tatarzynowi ze w Karetach powracamy z Polski, ze Nam
nietrudno o większe Siły, o protekcye Cesarza J. Azaż ytak niebyło Afront,
Uiolencya bezpieczeństwa, powagi Stanu, kiedy pod Okna nasze na konie
bieżąc Słowa tak uszczypliwe, Słychać było ze Sanai radzicie pospolita-
kow odgłosy. J. Jeshat dnia Xiądz Jotynski z Urodzenia Swego Znacznym
Zakonu OO. Jezuitow w kolasce, napada dwuch Wołoskich Towarzystwo,
z Szablami dobytemi, wołaiąc. Bić tego J. Komissarza. A iest ze to ma-
niera naturzyta do traktowania powagi Cyeryzny naszey, daruiemy to ci-
mnak ufnością Boga, bo ten więcey dla nas uczynił, y niedlatego wspo-
minamy, zebyśmy Zal w sercach Chowali mieli, a Sczeliby ci co Stuchaią,
y ci co podobne czytaią bydź, wiedzieli, y wiedzieli, co my cryniki, Cośmy Cierpieli.
Dałby Bog, aby prywatnym Naszym Zalem, y Szczerą Obelgą publiczna
Zatarła się rana, y porzywda. Przypominam WWMMPP. iakowe Sole

Onegdayszym y na Substancyach, y na Osobach naszych Wszelkie Obwaro-
wed bezpieczeństwo tego co Obiecuiemy Chcieliśmy, y Chcemy, gdyby Serca
Synowskie ku Matce naszey Ojczyźnie się mogły, uczynić wszystko, czego kolwiek potrze-
bowacie. Bodzie Hiberna, a będzie taka, iak Jey iest Dyspozycya. potombino
wawszy Opugnacye, na posłuszne Woysko Koronne Zapłata, ta y pewna, y pręt-
ka, ale to wszystko Zaine zdwigania. Skiedy się WWMMPP. nieroz-
sumieycie, to My Sobie pozwolić żadną miarą niemożemy nie! A zatym ieżeli
niebezpieczeństwo Satisfakcyi, ieżeli Jey y napotym mieć niebędzieć mogli nie
Zapłata winna, ale niechpi Synowska ku Matce zatamuie się za Zmyślonemi
niem tak wielkim Zasługi Wynierzonych się Poddani, ktoś płacić będzie? y
tak nieten co Zasługuie, ale ten kto Boga Zapomniał Sumnienia Honoru,
Cieszyć się będzie, luboć y ta uciecha niedługa, bo iako Snieg za nastąpieniem
albo Słońca albo Dżdżu topnieie, tak Fortuna niestałemi z Ubogich Luź
dzi wzięciona Łzami Jchrzi zniszczy, bo zgoła złe nabyty grosz y
Sobie nabyta wyciężyć Substancyą. Reflektuyąc się WWMMPP.
na to wszystko, y prosimy, dayąc świadectwo Rycerstwu, że nie z Maiet-
na, ale z Was przyczyna. Przychodzi mi napamięć iedensposób, ktory
iuż nie z Woli Jchmp. kolegow MMPP. ale z strzebu Samego proponuię
może być ze WWMMPP. Dyfidencyi Nam, niebędziemy zazdrościć, ay
Owszem prosimy, posłacie WWMMPP. albo po innych żebyśmy przyiechali
albo z temi Jchmp. co we Lwowie są Traktuyąc, niedobiegaiąc wszel-
kich innych sposobow, niepierzcie w dalszy kray, nieckacie wiecy Oy-
czyzny ruinować, do Desperacyi Braci Waszych niepuszczacie, wszy-
mayąc tak gorące niektorych do Polskiey Ekspi, y pragnienia, wszak to
Oyczyzna Wasza, niemasz innej, niemasz lepszy Polski. Jakolwiek Wy
czynicie teraz Wam, potomkowie Nasi uczynić Nam mogą, kiedy Bronić
Waszę Rycerskie w Ziemiańskie odmienić się Togi, Kiedy nie miło na
ten czas bytność Wam Rodzicom, Braciey nieczuiecie Waszey! Zatrzymay-
cie Rzecz waszę niech Was y miłość Oyczyzny, y nieboiczeństwo Samych
że Osob Waszych, y nakoniec respekt Boga, Sumnienia, Honoru, Familiey,
Oto wszystky iako nayuniżeniey możemy prosimy y żebrzemy. Jeżeli
zaś nie dłuższy prożby, Boga wezmiemy na pomoc Ktorego, trzeba Nam
iest przeciwko WWMMPP. Zuiązać Sukursu, tylko Ber Ubogich, y
Utrapionych Ludzi, te Nas Zastąpią, te Obronią, dla ktorych płacić muszą się
Z Miejsca, Powstaci Pan. &

List Seymiku Średzkiego do Urzędu rożnych tempore
Interregni. d. 13. Xbris 1696.

Gdyby może pożądanego rychłey Kotwy tempestate, iako odbierał Unionem z Wodziwami Naszemi, Wielkim Woiewodą Wtwmmpp. hujusq; desperate licuit, teraz zaś resumere Valerij Animos, że Unitá bi tutę, fortiores despicere pericula, niż do terrem Rzeczy powinniśmy. Dziękuiemy więc Wtwmmpp. że ich teraz przyszli konfederacyą, ktorą do dalszey prowincie, y chętnie Oyca nasze do Obrony Oyczyzny nietylko otwieramy, ale y wylewamy, Consens wielkim Wtwmmpp. Zdaniem. Rozsądamy Wtwmmpp. quoniam ex, że Deus ich bonum publicum Nas agitat, Sentiamus Corda dalszey idzie, et Consilia, ut bene sit Patrid. Commendamus Kotham Juramenth Wtwmmpp. et invitamus, abyśmy iednym Sercem, iednym Rozmyślaniem Oyczyznie służyli. Zatwierdzamy Kotha dowodzi Wtwmmpp. radzi iest Słuszna, y iako Kotwy potrzebna. Donosiemy przytym Woysko Związanego, Posłuszeństwo które że iedno do wszystkich iest Szczerzy ich w tym niechcemy. Gdyby Słowa korespondowali Skutkiem chciały nie nieprzeszłe wszego sobie odbierać nieznoszemy, prudentis iest iednak fortuna dividere, Speciosa się nieuwodzić. Gdy inquantumby się Woysko Skonfederowane teraz zniewszey Komisyi liquidacyonis tandem upamiętać niechciało, Wydali Universały Exakcyalne, aby Bracia, y Synowie Nasi, albo do obediencyam Jchmpp Hetmanow, albo ieżeli się nierozwiążą do Domow powracali. Communicamy to wszystko Wtwmmpp. in copia, Życzą, aby his mediis Związali się iako nayściśley, iako naylepiey unione Animorum pro Salute perchitandis Patrid, woyskom abyśmy się ex commodius Wtwmmpp. Znosić mogli, Seymik nasze po d 18. Martij limitowaliśmy. Atak po Senou Mo cośmy rozumieli, Wyrazilszy pro gloria mei Bolgiemy, Segui dalszey Wtwmmpp. pro conservatione Status et libera Electionis Sensus, które gdy Weneramur, iesteśmy J.

Stanisław Leszczyński
Jan Odalanowski
Mkl.

Kotha Juramenti.

Ja N. przysięgam Bogu Wszechmogącemu w Troycy Sł. iedynemu, ze We-dług konfederacyi tak Koronney Warszawskiey, iako y prywatney Widzu Naszych która Exclusionem Piasta stawiać będę, y onego ani przyszłą ani przeszłego innego promowować ulubię, przeciwko takiemu Zdradzcy, ktoryby to promowować chciał tanquam contra Hostem Patrid, Consurgere przyrzekam, et consurgam ad tuitionem libere Electionis pospolitym Ruszeniem, in campo Electonis Stanę, y one totis Viribus bronić będę, Jeżeliby Woysko in materias Status circa libertatem Electionis futuri Regnantis usdawać się chciało, lub in viscera Wolności naszych Hanc Interregno pod pretextem cujmkolwiek powiększenia, Onych pro Hostibus Patrid mieć będę. et me omni pobibilitate opponam, Takmi Panie Boże dopomoż, y nie winna Jego miłość J.

Propozycya Xcia Imci Kardynała Radzieiowskiego Prymasa na Walney Radzie Warszawskiey tempore Interregni 27. Iuniy 1696.

Dolor Verba emisit ye Same Imć Interregni, dquallorem inducit á radość ią mamy gaudium zdobywać, kiedy Vox Clamantis Nayiaśnieyszego Jana III. sub umbram Zaocrzeł mortalitatis, Imć, które Hostibus terror, Civibus delicium było Imć, które Mnie natym tu mieyscu osadziło, z którego áto funeris teraz Nuntij Capitium sano, ago et baculum portando, obi impar, Consilium zatym propriá refe: rendis, recurro do przerzney VWMMPP. Rady, za którą et Manumeł fir: mabuntur, et Numeri opponent. Gdy tedy należy Zalorne Intimationes By: drzynie ogłaszać, Sedmiki naznaczać, Komunikacyą stanowić, extremá Secu: ritati, vtterndquiete porodere, punkta niektóre deliberować, et decisiones VW MMPP proponować. Zatym á periculis od Pogranicza, et prometiori Informa: tione, przeto do rożnych punktow przystąpię. Litt Imci Pana Krakowskiego MMPP. Kommunikuią, z którego patebunt Recepitates, opatrzenie Krakowa przeciw obwarowania Granic. Troycy, utrzymania Woyska na obsequio, Asecuracya: czenia Konwokacyi, lubo iest w Laku moich Konsideracyi, iednak podaię VW MMPP. IchMPP. Hetmanow, Pułkownikow, et tertiam partem Stellarum, niedowiać ś firmamentu, y lubo mamy Stylum tritum przy tych Uni: wersałach, co ią iednak Zda VWMMPP. inserere wtey Uniwersały ex Conjec: tura czasow teraźnieyszych Słuchać będę. Opatrzenie et Securitas Malborka należy do Exodem IchMPP. Pułkow Solicitudinem, y dewizyą, poderznąć Komen: da ma Zostawać. Coby zaś ex discordia Rzędow periculum et Fortuna non Lubeat, Ablegatos wyprawić ad Principes externos, osobliwie Vicinos et Soli: gatos do Cesarza Imci, do Króley Weneckiey, do Cara Moskiewskiego, do tych trzech Starquam do Solligatos, do Króla Szwedzkiego, Hiszpańskiego, Portugalskiego, trzeba będzie ex Convenientia pisać, ale nie rozumiem, aby Ablegatow Umyślnych do Nich, boby to było z Kosztem wielkim. Tego co do Weneckiey wyprawienia Rzeczy Morem, et ad Principes Italiæ, Osobliwie Xcia Imci. Sabaudzkiego, Floren: tińskiego dirigere, gdyż to za iedną drogą wszystko obiechać może. Opatrzo: wanie Miasta Iuż Nieznanego Warszawy, z Kap Gremium mieszczańskiego rozumiał bym porządkiem Pańskich rzeczy trzymać Choragiew, iaką koney po Folwar: kach Warszawskich, coby Securitas była pod ten czas Commeantibus, y Euntibus podróżnym Stanowiło Choragiew in parte divisa, Gościńce coraz przeyrzenia, y zyiścia, et prospicia na Insultus tych, którymby lub rozboie, lubo Zawaśnienia koło Warszawy indestrowały. Deputowani mi należy do Skarbu dla pomiarkowa: nia Expens kotlisza Zalob na Dwor Królewski, by Skarb Rupa Vbogi nie był obciążony, którego nieuiele do tych czas pieniędzy z Ekonomiy weszło. We Wszystkich Rzeczach pamiętam, Radach unicum ad Votivam Conclusionem obsta tat res angusta Domi, tak ią y teraz in hac publica Orbitate Dzieci. Rzecz

Trudno pociągnąć do non Duettile, nieobiegam Skarbu, Same tylko Forteczki Lubomirskie pogranicznie y Osobliwie Szaniec Troyce Staraniu Jeg. Pa Podskarbiego W. Ks. Lta Zalecam, et in Nine Ejus Tribulatio nostra, Cobysmy przynaymniey taką Oyczyznę futurodą Bog Nasz mianuiąc z kłopotu oddali, iakośmy Odebrali. Nagłych niebezpieczeństw ab extra nieobawiaiąc się, Zabawni bowiem tenaz Przyiaciele y Nieprzele, et hdie unica in hac Calamitate Vita felicitas? Interna bardziey mię turbuią, ale rozumiem, że Civium in Patriam Charitas aperiet niechęci, y kombinowaią będzie Spiritus Dissonos, do tego Animi Wszystkiemi aplikowaią się będę. Tejusum Militem pisanemi Nowy et Spe Polskiego posiłku Solabor y Zalecę tem w Uniwersałach Woyskom. Ichmp PP. Rathmanow Cives in Patriam Senatus acuam, a iako List do Imp. Pana Kasztelana Krakowskiego do Mnie był pisany, in Veritatis Stylo y ustne Mi przestrogi takowież Zawsze były, że Woyska niemasz, nie nato był głos, Wymuiąc to stawie Imci Mść, ale nato, żeby nietylko presenti Sensibus, ale y Całey Rzpey pateant, Nedostatek Woyska wedle y francuskiego przysłowia, Niemasz pieniędzy Niemasz prawy carow, kiedy ysta z mieysca mego przyznawam Imci Pu Krakowskiemu Murorum, Vigilantiam, która ystat dwie lecie Lwow obroniła, y Granice Rzpey uchroniła. Co z strony Zamkow czarkoto Krakowa, Malborka, Warszawy, Ubidzo niemal wszystkich Wwmm. Zdania Conveniec, aby każdy przy prawie swoim, y Zwyczaiu Zostawał, toż y Ja rozumiem. Recentiora zaś Exempla, te powinny każdemu Regulam podawać. Czas Seymikow lubom podał in quotionem Czytelnie to dla większey ostrożności in omnem casum, wyieżdżaiąc Czas y tym Ichmć Panowie dalszy termin, y tym co przezey Życzą, ile kiedy w tym Prawa nie: mamy, et extemporum circumstantiis naznaczyłem Dzień 27. Julij a Conclusi 29. Augusti. Ablegatos ad Principes Exteros iakonayprędzey Jey wyprawić, a Polakow pro Gentis decore, et pro negotiorum Exigentia dam Instrukcye. Securitas tuteczego Miasta Warszawy, y Jey Gościńca, aby Intratura niebyła ale usłatkiem Całym, wielce Wwmm. P. uprzeymam, kiedy to składa uniżonym pożądowaniem probitas et plausus Usługi moiey, a iako totum me publico devoveo, tak na każdy czas Salutem Servitia Wwmm. P. Consilia Sobie Zamawiam,

List Imci Pa Bidzińskiego Kasztel: Sendomirskiego do Imci Pa Kasztelana Rzpeckiego.

Affiatem Ja List od Jey Mci Pani Marszałkowy Nadwornej Lubomirskiej, aby Jey Służył, y obiecałem, y powinienem, Co się zaś tknie Komendy

Krakowskiey, trudno nam inwolare sądzego Woiewodztwa Obywatel, in jura pier-
wszych Jchm. mmrr. PP. Senatorow Woiewodztwa Krakowskiego. Woiewodztwo zaś
trudno ma contrariari tym, ktorym dało testimonium a bitd. Nobilitatis
et judicabunt multi tanquam degeneribus ſuæ. Należy to rady do reflexyi
Woiewodztwa, przy ktorym samym iest facultas, iezeli się Jma na swoiey sile y po-
wadze. A ieżeby y Damy powinny do tego contribuować, żeby Quo familiâ
Komendanta Zepchnąć, albo sobie zawrzeć Zaraczeny na Zatku pobić, bo
pierwszy Komendant postrzelił był Woiewodzinę w dupę, a teraz nieyszy Mło-
dzey rzyzieiwszy, to trzeba żeby o panceroych potrzebach pomyślili. Za-
triumfuią, ci Zawalerowie, to pewnie z swym wielkim, co przez noc pu-
kamy Zasmrodzili, Oni przez pułmecia lata do Wieżi nagnam, rozumiem
że sey nieuprzeiumuią. Posełam też Wpmci, y ofiarowuią Dekretu z Nimi,
ktorego wyrozumiesz, iezeli nie na potym tryumf, ponieważ z mandat na
Sejm in suo robore Zostaie, bo iako na seymiku Poznańskim Privilegiy,
Albrachti et Sigismundi Regum gloriabuntur, taky Dekret Trybunalski
napisać to kazali: pełnimo potrzebo: Jnsi dawno Zostawili Pole Kandemu
agendi pro Cognitione Privilegiorum, przez Trybunat w Dekrecie swoim
nie chcieli y tykać niemogli. Accessit do tego Contraventio Dekretowi
Trybunalskiemu o siedzeniu w Wieży, za co take Jch manet Speran-
za, iatuo Wpmci rozgodzisz, addo, że saput Familiæ Contempta, iako
y pierwey paritate budzili sobie nową Wieżą drewniana, porzuciwszy
Murowaną, ktorey zdawna Starożytna Szlachta siadała a to wszystko,
ni fallor, iako on Rex Agathocles co niepiiał tylko z gliniancego Loz:
truchana, że z tadiego Kapnista był na krolestwo wzięty, ter Wieżą
budzą, iako mam Relacyą, adinstar Macelli Venditi. Ao 1459.

Listod Seymiku Srzedzkiego do Woiewodzi Lujawskiego.

Jndubitatum é, co pozwal się Boże, z doświadczenia mamy, non ex Jovi Reipub:
crebras mutationes, nowo co Woiewoda Srzedzkiemu Tata oczy zawarł y,
dobrotliwemu utinam niezmiernemu Panu, a iuż wstał krotkim Czasie
więzienny non sine domus nostræ calamitatum extremam cebus in-
cumbere periculum, y niemal jacere, et cum ipso Lege Regnum. Niepotrzeba
explicare Wpmci PP. magnitudinem periculorum, et documentum Rawy, Swobod,
y Wolności, naszych gdy te Kota ubrapiona ab intra, et ab extra, napełnione
niebezpieczeństwy, niemoże się skutecznie ratować, nisi Dij manum admo-
veant. Zaczęż nayciężey iest intolerabilis istuo Oświeciatey Oyczyznie,
konfederacya Woyska, od Ktorego powinna była mieć robur et hitamen, oraz y
Præsidium, gdy teraz miasto Obrony, pocrzyna Oksze in latus nostrum. Praktyka,

Gdy się reflektuiemy na wyprawionych od Kpley do Związkowego Woyska Kornisarzow, nie powinniśmy być bez nadziei Związku tego rozumiemia, y łaski że Synowska ku tey Oyczyznie spolney Matce tenentiusdo przyniesie Woysku temu iako concivibus sanioreм mentem, y naleźytą ku Kpley pietatem. Gdy iednak z drugiey strony bieżemy in consideracionem mentum et causas Związku tego cogimur pejora timere, ponieważ ex evidenter constat pretextus tylko Windykowania Zasłużonych Stipendiorum, w rzeczy zaś samey latet scintilla sub cinere doloso incendium Kpley, Stycz Boże Swego Kraiu eruptura, na Oppressią wolney fortuny Regnantis Oyczyzny. Kładziemy in documentum Pactatio Lydium Lapidem przez uchwalone Podatki, które w Vdztwach naszych iakonaypredzey wydać zlecielismy. Seymik ten ad 10. Xbris limitowawszy, abyśmy na Nim nowe znowu Contrybucye obmyślili na ulżenie w Zasługach Reparacyi Naszey, mediante z naszemi Vdztwy codiuuone. Wiec ex principio ranibus, nie na samych Podatkach publica salus zawiśta funduie się oraz y nayprzeswietniey in Unione et Mali całey Kpley confidencya, za ktorą prudentissima malorum remedia facilnieiszy negotia adhiberi mogą, nieprzestaie się podawać Hassam militari licentiae, dla tego do Wszystkich Wielkopolskich Powiatcyi, y Vdztwa na seymiki Kalasnio Juxta fundamenta onychże pisemy, takoż do WWMMPP. per Amorem Oyczyzny, et conservacionem libertatis obtestando, abyście consilia swoie z Nami sociare raczyli. Nie życzymy sobie z Bożą Gnadą, Cieżey, bo to są Ofia de opribus Xsis, ale z drugiey strony integritate Praw, y Fortun naszych, cała defensionem naturalem Substancyami, y Zdrowiem naszym, Zaszczycai deklarujemy się. Wszelką in Rzeczy tego namowiwszy gotowość, do ktorey invitamus WWMMPP, z tym się oświadczaiąc, że na Zaszczyt Ieich skutecznie ochotę ipso facto przez gotowemy, Unum pomnieiszam Zebyście WWMMPP. zupełną między Sobą, y Nami Obserwuiąc iednoś, y confidencyą, innata Generositate z Nami postarać raczyli. Vitam et Sanguinem na utrzymanie Wolney Elekcyi odzałowawszy. Życzemy y tego abyście WWMMPP. tak iako y my Seymiki Swoie od czasu do czasu limitowali raczyli ad Cappendam Opportunitatem Necessitate, et communicanda z naszemi Vdztwami consilia, continuando z Nami z każdego Seymiku korrespondencyą, a Listy swoie do WWMMPP. Wdy Łęczyckiego Generała Vdztwa naszych, adressuiąc. Iesteśmy zatym &c. z Izby dnia 23. Xbris 1696.

Xiąż Leszczyński Stá Odalanowski
M.K.K.

Rundta Testamentu P. Wdy Kurskiego Matczyńskiego.

Legnes w Warszu, Jch MMPP. Sendomirski, Lisowski, Wolski, Jmpp. Hetmański, teraźniejszy Podkomorzy L. Stá Hetmański, P. Nazarski Pincerna, P.

Bełchacki, P. Lepłowski, Executores, ci bez Krolowey Jeymci nic czynić nie maią.

Jchmć Stado Srobate z Ogierami, y 3000 Czerwonych Złotych Krolowey Jey Mści. Stado drugie Stado drugie y z Ogierami takie 3000. Czerwonych Złot. Krolewiczowi Jakubowi Mahorow, Alexandrowi 3000 Czerwonych Złotych Konstantemu 3000 Czerwonych Złotych. Krolewiczowey Jey Mści Cug koni, y Krolewiczom Jchmć młodszym po Cugu koni z karetą y kolaską.

Ze 100000 u Xięcia Woły Sendomirskiego na Mińsku, na Jakony rożne 10000, Kasztelanowi Warszkiemu 10000 takież dwoie obicia temuż z Herbami y Szpalery oboie, y wszystkie Argentenye, guzy Złote zkamieniami, pierścieniami, y kleynoty inoze do tegoż Warszą. Kteyże Summy 30000 na Konsilium Dzierżeniu Szlacheckich Dzieci. Zteyże Summy Mnisztom Sokalskim Bernardynom 10000 Do Karmelitom trzewiczkowym na Leszne w Warszawie 6000 Mnisztom Zołkiewskim 4000 Dziesięć Tysięcy zaś przyłącza się do teyż Summy, ktorą mam na Radziminie to iest 90000. ktore sto Tysięcy dać Bycznie na Prowianty dla Zołnierza.

Pałac w Warszawie przedaią, y dali pieniądze in Bona mobilia, per 7. a fundum, yza Prowizyą gustanowio wykupować Więznie. Miastu Lwowu na wzychodzenie tey 2000 Czerwonych Złotych. Na fortyfikacyą Przemyśla 1000 Czerwonych Złotych.

Grzebce P.P. Siedzieczyńskim, Suknię, Futra, Szable, Kałbaki, Rzędy, P. Mścisł Lulkiewiczkiemu Futro Sobole, y dwa Cugi. Panne Annie Siedzieczyńskiej Summy na Leszowoli. Kumaki Jchmć P.P. Executorom. Kobiecie Wszystkie, Materace bogate, Zasłona Turecka do Kosciota Warszkiego. Stypom za Rok nad Kastugi Zapłacić, Na Pogrzeb, Na Kościoły, Ostatek pieniędzy.

V Jey Mści Pani Marszałkowey W. Litt. 50000 Do Kamerdoułom po Warszawie na Ozdobienie Kościota. Bona immobilia do przyiazdu Jchmm PP. Executorow in Occluso rothulo retineantur.

List Krolewiczow Jchmciow do Wdzto naszych Senatora

Do ktoregoż Portu po stracenym inter Scopulos Mortis Nayiaśnieyszym Jmo S.P. Oycu y Dobrodzieiu, cum naufraga Obitate Vra bezpieczney Zawinąć możemy, icżeli non in sinum Szczerodzierżliwego Wmnśći affektu, ktoryż wzze Statecznie Nayiaśnieyszemu Domowi naszemu kobus integrisimi cognitus; Zkąd bierzemy y teraz nieptoszną otuchę, żebym Łaskawie Fortunie naszey acerbo pochyloney sapu succurrere raczyć, im silniey Sotis Prid miserd Udzięczna pamięć Nayiaśnieyszemu Dobrodzieiowi naszemu Wmśći do hdie pia officia stringet. Ocasy prosiemy, nieważtpiemy bynaymniey, że te vsługi naszey Protestacyą in simplicitate Animi w dobrey Wmśći.

Zakładamy przyiazni, intrimtus do Senatorskiego przypuścisz. My zaś upewniamy wzaiemnie, że każdego czasu do należytey ku W.M.P. Gdzi. my obligowani wdzięczności.

Diaryusz, co się działo, po śmierci J.M. Jana III.

1696.

Die 12. Junij Statu się subito motus w Warszawie, et nova rerum facies się pokazała, kiedy o godzinie piątey z południa Wszystkie Gwardye, które tu były, do Zamku zwane, y wszystkie Bramy zu Zamku pozamykano, z kąd zaraz Cupidio orta Wszystkim, że musi extremè perielitari Król. Z tąd tego miasta zatym populus confluebat ad Portas Ecclesias, chcąc czegoś zkąd to nowitas, y nie zwyczayne dotąd Bram Zamykanie wszystko

I Lubo Wiadły o Śmierci J.M.P. Wdy Ruskiego [Matczyńskiego] powiedziały hanc eè ortam Causam, chcąc z początku ustać samy rzecz, precipisz perspicatiores, niedali tego na sobie wypowiadować, konfekturuiąc zaraz de Extremis Principis

Jakoż się nie zawiodły te opinie, bo K.M. w Villanowie będąc, gdy Sopiega mieno futuri hapita, ustawicznie tęsknić, dla tego kazał się stosić z rana po ogrodzie, z tamtąd przyniesionemu Zalane z Potrawy ad placitum skosztowawszy tylko polewki ziadszy trochę, y tey nie strawiwszy, obłożony poduszkami w krześle, z rożnemi Dyskurs prowadził, ktory chcąc Solicitudine ejus animum Principis, nieco exhilarare Senatorowie zdała mieszkali.

Interea zdał się niby zasypiać z południa, y kiedy plurimi Consulendo quieti Pana podchodzili z Pokoiu pauci ad Cubiculum ad relictis a'otade repente stabo[illegible] zdiętym, z krzesła reflexit na Ziemię, co wielką excitavit motus. w Pałacu, y wszyscy zaraz consternati, przypadli Concurrendo do trzymania Pana, w czym gdy długo Doktorowie allaborarit industria, oddaliwszy na ten czas J.M.P. XX. Biskupi, Doktora Zyda, tylko się iedney rzeczy został, ktory mocno trzeźwił Vinô Emethicô, resumpto tedy Semi Spiritu, exquirebat ex adstantibus, coby z nim robili, którzy gdy nawzajem Luctuosum Casum, żmiat się z tego, (z czego się iednak bardzo Stary) kazał się nieść na łoże, kędy gdy już acquievit, J.M.P. XX Biskupi, którzy na ten czas praesentes byli, iako to Poznański, Płocki, Inflantski, Videntes in filo Vitam Principis, mupitabant miedzy sobą, żeby ktory mowił J.K.M. de cura Alimentatia, a nazrey, żeby zaniechawszy, quidquid humana sunt, de Divina ope Zamyślał

Aże żaden nieśmiał się na to rezolwować. IMść X. Uruchowski omni commoditate, et facundia radził JKMści, ut dispenat Domui, y z tym się chciał przeciwko poiednać, który ad libitum Regis Creat, y z Dami Villicado nia ściśle inistituit rachunki, ile kiedy to żadnemu nie obfuit żadnemu ale racyey profuit co ad primam apprehensionem nie podobało się Panu, ale żaraz Mort de his Spodziewaiąc się rzeźnie longius Spatium Życia,

Przecież trudno było sobie pochlebiać, gdy deficiendo Natura Znaczne odtulił signa, gdy bowiem decumbens in lecto, Odbywał JKMść na rzeczy swoie, y postrzegł że sensim frigescendo sinialy recedente spiritu żaraz wszystkim Ustą pole, y zawoławszy X Okopowskiego, dispenował się plus minus, pułgodziny, Akty przed Sobą ante Absolutionem żaraz fytaś, czym Commotus tak ingemiscebat, że aż drugie, Sonum excipiebant Pokoie.

Interea kazawszy sobie dać Absolucyą, potym pytali Go Jchmć XX Biskupi, ieżeli by chciał wziąć Viaticum odpowiedział kod, bardzo dobrze, Tym Zasem Krolewiczowie przyszedszy, z Zalem do niego, prosili o Błogosławieństwo Oycowskie, który Im benedixit.

Tandem bionge communionem, niemogąc Jey iuż połknąć exspiravit o godzinie dziesiątey z południa w Wtorek 17. Junij. Dopiero gdy Krolowey Jeymć, y krolewiczom innotuit, że iuż JKMść dies Clemitatis zaczął, tota Domus Regia planctu sonuit, y prawie Teatris reprezentowała się Scena. Widzieć było in hac tragica rerum facie, tu krolowę Jeymć prostam dolore w modlitwach na Ziemi pokłonioną leżącą, owdzie krolewicza Jakuba Zemdlonego od Zalu, Ciblevantium Opem; Tu Krolewicz Alexander Magnitudine dolorio vix Compos mentis, Jedwie do siebie przyszedł. Krolewicz zaś Konstanty prawie Ojca Naturam humanam, gemitibus luctuosis przy Oycu płakał począł.

A owo zgoła ten tak bohyczny Domui Regnatrici, był Ubieżon ie stuknie Siecular Vesperas mogilny nazuliał, którego upadzy Chmielnicki kosą caput Regni, omnibus scribus luctum, patronnym nadodoki ambitionis, Jey koronę podał okazyą. Przecież Jedatis nie co lachrymis, Krolewskie ciało cirea primam z pułnocy do Zamku przywiezione, y tam ad Finistram z przyrządu od Warszawy niedaleko kaplicy nazas deporytowano. Co iak prędko peroebuzit, zruśli się w rożne strony kurierowie, prawie cała hora, owszem momentu kiedy Krol umarł, tak do koronę, do rożnych Panow, jako y do WXLitt.

Wituricki, Poplawski, Zaluski.

Die defunctis rai manibus Ikmp á raczy[illegible] statu assistebat z Urlano wa Krolewicz Imp Jakub, z Ichmc XX. BB. Poznańskim Inflantskim Plockim, y z Inszemi PP. Senatorami tam na tenczas Residentibus Gdzcmi gdzie zaraz Krolewicz Imp Jakub. w Zamku zostat, bo sobie zeby tey Nocy primo respausuie, co wiele turbowano ze widzieli z Zamku Wozono Wozami do Maniewillu, tak supponunt, ze pinkdze, et Episcopus gudzy, lubo z przedtym kilka dni iuz od Krolewey Jeymci pawoli to Sprowadzano, ocrym Gospodarz tego Zamku zostat Swoim Konfidentom sub rosa.

Die 18. Junij z rana Krolewicz Imc Jakub, powiat Imci Pe Marszatka, y Podskarbiego Ubielskich Koronnych, Lubomirskich, aby zaraz w Zamku Wszystko poprzeczytowali, osobliwie Skarbiec Pieczęci Koronną, gdy y swoie apponuit Sigillum, wszyniwszy rewizyą. Z Skarbu takie, ktory Act in dispositione Imci Pa Woiczyńskiego, nikomu nie abkinc wydawai nic kazano, do dalszey decyzyi, y Disporzycyi.

Lubomirski Podskarbi Koronny.

Tegoż dnia z rana do Cata Consequentur do Zamku nikogo nieposzczono, aż do wpuł południa, krom Biskupow, y innych Senatorow. Tandem Imc Pan Marszałek Ukt. przyiechawszy, w Zamku swoie Warty obsadził, iako minister Status, y Gospodarz in Absentia Zycia Imci Prymasa. Utymże Ingressie Imci Pa Marszałka do Zamku, Gwardya ważyła się była obsistere, ale wszczwszy admonicyą obuchową od Warty Imci Pa Marszałka tanti animo recessit, ile kiedy Officerow kazaby do siebie zwołał, y Jadym pogrozit Superioribus iezeliby quis Armis inposterum było, ile Cessante potestate cum Vita Principis Domus Regiæ, niemoże komu inszemu obedire, tylko Republicæ, od ktorey ustawnie Rzeczi maią dispositionem, albo do Starby Elaboranom. Ale Krolewicz Imc Jakub iako przedtym prospius swoie trzymat intenta tak y teraz Videns Vacuum Throcum bardziey Intendens curam et futuris providendo, kazał do siebie zwołać Officerow wszystkich Gwardyi Ichmc, ktorych upewniwszy o Starby na Swoie Osobe y Pmijs, iezeli fidem exlorabit do Starby, kazał Iuramentum explere przed Sobą, że nikomu inszemu obtemperare maią, ieno Jemu iednemu. Po wykonaniu przyrzeki Stanych contentował, y wszystkim Zołnierzom po Tynfie, y Orlanie dać kazał, przydawszy ad illicium Piwa Beczek kilka. Postedy On tak Swoie stabilivit rzeczy, przyiechali Krolewiczowie Ichmc, Alexander et Constantinus gdzie obaczywszy Rzeczpl, male tulerunt te Jego około siebie zwirzchowanie, y mało defuit że á Verbis et contentionibus nie przyszło Armis inimore, ale Imci Pa Marszałek Ukt. y Imci Pa Podskarbi Koronny Tedavit to Zamieszanie, przedtadaiąc morem Patrium Prawo Polskich Sautellam, że tak mieć chcą. Lubo Oni, iako Status Ministri to opieczętowali, iednak nie in posterum Samego Krolewicza Jakuba, ale dla Vzycia tych to ma Sedere, gdyż nieco

Series malorum ex recenti uspotoi, czym litigantes ad Janiora reduxit. A Dotego y Krolowy Jeymśi pretensya profuit, ktora Wieczorem do Zamku przyiechała, y tam Rezydencya z Krolewiczami vczyt kiemi fixit, sontulit niemało do Ukamowánia, yże gdy propositum, że gdyby te rzeczy tak były sine cxillo, mogli bydź chcieć in turbido piscari. Jako przy Smierci Krola patuit, że niektorzy z Pagarki, niektorzy z Konie specie dobiezhania za rozkazem Krolewskim z stayne pobrali, insi Srebra, co mogli Urwali, gorzey y X Volta Soc: Jesu: Krzyż Złoty krolewski Dyamentami Sadzony wzięli, ale potym musiał restituere.

Padem 18 die Junij, po expirowaniu stanu, ktory obserwowali Duchowie Doktorowie ad Varios przez ten czas Dni. existentes go 12. Grudniow, przy bytności Doktorowey miedzy ktoremi iuż po Smierci Krola mowy Doktor ze Slaska Agricola apostebat, ktory twierdził, że tak iuż była exhausta Natura, iż żadna miara Industria et Ope humana juvari daley niemogła dla tego Utrzymowal sobie, że nieiuxtest byt in conservatorem Zdrowia Pánskiego, gdyby Supponeretur, że go On Swemi medicamentami dobet.

Ta Cxinteressya trwała od pułnocka, aż do godziny Osmey nadzień, innego w Nim nie znaleziono defectu, tylko ten, że Medziona była więcey, niż upłat zgnieła w Wątrobie takze dziwney Frzy, y kamieni dwa, ieden w therkach, a drugie przy Unynie, Serce zaś było Zdrowe, y Żołądek tak dobry, jak in Vigore lat młodych. Po tey Cxinteressyi Exhibit, y Flustrik, ktory było na 20 funtow, y insze ciało, ktore Zewnątrz odznyano, Samemu tylko niemal Serci Kosta wnijęte, y mięsy do Beerki ieden ieszcze intestinis Włożono, y Zamotano, a na mieysce ciała Bawełny balzamem napuszczoney za Skarg nabladziono, caplendo Magni Judicium Corpus Oczy zas, Serce, y Jezyk, osobliwie do puzderek na to Sporządzonych włożono. To ciało, ktore w Beerze ukapuynow Złożyi Kazano, Serci zaś Oczy, y Jezyk ież cze non sonobat, do Ktoż odnabitur.

Tegoż dnia ota z Dzierzenio między krolewiczami exráone oddawania Pieczęci od Skarbu, do ktorego Jmć Pan Wołłski f. Biegarinski Franciszkan f. Jmć Pod Lomozny K. Jmć X. B. Poznanski chowali, y stambego obicie do Krolewskiego Pokoiu, gdzy Stan dla ciała robione wzięta co dgrè tulit Jmć P. Marszałek Wk. y zato Warte, ktora dopodobia Skarbu Kazał płacowáć. Biskupski. Wituński.

Die 19. et 20. Dopraw ity się iedni sine quopiam notabili tylko Interdykt Zadrest od Jmć Pá Marszałka, aby żadne Muzyki non compareant w mieście ani Spiewacy ob luctum publicum pod penami dwoyga sternancie gnywien, takze aby Ulica była Securitas ogłaszaiąc veriam animadversionem in Excipivos.

Die 21. na Boże Ciało Krolewiczowie Jchmć wszyscy trzey byli na Procesyi publiczney, Krolewicz Aleksander z Constantem Baldechin supra Venerabile nieśli, Pompy zaś żadney, ani Strzelania niebyło, owszem Chorągwie Zwinione niosły

Cechy in signum Żałoby Chorągwie Czarną Jedwabniczą podnoszącey, Woz Lewicz Jakubtakże z Nimi Szedł w tey Procesyi, ale Gwardye nieszły, tylko Nadworna Chorągiew Krolewicza iedna Sequebatur Eum.

Die 22. Sredy iuż rozni Jchmć PP. Senatorowie, Biskupi z Zamku się roziechali, wnocy przybrawszy ad decorem Principum Ciało Krolewskie; Przeniesiono Je do Pokoiu tego, gdzie Nawał Vida Ruski. Matczyński. Ta Izba była Obiciem obita, brel złotogłowowy biały, na którym rożne kwiaty były, brel Axamitny karmazynowy, frandzla u Sufy złota, tamże Cztery Ołtarze były, nakrytych od wniesienia Ciała zawsze z rana inecsanter rożni Xięża Msze odprawowali, aż do południa. Thron zaś, na którym depozytowany był Krol. Axamitem ponsowym był obity, którego wyszło Łokci 300. Gradusow miał my, a tych wszystkich, y na samym Sawimencie przy Gradusach Swiecie in circuitu stały, Koło Axamitu galon był Złoty po wszystkich Gradusach od pawimentu w dole, y po brzegach rożnych. Ciało leżało na dwuch Materacach Złotogłowowych białych, którego deripto Ordine Jchmć PP. Senatorowie pokrywali. Paludament Sam Złoty, Dalmatyka zaś wktorey leżał, Złotogłowowa biała, Alba Atłasowa biała haftowana Złotem, Rękawiczki białe, Pantofle białe, tak leżał, iako go Sprzątowano.

Xżę Jmć Prymas wtiedzieli Companii do Warszawy, to iest 24. przeciwko któremu quostquot erant Senatores, et Ex Equestri Ordine wszyscy za Warszawę oputmili do Woli wyiechali w karetach przy dotach, y rozwinieniu Chorągwi in ea Obsistentia w liczney kawalkacie Prędentibus Crucifero, et Marszałce Jmć Pan Tomianski Cześnik Łęczycki reszta do Zamku przyiechał y zaraz szedł do eaurias Jmć, od Ciała wtrzecim Pokoiu witali Go Jchmć PP. Marszałkowie Ulk. Lubomirski Nadworny Litt. Sapieha z complementami na które competenter każdemu odpowiedział, Zamtąd poszedł do Krolowey Jeymć, któremu obwiaiał Jmć Pan Generał Wielkopolski. Marszałek Krolowey Jeymć. Raphał Leszczyński. Tam ab utrinq; z wielkiem z Żalem sobie świadczyli Konferencye, osobliwie iednak Krolowa Jeymć za Interesami swemi prosiła oddaiąc Je w Protekcyą Xięia Jmci Prymasa, który deklarował niewątpiąc Senatus Consilium złożyć, aż uspokoi prywatne Interesa Domu Krolewskiego bodze się, aby za Senatus consilio nie wpadli wte materyą, która respektikatna, exquo Ojca może z Rzeczy profitować.

Notandum, że między Krolową Jeymcią, a Krolewiczem Jakubem ustanowiono majorem truebantur dyfensionej negabant bowiem Krolowey Jeymci advitalitatem, iako niżey patrzbić. Dwarze Jmć znacznie się powiększyło tak, że Maszkarke kostalturę prawdziwy konterfekt wyrażaiącey dołożono

Jn facie[m], ztąd sortiti Consumptie, że Jo Mercurius dany od Doktorow Zgubił, bo Go in majori quantitate, quam necesse erat dano.

Die 25. Junij Na Zajutrz Xżę Jmć miał mszą Cichą przy Ciele, ktorą na ten czas wtenczas Koronena Stoy Krolewska. Eadem die Wieczorowi w Poniedziałek proszono do Zamku Jmć Pana Mansiatka, Podskarbiego koronnych, ktorym przyszciu Prymasie y przytak wielu Senatorach Krolewa Jeymć. y Krolewiczowie dziękowali za przyiźnienia Pierwsi przy Skarbach, y iako prywatnie to pro securitate Jurè Regali uczynili tak żeby, y odpierzchowali. Jmć P. Mansiatek K. maiąc nieiakie wtym Scrupuł prosił aby Jo Xżę Kardynał, y inni Jchmć PP. Senatorowie ewinkowali przed Kroly, inquantumby miał mieć iakie impetycye. Ale darmony Scrupuł, bo gdyby, quia Ministerialis był uczynił, czekali by wtym dwuch Krolew musiał, ale że iako Przyiaciel prywatnie był proszony od Krolewicza Jakuba, niebędzie miał żadney wtym trudności. Rozkrowali to dubium rożni Jchmć osobliwie Jmć X. Lujawski, że toiest prywatna fortuna Domu Krolewskiego, y Arcantnie nieidzie pozwolić, ia tak wielkie Krolestwo; Druga że gdyby Sobie cum dorelictis tak poczynali Zmarłego Pana, Contemptui esset, y niktby się o konkurencyą nie odezwał.

Zatt multas tedy concertationes poszli Krolewiczowie Jchmć Xżę Jmć Prymas, X. Lujawski y inni do Drzwi Skarbowych, y tam Jmć P. Mansiatek y Podskarbi, Koronni Pieczęci swoie oderwali, Krolowey Jeymć y Krolewiczom Jchmć przełożone, ponieważ się iuż, in privato Exodzić mieli, lubo z tego nieboże, bo Krolowa Jeymć Scrupulose wszystko to, co kolwiek ex acquisitis Matrimonij ex gatum Krolewiczowi Jakubowi zachować chce, ktory prosił Xżia Jmć Prymasa, aby Cesyą Przyiaciół złożył na ktorey by iako Prawa Krolowey Jeymć, tak też Jego defensiones disquiri mogły.

Byli tedy wczora Krolewiczowie Jchmć y Xżia Jmć Prymasa, y tam bydących Wszystkich Jchmć PP. Senatorow prosili o dalsze w Interesach Swoich Protekcyą. Naznaczył Xżę Jmć Prymas na uspokoienie Cesyą o Trzeciey na ktorą gdy się Zjechali Jchmć PP. Senatorowie proponował naprzod Imieniem Krolewicza Jakuba Jmć X. X. Lujawski, Dąbski, po Nim Jmć P. Marz. Lubomirski. zratek K. y inni Przyiaciele Submisyą przeciwko Matce, ale z tym Wszystkim, lubo Tacite impugnabant Dożywocie Krolowey Jeymć, Ktoremu rożni Jchmć dali Nihilominus Wolność y czytanie Jey, y honcze Jo. Ubywiodł potym Jmć P. Inotygator K. Gilbaszewski to Dożywocie in privata fortuna Zapisane przez publiczną od Ktorey Reformacyą iest skassowane, y zniesione. Myślili Krolewiczowie Jchmć iechać do Zatkowi, Kady bogatszy Skarbiec, ale tu zaszcze Rzeczy nieusprzątnione, musieli drogę swoię odłożyć. Zaszcze zastrzegł Jmć P. Krakowski, Jabłonowski

M. W.K. że Za Listem Krolowey Jeymci postał Ludzi, ktorzy Imci Pá Łowczego L.t Połockiego impedirunt ieżeliby co chciał tentare przeciwko Skarbcu tamże w Zołkwi? Maiąc Plenipotencyą od Zarządu do Krolewicza Jakuba y Braci Młodszych Krolewiczow nomine, o czym Krolewiczowie Młodzi niemyśl: Pisali tedy do pomienionego Imci Pá Łowczego, retractando że Imieniem ich inxiij illis niepowinien był Krolewicz Jakub Plenipotencyi dawał dalszy zas Nauczy, iako się te dyfensiones uspokoią.

List Imci Pá Marszałka W. W.K. Litt: Sapiehy do Imci Pá Wdy Malborskiego Przepędowskiego 24. 8br 1701.

Letnie despotismu tyranomenij nie w wolnym, iak u Nas, lecz tylko w Dziedzicznym stuzącu Państwie, Imieniem Krolá Imci dateiemi Wmć. oziś na Zamku Odynanse, co pod figurą, y tylko do wyrozumienia, że moia na Połockich turbuie przeszkoda, yże lepiey było, abym więcey niebywał, osobliwey reflexyi całey Lotwy, rozkazy nigdy u Nas niestychane, y w Saxonii Grubianskiey, gdzie lubo omnia ad libitum et Vis Imperantium Lex est, nigdyby się pomieścić et Approbari od Vsłyszkich niemogły. Doznałem Wmć. w tym y dam świadectwo przed wszystkiemi Urzędy, y Powiaty koronnemi, że cum rubore Scelerum Libertatem Zezwalał żeć się injuriosa Samemu Zdała obedienceya, kiedyż te chardo odnosił Imperia, y że znał było że przed oczyma wtych Momentach miał wolność w ktorey się urodził ze Sobie złego Pana Voto Życzył Monarchę, niż Absolutum. Niech tedy wie Polska, iakie iuż Arbitraria Libertatis mazymy panuią, niech wie, że mnie pieniężne mu WXLitt: Urzędnikowi, Ministro Státus, iuż bywaią na Połockich, prze: żyłko Rady et munia Ministerij exercere zakazuią, iuż condemnamur ante Judicium, iuż to Prawa nagie Libertatis Sentiendi za nic, gdzie per: missa Scelera criminalone adoriuntur. Dla tego przez Wmć. Samego Życzyłem prosić, aby mi wolno injuriować, oburzonemu iustyfikowaći się. Ale y to od ktorey in Libertate będącemu więcey prezentowaći się na Zamku ex arbitrio tylko zakazany nietak u Nas, iak in absoluto. Wpolszcze król, depositá ira iako Monce y złym y dobrym, rownie chowáć powinno. Te są ex mente Lotwy homagia Narodu Naznaczonego Polsce, że nigdy żadnemu Szlachcicowi zawierać się niepowinny, y tedy tąd Zwykły patere prentibus Pana, iako Aureo iustyfikacyi w ktorym Vi legum Imci, y Osoba Jeh. illuescere powinna. Władze y Odynanse.

Ad Ministros Status należą. Tych tedy w Polszcze teszcze Czudantow ode Dwo-
ru niebywało, Czyte cacastra ex carinis Cudrozierniatich nieeh Nam nieuprowadzaią
Vocabula, które po Ministrach Sasbich Zbierane. Uważałem nim mi odpowiedz dano
y pierwszy moy Kropons dyskretny et Compositam Vocem. Żałuię zatym naydzdrzeiey,
że w tym Imię Wmmść. in facie Narodow involvitur Polskich, Coż Bechling a,
Którego Fabryki iest to dosto, Ja bez Kotey oddaí zawrzeć umiał. Pisz teraz
do Imia Mść Kardynała a potym na Seymiki, znayde rozumiem Lempestyą injunia Radzieiowski
Equestris Ordinis, et Senatorij, Która od wszystkich znaleźć powinna Communi Omni
um Curą unius sit malum. Zatym zostawam.

Mowa Imści Szczuki Podkanclerzego W.X. Litt: do Stanow W.X. Litt: w Grodnie 12. 8bris 1701.

Nie Ziemski, Którego Ja niegodny Vrees ago, ale Pan Nieba y Ziemi, od Którego
Wmmść. władnieie teraz. omnis enim a Deo potestas. Niechay w porządku
tego ogromnego Zgromadzenia Stanie, y wszechmocnym przenay wstrzego Ducha,
Athenieniem do Obrc wszystkich wprowadzi. Zatey Wam. Accyi go niepotrzebą?
iezeli Wola Pana Boga Naszego, iako takiey, Constituit Vos Terrd Principes, kto wą-
tpić może, że nie nado, aby się wzruszyły rerum Cardines, od Ogrow naszych
ustanowione Regency. Cuncta sine legum metu quas arma Vincunt, ani na Oby-
czny pobrach, pod Którym by się tylko dzierzena Cotazi, ani gruntowne Zasadzto po-
Handwienie. Inc è in Armis, oppnmit leges timor. Ale nado Szczegulnie,
żeby pod Błogosławieństwem Jego S. spokoyne nadzierowawszy in vias planas Ciody.
obrzydłe niedu Ubogich Ludzi Krzywdy post ultimam wyrugowawszy Thulen. Cóby
pacem dare, Patrid quietem. Jestesćie Wmmść. in hoc porty, zrzucie przerzną po
wszystkich Kraiu Swego Kątach baezność, zama tylko Cieda, podra Uciesk, y złey rzad trzy-
ma Ia, y iuż tego ieszcze nieszczęśliwego niewestaie Cytatka; Subdito tedio fuce, altus
Sepultus obrucit Gentes finis. Zazwyczay głębokim wcbrza iedeu drugiego akiem, bo
gdzyby on nieprawdę powiadział, Spes et melius Dditi, potestas. Złe nie zginęło.
ale się przemieniło, dać mu wstręt, niebyło czasu, ani sposobu, kiedy się tumbom wiecey
złego mnożyć poczęło, Non Datat unquam vetus dixe malum, semper oritur novum,
nec unum in Uno. Ato złych naszych nieszczęśliwych konstellacyi: Oroby niety-
kam bo przeraena et mille horrenda Comnie, Urodził się nowy nam nigdy nie
łaskawy Planeta, z swoich ciprawda własnych Waporow, ale złoszy Dziedzierney
Ziemi, a co mowię z Ziemi z poniżonej głowy naszey, niechybko Similis altissimo
ale więcey Largitor. Ludzi exilem respicions Orbem. Iżali tu niemasz Litości,
y Zalowań Oyczyzna nasza Vidi regnum capitis Diadema cum capite raptum. Ro-
zumieiecz Wmmść. że hoc Terendum Gentibus Nisi Bog nierzezycie. Srodkowie
dalszey niezgody naszey ad Conspiendum Nisi Cuo Deus ei velit. Rozumieie
że wtaką pog y na naszym siebie swoich Krukai Gotzard ni ebrdzie, Juaj, Pemus
Aureas Hellas kt. A Król Szwedzki jura omnia Religiosiwo chemu gm Fidelitis,

Wlaśnemu Panu od Nas dotrzymáne, Nihil Amici pollueris, mozesz sobie życzyć
czegoby pomyślnieyszego nad sromność Zamieszania Naszego, nietrzeba mu tego
brać, et furias precibus nam imprecari. Veniat in Vitium Scelus, suumq; lam-
bens Sanguinem impietas ferox omnia, et in se armatus furor, iuri natę patrzy,
iuż to ma y za taką Sprawę by nayleprzemi y nayświętszemi do Nas opływał Inten-
cyami Zamieni się prętko in usus non Vros, y zostawi Nam Sorum fabulę tempus
in medijs malis. Niechcę tu o innych niechętnych mowić Sambiradach, Unica
Ich Salus, non ęt Nos Salvos, Niewśmiemy o dalszych wspomnieć potrzebnych Wa-
gach, Cessus Vros ex utilitate sua, schylających albo podnoszących in pejus. Dość na
Nich wiedzieć, o dawnym napisać. O Vierni ô Amici, semper infidi to byłe wyra-
zić może, malignitas Zarliwści, żegdyby ią wszyscy Niepołe Nasi Ziemni y
podziemni Zebrali, niemogą Nam życzyć takiego tylko Stanu. Misere (u neta,
napite in Vitium omnia. Nieta, Nieta, hwoia droga stirps Magna Palemonia,
Drzewiany WXLitt. Narodzie potrzaties na Niewśmiertelne Wieńiszco umie na ro-
wnych y wolnych Spretum jus Equalitatis, Duo ferrum Equales facit. Pokaza-
łeo labore majus humano decus, miłey, y od Wiekow poządany Boequauyi Prawo
z Koorna Polskę, a czegoż więcey potrzeba! Pectora longio Rebellata malią, tam fol-
liettas ponite furas, dziś, dziś z Sore y Umysłow swoich WWMMPP złoźcie
y pod Nogi porzućie ukrzyżowanego Boga niebezpieczne Zbyt Hasło! Tanto
potest, quantum odit Sprawcie Sobie od Wszystkich wielkich y małych pożą-
dnie retintegrauyą inter sives utożcie Bezpieczeństwo Universi przestrzega Nam
Edmy Polityk Polak mędro: Periculum ż nie dum Scidiones fiant, Condicum
dijsecetur et Corpus. Grobuie na potrzeby wszystkich Niepołt Zgody, y spoczy-
nek dawno potrzebny Wdomu, Detur aliqua otium, quieq; Reipub. Boże-
buią tego wszystkie namienione Konjunktury y cięrpkie nad Nami Wisrzące
Niebezpieczeństwa, Nemo se tuto diu periculi Osserre tam rebri potest! Po-
trzebuie Sama gora WWMMPP pacem reduci Bella, Victori expedit, potrzebuie
Sam Bog, y Chrześciańska powinność w odpuszczeniu Winy wzaiemnych, quod
si invicem remiseris, et condonabis vobis ne ad vicem Summamini? Trzeba
trzeba zagasić ten ogień, przy którym tako Sniegą, ubodzy niszczeią, y topnieią
Ludzie, a z Nimi Państwa, bo Pan mowi: Ceutgam propter gemitum pauperum,
Niemaią się WWMMPP. czego obawiaią Boequauyi udobrowolonej, bo ci
Sami chcieli Korona dobrze pić niedopuści, potrzebuie wżdy ustroiony in pace przez
trybunał Boequowany in Bello, przez repartycyą wyrachowaną, zemsta ani bóg,
ani obtendi niemoże bo to Samo faveletur Finę publico sub rei peraota nullitate.
A w Ostatku dato non concesso Casu, czyż nieta Sama rządzić będzie WWMMPP.
Cnota y podeiwość, czy się tak prętko post hoc memoranda exempla wfrodzić może
ferox Deorum terra, quam Dnus tremes. Nalazła teraz Herezena WWMMPP.

Rezolucya, y napotym gdyby tego było potrzeba, inventet viam aut faciet. Wrienyć przytym mocno Wyrokom Bożim, quia non relinquet Deus Vinam peccatorum super Sortem justorum. Boże tu Dopiro JKMć.PNM. loco postremo, też o rerum ponowe oglądą się na Wszystkie złe y niebezpieczne Zewsząd konsekwencye moventes fimbria, Divinas metuitę casus mobiles rerum, dubiumą tempus, a zdąd głosem Panskim vel despicio Imperio prout WWmnPP. ścisłą trarum modus pudowię, prosi per sacratum capus suum do którego hic maligradibus sacrilego dotknęta tentąo ad det hronizandum, do którego wszystka złość, iako wszelkie, iakoby JKM. wzięty amore, et electione ofiemogł inaczey trzymać korony, tylko turbine furih:

Mowa JMci Podskarbiego Nadwornego WXLitt: do KJMci do Warszawie 6 Augusta 11. 26. Gbris 1701.

Jak się Collateralibus zdało że Pan in absoluto Dominio wychowany, libere senti pa nuige, leges oney ogrę Zgosić będzie; Libera subditorum responsa Leges contumelio sa bocant NMć.PNM. edliści się na tym swoim dużo zawiedli rozumieniu, kiedy WKM. w Swoiey Demokracyi dufać masz Regimen, y wolnym Narodom z Zdrosciq wszystkich Monarchow placidè rozkazywać umiesz. Co większa nie tylko Prawa na Siebie Stanowić WKM. dopuściłeś ale też one Sanowanie in Executione trzymać usiłuiesz Zgod Muzyi niemoże Axioma, Fructus sonduntur si non observantur Leges. To bowiem naybardziey exstuit w wypowiadzeniu Saxonici Militis, kiedy non parcendo Interessom swoim Panskim w nayważnieyszey potrzebie, a rzekł in ipso actu belli z WXLitt: wypowiadziwszy Ucyska Swoie, precio pane Vesci Bez regresu nazad WKM. rozkazałeś czego dy sałe WXLitt: gnębiami zdle meneyi Panskiey doznawa Stawia nas u Tronu WKMNPP. z Nayuszczym zdo pozgykowaniem, obowiązuiąc wiecznie fortuny, Zdrowie, y Życie które na naymnieyszie Skinienie WKM. y gdzie się podoć okazya, ochoteze stawać pray Boskoteniwie Jego declaruie się, et quo fata vehent Virtus secura sequetur. Ale moh dolor! że Stanowisko winney tu Pi wdzięczności, y wiernego tu Monarsze hołdu homagium Zrodzonych, W Oyczyznie naszey Subiecta takie a podobno illecta, niepotrzebne Zakrawa Principia postekuią, pisq iakieś przeciwko Mowi WKM. punkta, które iako są donie sione WKM. tak aby niebyły impunita. Napełnią się po Instrukcyach Seymowych Paragrafami, złąd tedy NMć.PNM. vdo Ugody WXLitt: z JKMPP. Sąsiedzkimi nie przyszłyani Woli et Intentioni WKM. dosyć się stało lubo tak wielki minister Actus WKMci Pod kanclerzy Litt: y Secruka ja Mtte delegowany, tak Wielkich pra, Staranią, et prudentiam consummatam interponował, Qualuit bowiem Scrupulosa Jurium Obserda, et delicatior seriem ku Nayzaśnieyszey Jego Osobie Amor, za Zadne rzeczy exercuari nie mogły. Teraz iż Blizkiego Seymu następuie termin daie to sale WXLitt: in manus WKM. Tu Sanctè Cunctis. A teraz gdy Szczęścia Impe: za plus ultra augetur tak piękny dwr Landzy Zabrawszy, cześcze w Exystuiei Swey: dzinie Zonko Pustowy, cyrkuł trzyc sobie dawał Contrybucye, et quę libera erant transeunt in jus Occupantis. Zdrugiey zaś Strony a Semptembrione Brzeskie,

Przez przechody kozackie depopulantur Powiaty, Wtkmli to należy prouidencyi, quos regit, eadem protegat manus. Vrelki Nayiaśnieyszego Krolewicza JMci Jakuba Intercko że ruiż per Diploma WKm. sept Aktwietowany, oczym wiadomości pewna wieczy niemowiąc vczasuiąc bkid. Uprzykrzone przez Jchmciow. administratorow sądzieiowskich Ludzi w Ekonomiach WXLitt: Gubernium, WKm. wielkiey decidenat Elemencyi; Kdy hanc portionem za Nayiaśnieyszych Antecessorow WKm. Iure Colonorum naznaczoną, teraz Sowitemi Gubernami, y ciężkiemi Exakcyami tak wielom Szlachcie Donatarijszom odbieraią. Rzucaią za Granicą swoią poddane Auplikli Incolæ WXLitt. do Mtu WKm. abyśte Administratiuy Decretum Pacta Conventa oddać Terrigenis, ed bene Depopulationis w WXLitt: Confessować raczyli. Idzie żałosne z Premu Ukrainskiego Boyow Kamieniecko Echo, że tamSubdi officium JMci P. Lubnitz wiolando Priuilegia fundationis tak wiele na Siebie odebrał Bonorum, wnoszeniem Imieniem WXLitt: Instancyą JMci, Deddo Idditiam Salutanis hui, et spiritu Principali confirma nos. Progowana za odprawianiem WKm. na Ekonomią Prodzieńską Jchmciow. Stryienskich Jumona, że ieżdzie z Powodu onej niewybrana, ktora teraz ejus Villiaoni podlega y w iazdy tenuty idzie, wnosiy Supplikuie WXLitt: do WKm. aby ten Kapitał był wrocony, y Leśnictwo Prodzieńskie ab onere militari uwolnione było. Czałym eloquar animeam, bo za sobą mowić zrobiesco, tylko się rzucam pod nogi WKmciMciow. Zebrzę tey Clemencyi, abym według dawnego Sobie od WKm. Priuilegiu in officio meo był Conseruowany, czego zaś lubrica pamięć dołożyć niemogła, za pozwoleniem WKm, czytana Supplebit Instrukcya.

Uniwersał K. JMci Szwedzkiego.

Karol, z Bożey Łaski, Król Szwedzki, Polski Wandalski,

Uczem w obec, y każdemu, komu o tym wiedzieć należy, osobliwie iednak Jasnie Wielmożnym, Wielmożnym, Urodzonym, Senatorom, Dignitarzom, Urzędnikom Ziemskim, y Grodzkim, y wszystkiemu Rycerstwu Woiewodztwa Podlaskiego y Ziem Podlaskich do Niego należących przy oświadczeniu Łaski, y chęci naszych oznaymuiemy, kiedy z Litwy z Woyskami Naszemi wychodząc y Granic Ku Koronie, z Nimi się zbliżamy, abyśmy konieczney Imprezy naszey do Korony Króla Polskiego niespodziana napaść, hudzicz y tey Koley z Naszym niebezpieczeństwem Ściśle związaną Dostoieństwo Nas przymusiła, lubośmy iuż częstokroć przez publiczne deklaracye y prywatne Listy, dobre, y szczyre Intencye nasze wyraźnie wyświadczyli, Zdała Nam się iednak rzecz potrzebna tych Kraiow obywatelow, a osobliwie one Rycerstwo niniejszym Uniwersałem powtornie upewnić, że teraźnieysze Zdarzenie nie do innego tylko do zwyż mianowanego celu mierzy, spodziewaiąc się, iż każdy tym więcej

Ochotą y gotowością do tak chwalebnego przedsięwzięcia nam dopomoże, im tak wielu widocznych okoliczności tayno mu być niemoże, że w tamy Interes Jego ginącą Wolności Polską, tudzież Prawo y Swobod Waszych Oyczystych konserwowaniu na Nim wspiera. Z drugim Woysk Naszych tym mianowicie będących alimentacyą chętniey nam obmyślili kiedy na Szczególney potrzebie one fundować wszelkim rozrządom y naznaczeniem, do którego przechodzący Zołnierz dobrzey daley mogł, summowemi Uniwersałami, a mianowicie w Lepunach d. 25 Aprilis publikowanemi, y oraz Exekucyą tychże dzierzonemi zabiegliśmy, tak że Ci którzy do Subsistencyi Woysk Naszych Dywizyi Prawo: rządy oddaią, bezpiecznie sobie Kredyci, y gospodarować według upodobania Poddanie pilnować mogą. My zaś po Ich gnebkości y życzliwości sobie Obiecuiemy, że nie dadzą tym, którym o staranie Woysk naszych konserwacyą zlecilismy, żeby do takich brać się musieli, do których by Ciężka niewola drogę Im pokazała. Czego my jednak nieżyczemy, gdyżby nam Samym, na to bolesć przyszło, kiedyśmy się przy tym mieli Narodowi Memu, dla którego Obrony też Same Woyska, prowadzonemu które z niemałym pożytkiem, na Jeknie miejsca zażyć mogliśmy. Jako Pedy niewątpiemy, jako ten przy Narod do Naszych Intencyi dobrowolnie skłonowali się Zechce, tak oraz ufamy, że do Skutecznego Onych poparcia Ich tak Zagrzeć Jelwo że Zdrowe Rady y rzetwia Ich Exekucya, wszelkie tey świątobliwey Imprezie wielce szkodliwe porzucaiąc odwłoki do Zamierzonego kresu one szczęśliwie przyprowadzili, ile kiedy przy tamych Siłach y wrodzonej odwadze na naszym bezpiecznie poczywać może, y za nayuyższego Boga pomocą, odpor dać im, którymby się sprzeciwić y opponować Im chcieli, boć o przemocy Ich uwadze to rozumiemy, że znaczę niepreciść naszych, y swoich chytre postępki, niedadzą się uwieść tym, które do wzniecenia Dissidencyi Zawziętość Ich zażywa Zmysłow, a mianowicie kiedy bez wstydu nam niezmiernie Ambicyą, Woyskom zaś naszym, że Swiątnica Boskie wyzuciwszy Kapłanow Zabijaią, y zadaią, że kto w rozum niezbrany, tey zawziętości przyczyny łatwo poymie, z tym oboiem wydrzeć Im wszelkie ratunku środki woliemy, żeby Was powadziwszy, bezpiecznie napotym, y ów przeszkody wotnąć Polską podestali. Aleć tego niewątpi, że to iawna potwarz, kiedy całe Wdztwo W.X.Lit. contrarium świadczyć może, Jest tak wiele Swiątobliwych Intencyom naszym służących rzeczy, niech jednak ten Szczególny złośliwych Nieprzyiaciół naszych postępek odbiorcy, z którego nieźle czerze obchodzić się albo pożytki iakie upatrywać mieli, którzy y tamtych odtych nauczyć się mogliśmy, którzy iako bez Ich wiadomości Woyny z Nami Zaczęli tak y teraz wolnie z Nami starali się niewspominaiąc tych tak poprzednich, które ochotnie Nam proponowane być miały, gdybyśmy byli chcieli udawać się w Konferencyą. Pozyczamy Naszey tu Rzeczy fundament na spokoy szczęśliwości, y ustawicznym obojga Narodow bezpieczeństwie iest założony, którego przeszkadzaiące Zawody tuż dzierżąc tak oczywiście Narodowi Polskiemu pokazaliśmy, że niewątpiemy, że wszystkie z Nami za rzecz poprzemy y wielkopomną Imprezę, która uprzątnąwszy to, co dotychczas Rzeczą zamięszało, y miłą do których drogę wiele, za których szczęśliwym powodem,

J Granice rozszerzemy, yże co Jey niesłusznie wzięto słusznie odbierzemy. Niech Rzpta. iasno się Jey wydzi, Elekcyą swoią, y nasze teyz razy, gdyż nam przyszłe czasy pokoy y bezpieczeństwo wrociły, ktorych się za teraźnieyszych rządow niepodobna spodziewać. Mytym czasem przy assystencyi Polskiey z Woyskim Naszem dalej postępiemy, co tey rządzey, że Rzpta. przyiazni naszey wzaiemną Zyczliwością correspondere zecha, gdyż wszystkie siły, y starania nasze na to obrociemy, aby się do tego wrocili stanu, w ktorym tak dawno tey obawiać się niebędzie trzeba odmiany, y nieszczęśliwości. Dla Wiary tu deklaracyą własną Ręką podpisaliśmy. Pisan w Długiwsi Dia maij 1702.

Carolus Rex Sveciæ. (Locus Sigilli.)

Mowa Wielką Mycielskiego Podsędka Ziemskiego teraz Xięcia oddaiąc Laskę Imci Pu Referendarzowi Xiu Rożewskiemu na Seymie Warszaw. 26. Januarij 1702. Ktory zerwany.

Jeżeli miłą im bardziey upragniona, po długim steba zaburzeniu, y zaopatrzeniu pogoda ieżeli przyiemnieyszy po niemałym nocney Chwili, przeciągu Słońce zdobiący Słoneczny promień daleko weseley, y wdzięczniey Swiata Polskiego Horyzont po Zimnych bo bez Smaku Seymowania Umbrach porządzoną tak wielkiego Dyrektora iaśnieć Osobą. Cieszy się miła Oyczyzna tak zdolnym do podźwignienia mołis sub Athlantem, cieszy się Rzpta. że dobrała wypoleowanego obecnym Spraw publicznych traktowaniem, doświadczonego, długą experyencyą rządzącego, bo yża niepoślednia do rządu dobrego (nota w gorszościach aspektu?) cieszy się na ostatek swobody nasze, że tak delikatnego siebie samych dostały Pastuna. Tu modo laetus deos forsan meliora canemus. Słowem nieda że szczęśliwość tey Rzpty w Osobie W:M:P. Referendarza Xcia teraźnieyszy Marszałka Rzpta Ryczerskiego ador et Veneror. Quis enim veget suam, nisi per huam pondera mentem. Winszuiąc oney Stanie Szlacheckiey, zeto Os populi mentis ut natet, ktore vera y Deo lege, et Patrią loquetur. Oddaię tedy W:M:P. hanc virgam Directorio ut regas animos Dobra Rzpolitemu, iak naylepiey providear hiby immortalem ozdobę pares gloriam, y cokolwiek w tym odszerzonym Kole uczynisz W:M:P. rozaffect, Szlachcic zaś nieudolność moią przez ten czas Usługi moiey W:M:P. defektu, y nieukontentowania przy niosta, upraszam benigne W:M:P. humanitatis.

List P. Lawatera Pisarza do P. Marszałka Mycielskiego przy niepowtorzonej tego Seymu Activitatis. 9. Februarij 1702.

Gdy według słowa W:M:P. danego pro salute republica punkta odsyłam, y po hich ad restituendam Activitatem comparere w Sędzie gotowałem się, aż fatalem zatrzymał

Znayduią periodum tego Seymu. Trudno się z wielu rzeczy nieradzącwić, że Autoritas W.M.M. Pana in Spem reszcie nie dedlarowánego Mego powrotu, potworzyła prolongowánie, wczoray za Kartką opowie. Niespoczyna, nie znalazła medium, ale ouakem tak mam relatią, visibiliter cum effectione Autoritatem restituta, wielkim pędem do pożegnánia spieszono, chcąc, aby na Mnie przyszło Seymu Zerwanie, który daleki od tego byłem. Manifestuię się tedy przed Bogiem, y W.M. Panem, że Ich patrzeniu, iżeli kto na Mnie zakłada, co sam znobił, domysłam się coprimis, że to podobno punkta mea pro Regio exotico niepodobały się, aby pewne desideriorum Saskie Consilia do Saconii removeantur. Żeby Woyska Saskie, Kozackie, Moskiewskie, Duńskie, Collurios Gentis in Viscera Regni w prowadzone niebyły, abyśmy uprzed abintra do W.M. uspokoieni byli, y pewni, że ten Respub: fatalis casus podniesienie Woyny zgroźią Respub: et incertâ Activitate, pro Exemplo niebyły, żeby inter declarando od Rzeczy Woyska W.Litt: przeciwko Woynie protestantium w Woynę nieoprowadziły, aby złączywszy się Imć P. Sta Zmudzki z Oginskim z Moskwą, przeciwko Jego Intentione Respub: aby Nowa inwolucye, Konfederacie Wolumtarskie w W.Litt: ad rapinam tylko podniesione, zwiniętę były, aby Zgoda W.Litt: do Skutku przyprowadzone była, a le po coż Oczy W.M. Pańskie tak ostrożne, res nie tylko Oculis subiecta, ale omni Sensu palpabilis, nie wyrażam wszystkich, odsyłam W.M. iako Magnum Sivem ad Latrias Legeo, y do przysłanego W.M. z Rzeczy Kontraktu, tam się piękne dzieie, y wyraża nie to wypisać mogę, przyznasz W.M. Pan rozumiem, że iuste petij, gdym potrzebował, aby Rzeczy miała Securitatem od W.M. aby tym teraźnieyszem Securitatem że obmyślili, co ile można, W.M. namieniwszy, iteruma iterumq, przed Bogiem manifestuię się y pokazuię, że nie za rwaczem, ale za Ktorym zerwanie potrzebne iest Seymu, żeby Wolności pestiferas do Rzeczy wprowadzać mogli Gentes. Actenus pisze się. &

Aringa Mowy Xcia Imci Kardynała Radzieiowskiego, Prymasa in Senatus Consilio potym Zerwanym Seymie

Zerwany importune, inconsulto ac perniciosissimo Seym, iako Smutny Wszystkie Krupne interpicit tak też expunde admittit facultatem W.M.C.P. N.M. Panie, ia to by mi było z tego tu Mieysca zacząć głos pierwszy, do powinszowania, podziękowania W.M. od wesołości a teraz zacząć go przychodzi z płaczu, do żałowania, że starania Cnotowskie W.M. expertus Respub: in passum poszły. Ista Nava fortunam publicam veheno, Ktorey Okręt przy Macie W.M. fluctuat od brzegu do brzegu agitatur Materiego, gdy niechcąc, na którymby mogła meliorospei zarzucić Anchoram? nie wchodzi in causas tempestatum, sole malignos, et natura in Aurum raz wypadszy, iuż się extra Orestionem ani też śmiem na przyszłe czasy Lingvam Divinatoriam Zażywać, bo ta Potentibus Zwykła być infida

Impotentibus fallax. Łożyczam racyey u Woyzesa tey Laseczki, ktorą poruszyć potram, non tredendi Populo in refrigerium, y śniem zakotatać do Bycowskiego Serca W.M. a w tym Sercu szukać tey Komorki, w ktorey konfidencya rezydnie, cobym w niey siebie samego y całey Kotey osadził in gremium, y staranie Dostoieństwa W.M. P.hm. Ten tedy założywszy fundament, tym pewniey ad punctum Proporcyi W.M. przystąpię. &

Manifestacya JMci Pá kawalera Paca, że nie iest Author: rem Zerwania Seymu.

Boga Samego Scrutatorem Cordium, sumnienie Samo, mille te- Teos stawiam in Judicium, stawiam Kotey, contra publicam famam, ktora o Mnie mentiri non veretur, y wzięta ex Annalibus publicis Calamitatis Nine Zerwanego Seymu infamiam kładzie, na Cnoty moie, y reputacyą Imiona, zakotym miał prywatnemu Całowi moiemu to szczegulnie zdeesperowanych Kotey Magyri solatio immolare? Jeszcze y w tym Laski Stadworney W.X.Lit: z rzetu moich gwałtownie wziętey, fato niewinnie Vapulo? Jakobym do Niey do Zerwania Seymu głos moy Zabrał, et sub rotum nieszczęścia integritatem Cyezyzny podał. Przyznawam ingenue, że Mnie tą Laski Kotka Laniska dotknęła, y do Żywego Gia menti doszła; przecież iednak dolorii sensum, takem miarkował, aby Kotey Vulnera pierwey mogły wziąć medellam bytem gotow — tym szacem Veterem, et diu partam indignanem Subiect felicitati Submittere, pokieyby urząd Cyezysta Wolności Prerogatywy Swoich niepodszwignęła facies. Widziałem dobrze z Siedzenia tego Seymu Szkodliwe Konsekwencye, ktorych ex Seymiis tak wielu inkonwenienciey; a ktoż cur doyrzi niemoże? anim też tak Zemsty chciwy, żebym miał Cyezyć hańc Inclyta Polonia Domus, vel ruat in modum modo in Fratrem ruat? Nieszczęścia, cum qua Gente radam, bo pokiey Cyezyzna na Prawach stoi może, niemogłbym y Ja przy Protekcyi Swobod Naszych desperować, meliora lapis, appello całey Kotey memoriam, co za Materya głosu mego była? Niemoże mi to być pro crimine, żem się żalił na nieszczęście Swoie per injuriam Praw publicznych na Mnie Zrwalone, boc tylko sors ista Tyrannis solennis, wyświerzy niedaią się napastować. Ale tym zmnieyszy żal być widziałem, Nos Hectora sequmur wzruszonych szczyt á fundamentis Praw Naszych, Casum, Cardinalissimas Legeo Zatłumiły Legiones, y iuż hoc Stamus loco, quo Troia cecidit y Laida Troia. Wspc a'zeby nad zgubą naszą uczynić reflexion is Spatium, aby Same tylko wziąć Securitatis media przed się, Zatamowałem Sursum innych Oma, Stowe Quispiam fato do Swego Senica Lierowane. Założyłem ieszcze szczegulną

Factorum remoram, Liberum Veto? y z Protestacyą wyiechałem, ale nieuważyłem á loco
sonilij, iako więc zawsze praxis niesła, kto chciał Sejm zerwać, zaraz cum Sonitu
głosu swego, y sam evanuit, Ale na ocz perscrutacyą dochodzić Intencyi Moich,
iakich motywów własney extant vestigia, gdy w Dzien do Instiłu Marszałka Lowelskiego pi
sanym, subscripsł publice Veto aby przywrócić Autoritatem, to iylko nie do Smaku, Sprzeczne
że Założyłem Kondycyą, aby Kopa chciała wejrzeć w te punkta, które publicè reflexionis
podał miałem, aby pomiewasz po Elementach Konstytucyiach inualidá legum kwasiła,
o Skuteczniejszym pomyślić Sposobie nesiant Familia. Lecz y słuchać nie
chciano Vicariam Wolnego głosu literam, y iakoby ta Sama malorum ignorantia
mogła być pro remedio Złego, wtedziano że aurem sui memoriam relinquunt,
quá ex vero Originem maią, to in publicum proponować miałem, na co Urzędy
privatim uspokoiemy cum gemitu, a rzadko, który śmiał zastąpić głośno, czyli to
iuż Sensum mali detrahał swoią złemy ztąd pacyencyą, flagella panati,
Wzrok zbytnią y Servilis demissio, etiam Regnantibus fatidice. Kontrakt Kilky
Kopa y niby Interesya Kubow Zobopolnych, Lacka Inwencya, w Ktorymże wypełnio-
ne Punkcie we Wszystkich prawie jurata Decorum Militaris territus, Skwierdzona
tot Clausulis Sponsio Cluditur, Spisane Prawa tineas pascunt inertes, a Kopa
Samą iuż niemal karmi nadgiely, Rust tempora Legum egimus, y od Tysiąca lat
na co Przodkowie Nasi krwawe prace całey siedmi Krzyż Niemieckiey dostawała
Kroku. Oyczyzna nasza, y złączone w Krzyżakach Tatarzy Subiecta, teraz iuden
z dziesięciu Germanis Circulus tak nas Scisnął, że wolno poddańcy Kardi-
Inalskie iakoby iuż był Annibal do Portas Kiedy Saxowie na granicy Zada-
nych Libertati razow, rzecz ieśli delikatna Wolność, á dopiero Sey pupilla,
Kopa tak enormiter lesa, że nie widzi co w Ulpeborku, y w Bierzach formuie, y
stanowi w głowę y w brew wolności. Woyna Szwedzka wzniecona, y Chlebem
Kopey sustentowana y na nasze Sprowadzona Kanki, Alienum pinu Honorio
in Vita Servire Sedit, y gdzie ieszcze cokolwiek zostawiła Saska licencya, to Sobie
Usurpuią in Primum Zwycięstwa, Jura Belli, Distributiva Vakanowo Postkid,
y Opisanemu de Terrigenis Prawu Koniuszostwa Wkslitt. Kolaują decorat,
przeciw Kopey Praetiones graves in Kempnik: Mastes iakie Wystawiaią Krzą-
tusy. Nuż dopiro per Catenam, Kronicyą na Warcie ulá Bechlinga unistawiać
muszą, primel Sapio Nina, y niby u Scjana iakiego, etiam Jamiborius ejus no-
tescere habebat pro Mgco, złoż iylko podobno choyney z ski Zaniskiey pochwała, że iden
Vakans partibus in Omnes, est pluralitate Krzywi lejoco, niżergoż Kolleżyi nuca
Semina, Dignitarstwa, y Urzędy przy dawnych Władzach, y Prawach obligowano
się konserwować, á przeciż Instiłu Marszałka Wkslitt: y na Potokach non patibur
Oko Zaniskie. Też same ministeria deklarowano manutenere społecznie, a
przecie w Wkslitt Acheronta ruszono, aby iylko przetomai te naypierwsze Wolności

Fulcra, Pacta, et Fœdera z postronnemi Zazwy ponowić, y utrzymanie z Nimi Zakoniu, czynić Assekurowane, dla nayprzewrze Studium takowielkiego pożaru Ojcowe pacem, od ktorey Rus tak nieberpiecznie Vicinus tenet Hostilegon? Do postronnych Narodow y Państw Szlachty bene Zaffectionatos obowiązano się powtki, ar oto pod Imieniem Ablegatow y Exzydentow Polskich Saxowie po takowielu Dworach abundantur Characteribus y Polskim illudunt Interesom. Cudzoziemcow na Indigenaty nieprzemowoważ, przecież iednak omnem movit lapidem Ktotoluwiek P. Heminga w tey konkurrencyi Secundnie tychże cudzoziemcow ad consilia Status nieprzyzważ, a Ci iednak primat Stapio Communitopio w Nayważnieyszych Sprawach nayważnieyszi Consiliarij, nadzwyczaiem prawie per Subsidium Consultiz Pontifices. Iwandye z Polskiego, y Litt: Narodu powinny być a tu z Kardynałow, y Drabantow Chartesparonis, ktorych po Kynkach, y Ulicach licentiosa manus. Dom Nayiaśnieyszego Antecessora, circa Jura miał być inviolabiliter Konserwowany, aż oto w Peformature Deptano, Sacro Sanctus et Fauste, gratitudinis monumentum Reipub: Odebrano. Czatica militia Lwi Poddanych Nasych, y Nas Samych fortun, sanguinuga, y Alcybem Kptey przez lat kilka trzymana, deptała immunitatem Dobr Ufzystkich et nihil tam Sacrum, czegoby nieprofanowała Saska licencya. B: militis Diomedis Eques Burinni, Arao dementes. Znośnieysza wspomnieć na Szwedzkie, Moskiewskie, Kozackie, Tureckie obrucicielstwa, Tempora signant Iadiorum Roma malorum? Na Swego Zwyczaiowego Zołnierza taki rigor, y z dwunastu Zasłużonych Cwierci rekompensa? a takowielkich rabunkow y Extorsyi Saskich Quous ipsere do tąd bez satisfakcyi. Progowanemi na Woyska Saskie Millionami, nayważnieysza by Kpta Woyny utrzymać mogła. Dobr Ekonomicznych, y Zup Solnych Administracya cudzoziemcom, y Zydom powierzona, podziwienie podaie Materyą, że tanta fides in Israël. Stoi to się na szele Samym Kptey Stigmata, et standum est dicta Cicatrix, ktorą lubo każdy widzi y cierpi życzyłem iednak pokazać palcem, y kiedy in legibus parum Prudij miałem, o skutecznieysze prozie remedia, czemuż y słuchać niechciano tey Propozycyi, ktorą słusznie do przywrocenia Activitatis założyłem za Kondycyą. Ten kedy Seym zerwał, kto potargał inter Vitium et Libertatem Vincula, kto y myślić nieprzwolił takoby mogła restitui, prawa Złamanych integritas. Zaczym manifestuię się przed Bogiem, Światem y Kptą Zem nie iest Authorem Zerwania Seymu, honoru, innocencias y życzliwości swoiey do Oyczyzny Zandorem, podaię pod rozsądek Kptey Judicat Obie inter me, et Calumniam.

List Ichmci P. Sapiehow do K. Mci Augusta II. przed Zerwaniem Seymu.

Ktory fortuną, Zdrowiem, Radą, manu et pectore, Imię, honor, y Dostoieństwo W.K.M.ci
P.M. Zastawialiśmy, zdobili, tutabamur, in profundum teraz Calamitatum pogrzęźli,
Hebili sandu odzywamy się W.K.M.P.M. Wyprzedzili nas z Domowych Siedlisk, fortuny,
y Subtancyi Naszych livor, invidia, alieni appetitus. Od Warrawy arcent mine, dissi-
dańcę, territamenta insidiæ. Aże non ex vano motu, dowodne tego w Kokuthowych
documenta, Judrulitas zatym in Sanguine Pro Militari Stanu, radzi niemamy z Dro-
wien uchodzić in evidenti periculo, dat Nu to Sam Pan Bog Inwyley: Spem constituemus
Vos in una Civitate, fugite in aliam, Nieudawamy się iednak do tąd tam, gdzie despe-
rationis procella pędzić zwykła, Zarzucamy do frasu in dei tempestate in Patris littore An-
choram spei czekamy W.K.M. zlitowania, ktorego Nicaia in terris potestas etiam Ventis im-
perare powinna. Osądź W.K.M.P.M. in quo peccavimus? y ieżeli Ichtyo pochwały go-
dni morum correctores, sine Lege, sine Lege, sine charitate operandes, Ktory Zabrawszy
na się Magistratuum Nomen, pro libitu, et libidine, ferro et rapinis grassando, jus omne
Confundunt manu. Niech iest wolno Gdzie ozwać się miseriis et oppressis, ktoym ni-
hil nobiscum commune, niech Gdzie Czamen, czyie się na kim spolik Swiecy, merabis
dlaś, iako to ferri może? a przeciw do tąd dissimulator. Aże tatuiey Ichtyo P.C.
dzą fortuną, y Subtancyą illudere, tak powadze W.K.M. iako et publice tanquillitati,
a nieżeli Nam ze wszystkiego obnażonym dłużey pacyentować. Supliktuiemy W.K.
P.M. aby prożba nasza znalazła respekt y miłościwe wzięcie W.K.M. y ta Suplika,
wktorey, Jachnymas effundimus, tanquam non aresicat folium zawiązana, Salutemy
przytym waleczną Rękę W.K.M.P.M. zostaiąc wiernemi Poddanemi.

Kazimierz Sapieha,
Benedykt Sapieha.

Mowa do W.K.M.ci Posłow Ziemie Bielskiey 1702.

W.K.M. Wdzięcznieyszym Swiata Polskiego Zamiarzaniu, tak wiele Solaiy
Natura Wolności wolnemu Narodowi udarować chciała, iże bez Strachu, bez mu-
ry, y tributu, co inne mniey Szlachetne u Siebie maią Narody, Electom Populo, wi-
nnym Poddanym u Pana Swego facilis patet Accessus. Ktory non alio motivo
conciliari powinien, tylko ne videretur Militas Principis Spoliata amore et Venera-
tione, spoliata obsequio. Tey Ziemia Nasza Bielska, uchodząc przymowki Ata-
wia Nas przed Tronem W.K.M.P.M. y przy powinszowaniu, długo letniego Panowa-
nia, y szczęśliwego nad Nami Panowania, in Vim homagij, nie więcey nieprzynosi
tylko Fidem, Libertatem, et Veritatem. Fides wiernych Poddanych nie inna iest
tylko ta, ktorą W.K.M. Panie chcemy, Poddaństwu unżone, wierności nienaruszoną
y nigdy niepodeyrzaną, iako z tąd Stuła Królom Panom Naszym in prosperis et
Adversis constantissime Zachowaliśmy. Libertas injure velandi fundujące szczęść
w Sobie krotką, a słuszną, Sentire quæ Velis, dicere, quæ Sentias Zawierającą

Energiq, iako wierny katolik Spem ponit in Salute, tak in Fridio W:K:M: P:M: że
oney rucze niedopuścisz fiduciam pokłada Salutarem. Veritas ex charitate pochodzą-
ca, lucem amat Veri, y zakolwiek in Principe widzi devium, niechcąc, ycieszy Regi et
Reipub: nocivum, przestrzega. Ależ trudno ukrolow o Sługy y Przyiaciół takowych
ktoryby vera proferent, a nie ukontentowánie in Populo, bo pasim Assentatores
tylko specioza placita reprezentuią, Amici in Obsequio, hostes in Admirę, zbiór tylko
per jacturam Reipub: luctantur gratias et utilitates. Dlatego krolowie często
niewiedzą, quid in orbe terrarum validum, quid dignum fuerit nieuwiedzą co mol-
litur przeciwko nich? Dlatego bywali niektory tam Curiosi Principes, że sami
sub ignoto habitu chodząc, y słuchaiąc Populi Sensum, et judicium de se explora-
bant. Non aliò fine Ziemia nasza tylko vero ku W:K:M: P:M: a more et obse-
quio, nie złymi ktorzy są malevoli, ale ktorzy faventes Mitati Jego łączy się
cokolwiek słuszy in Populo nieukontentowánia, dla skutecznieyszego, y wcześniey-
szego gubiwania malis imminentibus zabieżenia, ut Salva maneat membrorum cum capi-
te Suo competentia, supplex in libro donosi. Oraz za wybonaną Laski Woyski Cudze
ziemskich ewakuacyą, ktora po primadeymowania fuit obiit Ziemia nasza tot
perpetua malorum, iako W:K:M:P:M: nayuniżeniey dziękuię, tak ieżeli teraz,
semiplenie wypowadzone, abyi W:K:M: ex amore paterno wiernych Poddanych Suo-
ich ab exercitu insolito et nunquam expertus wcale uwolnić raczył, pokornie
Supliku ie. A na zaczęcie Mitu W:K:M:P:M: etsi animis, armis, opus fuerit, Vi-
tam et Sanguinem przy Dostoieństwie Jego fundere Stanopolity deklaruie Cchotę;
Illa eteni m Beata Reipub: ingua Princeps obedientiam in subditis, et in Prince Pe
subditi amorem inventunt. A że drugie non minus in competu Zostaie obstaculis
ktore Seymowi nastepuiącemu grande minatur periculum, nieuspokoienie W:K:M:
Lowinczi in orientem obroconey latinicium, gdzieto nulla fides nulla Justitia,
nulla Libertas, sed pereundi licentia, do ktorey słuszne W:K:M:P:M: illud Prophe-
cium indonare meretur: Ubi Es Amor meus, ubi est timor meus. Aza taka ma być ku
Pánu fides, taki Poddanych posłuszeństwo? taka in libera Reipub: Equalitas gdzie to
par sup parem, niema mieć potestatem, ale iednego Krolewskiemy liberis suffragijs
na Throne posadzili Pana słuchać powinni. Ziemia tedy nasza vexatum exinde
trahens spiritum, uważaiąc Sequentia mala a nay bardziey Populorum de
connivencia Mitis opinionem, do Tronu W:K:M: pokorną niesie Supliką, chcący
W:K:M:P:M: Cognatam habens Solo Potentiam, nischilo interponitą Regiâ Au-
thoritate, ale też Justitiæ Severitate compescere dysolutos. A na ostatek za-
służoney w Oyczyznie Familij Veta ponie, żadney bowiem Krolowie godniey-
szey y pieknieyszey Tronu swego nieznoszą, nie osoby, quam illam Corpo-
ris Servatos. Cheicy W:K:M:P:M: wcześnie przed Seymem Zaczętym a Skut-
tecznie Rzeczy wzięć przed się uspokoienie, aby owa niepasta przymowka: Cuncta

Discordijs Civilibus festa Nomine Principis sub Imperium accepit. Ale Ziemia nasza nieiakowey bydąc Opinii, trzeą poktada Nadzieię że Wdm.P.nm. cina felicitatem Imienia swego assumeo Bożani bonitatem za ktorą pewnie Kśta nasza mevelit lacertos, et Benedictus Libertatis reviviscet, gdy Wdm.P.nm. Decheop. być Vrsus Pater Patrid, Semper Augustus, Censorq, bonus, morumq, Magister, Tutor Opum, Vindex Scelerum, largitor Honorum.

Votum in Senatus Consilio JMX Mikołaja Święcickiego, Biskupa Poznańskiego w Warszawie 2da May 1702.

Jako radzić, co czynić, y mowić in presenti lamentabili statu Reipub: confusa mens explicare neve nemoże JMKPnm. A naybardziey złod, że Consilia Cama vilescunt, y tylko sub Censuram interpellum podaię. Ktmy prosić libitu et affectu Jlumárzą Wdm. dobre Rady, a złe za dobre, dla tego confidencya Wdm. Dobrodzieiitwa nasza ten vacillare musi, Żal się Boże, że te Zrządzenia Semina Diabolu gore wzięły, Radzielismy po Zerwanym Sejmie dwu Niedzielny Sejm, zaraz złożyć, aby Leopub: integra Informaconem wziąwszy de Intentione Wdm. Szwedzkiego od Posłow Naszych, an pax, an Bellum, Consuleret sibi, dawalismy rationes, że Posłstwo nasze maiono ponderis będzie, kiedy obaczy, że Kśta integra in Consilio zostaią Woyska gromadzi, Auxiliy Jemu przypowiada, Aukcyą Jego czyni, Zadatki na Zapłatę Uchwala, pewnie tak facto Zostanie in via reflexionis, quid tentandum? Videtur Nas et Certare pares, et respondere paratos. A zatym pax honesta, decora Wdm, utilis Reipub: sequeretur, ktora zawsze Consilijs bono Aspeo fors bywa stabilio, utiliy Reipcd. Żal się Boże, że to Salubernimum Consilium rozradzone, y od Wdm. nieprzyiste, kto to zrobił, kto rozprał, da Bogu ciężki rachunek. Recenti memoria luctabamur, przez lat więcey niż 30. continuis Bellis cum potentissimo Oriente Conaque omnes Reges tremuit, Nowis Viribus sine omni Externo Auxilio, co Rok acceptą Clade ignominiosę recedere a finibus Nowis, tak potężny Nieprzyiaciel muiał. A ieszcze nie wspominam, tak sławnych Chocimskich, Kałuckich, Zorawinskich y innych wielu tryumfow z Nieprzyiacielą. Teraz quid comparabo potentiis, y iuż in quo statu Zostaiemy, sine Consilio sine Armis zamięszani, y iako bydlę, Czekamy prawie mere pecudum, rychło nas ra Łaski brai będą. Ira Dei. peccatis exigentibus Spada na Nas ubiią gemitus, timor, et tremor, gemitus pauperum, lachryma Cheerdotum, Servorum Dei ploratus, Deo dicatarum Monialium inveniet Secretum u Boga audientiam. Znayczie Pan Bog Authorem malorum, et vindicabit pauperes a potente, cui non erat adjutor. Co czynić, y iako radzić Pno Senatus Consilium co mowić ma? o przypowiedzeniu Woyska Służby, o Aukcyi Jego, o Zadatkach, mowić absolutę, iest to regnare pozwolić, bo to iest Libertatis fundamentum, nie ad Senatz.

Consilium pertinens ale ad totam Rempub: Seym by był dał temu Wszystkiemu medellam, który dotąd służby się mogł y słusznie, nasłuchaj się każdy może, iako po Woiewodztwach, po Seymikach, po Bankietach, y drugich mieyscach, iakie na Senatus Consilia nasze, inwektywy, Inuidye obrażne czynią, że my omnium malorum Causa, pochlebiamy tylko, prawdy niemowiemy, prawa łamiemy, mowić się może, toni timor, nitus pugnæ. Etsi vera dicí debent, my Senatores nesteśmy Rady WMM. prawda boiąc się; ale my tądzić tak powinni, iako Prawo każe non solvere, sed adimplere legem. Quid tandem juvaminis lamentabili Patriæ in tam stricto et tremendo casu podać expedit? Ja innego nie nadzieię, tylko iedno Rzpolite ruszenie, któremu dać optionem, aby na mieysce naznaczone zgromadzoney się Viritim albo wyprawy ex facultatibus swoiey Sobie, albo na Nieprzyiaciela suis Viribus popędzie. Jeżeliby Viritim, to potrzeba ogólne Woyska zgromadzonego mieysce naznaczyć, żeby iedno drugiemu in occasione ręką podało. Jeżeli zaś wyprawa będzie, to służba Sub Regimine JchMMPP. Hetmanow być powinna. Woysko nasze każdy może czym prędzey aby JchMMPP Hetmani gromadzili, y na Granicy Litewskiey Obóz zatoczyli, ungentissimè, et quàm citissimè, Listami JchMMPP. Hetmanow żegnanè. Do Swarantow naszych WMM. racz napisać, że Pana Olivenota Violantur, aby iako Fidejussorowie ciągli się o to. Wchodzić zaś w Soliguacye cum Externis Principibus inwicia Rzpcią nietylko niewadzę, ale się przeciwko temu protestuię, boć te Soligacyones, które się działy za przeszłey Wojny per Senatûs Consilia, nietylko nocuerunt, Reipcæ, ale exercerunt, bo Prowincye tak wielkie poginęły do iednych, do drugich korony, oddane, aby Krolow Nam prolibitu suo dawali; wspominaj, y dalsze abusus, tremor każdego occupat. Moskiewskiego Poselnika odprawić, y traktować dobrze, o Koligacyi z Nim, chiba na Seymie mowić obiecaj, kiedy będzie integra Rzepca, natenczas o tym mowić, będziemy. Interim far Moskiewski listami Swemi nasłuchaj y wywierzą robi Nieprzyi. O Seym zaś rakonay przy WMM. humillimè Generalne, meâ prosz, in hoc Unico Consiliorum Theatro Salus Nra, y WMM. honor, et gloria consistit. Jeżeliby zaś ta zawzięta Impreza JKMM. Szwedzkiego effectuari miała, żeby tu pod Warszawę z Woyskami Swemi ciągnął, y WMM. do Krakowa retirować się musiał, aby wprzód niż Nieprzyi przyidzie, Copy Swawolne Warszawy nieturbowały, uprzasz WMM. o Commendanta, któremu Wojenskiey Piechoty przydawszy zlecić, aby in Securitate od Hultaiow Warszawę trzymał. De reliquo niemasz comprimerse dolorem Śmierci JMPKi Krakowskiego, f. Jabłonowskiego JMPKi y tu widzę za grzechy nasze karę Bożą, bo Pismo mowi: Auferam â Populo virum fortem, Virum consilij, prudentiæ et timoris mei. Co się prawdzi in sensu tak wielkiego człowieka, Vir enim erat Bellator, ad adolescentiam suam, Wielkiey bogaźni Rzpltey, Amantissimus Patriæ et Libertatis, godzien prawie

Za tob żebyśmy po tym chodzili. Jeniczgo N. M. K. prosz, abyś W. K. M. Delatoribus o mnie male loquentibus wiary nie dawał, bo Ja nic mniejszego nie mowię, y nie czynię, tylko to, do czego mię powołani officium moie, et quod fubet pro fide, Orthodoxa Catholicâ, pro Libertate, Patriæ conservatione, hoc loquor palam, klepo kę: nie, ani trzepiąc ostrym Językiem wielkiego Imienia W. K. M. Co się zaś mowy prywatnie de rebus Paulowali fundmel należących, o to się gniewać niepotrzeba, bo dzieie się to pro salute animæ mee. Co tak sublimi Judicio W. K. M. oddawszy, Pana Boga proszę, y prosić nieprzestanę, aby avertere raczył, et non secundum peccata Nra, sed secundum miserikordiam suam dirigat Sr W. K. M. ad Operationes proglorie Magni Nmis sui &.

Respons J. K. M. Augusta II. na List J. M. P. Kaphata Leszczyńskiego, Podstarościego W. K. Generała Wielkopolskiego, Nowodworskiego &. Lwów d. 30 Iunii 1702.

List Up W. albo raczy Manifest Jego przetłumaczony po Polsku, y rozesłany po całey Polszcze, oddany mi iest na Samym wyiezdzie. Samegoż Up W. to nadzieio Zostawuiemy kto fomentował od początku panowania Naszego te Nierządy y mięszaniny Litewskie. Przypomnieć sobie Up W. iakoż Nas często Polszczyzną wespół z Nieboszczykiem Kazikiem Wileńskim [Muszką Hetman Polny Litt.] y iakoż Up W. na ten czas był animatus przeciwko Domowi Sapieżyńskiemu, tak dalece że na ostatek tak się zawziął partes przeciwko sobie advertere, że z tego wszystkiego te Złośne konsequencye wyszły suam originem, nieprzeczemy temu, że Up W. przekinguiąc się na stronę Domu Sapieżyńskiego podczas przeszłego Seymu, przyłożyłeś wszelkiego starania, żebyś Ich do Warszawy sprowadził, ale też Up W. byłeś świadkiem, z iaką aplikacyą y uszczęśliwą pracowaliśmy, abyśmy Ich uspokoienia, spodziewaiąc się tym sposobem pokombinować Litt. wszystkie Zamięszania, y bez wątpienia Successus respondisset Intentionibus Nris, gdyby Dom Sapieżyński nie dorzucał był wszystkich Naszych Polskawych Proporcyi, iako też y miedyacyi Listey oddalaiąc się aperte Protekcyi Króla Szwedzkiego, która iuż podobno przyięli byli, nie żeli miał Traktat Zaczynać się. Niechcę differere y temu, że Up W. miałeś dobre Intencye facilitandæ pacis w Warszawie, ale przecię Up W. pozostałeś tam bez wiadomości naszey, y zlecenia, że Król Szwedzki we wszystkich Konferencyach dawał nam Titulum Regium, tego nietrzeba tak bardzo exaggerować, bo bez tego niemogłby się Traktat ani zacząć, ani skończyć. List Generała Guldenorter, w którym wypisywał Królowi Szwedzkiemu exactam relationem, quid Statûs iest w Roku Naszych, gdzie Up W. takiemi mianuie terminami o Nas że z Nich clarè patet Correspondencya Up W. z Nimi miana.

Mamy ieszcze y List pisany Ręką Up W. do Wielmożney Woiewodziny Tęczyńskiey

Słowiański[ch] ktory wiec pokazemy Up W[ci] oraz z drugim Listem, teyże Woiewodziny pi:
rzanym do Podskarbiego Litt. w ktorym Liście Wiel. Woyna Szyrycka meritum
czyni Up W[ci] u krola Szwedzkiego, że mu Jego Przyiaciele wiernie, y dobrze służyli
w Wielkipolszcze. Dał Nam Bog dobrą pamięc, przeciw tego niepamiętamy, że
bysmy mieli Zakazywai Up W[ci], żeby Szwedow przechodzących przez Wielkopolskę
nie attakowai: Procz tego trzeba było differingere, et examinare Circumstantias
temporis, bośmy niemieli konferencyi z Up W[ci] tylko przed tym Traktatem, pod
Kadzieyowski czas Imem Kardynał Prymas z Nieboszczykiem Starostą Krakowskim Wydali
Załuski Uniwersały do Litwy impediendo hostilitatis omnes Actus przeciwko Szwedom ale po
Zerwanym, y niedoszłym Traktacie, wszystki rzeczy inaczey obroc[ić] się powinny
były. Ale y wten Czas niepomnieliśmy, żebysmy mieli Zakazywać Up W[ci], żebyś
niemiał quidquam intare przeciwko Szwedom, ale to dobrze pamiętamy, Żeśmy
Zakazali Up W[ci], żebyś iako Generał Wielkopolski nie konwokował Szlachty przez
Wyiściem naszych Granic wiec. Czyniąc krzywdy Up W[ci] Wielmożnemu Panu
Malborskiemu, wkładaiąc na Niego imposturę, iakoby on miał radzić Woyne
przeciwko Szwedom, daleko odległe! y owszem rozradzał Nam, rożnemi racyami
Żebysmy tey Woyny niezaczynali: Nie z inszey racyi targnęliśmy się na
tę Woynę, tylko puro Zelo, Żebysmy Zelyk mogli reducere ad Gloriam Autem,
w ktorym przedtym zostawała, maiąc po Sobie Pacta conventa, Co y Senatus
Consilium, Które tak wielu Senatorow podpisało approbavit, y tak Ekadziemy,
żeby się to było nadało, y Kola miałaby z tego niemały pożytek, gdyby ten
Szwedzki nieznalazł w Polszcze tak wielu Przyiaciół do ktorych się przyłączyli
Parizani Francuscy, ktorzy niezasypiali, aby nas byli impedijsent dać sukurs
Cesarzowi, iako Elektor Saski. Kilka dni temu, iako Woiska Sty Krayno-stawskiego
Polecki przyprowadził Więźnia nazwanego Selecki, ktory był posłany od Sty
Bobrowskiego [Sapiehy] do Podskarbiego Litt. [Sapiehy] prosząc Go aby się
miał do Pokoiu, bo inaczey zostawałby w wielkim niebezpieczeństwie Życia
Swego y Sty Dom Sapieżyński byłby zgruntowany. Ten tedy będąc wzięty pod
Częstochową, czynił nam także relacyą, ktora to utwierdza, że Up W[ci] n agebas
hac sin cerimonie przeciwko Nam, iako Nam w Liście swoim wyperswadował
usiłuiąc, czegośmy się nigdy po Up W[ci] niespodziewali. Ten religuo zatuszmy
wielkiego, co Up W[ci] pod ten czas ponosisz, niemożesz Up W[ci] temu lepiey mieć,
tylko ustawiczną szczerą applikacyą pracuiąc circa restauracyą pacis publicæ,
do czego y My przykładać się będziemy wszelkiemi siłami, y możnością Naszą.

List do Jeymci Pani Słowiańskiej Woiewodziny Łęczyckiej od
Jmci Pana Podskarbiego Wk. Leszczyńskiego z Lydzyny.
26. Julij 1707.

Daię się winien zem niepisał bom pisał do tych czas niechciał według owego, to
nieprawda, com pisał to prawda co pisze, niemogąc nic pewnego pisać, a co moment
spodziewaiąc się co pewnego Oznaymić. Wtedy będzie Pan Bog pochwalon że za
iakokolwiek pracą moią stworzyłem się oczy y iuż ani Xże Imp. Dobrod. ani Iachowi
zdanachy na Pláz obwiły się na Niepryt naszych. Gdano konieczni zaczę-
pić Szwedow w 14000. Woyska Cesarskiego, aby głupią dywersyą na naszey Ko-
rze czynić, ale się wto potrafiło zdałka czy Zdrayca z Korgusiatki Koło
Poznania Uczyniwszy, rozłechałismy się daiąc przestrzeń Szwedom, aby tym za-
sem nasze Woyska przeszli. Na dzień Wodnak 9 Augusti wszyscy do Cho-
rągwi stanąć mamy, mila za Kaliszem pod Chełmcami, y tam daley, co Czynić
radzić. Wszystko Inowrocławskie Ięczyć się z Nami chce, y Ziemia Wieluńska,
odpisałismy dziękuiąc, odłożywszy ich pod Kalisz niemogąc teraz nic determi-
nować, zapatruiąc się takim traktem pokoiu Szwedzi, gest bowiem Nadzieia że
z Naszych Woysk tym traktem pokoiu co Sasowie, Ksiestem. Imp. X. Poznański
Suffr. Gnieźn. był tu w Wielkiey Konfuzyi w Obozie w Niebytności swoiey, y niebez
pieczeństwie Życia. X. Archidiakon. P. Vidy Małborskiego Archidiakonskiego
Takoż szczyciem, że przestrzeżony niedoiechał do Obozu, niczym nie po wszystkich na-
miotach przy nayspiesznieyszych Nowach zdobytemi Szukano go Szablami na Za-
bicie, przypominaiąc że Seymik zerwał, y takoby teraz pinigdze na Seymy przynieść,
Owo zgoła wszystko się obrociło inaczey z łaski Bożey, y Xiąt Imp. Dobrodzieiow, y
moią niewinnością iako Oliwa na Wierzchu. Szwedzi iuż minęli Leszno, ale się
dużo nadprzykrzeli, y coraz to bardziey poczyniaią. Co daley będzie czekay Wmć
Dobrodzieiko iako Nas Pan Bog mieć będzie chciał nieomieszkam oznaymić,
Niepisałem tak długo, bom nic pewnego oznaymić niemogł, a teraz cztem &.
P.S. Imć Pu Podczaszemu pSyn: Serdecznie, y uniżenie Stanami, Zaklinam
moią Dobrodzieiko na wszystkie łaski Wmć. aby to Probostwo o którem pisał
y prosił Xdzu Swinarskiemu dostało się, niebez fundamentu prozy, wzrok to Benedyktyn z Lubienia.
mała rzecz, a wiele Xiu Imć. y mnie będzie pomocno. &.

Zaphat Legis Ayno Pd Podskarbi Wk. Gene. Wp.

Respons Imć Pu Podskarbiemu Wk. na List od Imć Pa Wody
Małborskiego Archidiakona z Warszawy 13 Febr. 1702.

Dwa Listy Wmć Pu czyrzkim napełnione Żalem, ieden in Originali do Wmć. drugi
Copiam do Zacnych Wdztw Wielkopolskich pisany, z niemnieyszym Żytem
Żalem, kiedy Wmć. szukaiąc Compassyi Im publico Mnie provocas in arenam,
y per ruinam meam, swoią chcesz wystawić niewinność, y bez racyi dowodu y
naymnieyszey Konwikcyi tak ferreo stylo nastąpiłeś na honor moy, Zapomniawszy
że non est idem liberè dicere, nec scribere quod Convitiari. Skarżysz się Wmć.
że Zabrana Wolność liberè sentiendi, et dicendi, a Sam abutorem kiedy nowego

Sobie Urodzeniem, Godnosciq y Zasługami Concivem, et Senatorem własnie chcesz poddaj, in Victimam publicam, sui obtegens, in alios criminator. Niewstyd Mnie akcyi moich, bom Ich y Oyczyznie integrâ fide podwiesztuzył a nim był Accusator Fratrum, ani Inquisitor tych Dokumentowna Wnpiśkâ, to Sobie maią pro Regulâ Vitæ, neminem ladere, honestè Vivere, Jus suum cuiq; tribuere. Do pierwszych dni panowania Iktm. do tego konca omnimodâ applicaône prowadzi: tem rzeczy aby były pacata et tranquilla tempora Reipcl, czego Swiadkiem Upokojona plaudis medijs Scy Syqq po przeszłey ekcyi aliji flammas et arma Vibrantibus. Nieradziłem nigdy Woyny Szwedzkiey, y owszem byłem contrarius z pewnych moich Konfederacyi, ktorą mię testimonium Potrzebie w Responsie do Wnpiśkâ ewincit; a na co culpare Wmć chcesz Consilia mea, kiedy nadto po Zaczętey Imprezie Inflanckiey, zaraz in recenti walne Warszawskie Senatus consilium nastąpiło, y naktore się prima Nota in Lepcâ pisała, nietylko przeciwko tey Woynie non reclamarunt, ale oraz propriis Vicribus oney prosequi pozwalali Iktm. kôe adjecto, że tuitionem Sacræ Personæ Iktm, et limites Regni Ichmść Pść Wodzom committerunt. Ide daley do Objecia w prowadzenia Woyska Saskiego do Litwy, y zwinienia Woyska Litt: Wiadomo bardzo dobrze Wmćiu, com Ja uciepiał dla Imienia Domu Capieżyńskiego y tak ciężkiey Sustynuy Inwidyq od Panow WXLitt: Zaczętego Ognia Domowego Zaraz po Śmierci J. P. Krola Jmći Jana III. animpodniecał, animpodymał obawiaiąc się, gdyby niebyło ognes Supposititi Cineri doloso, y owszem oko to ugaszenia, y uspokoienia, tak czynitem compensco Senatus fidem et conscientiam Wmći invoco. Ale kiedyna mnie we za grzechy Nasze Nieba hoc tentatione mało karać chciały, encipit flamma in Incendium, y reszcze pod Brzezanami super Oppressionem Rii quę rutaBundæ nobilitas WXLitt: implorandę Protekcyą Zaiścia, one sobie mię Inocio, et consultò zrzednała, y Sama Woysku Krolewskiemu drogę do Litwy ustrowała, iako o tym extant in Manibus Iktm. authentica Instrumenta z podpisem ręki Iktm. tam exclenatio quam et Equestri Ordine. Potym bliskę Grodna in Armis we 20000 staiąquzy, przybrała do siebie Ludzi Krolewskich, y naprzod Hussarskie y Pancerne Towarzystwa Ludo publico avocavit, a potym widziawszy, że Rycerstwo odstąpiło Wodza Swego, Kapitana y Patanckie Chorągwie exprotesto gravamine zwinęła. Pozwnai mi musisz Wnpiśan in re Veritate, boi był Ojcem w Grodnie, ziem ani wto wchodził, anim był przypuszczony do tey Transakcyi ex odio, iakoby plus nimio addictus Domowi Capieżyńskiemu, nad to per publicam legaonem ore Wnpiśka Woiewodzica tenże zniewyższego Pisarza WXLitt: expostulando Iktm, abym się do Litewskich nieswadzał Interessow, do ktorych Swego

Sekretarza Białozora substituerunt. A może się być lucce meridiana clariorinno-
centia mea, y poiąć tego niemogę, iako się to w Sercu WMPa zmieścić może, żeś
mi śmiał tandem imponere injuriam. Każesz pytać WMPa Cujus consilio upo-
wadzone Woyska Saskie contra Pacta et constitutiones, pamiętasz bardzo dobrze WMP.
że po postanowionej Cwakuacyi Woysk Saskich, pewna części onych do wystawie-
nia portu w Polonize juxtam constitutionem 1690. ex post Comitialis Senatus
Consilio odnowiona, y postanowiona była na które Senatus consilium iczeli
się niemyslić, y Sam WMPan przed wyiazdem Swoim do Chambutu pisałeś
się. W Konfederacyę Morkiewskiey nie chodziłem, ani w Bierzach byłem,
quod extra me, nil ad me. Expedicya P. Fixtona dla ustawienia Kupi-
ectwa dzisiejszego, ufacilitowania Traktatu, iako z Kanclarzy Saskiey wyszła
tak słyszę, nic nie wiedziałem. Laudum Olkinickiego, approbacya J. Ego
Augustus Rex approbo: I do Mnie należy? bo na to Ministrowie Status Olkinickiego
Olim sub Rege Lechia, Kozakow, y Tatarow, y Moskwy, iezdzic do tych Krai w
Polskie Przez Niemcy, ale do Calluvien Gottiam wprowadzić do Polski sub
Specioso Nine Amici Hospitii, et Societ. Niech da Bogu, y Oyczyznie spokoy na-
dalszy. Pan Pathul Czul wypraiwiony ab oppressa Nobilitate Livonica,
to wiem, że się uciekł ad Asyllum, et protectionem IKMPRM, Ukogo zaś
znalazł intimiorem admissionem, z kim zabierał Kapitulacye Sam o tym
może dać nayleprzą Informacyą. Atak krotko z prawdziwo kogo WPrzytkie-
go uczyniwszy Elucidacyą appello ad te Judicem, ieżeli z Przeświadczeniem Swoim
Ja ponoszę krzywdę do WMPa, y ieżeli Przeświadczeniu Jego Sumnieniu
Nie powinienem mieć restitucyą Idei honoris, Siedzący przez całe życie
może żadney ad hoc abrupta WMPsiw okazyi. Uwiodł się WMPan,
Jednym tylko rantorem, et non bene examinata causa, Mnie iakoby Swoim
uczyniwszy Delatorem, multos autem absolvemus si deperimus, ante
Judicare quam irasci. Co candidè wyraziwszy czekam iustum remedium
doloris mei do Samego WMPa, et in hac expectatione Zostawam.

Lespons na to.

Wprzod Cobie że WMPan do Mnie pisze, ktory na mnie ad privatos tak per
Emissaryos, iako y przez Listy egisti et Scripsisti. Gdyby do Mnie, y omnia Tra-
ctanda była zaszła tych rzeczy intimatio, uspokoiełbym się tak wiey, pora cho-
wawszy ich z sobą, nec in publicum provocasiem. Ale teraz Sam WMP. przy-
znasz żem się słusznie musiał według naszey Poznańskiey Szkoły, gdzie się
y WMPn na ten czas uczył. Qualis interrogatio, talis Responsio. Ja tylko
dystynkuję, że Ja śmiałey bo niewinien, WMPan zaś cicho bo swoich Proporcyi
niepewien. Daię wtym satisfakcyą WMPa, y fundamentum defensionis
ubi de Jure venerit, Sam WMPa rozsądzisz się będziesz, do których pisałeś,
że mamy argumenta, lucce meridiana clariora, na P. Bodzantowskiego. Ale Pan. na stronie

Non vult mortem peccatoris, sed ut convertatur et vivat. Imć Pć Iwinskiego relacya któremu producere miałeś wszystko niewspominaiąc wielu innych przez których Wmć robiłeś, y prosałeś Kondyduszy kto criminator. Znać że libere dico et scribo y nikogo non convitior, Exodym nie iest prior accusans, których ta iest maxima Quintment convinci. Dawnom iest znaiomy z Domu mego w Połocze, y subito niewyleciałem z gniazda! Przyszedłem ad merita Proavorum moich, przedtem per gradus honorum, rano Exempło wyćwiczony, nie stanąłem in culmine Bubo. Zaufse nie funera Panom ani Rotey niosący, ale prawdę Panom mowiący y prawdę Pana utrzymuiący, Concludo że Libertate non abutor, ale się Libertate składam, et pro Libertate stawam laceffitus, iakom namienił fundamenta Servili Zelo, abym co się woltwie nadało, y w Polszcze Sucadat. Niewchodzę in comparatum z Tobą Wmćpanie bo tylko distinctione Utor zetendan ś.p. Jan III. nayuiększy Dobrodzii moy był, któremum zaufse mowił co Patrzy debebatur Legibus, y niemiałem ullas accusationes tylko od Dobrodzieia mego, nieuzyniąc teraznieyszemu Panu Krzywdy pertot gradus honorum Approbowałes. Omyliłeś się Wmć Panie Cui obligens in alios criminator, bo samego Wmćpana culpa redarguit, Exody na Mnie innocuum sivem, probatum z Proavow moich, y swiezo o Związek accusatum, a in facie Reipcl Oczywistego śmiałeś, iako pokaży dowody, in actam peditiam meam ku Rotey fraudeliter Violare. Nasłnie się żal że zabrana Wolność libere Sentiendi et dicendi, bo u iednych rigorem Exwedem, u drugich laxem, medium non datur do mowienia, y iuż Sistema natym niezrzeszyliśw Stawa Rotey że mowić iako Polakowi niegodzi się. Że nieuwyd Wmćpana wielkich Akcyi Jego niedziwuią się bo się nidt y za Zbrodnie Swoie, gdyśią na nie odważy, nie wstydzi, non Sequitur inde że dobrze pytać co tey Polski oto, co mowić! Gdybyś Wmćpan nie był Accusator Fratrum to y Ja niemogłbym był nic ad Personam Wmćpana publicare, ale posłi Argumenta Wmćpana, coś pisał, coś mowił, na ustrzody miał rzetelne documenta, Convertore ad Dnum Deum Tuum, widz w Sumnieniu Swoim wszak probabo. Dobrze List Wmćpana pisany, gdyby to było Suppositum, czego mam dowody, że mię Wmć nigdy nie accusował, dlatego winien iezelim od Wmćpana non provocatus y usty, dzibym się laceffiere Ludzi niewinnych, lubo by sufficient in moderno Statu publico winnych prosegui. In victimam podać Wmćpana niechciałem, Sam factus Victima od Zazutow Wmćpana, niechciałem być persecutionis Agnus ad victimam, iako placidè Item panowania utworzenia toś sufficiat namienić Exatum Wmćpana na Pć Wdy Wileńskiego Kapieha! Oportet ut unus moriatur pro populo! Lingua tua mani festum Teffeit, a zaśz niecżyszko ca fructibus cognoscimus Wmćpana. Vbrigi ministerium Wmćpana przed się a cosz za tiego stało, Lazdy judicabit! Vszystkie Murzia Pierzchanow et Ministrorum statuo traxisti Wmć na się, a iakże możesz accusare Ministros wielkich Ludzi, od których wszystkie Mysteria, iako a Sapientibus były Absconsita, et revelata parvulis! Jezeli się niezdało, co się u Dworu działo, przeciś

Było oddalić się, et evitare tale wielkiego Invidyi honoru. Vsurpasti WMPan głowę, a ciężko cierpieć jusz tyrannam tą, która cała Polska ma o WMciach opinionem, Woyny Szwedzkiey WMPan nieradziłeś, a ktoś na nią Xcia JMci Kardynała, y innych na miano wiał. Kto Klejnoty na zadzie Hetmanom WXLitt: dworził, aby Woysko przeciwko Szwedom, iako sine Scitu Reipcl Zwinione, tak pomieszane pod Rygą było. Kto ostatek Piechoty WXLitt: co została była Spe na nowe Zaciągi przypowiednich Listow wyłudził, kto sam KKM. pod Rygą astitit, kto Paskula protexit. Bezy całey Polski nato patrzały, z kim ieździł, kogo przesiadał. Jeżeli WMPan na Konsiliarzow takich przyimiawiasz, dość nam w innych rzeczach winni ale w tym niemogę JchMciom nować, bom się tego napatrzył y namacał. — Testimonium Principio, iako Pana Veneror, ale by sequentur na WMciach aliud in ore, aliud in pede, Jeżeli opposuisti rationes przeciwko Woynie Szwedzkiey, tot actibus ią approbasti, że zdaią conclusi niemasz, tylko że est inducisti. Niemoia to wiem mi WMPan ale takiego świata opinią Składasz ią WMPan Consilio które mieli magna nomina podpisać, y przydaiąc, że ku Honem Personą Sacrą KJM. et limites Regni JchMMPPmciom Vrodzom consuluerunt. Tak nadeszło Panu Swiadczyć, quoad Securitatem Osoby Jego, ale ieżeli Senatu Consilium pozwoliło na Woynę Szwedzką, y approbowałeś ią i obiecą Kapcą, oto się Kata pytę, y pytaią Społu, ile gdy inter tot Magna nomina primus Pan WMPciá ruchuią. Przyznaię że WMPciam ex honore colligationis z Domem Sapieżyńskim czyniłeś co mogłeś pro Sapieżyana Domo, co ussą, że w Oczach moich invenibus vestes minus kabotyn uPá Kredytu y wiarey WMPan wszystkich rzeczy com napisał, że WMPciá attribuunt Sraz do Siebie tylko, które do WMPciá regulantur. To zdami się, że WMPciá przyznaią, że drugi raz po Zwinieniu Woyska Litt: wprowadzone Saskie do Litwy po Biżeranickiey Kompanii, zrąd invasio Ryżi emonit Pretatu Saluowania się JchMMPPciom Sapiehow, et induciłeś, że non denegauent Consistenyi w Litwie JMci Pánu Wileńskiey Sapiehá Spe Protestacyi Paryskiey contra desperatissimos siues Storeto Woyską y Woynę Szwedzką Zaczęły, y pospolite ruszenie wzburzyły, iako że JchMMPPciom Sapiehowie Clusi, ad ultimam, w którey JchMciom przyszli cooperanonem, niemaiąc co sperare przyszło Im nihil metuere. Kamienias WMPan ze wprowadzona Woyska Saskiego część do wystawienia Postu w Polondze ea post Comitiali Consilio, pisze WMPan że ieżeli się nie mylisz, y Ja się na nie podpisał miał, Uważ WMPan quibus Iudicium Actibus sub magno Ministerio tego, Byłem na tym Consilium, non requitur żeto conclusum com radził, Co stru Nas nieradziło tego, postrzegliśmy się bardzo dobrze w tym, y wiadomo WMPciá iako omnibus Viribus przywieść Nadto tego chciano, iako JMci krakowski Sp. Sabłonowski, JMci P. Wileński, Tyszka, y Ja, y tak wielu innych JchMMPPciom niepodpisalibyśmy się nato. Przypomni WMPciá Sobie y Protestacyą Xcia JMci kanclerza potym Biskupa krakowskiego Denhoffi w tey materyi uczynioną. Wymawiasz się WMPan że nie wchodził w Moskiewskie, ani w Bierzach Konferencye, quod extra me, nihil me, Czemuż WMPciá mania Wszystkie Ministrorum na się wziąwszy, żeby tego niebyło, niedopilnował, Ale za tym tym

Sao ktorych byłe krewni postany do strat poniesionych od Augusta

Ministeriorum Ludziom Wielkim odbierać. Abym się że czego do mnie nienależy zaburzował. Expedycya P. Fiztoma ze z Sadkiey Cancellaryi Wyszła, o miserarum y Electoratus nieczuie tego, tylko iedna Polska uczysta cierpi przy ubogich ludzi, krew z Nimi zmięszana, Boga o miłosierdzie prosi. Swadzi Wmć. na mnie Ministra Wielkiego Lauduum Olbinickie, iuż nato repowi Wmćpki, że Wmć. Omnia scisan eras, czemuż się, aby nieoppowiedzieli, chociby byt nie wiedzieli tak iako y Ja, Kozakow Tatarow Morskiey, do tych czas w dalszeze rzeczy niemaią. Pszesz Wmć. o Kozakach, Moskwie, Wiem że się woliwie, toć y w Polszcze, chyba że iuż Tato consiliorum Litwa do Rzeczy nie należy kiedy Ja przez to czy Senatus Rempub: czynięcy czytaż iuż Jey Nomen et data ram mutas. O Tatarach także Wiem, bo szambut koło Warszawy puszczaią, y

Uwiadka pod Warszawą

moy ubogi Kazon umie o tym powiedzieć, iako y Jeseno Warszawskie, Dzierżawne to, a to tam za własne moie pieniądze kupione. Zgadzam się z Wmćpanem, że folluvium Gotticum, a ieszcze y więcey przypadaią, że folluvium Nauticum sub speciose nine Amici Hospitii, et chcesz do Polski wprowadzić, niech Bogu y Oyczyznie służki do rachunek. To wiem że Moskwę nie Senatus consilium, które przy Mnie było, żeby folligatonem z Nią do Sejmu odłożyć wprowadziło. Ostatni Punkt o Państwa, przyznaiesz Wmćpki że u kogo iszego miał mieć intimierem admissionem, toć znaż, że miał radzić z Wmć., zkim zaś Zawierał Kapitulacye, odsyłasz mnie Wmćpki do niego, kiedy wiesz że zawierał, to musisz wiedzieć zkim, y dla tego non adequatum responsum, bo byś powinien, iako Minister temu przeszkodzić, iako Senator wigore Juramenti quicquid novivum averlere. Concludo Wmćpki ad me judicem, y do Inquisitorskiego appelluiesz serca, iezelim Wmć. restitutorem niepowinien tego, com pisał, kiedy się mi przez całe Życie żadney ad hoc abrupta nie zdarzyła okazyi. Jadę się, żebym był winien, per imaginationem, y pewnie by to, iako strzeciania restitutorem, gdybym był hujus levitatis capax, nie bydę provocatus tak wielą prywatnemi Listami, tak wielą Consiliami na honor y gardło moie następuiącemi, Wywiodę się Wmćpki dowodami. Iuż że się y Wmć. sam in consequentia osądzić musiał, do kogoś pisał, że nie do iednego tylko Woiewody, przyiaciół, czy postępiłby że Wmćpki Mości inaczey, choćbyś był maynie winnieyszy, nietylko niewinny, iako Ja, et hoc sufficiant że n. temere ago. Proszę Wmćpki, aby podobna do mnie korrespondencia vstała, medium uspokoienia Ratuszowskie, iezelim winien producantur dowody, Ja byle się czas otworzył, oducam, że Wmć. Scripsisti et Gesti, iako na Dorayą. A Wmć. comasz na mnie, żebym miał sampum powiedzieć, bo Ja ad Similem Sylum Litwy Wmćpki, y nikt z Przodkow moich, nieuwyczaił się. A teraz iestem &c.

Tegoż List do Ziemie Wieluńskiey

Oddaiących Libertatem et Nitem ad Consulandum Wmćpm oddaleny oppressus akumnijs innocuè siedzi, non procul à propinquis Prześwietnych Vdzielu moich do

Przeciwnie Pamiętney recurro Ziemi, nie o żadną prozbę Protekcyą, ale abyście WMPP. dopomogli, y z osobliwey Łaski uczynili ut Rpca intret in Judicio ad servo suo bo inaczey podeiwość moia, y Domu mego elucescere niemoże. Niebroimy się owego non loquatur Nobiscum Deus, ne forte moriamur, Opowiadaiąc ia, y Syn moy gotowismy, maiąc w Bogu nadzieię przy niewinności Naszey, że Nam to służyć będzie, przy Zarliwości Ku Oyczyznie, przy Prawach, y Swobodach tey miłey Rzpltey, Nolite follicitari esse, quid loquamini coram Principibus, dabitur enim Vobis illa hora. Bybym ia tak mogł a Natura Przodkow moich iako mię chcieć miał, et á mea propria odrodzić, gniatbym łatwą obrowę, że Podium accusat Machum Catilina Cethegum. Jpc Pan Woda Malborski Pappendeckli y Stary co takowieck się stało, y dzieię, author et Fautor, takim się piorunem chce Mnie insultare, et obumbrare Scelera Sua Prawu Wszystkich vnb magno Ministerio Jego wykorzenienie. Nie nadarzy mi Mpod powiedać do tego Pá przywiodł, ut pro documento, abym niebawił WMPP, że co rodzeve nit że Pana por Vinculis Pactorum conventorum de non observanda obedientia conscientia movit, że Diplomata iakieś przy Prawach wydawał chce, et confederationę pociągał, iakobysmy iuż z niedotrzymanych Prawo Pana niemieli, co Jano Króla Szwedzkiego ad execrabiles Propositiones Jego attolit. Niewypadam na morze Mirzenny Rzpltey Naszey, skroney Wolności Prowincyi krew niewinnie rozlewaiącey się zpłaczem wyciśnionych milionow, gdo tąd leiąca się clamat Vindictam, y z tąd Rzpltey przez krew, przez łzy, per irritum Pactorum conventorum Sacramentu, nec opo quidem relicta. Bylem pod Warną, y opłakiwałem mieysce Władysława Jagielończyka, który tym tylko przegrał że Bogu nowi Zabł niedotrzymał, ale to mnieysza, całowali by rpty Bożą potrzeba, ale przyznam się, że mortis mihi displicet author, że ią Jpc Pan Woda Malborski podiął tey machiny, y niebywszy tu gdy Szyprem, Stał ią nieszczęśliwy Paladinem. Ładaci mi Mpoiem Ociec, a Ia Mpi nieznał tylko albo Sasem, albo Brandeburczykiem á Polakiem nigdy. Proszę uniżenie WMPP, quod dicit probet ku Mnie. A ieżeli Mpo Listy moie będzie miał pro injuria, provocet Mnie, tak Jak Ia Mpi nieochraniam, y provoco, et provocabo ad omnes impatientias, ábym tym bardziey per majora sowitka Superba, Salsa, et Vanissima emundari mogł. Ten koniec Listu mego, ábym nietylko privatam injuriam Mnie, ale aby się kiedykolwiek otworzyło, kto co winien. Nierozwadzi przypomnieć WMPP exemplum ad hanc materiam Służąc, co mi to za Regnum, że sine justitia latrocinium. Wyszedszy z Salumonis pod czas Elekcyi o zadanie Konfederacyi revocatum publicè na Symie, chciałem dowiedzieć, kiedy iuż nie Ia zwykł zrobił, kto go zrobił. Napisałem Konstytucyą cum consensu, et Applausu Omnium, aby instituatur Actio. Jpc Baranowskiemu Marszałkowi Związkowemu nieczyszto oprze dotego, y w nicpamięć idzie. Ia przypominam profesuniżenie WMPP, ábym y Ia Swieżą Kalumnia moią Zazucona niebyła, ale abyście z Łaski Swoiey posłał do Mnie przynaymniey po Copias tych dowodow (kiedy a instetis ábym był Tporzony, z Mpk Woią Malborskim petientego że nietylko Ia privatus Salvabor, ale cała Rpta, ktorey przy rdzewinności moiey będę miał, co powiedzieć,

Gdy odpowiedzią JMPki Woiże Małborskiemu Zatrudnionym niebyło Podanym Rowem fatsz, bom Sumcius, że nic na Mnie mieć niemoże. Podaię to tedy Zaszłom Wtthkim iudicium non miseriordiam Volo, niech idą tanquam perignem a' wyp polerowany Zasługami Domy moy, y w Prześwietney Wtthpki Ziemi się Vyglancuię. Jestem &c.

Raphał Leszczyński Pwł. Wk. Gen. WP.

Tegoż List do Xcia JMci Kardynała Prymasa

Wielkiego honoru dostąpił, gdy JKMć Mon. niechciał przeciwko zwesom, iako przeciwko Mnie prywatnemu, contra folium quod Ventorapitur extendi potentiam Suam. Podaię sub potenti Manu non ut Victus, sed ut Oppressus y mizerna Plebeiam dignus Scaris ira intra Mitten, gdyż powinno co inter Reos sądzenie, inter privato Inquisi. Zyiącem laesiuris Comes, Juramento Senator mowię powinienem niech Mnie niedrażnią, bo na honor cały wiek służę, fortuny y Życie vilipendo, choćbym inultus moriar, to przynaymniey pokażę, że iako podległy Senator Czekam audiencie cum Veneratione, et Submissione do Pana Historiam Vitd mea, w Ktorey nic erubescendum niemam, tylko ziem tych prawo zyt. JMPki Woia Mat. bonti Jeżeli mi odpisze ad proposita cała Judicabit Polska argumenta, Jeżeli zaden Personam meam co po Laszubsku, przebacz JMPć, że iakiego na Respono JMPci Czchtera, iako na pogranicznik Agitum mieszkaiący Zaiegam Zyie in confidentia WMPci Dobrod niech ad rem mowią, niech nieczynią honoru, bo go desperatissime Vindicabo nieczyli prezentuie Listy, a nie mendacia, bo Ja in Spiritu Veritatis, ktory vehemens ieh, wzbudzony Gdyż nic Pseudo niemaiąc, tylko ut in Libertate, et pro Libertate moriar, oprocz Dobrodzieystw WMPci. Recurro iako Senator ad Primatia lem Purpuram, ktora et legibus Regni publicis patrocinari powinna, y nienowina Swiey Oppressis, et benemerentibus.

Tegoż List do Xcia JMci Kardynała, in materia Responsu JKMci na List do Siebie

Po Expedyowaney Poczcie, przystana mi rozrzucona Responsu JKMci do mnie kopia, na Zaiutrz y sam Oryginał doszedł mnie, ktorym sam debitd Regid manus Acuto przeczytałem, lectaburz pobo, czy odpisać JKMci nań, czy też nieswa ważąc się iako z Panem in rationum certamen submisso silentio Venerari consultuię tedy dasz, abym się do WMPci z swoią uznałością tłumaczył, żeby silentium moie niebyło pro convictione. Pisanie zaś do Pana pro aliqua ergo Mitten irreverentia. Zyie tedy iako Senator do Prymasa ktory inter Mitten et libertatem libram trzymo, ile tedy Samo mi prawo drogo do WMPci w podobnych odzyach pokazuie, y WMPć ad protectionem oppressi Civis obligat. Widzę nieiakie Panie, iakobym nie List, ale Manifest pisał, y skazawszy go po Polsku przetłumaczyć, przez Polskę rozgłosić. A

Scholia hoc iakżem miał inaczey, Fredr. Chwinarski publice powiedział, iako ma JMP Pan Woia

Malborski Zdrady moie przeszłe, publikował. Imiałem że daleydech w Sobie
trzymać, kiedym sub hac gravissima calumnia Tedwie tchnął: Rozpisał Mp Listy ad pri-
vatos, że luc meridiana na Pp Podskarbiego się documenta. ale Dmp non vult mor-
tem peccatoris sed ut convertatur et vivat. Podzien żebym Życia niezuiął c w
niczym, gdybym nie zasłużył. Dopisuie mi Jkmć że mi iest Zdrádą
Wszystkich Kegestarum złych w Litwie gloria Pan Confusionis, zem Kochawszy
Życzył ktory koła sata Zapiekła być potzebną, bo Kto Ią gani ten Equalitatem Status,
Jus tempus Sedquasnio, ani Zdecz ani rapina były, Byłem podczas Seymu przy-
ciwko Domowi Sapieżyńskiemu, przeciwko Samemu WXMści wolno mi było ac-
cedere do ktoreykolwiek Strony, Accesji do teraźnieyszego Pana, y służyłem Wier-
nie, nie per Scelus, nie per Sanguinem, nie per Accusadoneo fatsaq, na Niłogo nie-
następuie, y gwałtem kiedy Mp Pan Woia Mallborski iako ex Tripode Apollinis
na Imię Wdy Wileńskiego Sapiehy, oportet ut unus meriatur, pro Populo pro-
pesuit, Wyrzekłemy na to ex Consilio, y J.P. Mp Pp Wileński y Myszka exanim
nato, y z Mp Pp Woia Mallborskim pomowił się nie formalibus: Nie pozo
wach Naszych? Sam pro negocio te fatebitur bo situ Świadkow było. Nie
zemnie Kiedy Ciało et Sanguinis ruina, et omnis Salus Polski nieustychana, y niesły-
tana confusio. To prawda że Sp Mp Pan Wileński y da Murelismy wczerze Myszka
y podtrzymaliśmy Pana ich mocy, za Ktore ani Pan ani Ja wierny, tylkoże nie-
szczęśliwy Ruga wstydzić się niepowinien, porachować tylko ten czas, kiedym po-
szedł in partialitatem Pp Sapiehow iako mi Jkmć wolisce swoim interet,
a ten kiedy Jkmć Pp Sapiehowie Acceperunt, łatwo się pokaże, że niepryiaźń moia,
iezli się tym czuał może była ex necessitate publica, bo tylko z utrzymania Jkm.
na Throniu, Siła by było sił Ktu contemu przybyło, gdyby mu Ich Seguacya
nieodewrała była. Pierwszy raz będąc w Siodnie Jkm. Kazał mi Sobie Służyć
ale Ja tam ex legibus Patrijs Woysko WXLitt bez Kotey zwinąć nie życzyłem
ale iako mogłem, me opposui: Dopiero Sp Jał Pan Wileński kazał tego niemogł
będąc Hetmanem tymcżony obaydwaey podobno przybyli się Panu, żeiny Wiernie,
y podciwie Służyli, abyśmy wszyscy na Koku Pana nasić mogli, nie guenti pe-
wnie nie consuluimus, nie Coeguaya tedy winna, ale abusus Iey. Coż winien
Ewangeliczny Gospodarz, że Ziarno Jego Semus Viam cecidit, albo inter Spinas
y powinienże za to odpowiedać, że venit Inimicus Homo, et superseminavit Ziarnową
Pozyznáie mi dobrodzieystwo Panskie, zem szynił, com mogł, aby się Pp Sapiehowie
do Warszawy wrócili, całuię y piszę tego co pisał, y stopy Pana, co pisał Kazał. Jak
zem tedy miał życzyć żeby Szwedzi do Polski przyszli kiedym Im alimentum u
Ich Mć P.P. Sapiehow dobierał, bom nato szynił aby unitá Virtute et amore
ku Panu Stanęłszy, uczynili byli Królowi Szwedzkiemu gruntownieyszy do Polski
y niewchodzenia do Polski respekt. Nie wynoszę uchowáy Boże Jkm. aby około
tey zgody niechodził, iako Pan Zaiskawy, y Ociec publikowałem to wszystkie, iam
privatim quam publicè, iako Jkm. przymuszał drugą Stronę do podpisu Iey.
Ale czemu nieutrzymáno, y kto Ią niedotrzymał, wchodzić wto nie chcę.

Niech będzie nieszczęśliwe Fatum Divina Voluntas, Jeżeli PP. Sapiehowie wzię: li byli reassecure przed zgodą Protekcyą Szwedzką, nie accesso nikogo, sam będąc accessat, bo iakt Bog moy Jezus prawda, żem Jkmon odwodził żelazystnie ad tego y dam Wsky quod non Scripsit, quod non egit. Każne tytułu Krolewskiego, cośmy go dymogli appello testimonium, WXMć, jeżeli niebyłe trudność Dobrze iednak Jkm wyraza że tego za nic nierachuie gdyż niemasz co kiedy powinność swoią czyni. Wierzę prządym Jkm. naszey, żem miał dobrą Intencyą do facilitowania Pokoiu, z tym Wszystkim, żetam i cichat bez wiadomości Jkm. Swiadczę się Mpią Pm. Referenda: rzem Kp. Łoźewskiej iako Imieniem Pańskim gorąco do mnie pisał, abym w tey Praxy moiey Autęt. Swiadczy się Listami, y Instr. do WXMści pisanemi, iako Dobrotli: wy stan tey praxy moiey być powinien, rakoś się wymawiał żadomnie osobno napisał dla wielkich trudności nawet tyło w Instrukcyi, y w Responsie na Instrukcyą Posłom Naszym do Wdztw wyrażał nazwy iako medyaya WXM. y moia nic ukrotla Szwedzkiego non effecit na ostatek znamy y Lyt Jkm. wktorym mi dziękuie p. Lyst Szwedzkiego Jenerała Gyldenszterna ma mnie conviccre, że Osoba moia iest takiemi termina: prawie Wschodu pod- trakowy wszystkimi mianowana, że doś dobrze ma się wydawać moia z tymi korespondencya. Juryż: tenże krzywdę mi przed Bogiem, y Ludźmi czyni: niemiałem nigdy maymnieyszey z Nim nietylko przez Lyty, ani per Emissarios Kommunikacyi, Prosiłbym dobrotli: wego Pana, aby nieczynił nietylko Mnie, ale y Sobie Samemu iako Monarsze krzywdy, bo wtym mowi być wielka z niepowinowaną nigdy krzywdą moią myśle. Dzięk mi Jkm. P.M.M. pozwoli, abym mogł pisać do krola Szwedzkiego, a powinowem, że iako Monarcha, u ktorego każde Verba pondus habent, wyjuwedzery mię wszrok Dzie: cepes Traditiones amant Traditores nie. A dotego secundum Statum Rrum et Patrias Leges odpowiedzieć, suspitiones in absolutis Imperij, ale nie u nas in Towiańska libertate admittuntur. Moy Lyst, że Jkm ma do Jey Mci Pani Wdziny Lyckiey cieszę się, nie trasuię, bo bym samym wyniść, gdy się na tak wielkie Exkody poczynio ne Starey, ktory sine crimine Zawszem w Warszawie z WXM pracował mogłali quem Dzierdzey respectum Jey Mci Pani Urodzina Lyckiey Towiańskiey, że mi iakieś meritum u krola Szwedzkiego czyni, y zatem odpowiedzieć niepowinien, y tak Kładę, że ten Lyst na tłumaczeniu należy, iako go Pani przetłu: maczona Jey Mci Pkm. niepomni że mi zakazał Zaszczepiać Szwedow raz WXMć przy pomnie bo to przy WXMści było, kiedyśmy go żegnali, iakobym się omylił, gdyto być tylko miało, abym przedstawiemi Wrciami Jkm swoich Uniwersa: łow niewydawał, raczey sobie Dobroć Pańska przypomnie raczy reflexye na ten Czas swoie, żeśmy byli pares niemaiąc formalnego Woyska ani Piechot, zkąd periculum ab Exemplo przeszłey Woyny Szwedzkiey, abyśmy albo potentia, mi: cięgnieni byli, albo też impossibilitate wytrzymania Im, in præsens niepodali Wra: szewodztwom. Niewiem tedy, jeżeli teraz nieyzsza rerum facies miała y odmie: nic reflexyą, a dotego tak wiele Lytow Jkmci do Wdztw było, dość przeszłych

czas kiedy Szwedzi przechodzili, żadnego w nich nie czytałem przeciw Szwedom edy-
namu, tylko abyśmy śpieszyli, a zatrzymuiąc ich śpieszyć niemogliśmy, sami byśmy
iż byli okazowali, a Pana nie usłuchali. Dwadzieścia gregariorum za jednego one stoią
Szlachcica, Samemu Pᵗᵉ Bogu krwią Szlachecką, ktore supra pretiosa Szafować po-
stawiło Prawo. Uraziłem się proszt Urzędu moich, aby mnie byli uwolnili
a do Boku Jkm. morori pojść dozwolili, Utrapą bowiem przedziebam czego nie win-
ny nieszczęść że na mnie bić, y niebić Szwedow, Xiędzu Jmpᵗᵉ Woiewodzi
Malborskiemu, że krzywdę czynię, abym miał być Okazyą Woyny Szwedzkiey,
per delitam ku Pᵗᵉ Venerabonem wiem, ale to prawda, że się podpisał na Scheta
Conatilium Namienia mi to jeszcze nie odprawdy być ma że u Dworu Pańskiego
potrzeb, bośmy na to wszystkey patrzyli. Ad Exemplionem Factorum Conven
torum non descendo, Conclusio tylko te Materyą, rzeczi ktore byli intimo admi-
sionis u Pana, powinni byli Pana przestrzedz, zadko to iest Basis et fundamentum Roley
niepodnosić Woyny nowiciá Roiá, bo dato hoc in conveniens, tot Deuteronomy Roley
ruit Opus. Dzisiay zatym złożenie Podatkow, oppressia Ubogich Ludzi, ostatnie wy-
ciśnienia krwi et inde ytteraz lachryme. P. Jeleński Koronny y nie znam, miał
relacyą swoią potwierdzić, że nie tą ieo Panem Szczerowskim, ktory powinienem,
intra mittem być rozumiem, kiedy ieo na mnie conviction. locutus sum palam in
templo, niemam się za co wstydzić, com mowił, czynił y radził y kiedy Jkm.
ex Occupatione Nieprzeiaciel moich wynidzie, tatwo się przekonywać będzie, że ale ia
Fortune munera czekać mnie miały pro Virtutibus, non calumnijs. Circumdederunt
me Inimicii mei, á bardziey podobno, bo nic ich Pan tylko dobrze uważy, Same-
go Jkm. wrogowie nieprzeiaciel podali mi przy poratowaniu, że serpi Dobroć Pańska
Sposob abym szczerze robił na uspokoienie Oyczyzny, nie ich Bogu, niezlim kiedy na
Zamieszanie robił, da rachunek. Teraz tedy, tak mnie te calumnie dowodzily
żem iest extra medium, y inaczey być niemogę, potym nie winność moia się niepo-
każe bom przekonaliśmy kredyt stracił, gdym go nay bardziey u Pana, y u Roley Za-
służył. Dobywa się istnalt na głos Pański y zapisana calumnia, podciwość moia,
niemogę in intellectu convinci, aby dobrze radził, to diploma nowe Jkm. wyda-
wać radzi, y ugaiem Confederacyi potrzebuie, ktorey nieprzeczę, ale w obudwu
tych punktach iest Summa Rzeczi, et diminuo Meritis. Ale co mnie radzić, kto
ty na Calumnie oppressus Rady niemam, Supliknie uniżenie Wᵗᵉ Jkm. redcam
in gratiam, niech Panie nieimpiczą producantur crimina mea, Recurro do Wᵗᵉ
Humanorum et Divinorum Judicem, niech mię według Boga y Ludzi sądzą, tego
Czekam, y o to proszę.

Raphał Leszczyński Podᵗᵉ Wᵗ. Gerᵍ Wᵗ.

Tegoż List na Seymik Brzeski 16. 8bris 1702.

Pytacie się Wᵐᵖᵖ, rzeczi nie viva Voce, to Secreto, czemu List, á niedobita bytność
nasza na tym mieyscu Venerator Wᵂᵐᵒᵈᶻ Pᵗ. łatwa lub ciężka na Raf odpowiedz
zegoby Jmp. Pan Woiᵈᵃ Malborski non erubescit, ktory na boreem pero id ieᵗ toć Niveus

candor Nasz, oraz Reipub: y kutym prześwietnym Urzędowom pallescere musi, pokiey Bezu prawda niewykole, ile gdy coraz bardziey bezbożnie zawrzty Jmć Xiędzu Mnie exasperuie, Świadkiem w Warszawie zfabrykowanego Listu, iakoby mego krwiebrat y gdy niemogąc nic perquisitam ejectionem o mnie wyiednać, iuż a Perduellione ad Illusionem Mei cum magnis Tribus z Urzędu tymi diverunt. Jeszcze się y tym nienasyca piekielna złość, zteyże kurwi Warszawskiey publikach nie godziwie iakobym był Complex przez Fakcye moie Sectoriatus, na Wielkich tych Urzędach Ludzi, y umyślnie na to sprowadzał Nomina aby Komu uchoway Boże na Życie nastąpić iuż też tu vdawić się powinna psia niewdzięczna złość, y rzodze ad Vomitum. Czy może to być vrodziwego in prima apprehensione o Mnie? albo brzuiscie Ojca, wstrząsa się w łonie Wmciów. Jus remedio Civi Viro non succurrit? Podobnym że do tego wszystkiego z przodkow moich? Jur na conjuravi Wmciów pod Poznaniem, dudek kto pasie na Mnie, żeliśmy kogo per Vitam meam, aby na Cudzy honor, nietylko Życie ramawiał? Sami wnidzcie Wmciowie, wsrd, a przyznacie że te bezczene Kalumnie monere et movere Wmciów powinny. Fakcyi żadney nie mam, ofiaruie prześwietne Urzędowie Wmciów vomerem, ut Principales nie ut amicos, ktorych bym był Przyiacielem, nie ma mnie to Wmciów to Sukienka Pogańska, bo Turecka nie Chrześciańska Ecclesia, ktora Universos complectitur iako Diecezane Provinciarum, tak Collusione po Urzędach Animorum pod się zbiera, amplectitur ut perdat. A nie duszroz iuż pod Nią? coż tedy po nas w kole Wmciów? Nie bo choć byśmy byli Divino consilio sopasci, nietak iakośmy mimi niepotrafili bijąc radzić. Zawiadomy Kamień dwalić go trzeba, ześmy nie Szewcy, bo consilia Nasze choć naylepsze muszą być złe bo despecta. Concurrite tedy Wmciowie Laską swoią do iak nayprędzey Wyrodu Naszego, iakoście Laskawe dali pod Brzezinicą Atowe, nie uiellaymy się iescze do Wodzko y Krzey Pani Naszey, Rzepisaliśmy do Żadnego Urzędu, tylko do Wmciów, et ad Vicinam, et Amicam Terram, że mie Wielunskiey, tu się w Gniazdzie naszym u Wmciów wprod ocrzyścić chcemy, y dopiro iak Wmciowie niewinność naszą palpabilis, jusissimā Protectione, et Vindicabe honorow naszych glorian, Nagrodzimy wielką Cchotą omyślenie vsługi Naszey, gdy obaczemy że Gmio bonos pełne malos to Złe, otrzymuie. Na pewnym Sejmie nieiakiewicz mnie u Dworu sp. Ks. Inuebant mihi inuidias, poszpalami, że tam w Fakcye iakies Cudzoziemskie wchodzić miał y chciel, abym podobną opinionem iako teraz o mnie PP. Posłowie do Urzędu naszych Ustępcie przywiezli, Aperuerunt przed Jchmciami Pp. Sługami Bożym naszych to wielki Złoczyńca Cassus carmeteraz id est in Benedictionibus, iakoby mnie to Złe miał in Scripto polarzec. Uzyłem głos miawszy Authora, nieprzyiacielem do Rzeczy, pokiey by mi co przez przeszły obiiciebatur deductum niebyło, Niechcy mieta mnie Dobroć Panska długo niezawieszała Innocentiam meam, Niezostawiła pola dysputacyi, nie Rzekącz y Pierzchaiąc sam z Throny Mitte relicta Vivat Vocis Gracchi powiedział,

Że to sama y żem się w niczym Panu ani Rzeczy nieprzeniewierzył. Jtak nie
przydało mi konszyencyi y dla przy Sprawiedliwey mojey niewinności Został.
Pełny tedy ufności, pełny Sumnienia dobrego do Cyzyznie, y tym Vrzędzium
proszony Vwymnk. Judicate et Secundum Deum, et conscientiam, Judicate.
Łaskę z Vwymk. conciuis niech się Zagalnie na co się to Zanosi, Exemplo mco
sueuerose miseno discat. In publicis vsta Zawarte Serca ześrnione sięgnąć
tak Krayznych Kalumnii na Karcie nieprzestało się Caplicane, Służby tueri
ijsdict. To Nam bardziey Każdemu z Nas tragicum wszak intonować depo-
bene Veteres animos Sume quos Cepis deuit. Vmitosiernym Bogu iednym
Nadzieia że miserebitur Dñi, y pobłogosławi conciliu Vwymk. bo mam Sciun-
dam tenuitatem meam, pro Arbitrio fidei, Że ten Sejmik albo Mutationem
Status integram uchowaj Boże przyniesie albo Salvum de Republica initium,
Domsp Vwymk. iako Miasto Poznań Zonicsto mi zi[illegible] Woyska Saskiego
do Nich idzie Vrjc zito Miasto do Jurysdykcyi mocy należy, a Ja zaś Dwmci
Pl. Czekam prudentissimam Vtym Vmpk. Conciliono decisionem, a teraz
Jego y niezmiernej, etiam in ultimo exspirio Dwd med Jestem &

Kaphał Leszczyński Pod. Vbd. Gene Wl.

List Jmpka Andrzeia Radomickiego Kasztelanica Kaliskiego
do Jmpka Vrzędy Poznańskiego Leszczyńskiego, Syna Generała Wlp
z Konarzewa 8. Octobris 1702.

Jeżeli za wstane u Rzymian przysłowie Vir bonus, etiam insopitione
carere debet injuria Sendi abolevit, gdy in ea incidimus tempora, żeby nay-
większy honor etiam in perfectissimo homine petitur niesłuszną inter-
pretacyą, przeto Mnie pomnieyszemu, tym Znośniejsze impetycye, im bardziey
Vrzędu Majora Nomina in hoc Vertiginoso pelago naufraga? Rozumiem
iednak że nic przeciw cierpliwości nieczystszy ktoby rzekł doby Nowicyat
odprawiłem. Już to lat siedm odprawuie cierpliwości interregni,
gdzie coraz Scrzepliwsze Volis oppenendo czasy, tym Szczęścia Fatorum
Sły permissionis Divinæ za grzechy nasze Vznawiamy, indementiam. Ale
niedość na Mnie publica Calamitatis vragan, cui dico quid imponitur, kiedy
Zewsząd Słyszę przestrogi iako tu w Vrzędzie tak y z Warszawy co mnie,
y tey podało Poczty Gotuymuiąc mi ostrożność Życia mego. A że bonis
Vtar Przysłało? do Mnie pijanych ze P. Zebicki Auditor faktyą P. Podstar
biego Koronnego na ten Compariturus Sejmik, Życia tego strzec Exacte
Jeżeli Jdzie illo tibi tempore, y to nie mnieysze bysto Solamen Legis
że Sobie Percussorem deligebant. Ja ieżelim Życia niepodzien niechay przy-
rzymniey Crudelem tam Deum, et inhumanam nie podpadam Manum. Nie

Kasztelanic Łęczyc
Konar. Sta Kaliski
Auditor Vrzędy Poznań

Pisz terrore Smierci ale Zelo qualiscunq, gloriæ że ten ktorym sobie Zyczył imonoi libertati, Quitd et defensionis Patriæ, Invidiose Manuj poda być mnieysze, a nieżalby bym widział oco czyż niedosyć się stało in domesto affectu bez Insultu na moią niewinną Osobę pod Ostrowcem, et quidem tra Zdrowie moie Viribus per Auctionem Ludzi z chorągwi Woiewodztwa Poznańskiego, gdzie mnie niektorzy Ichmć ax do Warszawy odprawiwadzali, a to podobno ruszaiąc Obrazy w Domu mnie adorivi Jakoż nato Warcie iuż się było zebrało, iezeli oto że mi mowić przyszło, kiedy tego iako wystrzegałem się, iako Pasyi Wzelkiey, tak uchowaj Boże tępycia Imion tych, ktore Satey profulgent Splendore, się iedno na to nieszczęśliwe zuchałem Mieysce, przyszedł do mnie Imść Pan Urbanowski że Imść Pan Starościński, Życzył sobie ex Documentis nieiakich Interwenienciey Conferre z Wmnm, o mieyscu naznaczeniu prosi. Samum Zamar ubrio prosił y nazaiutrz Klamiałem się Imść gdzie mnie Imść accepit Mille Contestationibus, iako Imiony Wwmnm. tak z affektu swego aż dotąd co Sol mutavit Hadrugi dzień locum, Widziałem intime admissionis, Imścia Gybickiego Kasztelanica Zerzyckiego. A ieżeli Superius merebar hunc respectum, to Imć musiał mię znać inventem, iako Imionom Wwmnm. tak y sobie. A nasz iako to Imć publicè fatebatur w Warszawie przy Dużych wielkich ziem nato był nieodebrany bo mi Imć Pan Kasztelan Szremski Naramowski dawał znać przez Cubicli Przyiaciół że Mnia Wmć Pan Kalumniuiesz honor mi bierze, Stoiey żeby ieszcze. A Ia Deum Viventium compello ziem iest nie tylko tego dnia nie tworzył in publico, albowiem non quæro Veram in bono Virtutem, aut gloriam Verbis, procul odemnie pomposus et ferociens vana berberans stylus, ani też iest ono o ktorym Fabulosi aut Verè narrant Historiæ barmicznij od matki Swey Zmiami Mumus, flagellum dudzi snotliwych, ktory o kazdym zle mowił, y trzymał, w tym tylko excusabilis że Zwiątka natura mowić bez rzemu nie pozwalała! Jeżeli prolixiori Stylo żal moy effundo, tribuas to Wmć nie złey woli Moiey, ale Stabili affectui przeciw Rzeczywistemu Domowi Swemu, Do ktorego od początku Vstugi moiey lubo impopitia garnetem się Zawsze Patrona, a teraz przykaymowiey, Niech mam to Szczęście, iezeli oppressus, aby invictus w Zasze Wmć moiar, iako iestem &.

Responsum nato

Zgadzam się y z tąsiedzkim westchnieniem razem z Wmć że upadliśmy w postrzie od Siedmiu lat Fatorum ręce ze inversa Reipubl. Vid formę, y komend legis Zalomym tylko y przeciwiącym Zguby naszey iż przykładem. To prawda

Że dawał nayzgubszy podeiwrzeń iest teraz podeymenie, y calumnia. Bierze tego do-
bry, y ciężky probę w teraźnieyszey Okazyi W:M:ści Boici moy, kiedy non vno petit
gradu Zadano mu że Szwed, że dokumenta przeiął, idę do bezecnych faktyiowych
Listu przeiętego Proiektodoc ad collisionem z Wielkiemi Ludźmi wymuconych, na
ostatku ad Exercitum Siciliarialis crimen w complicitatem Go nieznośliwszeigaiąc.
Przebaczyć mi W:M:ść że salvo omni respectu W:M:ść wypisać muszę, na tego sto-
ry W:M:ść z Warszawy przestrzega, że Izi iako pies na całą Swiat, nietylko na
całą Warszawę, y imiem uprasza W:M:ść per Deum Sanguineq; et per Justitiam,
aby powieszał, kto mego Oyca tak criminalissimie insinuat. Do takiey moy
Boici zadnych się nie zna, za Przyiaciół Swoich trudno moy Boici odpowiedzieć ma,
albo Jaz Woyska Mego Jacy za Przyiaciele znaią: że Ich nie za Przyiaciół, ale za
Inymipatow Swoich mamy. Wtym W:M:ść bądź upewniony, iakom tobiegaz-
tes Sam, y ustnie W:M:ść prosił, aby wiary, że ani Boici moy, ani Ja naymnie-
szego Skutku, albo iakiey naprawy na tego, niedy nie był rewo, ani iest ani bę-
dzie, bo się Hac levitate y niepodeiwrzeniu przez nastopowanie na Sukces Honory, bny-
dziemy, et detestamur. Niedayże W:M:ść uniżenie prosy w takich rzeczach li-
temu wiary, bo przeto wielkie krzywdę Cierpiemy. Ta u nas Maxima, że kto
na sądzy honor następuie Swego niepodzicon. O Imp:ki Czarnkowskim tak
sądy, iako Go znam, że y tego krzywdę ma przez uczanie do W:M:ści, boto nader
pewna, że Boici moy dużo zaięc z Obozu ad tenendum tudinem Woy, przed M:P:
Czarnkowskim, iako iest z W:M:ść kontent, cum Summa Imp:ki Czarnkow-
skiego approbatione, widaczy, to przydawszy w głos przed wszystkiemi się szczycąc,
że zawsze kiedy przyidzie ad punctum honoris Imion naszych zawsze distingue-
ris bydzieszy nietaiemnemi na nas łaski swoię. Uważa W:M:ść Salvitatem tych
podrzutow, które Warszawa W:M:ść iak z Wody do Gdańska spuszcza. O Imp:ki
kasztelanicu Lęczyckim, iakośmy nie wiedzieli o Nim, dzie się obraca, quid intendat,
tak wtenczas Bog widzi, dzie się obraca nie wiemy, bośmy y Listu do niego nie mieli.
Woyska Poznańskiego aby który odprawiał dzieć W:M:ść per modum Zadania na
Drwie Jego mieli. Zda się quid tam enormne y uwierzyć się niechce, aby nietylko
ze Szlachcianin, ale że człowiek natalty Ustugę odważyć się miał. Przyiaciel że
M:P: Kasztelanie ma do situ Ich:M:M:. Test Libertas pozwolona, in omni Re-
gno est Imperio, mijszai się do tego ani Ich, ani dobrze nie mogliśmy, bośmy
nie wiedzieli o nicznym ani kuciu nie wiemy. O Imp:ki Inowrocławskim, aby miał
dawał Znać Imp:ki Kasztelanowi, żadney per Jomnium ani Boici moy, ani Ja nie-
mamy wiadomości. Upodoby się W:M:ść sam wtym, y Hac tecy ze Uchowaj Panie Boże
na Nicznyi honor dopisuz na W:M:ść nie następuiemy, żadnych my nie czy Swemu pokoi-
owi, y zdq na teraźnieyszym Seymiku nie będziemy, dowiadczywszy Fakcyi, iak
oppugnabamur, że Nim Swadzyi mijszalismy Woyska Dayboży, quam felicissi-
mum Successum, ocalmy Ich:M:M:, którzy z łaski Swey u Nas byli, prosili y

Zagrzewali, oderaz & Stanisław Leszczyński Wda Poznań.

Sencya Konfederacyi w Obozie pod Ostrowcem
cf. 12. Xbris 1702.

My Lycentiat Prowincyi Wielkopolskich Województw, zgromadzone za Uniwersałem JKM. WM. M. pod Ostrowiec pospolitym ruszeniem, a nie zastawszy Prowincyi Małopolskiey mieyscu niechcącego Zostawić inermem Rempub: która przez ługadmiony inwazyą Szwedzką do Ostatniey ruiny przywiedziona Niezrzędliwości. Zatym siły Nasze, y staranie Nasze: nie dotego przykładaiąc, ut bene sit Patriæ. Ale zaś Oyczyzna bezpieczniey tueri nie może, iako fidei Civium pedoribus, tedy iako największe pignus, w konfederacyi Zakładaiąc, przez którą następuiące Vinculum animorum, y powszechnie się, to dobrze tey Oyczyznie Życzy. Zatym My niżey na Naszych wyrażeni podpisach zprzysiągamy się teraźnieyszym podpisem, y obowiązkiem, przy Wierze S. Katolickiey, Obrzędach Bożkich Prawach Swobodach, y Wolnościach Naszych, y przy Dostoieństwie Stanu JKM. PM. że zdrowiem, krwią y fortuną Naszą całość Praw Naszych w każdey potrzebie zaszczycać powinniśmy, za naymnieyszym Awizowaniem Jmci Pana Marszałka Naszego. Jeżeliby zaś którykolwiek Senator chciał do tey Konfederacyi accedere, iakoto z Koronnych, albo iakokolwiek Stronę, tedy przyięcie do obowiązowiemy się y Machinatorow Zdrayców, którzy okazyą byli wprowadzenia Szweda inwestygować obowiązujemy się, y iak skoro do boku JKM. PM. przyiedziemy, tedy pod Regimen JKM. poyść się deklarujemy, z tą iednak przestrogą, aby JKM. PM. Prawa, y Swobody Nasze nowo diplomatę Nam approbowali, które to Stanu Pol: Konfederacyi fide honore et conscientiâ trzymać obowiązujemy się ad invicem, y wszelakie nieszczęśliwości na którego z Nas przypadaiące, mutuâ charitate, repellere przyrzekamy.

Wzyciech Dąbski Kasztelan Kamieńczyk. JN. Gnieźn.

Respons J.M. Szwedzkiego na List Pa Wdy Mazowieckiego.

Morzyna.

Nos Carolus Dei Gratia Sveciorum, Gothorum Vandalorumq. Rex, Magnus Princeps Finlandiæ &c. Illustre Excellentiæ Tuæ Stanislao Mortyn, Terrarum Ducatus Masoviæ Palatino nobis sincere dilecto Salutem et prosperæ quidvis. Illustre Excellentiæ sincere Palatine. Percepimus ex Gratiæ Tuæ, quid 23. Xbris Pervenit Scripta, et constitutos te in Conventu Sandomiriensi Commissarios, qui nos inter Regem Polonia pacem Fœdusq. restaurarent. Et propterea à nobis expeti, ut huic negotio perficiendo, constituto tempore et loco, e nostra quoq. parte Legatos designemus Ministros. Quam verò officium hoc quod Regia Polona offert, si bona fide, et profecti Intentione, ne ullum quidem Conatum reprehendendum, Ita priusquam super re tanti momenti nostram declaremus Necesse est, Vos

Quæ paulo post persuasioneo fieri de incompto erga Nos Reipubl: studio, nobisq: dem non sumus sonsci; inimicitiam contra Kempub: exercuisse, tametsi ad persequendum Hostem, qui gravissimis Nos injuriis lacessiverat. Poloniam Coacti fueramus ingredi; Interea tamen multa sunt in Nos commissa, quæ ab Amicis et Federatis penitis officio longissime abhorrere inveniuntur, quare ut difficultatis hæc tollatur, Non adeo existimamus priùs doceri velle, quorum sonsilio, hoc Bellum Conflatum sit, cujus Auspiciis exercitus Regni in Livoniensi Dei contra Nos Arma sulsperet, et deinde cujus jussu quotidie in Nros Hostilia Miles Polonus perpetrat, præter eas machinationes, quæ in Exteris Aulis contra Nos ad hunc intendi comperimus, Si Authoritate publica hæc acta sint Ea Vra pro pendendum relinquemus, Ac Respa, quid simul rei erit, habilio fuerit ad Arbitrium pacificationis seu Mediationis Suscipiendæ, Si cen culpam a se deinvet oportet ut segreget se a turbationibus inquietis animadvertat supplicij; ut si dem sincerè amicitiæ nobis faciat. Hoc parto cum adversa partis suspitione, Nexuq; se liberaverit Majori fiducia Capitata hinc cum illa communicare poterimus. Interea verò Ea Vra Kempub: Valvam florentem, esse ex animo cupimus. Dabantz in castris ad Cracoviam die 23. Junii 1702.

Carolus Rex Sueciæ.

Respons. P. Pipera Nayuyższego Konsiliarza K.M. Szwedzkiego. do Xcia JMci Kardynała Radziejowskiego, Prymasa, z traktu: Skiego przetłumaczony

Odebrałem List Którym Mnie Ea Vra dignatus jestes de dto 22. Currentis, y bardzoby mnie Ukontentowało, gdybym był zdał do wyświadczenia przy tak wielkim respekcie, y ochocie życzyłbym Ea Vrej służyć. Co się tknie do tych Inklinacyi do pokoiu, o Których Va Ca namieniasz, iż pokazuię z drugiey strony, spodziewaiąc się że obranie komisarzow do traktowania Jego odrzuci się podobało Królewskiey Mości. Ca Va zrozumiesz z Listu Jkpsti dla takich racyi nieodbitych wierzyć niepotrzeba, y kłopotliwemu tey Deputacyi. Do czego y to dodać się musi, że niewiedzieć jako one przyięć, kiedy się nieczyni żadna dystynkcya między Interesem Kotey, a Interesem tego który iest Auctorem Wojny, tak daleco że niewiedzieć, zdaby wzgardzić dowodu tych dwoyga przyznać mediacyą, ile kiedy obiedwie Strony hostilitatem exercent y Zaczyniaią sciśle takich obowiązki z Wielkim detrimentem Pana mego. Przeszły tamtey kopią tu przysłanego Listu Jkpsi Pa Woy Mozyrza do mnie pisanego Ea Vra łatwo rozsądzisz, co za Impressią się mieć o tego contentu, tak ostrożnie w tych circumstancyach sobie postępować trzeba. Zdaie się Panu, aby to wystarczało, a Zaczyna Komissya Swoię expressyami grożeniami y dygnotami tak daleco iż Cecidit ile zdanzey iest Instinctus Zadnych rzeczy, a nie zeli uspokoić. Alei nietrudno zgadnąć, zdaie się Artificia maią Swoie prawdziwe powody, y do czego zmierzaią.

206.
210.

Jako zaś C.V. dobrze wiadomo, że nietylko Intrygami w Polozeze nadrabiai się Stanie, ale z Ministrami Dworow postronnych Nieprzyiazni przeciwko Nam tenuj, tak tego W. Katowskiego rozgodzić. Jeżeli by też bezpiecznie ufać tym obietnicom mogli które do tego tylko Solimant, aby pozyskał zdra na Zguby Nasze? Ale dam że Miłosierny Bog który ręce naturdzi Machinacyi Szatańskich y który Sprawiedliwe arma Ich. Sercu Swiętego podłego, stawił niedopuści, aby dezygnata była Ich. Sercom integritas. Do Osoby zaś W. możesz V.C. bycale ubezpieczony że wielkim Jego mieniem wielkiej Estymacyą przyznawa Ich. a Ja z Wielkim respektem y Zachowaniem Zostaię.

Carolus Piper.

List Kardynała Imci do Imci X. Karola z Werbna Rudzyńskiego Kanonika y Archidyakona Poznańskiego a przeszłego Scholastika Kaliskiego, y Surrogatora Poznańskiego. Umarł Opatem Premenckim d. 23 Xbris 1708.

Żałuię bardzo Obitatem Imci Pana, która znaczy że dimidium animæ Jego przeniosła Sacrum ad tumulos, kiedy iuż potey Anatle ad Secundos Thalamos niemasz Intencyi, Stáraiąc się raczey do Stanu Naszego. Wierzyć tego Serdecznie, że lubabimur tam insignium qualitatum et Virtutum człowieka. Aiakolwiek godności Jego w teraźnieyszym Stanie Rotimator, tak y w przyszłym pewnie animum non mutabit, owszem takowe okazye mieć mogą commonstrandi Ejus affectus et pietij, które zacnym Imci Panu przyniosłoby debentur. Kanonia ta którey Imci expectis iuż iest dawno wdyspozycyi, ale gdy Imci Panu Bog, który Sercu Jego dotego dispondit Statu prowidebit brevi vacaturas. Ja zaś Imci nierazpomnię desiderij, interesu nim sukniq mu Służyć, y do niey się z nazu włożyć, za momentum patientiæ, a ia dabo operam do przysługi Imci Pana Zostaiąc in affectu Ex Kadzieiewic d. 16 8bris 1702.

Michał Radzieiewski Kanonik Pyz.

Mowa na Seymie Koronacyi Króla Imci Augusta II. Exc. Imci Pana Zawiszy Ty Mińskiego, Marszałka Posel. Witaiąc.

Wmć Pnie. Zgromadzony na Seymie Wmć Pan. Koronacyi, gorny z Obostawieniem Ziemski z podziwieniem Świat, widział państwa w Narodach naszych Królow Panow Swoich Łask y Życzliwości Dobrodzieystwo Sercu. Widział iakoby nieśmiertelnych Egit Monarchy nieprzyćmionego Umysłu Smiertelności, ale zaopiniązego tylko bo alibi moriuntur, Solomi ecclesiastes Regestruetat na Żałobnym katafalku, iako na Żałosnych stradii apotheach! Jako mnie go wielkim Swiata, Bohatyrom, zacnego Swiątobliwym y naymiłszym Obywatelom

Panom. po Staropolsku opłakiwaliśmy Pana, iterum Veteres luctus redire, hos solitum flendi Viamus morem, Hectora flevimus. Dziś zaś patrzy złoto Polska Niobe łzawa nieprzestanna in lachrymas Rodzi se encreavit in gemmas Niobe Pelopeia suas. Żałoby Rodzaj Candida Mundo Tydera ferrunt y uciechy nam na Tronie Polskim Vultus Xydero dicitur ista nubila. Łowiczkiey cum fenore Stanie Nadziei, Ustępuię publiczney radości żale, Oyczyzna dum Omnibus Suis Ojcu swoiemu ogłosza primum Mittis Orbem w Grobie W.K.M. in Diademate Sue, Obrzuca się z postaci Stężałey w Cierpienie Synagogia, a Orła Znowu bierze postawę na siebie, y w Niebo dobroczynne wesołym poglądа Orzenicą. I tam się wzbiiaiąc Lotem z Ziemi Exulta Contra Superbum Orientis Tyrannum iguea Vibrare tela, Na wszystek Świata Obręg, Wesołym Oczywa się głosem, O quis finibus eum se generosus auctor exhauerat morum Nobilitate genus. Czyli w Morza nasze, w Stawy mesteśmy, Aquil multa Populus tuus Herbowne mi do Krzyżackiego przed Tronem Boskim, Oceanu pochodzącymi Rzekami twoiemi wpłynąłeś Oyczyznie tey Dziobu y Zaperzył Pharaonowi z całym Egiptem potop. Czyliż z Nayżelszych Rzek dany nam innocentia Electionis Łanie błogosławione Łaski Boskiey dziło, do odtych otrany, y na Tron uproszony iesteś Ktory przy Złotych Krokodyl Swoich non Speraverunt in peccunia et thesauris. Znamy N.N.P.M.M. że na Thron Polski ze wszystko Cesarow Królow, Europy tempo że wszystkim Snot Przeciwnikow y godnym Wielkiego Króla Przymiotow Chorem zabrała się nayświętszego Instytutow Nawa, a Uczyniwszy wkrolestwie twoim Znak Wieku Złotego, Brzeg Szczerozłoty, na tym Cyklu nas Wytoczyła, Drivit Pactolus vexit, te Lydius unda aurea torrenti Deducens Flumina vipi. Blask, y Mit Nayżiwszych Przodkow twoich Ktorych non finiendo Te Terrendo Augusta Vestigia Naten Tron wszedłeś bardziey powagą milczenia orzec niżeli wyrzekłszy w tak krotkim Czasie wspomnieć należy mowy tam bowiem gdzie Ich Nayżiawnieyszy Ze Swiq Splendory, Ves Italiq Romanorum, triumphos Laud Patrum ignaniq Venturiq in seriius Dni fecerat omnipotens. Nieżyłko pozwonnym Jasnow Złote Runo Urzeczkowie dali Świata wielkiego Alexandra Syn Macie: rzyńskiego zdzieć ale Nam dobrze dawnieyszy wrzuzyły wieki za Bolesława Chrobrego pierwszego Króla Polskiego ktory Zdobiem moim Polecikow erat tuus, tu Nomen Regum. Zbudował on Wyższy Mątt Polski ale Ty Nayżiawnieyszy Panie na Tron Dziśiay zasiadasz. Wzięłeś Nayżiwnieyszego Przodkow twoich antecesora Ottona III. Cesarza Rzymskiego, koronę ale Ty Nią Ukoronowany iesteś. Dat Wschodnią Maurycego S. Narodowi Polskiemu, ale się Ty teraz staręz bodzem Tureckiego Soltana On ugrobie Wojciecha S. Dobrat Zdrowie, Ty nayżiawnieyszy Panie Wrocławszy Nieprzyt Nasze w Ziemie Mogiły, Wszystkich Nam Stracone

Fortuny, Zdrowie y Zywot przywracaią Kędrzicz, Veniant annis Sæcula
Seria, quibus Oceanus Vincula rerum laxet, Typhisq; novos detegat
Orbes, nec sit terris ultima Thule tuis. Iuwolniony niegdy od Rzuby
Bethulią Tobie Nayiaśnieyszy Nazr przyznawaią Hektore, tu gloria
Polonia Lechia populi, honorificentia Thronu! y co O Walecznym Ma-
nie poddanym Swoim niezłomną Szczęścia Nadzieią Szczęściem napisano
tobie raczey przypiszemy. Tu Pridium Sarmatis fessis, tu munus eris
humanię Tuis Sabit illa Sem fulta per annos. Nayiaśnieyszy Kro-
low y Xięzat Matka Saxonia dość Szczęśliwych na Trony Cesarskie,
y Angielskich wydała Synow, ale Ciebie y pod szczęśliwym poczęła Niebem
y Rodzicielskim na Swiat Nawet Przeznaczeniem, bo tamtym podarował Feliks
Astra, Tobie ipse Assumus, z Tronym Zoka Iego iest zaprawowiernego Ka-
tolika Państwu przeznaczaiąca, Natus Vitiis Patrem Salusq; merens Victor
Audiet proli. Spoczeniem dzieci Narodow widzieć się dało Kiedy na Samo Spoy-
rzenie swoie oppley na Lewawa Szalę Europy nieppogod. Bisurmanski Xię-
zye za Kpst się, y Rande na Rzawy deszcz pohańcow spuścił swe rogi.
Fatous et Armis Virum Telephus regno impotens. Ilium vicit Pater
Od dziecinstw wzrzygaiąc się do tąd pobitych niedawno Wschodnich grubia-
now mogiły ze Kiedy na Krzyż Chrystusow, ktorego nieznoszącym O-
brońcą Cesteś! Swiętokradzko podnieśli Koko y słepo złoczyły natarczywo-
ścią wybili się z bitnego Oyca poprzestałe Bluźnierskiego na Pana Zastę-
pow wrzaski, y niepoiednokrotnie bo bellasti Slpc Vicish Semper Vale-
czny Koko twoią z Swer Swoich Rzucenia Remskie zaległy prepaści
Orę dejecit petiere terram Theutonadonicia ut Caterva pavitą tande
Teribus Sagittis mites sunt facti. Tu riat nedz Nam się godzi, y przy-
znać Vktm konieczne, Kiedy Futminius impellens viribus Hostem belli-
ger Augustus, trepidas laxaveras terras. Przyznać mowię Rzecz tak
Walecznych Loricam veriùs quam Purpuram induisti nisi Loricam eh-
am Purpuram Vocaveris quam tóties Victor Hostili Sanguine cruentasti.
Godzi się przyznać, że Regeo procedunt a Jove bo od Niego zrad wzięwszy
Vktm Walecznę umieiąc Rękę na pohańbienie Boskich y Swoich Niepsioł
Zrzucaią Fulmina y Kloby Siaią niepogod. Godzi się Vktm z Platonem
przypisać Ceo iest Rex Deus quispiam humanius bo wdzięczności Hoiney,
Mestwie y Odwagach podobne y Mitcie które mi pokazywałeś y poka-
zuiesz Suum Hostibus terribile Nn, Nie Cudzetii ale coi Boskiego iest.
Tak Nayiaśnieyszy Panie gdy przez rozwalone Poganow muny przez
Wielkie Niepsioł Krzyża Bożego mogiły, przez Niepoliczone Woyska y Ob-
zow rozproszonych Trupy, nie w Kolysce, iako Sukcesor, ale w Laurach,

G. Patronach Zwycięzkich, iako doświadczony Boatyr, na ten Bron wszechtęgi. Tibi Ego non Deicios pulchros fortes Metellos protulerim, non qui plenum domuere ferocem Scypiadas Gallisq; Genus fatale Camillos. Niechay tam wieky y dawnieyszych czasow Kroniki Polskie Swoich Swiatu wystawiaią Monarchow, Ich chwalebne dzita Ich Sławy, y wszelkie cnoty przeciągłym rymuiąc piorem, Ia krotko powiadam z nim Carmnicą. O! minus felices maiące Regnos, quibus tanta Mitis fuit Conscipium, non est. Co Swiat we wszystkich przez niemały Wieku przeciąg zawarał, zdrad, y chwalił, to My y w tobie iednym raczem wszystko widzieliśmy, y bez podchlebstwa przyznawamy. W tobie Lecha fortuna, dzielność Ulicimira, powaga Kraduia, Trzezwodbliwość Piasta Leszkow, trzech woienna Achata, Mieczysława bogobojność Bolesława Chrobrego Mestwo y Siła, Bolesława Śmiałego wspomnialość Kazimirzow dwuch pobożność y Sprawiedliwość albo słowną, albo lepiey, y bardziey z kompendyowane y zkoncentrowane, cyrkolwiek wdobre Przymiotow Flores sterile Lilietum przez Henryka Walezyusza, malefamd odorem Polszcze przyniosło, z czego się we dwuch Miecysławach Oyczyzna nieciesyła Ty unicum Patriæ deliciun wielkimi nagrodzisz Talentami, Consilijs Curribus odorem. Natura y przypadek że w Bolesławie Krzywoustym, czarnym Leszku, Władysławie Łokietku zgrzeszyły; Ty ową wspaniały Mistrem, y ustrojony od Boga y Natury dany poprawisz Symetryą zgoła decus omnis in Uno. Radzi wei P. N. M. Sublimes duel Mitis Dolor ista in te exprimei Singulas ut habere Videaris Singulares. Ale na on czas dziwiey twoie dzita y Iego Państwa godność przeciągłemi rzeczy słowy, nektem zi bardziey powagą milczenia czcić, widzieli niezdolną liczyć natury mowa. Erat quidquid Tua robora numerat, non æstimat. Gdy tak dzielny, tak chwalebny, tak wspaniały Pan w milym panowania twego poranku na tronie Naszym solio inaugurato radzi; longeq fulgeo, sparge diem meliori. Rozwiay Jasności twoiey Krolewskiey promienie, któremi zapewne Wschodnie pobiiesz Pithony, a tamtym temu dzieni złotey pogody uczynisz. Nie bez sekretu oziębłe bez słońca prawdy, pod tureckim Krzyżem fortece nasze drzą ieszcze, do tąd oczekiwaiąc Uwolnicieła swego bo zapewne napisała na nich Rzka Boska Mania Ide non alia Servanda manu Res pervia tantum Augusto. Już Swiat nasz Polski cum fortibus suis, et Bellorum seniorissimo poległ na ramionach twoich, Wasza Jaśnieyszy Nasz Aludo. Tam post domitas gentes defensaq Regna tua Patrona potentia Curia et Rerum comitibus Apex. Czystula Ordynans ad Boga w Mitcie niedaleko do tronu y Mitu W. K. M. pry: zkłodzcey czytamy, iezeli dzieten, ut Stabilem Servet Augustus patribus

Prócz, justitia parem Viribus, arma regat. Czego po tak szczęśliwym od Boga danym Nam, Spodziewać się mamy Panie ieżeli nie tego że od tego Oyczyzna Nasza zostanie meczenda Hostibus, reverenda Civibus.

W Tobie tedy [illegible] maiąc wszystko czegośmy sobie życzyli, Odebrawszy Sowicie to, czośmy ustawiczny opłakiwali, coż więcey należy, tylko Nayiaśnieyszym Nitrom przychylnego prosić Nieba, żeby długo wieczne według naszey życzliwości panowało WKM. Lucidum Sidus Deus huic adeat Polio, quod tibi Carmata Tui patrimi Supplicibus ferunt, a że Oyć WKMPNM. Słońce nasze Nayiaśnieysze od którego wszyscy mamy a mur Lumina nostra Świecił Państwu Naszemu Ober wiecznego szczęścia, y Ober Zachodu Oświeć [illegible] PNM. Żadne nieszczęścia przeciwności ani teraźnieysze diffidencye, które Gmunt non opprimunt ad auream Coronam ferrea Stipe Eundum est Semita. Niechay niespokoynych praktyki spokoyney twoiey nie pruią głowy, wrzaki y krzyki chwały nie przyszedł do chwały ani Spinis Coronatus, y też Same Spinel rozy Valiant tylko non Dulcorant.

Niechay twemu Pańskiemu wspaniałemu sercu żadna by nayiadowitsza niekłodzi zawiść Magnanimi Principes ut Struthiones etiam ferrum digerunt et in Cor Honoris Substantiam convertunt. Wstręć wolne, które się wespół z temu do Stop WKMPNM. Uniżaią Narody, z Oplaudiącemi Czasowi swoich Krzyżami, diuturnum satiat Deus, Sanctum imperium tuum Acceptum Deo in Secula firmum. Żeby zaś chęciom wiernym Poddanych WKM. dogyć się stało o przystęp do Waletudy twoiey Panie Nasze prosimy pokl. Dextram cum Dextra tangebo dextram, która to nec tenebor damnavit Opes sed largior imbre Levavit innumeras Hostium ditare Catenas. Na ostatek NMP. nieskończone tobie przy skończeniu Roku moich Życzliwe y Wierne Poddaństwo twoie, Szczere pełnych radości wylewamy Vota Lex vivet Seu quis Superum sub imagine Falsa Mentiatur, Satis hunc te precor Orbem hos Prior Aternum, Populus rege Tuo.

Głowa tegoż na pożegnanie po koronacyi.

NMPPNM. Niedawno z wiernym Poddaństwem swoim wolne Narody nasze tym cię Tronie pierwszy raz zasiadaiącego Witały Monarchę, dziś żegnaią stawaią, Zabraliśmy się tu zabrawszy się zkonentrowane przy Waletu Łzy, którzy napełnione radością Serca pływitaniu mieli. Znaliśmy in diebus Augusti dziś Tydzień, kiedyś in Septembr Augustus Augustalia Thorne Szczęśliwie zaszedł y Polskiego Tronu Zaprzestał tym bydź zaczął. Znaliśmowi in Augusto lakitia, et Exultationis Plenum. Dziś zaś pospolu Pożegnanie zdziera Łzy wzięte Udonteniowanie, kiedy wyzwala z dalszy przytomności twoiey Nayiaśnieyszę Światło Twarze. Szczęśliwszy tam kiedy

W Krzymian był October ktorego nayściślieysze było Swięto, Augustalium
nie od powrotu y przywitania Auspicem, ale od iazdy, y pożegnania odprawie
przychodzi, y tym bardziey przy wstaniu ubolewaią, im iq skutku Sukcessow
taiemnice. Ale dobry Bog WMć. wspomaga golębice zawsze Felix augurium
deszynuiące Spiritus Dei ktory foebatur supra aquas Godzien lepiey ią Ta-
szmey mogł się widzieć! iako super aquas, plusquam Romano Augustus Herbo-
wych Rektuszich! iako pominionego Augusta czasu do Rzymu powrot był
złoty chwalebny, y tryumfalny, ze wszystkich rzeczy w Syryi, Azyi, w Grecyi, Scyty
Partyi, dobrze wspokoi, y pomiarkowaw, tak Nadzieia w Bogu ze y tey WMć. tak
wszystkie w Oyczyznie tey y Państwie twoim uprzeymie affidencye, iakoby Cię
altera Roma Amor Populorum, bez dalszych Scyssyi, mur Praetoryi, przeciwnych,
bez żadnych zgoła przeciwności za prawdziwego y pewnieyszego: niż tam ktori
miał Pana, ktory solus merentibus regnare negatus. Tu tedy WMć. WM. gdzie
ziako obroty swoie Cieszwai Rzeczpos, y Bonum quo virtus tua te vocat, pede
fausto: grandia laturus meritorum premia. Kiedy Bogu Dawionym progressom,
twoim żadna przeszkoda nie będą Zawady, quidquid tentaveris rota fiet. Godzi
WMć. Candida Nieprzyiom twoim nikczemna, my ktorzy nie z wymysłem słow ale
in Simplicitate Cordis, nayprzyiemnieyszych życzymy Sukcessow, zdrowia Ży-
czemy długo letnego przy pożegnaniu Zatosnym Mittuiącego, przy tych ktorze
Życzliwych Serc wyśle warty Vrzędy, o Rampolskie na Nerabut proszimy bydź
łaskaw.

Respons od P. Pipera, et a Mille Svetica assistentibus Ministris z Warszawy 15 Febr 1703.

Si suffisset Domus Meus Clementissimus, quod tam allegoriae prudentiae et inanis
Conabiti Vivos in hoc congressu Vra reperiisset ne modo eos an consilium hoc, quod Statera
Statera pensatum deprehisset Vos neguam consiliarij veniss dixerim Seductores
Vinos enim Locce non modo Regi Meo Clementissimo sed et toti Regno Vro
propinastis ubi nunc illa totiens polliceita et adjurata fides? res Vra agebatur per-
nicies Vra properabatur ubi Auxilia fuga Regis Vri denuntiabatur in Saxonia,
ubi timor, et reverentia Vri ubi tot pacta tot foederis, qualis ille cum Vra
et Fremitus de inversione Libertatis Vrae? Timete et videte ne hic error Vr
pejor fiat priore. Crapsio dum vocastis et nunc erratis dum dissimulatis Si-
mulacra Paganismi et Idola Atheismi. Siceire Deo quem Sincerum colimus
Servatus Deus? Nonne hic frater fuit Ultor, experimini Ejus et Dni Mei
Clementissimi Manum Vobis vindicem, et nunc Statum fiori visi sortum De-
rum et rationum non priorem locum dabremus, Aperte nunc ejus dispice quod dub:
doli et falso Pacte formastis? Suadebatis ante, nunc dissuadetis, media promulgat

Nunc eadem amovetis quod quomodo de Nobis sentiendum. Primas Vr à Nobis recepit, et in sarcere Voluntario delituit. Major Polonia aufugit Ceteroquin et Nemora tenent, quae fine, quia fide, Certum Vos pro illo Stipendium et debitae executionem manere. Non terrentur his Clementissima Mittas Dei Mei, Regis Potentissimi. Adsunt tot media et subsidia, quibus Regi Vri et Regno una Vobiscum non injuriis modo sed ut Vindices exitetemus, si nec aliter fata voluerint Clementissimus Deus meus cum Rege Vro facile in caput Vrum pacisceturs et gravior bel quam ante fortuna Speraverit habebit et excipiet. Hoc Scitote hoc pensate deteriora Vos prioribus manere, jugum hoc quod excutere Voluistis ipsum humeris Vris imponetur.

List JMPá Stanisława Leszczyńskiego Wdy Poznań: do Szymiku Przedtkiego po Śmierci Oyca Jeo z Baszkowa 4 Febr 1703.

Nieżagodziłam się in tenerrimo dolore senou, ábym nie miała pamiętać zkąd pochodzi mea Vitalis anima, oddawszy Bogu moiemu to, com powinien iako Śmiertelnik, recurro do WMPP. nicomylnego spodziewaiąc się Solatium, dzieły żal moy z Wtmi PP. in hoc consortio że iakom Jakochanego Oyca, Oyczyzna wiernego Syna, tak każdy zWMPPch życzliwego sobie inprivatum Rugo Stracił, który gdy iuż za Wolą Bożą resolvigit diem Aeternitatis. WWMPP chcieli zewu Swoiego Dni Jego Życia wznacić rozumiem że nas Fato post Libertatem, widząc że humana desiderant Consilia znieść Ich Siłami Zwykłemi niemogą, zawarł oczy Swoie, aby każdy przynaiąc iak cyiszkolwiek Zgubę Oyczyzny patrzeć, żyć dłużey niemogą, gdy mu Życia nutrimentum exbono publico ustało. Pozgonios się ad Superos dla ublagania Miłu Bożkiego aby nieubłagane nad Oyczyzną averlat Calamitates. Opowieda iuż, że Oyczyzna Swoie Dno Dmiantium, dla zaniechań Rpltey, y Jego się zasługami zaszczycał. Nie czyni Mi wstydu Stracone na ustudze Rpltey Substancya, ktorą do ostatniego Ziarna cudzoziemska wyiska Potencya; Nieuzdmgam się poddać Życie moie pod rożne y opaczne interpretacye, ktoremi się Bicie moy karmił luboim w Umieraiącym nieuznał aby rada Rpltey krzywdę uczynił radzę że Jey dłużey nieżyć. Nie odstępuię á piętnim Conatibus Jego Zaciągam Virtutem exillo fortunam ex alijs ktorą zasensancie poświęcam na usługi WWMPPch y wkażdego Sora żywą cześć Oyca pámięcią wchodzę nie nato, aby tam inneniam nowiąże Fidem, ale abym opuszczony od Oyca w Sciśnieniu moim, in tenerrimine recliner Sobie znalazł. A teraz in gemitu Cordis Łasce WWMPPch oddaiąc się. Że Sam służyć na teraźniejszym Szymiku niemogę WMPPm, przepraszam, bo mi tak gwałtowne tidzyście do Lady lumen rzadzie obumbrat. Ieżeli reflexyą zostawuię, że pamiętam nayważnieysze Sobie w tym szczęście założyć, tam in prosperis iako y in adversis był WMPPch Sługą, Jakoż Ja.

List Kardynała JMci z Łatenzie Seymik albo Respons 28 Jan 1703.
z Warszawy.

List WWMPli insigne Ich do mnie effectu y konfidencyi przyimuię vprzeymie dobliwie wtym niebezpiecznym Kroley rarie, wktorym ieżeli et perpendimus et dimus że interesse dicendo et diffidendo wprowadzilismy w ostatnią Oyczyzny zgubę, lubośmy mogli nascenti adhuc malo natkoąc Seyi antequam in magnitudinem exitiosam excresceat. Teraz zaś ab omni latere ściśniona wiedzę tą Oyczyznę, kiedy Ią swoi y obcy premunt, remedia być muszą, aut malis suis tardiora, aut eventu difficillima. Cokolwiek iednak do Osoby moiey należeć może, niczem z tego rachunku Bogu, abym dla uspokoienia tey Oyczyzny, dla Dobra Iey niemiał Czynić, co to obowiązku Urzędu mego edebui et potui, y teraz tu od kilku Niedziel prenę innego ratowania Iey niewidzę Sposobu, ponieważ Nullorum Summus furor, resolwowałem się propria Authoritate rozpisać Listy do JchMMPP. Senatorow, tudzież do JchMPP. Komisarzow do Traktatu do Kroley naznaczonych, aby nadzień 15. Lutego ziechać tu Kuchi, coteż może być za Antidothum ad Salutem Reipcl. Dlatego zaś tym terminem anticypowałem nastąpiące Seymiki, aby to zgromadzenie JchMMPP. tu uradzi, mogło być notum et communicabile WWMPli, nietylko in vim zmocnienia spolney inter sese Konfidencyi ale oraz aby się Sensus Senatu cum Sensibus Ordinis Equestris złączyć y iednoczyć mogły. Co donieść WWMPli dekląruię in tempore, teraz się Ich Affektowi daiącemu Zalecam y Jestem. J.

Michał Radziejowski Kardynał Prymas.

List P. Pipera Kanc. JMci Szwedzkiego do Kardynała JMci z Jakubowa
25. Januarij 1703.

Rex Carolus Dei Gratia Svecorum, Gottorum Vandalorumq; Rex. Illustrissimo et Reverendissimo ac Eminentissimo Cardinali: Illustrissime Eminentissime et Reverendissime Cardinalis, Archiepe et Primas. Postquam iam diu expectando nullis hinc turbis quam arma Vra inutiliter in hoc Regno detinuerunt remedijs afferri videmus ut aliquando finis illis apponatur, Si id magis in voto est quam ut consilia huic instituto idonea possint inveniri. Nam quamvis nullus Nobis cum Rege bellum gerat, tamen hae commoratione utriusq; Regni illa incommoda quia non possunt non esse exitiosa, nisi mutare hisce citius occurratur. Nec enim adeo dulcis nobis fuit Armorum gloria quin etiam de danda Amico populo quiete cogitaremus. Quapropter ut ea media adhiberi possint, quia non minus Reipubl. Polonae tranquillitatem quam Regni Sveciae commoda et securitatem continebunt. De ijs autem cum illo in loco sonitu frustra operetur, ubi odium, invidia, spes, terror aliaq; animi motuum genera pectoq; studia continent, dicendi Libertatem hactenus corrumpere, Salubberrimum nobis videtur,

Si de re tandi momenti illic instituetur, ubi libera Comi non coacta sed plena libertate absq; metu et censura exprimere sententiam suam, justos datur quietio et securitatio modos, inire absq; saluti communi providere possit. Hanc mentem suam Dnis aperire Consultum duximus ut illa quam primum in lemptib: partes gerit, non modo occasionem habeat liberandi Patriam suam ea periculis quia ultimam perniciem ei minari videntur, verum illam magnis incrementis conjunctâ armorum Societate, eaq; Provincias recuperandi, quas communis hostis Poloniâ ereptas possidet. De Cætero Dnis Divinâ tutellâ Commendatam, quam diutissime salvam et sospitem ope duximus.

Eminentiâ Vrâ benevolus amicus
Carolus Piper.

List Kardynała JMści do Wrzka y Powiatow z Warszawy
d 19 Febr 1703.

Przez niezrzymiliwe Sussyie Sere y cale Domowych rozroźniony Woyny, niby otwartemi powszechney niefortuny wrotami wtargniony Mars gradivus do Wrzka y w tym tak długo cum desolacione kraiu rozpościerający się, iżaliż nieporownien Nasz był uczuje obrey reflexyi Manthua væ Miserâ nimium vicina Cremonæ? że sciany gorzerącą calamitas miała postum szynie, ydo nas, ale my nato in ultrang partem zasypiaiąc, iakoby to do nas nienależało ex unionis vinculo albo iakoby do nas przyszło niemiało, aut nihil, aut aliud agendo dopuściliśmy że tenże Gradivus transgresso Rubicone, tuteznych granic, nietylko sam wszedł in viscera Regni, ale oraz wprowadził za sobą pestifera mala, dyssidencye odia, y sobolwiek do zamyślenia Oyczyzny być może Artium, przeto Rady Seymy, Uryadu, na ostatek Pospolite ruszenie, extremum Regni zabor mi cornie enervata Nasz Semych widocznia calamitas tak scimetą, iż prędi emendi, et ad inicitas redacti, ledwo iuż tchniemy. W Dworu nadki compared ad consilia przez Dworu radzić iest Conventiculum, a y przez tey sprawy niemasz z kim co nadzić, kiedy wszyscy rozproszeni mente et corpore divisi, particulares bandziey et privata cogitant, a nizeli bonum Universi, interesa zazywaiąc nieznędu, y opuszczenia się Naszego obce Narody wszą adcervitia arma coraz Zuchwaley, et ingeniosiy za Gubą naszą invalescunt. Wtakim tedy razie nieprzepagat omnia Fatum, przez Domnienie, przez Obowiązek Urzędu mego, przez miłość Oyczyzny, w ktorey Życia y fortuny Nas wszystkich niemogą być, tylko Jey całości. Całe rozpisałem Listy, konwokuiąc Ichmciów Senatorow Obojga Narodow nadzien 15. teraznieyszego Miesiąca, a zeby od tych ktorych pierwszy zeszłoby w Radzie mogł być wynaleziony poczęstek, mediorum ratowania tey Rzeczy. Skutek zaś y konice ab Equestri Ordine nie inszym iednak Serca mego, ktore Samemu Bogu iest zawsze

Chem, tylko żeby uspokoienia, które Szczegulnie wtak ciężkich konjekturach
Nas ocalić, y od ostatniey zguby wyrwać może, mogła być droga wynaleziona. Były
przecież iakie Pallacij Ingenia, że wygnyźły to nastanu, który do tego Sam zdatnią Skutek
pokaże. Już tuteurne consilium za prywatne conventiculum kanclerza urnato Wra-
ży pod wielki rozdzpek WWMMPP, iezeli się to in Salutem publicam, czyni, iestli
prywatnie, czy nie? y iezeli może być prywatne, kiedy nine exceptione wszyscy
compellati y iezeli Prymas w takim terminie gdzie ginie Oyczyzna, niema potesta-
tem owszem obligonem Vocandi Senatum, ad horrandi siveq, aby chcieli radzić y
bronić Siami Iey w vpadku. Aże żal moy, y szczera Intencya, malevolorum ze
iniqua interpretacio nienasamych tylko gołych hlores Stowach, daią dowod Rego:
cyaiy mowey, w ktorey prawdziwie mutando non tutando laborez, y ustawicznie
Zdrayc Szwedzkiemu admirora szyrnige perswazye, tandem otrzymałem do Siebie
List Ktory po tak wielu przeciwnych responsach, y prozych Zawodach, pokazuie iuż
Ego ad quietem publicam inklinuya, tak iednak aby y to independero być mogło
negotium, y żeby in plena Libertate, iako wtym że namienia Liście Sama Krola
Mść swe consultat, y sudzoziemskiey niezaciągaiąc Rady, rem pnimam, propno Genio
curet. Ktorego Listu kopią inito consilio z WMM. Konczyć na tym rzeczz znay-
duią Komunikuiąc WWMMPP per Amerem Patrid upraszam, abyście WWMM.
nieuchodząc in Sessionata ad Opendrcula. List pomieniony in trutinam wziąwszy,
ai examon z pomienionego Xiędza Swego do Warszawy Posłow Swoich tybem Sey-
mowym wypraiwić raczyli pro 27. Marcij, ktoryby z Przeświedrym oraz Senatem
opus Salutis Zaczęli, et feliciter Zakończyć mogli. Na ktory to czas y Xiądz te limi-
tuiemy Pricia ai Securata omni Securitate Sortund ai personarum Sanctium
manentium ai recuentium. Sam zaś gorąco Pana Boga proszę aby immittat Nu-
men animis WWMMPP do iednosci Confidencyi, tudo takich Synodow, które
mogą być naypożyteczniejsze Ojczyzny. Zostaie się zatym

Respons Xiędzu Nuncyuszowi JMci od JMci Pana Dziatyńskiego Kasztelana
Bydgoskiego 1mo Februarii 1703.

Mogłeści WMć mnie Zapomnieć kiedyś te particulares, choć wpuść Zimy bo nie sprzy-
jały wydać Listy. Quo ego Sum? abym te figle miał zrozumieć, ktoreto sala Pol-
ska in Circuitu prowadzą. Niewielecz iuż zdechciało, abyśmy zatąd pierzchnęli WMć
Manuskrypt do Zniszczenia Ostatniego przyszli. Dostało mi się sycytać y tera-
zniejsze, które Nadaniem Swoim sobie to tey mi tey Oyczyzny ad normam nuper
sine Lachrymis memorandi Patrii Sui. Sam sobie daiesz Panegiryki, niepryszą
do Nich lubo mnie wiesz y drugi nie wiele Sofistice, y mogł nie nie do Artifico-
we Elogium napisać in laudem Alicionis, tale otym potym, non decerunt Wiel-
kim czasom WMć remedia. Teraz krotko na Evocatorias odpisuię, y mowię
z WMć. że gdyby iako wielkiemu Rodzicowi oculos in Morte gravatos otworzyć,
iakoby się cieszył że non degenerem sobie Zostawił Cyna, a te trzy Ubogich

Ludzi, które natenczas się laty, znowu odnawiające, y tego Oyciec niedokazał że
byśmy zupełnie zginęli, to Syn memorando exemplo pewnie iuż dokaże, y
tam od początku Regiminis Prymacyalney godności Zawżdy solide, że pokaże
postronnym krajom, iak może zgubić oyczyznę. Nieprzypominam Sądowniey
szych czasow, kiedy przeciwko Panu Krolowi, że pominąwszy y krwi, y obli-
gacyi Swoich a wielkich? bom słyszał od Starszych, a nie wiele też Samym wi-
dział, byłeś WXm małym Michałkiem? a boday było tak dla Oyczyzny? byłbyś
Dewo był zrazu S. Michała Prowodstwa na Zamku Krakowskim dochrapał?
bo był gradus przyciągnienia do Siebie, bliskiey krwi Swoiey. Jasnie Wielmożney
Jeymości Pani Urszuli Leszczyńskiey? Towianską wiedzą Naszego co rożnych
Akcyach Heroiny.

Dałby potym iako Krewnemu Ord. Doby Biskupstwo
Warmińskie, dał Kiedy Arcybiskupstwo a y Kapelusz, si non Scepis? erat
prima? Niebyłby był tak rozumney in matum głowy. Co za to za wdzię-
czność, a to nadgrodzą się indulto w Polsce fastu ustawiczny krola Niebo-
raka Vexowates WXm. sub praetext Libertatis, o którym on całe niemy-
ślił związawszy się z PP. Sapiehami to Seymy się rwały, to cudowne rzeczy
robiły się, a Oyczyzna za to sierpi? Bo gdyby Seymy były stawały, to Wszystko
byłoby płatne, bo by był nie był Związek. A to po Smierci K. Jmci Wa-
złeś WXm Subiecta, y niewiem iezeli się kto oderwał od Stronnego był
niezawisł. Tandem posłałeś do Francyi Jasnie Wielmożney Matki Sypk
Towianskiey? że on się obowiązał Francyi dla Xcia Conteg. trzeba było uczy-
nić co się zdało, y tego dla Zalu y wstydu niechcą wspomnieć obrałeś WXm.
Dom Krolewski, y niepamiętaiąc na Pana Boga, wołałeś cuze Pinigdze, niż Do-
mowa Krotę. A le y to mirum, bobym nierad bawił wgchałeś y uteżaney-
szego Pana, ba y pinigdzmi Jego chciałeś swoiey dobrzeć Imprezy, gdyby był do-
bry nos postrzegły nieprzeszkodził. Mianowałeś WXm przeciwko przysię-
dze Swoiey w Polu uczynioney in scissione Pana, y tak zaczęłeś pod Wtorym
Panowaniem to Czego pod umarłym niedokazał, co potym się zdało niewspo-
minam. Wytargowawszy na Panu Wszystko, rozdzieliłeś Nim iakoś sam chciał.
Tandem ze Podkomorstwo K. odmowione infurios Actus PP. Sapiehow nie
boracow wprowadziłeś WXm wto, z tego Ich trudnością wyprowadziłeś. Go-
ściem zwałeś Nieprzyla, ydość dobrze do tego rzeczy prowadzyłeś na Zgubę nasz. Prze-
wiodłeś WXm. Jmci, aby Brandeburczyka przyznał za Pana, a to dla Mier-
Syn Pa Towianskiego Dyamentu, który wziął Imć Pan Podczaszy Vielki Poset? Towianski?
kapit. Zytyc. nowadziwszy Siwerowy, czyniłeś co chciałeś z Nimi WXm. a potym Nas Senatorow
na Rady wołałeś żebyś Nas uczynił complices. Lubobym tedy chciał przybyć na
te Rady, to mię Prawo Oyczyste zacnie, bo mamy krola, onemu nie Radzie, z Nim
Czemu Sobie presumować więcey, niżeli należy. Piszesz WXm. żeto ex vi
Urzędu Swego czyniłeś, Czytam też Czasem sobie Historye Polskie, a nieznayduię żeby

Arcybiskup Prymas miał moc convocandi Senatum vivente Rege vel saltim sonvivente? Ale z Listow W:Mci Angularnych eo nine wydanych widziemy contrarium, po coż tedy za ostatni z Senatorow mam iechać do Warszawy, kiedy wiem, że tam nie na uspokoienie, ale na większe Zamieszanie zabieraią. Mowiłeś W:M:P: wpewnym Domu publicznie, że niedy lko Szwedow ale y Diabła zwołał na Pana dawszy Mu ieżeli tytuł dali Bog Kiepsze zwoitey Dobroci. Niech W:M: Oświeciią nasze Panie ktorych złość opanowała, y ktorzy mimo z W:M: tak pilno chodzą bolo zguby naszey. Myy zaś obaczemy co to za pożyczane będzie światło, które nas prowadzi ad interitum. Jeżeli się kto przyczyni do tey Rady, Maledictum sit Nomen Ejus y będzie W:M: pewien żegdy się Braia zgromadzą, zrudzai będą y pod Ziemią podczyrzanych Dowodow, y kiedy dla prozbtych Radzey, dla zawziętości prywatnych ginąć musiemy trzeba aby ci ktorzy są przy: dłami, y poczęstami ruiny naszey, albo wprzod, albo z Nami razem gineli. Pu Sapiehow lubo iest oco, nie tak winuią, bo się deoperuia przymierzaią, y gdy bo Ich był W:M: nieanimowat, non auxisent unquam talia. Ale W:M: odpowiesz Panu Bogu, że dla Podskarbstwa Ich obmowionego sprowadził Szwedow, że Ich nie mogł swoią trzymać, że pokoy stoy dawno by był Kanet impedio. Czym powiedział by był Mi Pan Vida Kaliski Lipski y authentycznie do wiódł. Kassickiemu pod Tendomierzem o ale podobno zfabrykowana Jego Smierć przeszkodziła. Wiem ia jednak y pop: tym fulminie Znam Kilku co wiele wiedzą a dowodnie y gdyby to wiedzieli Bracia Szlachta, upomnieliby się W:M: tego zubożenia, bo czyto od Szwedow, czy od Sasow, czyod Rzpltego rządzenia, czy od Kozakow, czy od Swoich Chorągwi, wszystko to tamże primo principio przypisać słusznie należy wielkiemu staraniu W:M: ktoregoż ia Imię z tym Domem moim, iako zawsze Veneror tak nie mogę nigdy narazić magnalia fratribus meis W:M: A teraz się Dobrowymney Łaski, y Protekcyi, y Dobra moie od Kolligatow W:M: Panow Szwedow iako nayprzyiacielsko zalecam plura dicturus cum documentis Solis Jaroriibus &

Mowa Rady Antecessicyalney Imci Xiędza Kaphata Leszczyńskiego Vdy Leszczyckiego, Pisarza W:Kiego: w Warszawie 18. Jany 1701 umarł Bp W:K

Vstały znowu Xiądz Prymas, gdzie mowić bez Plumazenia godzi się, y cwitare malignum Interpretatorow Ingenium, które to Pacta Pacis et Remp: collidere zwykło Przychodzi mi mowić to wielko konsolacyą, że ieżeli kiedy, tedy teraz hujus Consilij Sama Kąta interpretabitur każdego Dania ponderabuntur non numerabuntur Senatus. Mowić tedy będę tym Serem, ktorym ledwo co z choroby wstawszy do Krakowa do Vstaw W:M: złożałem się y wiernie służyłem to im Obiecuio maigo, aby duchem inter Mittem et Libertatem trzymaiąc Harmoniam W:Mci Reipub: y Ciebie Samego nieżaiwrodtem. Miam słowo oddoby flores non

Apparuerunt in terra Nra, idq do punktow Anteromicyalney Rady, ktora zal się Bożę, że sub Augusto WKM Pne spinas non rosas ferę, Kiedy po Laurową ab extra merentis coronam ex spinis w Kśtey Naszey przeplatana widzę. Dobrze punkt pierwszy wyraża, gdy o tym naymniey mowi, plus sentit, quam dicere potest, obrzydliwym postronnym Narodem nietylko Kśtey Ausnigdy tu nas niesłychany, bo że o tym iak nayciszey mowię, aby Posterytas non loquatur ne fiant ista palam cupianty. in Acta referri: Narodow, u ktorych, y bez tego, y bez żadney Rady, iesteśmy podobnych Akcyi zal się Boże suspecti. Dręstwuie na tym Serce nie Polskie, ale Chrześciańskie co się w Naszey Kśtey stało bo lubo WXlitę drobną sobie formuią, tu ią za iedną mam, iedno to NMKPNN Corpus pod NWKM głowę, y to do naypierwszey podaią reflexyi WKM, co się stało cum Juribus Mittis Jego, co się stało cum Authoritate Senatus, co cum officina Legum z Izby Posłeby Subversum Jus omne manu. Zaiste nie WXlitę Litę, ale całey Kśtey succurrere należy, iakoby zaś teczyć te Vulnera niepohańi, Boska to dotknęła ręka, chiba Ig Vicarid potestati teczyć nay baidrzey potrzeba, Cui dat sua dextera pondus. Żeśmy nadzieć powinienem, to co sentio mowię. Ażebym był pewnieyszy, y nierozgadził zwyczaiem prawami Awizowanym, niedowcipem moim mowię, aby Mandaty obojey Stronie wydaią, że Kemput: dum putant Suam, tractant ut alienam. Oto prosi WKM PNM. aby per hoc Consilium potrzatesi się WKM Panem, a prawdziwą Kśtą Panią. Niesłychany czasy NMKPNN. gdzie in Scissione pełne Dobroci Serca ne in Libertatem impingat, tribat. Teraz pro Libertate et Conservatione Jurium WKM exanclowere powinno, aby Nam in hoc Consilio na ktore się Cała rzpatruie Polska niemowiono. Qui non vetat peccare, cum potest jubet. Juz tu sobie pochlebiać niepotrzeba, et Justus Nra, zapatruiący się na Nas po Ustawach Bracią, a ocrekiwaiący Solatia judicabunt. To tedy życzę tako Swiętissimam naymnieyszego Słowa Mego Objaśnienie y Summieniu redditurus rozonem, aby Mandaty Obojey Stronie wydane były. Rescripta przytym iako nayostrzeysze ex Senatus Consilio, Securitatio Personarum, Bonorum, et Ministeriorum. Podatki iako sine Regia formowane, ten egien zarzęc annihilowane były; Urzędy iako nową formą Lapowane były, tak eadem podniesione, ne involvat Kemput: ad ultroneam Respubcą decisionem, bez ktorey się ani zwiaią, ani zaczęgaią, ani wprowadzaią rzeczy zwrócone były, Involvens prawa niewinnie cum WKM, a za głowę swoią całey Kśtey Corpus, u ktorey to iest primum principale, delicatissimum et fundamentalissimum Jus. Tak

Augusti tempora niosły NMKPMM. że y w nayostrzeyszych okazyach ponsze
ciem non primen erat, ale uchoway Boże tamtey ktoręy się kto zastanie stra-
cić, byłto capitale Symbolizuiąc że więcey in conservatione aniżeli in acquisi-
me nayuiższych, y nayistawnieyszych Imprez należy. Ztąd Gmiskie konklu-
dowany przez Prawo y przez tenarnieyszą Antekomicyalną Radę rzeczy-
ktory gdy w prawie per expressum opisany widzę, ad Normam Konstytucyi
venerabundus assurgo, y mowić przeciwko Niey erubescę aby Senatorem
będąc, niezadłużył na owego nieżemnego Żołnierza nagany, ktory Jussa
Duris Interpretabatur non sequebatur. Żadna mię tego z bić nie może
circumstancya, ani in partes trahere reflexya, dałby to był Bog, żeby według
Konstytucyi mogł się był na ten czas zanieść Seym, niewidzieliśmy byli
tego krwawego w Kptey, ktory niewiemy czy gasić, potrafiemy pożar. Chiba
uchoway Boże, illo extremo, co tam ktoś elektrizuie ignibus ignes. Delikatna
wielkiego Mansztatu na ten czas Szczutka a teraz Rzeczpatna potrafiła
ręka przez Dobroć WKMci uberpieczeniem y uspokoieniem Stanów Kptey
Obojga Narodow, że ustały burze, ale prudentissima Lespca, ktorey za poprawą
wał niewazyć ad perfectam malatiam prospexit primo vere Seym.
Otem tedy iako nayposłorniey WKM. proszę iako ten ktory ani WKM.
ani Kptey ani Siebie Samego zawodzić niechcę. Uprzedzy to uchoway
Boże zawod był by WKM niezłożony Seym, por tot actus destabilowany y
intymowany, a niżeli ten, ktorym Heroicum pectus WKM podobno lustatur.
Woły NMKPMM szczerze mowić, abym pokazał że wiernie służę, y niewstyd
dził się tego ktorego kolwiek czasu ani przed Tribem WKM, ani przed Kptą, ani
w sumnieniu moim przed samym Sobą. Drugi punkt NMKPMM. oportu-
nissime podany o koronacyi Electora Imp. Brandeburskiego, bo eo momento dnia
wszystkiego quo coronabatur przyszłoby Gladiatorio, to tylko iest in Arena
Sumere Consilium. Takie zaś actus albo nie ma stało podane być powinny,
albo żyć nie stało iako materia delicatissima Seymowi relinquenda. Do
Krolowey Jeymści PMM. znam się y ja strach, y ziem być Sługa, gloriey chętnie af-
fectuie, aby to Devotionis Beneficium do Seymu a Senatus Consilio detur. Że
iednak Krolowey Jeymści PMM. Jura od Kptey dependent, Securi tak Praw
tych rupetny do Seymu odkładam, y cum pendulo prawo Krolowey Jeymści per
Senatus Consilium officiosus być niechcę. Wniesiony punkt do WKMPMM.
Imścia Wileńskiego Primatis [Szczutka] ten omnem u WKM, y całego Senatu me-
retur reflexionem, a dopiero decisionem; ratio ipsa loquitur, że eo usq; acerbitas ta-
torum WXLitt. ferri, ci et in absentio bez żadney instymacyi legem sudetem
et absolutam tulić, aby tym ktorzyby, nie przysięgli, Dobra konfiskowane były.

Szczutka Sekretarz WXLitt.

Jako tedy Jeymenik circa Juramentum hoc, ktori iest Vinculum iniquitatis Stru-
pulizuie, tak Stanie proi aby authoritate Senatûs consilij per exceptum pun-
ctum, Securitas Bonorum Mti Mlśći obmyślona byłá, y to punctum deido-
wáne było aby profide sua prociwko WKm. y całey Rzpltey nie Lustro po Li-
tewsku pánas. Za ktorą nawi zdaniem nawiązał Mtść Podkanclerzy WXLitt.
Sziuruka, ktoremu decisie tak WKm, iako y cały Senat rozumieie, bo zamierzeć
u chowáy Boże. Kiedy Senatûs consilium resolwowáć będzie po wniesionej ieć
Leweretyi byłoby dare Jus iniquitati, y approbare actus, ktoremi się iako widzi
cały Senat brzydzi et detestatur. A teraz WMPanom Rzeczy, aby iako się Cie-
remy z odebráney z Nayiáśnieyszego Domu korony, iakoiśmy widzieli rzeczy
Ig na Stronie WKm przywrocili, tak żeby tey mizerney Rzpltey Pánay
Iáśnieyszym Imieniem Jego, omnis Meritis sit Augustus.

Mowa Jegoż in Senatûs Consilio po zerwániu Sey-
mie Warszaw. 14. Februarij 1702.

Każą nam radzić, iak in profundum Maris upłynioney wiśly szukáć.
Każą Nam radzić, iak in somno Lind swiat stánowić. Każą Nam radzić,
iak bez Seymu Podatki, bez podatkow pieniędzy, bez pieniędzy Woyská bez
Woyska Stronę WKm y WXLitt obmyślić WMPanom. Niechay ten
teraz radzi, kto był consilio tak crudeliter WXLitt pomijał. Zmie-
szawszy Woysko zwinąć, Zwinąwszy Woyskami obcych narodow zniżczyć,
Zniżczywszy Woyną inicią Republ. Zaczynáć, Zaczynáwszy po tak wielu do kro-
Uziśnionych Millionach, iakoby post Bucellam panie Szwedom in Gram
Kurlandzkiá Xięstwo, y Zmuydzkie intempestive Species Religionis Novella
Legis pusćić, y tak totam inundare Reipub: że owo tragicum zewsytąd
Chron intonat, Cum Populo jaunt hic et ipso cum Rege Regnum. Niechay
WMPanom. aby się kto tak ingratus kultanu, et legibus Patriæ znaleźć
miał, musiał to ten być sub akolo natuq; nieświadomy praw Rzpych,
u ktorego tylko habere Numen ex Deum pati. Iak naturam boi hau-
sit securitasq; locatum. Pokiey ci będą WMPanom, ani my Obywatelowie
WKm ufności spodziewáć się niemożemy, ani nayspokoyniey sza Vieności
Rzpych exwiscerá bez suspicyi być niepotrafi; gdy ciąd obcy ruiti Ve-
hementius na pogrążenie Wolności Rzpych consurgunt. Qia mens quo libe-
rior ea Fidelior. Niemasz u nas conspiracionis invitas Principum exempla,
abhorret od tego Libertatis Natura, ktora sine crimine domowić się Pow

swoich y Pana poprawić może. Mowię po przysiędze Senator to co WKM to co Rzpltey służy. Regis WKM Persona do tronu naszego wrodzona tak respondet wforcach natych że eam aspexisse sit amasse. Gdyby nie Ci, którzy to dissimulando Vitianti Scenas, y tak dobrotliwego Pana in vanas transformant figuras. Od tak Słusznej dygressyi WKM. y Nam nader potrzebney, wracam się do punktow trzy w ieden tęczey. Powinniśmy WKM. Litt. assistentiam nie per Guarrantiam uchoway Boże, bobyśmy się Narody, złym y niecnotliwym iesze sposobem, skorzystać Laicy lepiá dzielić musieli, ale ex bi unionis, z którą bona matąg, powinne nam być Communia. Tak y Fatum Seymu teraznieyszego nieszczęsnego tylko, ale całey WLitt afflixit. Chwytaiąc iednak nastręgi tabulas, które medium á providentia in omnes casus lepiá Rzpltą Potentatwo nasze fine prudentiá, fine etiam pod starą Laską postanowiła które pod dwoi punkt uzreli nato sufficiens podpadzi allatenus niemoże, co tanto Tutore, tot Actibus iest potwierdzone. Esset nadrogo wus et rão dictat, że gdy inszych pimpdzy Rzpta niema, do starobu vedzieć, albo żeby go dać iezeli iest albo żeby go obmyślić, iezeli niemasz, et Judicieuza Ablegatowi Cara Moskiewskiego denegari niemoże, iako legacya do Cara JMci ullatenus acceptari, nowaby subsequeretur Rezpta iaculatio, iakoby iesze miało natey, którą Rzpta na WKM, zdey Woyny wypowiedzić. Byłoby to approbare zakazane przez Pacta Conventa WKMci kolligacye. Gdzieś się manifestuię, że nietylko dico quod sentio ale według przysięgi et me oppono. Bo choćby Nam to od Cara JMci proponowano Senatus Consilium według ullatenus uchodzić niemoże, ocz rembym życzył expostulować z Ablegatem Cara JMci Moskiewskiego, zdey to pozwolenie albo nazwy uswoiał że Car JMć Moskiewski Ucznia Swoie tak bezpieczenie przez Państwo WKM wprowadza bo iezeli K.JMci Szwedzkiego pytamy, Horta an Hospes tot niegadzi się, tylko tym komplementem Cara Moskiewskiego podzieli, boby wielkie et justissimæ ex Rzpltá subsequentur suspitiones. Co czynić? iezeliby K.JMć Szwedzki daley progredi miał? Ja wtó po Seymie Serwanym, iakom na Sámym namiętnie początku niepotrafi, a za ta degacya hostilitatem Zatrzymą, byle Jey z naszey niezażywano Strony, o co Senatorym upraszam WKM aby Uniwersały wyszły, ut Cesset ea Rzpta hostilitas ad regressum Jchmtt. Postoa Artylerya koronna Kamieniec, K. Prozia, o które disputować niepotrzeba, ale cuiuscunque gdyby sobie Starć nayuięży y urzymić miał. Ubezpieczenie Zastawu u Exmtci JMci nietylko iest mur Zerwanie Seymu impossibile, ale et ad tractatum nader trudne Zastawowanego sobie kontentu tego Tytułu, w którey się widzawi iuse Rzpltá, uchowaiąc Boże, niezgodzi, gdyż tres Gradines dotego Conjunctim non sequivi należą, WKM, Senat, Ordo Equestre. Inaczey którykolwiekby Ordo sobie pozwolił, gdyżby contra Statum Rzpltá, nie Exmtci JMci contra Prerogativas Rzpltá impingeret. Rozumiałbym tedy aby to Negotium Primatiali prudentiá, która nigdy Rzpltá nieuwodzi, Zastawi

Acta potrafi bez przyznania Jemu od Nas tytułu finem quo te nolimus, aby kurfirszt Mść aż do przyszłego Seymu chciał mieć nad Kłętą dyabreczą, Liquidacye Jchmciów PP. Hetmanskiey, ieżeli kiedy, tedy hic extremis Kłętey temporibus zastużone Clamant ad Celum y wysłuchane być powinny, Vbi Jmć Pod[illegible] Lubomirskich z Urodzonego y dostatecznego Mystrza Swego, y z dawney Słuszności niepowątpiwam potrafi. Przestrogi Jchmciów PP. Hetmanow często Vrydta się Kłętą przeniżacze, są potrzebne, ale z Seymu niemasz nieuwiem iak do otrzymania podobne. Dwa Typiaca Czerwonych złotych in Recipitate Kłętey wzięte, oddane ad finem Fundationis być powinny, y ten ciężar na Skarb salvâ Gratiâ Jmpti Podskarbiego Kłady. Punkt Skarbowy, żeby Forum pomieścić za Dworem, nie iest Pisd, ale całey Kłętey potestatis. Desideria Jchmciów PP. Hetmanow WXLitt: są desideria prawdziwe całey Kłętey, ale iakoż to nie potrafi, gdzie Podatki do tego Liquidacye wpierw trzeba w WXLitt: Vrzędy Jego Litewskie znaleść, iak Rzymu w Rzymie szukać. Życzyłbym dla tego od Objęcia Ministerionum Zarząc, aby WXM, coś tanto rudere napiało Regia Virtute tueari, do czego gdy przyidzie, wszystko się znajdzie. Xcia Jmpti Kurlandzkiemu nabym assistorem, ale ta difficultas co z Xciem Jmć Brandeburskim obstat do skutecznieyszego się przysłużenia. Concludo Nmć PMM. że wtak ięzykim Kłętey Zapale, wtak wątpliwym inter Actus powszechnie się nie widzę innego medium, tylko ieden konny Seym, o który WXMć Nm. za mieysca mego iakonayuniżoniey proszę. Niech się przeyrzy w Prawach swoich zgromadzona cała Kłęta. Przeyrzyć się WXMć in Electore Populi który Cztokolwiekzniąc ięcym się na Nim przychodzi in Judibrium, Wezmiecz Smak w Szlacheckim urodzeniu naszym, y tam mieć będziesz Consilium et Judicium. Dopiro WXM. uznasz iakiemu Panuiecz Narodowi, iak Zwiwym przy Prawach swoich, tak wiernym Jemu Panom swoim? Tam dopiro non Suspecta będzie Securitas, kiedy nie Cudzoziemskich Zaciągow nie obcych Narodow w Państwa Nasze inundowne vkładać się będziesz, ale Sercami Swoiey Szlachty, których ten Geniusz iest, ut videat Sol melius mori, quos bene videat Nasci.

Votum na tym Senatus Consilium Jmci Pana Stanisława Leszczyńskiego, Wdy Poznań: Syna Generała,

Vtęsknione Affiata Polskiego desideria, gdy sobie obiecuią, że też iuż Kłęta przez Seym zgromadzona mutatâ melior procedet figurâ, czegoż się po Senatorskim spodziewać Nmć PMM. Snadna bowiem o nieyż deliberacya, tam gdzie o nieyż delictorase iest iaka nadzieia, snadno by y mowić, gdyby do Mowy Rady był posiłek, snadno by y radzić, gdyby mieć iak zdolne ramiona do podpory, kiedy iuż konaiąca Oyczyzna errantia membra reponit. Wszka się po onegdayszym pożegnaniu,

Tak że się Sama w Sobie znaleźć nie może, y Nam się iuż zda, tak być powinna, że Ja na utorowaną od Naysaśnieyszych WKM Antecessorow drogę nie przystrudzi chiba Sama Łaskawa Jego Miłość Dobra pospolitego opieka, przywrocona do nas Konfidencya, przywrocone Statuta nasze. Naymowniey yrzeć to do Vstawy WKM Oyca Naystraszniejsze Niepriatele Mitio cum Libertate Unio, Nimysmy na tym Tronie Siedzieli WKM, na ktorym bezpiecznie nam potey panować możesz, poki my iakokolwiek ujrzeć pewni Prawo, y Swobod naszych, poki mamy nadzieię, że toż Stanie, ktore inter Calypseos oritur tot y tempestates serenat. Vspokoiła się iuż za Laską Bożą ta Burza w WXLitt: zgasł Scelerum fomes incendia gudrent we Wnętrznych differenciach, trudno to Nowy zamazać, kto cruentatas asperit Sanguine Leges. Niechcą iednak postanowienia Rzpltey wzruszać w wyprawie Rkmll. Postow, ktory (ad interim przynaymniey za sufficiens remedium. Pro Securitate zaś WKM y całey Rzpltey rozumiałbym Sejm konny, o ktory suplikuię WKM. Audiencya Posła Cara Imci Moskiewskiego werym informowai będzie WKM, na to niech się cała Rzpta resolwuie, gdyż tu nie tylko mieysce tego Stanowić to co być niemoże longo pro tempore firmum. Czasowey Linia Wstępi Brandeburskiego radnym u Siebie niezaptacy sposobem, chiba nadzieię że Cierpiący Rzpltey będzie Cierpliwy. Suppleat to authoritas et prudentia Linia Imci Panasa, u ktorego Wiem że non Murice tinctis Vellera bus quelibet Rzeczamyśl Kosztowny honos, ale w staraniu się o Dobro Pospolite za co Ja z mieysca mego Unizoną dziękuię. Artyleya koronna, y wielkie Rkmll. Hetmanow mentа, ieżeli rządzić gaudent sudare sub armis, bez wątpienia należyte powinny mieć nadgrody, ktorym iako dziękuię, za podane przestrogi, tak ponieważ Majora Omnia, upraszam, aby że miano wać mogli, poki Rzpta Sama o Sobie niebędzie in Statu consilij. Aterar Votis communibus addo Życzę WKM długo letniego Oyczyznie Mocy Szczęśliwego panowania, przy ktorym Augustis Colidet Successibus orbem. &c.

Mowa Imci Xcia Jana Jabłonowskiego Podkanclerzego Ruskiego natym że Senatus consilium. Syn to Hetmana.

Nieprzerwana Zerwanego Sejmu kompania, twarde słowa, coż z tym czynić? Rkmll. Rkm. Arazz nierowne temu, ktore w Ewangelii Słyszemy, Dic ut lapides isti panes fiant. Po zerwanym Sejmie wszystko iak z kamienia, temu to kamieniu, y Wszystko kamnie, y uprzątnąwszy insze lepiey gasić Ogniu, y wywrocone w Prawach y fortunach WXLitt: zadania, y wszystkie położone w punktach materiae Status do Samego tylko Sejmu należące resolwować każą. Pytaią się z tym wszystkim co czynić, a Ja niewiem

co mowię, kiedy moie Słowa nietylko Cyzerzystych, ale y Cudzoziemskich Znayd̨ Censorow, y Ci moie Zdanie tłumaczyć będą, przed któremi wprzod Słowa moie, wytłumaczę. Niechciałbym naśladować tych, którzy zacmionemu Xięzycowi dzwonieniem y prożnemi, bo ich nieosłuchy Słowami pomoc rozumieli, dire Sonante laboranti Succurrere Lunæ, Ani tych, którzy solo maculas enumerant non emendant, ale tych, którym się podoba Stellarum jubar, Sit parvum licet sed fixum tamen. Polska Rada moia, ale Skutku y Życzliwości ku Oyczyznie pełna luminis vices tenet. Wiem ci Jadobrze że Wtm. ten Ivon oziadszy, z tąd Monarchowie Polscy Oycow Taskawych tak reprezentowali chcieli, że z Prerogatyw Swoich Panskich nihil de necessum Zostawili. Wiem że Wtm. iako y kazdy Krol Polski, nie może; tylko Nam dobrze czynić, ale y to Wiem że Seymem zrewanym tak potargana Wszystkich Stanow Potestas, iak obmyślona Activitatis Sphera że chiba drugi Seym zaydzie, ale nieto co do Seymu należy, możemy. Jeżeli iednak datur Consilio locus, y ieżeli mogę co radzić dla Mnie, czego by Senatus Oracula in Veritate et Consilio opuścili. Naypierwszy neuradzy Wtm, iuż umowioną Legacyą do K.Mci Szwedzkiego, nie rozumiem aby sufficiens ad bellandum była, ponieważ ea, quæ paciscuntur, ofiarnie, ale przynaymniey będzie remora Fatorum Polskich, aby wraz non obruamur. Jeżeli zaś insufficiens znayduie się ta Legacyia, życzę udać się do ostatniego a niegdy pierwszego w Polszcze remedium Pospolitego Ruszenia. Quibus initiis Brevi Respice, temiż Conservari powinna. Zaciągnionych Woysk Polska nierozata, temi Granice Swoie rozpostrzeniała. Tak to manus congregatorum ari na Lubeckie Morza Stawę Swą rozcia. W Pomorskich Państwach Wismarach y Bremach, Mestwa y Szyzyka Polskiego Zostawiła Nomenclatury. Przydzieli do Woyny, czy do Pokoiu, będzie z tego in pace legibus decus, in bello præsidium. I Sam przyznasz Wtm, że nonfrugesconsumere Natus ten Narod, który Laurom Swoim korony na Głowę kładzie, a Laurowe Ubiora tym, którzy Magnificè o Nim trzymaią. Denegare Audienciyi Posłowi Moskiewskiemu byłoby to peccatum, contra civilitatem wdawaiąc się zaś z Nim w Ligi y Posełstwa, byłoby to peccatum contra Statum, Życzę obojga Unitasci dai Audyencyą Posełstwa insciâ Repâ nie porzucaią. Do Cæsarowey Elbiąga odzywa się aż do Rzymu Nayiaśnieyszey Krolowey Jeymości P. Wm. mitość longè et æquabiliter terrarum Orbium Ejus. Niemoże Zapomnieć iako Narod nasz Posłuszeństwa kocha y teraz, ale że ob Securitatem, których dai tylko kosztowne na Seymie może, Ubezpieczywszy się z Ochotą Wtm, prosi o przedłużenie K. Swoiey Kredencyi,

Upomina się donum nuptiale, które teraz iuż iest debitum Viduale. Winniśmy
WMK. pamięci nieoszacowaney Dobrotliwego Pana naszego. Winni Zasługi
Zmowy Jey Mśc. P.N.M. ale y Sam WKM. niemniey respektu y przysługi nas
poszłego Panowania Swego niewątpią że uraz zgorzysz, et justitiæ exgrati
tudinis momentum. Wtey zaś Obligacyey Sprawie, Xięcia Jmć Kardy
nałowi Sommitterę, aby z Xięciem Jmć Elektorem Brandeburskim taktować,
ut patientiam habeat super nos. Doiwiadczyliśmy się tey Xięcia Jmci vpsi,
iak delikatnie y zarliwie umiał do excidium zawziąć na siebie WKMci
uspokoić, y iako gorą Wyższością Swoią przeciwne Wiatry Spokoi, tak y tu
Sua Eminentia fecit pacem. Za to gdy Xięcia Jmci nayniższe moie Nisz
czki, upewniam że Jego Agnus ten iest, quem sequemur quocunq; ierit.
Do WMK. dopisz się cżęsto potrzeby publiczne, które do Rady nasze należą,
a żadney Rady non patiuntur cælex est necessitas. Należą y tych, którym
dać potrzeba, należą y Skarbu, który dać co niema, iednakże ani rebusiu żadne
go niemasz, tylko do Skarbu Xcia ani non quæritur an habeas, sed oportet ha
bere. Przez Jmci Pa Podskarbiego WXL. aby iakimkolwiek sposobem chciał Lubomirski
publiczne potrzeby ratować, mowię publiczne bogdy za Hetmanskiemi ligui
dacyami prozy nieza Bycem, ale za Byczyzną prozę, bo które WMK. odważyć
in publicos usus Swoią wydawać fortunę, kiedy Jć JchMMPP. Hetmani stra
cili in expectatione tylko, y przez kilkanaście lat, całe exercituy, y liquidacyi
dowrekać się niemogą. Gdy mowię za JchMPP. Posłami Woyskowemi, mowię
za Woyskiem bo cóż rzecze Woysko tak niepłatne, tak aggrawowane, kiedy
Sami Posłowie Varijs Muribus y Swoią Znaczącą powagą. Gdy mowię
za Artyleryą Xcą, mowię za Konserwacyą Całey Polski, bo cóż Woysko
bez Niey? Gdy mowię za Cenzorami Złotemi Antecessora Mego J. Mateczyńskiego
mowię za całym Województwem Ruskim, którego te Miasta Lwow, y Przemyśl
są Antemurale. Jeszcze zostaie immane Krajow Naszych Monstrum
Korak Paley woiowaią go y piorem, y Żelazem należy, Orężem Woiowaią
go Gdy JchMMPP. Hetmani WXLM. chcieli Uniwersałami deklarowaią
go pro hoste Patriæ, pro Rebelli, zatego czym się pokazuie. Na koniec
WMK.PNM. dziękuię WXLM. za miłość Jego Bytowską, którą na Papier wylał
w Additamencie Propozycyi Swoiey, nasz WXLM. należy, że my kochamy,
nasz wiernemu, y nigdy a Jdeulio nieprzeniewierzonemu Narodowi Dyssi
Pedes Cedas et facies S.

List Jmci Pa Kaphala Leszczyńskiego Wdy Łęczyckiego Generała
Wielkiego na Seymik Średzki po tym Zerwanym Seymie powra
caiąc z Warszawy, w Piotrkowie 1702 22. Martij.

Gdy po iakichkolwiek z żalem się Bożą daremnych niedokończego Seymu pracach,

Moich, szukam nie wczym inszym, tylko in laboribus quietem, Zbiegaiąc na
Vfalki tych Przeswietnych Vrzędow Zaczerpyć y vstugę, alisci dorowawam że sano
mea non dnea est, kiedy mi tu w Siotrkowie cięszko decumbere przyszło, cięszy
iednak tym nierownie, affitior że na teraznieyszy VVVMMPP Obrad sonparere nie mogę to maiąc Sobie za Zdrowie, to za Życie, to za fortunę, Consumi
w tym wszystkim na szczerowierney, niezmázáney, niewzruszoney ku całey
Rzpltey, á osobliwie ku VVMMPPom vstudze. Bozywam się tedy bicano sala-
mo, tym maiąc Veritatis tubę, iż nie Słowy, ktore Vi atr cepto powiewa, ale
in Scripto p.bo niema czego, ani mens mea erubescere} respondeo. Dostało mi
się Słyszeć, że gdy pro Bono publico na Seymie desudabam, tu na Seymiku
ex limitatone przeszłym, miał Veteranus furio. Imciu Manzfalek, Stoiński
przeszły przedSeymowy impety o wydanie Szarzu ia kiego Senatora Instru-
kcyą, przez co wielka kłopot et quotidiana Seymow praxi, y Osoby godney
Imciá Manzatka przeszłego injuriá. Tego zaś Senatora iezeli mentis
in publicam ignotum Vir, Amicitiis in privatum Sole meridiano clarius
Vbehodzić vtto iednak niechcę, tylko się przyznáię, et inde gloriar, żem o wydá-
nie tey Instrukcyi, y podpisaniu Jey Imciá Manzatka upomniał y otrzyma-
łem. Widziałem rzecz nader potrzebną, pro Salute publica, aby gdy per fatu
przez Zerwanie Seymiku na Samych tylko Postach Vivo Vocis Oraculo Vo-
ciwodzkiemu primos Senatus suos in Republica promere denegatum, aby to
Lumen ad revelacionem Rzpltey Zabyte niebyło, ilegdy contrarium et falsissi-
mum o Vrzędnikach Nayych całey Rzpltey, ut alicenedum Spargebatur, y kopie
z falszowanych Instrukcyi wychodziły. Subsecutus optime Intentionis
plausus, kiedy in essentialibus Pewo nie słowo w Słowo wszystkie Zgadza-
ły się Instrukcyie, y honor Nayey dany, że pro Authoritate Vitabatur, y ta to
Republicá Estimabatur. Bytność y inne wielkie tego zdania, ktoremi cuncta
penetrantes VVMMPPobnuże niechcę, tym tylko concludo że ani Senator
ten co prosił niezgrzeszył, ani Imciá Manzatek, że Uczynił. Nietylko
Samo Prawo, ale iszcze przyzwa cwictum każdego Manzatka Posełskiego
iest że Manzatek Posełski ad cujusvis requisitionem, iak prędko Stanie kon-
stytucya, każdemu, kto o nią prosi, podpisany odd ać powinien. Widzimy rzecz
że y po Zerwaniu Seymie, ktora konstytucya Stanęła była, każdemu re-
quirenti od Manzatka, apponowane Manus Jego et Sigilli non recusatur.
Et po coż invehere in tantum Scelus Veteris kłopot, ktory non peccavit,
ale moruit gdy teste Sole te punkta wszystkie postanowione były. Czas by
dla Boga, abyśmy się upamiętali et po kłopot, nie contra nos Sortemus. Czas
się Rzpltey Bożkiey uniżyć, ktora nas in simul et Semel tot extremis dołyta.
Czas jungere dextras dextris, abyśmy hanc Compagem Prawa y Swobod Nayych
firmius trzymali, y trzymali, inaczey barzdziey by się Dało, że te pierwsze

w Kötey Wdztwa, na ktore ią cała Oyczyzna Polska, Gdańscy Patrij fauent nie-fata recusarent. Nieustaią w WXLitt: Nutrices Sedicionum Furiæ tak prze-nie przyięcie od Kötey postanowionej Zgody, iako od urzędowney contra mundū Kötey Woyny, gdy etiam pod pras Posełstwa, od Kötey, o pokoy, Bellageri pla-cuit nullos habituros triumphos, aby tylko Kötey chcącey ią z Woyny Szwedzkiey wyprowadzić gwałtem do Woyny przywieść, przez co Summa Fandinum, Regni euenio, Sceptrumq; Nouum, dum quæritur Orbi Sceptri Mutat hordo. Do czego ią dać day Boże potrafić. Jeżeli do Praw Iuuatida Legum Auxilia, Jeżeli do Zgody WXLitt: zdeptana Kötey powaga, ktora natenczas tylko nieszczyliwie przypada, ze obstinatiey protencia ztąd, in omne fas, iakoby mało Statkow Pn. incendij, ale y na Ubri puttoracta iuż po Zgodzie impius eatenditur Ardor. Trudnaby magna vel ipsa patientia ad Desperationem Plus, kiedy y Spes Salutis wiedney Kötey eripitur. Saskie wyszły Woyska, wprowadzone iak z Umysłu Szwedzkie za Szwedzkiemi Moskiewskie, y tak ta miła Oyczyzna Nasza patrona vniuersalnoi Narodow, to tylko Nieszczyliwey ma Szczyliwości ze tym Przeswietnym Wdztwom dalszego rozlazenia locus. aby prudentia Cała Ustać mogła, ne fiant u Nas Similia. Nietrudno abintra odsidenciey Ojczyzny Saskie y Szwedzkie Woyska, tak dalece że ipsa prudentia, ktora na Wszystkie Strony ma Oko, Pewno non satisciet, nieuiedzęc, ktoremu Ztemu wprzod occurre-re. Rozumiałbym Ziebyśmy powinni być teraz unius negotij Viri, Sedem Belli uchoway Boże u Nas uchodzęc. W tym uniuersum z Życzliwości moiey ku tym Przeswietnym Wdztwom, y ex titulo Sepulchri, ktory Ambio, że za Kraźniey moiey tych Wdztw ani Konsystencye Woysk Naszych, ani Związki ani Cassie Woyska niedokuczyły, przestrzegam, aby tak Consilia temperare. Cokolwiek do Mnie należeć będzie, upewniam że non deero luboby na lepsze Inteneye moie tradi cuntur choć to Salumvid zawsze na koncu Confunduntur. Tym wszystkim niepotrafię upadnie Ochota, y Cała tylko Zostanie powinność, między ktorą wielka dyfytynkiya iest, ieżeli zupełną znać niebędę WWMMPP. Confidencyą, bez ktorey zatemne moie Sprawy. Wszak tobie WWMMPP. dałem reflexiami że w tych Wdztwach Subsistencyą tylko Jedyną mam obszerną ręką na inszych Wdztwach na vstudze tych straciwszy, toć wienzyć trzeba. Pysmo co by pro Conclusione nakey obradzie WWMMPPn. Życzyć, Sam w Conjunktu-rach teraznieyszych iescze niezupełnie otwartych oglądaiąc się na Posełstwa Kötey na tym Seymiku niepotrafię, Salwis Summis WWMMPPn. Protestijo. Limitowanem tego Seymiku per omnia Życzyłbym po wielkiey mocy wedle Niegdieli niedochodząc in Materias iak Ofenionej, iak inconsulti motus, nie prouocemus nec timeamus. A teraz z uniżoną obserwancyą nieodmienną Życzliwością Bratenkie Serca puloando, et ut adiuuam Jedne-mu ku drugiemu aperiantur Ouerdo, to pro Summa Salwanda Lieiel

228
229.

Zostawiwszy, iestem &.

Mowa Imliká Pocieia Podkom: Brzes: Litt: do K. M. Augusta II. 2da Maij 1698.

Stawam przed Mtem WKMci mm. Trybunatu WXLitt Powet, y Charakter na Sobie publica Libertatis niosący, ten ktory Vindex podobnych Criminum być powinien tryste, a bardziey, zalią Boże że primum pod Panowaniem WKMci Tragicum Exemplum Spoliatus ex Iure Gentium, y bezpieczeństwa publicznych drog, y z Grobu Praw, y Swobod Naszych, na ostatek z Zyerli:

Sapieha Łazarzych Ustaw WKMci Stawam Victima Osłoniony od Kolegi, ktory te ani zabić Pana miam in Sanguine Domit w Osobie Swey WXLitt Życie. y Krew Dostoien- na Cudzego z Linia Cesarstwa WKMci niosący Sam od Braci naszych niedoniszczy in holocaustum Augusta II. drzey Zawziętości Cadit. Nieprzyrodzoney Instrukcyi WKMci bo nietylko z Krwi, nietylko z Honoru, y Życia ale Cesarstwa Obnażony, Nisz quid majus za Papier Candorem za Inkaust Trzy gementis Libertatis za Pieczęć zapieczętowanie Drzwia Kolegi mego Clamat innocens Sanguis iako od bracianam na Ziemi Dei Nutem Vindictam Sięgaią Nas dawne Krzywdy Ktorey Rzymskiey Antenata Secula, gdy Życzą, aby ona servix WXLitt była, Jednym na Wolność Szlacheską Zamachem, na Trybunał, y na wygubienie Imienia Szlacheskiego Zanioższy się. A zdby że to wszystko, a to że my dostoieństwie WXLitt: flexionis genua coram Bál że przed Cesarzem Pawa, nie potentiam, ale communia Libertati Vina Velimus? ale to iuż że mnieyszą Kiedy ku WKMci Zarliwość nasza. y Krew per oppressionem wylana, ad alia Vocabula transformuie, a te kiedy Zawzięci Ieli Krew nasza, niech Cnoty niech Wiarę ku WKMci, niech wolność, ktorey Bog sam Stworzenia niedodgrza, Zostawię. Daie się w zastaw WKMci ieżeli co innego co Zarliwościach Naszych, nad iedno Życzliwości, y wierności ku WKMci iest y było. Dobriamy się Praw y Swobod Naszych, y dobriać do Ostatniey krwie nieprzestaniemy. A przeto dobriamy się tego, a bysmy wiernemi Poddanemi WKMci, byli, koniecznie będąc wolnemi, wolnemi być niemożemy? Zal więcey mowić niepozwala WKMci, day Ius lachrymis, tak iuste Cadenti bus, albo nas de Libro Poddaństwa dele, aut Vindica &.

Manifest Imliká Radomickiego Woły Inowrocław: Gnezn: Wołskiego, w Grodzie Wschowskim uczyniony, 2da M. Julij 1703.

Nietrzeba mi się manifestować Bogu Memu przed ktorym etiam occulta manifesta sunt, et Cordi ejus Intimiores. Ale circumspicientes Universas Dies Annum, Panu tedy temu, Cui Omnia Vivunt, Żyć, y wszystkie

Adeye moie in holocaustum polecić winienem. Że zaś loquella tylko Swiata abdita Serc Ludzkich manifesta facit, Tedy nzne diluendo Sinistras et pravas aestimum meorum Interpretationes. Tę manifestacyą naprzod przed Spolną Nas Wszystkich Matką Oyczyzną Cnyniy, Ktora Nas gomnit alunit, tenuit, et tenet per longos compreces Annos. Apotym przed Jasnie Oświeconemi, Jasnie Wielmożnemi Wielmożnemi Jchmciami Obywatelami Woyska Koronnego y Xięstwa Litt. y Prus, iż maiąc przed oczyma Solum tylko Bonum publicum y Życzęc Sobie dogodzić Expectatoni Uniwersalney, y wtożonej na Antecessorow moich, y na mnie powinności, zadosyć uczynić in tempore suo, obwiedłem Byt Uniwersalami Memi do Grodow podanemi, et in locis solitis, Voce Publicznie publikowanemi wszystkich de imminentibus periculis, iakoż non ad Vanum rumorem, Tedy iuż adu ipso Statet Byt Nieprzed ad oras et Confinia Woyska Nayszych. Ale że non Vicum nalen czas fumbando Hosti defenarix Opponere tela. Ażeby zaś kto moiey non impulset niecnotą zmowki, y abym się niezdał indormire malis publicis, tą Manifestacyą moią donosze do wiadomości wszystkich powszechney, że et inoti rerum turbido statu, gotowem się według moiey powinności prawić. Alez widzę Musia in diversas distracta partes, że Nas nie non permovet furentis et impune grassantis Hostis fercia, y Victricia Arma longè lateq; a'ceras to bliżey nulla deniteste promoventur, Tedy uważaiąc że Tuzi in bicinia malum, ponieważ Congressus Nasze albo niezupełne, albo też dla rożnych Differencyi niezgodne, bicro zgoła, zi malevolencya Ludzka Sustulit Sortis bellmanal Commercium, Tedy pobiey Vivere y malis publicis, aby illachrymari się gorzko, przy Zaleceniu Uniżonych Usług moich, do Wiadomości Każdego komu o tym wiedzieć należy donoszę, iż gotowem Zdrowiem moim, y fortuną Ubogą iako Oyczyznie Służyć, tak za istnostaymą Wolą iunctim pire obviam Hosti, ani Mnie abstenebit ulla Sors od tego, com Bogu, Wierze S. Swiątnicom Panskim Jchmciom Augustowi II. y Prawu pospolitemu, a'oraz Swobodom dobrotliwie do etnteppowow Jchmciom in omnium perennaturum, recte et fortiter gestorum Porządkom Naszym nadanym powinien. Czekam tedy iako privatus, tak też et in publico Woyskowych y Prus resolucyonej, et determinacyonej ponieważ iedno tylko ubliżenie konferencyi in Antecessum paulis było. Upewniaiąc, że Solum we Mnie desiderium adimplendi mensuram obrzędy truiwietnych Xięstw. A żeby zaś ta Manifestacya moia eò citius et luculentius do Wiadomości Uniwersalney przyszła, mogła, oney upornieiem Jchmciom, aby do Grodow Xięstw Nayszych podali, Zeby tym prędzey notificari mogła. In quorum fidem Ręką moią Własną podpisuię się.

Maciey z Radomicka Radomicki
Woiewodzianin Generał
Woyska Wielkopolskiego

230.
234.

List X. Biskupa Poznan: Święcickiego na Seymik Srzed.

Wiadc ciężkiey oppressyi kościoł Boży, oraz z miłą Oyczyzną zostaie, WWMPni wyrazaĭ niepotrzeba, kiedy ipsa amaritudo sat abunde loquitur. Abstoi stymat etiam in absolutissimo Dominio, żeby kościoł Boży una cum Republicą sub potestatem Heretyckiego Commissoriatu cadere miał, w którym Infames Personae alias Baalsrebowie Heretycy zasiadaiąc, iako Hostilia Rebellio Ecclesiae Dei iadowite żądło na kościoł Boży rozwarszy, do ostatniey zguby przyprowadzila. Dla czego trzymaiąc się Sacrosanctum canonem legem Divinam, ad Vos Orthodoxi Proceres licet indignus, ad Deo constitutus Pontifex, et Pastor Vr clamat defendite labentem Ecclesiam Matrem Vram, quae Vos Christo genuit, ab hac immani oppressione, a' oraz rzecze wrzeć WWMMPP. w rossezyą prawa y Wolności nasze, że ieżeli Vim niepatiuntur, kiedy nullo legum Auxilio, solo libitu, justo et mandato hdi omnia patimur, et iam n' sustinere, albowiem ultima Vitalis Sanguinis gutta ex paupercula plebe wyciśniona przed nowo Narodzonym Chrystusem Panem, gemens oppressa ad Vos Orthodoxi Supirat, Vulneraq, lethalia Cra demonstrat, medellam a vobis expectat.

Ja zaś inszego lekarstwa niemaiąc, niedostego inszego in hac afflictione uciekam się, tylko do WWMMPPo w których Spem unicam Salutis Ecclesiae et Libertatis repono. Jeżeliby zaś quod minime spero, niemiałbym Znaleść iuwanina, deklaruię się że kościoły wszystkie poranne, et sic gemens expectabo a Deo Consolationem, paratus etiam Martyrium subire, Summodo Ecclesiae Deo et Libertati satisfiat. Dla tego ubi Consolatorijo Qui benigs, iadę rowno z Jmcią P. Podskarbim Koperzyńskim WK. do Warszawy ad capiendum Consilium, quid facto opus sit in tam periculoso casu Reipcae. Nie na Doradę, ani na inszą contra Reipcae machinationes bo te procul sunt a Nobis, na samo tylko podziękowanie Vaszmościom, którym oczywiste Wygrzebiaią. Pokaże się to iasno czasu Swego, kto prawdziwy Syn y kochaiący Oyczyznę, a kto nie? Co tak kościuszkiego WWMMPPni wyraziwszy, pod rozne niegodne Łaski moie cum Salvatore Mundi Benedictionem Pastoralem oddaię &. Jako.

Słowa tegoż in Senatu Consilio w Warszawie 28. Xbris

Anno 1703.

W tak ciężkim paroxyzmie Łotey, iakoby się dźwignąć mogłe, nie ma adequate media, Colligationes z Moskwą, et cum exterо vicinis Principibus docent enim in contrarium praeszłe Colligacye, które iak się nadały Łotey, komu y wspomnieć mam, żebym iednak Pallium nieciągnął ad Consilio, krotko nadmieniam.

Na przeszłą Woyny Szwedzką uczyniła Xięta kolligacyą z Cesarzem Imcią maiąc tak dobrą zasadę Boże, bo za to data Cesarzowi Imci Koronę Polską, to iest że post fata Ks. Kazimierza ex libitu Cesarza Imci Król Polski obrać! do tego Supy Solne Wielickie obligowała. Przykład Cesarz Imć na tanto dobro Woyska, które Majora longe Suecis damna, Xięty intulit, y żadnego pewna nie zabawiwszy, Polskę tylko Splendorowawszy, reversi sunt ad propria. To iuż iedna kolligacya tak się nadała. Druga urodzona była z Elektorem Imcią Brandeburskim horrendo pretio bo za Xięstwa ad ultimam lineam Pruskie cum Titulo Supremi Dominij, która Linea chyba przed Sądnym dniem na trzy mieysca skończy się, a podobno y dalej, kiedy na tey Prowincyi tak wielkiey Koronę Sobie recenter włożył na Głowę, do tego ogrzeze Summy na Obligu et alla spezzata. A cóż ta kolligacya druga relevantis kiepsk przyniosła, magnam nihil. Ale godzi się et recentiora wspomnieć Woyny Tureckiey. Uczynił Cesarz Imć contra Potentiam Ottomanicam z Nami kolligacyą, nadał się Cesarzowi Imci, bo S.P. Jan III. Król Nasz z Woyskiem Polskim poszedł pod Wiedeń, postogastawił mu Pan Bog, gloriosam obtinuit Victoriam, ac feliciter eam prosecutus, tak wiele potem z Węgrzech Turkom odebrawszy Woyska Ich Xięstwa ad internecionem Zniosł przerzeczone Turecka y Tatarska Potęga na Polskę obrócona. Ale notandum że ta kolligacya tylko do 6 lat zawarta była, czego się portarowi blisko 20. lat przerzeczone Cesarz Imć Królestwo Węgierskie Woyskiem zawojował utiles tedy hac solligacio Cesarzowi Imci, ale kiepsk Polonię damnosa bo kosztuie, że dwa kroć sto tysięcy Millionow, a Duz Krzesciańskich w niewolą wziętych sine numero. Krzeczmi kto? za Lamieniec za to oddany! Odpowiadam krotko, Oddali go Turcy etiam cum omni Apparatu sine tanto dobro y bez tak straszney Xięty ruiny. Była tedy na ty Woyny Turecką kolligacya z Moskwą, wyszło Ich na Zniszenie krymu ś. iako się pisali Sześć kroć sto tysięcy, debellaturi krym, ale supernemasz y lubo Han Tatarski, diviram potentiam miał, bo medietatem Exy mieniał postaci Turkom na pomoc do Węgier, tantam solluviem Morborum quae facies terrę oponiedał zmiot! Nedtabit, w niewoły nabrał, tak że Sotny ledwo do Domu trafił, et sic in futurum, non fuerunt Quasi aggredi Tauricam. Pytam tedy co nam pomogli? wczym nas ratowali? A zato Ukraina Państwo tak wielkie Im in perpetuum Sprzed. Wzięć tedy Sobie w reflexyą y to, wzrok Moskwa in ieio Nobis et ignaris ponitio z Xięstwa Szwedzkim Snob furtivo Woyny zaczęta, y lubo tokies profligata Continuat, a coż tedy Im po Naszey kolligacyi! latet anguis in herba, żeby Nas weiągnąć in perpetuum Bellum, a zatym konieczne Opanoważ Narew, y uczynić się Dnum Mari, y tak Nas Samych napotym ex omni pte aggredi. Xięstwo zaś Szwedzki pewnie mu tey Prowincyi Sobie wydrzeć nieda, ergo Bellum Siculorum, ergo Szwedzi w Polszcze siedzieć będą, et sic ex Nobis pendito Mra. Dotego wiemy

Koniecpolski

Co pisał Imć P. Vda Brastawski Komissarz do Rozgranicznia z Turkami co Turcy co Xcia mowią, o tey kolligacyi, to ieżeli dobrze, nobis Certissimum cum Porta Othomanica iniat Bellum. Konkludując tedy, że iakom się protestował przeciwko tym kolligacyom, teszcze niczeli Wtm do Krakowa z Warszawy wyiechał in Senatus consilio frequenti, tak y teraz protestuię się, y upraszam iako Wtmci tak y Prodem Senatum, abyś Wtm od tey imprezy abstinesce raczył. Statuta Nasze y Konstytucyi tak testantur, Fecimus patrem cum Gente Hostiągą, Nobis semper insidiosa. Dawne to ig Xiąg Xiąt bo Antecessores Vri uważali w Moskiewskim Narodzie Fidem Fidem. Mowisz mi Wtm żebym dał inszy sposob Salvandi Regis czynię dosyć woli Jego. Seymiki z Złożyć podaie to wszystko in Institutum Wtm ut consulant sibi, quid Securius Amplecti, Obiaz na ten czas każdy, że daleki Opor za Senow Exor od tey kolligacyi, y werzmy przeciw Hiedia Autecessore Salutis Sue. P.

Lespons od Kardynała Jmci Radzieiowskiego Jmciu Marszałkowi Konfederackiemu, Vrzędu naszych Bronisowi przez PP. Posłow do JJM. dany 1703.

Inteneya Konfederacyi, czyli ad imitationem Przysięgi moiey na Seymie uczynioney, czyli aliis motivis uczyła, dość że na dobrym fundamencie, niemoże tylko być approbowana. Ci naiwes, którzy ex rebus optimis Venena Suggere Zwykli, gania: Sey niemogą, bo te wszystkie punkta, które ig Constitutiones, et Sponsalia, oney nie Mittem Tedunt, nec Libertatem tollunt. Naypierwey zaś per Zelum przy Wierze Katolickiey Deum adorant, którzy ni abigendum, że postrzegaią takim Exemplom które ab auspicijs Jego początek maią. Za choć teraz in Persona mea assistować niemogę, dla swoich konjunktur które mi znaią niepozwalaią oddalić się, ale to wszystko Animo et Voto, abym tu Fruktuy super Numeros non impasco przyięty, tak pamiętnie y Życzliwie in Bonum publicum piastować iakobym imaginował że na ramionach Swoich znaki swoie Sztandarowe Matrom. Za honor uczynionego do Mnie Poselstwa dziękuię wielce Wmmciu, którego oraz dalszemu rekommendacyi affektowi, Jestem J. Wmm P. Uprzeymie Życzliwym Bratem

Vprzeymym Sługą.

Michał Radzieiowski Kanonik y Szamar.

Vniwersał Karola Szwedzkiego przetłumaczony wygaiaiąc Szlachtę do Konfederacyi.

My, Karol z Bożey Łaski, Szwedzki, Gotthski, Wandalskiey, Król, Vkraiński Xiąże Finlandyi Skanii Estonii, Bironii Karolii, Bremy, Werdy, Szczecina, Pomeranii Kassubii Wandalii, Xiąże Ługi, Pan Ingryi, y Wismary, tak że Comes Palatinus Rheni,

Bawaryi, Juliaku, Kliwi, y Montium Rheze

Wszem wobec, y każdemu z osobna komu o tym iakimkolwiek sposobem wiedzieć należy, a naprzod Porządkom Stanu Rzeczpospolitey Polskiego, y Wxtwa. y wszystkim tu w tych Państwach Stanowi Rzymskiemu, teraznieyszym Uniwersałem Naszym wiadomo czyniemy. Ponieważ niesłuszna kontra Polskiego Woyna zaczęta w Polsce z Woyskami Naszemi weszli, nigdyśmy o tym niepomyślali, abyśmy temu Królestwu, y Jego Obywatelom iakokolwiek przynieśli Szkody, ale abyśmy upadaiącey Polskiey Wolności, która tą Woyną bez konsensu Rzpltey Nam wzniecioną, skołataną, y z fundamentow Swoich wzruszoną widzieliśmy, podźwignęli y dawne Prawa, z których konserwacyą Vigor Naszych z Rzpltą Pactow, ma konnexyą, dawnemu przywróciliśmy Zażywanie, y Stawie. Zostaiemy iednak tymże Umysłe, ani z Granic tego Królestwa pierwey ustąpić postanowiliśmy, pokąd uspokoiwszy te Zamięszania całość y wolność tey Rzpltey daleko od Nieprzyiaciołow y oraz nasze Prowincie, y całość ubezpieczoną niebędziem widzieli. To nasze Intencyą na początku Weyścia Naszego oznaymiliśmy, dodaiąc, że tym prędzey mieć będzie Pozwolenie, im Słuszniejszą y Rzpltey bardziey Zdawnioną będzie Sprawiedliwie Osądzi, ale nad Spodziewanie nasze doznaliśmy, że nietylko należyta chęć, nasza Życzliwość nie iest przyięta, ale też ta Rzpltey Część, która w Lublinie niedawno była zgromadzona, gdy Jey koniec Umysłu naszego uważyć, dawnych Pactow potwierdzić, o ubezpieczeniu Swoim, y naszym nadzieć należało, ona pozorem Obrony ustanowiona y utrudzona, nietylko przeciwko Nam niesłuszne postanowiła, y promulgowała Rady, ale y Prawom Swoim ostatnią uradziła zgubę. Dla czego wszelki sposob do uspokoienia Rzpltey zdaią się upadać. I ponieważbyśmy przeciwko tey Rzpltey, która przez niedawny Seym w niesłuszną wciągnęła się Woynę, mogli Prawa naszego zażyć; y z wielkiey Jey zguby y szkody, pokazać Jey to złe które Nieprzyiacielemi, y przeciwnemi Radami Swemi zasłużyła. Jednak wiedząc zapewne, że niektorzy Obywatele Królestwa tego tą zarazą Seymową nietknięci, lepiey daleko o wolności Oyczyzny Staraniey czuią, nie bardziey usilnym Staraniem niepragną, tylko uspokoienia Oyczyzny, a Prawowych całości, y powrocenia, y na Utrzymanie tego użytkiego wiedność weszli, y wzaiemnie sprzysięgli się. My też iako niezwątpiemy, że temu złemu zabiegną, y Środki słuszne wynaydą, któremi obiema Królestwom pokoy, y Sprawiedliwe ubezpieczenie stać się może, tak do Intencyi y Zamysłow Ich Państwie stosowany się. Propozycye, które pokażą, ieżeli do naprawy pokoiu będą zgodne przymiemy, dla czego tym że Królestwa Obywatelom iuż Zgromadzonym, albo którzy się ty Intencyą zgromadzą, przyiazni nasze Zachowuiemy całą y niezmazoną. Także Dobrom, y Osobom Ich wszelkim obiecuiemy bezpieczność, będąc gotowi pomoc im dać wszelkim Sposobem. Których zaś przeciwnych tey stronie zrozumiemy, że się teraznieyszemi Rzpltey niebezpieczeństwy niewzruszą, ani do drugich dla Widoku,

Wolności zgromadzaią się, tych wszystkich za Nieprzyiaciół naszych mieć będziemy y Prawa tego które Natura y zwyczay Woienna dyktuie, przeciwko Nim, y ich fortunom wszędzie y wszelkim sposobem zażyiemy. To zaś na przestrogę mieć chcemy, aby cokolwiek w Grobach y Dobrach uszczerbku poniosły, nie tym przyiaźń Obcym ulicącym ale Sobie Samym takową nasze benevolencyą pogardzaiącym przyznawali. Na dowod czego ten Uniwersał Nasz ręką własną podpisawszy, Pieczęcią naszą stwierdzić rozkazaliśmy. Dan w Obozie naszym pod Thorunium 1703 die 21 Julii.

Carolus Rex Sveciæ. (Locus Sigilli.) Piper S. R. M. tis Sveciæ Senior.

List JKMci Szwedzkiego do Kardynała Imci.

Nos Carolus Dei Gra Sveciæ Gothor. Vandalor. Rex, Magnus Princeps Finlandiæ &c. Illustrissimo, Excellentissimo &c. Illustrissimæ Excellentiæ ac Reverendissimæ Dñe, Cardinali Archiepiscopo et Primati Regni Cmici Nobis Sincere dilecto. Jam antea quæ Epistola Celsæ Vestræ perlata est, publicâ famâ compereramus, quam multa in nuperâ Comitiâ, existimatione meritoq; suis indigna pertulisset. Verum quo impudentiæ se ead. facto ostendisset, eo minus quietis pacisq; studiis amicum existimare illum licet, cum Nos ipsi testes simus, qua solicitudine et integritate Celsa ea negotia spectet, quæ componendis huic motibus publicæq; tranquillitati restituendæ vires suppeditent conducere. Docti sumus hoc eventu, ingenti sententiæ vim confirmati imbecille valere a Legibus pactis auxilium ei, neq; forte unquam stabilis securitatis rationem inire posse, ubi extremæ licentiæ tantum laxamenta habenda, ubi ambitioni locus adeo patet, atq; ubi turbidis ingeniis facultas nunquam deest, ea fabricandi consilia, quæ in publica demum incommoda irrumpere possint. Non quidem dubitamus, quin recte Indoli Cives, Patriæ amantes reperiantur, qui jusjurandum, Pacta, Summâ Religione velint servata, quam vero eorum Authoritas facile possit constringi, tollig; exemplorum comitiorum Exemplo, nimis clarum evadit, quod sicut justam nobis diffidentiam auget, ita cum nondum comptum habemus, in quibus potissimum Securitas illa, ad omnia futura Cautio consistat, quemvis tractatum tamdiu sanctum, dici posse irritum. Multa quæ a Natura constitutionej, libertati Populi longius abhorrent, Regi Polonia concessa esse traduntur. Quam vero illa omnia sint quam apta, tempori impropè ducere, non dubitamus, quin Celsa animo suo prudenti, quæ hoc præcipuè moverint, ut Summâ circumspectione uteremur inclusum Literarum exemplar, quod ad Commissarios Polonos scribi jussimus fusius demonstrabit. Ad illas jam Celsa Vestra remittentes, eam quam sincerissimè hospitem florentemq; esse Vovemus. Dabantur in Castris Nostris ad Thorunium 21. July 1703.

Excellentiæ Vestræ benevolus Amicus. Carolus Rex.

Lyt P. Pipera do Lemisarow nazych.

Cum ex Litteris Excellentiarū Dominationū Vrand, quas d. 18. huius mensis Lubliny scripserant, percepisset S. R. M. D. M. C. illas in priori munere ēe confirmatas, ac proinde iam expedire, ut ex hac quoq; parte certi denominentur Ministri qui bus cum congredi depacijq; negotio agere possint. Iuxtas cum Cliō et Dominationibus Vrio in animum revocare, qua ratione hunc Tractatum amice fuissent inchoata, Causasq; huius exponere, quod hoc instituendum moram videantur. Iudicabit autem S. R. Mtas rationem, has turbas componendi, non tamen recusavit, quin Regia, si posset aliam offendere viam deq; hac tuta, ac idoneam adhuc finem perveniendi, Verum Supradicta Literæ responsum nullum afferunt huic deside rio accommodatum, nec modum significant, quo pacificationi restituendæ in posterum foret prospectum, sed tantum in Comitijs Lublinensibus Licitæ ac Pijs defensionis rationem ēe habitam. Ac quidem quare ista cura potius sit visa, quam quæ Pacta S. R. Mtti Sueciæ satisfieret, non difficile Coniectura est, attamen negari nequit iuxta Naturam licitæ defensionis, favore illum tantumodo uti, non qui infert injurias, sed qui propulsat. Iam vero toti Orbi notum est, nec ulla facilē unquam contrarium evincent, non Rempub: aut Regem Vestræ fuisse hunc Idcirco cum subitò erumpens e Polonia Exercitus, Suecicas Provincias ad Vastaret Bellum, hoc indigno prorsus illaudabili more accenderet. Quod si publico Universi Regni Convento hoc faciunt non sit inceptum, liquet Th. Regem Poloniæ hoc propterea multis, etiam Regnis Polonæ sive qua palàm, qua occulte non tantum approbasse, verum etiam opibus suis adjuvisse hanc iniquitatem. Quod si est Verum est, et si opus fuerit planius evadet, qua Iuris Imagine naturalem defensionem prosequi interpretabuntur, qui Fœderatam ac innocentem primi sunt aggressi. Provocata S. R. Mtas Sueciæ non provocans, cum nihil minus quàm Bellum adversus Poloniam meditaretur, arma indicere cogebatur et cum Iure Naturæ hanc Injuriam statim potuisset Ulcisci, maluit tamen de illa primum exposturare, datis ad Regem et Principes Literis, quibus causas illati Belli exquirebat. Responsum autem tanto temporis spatio, retulit nullum. Quo silentio quis alius suspicaretur quam Speculari Regiæ, Eventum hujus Expeditionis, et proinde consilia capere Velle. Nihil igitur supererat quàm ut ad defensionem sui ipsi uteremur Auxilijs, quæ Natura ipsa et omnium Gentium Assensus licita statuit Iccirco Contexit. Provenerunt illa tam feliciter, ut Copiæ suos fugatas, illos Securetur, unde non tantum onuperant, primum Verum etiam, quæ se post illata damna receperant. Quod ergo fas justumq; fuisse nemo paulo humaniorum unquam infitiabitur, nec dubitant quispiam eod loco habendum ēe, qui Reum sommisit, et qui Maleficis receptaculum præbuit, agere etiam, si ex hoc mota inconmodi quidquam sentiat Regia, sibi ipsa Cautum referat, cum evitari illud potuisset, si suo Functa esset officio. Hunc ob damna fundo suo illata, quem invisimutabit,

Nisi se ipsam, quæ Noxij Capitis partes, amplectendo hanc temperatam, in se Comitavit. Quare ab initio non prohibuit, quare aggressorem sinu suo protexit, quare suam à Nocente causam non dissociavit. Prohibere autem extenore Pacti Olivensis debuerat, ne quid mali suâ culpâ Sveciæ proveniret. Et cum aggressorem protegeret, negq; se à Noxa segregaret, approbasse factum intelligi, Codiq; que Principes primine se obtrinxisse. Quod progressu temporis acta sunt, culpam adeò non diluunt, ut potius adaugeant, immunes sunt non modo Grassatores globi qui Sveos infestarent, verum et integer Exercitus, ut in Livonia Aliis Hostium eorum auxilio submisimus. Quo magis minum est, cum aperta signa in partes aggressionis transitum sit, licitam tamen Naturalem sui defensionem insepari. Cum tamen quamdiu in licito Actu S. R. Mttas versatur, illicitum ubiq; censeatur, oportet omnia illud, quæ impediretur, justam exercui Vindictam. Quodsi Componi hanc controversiam Respca cupiat, ut atrocissimas quas papa d' injurias S. R. Mttas devovet, imperabitur. Damna Regnicolis suis inflicta contexet, Sumptusq; immensos, quos in hoc Bello fecerat, compensatos non habeat. Et denig; si Cæ quid poscendi Jus habent optimum, remittenda sint, quæ Securitas in futurum dabitur? Nam Solenni isto Diplomate, quo Rex Polonia sævisse traditur, se in Regnum Sveciæ nihil inferri, post hoc inchoatum eo minus omnem Sumptum tolli, S. R. Mttas existimat, quæ funestionibus documentis experta est promissa, Pactorumq; Religionem, hosti parum ex fori; quiq; Clarius hoc ipsa Comitia evincunt, ijs Astibus quibus novari turbariq; res non difficulter queant, illum esse Instructionem, quam ut leviter hoc permitti, atq; animum à revocari debeat. Frustra enim à publicis legibus sanctius, quidium petitur, ubi pro Arbitrio hæc subruendi, crescendiq; expedita semper eius facultas. Non procul Exemplum est arcescendum, cum ipsa hæc Respca fidem faciat, nec in Opus est, retrolongius oculos reflectere, eaq; repetere, quæ Annorum aliquot Spatio sunt peracta, cum recentiori memoria observantur, quæ Marienburgi hac Hyeme potuisset efficere Rex Polonia, hic cum animis levium quorundam Civium in Obsequium suum Præparatis, multa in perniciem Nam esset Machinatus, Viamq; munivisset, ad leges infringendas, Vitiosa hic auspicia, Libinum translatio, ubi non vetomore, sed ex legibus et Statutis Latis; Comitia Celebrata sunt, subq; denig; omnibus Vocis, ac agendi coëundiq; potestate solerter in illos translata, qui similiis ejus invasi, diu se aperios Sveciæ Hostes profeti sunt, ijs verò rejectis ac exclusis, quos pro publico bono, pro legibus ac Libertate bene animatos ex constabat. Cum Christianorum caput Olivicius ab initio hujus Belli Sveos lacessiverat Societate inita cum Moscho acerrimo eorum hoste, atq; continuata in hunc usq; diem hostilitate, huic Persuadari opportebat partes, cum de satisfactione Sveciæ præstanda.

Deliberaretur, quod ut fieri posset, Constitutiones etiam publicè everrendæ erant, hæc igitur Summâ comitiorum moderante, illius suffragantibus, quos variis promissis, Artibusq; partim metuat licentia sibi obnoxios, Servitiq; promptos sea habuerat. Quid mirum si laceraretur eorum Equitimas, qui Reipcè Consulere voluissent, Beclusis libens vocibus, Bonisq; Nobilissimorum civium publicatis. Quid enim nisi istorum Dijs tribuendum, quod in Domum DD. Sapiehanum tam dura et insolita decernerentur, quibus tñ aliud non pt objici, nisi quod Adversariorum viribus oppressi, postquam â Reipcâ nullam adversus eos opem haberent, ad Sktum Sedis confugissent. In familiam innocentissimam, quid Nullius in Reipcâ crimine sit comperta, immeritâ Acuetur pœna. Illi vero qui Sanguine istorum se paverunt, qui Sedis non semel insultarunt, non tantum hoc impuni ferent, sed etiam honoribus augebuntur immeriti? quem vero tot enormia invitare voluisse efficere, quem Leges, ac Statuta Reipcæ eludere, quem Factionem quod ad rutum ipsius omnia ageret magnam comparasse viderat S. R. Mtas Sedis Sedem Exercitu eam ppe constituta, illum sublato hoc motu, nullo pcto, cujus reverentia cupiditate illicitâ retinentur, Nil non ausurum, moliturumq; putat Ppotentibus præsertim ijs, qui misere functa publicæ Salutem privatis antefore lucris iam nimium didicerunt. Ade igitur quid tam perpiciæ in oculos incurrunt, non animadvertere dissoluti ee existimat, non venire imprudentio, et cui è præteritis futura conjecturari debent, non tantum jam confirmius quam antea rebus suis Securitatis momentum accepisse, sed etiam ijs quæ in hoc comitijs contigerunt, opportune admoneri se, ut advenus dubia ejusmodi, ac anceps tempus animum intendat. Confirmatur in hac mente, certis quibusdam documentis, ex quibus, iam nunc consilia agitari comperitur, quibus auxilijs Saxonum potentia pace etiam redintegrata in Polonia gliscet et formetur. Ade quidem ipsa S. R. M. D. M. C. paulò fusius perscribere debui, nihilominus sicut illa proliza in Reipcâ Polonam voluntate semper fuerat, ita in eadem Sententia, quo delicat paro permanere decrevit. Quamvis verò ob causas supra memoratas non expeditos inveniat commissarios, tam nominare; Propositiones tñ scripto comprehensas, quas excellmæ DDVræ, totius Reipcæ Nine communicaverint, suscipere non gravabitur, ijs perpensis, mentem suam propius explicare. Interea Emas DDVras quam felicissimè valere, remq; exoptatissimi Sententia geree optat.

In Castris ad Thoruniam 21. Julij 1703.

Carolus Piper.

List od konfederacyi Wàzów Wielgopolskich do Wàzów Wschodnych z Szkody 23. Julij 1703.

Nieszczęśliwy czas przyszedł, w którym fatorum malignitas także zapamiętała w niektórych na Nas zawziętość, że przez wymyślne na Jchmć Pp. Posłów Naszych Protestacye na seymiku powtornym, zpowtornego Skmtwm. do grodów Wschodnich Naszych Uruwenatu bez wszelkiey kontrasy kcyi naszym extraordynaryiny dwu

Niezgietny Lubelski obranych, y wyznanych, a do spolney y należytey Seymowey oddalonych obrady, to przez ustawiczne niezwyczayney sposobow rwanie Seymikow, wszelkie nam abnicpit consilia. Snadno stąd cięszkich zwątpić konieczność że na wolność y miłe swobody nasze, niewolnicze zakładaią pęta, żeby nas w tak wielkim zewsząd zamieszaniu do ostatniey tym snadniey przywieść zguby. Co oczywiście widząc, udaliśmy się do tego nie raz podzwignienia Oyczyzny od Antecessorow nas praktykowanego sposobu, to iest do Konfederacyi, ktorą Swiatu całemu y WWMMPPm spolnym braci naszym pokazać chcemy, że nas nie iakie molimina, od ktorych daley iesteśmy, lubo nas na rzecz w Oyczowskim sercu IKMPPM. y u całey Xięży podobno interpretowne, ale Salus publica, conservanda Praw, Swobod, Wolności tak koronnych iako y WXLitt: iedynie rząd prawdziwey interstatus Rzpltey konfederacyi, do tego przywiodło obowiązku. Przez ktory przy Wierze S. Rzymskiey Katholickiey, Swiątnicach Pańskich, Dostoieństwie IKMM. Augusta II. Salvo per omnia vinculo Pactorum conventorum ex Iuramenti Regium emanante, przy Prawach Wolnościach y Swobodach Naszych tak koronnych iako y WXLitt: circa Iura fundamentalia, przy Sobie Samych zobowiązuiemy się do wylania ostatniey kropley krwi naszey sprzysiągliśmy się, ani się z Obowiązku tego wywiążemy, pokąd tam ab extra, quam ab intra iakonaygruntowniey Rzpltę uspokoiona niebędzie, y prawa wszystkie, ktore ex Orbita wypadły, do Swoiey niebędą przywrocone kluby, Cofide, honore, et Iuratis Sociorum tak iako podług Szlachta trzymaią obowiązuiemy się, y zrząd na dzień Seymiku Relationis, na dzień 13. ktorego się spodziewamy, odłożyliśmy. In casu zaś niedoyścia Seymiku tegoż Relationis na dzień 13. Sierpnia bedo strony moc militari zjechać się declarowaliśmy, y Fraterne sprzysiągliśmy sobie. Wyie wtym na ostatnią prawie zgubę naszą otwartym nieprzyiacielu, nayusilnieyszą w Braterskim WWMMPPs sercu zakładamy upatrz, y nadzieią że iednaczy z Nami iuż upadaiącą podzwignięcy oraz y z WWMMPP Oyczyznę, y pożądanemu stąd cięszkich oppressyi uwolnieniu dopomożecie. Co iako przyddaniu należytey do nas bedzie z WWMMPPs Veneracyi uniżenie prosiemy, tak omni voto onychże Życząc sobie communikacyi Consiliorum y w nich korrespondencyi upewniamy, że na każdym placu gotowi staterznie iesteśmy.

Respons Xciu IMPi Bi Kiupowi Warmiens. Kanc. W. Zatuskiemu od IMPa Wdy Poznańskiego Leszczyńskiego 1703.

Niemogło pisanie WXm. tylko dobrą uczynić impressionem Stym, ktory życia, honor, y substancyą swoią immolavit Protekcyi WXMDobrod. Animowat mię List WXm ostatni, ktorego y IKm ad beneplacitum, y starałem się rowno z IMPi Panem Starostą Pyzdrskim Mroniszy na ostatnim ziezdzie konfederacyi naszey aby iesprze czekali lepszey pogody do uspokoienia Rzpltey, ni zieli się do tych fasz proiektow. Aż w nadgrodzie zaszczytne y wierne prace moie odbieram od WXm nieuszczęśliwy,

konfederacyi naszey denominacya, że iest Ogczystym Prawom przeciwna. Przyiąłbym tem wzrokiem iako od Wielkiego Ministra, gdyby mię był zastał indeliberowne o tey konfederacyi, ale iakom się protestował przed WXm, żem nigdy niemyślił ad ulla extrema, tak y o tey konfederacyi niewiedziałem, Accessi do Niey przywiedziony przysięgą przy Dostoieństwie Pana, Accessi pro moderamine Żal także tego Brata moich, a rugowania Posłow Węgier Naszych indebitè, et inaudito exemplo. Effect że non reclamarunt Konstytucyom Seymowym, lubo bez Nich na Nich postanowionym, Gdzaiąc co za Pridium Seym Lubelski tak Panu iako y Krolewi obmyśli co za konsolacyą Czułości a consilio publico Braci Swoim. I ażeż WXm. pisano być Authorem tego, et causa remota, Ktokolwiek o tym rozumie, czyli estymacyą Aktoym Naszym, Ja zaś Supliknię, abyś był Protektorem. Zamyślam dobrze żeś mi WXm. konfederacyą zalecał, uważ zaś WXm, ieżeli nie ten był o Lazyą do Dyfidencyi, ktory Seymiki nuat, Protestacye fabrykuie przeciwko Seymikowi czynił, y nimi Posłow z Seymu rugował. Przyiechałem do Malborka oświecony z Oyca wdzięczny ią dzisiay Protestacyą Crimina moie nieoge zsobą Uzywaiąc tem Innocentiam meam, bom nie na żadną pokutę iechał, otrzymałem z Promocyi WXm. konsensy na Starostwa raz od Oyca mego za Własną Substancyą kupione, drugi raz za sztery kroć sto Tysięcy Tynfow od Oppressyi Woyskich okupione nieboiąc się tak Surowey, y niemiłosierney nademną groźby, iakoby Matka moia Jura communicativa miec niemiała, Poduczam się, ieżeli Pańska niełaska extendet Potentiam suam nademną. Interea zaś appello fidem WXm. Potockiego przez którego Ręce Matka moia Jus communicativum otrzymała na Starostwo Bolanowskie od S.P. N.K.M. Jana III. Vbi zaś Jey Mci Pani Woiewodzina Kaliska, że K.M. dał podczas Legacyi Tureckiey s.p. Oyca mego Jus communicativum na Starostwo Nowodworskie Matce moiey. O trzecim zaś na Łazur, da Informacyą P. Radowski Metrykant Kr. Że zaś WXm Acceptuie dla tego za Minie, miey w konsolacyi y nadgrodzie nayuiższey, ktora może być Cnoty, prosegore afflictos. Jakom tedy ani na to niezasługiwał Jk.M.Mm. żeby mi dzisiay zastawskie w Domu moim Honory Podskarbstwa W.y Generalstwa Wielgopolskiego, tak ieżeli potrzeba przywiedzi mię do Ostatniey ruiny, gotowem y bez pracznie od Starostw zcedere, byle mi ewagowane Rumory złych Starostw Woyskich K.M. uroczone były, ktorych przeszłe Vbi publica dochodzić by się godziło, et Via Libertatis, ktorey mi K.M. wzięć niemoże. Exatym upraszam WXm. że iakom był tak y iestem in primo innocentiæ statu. Zaraz Konfederacyą naszą odbydza Salva w Niey włożona, rozumiem że niemogli Bracia moi pisać Sublato Vinculo Pactorum Conventorum, ktorym Dyploma na tozraziewszym Seymie Securitatem in futurum obmyślilo, ale exstento nieuleczyło. Lepeto WXm, żem iuż do napisaney przysięgi konfederacyi, y tą Intencyą aby ta Salva była do Salutem publicam non ad perniciem, Ktorey ieżelim niepotrzebny, gotowem recedere, byle receptus moy niebył in publicum Szkodliwy. Dzięki WXm za przystanie Protestacyi przeciwko Sobie uczynioney, niepotrzeba mi Obrony honoru Mego zalecać, bo Honor WXm. iest honor moy, y Domu Jego, z tego zaś broniić się

Umiał Ventura docilitur etc. Żeby go zaś Wgtwa Nasze delikatnie piastować, należy, aby Jeg WXm. w Swoiey trzymał protekcyi. Dziękuię y za tę confidencyą WXM. żeś na ręce moie przysłał Uniwersały na Seymiki Relatorie, dalej okazuią ad benemerendum, a odgiętej WXM sposób probandæ fidei mea die. dy pro 16. Seymiki naznaczone, 16. także Uniwersały roznosiłem dochodzę, Niewiem tedy iako tego dnia Seymikowaé było, którego mię expedycya doszła iako ofym Manifestacya moia obloquitur, którą uczynić musiałem, aby mi potym nieurzeczono że Uniwersały na ręce moie przysłane suppressi. Uważże WXm, y wtym nieszczęście moie, że per hunc casum Seymik Relationis evanescit, a zatym Sanctia Seymowe ad executionem nieprzychodzą. Toż nowu konfederacya temu będzie winna, która poprzysięgam WXm, non alio intuitu poredit tylko na dokonanie uspokoienie Rzpey. Łaskę WXm, confidentissimè podaie mi Sposób do Ratowania Pana y Oyczyzny ad finem malorum, w których teraz Ucieszodztwa Nasze są, Palety tak ciężkie wypłacaiąc, a my nietakośmy wyuerdeni, abyśmy niemieli stanąć in hoc termino, wktorymbyśmy widzieli Pana bezpiecznie na tronie panuiącego, Wiarę non periclitantem, Rzpą w Całości Zachowaną, Oyczyznę ab oppressoribus uspokoioną.

Liſt Xcia Jmci Kardynała Radziejeſkiego do Jmci Pana Wdy Poznań. Leszczyńskiego z Warszawy 11 Augusti 1703.

Posłowie Wgtwa Stanął tu Jmć Pan Bojanowski dziś trzeci dzień wielce zmieszany, że nieraz: stał kolei swego, Jmciá Starosty Kaliskiego /: Gębicki / ani onim wiadomości zadiąc może, a przy tym Inotrzykaya. Odezwał mi się tubyt Jmć Pan Starosta z Zabiżyna, obiecuiąc się naydalej zwarstku przeszłego do Brwinowa, y proszę Mnie, abym tam ziechał nieśmiecie tu Comparence pod Bok Pański. Jakoż zaś Mnie niepodobieństwo wybrać się ztąd, y zaput mile San etr Observe, y Jmci niepotrzebny Strach! Vbie iuż Dwor otych Legawcach, przyimie ie, y ozrekiwa na Nie! A że tu maiąc momenta na cusibus, tymmai dalej niechcę Jmciá Bojanowskiego ale wyprawuię Jmci cum informacya, co się dzieie. Dla czym się Woyska Polskie wkupy, Litewskie, Saskie Wszystko to będąc pod komendą Jmciá Krakowskiego, intrat Cathanas który wszystkie Rady y umowione imprezy pomięszał, co Wmść lepiey zkopii Listu Jmciá Krakowskiego wyrozumiesz. Zestany tu od Jmciá Krakowskiego Jmć Pan Kasztelan Halicki do Jm. miał audyencyą et ea locutus ad Stadium woią Pana, napiętą Machina na Zgubę Wdzięw Wielgopolskich. Most pod Warszawą dziś się dokończa, Lasowie na Pradze, Litwa o dwie Mili od Nich, Inteneya powzięta tymczasem wszystko na Reinszchelte, a wszczęty Sameg na Konfederatow, y tam Koronę y Litwie Konsystencyą daż zawczasu. Przeciwko tey konsystencyi protestuią się Jchmć Pp. Hetmani, Protestuiemy się y My, mutat Princeps expositionem,

Periculorum, et Consequentiarum, ktore się nie dysymulują przed tym, niewinnie co za konkluzya spodzie. Owo zgoła złe Gothara ludistur, dum Roma ardet, Jeżeli się Sami ratować niebędziemy, non est qui Consoletur nos, jeżeli się tak magazowali będziemy, coby ieden na drugiego patrzał, wszystko na zgubę własną patrzeć będziemy.

List JMCi Pá Krakowskiego A. W. K. Lubomirskiego. do Xcia JMCi Kardynała Radziejowskiego z obozu 6 Augusti 1703.

Nie odezwałem się dotąd WXMCi, bo stanąwszy zaraz w Woysku, niebyło materyi do pisánia, Teraz należy to niosąc WXM Weneratuą, gustu faciesz rerum, krotko Oznaymuię. Była KMM Intencya w Otwocku będącego, wyrazić abym na tam tą Stronę Wisły wespoł z Woyskiem Saskim przeprawił się, y szedł przeciwko Generałowi Reinszeldtowi, a gdym to do Skutku przywieść chciał, y iuż się był około przeprawy Zakrzątnął, posłał kontrarie do Woyska Saskiego iuż za Wisłę idącego, aby się nazad wrocili. Do mnie zaś pchał KMM, abym wyprawiwszy partyą ze wszystkich trzech Woysk natamtą Stronę temuż czynił dywersyą Woyskom Szwedzkim stoiącym pod Thoruniem. Gdym wziął to przed się Imprezę, y miałem iść ku Dowpcy, rewokował KMM, Woysko Saskie, Lazarowicz mu powracał pod Pragę, za ktorym odeszło mnie pułtorá sta, y tak ta Impreza upadła przez odeyście Budowy Woysk, Sprawiła to wszystko dyffidencya JchMMPP Litt, ktory supponowali, że eo fine idęna Wisłę, abym JchMMPP Sapiehom uczynił fawor w przyięciu Jch do Woyska, bo o tym publicè mowili, y nie byłoby to Crimen abscistere Im w tym stanie, w ktorym Im pozwolił Seym ad resipiscendum. Teraz widzę chcą iść za Wisłę, lubo tu mieli zostać ex vicinitate granic Swoich. Dali się zas tym słyszeć niektorzy, że chcą tu w Pułtuzku Zimować. Co uczyniłoby wielką kollizyą, bo ledwo konne będzie sufficiens posilić Woysko Swoie w tak szkodliwych, y Wielkich kraiu desolacyach. Raz WXM uważyć, co to za dyffidencya rozmaite, ktora wszystkie dobre wywraca progressus Armorum. Ja się manifestuię przed WXM. żem się chciał Seimu applikować do iakiey słuszney Inkliney Narodu akcyi, ale Ja malignitas Ludzka psuie y wywraca, y niemoia teraz Vina, ktorą na mnie zaszła kładziono, że Operacye Woienne Skutku niebiorą. Posłałam do KMM, z exposytuiący Imcia Kasztelana Halickiego, ktoremu chciałem to pisánie oddać WXM, y wszystkie fabrice opowiedzieć Animus malorum. Nie ma mieysca wiadomość o Dworu Szwedzkiego rożne determinacyi traktatu z.

Instrukcya do KMM JchMMPPm Jpciszowi Załuskiemu Pod: czaszemu Brzes: Kuiaw: y Stanisławowi z Chomęcic Morawskiemu Posłom od Konfederacyi z Seymiku ex Limitatione wypisanym dana

Kredy iuż ad eam necessitatem przyszliśmy gradum, gdzie nam nietak fatend Vią zapomniała niektorych nie na nas tylko, ale na całą Oyczyznę Matkę Swą, Zawziętość, upełcie malichość przez ustawiczne nieodchodzącym sposobem,

Zwarcie Seymikow, y wymyślne na Jch MMPP Posłow naszych na Seym Extraord: nanyiny dwu niedzielny Lubelski sine ulla pedcas Seymikowania Contradictione Obranych, y wysłanych Protestacye, abrupti Comitia, y nas Dobrotliwemu Sercu Jch PPMM. y u całey Rzpltey in variis podawszy Interpretacyey, od Spolney y należytey Seymowych Jch kommunikacyi oddalita. Tedy upewnilismy Jch MMPP Posłow naszych, aby Jch MMPPMM. nietak in Verborum Splendore, w ktorey przyszły niżeli Nasze, iako w stanowszey prawdzie y procie Wiernego poddaństwa naszego Jch MMPPMM cum profundissima Veneracye, teneremmam wyrazili Conscientiam. Oświadczaiąc się przed Panem Bogiem, ktory corda Corum Scrutator, przed Jmieniem Jch MMPPMM, y przed całą Rzpltą że nas dotąd, w ktorey teraz spuszczamy się Konfederacyi, nic co innego przywiodło, tylko Salus publica, Conservacya Praw Oyczystych, abyśmy onęż in Eod Statu ingue ab Antecessoribus Accepimus, Successorom zostawili, Redintegracyą prawdziwey inter Statuo Rzpltey Konfederacyi, nie na iakie molimina, od ktorych dalecy iesteśmy, owszem omni conatu pragnący żeby po tak ciężkim Oyczyzny Lethargu sub Augusto Jch PPMM. nomine tam ab extra, quam ab intra iako nayprędzey, y iako nayguruszowniey wspokoiona Została. Bo Supplikowali będą Jch MMPP Posłowie u Stołu Jch MMPPMM. Jmieniem Wdztw naszych zkonfederowanych aby pożądanym iako Pan wiernych Poddanych, iako Boże Synow, po tak ciężkich Oppressyach pocieszyć y ubodzonego raczył pokoiem, apelturuiąc, że przy Dostoieństwie Jch MMPPMM, y przy Prerogatywach Praw, Swobod, y wolności naszych Życie y fortuny nasze fide, honore et conscientia Położyć obowiązaliśmy się Dato w Szydrze 20. Julij na Sierdzie powtornym Konfederacyi d. 9. Eod mense Decembr. 1703.

Piotr Jakubs Paradyza Bronisz Stá Pyzdrski
Magistratek Konfederacyi Poznań y Ziemi Wschow.

List do X B. Poznan Swięcickiego od tychże Wdztw Konfederowanych sub eadem data.

Gdy nas nietak invida Sortis malignitas, iako zapamiętała nieżtonych nie na Nas tylko, ale na Oyczyznę całą zawziętość in ea ponuit lance, gdzie iako do Spolney z innemi Wdztwy należących rownośći przez wymyślone na Jch MMPP Posłow Naszych protestacye, naseym extraordynaryiny Lubelski sey wszelkiey obranych y wysłanych Contradictiey, od Należytey z Rzpltą oddalita Obrady y wszelkie Nam przez niezwyczayne rwania Seymikow abrupti Comitia. Wdalismy się do tey Spolney między Nami mocy Antecessorum Wornw Konfederacyi przy Dostoieństwie Jch MMPPMM. Augusta II. Salvo per omnia Brzeskie Pactorum Conventa ich Iuramenti Regij promanante, przy Prawach, Swobodach, y Wolnościach tak koronnych, iako y WXdtt. Przyiąg, y tak wielu Przywileiow Nayiaśnieyszych Krolow Antecessorow Jch MMPPMM. y Samego Jch nam zawierzone fide, honore, et Iuratis Conscientijs obowiązaliśmy się nie na iakie Oyczyzny

Uchowaj Boże zamięszanie, ale aby porządane w Rzpltey, y iako naypyrsze stało się uspokoienie, redintegrało prawdziwey inter Status Leipcl Konfideneyi, teszkliwe wszelkiey kondycyi Ludzi uspokoiło nadzieie. Attendamy in Sinum Pastoralney Wmmci Pana Braterskich naszych uniżoności theoram, uprasza[ią]c abyś po Solitá suá inpublicum realitate w życzliwych Swoich tak Nayiaśniey[szemu] Mitowi Jchmmm. iako y całey Rzpltey Radach, wszelkie do porządanego Oyczyzny uspokoienia podawał raczył sposoby, którego zawsze inity życzące Sobie Consilij, z wszelką Błogosławieństwa Pasterskiego wygładamy nadzieią. &&.

Prothr Jakub z Paradyza Bronisz
Stá Rydzki m. C. W. W. Polq.

Instrukcya do Xcia Jmci Kardynała odtychże Wázku z konfederowanych Jchmmm.PP. Stanisławowi Gębickiemu, Stanisławowi Makiely y Sebastyanowi Bojanowskiemu, Posłom dana w Średzie d. 9 July 1703.

Kiedy sprzysiężta na Nas y całą Rzpltą Contaminatá prawie sama nietak Fatorum malignitas, iako zapamiętała niektórych zawziętość, nietylko przez ustawiczne rwanie Seymików, ale y przez wymyślne na Jchmmm.PP. Posłow naszych sine ulla contradictione na seym extraordynaryiny dwu Niedzielny Labelski obarowych y wysłanych Protestacye, y spytali ią Nam niepozwalaią, gdy morbo Oyczyzna nasza laborel. Tedy uprosiliśmy Jchmmm.PP. Posłow naszych, a żeby przy należytym za wszelkie około Dobra pospolitego, Primatiali Dignitati soli[citudi]ne podziękowaniu Zanieśli, Nayprzewielmożnieyszemu Xciu Jmci Kardynałowi Prymasowi naszemu, że Nas do tey wkłodney to raz sprzysiężliśmy się, nieco inszego przywodzi konfederacyi, tylko Status publica, konserwacya Praw, y swobod Oyczystych, z'obyśmy onez in eo Statu, in quo ab Antecessoribus Acepimus, Successoribus Zostawili, Reintegrało inter Status prawdziwey konfidencyi, żeby potak Ciężkich Oyczyzny zawieruchach, y oppressyach, porządane w całey Rzpltey nastąpiło uspokoienie. Brat uprasza[ią] tedy Jchmmm.PP. Posłowie Xcia Jmci Kardynała, a żeby pro Solitá Suá ad conservandam Oyczyzny Applicatione Jchmmm.y całey Rzpltey, iako intermedius Mitis et Liberalis, wszelki ex Primatiali Suá prudentia et Authenitate podawał Środki, aby tam ab intra, quam ab extra iako nayprędzey, y iako naygruntowniey uspokoiona była Oyczyzna. Nieśmiertelna wdzięczność w niezwyciężonych Synow Swych pámięci Xcia Jmci Zostawał będzie Obligacya. &&.

List od tejże Konfederacyi do Jmci Pá krakowskiego A. W. k. Lubomirskiego.

Im cżęsy Ministerio Marszałkostwa Wázku Poznane y Łask od Braterskich meritoriony effektow, tym uniżeniey do Zwykłey Wmciey y Dobr recurro Laski, y Protekcyi, supplicum niosąc paginam, abyś Wmć Jchmmm.PP. Posłom Naszym

Ktorych ć miedzy Wri do Wwmmnpć y Woyska całego uprosiliśmy, y w sercu Swoim, y affektach Rycerstwa do Łaskawey Audyencyi Pańskiey Swoią dopomoc raczył ponawiąg. Supliknięć oraz iako nayuniżeniey, a żebyś Wtmć pro Summa sua prudentia et Authoritate tak Ikmć Pmć, iako y całey Rzpltey podawał sposoby do pożądanego, y iako nayprędszego podźwignienia ciężkich Oppressyach w Oyczyznie całey uspokoienia. Łaski się przytym, y zwykłey Protekcyi Wmmć iako nayuniżeniey oddaią.

Instrukcya do Ichmmppć. Hetmanow k.k. y całe. Woyska Ichmć PP. Sebastyanowi Lwieckiemu, y Marcinowi Kawieckiemu, Posłom od tychże Wdztw ead ut supra data.

Gdy iuż czas pokazał, co Nam przez ustawiczne zwanie Seymikow, y przez wymyślone Ichmmppć. Posłow naszych na Seym extraordynaryiny dwa niedzielny Lubelski zpowtornego Seymiku, za powtornemi Ikmpmm. Uniwersałami obranych y postanych protestuie, nietak faktorum malignitas, nie na Nas tylko, ale y na Oyczyznę całą, y ene Rycerstwo, choynie dowią swoią na Okup uspokoienia Oyczyzny, bez należytey do tego zapłaty, zapamiętała przynioła wiadomość. Zawziętość, doniosą Ichmć PP. Posłowie Nasi Jaśnie Wielmożnym Ichmmppć. Hetmanom, Putkownikom, Rothmistrzom, y całemu Rycerstwu Woyska Korony przy należytey od Nas wszystkich Weneracyi, iż my widząc że w tak ciężkim Oyczyzny razie, bardziey deffere, a niżeli congere nasze mogliśmy całamitatey vdaliśmy się do tey spolney między Nami Konfederacyi, która Wiarą S. Rzymsky Katolicky w należytym utwierdzeniu, Dostoieństwo Pańskie Ikmpmm. y teraz Nam Szczęśliwie panuiącego Augusta II. w Swych Krolom, Panom, Antecessorom Ikm, bezpieczeństwu, Prawa, Swobody y Wolności Nasze przyięga, y tak wielu Przywileiow od Krolow, Panow Antecessorow Ikmpmm. utwierdzone wpowinney utrzymać może klubie. Upewniamy nietak Rowy, iako Stanu polskiego prawdziwą Cnotą, że Nas nieco inszego do tego, tylko Salus publica, Konserwacya Praw, y Swobod Oyczystych przywiodła, abyśmy oneż in eod Statu, in quo ab Antecessoribus accepimus, Successoribus zostawili; Redintegrare inter Status prawdziwey konfidencyi, nietakie molimina, od których daleczy iesteśmy, Szczerze tylko uspokoienie Oyczyzny. Uprasza oraz Ich Mć PP. Posłowie Nasi, Ichmmppć. Hetmanow, y całego Rycerstwa, aby ieżeli kiedy, teraz nayosobliwiey wrodzonym Swem Męstwem, y odwagą, iako spolni z Nami tey Matki synowie do pożądanego w całey tam ab extra, quam ab intra, uspokoienia rzeczy iuż upadaiącą nam dopomogli dźwigać Oyczyznę. Upewnią przytym Wtmmppć. że krwawe Ichmć zasługi, wpowinnym u Wwodztw naszych do należytey wdzięczności, iako nayprędszey Satisfakcyi Zostaią respekcie

Respons. Jkmci. Jchmci PP. Posłom z konfederacyi Wrzstw Wielgopol. przez Jeia Imci P. B. Warmiń. Kanclerza Wil. Zatuskiego dany 19. Augusti 1703.

Polaka zgod nayBardziey sławna u postronnych Monarchow, że Panom swoim wierna, Monarchowie zaś pasuje, y tym nayBardziey u poddanych Swoich iednaią affekt. Sobie, kiedy dawnemi dobrych Nayiaśnieyszych Antecessorow Swoich Sukcessy tami. Kiemoże przyznać Jkmć Pnm, bo nietylko Polski, ale y odległy Widzi Swiat, że taż viget experientia prawdziwych Polakow ku Mitowi Jkmci Zyczliwośći, bo na nię sobie cum exinanitione Sui zarabia. Wzaiemnym affektem konfederacyi, choćby chciał, idąc za przeciwnym tłumaczeniem niechciałbić, przeciw Swoie Poddanych Swoich Wdzeye in meliorem partem traheng rozumie że nulla tam mala res est, uti qua quis non possit bene. Nietak tedy upominaią, iako przypominaią nawy antiquas leges, praxim Usum, et consuetudinem, żebyśmy non tam laudare dyuum, quam quærere plus aque, żebyśmy manu siniestra ampulare dextram, żebyśmy cos nowego mieli pragnąć, coś lepszego nad Sejm per destructionem Starych et incontestabilium legum postanawiać niechcieli, Fraizyi: mum to, quod patiuntur Wrzstwa nasze putant, że non admisi Posłowie Nasi na Sejm cos temu dobry Sam winien. Chiba żeby podobnym działo się Sposobem, co z Scypionem, cujus acta ita ab omnibus curiose observata, ut chomi: tum ejus saperent. Vnde quicquid nocere solet, docere idem solet. Niech Bydzie wszędzie ad vota Jkmci Pnm. Zgoda, niech się trzyma nie nowy Seymiki, to na zawsze Jkmci pociechy mieć Bozie, iako ze wszystkich tak Singulorum consortio Wrzstw. Offensa non pt nasci de gratia wyjaśniaiąc Zaśli, ubliżoną wiać Sawarami Polskiemi przyimować garnących się niedoddaią, zbliżaiących się pro patriæ bonis.

Rzyimuie wdzięcznym Sercem tę zacnych Wrzstw Wielgopolskich: dare normam iaśnym Generalibus remunerowaniu Życzliwości testatuią Panską Swoią Łaskę wszystkich tamecznych Wrzstw Obywatelom.

Wmpni zaś pasyi Kuranty swoy deklaracie respekt, maiąc nadzieią, że ta konfederacya bicsy posepsit Sin Cjus Augustum, niewystawi in Angustias iako Prawy y Swobod Natych tak ydawnego nieuwątpliwego esejmach postanowienia. Peter tedy nadzieiąc Jkmć Pnm. ad Oculum Patronię, et invicta Wmm admittere zaczy deatrd P.

Respons Jkmci na Instrukcyą Wrzstw Wielgopol. Konfederowanych, PP. Posłom dany w Białym Dworze 20. Julij 1703.

Jak Arcano Natus tey Kptey vinculo Mitras cum Libertate, yet Stonym imperat cum Imperante sq Złączeni, y skomentowani, że tidem stam bet drugich nie Sedze, nie badzie nisi una potsunt. Jiako w Ciele Ludzkim mieso sama bydź nie może tylko na ten czas gdy Vitales Jego functiones w całey rzeczowości pokazuią się. Tak et in publico tey Kptey Corpore, gdy Mitras w zupełnym stanie,

W szczyliwości w zorzy słoremus. Póty zaś w Prerogatywie Zwierzchności naszey
stellitur, y nititur deficere poczyna, Labimur, autrudimus eum illa. Dogrzały Seym
przeznaty Radą Stolnością Swoią zacne Urzędowa Poznańskie, y kaliskie, które
iako zawsze pprzedzy potare, niżeli permittere pprzedzy juvare, niżeli juvari,
na Zaszczyt Dostoieństwa Pańskiego, y Obrone Oyczyzny Zwykły, tak y teraz
gdy stosuiąc się od gnałem całey Kptey na Seymie mianowanym Unionem, Sacro
Federe przy Tronie Pańskim y całości Dobra pospolitego wiązą się. Jkm
Pkm. to Compendium Vitiatis Amoris przez Urodzonych Posłow wyborem
stow et Sandate Sponsionum reprezentowane, zupełnym uwzględnieniem Serenit
przyimuie: tey będąc ufności, że godni Obywatele pomienionych Urzędo. za
ko Spolni iedney y niezwyciężonej Kptey Synowie, iednostaynemi Radami,
Uchwałami, y Siłami deprecam Reipub: in spes meliores erigere zechcą. Ciako
Jkm Pkm. Seym prosty Extraordynaryiny Szczyliwie zakończony principaliter
na Instancyą tychże zacnych Urzędow Poznańs y kaliskiego złożyć raczył, tak chcąc
mieć z Nich decora Ingenia do Rady przyłomne, oprócz Uniwersałow na pierwszy
Seymik, oraz y na powtorny in casu Zawania pierwszego, Expedycyą z Kancelaryi
Swoiey prowizyonalną ex particulari respectu, et Estimacione tychże Urzędow Wy-
dać rozkazał. Consequenter im bardziey in gremio Consulentis Reipub Urodzo-
nych Posłow widzieć życzył, tym sensibilius z wielkim niezukontentowa-
niem y resentymentem Swoim Sarcentiam onych przyiął. O którey okoli-
czności wszystkich, gdy też Urzędowa genuinam bez przysady żadney bydź
miały estymacyą, nie tak quidditą, iako improvizą Rudyą przypisz huma Con-
tum. Nieustaiąca Jkm Pkm. do prostego y prawdziwego pokoiu aplikacya,
iako Uniwersalnym Polskiego y podtrzymuiąc Swiata uznaniem musi bydź przy-
znana, tak gdy Niepewne prolibitu sue grupuiący odrzucił nieraz, y teraz Sanc:
to ofiarowane media, do tractatu pertinaciter odrzuca, nierozumiemy Jkm
Pkm, pewnieyszey y prawdziwszey do pozyskania honestk pacis drogi, tylko
per fortes more Majorum ausus, które ze bez należytego w liczbie y ukontento-
wanego w Zasługach Woyska practicari niemogą ad Executionem Sanctorum
Novellae Legis iako nayprędzey y nayskuteczniey pomienione Urzędowa Jkm
Pkm. powagą Swoią solicitowali, y zagrzewali, oraz wzrem wobec y Landemu
z Obrony Laski Swoiey Pańskiey fawory ofiarowali raczy &c.

Respons Jkm Jmci Pu Marszałkowi Konfederackiemu
na list sub Eadem data

August II. z Bożey Laski Król Polski &c. Urodzony wiernie Nam miły, Nie
zapomnieliśmy nigdy recurrentibus do Nas Domowiai Audyencyi, a dopiero Urodze
nym tak zacnych Urzędow Posłom, którzy grande fidei tabi documentum,
bo rzetelną nieporuszoney ku Nam Życzliwości przynieśli kontestacyą. Co
iako intra grati Animi Sensus odebraliśmy, tak Upr Wy Zgadamy, abyś tym

Ktorym w zaczętych Urzędzwach tameczuych polleo Exedytem, chciał in id incumbere, takoby ad finalem Unionem te zaczęte Urzędzwa iść miały, yto co kolwiek na Seymie blisko przeszłym Skończeo, iako nayprzod ex Executionem przyszło. Potrafi wto Szczera circa bonum publicum Woley aplikacya, na ktorą gdy się spodziewamy, dobrego Oneмuż od Pana Boga życzemy Zdrowia Dano w białym Dworze 20. Augusti 1703.

Augustus Rex.

Respons na Instrukcyą Urzędzw Wielgopolskich skonfederowanych od Xcia Mci Kardynała Prymasa dany.

Brat się ad unionem animorum, osobliwie w teraznieyszym kłopotliwym niebezpieczeństwie do wykorzenienia szkodliwych Skyzmat, y na tak Swiętą Intencyą skonfederowac się etiam malevolis patam nie może dosplicere, ile Xiędzy ta Konfederacya, ktora pieracne Urzędzwa Wielgopolskie przy Wierze S. katolickiey, przy Dostoieństwie Jkm. przy Prawach y Swobodach Oyczystych uczyniły reprezentuią Prawem pulcherrimam, y dla wszystkich trzech Stanow kłopotliwe Salutarem se utilem. Może bowiem znieść y Mitat pewien, obligowany Vinculo recenti Poddaney Wierności, y Senat należytey sobie Obserwancyi, y Stan Rycerski Prawa Swoich iednych zachowania, drugich ex orbita Legu wypadłych w klubie pierwszą wprowadzenia. Jako tedy postanowienia tego Xcia Mci Kardynał nie może tylko approbować, y tak mu za Honor, ktory mu tym przez teraznieyszą Legacyą oświadczony, dziękuie wiele tymże pieracnym Urzędzwom, przyimuiąc ono za Znak uprzymey konfidencyi, y wstak godzącym lokuiąc Oyca, za a charitate tych pieracnych Urzędzw nieda się allis Contraniis papiom oderwać. Ktora konfidencya żeby mogła być personalitate tym bardziey ugruntowana. Iakiż by nieszczęść Xcia Mci zaraz się zbliżyć obecnie, do tych pieracnych Urzędzw, ale że są takie konieczności, dla ktorych zdaią być tu Absentia Xcia Mci potrzebnieysza, velut Absentia Turni, na zgromadzone tu wszystkie Wrzyska Speculum habentia. Co Xiędzy PP. Posłowie ad foram fucius et luculentius wyrażą. Dlatego teraz tylko Xcia Mci Kardynał spe Cała Companionis te pieracne Urzędzwa skutkiem zaś samym zechce zbliżyć w ow czas, kiedy post dissipatas rożnych tu mieszaniem Nebulas, ktore iuż rozbiiać się poczynaią, może da Bog amabiliori et gratiori in Conspectu tych pieracnych Urzędzw reridere Vultu. Interea sprawę tylko diuinis et absens non animo proni do impressyą tych pieracnych Urzędzw, aby sobie tyle imaginowały o propensyi Xcia Mci, że etiam in dictans, iakby też in medio Oblum ieć tak z Ich Intencyami, z Ich Radami, ktore niemogą być tylko życzliwe kłopotliwe chce tę uczyć Studia et Vota sua. In reliquo Jchmc PP. Posłowie omni cultu et Veneracione przyiętych, insigni Activitate sine do effektu dalszego tych pieracnych Urzędzw zaleca, y dla wię

I dla większey wagi ręką się własną przy Pieczęci Swoiey podpisuie. Dan. w Warszawy 18. Augusti 1703.

Michał Radzyniec Radzieiowski Pomian Lenny.

List Xcia JMci Wiśniowieckiego H. P. W. X. Litt. do JMci Pa Wasyszka Konfederackiego spod Gostynina 25 Augusti 1703.

Przy mnie funesta Woyska WMMciów desolacya prowadzi z Woyskiem WXLitt. do Samych że WWMMci. obrony. odzywam się z należytą WMci Wenerauą, Wiadomością, że wolnego Narodu moderamen wpaść się WMci dostało. Acz y naylepsze, y nayrzetelnieysze Akcye zwykła inaczey malignitas tłumaczyć, boię się, aby szczere do przysługi WWMMciów Intencye moie śmiałe nie udawała. Oświadczam się tedy przed Samym WMci, że nie inszą Intencyą idę z Woyskiem WXLitt. tylko abyśmy Wolnościom, y Swobodom, tudzież Fortunom WWMMciów dali zaszczyt. Uznaią przeszłe Woyska, że co in vulgus Woysku WXLitt. spargebatur, to przeciwnym wznieść do kurentem że te Woyska nie Fortun chcieli rabackich, ale Obrony onych. Nieszczęść się dalej, bom wpublicznym do WWMMciów Woyska wyraził Liście, tylko Bratowskiey WMci Zalecam się Łasce &.

Respons na to.

Lubo wiadomość od WXMci, osobie moiey usługi teraźnieyszey Woysku naszych indebitam tamti mnie prowadzi mię gratitudinem ac Venerationem. Stanie Konfederacya nasza przy Wiernie S. Katholickiey Rzymskiey Świętości Pańskich Dostoieństwie WMci, prawach, Swobodach, y Wolnościach naszych postanowiona, Samo tylko iak nayskuteczniey sze, y iak nayprędzey tam ab intra, quam ab extra Rzeczy pospieszyć przed się uspokoieniu, tak niemylną w przyszłym WXMci. Dyrekcyi Zakładam nadzieię, że impreza Woyska WXLitt. pod władzą WXMci, zostaiącego, iako liberè Oyczyzny ex hic Angustiis pozwigniemi, tak y Woysku naszych skutecznę intendit Obronę. Obiako WXMci, uniżenie proszę, tak pewien iestem, że za przeczytaniem da Bog od WXMci, kredencu do Xcia Mego przystanego, którydo Generalnego pod Stawiszyn na d. 15. Września ieszcze nie zatrzymałem, gdyż się na ten czas Ichmć Pan Brania do Domow potrzebuiących do których Uniwersał es wyszłam momento, na czas Ichmć umowiony zaprasza. Ia zaś tam privatim, quam publicè wysokiey Łasce WXMci oddaię się &.

Piotr Jakub z Paradyża Prowizor Xia Pyzdrskiey, Marszałek Konfederacyi Poznany y kaly Woyska.

Respons na Instrukcyą od Ichmć PP. Hetmanow, y całego Woyska k. Postom Woyska Wielkopol. dany.

Acz coiby słuszney było powtorzyć volitivum wiey nieszczęśliwości publiczney,

która szkodliwą inter Status wprowadziła niezgodę, nad pożądaną iednością, y powszechną confidencyą. Przez rozdwojenie serc y umysłow świeżo ustałaby Rzpltey siły, a przez całego Narodu postrzegaiąc, y tak zuchwałe postronney potencyi progressus z ruiną substancyi, y wolności Polskich, y pewnie innym sposobem podźwignąć niemożna upadaiącey Oyczyzny, chciała communi concursu, et unito Viribus. Miały zawsze Prześwietne Wdztwa Wielgopolę eam gloriam, jakoż in Ordine pierwsze, tak wkażdych niebezpiecznych koniventurach do konwokacyi, Prawy, Swobod Oyczystych strzegą exemplari zelo. Winszuią sobie Jaśnie Wielmożni Jchmć PP. Hetmani Koronni że iuż ore in Antecessum szukaiąc medii zatowarzyszenia Oyczyzny, non aberrarunt à magnis Senatibus Urzędu, kiedy w konfederacyi Swoiey Woyskowey też samo zastrzegli; Obowiązawszy się pode Iuramentá, przy Wierze S. Wolnościach Oyczystych, y Dostoieństwie Jchm. stawać, y utym przedsięwzięciu z całym Woyskiem persistować ile kiedy wszystkich prawie Urzędu assessit Jensus, które przytychże essencyalnych punktach poprzysięgły zachować swoią. A zatym pewney są nadziei Jchmć PP Hetmani Koronni, żeto propositum Woyska niemal Universali Assensu Rzpltey stwierdzone będzie do ukontentowania Prześwietnych Wdztw Wielgopolskich, których teraz iest cel, y termin wiedności y zgodzie podźwignąć Veritas Libertatea. Jakoż za Jaśnie Wielmożni Jchmć PP. Hetmani Koronni znaią być obligaciey swoiey dependere á nutibus całey Rzpltey, tak ex singulari Zelotu et Observantiá Prześwietnych Wdztw Wielgopolskich non decrunt z całym Woyskiem ochotą swoią dopomagać do pożądanego końca. I lubo z teraźnieyszey dyspozycyi Jchm. potą Stwę Vrzły zostawał przykro Koronnemu Woysku, pokaże iednak dalsza konjunktura drogę in executionem Woli Jchmć PP. y Braci, za łaskawa kiedy deklarowaney w Zastugach satisfakcyi niepłonna nadzieia zachęca hoyność Zołnierza do spolney gotowości ad salvandam Patriam y Dar w Obozu pod Tadowem 24 Augusti 1703.

Liść Jmci Pá Wdy Wileńskiego A. W. W. Xlitt. do Konfederacyi Wdztw Wielgopolskich Skipietry.

Nie od iednego iuż roku, ale od wielu Lat zalotne nasze in vinum Rotedeyi W. W. MMPP. gudrulantes singultus szukaią in animibus W. W. MMPP. kompassyi. Jlegdy tak wyuzytny całego W. Xlitt. status dotknęt wszystkie W. W. MMPP. Stanody Rzpltey, że iuż niemoże otrząsnąć, y dać populo quietem przyść do porady, y obrony. Spaurzyły to invalida Legum auxilia, fautus aft ambitus privatorum, kiedy Wspolnie W. Xlitt. z Domem naszym lubo pod niedorzeczy Seym w Roku 1702. miało być totum et transquillum zprzymuszeniem y Uberpieczeniem Domowi, Honorowi, y Fortun od zgromadzonych na Seym Stanow pro Cardinali effato zabżywany Gwarancyą Jchm. Xcia Jmci Prymasa, Jchmmpp. Hetmanow Koron. to Antipatkowe Scutorum opus cum Summo applausu y tryumfem, et invocatione Boga, Pana

Zastępow Corporali Juramento przez niektorych złwierzchnych do Metryk podata
Eternitati. Ale bytoż to practicatum anno? Kiedy ieszczesmy się nie rozrzyli
z Warszawy, a już nas ad holocaustum Gedele w Samezyce Szukano Warszawie,
po Drogach, po Gościńcach zasadzano, do Litwy czym prędzey Brynowano z prze-
strogą, aby to pobożne dzieło wywrocić, a Nas iuż z Fortun złupionych ieszcze
de Libro Vivencium delere. Udałbyżi ten Zamach na osobach Nayzacnieyszych
Dzieci, a szczegulnie tylko Życie uratuie, one Protekcyi Jeśm, Szczodrzliwego non
dum declarato Hosti Neipel niedodali. A tym powstały Tyrannstwa, Zaboy-
stwa Wielkich Ludzi, Nalazdy Dworow, Loz Swawolnych Zgromadzenia, Ieroza
Ogniem, a Mieczem. Jednym Słowem, że iako Dzisiey Roma quibrebatur in
Medio Romæ, tak w Rzeczi Litt: przez Impiśa Ogińskiego, Impiśa Kotla Con-
tatus ad incendia Populus, niewinney krwi Dostał Sanguinisuga, a niedosyć
miawszy interni furiis cruoris wprowadzili in Eterna Bella inscium Regn:
Moskiewsky przyszli Kolligacyą, Dobra nasze ternuli inwadowali za wzięte Milli
ony. Forteczy moią Bychow przez puł trzecia Lata Woyskiem Jasiem Mo-
skiewskim, y Kozackim, oppugnowawszy ad deditionem na Imię Jśm naszego
y Cara Moskiewskiego przywiedli: Tymże Woyskiem Cara Moskiewskiego granice
przechodzić, Krzty niewiadome pozwolili: Ukraina krwią Chrześciańską skropio-
na Fortece zabranych, y teraz Białey Cerkwi Zatrzymaniem, a dotych czas ten
pożar ieszcze pała nieuśmierzony Dij dent meliora. Mnie niemoża bawić
gemitu Rno WWmmPśw magnarum sagitarionum Manifestow teraznieyszego
Warszu dla konserwacyi Kościołow Bożych, wolności wspołczesnia Sąsiedzkich Krzty
Zaarendacych się do Stanow y My Kompanyi, miłościwszy, oddaiemy się w Wolec-
zne Ich zgod Zdrowie y Życie nasze Konfederacyą, abyśmi Nas nowym Prawem
teraznieyszego Seymu zgubionych ratowali Tych, ktory ante Judicium experti
Supplicium, zdarzi z Władzy, Honorow naszych, non iure Victi, non citati, na For-
tunie zniżeni, przy szczegulnym tylko fauente Numine będący Życia, a fortu
Tyrannstwa okrutnego ad pia pectora WWmmPśw oddaiemy się, non dana
spe freti, że nas Potrzeby swoią z tey toni dzwignąć będziecie razyli. Szczegu
zatym powzałych rozkazow. Dan w Obozie pod Kalyszem 12 Augusti 1703

Instrukcya do Wdztw Wielgopol: od Rzą Litt: przez Impiśa Michała
Antoniewicza Ay Dolinskiego Chor Pancerny, Impiśa Antonika Wilkow:
y Impiśa Kazimierza Szczesnowicza Ay Uzwany Pour Pancerny Chorąg
Impiśa Wdy Wileń. WWLitt: Posłom dana

Kiedy iak Swiątobliwe Ichmć WWmmPśw dzieło insolubili vinculo Pia Brychże
pectora przy wzaiemney miłości Bratenskiey ni unam apociavit Compagem, aby
tym skuteczniey to, co ex Orbita Legum wypadło, odmianą mogło nieptaną

Mamy otuchę, że y Nas iako Oyczyzny Synow, á Braią Swoią za duxdem przy-
ięzney natury, fraterno zechcą Sowereginu. A iako od tak wielu lat z Niepiśmiem
rożnych Narodow za panowania Nayiaśnieyszych Królow Polskich PPNM przy
Swiątnicach Państwa Wolnościach, Prawach y Swobodach Oyczystych luctabamur,
tak y teraz przy tey że Wierze S. Katolickiey, y Wolnościach Szlacheckich, w któ-
rych ieżeli żyć miło, dopiero Roma inest Libertatis Amor, umierać nieprzy-
ięciemy Dobrowolny Życia nasze, lubo zawrzyta niektorych sentimium Patriæ stony
dotychczas rodzaiu Viscera Matroney imprezą in Assistentia Woysk Saskich na
trwałe nastąpiwszy Zasługi, y Sa. Swieci Borgetowych odciągnęły, Zwinięta Woysko,
My iednak na Zaszczyt Nadwerężonych Praw, gdy Fides nieśmiemy Pectora, iako pubi
è Patrid laribus nasz Samych z Życiem tym, ktorym nieraz na Seymi-
kach, y Seymach u WWMMPP Rodaki Compassyi, Łaski y protekcyi Zalecić
injungimus. Do restaurandas tedy Leges Patriæ, iako rzeczy, a nieodzownie Oy-
czyzny Synowie, biorąc pokoy y Swiątobliwe Confederacyi dzieło, iako JchMMm
WMMPP przy Prawach y Wolnościach Korony y WXLitt: stawaią á exekutowali
się, że y my chcemy parta tueri. A zaś w oppressyach naszych in sinu Łaski
JchMMmWMMPP recurrimus Opowiedzią. Nie zapomnią co powinnością Obiany
Hetmańskiey, Łacie donosić, że Forteca Pogranicznę WXLitt: Rokicianami Mo-
skiewskiemi osadzone, inne zaś Dobra inwadyowane zapinaią te Moskiewskie
rządy y Kozackie przechodami maią otwarte Pasy do Aggressyi Dobr WXL.
Liczących, co wszystko podaiąc do przezorney rozexyi Swiątobliwey Confederacyi,
nieuważamy, że znayduiemy Zaszczyt, y Protekcyą Onychże, gdyż w naszey Ru-
bieżi całey Kotwy imminet periculum, y tych prześwietnych Urzędow, y bez decyzyi
Onychże iesteśmy oddzieleni in contumaciam na teraźnieyszym Seymie Lubel-
skim przeszłym z Zaiadrzonemi Contradykcyami, ktorych persistemptum Libero
Veto nieusłuchano. Niechcąc iednak wtym pokazywać renitentiam iako Oy-
czyznie Spolney Oyczyzny, et Obedientes Regi et Legi, y powszechney zgodzie
całey Kotwy, garniemy się pod Protekcyą WMMPP pro Libertate Zelujących,
ile niemaiąc bezpieczeństwa Życia, Honoru, y Fortun naszych y Braci Na-
szych dla postrzymania Gwarancyi, ktora powagą JchMMm, y całey Kotwy me-
rezych dla postrzymania Dyaryuszu Pryncypalney, y władzą JchMMPP Hetmanow Koron oniata nas
uspokoić. Gdyż tedy exekucya impraticabili exemplo na Osobach naszych
y Braci naszych non extendatur pokornie Suplikuiemy, aby in die Pacis,
gdyż cała Kotwa Zgromadzi, et judicase Rzeczpospolita przez Seym Constitutiarum
mogli znaleźć certissimum Asyllum w Swiątobliwey Confederacyi Przewie-
tnych Urzędow Wielgopolskich, na ktorych decyzyą y całey Kotwy wzdaiemy się
iako nieodzownych Matki Synowie. Dan w Obozie pod Mielnikowem
d. 24. Augusti 1703.

Mowa do JKMci od Wdztw skonfederowanych przez JMci Pana Zygmunta Unruga Starościca Wałeckiego y Łapsta Nomickiego Posłow wyprawionych powtornie miana w Warszawie Sta Obno 1703.

Niechay Nas nibt zazdrosnym niepmenowi odiem, że Idziori Bultu y pełny ufności serdem stawamy przed Mittem WKM P. N. M. od Poznańskiego y Kaliskiego Wdztw skonfederowanych Synowie do Oyca, Poddani do Pana, niceimy profundissima devotione nie godnie dzięki, za Łaskawą y dobrotliwą WKM Intencyi nasz Applikacyą, które do zadnego dotrzeć nie mogła, tylko aby dignam nos fashio descendere Mittem, Oyczyznę przytym multa Stage deformem z Ostatniey wydzwignąć toni. Niemała Nam do tego assulget Radzicia, kiedy Korona Szwedzka pmer publiczną deklaracyą Proponet honesta ac Secura pacis za Applikacyą Federis Nri przyięć Obiecuie. Przyznaiemy że to nie ludzkich, ale Boskich rozsedzito, bo co per mennales postronnych potencyi Curas effectuari niemogło, teraz Kiedy Deus amur rnecrti, z Osobliwey Boga nayuyższego Łaski, którego Auspicem et Protectorem Supremum mamy, skutek Swoy wziąć może. Supliciuiemy tedy do MMtu WKM PNM, abyś annuendo Votis publicis procellas et fluctus które w nay większym iuż exestuarunt stopniu Łaskawie componese Zechciał. Quat cum agentibus Suis Ambitio, a niech tak potrzebny, y od wszystkich WKMści PNM. y całey nierozdzielney Rzpltey szczere życzących, porządny Zawita pokoy, boć niewinnie nie pragniemy, tylko w Spokoyney, y wolney szczęśliwości pod Starogoletnim WKM panowaniem wieczne trawić lata. Non pugnis sed pace et Regni felicitate debellare Cheamy. Solicitamus Salutem Wram, bo Ią Bacremy być Conjunctam z Dostoieństwem WKM. Zabieramy się do porządnego szczęśliwości tey portu, żadnego się inter Syrtes et Scyllas niebezpieczeństwa nie obawiaiąc nauspagium, gdyż in tha recta, ductu Spiritus benitatis berpiecerni idziemy. Niechaż się iuż tedy nakloni Dobrotliwe Oycowskie WKMPNM Serca, które podobno averterze usiłuiąc, którzy faciendo dipidiy, et ore aswendo odia, nie ex patriotismu, leez ex suis engeniis res methiantur, y którzy nietak publicis auspicantur, żeby mywatnie incommodorum Suorum Solitudinem deponere mogli. Gloriamur z tego, że Servatum diu Cheemy tueri Regem, niewstyd Nas tego, że my Prawach Swobodach, y Wolnościach Naszych Zarliwością prawdziwą Staropolskich Polakow ad invidiam Sławi gdziemy. Jako tedy omnibus debito Cultu profitemur być WKMPNM Wiernemu ex lege Poddanemi, tak pokornie prosiemy, abym nad wolnym Narodem panuiącego, a wszelkie Prawa y Przywileiy nasze Zachowuiącego zawsze dobrotliwego Znali Pana, boć u Nas Quibil Mittis imperantio dignius, gdy legibus se ligatum profiteri.

List Kardynała JMci do Konfederacyi Urzędu naszych z Łowicza 9 Xbris 1703.

Oddany mi przez JchMM. Posłow do Jkm deslynowanych Listow WWJmmPPw meo et Imago przyimuiących wdzięcznie prace moie, ktoreśla Dobra tey Oyczyzny prawdziwie w ustawiczenych, bo nowych coraz Obrotach mutto non Vito. Vdzięczność ta alit, et allas addit ochocie moiey tak, że na Zgrzenie się corpore et Animo z WWJmmPP. dawno radbym Volare non currere, gdyby na tym mieyscu, gdzie iest officyna wszystkich szczęśliwości y niezgrzebliwości Rpltey, niebyła pokrzebnieysza moia bytność y gdybym niewiedział, że tam non desunt decora Ingenia, co lubi Sami poradzić dobrze, y zgodnie mozecie. Te zaś choć abundant, ale że się bi et impetu unoszą, przeto więtsza iest trudność, niemia sensilia moderare, a nieżeli ipsa curare mała, bo yteraz Ligi Moskiewskiey promocya uczyniła duas sinuitentium classes będni się bey napieraią, drudzy nieprzeważaią. Ja cum neganti bus Sentio, bo uważam, iż prudent nadal pericula Rpltey, y że ta Liga maloru effet nodus inextricabilis, tak z okazyi nowych rewolucyi Tureckich, iako też z innych głębszych, ktore ieszcze nie są transpatentes konsekwencyi. WWJmmPPo podoba mi się Zdanie, et Studio abito wspokoinia Rzetnitera: znieyszych Rpltey, że niechcąc per Summos Apices, ktore niemogłyby być nine Pompa, et moia iako się iuż doświadczyło, czynić do Traktatu drogi sami pragnienie, y spodziewaiąc się z JMP. Szwedzkim compendiosiori strattowaniu mego, Janiewiem, zaszłby się to Dworowi niemiało podobać, bo ktokolwiek uczyni pokoy, bylego uczynił dobre a potrzebne, hic est Achilles Vsti publicii. Jakoż ieżeliby się WWJmmPP. byli szczęśliwi, ktory do tego szczęśliwodzili y pobowali animo JKMszwedzkiego ad studia pacis, y ieżeliby do tych fortuna et Activitate WMP. przyszło, nieszczęś innego mieysca, tylko tu w Warszawie, aby na tym mieyscu, gdzie Libertas Semari lubego fundari szczęśliwy, mogła być Rpltey pacyfikacja, Prawa złomanych poprawa, bo do Uniciowa albo na inszemieysce zieżdżać, byłoby to affectatum, y niby chcieć reprezentować Studium cuium, z iakim kto Interesem przyiechał, Secus w Warszawie in medio Regni, do kad idni consules, drudzy Spectatores sumni zieżdżaią per consequens y Rada może być frequentior, y wszystko co się tu stanie pasam, czego właśnie potrzeba dla wykorzenienia diffidencyi, aby actiones Nrae były Diaphanae. In reliquo WWJmmPPw affektowi zalecamsię.

Michał Radziejowski Lard Prymas Koron.

Instrukcya do JKM od Urzędu Krakowskiego JchMMPPm Kazimierzowi z Olechowca Smiotanie Sędziemu Starbowych Sądzicmu.

J Stefanowi z Stoku Stockiemu Podstol[i] y Hetmin[u], Postom z Seymiku Relacyia dana 1703.

Lubo Tatarom malignitas wzięwszy sobie in Sociam Tatelną w Ojczyznie naszey dyffidencyą, oraz in Auxilium pod pozorem Hospitio przyiętey Szwedzkiey Potencyi, ktora daleko ferocior hoste tristi zapinâ Spoliat templa, stan Senatorski y Rycerski Subijcit Tributis Subdita tectisque, Arcuit Cineribus mænia ac rura. Jednak gdy za Laską Boga Zastępcy Oyczowskę pieczą y Staraniem Jkm Pkm, pomienione dyffidencye et inconvenientia przez dokończony Seym Lubelski in Spheram Unionis poszły, niepowątpiwa Synaymniey Woyska Krakowskie, że wszechmocna Władza nas Augusta w Oyczyznie Naszey sub Augusto Regimine ac Nine Jkmpkm Zamieni in Augustos z Neptula Triumphos, oraz w pomyślne Roty Szczęścia, z których aby iakonayprędzey cieszyć się mogła Rota, concurrit do tego Woysko Krakowskie ochotnym y Rateznym Sercem, przyięwszy konfederacyą Grodzką na Seymie Lubelskim postanowioną y Spisaną, która przy Boga, Wierze Katholickiey, Dostoieństwie Mitki Jkmpkm, Prawach, Wolnościach y Swobodach pomieniony tam Obowiązek, Hanpolskiey Roty y podległości Juramentem wkonstytuuyi Wyrażonym na Seymiku Relationis w Proszowicach w kole Rycerskim, że Woysko Krakowskie poprzysięgło, y podpisami Rąk Swoich potwierdziło, Detestando ipsze partykularne iako Prawu przeciwne konfederacye, doniosą Jkmpkm, Jchmmpp Posłowie Tatarowy tedy w niezerwanym związku zatrzymuiący fundament, Uiedzie Woysko Krakowskie, że konsilia evanescunt facile, nisi armis fulciant. Podatki na Seymie postanowione tak nadaione, iako y przyszłe Zasługę do płacy Akceptowawszy, Cursum onych a Ima Xbris że postanowiło Woysko, doniosą Jkmpkm Jchmmpp Posłowie. Exabtomw zaś że ob Angustiam w Woysku obrad nie przyszło, uprzasa[ł] będą Jchmmpp Posłowie Jkm o Seym na d. 26. Listopada. Insi[ł] będą Jchmmpp Posłowie Jkm, aby powagą Mitki Swego offensam między Xięciem Mścią Kardynałem, a Mścią Mieszczkiem K. chciał Authoritate Swą lenire. Reliqua activitati et dexteritati Jchmmpp Posłow powierzywszy, Instrukcyą Mss Pu Marszałkowi Kota Rycerskiego N. podpisaliśmy się w Proszowicach 13. Września 1703.

Andrzey Dębiński Pisarz Kom. Jkm mar. Koła

List Mścia Woy Płockiego Krasińskiego do Mścia Pana Woy Inowrocławskiego Gałeckiego d. 2. Xbris 1702.

Kontentuy się U. M. Pan Bóg zdrow z świeżey ruiny zapomniawszy pieniędzy mi kilku tak kiedyimi w Prusiech w Starostwie Sztumskim Hetmanią nateń czas Reparticyą Woysk Saskich na 30000 y kilka uczynił krzywdy Pruskiey monety, et gaudens in interitu meo wtrzymuiąc teraz w Toruniu przy Kommissyi Saskim na Starostwo Sztumskie, za którem dał Dwakroć Sto Tysięcy Tymfow, Ruttna krom Sto Tysięcy Porki ná 800 do wybierania na Dzierżawy moie Cechanowskie czworgu Dożywocia podległe we 30000 Złotych, które mi wszystkie 10000 czynią, Siberny zkich exvi Prawa pospolitego nam ex absoluta vi volą sie jubeo potestate wydaią co rok, ile Intraty mam, Wszystko Wmć Pan tak wielkie Porcye, takim przez Dusz wypłacenie ubodzy Ludzie żadną żywnością niemogą. Uznał to Mość Pan Litewnik Poloz exipsa Oculis gubicela materia, y dla tego Umyślnego posełaią do Kommissyiatu im possibilitate wybierania tych Porcyi dedicendo. Chci Umieścian iakiś umiał zakraiać na cudzą Substancyą, evincere Ludzi kMci wtym rawodzie, a Sam rzetelny dobry Chrześcianin, Consulas conscientia sua, aby ta Ubogich Ludzi Oppressya na wieczne Wmćpki nie poszła potępienie. Wolno Wmć Panu za takiemi nieznośnemi Zadatkami, które wszystkie jura colligánoio rozerwały medem temu z Ich Mć PP. Kolegami Swemi, jeżeli możesz y chcesz, á powinieneś. Ja już stationem meam odeondo, bo mi y lata y chorobá solidiora meditari każą. Syn iednak moy, któremu pozwienie odebrałeś y otrzymą do Usługi Kpiey w tym zatrzymił niech ten dobry afekt nadgrodzą Wmćpki Pan Bog, y Remuneratorem Zostanie, Obtestemplit Żal Vestra, Ja się Pisz.

List tegoż do Pana Wdy Malborskiego Prependowskiego wtenże pisany o materyi sub eadem dat.

Nie wielkiego Wmćpki in ministerio suo dokazał Kunsztu, żeś mi zgubił Synowi memu pozwienie odebrał y do Woysk Kpiey oderwał. Dziękuię zato Panie Dyable, boć wolno Panu Bogu iednak pomścić Zostawuią. Niech krzywdy y łzy ubogich Ludzi w Potomności Jego windykuią. Gazytes się z tego, żeście WWmm. PP. z Jmć Pan Wdy Inowrocławskim iakie wiadomi Polskich rzeczy do kommissyiatu Saskiego przydani byli. Spodziewaiąc się rzeczi Ich mieli informare de Statu Dobr Kpiey, y bym pewien wszelkiey słuszności, aż inaczey wnawam, kiedyście na Starostwo Sztumskie wydali 150000 na Porcye rozkazali, wpmod że przechodami do Warszawy y Żuław, do szczętu wyniszczyliście. Na Dzierżawy Cechanowskie Czworgu Dożywociu Domowi memu podległe które mi 10000 złotemi Pieniędzmi, na Siberne zkich niedaią tylko 10000 taką nazwiszy Summy iakiey wydai Ubodzy Ludzie per omnem impossibilitatem ullatenus niemogą. Jabym ci radł z Duszą y Sumieniem Wmćpki zatym twoię przedał, á do tego: jeżeli nie do Wmćpki w którego stach, koi

256.
200

Rerum statu Sortes nostra pendet, udaie się ukontentowanemu należy y konsolacye odbierać. Uznak Wmpści, ieżeli mnie nieuwienczyx zgubicie: nemu, masz Samych Panow Zołnierzow do tych Dzierzaw obmyślanemu, ich widzieli, y czego się dotykali, niech powiedzą. Ja Wmpści per visiera miserendi Dei prozy, abyś temu poradził abym y Ja od głodu nieumierał, y Syn moy służyć Kmci, Kmu y Rzpltey nadalsze czasy mogł. Wmpść remunerabitur, Ja usług moich ochotną zawdzięczy gotowość.

Responsum Jkmci na Instrukcyą Posłow Wielgo polskich Woiewodztwa Poznańskiego Hrabiemu Zygmuntowi Unrugowi Starościcowi Wałeckiemu y Kapitanowi Tomickiemu dany w Uiazdowie d 5 Stycznia 1703.

Jeszcze nieprzestaie vis Occulta Fatorum, po tak wielu pracach, niezwarzaiach, y usiłowaniach Jkmci Kmu deploratum miley Oyczyzny Czerwcese Statum, kiedy to wszystko cokolwiek pro Salute et emolumento Oney Zdrowe postanowiły Rady, y vzute Seymową wsparte powagą wzięty Staranią, do tego bez Skutku y pożytku in publicum Zostaie. Tak z niepowetowanym publicznych Interessow Zawodem, iakoteż z niezmiernym Żalem, y przenikaiącym ipsas medullas Oyczowskiego Serca Jkmci Kmu umartwieniem, ktory nihil intermissum curare nieskonivrone in rem boni publici fatygi pro Salutis Adepiscy, et fumeta in melius trahendy: rażone zacnych Obywatelow z Woiewodztwa Poznańskiego y Kaliskiego Filiacki compassionis sensus, otwartym wrodzonym dobroci przyimuie afektem. A iako tych swoich trudow y nieustaiących aplikacyi Jkmci Kmu pro principali Obiecto zadosyć uspokoienie publiczne, spodziewaiąc się że Accelerata uchwał Seymowych Executio honestam na Zdrowie Szwedzkiey wyciśnie pacem. Tak zaraz potym szczęśliwie determinowanym Seymie nieomieszkał kompellacyą swoią solicitare Wielmożnego y Vrodzonych do Traktatu naznaczonych Komissarzow, a Oby chociaż non sine dolenda diminutione mitia Jkmci Kmu y całey Rzpltey powagi, przez ostatnie gradus od siebie ofiarowane zmieszyli intentionres Dworu Szwedzkiego, y obligować mogli do porządanego pokoiu. Alicii Dwor tamecznly pełnym względy y nadzieiey responsem exhibuawszy wszelky nadzieię do Traktatu siłami hostium Artibus Civilia dissidia, odiuisa partium studia ruynuiąc Authoritatem Seymu, y rozrzywaiąc Gniazd Rzpltey całey unionem Sacramento iuriiurandi roborata, Scysyę, dyssidencye Domowe, osobliwie iednak niezgody y Kontradykcye Wielmożnych y Vrodzonych Obywatelow z Woiewodztwa Poznańskiego y Kaliskiego allegnie, oraz Sumpta od nich Arma iakoby ad Evertionem teszcze rzeczonych Praw pro Summo et insuperabili.

Obstaculo nietylko zawarcia ale do Samego zawrzenia Traktatu opponit
y na tym fundamencie całą Machinę dalszych nieszczęśliwości, zapamięta-
tych praktyk, Zamysłow swych wykonania y przedłużenia tey Wojny na
przedłużenie y ostatnią Zgubę Zawojowania Jey, ieżeli nie Państwa tey
części, przynaymniey znayleyszych y pożytecznieyszych Prowincyi, bu-
dować usiłuie, kiedy do tey konfederacyi insavorem sui artificiose pry-
ciągniony, rednym mieczem, y ogniem ogarzaiąc przez Swoie Edicta drugich
actu na substancyach ruynuiąc, gromadzić się wszystkim Obywatelom despo-
tică potestate rozkazuie. Deo większa ut imperium evertat, Libertatem
preferi, aby hoc evento illam aggrediatur. Nad to miasto Thoruń decus et
præsidium nieprzyymuiąc żadnych Ofiarowanych Sobie tak do Jkm. PKM. ia-
ko też á subsidiarijo dosyć pomyślnych kondycyi, plusquam hostilis femicida
spaliwszy, y tak wiele Ludzi niewinnych Zgubiwszy oparować intendit y
innych niezliczonych, y owszem całe dalekich á Cogitationibus pacis attentare
nieprzestaie akcyi. Więc Jkmć PKM. post tolerantiam tot malorum patien-
tiam, chcąc Kpty Złych zawiętych wyprowadzić trudności, y w należytey
postawie prędkiey, y gruntowney Obrony postawić Rady walney z dey mem do
boku Swego, ad Materias Belli vel pacis tractandas naznaczoną instimare
raczył, do ktorey że Traktat z Wielkiemi kondycyami y Obligacyami
przez Wielmożnego, y Urodzonych komissarzow regulari et referri powi-
nien, niebyłby ex Dignitate et utilitate Reipúl żeby kardynał z Obywa-
telow koronnych pomieszczeniu albo simulative ile podobnas Samey negocyacyi
interesowai się godziło z ubliżeniem powagi Następuiącey Rady, oraz Cha-
rakteru kommissarskiego, y z Ujmą tak godnych y zasłużonych Osob, in pu-
blicum nieprzystosowaney reputacyi. Adotego że iako każdy tak y ten
Traktat certis Instructionum ograniczony Cancellis, obowiązuie się w none
niepotrzebnych dyscepiacyi, a nietylko dla nieuwyczaynego między Narodami
w publicznych Traktatach przykładu, które limitatum tylko numero-
rum ex utraq parte Deputatorum admittere zwykły, ale też y dla nieco-
mylney konfuzyi y większego Zamyślania, które Dwor Szwedzki przez ten
sposob raz sub Specie Vindicandæ Libertatis, drugi raz sub Imagine insi-
diosæ pacis znacznie augere, y iako naydłuższey Sovere starać się, żeby Solu-
tio praw kardynalnych repagulis y consultata Magistratuum potestate
zapędzić w taki odmęt Kompub: iakoby z Ktego nigdy wyłonić y wyrato-
wać się nie mogła. Cuncta diligentiæ civilibusque artibus et discretioni na
ostatek pozwoliwszy y dla tego JKMPKM. iako wszystkich Poddanych swo-
ich radby dulcedine quietis Zupełnie nasycił tak á cooperatibus Concursu
żadnego arcere niechce, takiemi iednak Środkami Ktoby Nieprzia ostabić
zmierzaią, y przymusić, a Kpty zmocnić y wywyrzyć do pożytania spokoyne-
go położenia iako naypredzey mogły. Przeto wzrok wobec y Łaskę z Zacnych
Obywatelow z Woiew Poznańskiego, y Kaliskiego Patente odsyłaią y obligowaią

Jkmć P.M. raczy, aby antevertendo tak iawne molimina Dworu Szwedzkiego y dla niepewnych, y niebezpiecznych sierect otwartego od Rptey, y utorowanego przez Wielmożnego y Urodzonych komjanow, aliàs suè prowincyey od Korony Szwedzkiey przyiętych y okupowanych nieodstępuiąc Gorzenica, y owszem wszelkie partykularne Rady y Zjazdy intestina odia et dijpendias, Conuulsionem Legum, et Eversionem Statûs rodzące iako pertendum et allegatum ode Dworu Szwedzkiego do traktatu obiem upragnąwszy, y obrzowe niewczasy w Domowe tranquillitatis publicæ Zawieniwszy commoda, do powszechney całey Rptey Zgody konformuiąc się przez nieodwłoczną Uchwał Seymowych Exekucyą, y punktualną Woyskù Zaciężonemu Zapłatę do uspokoienia publicznego chwalebnie y skutecznie cooperari nieomieszkali. A gdy pożądana wtych zacnych Vprzewodzitwach animorum nastąpi unia, y Starozpolski przy Dostoieństwie Panskim, powadze, Sanctitorum Leipcè, Kraiwach y Wolnościach elucescat Zelus, nieomylnie upragnyony armorum Skrzepienie ustanie, y w krótkim czasie Supremus pacis Author dyspabit Gentes, quæ bella volunt, y wystawi na Widok całemu Swiatu, że Jkmć P.M. iedynie tego Życzy, y nayusilniey się Stara utrzit bene Patriæ, y Zyczliwym Oney Synom, ktorym in communi et particulari Laski y Fawory swoie Panskie ofiaruie

List Jmpi Pâ Wdy Brzeskiego Kujawskiego Dobskiego do Xcia Jmpi Kardynała Radzieiowskiego w Dybowicach 5 Xbr 1703

Bey in detentis ieo nasze nadzieie, y prawie niewidzę nadziei do Uspokoienia tego, ktore grapatur Złego bo yto remedium od niektorych podane, Konfederacya, niemoże mi się podobać, kiedy ma w Sobie naturam Scipionis gdzie trzeba unionem animorum, consiliorum, et armorum, Dobrego zdrzey przykład W. Xlitt: iakù tam Konfederacya Zrobita incentibus, że do dnia dzisieyszego nieskutkuie się ugasić. Gdyby u nas ô fauste Maiorum zaczęto curare Rempublicam, mogłaby facilius curari et Samari Krolowie Jchmć zaczęli z tolą Woyny, czemużby mediatores, gdyby się udali Szczerze, niemieli pogodzić zwłaszcza cognatos Reges, ne ista Polonia patiatur. Rpta zaś Jchmpp. Sapiehow ruinę, ktora Ich ad extrema media przymuszała, miałaby wzięć w reflexyą y uspokoienie, do czego Supremâ suâ Authoritate W.Km. raz. sutuenire pro Bono publico z mieysca mego supplex proszę. Zechciałbym był do Warszawy na consilium, ale więcey miełiśmy wiadomości o codziennym Km. z Warszawy odiezdzie, ć de Consiliô absolute nic. Przytym Zwykłey &

List Jmpi Pâ krakowskiego Hetm. Lubomirskiego do Senatora Jednego, pewnego konfidenta swoią ręką pisany 1703.

Bardzo nasta perstrinxit Wiadomość o powtorney stanie pode konferencyi in materia tam delicata kolligacyi, bo ta materia consultanie iest insolita et contra Statum, bo Senatus Consulta na piśmie bywaią, y Senatorowie ie podpisuią. Dlatego aby na Seymie dał Boday rażnem kady swoiey, że taką zaś Rada quis respondebit: iakoż się da Rpltey ratio bez żadnego pisma, kto tego KMć użył, respondebit Swego czasu, y reus będzie takich novitatum. Bywały Stanie pode konferencye na Seymie, ale in materia belli vel pacis, y wchodzenia w kolligacye, trzeba się trzymać Scriptum legis iako teraz Staneło, aby takie materye traktowały się per Plenipotentiarios, y Deputatow JKMci ex aquestri Ordine. Jakom tedy oponował się wprzerzym razie ne perturetur ta Legacya Moskiewska, tak y teraz pisze wtey materyi do JKMci P. Pio Pieczętarzow, żaneszcie Contradictionem przeciwko takim postanowieniom, prosząc aby JKMci Instrumenta na takie Legacye niepieczętowali, otoż pisze do nich Wm Pan Woda Bełzki Pieniążkowski. Miałem wolą wyprawić Legacyą do Konfederatow Wielkopolskich, iakom oznaymił, ale dowiedziawszy się że Posłowie Ich od nich do nas zatrzymałem Ig. Dziś tedy compareuerunt pomienieni posłowie, mieli Audyencyą, y Instrukcyą oddali, po ktorey mieliśmy z Nimi konferencyą, przy bytności JKMci P. Kanclerza, y Starszyzny Woysk, ku wyrozumienia, co właśnie intendunt, y Żebym Ich nadobą nauwadził drogą z ktorey Konferencyi to się wyrozumiało, że naypierwsze Objectum Uspokoienia przez Traktat Rpltey, ponieważ Dwa videtur bardziey do Wojny inclinare, Detronizacyi wyrzekaią się, że Ney nigdy w myśli niemieli, ani mieć chcą ani pozwalaią. Twierdzą że brak Szwedzki punktu Ligi przeciwko Moskwie, ani żadnych niebędzie potrzebował Assistencyi, Spodziewaią się przytym wiadomości od Szwedow stron Akceptowania Traktatu, y że Mieysce do tego proponent, y PP. Komisarzow do Traktatu Acceptabunt. Powiedzieli że do KMci wyprawili Posłow z Propozycyami do Pokoiu stanowiącymi się, nam zaś maią dać Znać, iaką ode Dworu Szwedzkiego odbiorą deklaracyą, ktorą za tym za powrotem Swoim Obiecuią Sobie. Postanowiwszy już wtey materyi od nich mieć będę Oznaymię zaraz KMci. Pisze Nam z Warszawy, że tam rożne figmenta strony tey Konfederacyi spargunt wszystko inwolvere, ale starać upewnili WMć KMci odemnie, że niepadnie censura na mnie niestatecznej akcyi takiey, bo niemam nic innego in Objecto tylko Dostoieństwa KMci bronić, na ktorym Status publica Zawisła. Ale niechay przeciw y KMci Rady Naszey słucha, ktora to sine interesse, et partialitate intendit ad Bonum Commune Osoby KMci y Rpltey. Pan Generał Major Krasiborzy niechce się rozstawować dai mi 1000 koni na Imprezy ku Gdańsku, Odwoły waige się na prywatę Imci Feldmarszałka, ktory iest w Warszawie y tak

Imprezy przeciwko Reinvehettowi do tych stan vacant przez odeyscie Woyska Litewskiego y Koronnego Woyska Saskich, nieoszczędziwy iestem człowiek, że wszystkie media agendi rigorose odeymuią mi, takiemi dość zemną procederami. Dalszych Informacyi od WMPana czekaią będę, y oznaymię, gdzie się z Woyskiem obroc, maiąc Wola y bez Sanow co Starszego Zrobić przed Zakończeniem kampanii, Imość Kasztelana Halickiego do Woyska niemasz odiechał do Domu, ale powroci. Trzeba mieć w konsideracyi te motus Tureckie, z których wnosi się pewnie Moskiewska albo Węgierska Wyprawa. Zczym niebrzeba Dispitare Legi Moskiewskiey, ale pokrzeć na rzeczy. Drugi raz się WMPan z Kmpią rozmowić, co mi tandem kazesz czynić, ieżeli Woysko swoie rewokowai będzie oddaią się zatym &c.

Contenta Listow KJMci Augusta II. od Pani Konixmarkowy y Pa Fixtona do Krola Szwedzkiego, y Ministrow Jego, te w sobie Continent formalia

Naprzod KJMć Polski, widząc, że resistencyi Krolowi Szwedzkiemu dać niemoże kazał rożnemi sposobami szukać Zgody, deklarując za to Kurlandią y całe Xięstwo Zmuydzkie; y Inflanty Polskie, iako Prowincyi KJMci Szwedzkiemu przyległych ustąpić, y wieczernie oddać. Na Morskach złączywszy się z KJMcią Szwedzkim vdemcy, nadgradzaiąc sobie z obu Stron Szkody, ktorekolwiek mogła ta Woyna przynieść, było tylko ante Omnia KJMć Polski emu dopomoc KJMć Szwedzki. Absolutem uznić się w Polsce, dla ktorych punktow lepszey ratyfikacyi exposkulował KJMć Polski, żeby mu wolno było samemu przyiechać na to miejsce, gdzieby się KJMci Szwedzkiemu zdało dla wolney Conferencyi z Sobą. Są w tych Listach rożne expressye skryte imprezy, y taiemne Zamysły sub involutis wyrażone są Krola Narod Polski, Draycami, Zbiycami, nazywaiąc, y pełne suspicyi terminy, kiedy nie z kąpy, ale z kroiem traktowac każą, a KJMci Szwedzkiemu złote gory obiecuią. Co wszystko Authenticis documentis Cesarzowi Rycerstwu, kiedy tego będzie potrzeba, pokazać się. Co producitur w Warszawie, y to Listy wszystkie do druku podane.

Respons na List konfederacyi Wileńskiey od JMci Pa Woiewody Wileńskiego przez JMPP. Jana Mieniewskiego Skarbnika Kaliskiego y Mikołaja Bardzkiego. Posłow.

Odbieramy od WMPP. Wasz Wenerantia, ktorey godne iest piumestawania

Opus pewnie S. Intencyi, szczęśliwość całości pokoy, praw y Swobod poprawy przynoszącey Akcyi molem perennaturam, y Zaszrzycaiące Rpltą momentum. Które dy per hanc Solam beatitudinem Oyczyzny Całey Nas etiam Salvari oportet & Życiem, Fortunami, y Honorami garniemy się pod protekcyą dyporzycyi WWMPPiu co motivo incitati, które w Instrukcyi Jchmp.PPom Posłom danej, pewną Expedicyą Oyczyznę tuitionem Wolności y Sukcessi Apelurowało, y Nas variante Legum decreto raz za Staraniem Zupełney Rpltey Stanow Uspokoieniem W.X.Litt. integritati przywroconych, drugi raz Ostatnim Seymem durante Legislatorum Lubelskim odprawionych pewnemi Sprawiedliwości S. uczynito. Otym bardziey do Spolney Obrady Rpltey Rzeczy deklarujemy manuras Sedere dextras, kiedy to WWMmpPiu mamy pro Conclusione Oyczystego Zamyślania Maxyme pace vincere bella. Obyrzaiąc niektrzeba uprzykrzenia od lat Kilku Zamyślaniem cywilnym Utworzonego iakoż bez Fortun, Honorow, prawie bitwa dutenio morte Sacramento abutimur pacis Sama tylko WWMmPPiu prospiciendę Securitatis Życia Naszego Urget Necessitas, y reflexya przy Exadem Contempta publica Legis in re uspokoienia W.X.Litt. et invalidi Legum Auxilij intaminanda. Jdziemy tedy in pietate WWMmPPiu Nadziei Naszey poddawszy do Zprowadzenia pacem Vultu Nocyącego, et publicam tranquillitatem Czyniącego y w Protekcyą Jch Oddajemy się & W Oborze pod Prusinowem 28. Xbris 1703.

Kazimierz Sapieha Wda Wileński
A.W.W.X.Litt.

Uniwersał Krlmci Augusta II. do Woiewodztw aby się Stabilitatu rozjeżdzata z konfederacyi.

August II. z Bożey Łaski król Polski Wielki Xiąże Litt. &.

Wzrem wobec, y każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy, oznaymuie Nasz przewielebnieyszemu w Bogu Wielebnym, Wielmożnym Urodzonym, Senatorom Dygnitarzom, Urzędnikom, y Całemu Rycerstwu Woiewodztwa Poznańskiego y Kaliskiego upreymie y wiernie nam mitym Łaskę naszą Kesarską. Naszprzewielebnieyszy, Wielebni Wielmożni, Urodzeni y wiernie nam mili. Uniwersalnym Polskiego y postronnego Swiata Zdaniem perswadowani bylismy, że rezolucye z Konfederacyi do Woia Popularum Seymu powaga Sacrowanie y niepomorzenie z Maiestatu Zachowana, na ktorey Zachowaniu całość Praw, Wigor wszystkich Rządow, moc doskonałey Obrony, y Salus publica gruntowac się Zwykła, nieprzerwaną iednośc, y nierozerwane Siły Stabilizowała, przez obmyślone Skutecznego ratunku sposoby, przyczynione y aplikowane Woyska, Uchwalone na Zaplatę Onemuż Podatki Umorzone Dyffidentiarum Semina, kiedy co Jchmciow do Zatrzymania Praw y Wolności Rzeczy do pomnożenia Onych należało, przez Drobliwe Dyploma nasze

Stanom Rpltey warowaliśmy, y tego wszystkiego inviolabiliter dotrzymać chcemy, Aliści Znalezli się tacy, ktorzy prywatnemi uwiedzieni passyami, dymy iakieś opacznych Interpretacyi przed oczy Ludzi niewinnych puszczaiąc, iasność Prawa pospolitego, y Uchwał Seymowych Zaćmić y Ogień nienawiści inter Status rozrzucony co raz bardziey rozdymać usiłuią. A co nayżałośnieyszego Speciosum Nomen Vindicandæ Libertatis præferendo, aby tym łacniey na Cel Wymierzony Zamysły Swoie wykierować mogli. Seym Zwykły od Wiekow w podobnych Rzpltey paroxyzmach doświadczone Anthidotum w iadowitą obracaią truciznę usurpuiąc sobie nowym przykładem, y bardzo Szkodliwym mimo Zwierzchności powagi Naszey krolewskiey partykularnym Prawem Zakazane, pokoy pospolity z gruntu poruszaiące, Ziazdy, y takowe postępki, ktore iawne Zgorszenie Compactatorum Status rozwiązanie, y wszystkiego dobrego porządku Zniesienie przynosić Zwykły. A lubośmy pierwsze onych początki in meliorem partem tłumaczyli, y daley dla Zachowania pokoju Zewnętrznego w tymże rozumieniu Zostawać gotowiśmy. Jednak gdy Zaiosne Skutki cierpliwości naszey w Ostatnim Responsie Dworu Szwedzkiego czytamy, że ofiarowane od Wielmożnych y Urodzonych z Znacznym powagi naszey y Rzpltey Zniżeniem dość pożytecznie y przyiemnie pro parte Sua Krol Szwedzki kondycye postponowawszy, factiose Traktat odrzucił, y naymnieyszey niezostawił Pokoju nadziei, wytknąwszy palam Fatale omnium malorum fomentum, Zawzięte niezgody, Osobliwie Rady, y udzielne w Wdztwach Poznanę y Kaliskim, nonnullorum Ziazdy. Przeto Zabiegaiąc tym y dalszym na Zgubę Oyczyzny Zaostrzonym Zapędom, od Nieprzyiaciela zaś in favorem proprium Scandalosè pociągnionym, oraz chcąc utrzymać Powagę Seymową, in Suo vigore, y żebyśmy tym subtelnym Praktykom per longanimitatem Nram do większey Smiałości przeciwko nam y Rzpltey, ulteriora inconvenientia tentandi et moliendi okazyi niedali. Seymik.

Relaonis do tgo ad effectum nieprzywiedziony przez osobliwe Uniwersały nasze Up y Uwrtarte składamy, zdaiąc ex per amorem Patriæ obligując, aby się przykładem Starozytnych Polaków, ſ. ktory nie w mowach albo słowach prożnych, ale w sprawach, dzielności y ſiedności ſ. grunt kad swoich zakładali, dla Zaszczytu Dostoieństwa Naszego, y assekurowania bezpieczeństwa tey Oyczyzny, słuszne y Zbawienne przeciwko Zapamiętałemu Nieprzyiacielowi trybem Staropolskim wziąwszy przed się rezolucye, do powszechnieyszey Stanow Rzpltey zgody konformować się y Uchwały Seymowe do Exekucyi przywieść nieomieszkali; Zaniechawszy wszelkich prywatnych kad, Związkow y Zaięzgow ktorych prawa dawnieysze y swieże reasumowane Titulo de Guerris Zakazuią interpositis pœnarum rigore ipso facto incurrendo, et irremissibiliter extendendo do Domow Swoich roziechali się przestrzegaiąc tranquillitatem publicam, ktorą Wielmożnym y Urodzonym Starostom etiam adhibito forti brachio manutenere Zlecamy według Praw y konstytucyi Seymowych. Co do wiadomości Jch Dan w Warszawie 29. Września 1703. 06

Augustus Rex. (Locus Sigilli) X. Konstanty Sianiawski Scholastyk Wileński kanon: Warm: Regent K.

List Jmci Pana Marszałka konfederackiego do Jchmciow P.P. Senatorow Wielgopolskich z Warty 14 Jany 1704.

Nieinszą inteneyą, tylko żebyśmy pożądane tam ab intra, quàm ab extra Rzpltey przyspieszyć mogli uspokoienie, da do Warszawy po 14 præsentis Ziechaliśmy na Oglos umowionego Czasu y mieysca od Xcia Jmci Kardynała Rymnsa do Traktatu dan: Boże szczęśliwego z koronę Szwedzką. Jakoż in dies spodziewamy się adventum komissarzow do nas od K. Jmci Szwedzkiego, Woiewodztwa nasze codziennie concurrunt, drugie appropinquant. Jchmci P.P. komissarze Rzpltey Comparent przeto rubrik Superest tylko iako nas wszystkich zarowno tantum Jmci malum, żebyśmy wszyscy tribus Viribus do tak potrzebnego in publicis concurramus dzieła, Mamy nadzieię nieomylną y w Urodzonej Woli Mwtwmci P.P. ochocie do podzwignienia Oyczyzny z tak ciężkiej oppressyi ze przy Wierze S. Rzymskiey Katholickiey Swiątnicach Boskich Prawach y Swobodach Polskich, o ktorych konserwacyą Nitis et Libertatis całey Rzpltey dependet, Statecznie stawaiąc parem z Jch Mmc na ten czas przytomnemi ad tuitionem Boni publici Wtwiá

Uyświadczyć Zechcesz Zelum, y tu rad nay prędzey nietylko Sam przyć być, ale y innych Braci Exemplo suo ad hoc opus Salutis publicæ Wmć Pnę pociągnąć Gdzieśz raczył. Co iako uniżenie Upraszamy, tak upewniamy że na każdym Miejscu Gotowemi iesteśmy. P. S.

Piotr Jakub z Paradyża Kronikarz Sta Bydzkiej
Mansionarz Konpeł Wdztwa Wielkopolskich.

Reskrypt Xcia Jmci Wiśniowieckiego K. P. W. X. Litt. na Instrukcyą Wdztw Wielkopolskich skonfederowanych przez Jchmć P. Wo Zygmunta Unruga Scica Wałeckiego y Kaphata Tomickiego Posłow, dany w Warszawie D. 8bris 1703.

Uwiadczona moiey Zasłużonemu dignatio affektow y Łaski Wmp. P. W. przypisane Vacuo Cœcomia Utrumq; magnum wdzięcznym Braterskim moim amplectendo Sercem, singulis z WWmPP. prawdziwym Unionności moiey corresponduię Charakterem. Od poczętkow applikacyi moiey Usługi tey mi tey Oyczyznie, z zwyktem zawsze Cnotę gestare de Sanguine Patrum, a żebym gloriam publicæ obiegaiąc własnemu memu przykładać Życiu, które teraz nie inszy intenyą niosłem z Uroyskiem WXLitt. za Odprawnsem Jchmciom. funchi virtibus wespół z WmPP. tyśkie abym dla Konserwacyi fatości Oyczyzny, Praw Swobod y Wolności, Dostoieństwie Majestatu Jchmciom. grapuigeemu longè latiq; Nieprzyiacielowi, guldquid ingens ausibus obstat, tzucił Obicem. Ktoż niewidzi tey Oyczyzny deploratum Statum, która nieber Zazdrości Sąsiata w Wolnościach Swoich do tąd gloriose nitendo, juribus et Virtibus Nieprzytym Zastawiała się Insultom, a dopiero podziwieniem onegoż za własnych Fortunach, Honorach, Prawach cierpi exercitatam Nieprzyla licentiam, nieber wielkiey na Ostatek bolesci lethalis offensionis Suæ: nikce Swoiey wolnego głosu, y wszyscy Zarowno Unione doloris na Swoie Narzekamy Oppressye wyłonane, juz per Hostem non Hospitem, nie Znayduie innego Sposobu y WXLitte do ratowania się z tey Ostatniey toni Zanurzonych has in gemitu et fineribus własney Oyczyzny naszey, nie zakładaią ani fundnie się in cunctatione niepewnego Promontorium Bonæ Spei biedy nefando dolori magis debetur ultio, quam Cunctatio, tyśko na tymże wzpiera się iepsze non vano omine gruntownym y bezpiecznym Wolności Zaszczycie, powałey Gentium Confidencyi, która iezeli intra terminos Natury Swoiey Zachowana będzie Vetenum Vestigia tatwo dokazać możemy, Bellum an pax in Hoste placeret. etk gdy tenerrimè WXLitte w ręcach Swoich piastuie, usiłuiąc rownie z Życiem

WMciPanom dotrzymać, według dawnych Praw nierozdzielnego Obowiązku, osobliwie przeszłego Seymu Lubelskiego, mogę się Imieniem WXLitt. od WMci PPw upewniać że niewątpliwą w każdych konjunkturach non deeritis iednostaynością, ktorey y Ja dożywotnie obliguię się profiteri całość &c.

Respons na List Wdztw Skonfederowanych od Jchmc Panow Komisarzow do Traktatu z Szwedem naznaczonych z Warszawy d. 7. 8bris 1703.

Odebraliśmy non sine Sensu winney Obserwancyi List WWmmciPPw, et Fraternam Jch Compellationem, tym zaś doskonalsze w teraznieyszych Czasiech, gdzie vix aliqua dari potest certitudo, Zabieramy Solatia, im rzetelniey wyrażoną widziemy Wierność WMciPPw ku Panu, miłość ku Oyczyznie, Zarliwość przy Prawach y dawnych Zwyczaiach, y im bardziey Convincimur, iako niesłuszną Zelus WMciPPw, u Dworu Szwedzkiego Znalazł interpretacyą, kiedy go pro Principio Praetextu niezaczynaiącego się Traktatu obtendere, y kiedy WWmmPP z Całą Rzptą, et cum benesentientibus eadem, iako się WWmciPP. deklaruiecie Vota habentes, JmcPan Graff Piper w ostatnim swoim Responsie robur et Authoritatem Comitiorum in dubium Vocantes, intercidentesq; etiam Armis, sumptis toto huic Actui ausus est appellare. Zkąd Oczywiscie apparet że insza iest Synow, iedneyże Matki intencya, ktorzy choćby też iakie pretenderent nieukontentowania, Sanare Vulnera Volunt, non infligere. Jnszy zaś finis Obcego Narodu, bo ten nieuważaiąc ustawiczney desolacyi, na nieszczęśliwey niezgodzie naszey Swoie funduie Sukcessy. Quo studio et applicatione drugi to iuż Rok, incessanter pracuiąc, Staramy się Żeby Rzpta Secundum gradus daney Nam Instrukcyi, odebrała fructum laborum Nostrorum, niemoże latere WWmci PPw, ktorzy teyże Rzptey pars iesteście, kiedy się iednak Zdamy zbliżać do Portu Optatae Tranquillitatis, nieszczęśliwość iakaś, y Znać nondum placata ira Dei, Znowu na Szerokie diffidentiarum odpędza morze, iako to abunde probat, y ten teraznieyszy Respons JmciPana Graffa Pipera, ktorego fidelem Copiam posełamy. Niegodzi się iednak, chiba cum Spiritu ultimam Spem deponere, á tym bardziey, kiedy WWmciPP. Ludzie tak wielcy de Successu desperare niekażecie, et cum tota Rpca applicationes Nras in Executionem Sancitorum Seymu łączyć obiecuiecie. Co do pokoiu, ieżeli ten tylko ostatni JJmci Szwedzkiego manifest,

INST. TUT. OSSOLINSKIEGO

Crexit spes Nras mielibmy iuż y przedtym dosyć rzetelne deklaracye, ale y
wtych Responsą, ktory posyłamy, wielką uczyni wspaniałość. A za się ie-
dnak Pan Bog nad utrapioną y ostatniey ruiny bliską Xięstwie Opatrz-
ność. A za insorda seruum da Uniformes Sensus, ktoremi Antecessores
Nasi Szczęśliwi bywali każdemu Xięstwu, A za y tam podą sposoby ad
honestam et possibilem executionem Funkcyi na Nas włożoney, kto-
rey wiemy, że coram tota Regia ratio reddenda, yże dla tego wielkiey
potrzebuie Ostrożności &c.

&c. Wam Mciwiemu Xięstwu Życzliwi
Bracia y Uniżeni Słudzy.
Stanisław Montyn Woda Mazowiecki
Stefan Leperzyński Castellan Kowalski Pułtuski
Andrzey Jan Tydowski, Chorąży krakowski.

List do Krla Mci Szwedzkiego od komissarzow naszych.

Sacra Regia Majestas.

Sperabamus equidem ad ultimas Nras Lublinij scriptas optabile SKMtis Vrae
responsum, nec improbã fortitan spe ejus nimirum Regiã Plenipotentiarij
Cujus amicitiam magni æstimamus, tot publicis privatisq; Scriptis S. K.
Mtis Vrã non designata est manifestare. Verum tanto etiam frustratis
Solatio nihilo remissius SKMtem Vram alloquendi audaciam faciunt,
Cum Regijs Curis est negotijs excusandum silentium, tum Summa SKMVae
æquanimitatis perfecta Cognitio ad ea, quæ ex mandato SKMVae Mtis
Dnus comes nobis perscripsit punctualiter respondemus quamvis si li-
ceat Verum fatori, eam nobis vivæ Vocis Oraculo ad Pragam Variarum
reditum responsum fiduciam incinuaverat habere nos tandem non exer-
citatione Stylli, sed expectio eum mutuis designandis Commissarijs colloquio
rem aggredi et non minus ingentem SKMtis gloriam, quam Salutarem
Populorum felicitatem, promittendi negotio ultimam imponere
Manum. Nequm patitur desperare Cognitas bonitas SKMVae, nos quæ
parator Semper ad ea omnia, quæ dignitatis Sunt Veteris amicitiæ
Observandissimos Magni Dnis SKMVae perpetuos Cultores, cupidosq;
novæ, et duraturæ fœdere Pacis antiqua confirmandi SKMVae invenies.

Propositiones Securitatis ad Comitem Piper.

Modus Securitatis seu Propositiones Ejusdem ad requisitionem SKMtis
Sveciæ a Dominis Commissarijs, Plenipotentiarijs Regiæ Polonæ in Dim
præparamenti porrectæ, Supposita ab ea SKMtte Regnoq; Sveciæ

Mutuâ Securitate in Tractatu exprimenda, omnibusq; punctis ad Negotium pacis Concludendæ, et Pacta Olivensia restauranda pertinentibus, ad eandem in mutuo Congressu Deo volente Tractatum Sepositis.

Quoniam Respca Polona novo se Juramenti fœdere Serenissimo Regi ac Dno suo Clementissimo Obstrinxit, et eadem SRMVicissim novo Diplomate Sacrosanctè, omnia Jura Libertatum, et immunitatum, tum Pacta et Fœdera inviolata Servare Verbo Regio, et Sub Juramento Stipulata est, ideo in fundamento Legum et novissimi Diplomatis Nomine totius Reipcæ Sequentia proponuntur.

1 Pacta Olivensia tum quævis alia Fœdera cum Serenssimis Regibus Regnoq; Sveciæ inita, Religiosissimè, et in ævum Observanda reassumentur, et novo ab utrinq; Sacramento firmabuntur.

2 Cavebitur quàm fortissimè, ne Auxiliares Copiæ et quocunq; Titulo Miles appellatus Externus diutius in Regno Poloniæ, M.D. Litt: et Provincijs Annexis Commorentur, sed Abjecto fœdere confestim extra fines Regni educantur, et in futurum sub nullo ptextu, et Colore reinducantur.

3 Cavebitur, ne Srnssmus Rex modernus et pro tempore existens in præjudicium Legum et Pactorum à Repcâ initorum ullum unquam Vicinis et Externis Principibus Fœdus insciâ, inconsultâ, et nõ consentiente Repca ineat, et si aliquod ẽ initium, pro invalido, in subsistenti et nullo declarabitur.

4. Cavebitur ne Srnssmus Rex Poloniæ modernus, et pro tempore existens per se aut per alium directè vel indirectè proprio vel Conductivo Milite terra vel Mari Regnum Sveciæ et Provincias annexas, ullo modo infestet, hostilitèr aggrediatur et Occupet, neq; per Ditiones Regni Poloniæ transire et deduci permittetur.

5. Cavebitur ne Serenissimus Rex Poloniæ Exercitum et Copias suas, Summas peccuniarias, et alia subsidia, declaratis Regni Sveciæ Hostibus, Subministret et provideat.

6. Cavebitur ne ullus in futurum Regni Poloniæ Civis similibus se impunè sine Scitu Reipcæ immisceat, et quicunq; (: quod tamen non Speratur :) adeò pervicax fuerit, uti turbator pacis publicæ Secundum Leges Patrias, Confiscatione Bonorum, Honoris, et pœnâ Criminali mulctabitur.

7. Ut pdicta omnia et quævis alia in tractu negotij per mutuos Comissarios insinuanda et Constituenda firmius teneantur, Status Regni

Poloniæ, et M.D. Litt. et Provinciarum Annexarum in casu infractionis et Contraventionis Soluti à quibusvis Vinculis Consurgere unanimitèr contra infractorem, Conjunctionemq; Armorum cum parte læsa pro Conservandis Fœderibus, Legibus suis facere tunc tenebuntur. Ze per omnia Concordat cum Originali Ręka się Swą pro Testimonio podpisuię.

Stanisław Morztyn Wda Mazowiecki
komisarz

Sacræ Regiæ Majestatis Sveciæ Responsum

Ad illa, quæ Nnc Confœderatorum in Majori Polonia Mgci Viri Vladislaus Comes in Czarnkow Czarnkoviensciu, ac Ludovicus à Gorzen Gorzenscius, proposuerant, Data in Castris ad Thorunium d. 7. Ebris 1703.

Sacra Regia Mtas Cognitis perpensisq; ijs, quæ fidei suæ Commissa habuerant Mgci Nuncij, tanto Majori laude mactandum censet Institutum Confœderatæ Nobilitatis, quanto iam persvasior est illud, non alium Scopum sibi pfixum habere, quam ut periclitanti Libertati, convulsisq; Juribus, hoc pacto subveniat, atq; ad Stabilem, ac Securam pacem, quantum in se fuerit renovandam Cooperetur.

Cum idem quoq; intendat S.R. Mtas Sveciæ, non tantum exoptat, ut in proposito, tam utili ac pclaro firmitèr persistant Confœderati, Verum etiam eorum partes lubens amplectitur, operam omnem eo Collatura, ut expetitum quantocitius finem obtineant, adq; id eò magis quod in Omnes partes Animum Convertentibus non temere aliud occurret remedium, quo honesta ac tuta pax reduci, hæcq; Regna gravissimis turbis ac incommodis quibus iam diu conflictantur exolvi possint.

Cum pterea Commissarij efflagitantur, cum quibus negotium hoc tractari queat, quamvis S.R. Mtas poptaret ante eorum adventum ita res esse Comparatas, inq; eum reducta locum, ut cum Certo emolumento hæc negotiatio institueretur. Quoniam illi tamen accelerando huic fini necessarij judicantur. S.R. Mtas quoq; ut ostendat in se nullam esse moram, iam statim Commissarios Unum alterumve mittere decrevit, ijs mandatis instructos, quæ ptium rerum Indoles quam maximè requirere videatur.

Confidit vicissim ingenuam Nobilitatem hâc promptitudine Suâ

Perspecta non segnius Acturam, sed ijs, quæ Conclusa fuerint, suâ frequentiâ Vim ac robur addituram.

Cum alioquin irrito Successu nullam sibi Culpam imputari S.R. Mtas velit, quod si cuiquam molestum hoc videatur, illum cogitare oportet levius, cē brevem laborem, incommodumq; subire, ut perpetuâ, et Securâ fruatur tranquillitate, quam exiguâ incertâq; uti quiete, quàm longæ turbæ et ineluctabile discrimen libertatum, omniumq; fortunarū excipient. Quare à Confœderata Nobilitate æquum expectare, ut ad futura Animum intendat, hâcq; Occasione ad Constabiliendam Patriæ Salutem Strenuè utatur Certissimâ Spe, quidquid unquam destinatis Confœderatorum Sublevandis aptum Censebitur, à S.R. Mtte non prætermissurum iri &.

Locus Sigilli.

Ad Mandatum S.R. Mtis Sueciæ Carolus Piper
Senator et Secretarius Status.

List do Pā Pipera od Konfederacyi.

Illustrissimè et Excellentissime Domine
Domine et Amice Observandissime

In hoc turbido Reipcæ Nrā Statu, et Summarum Super nos concatenatâ ferme infelicitatum Serie, exivimus innato a Majoribus Nris sacroq; fœdere Confirmato animo ad Patrias leges, Libertatemq; tuendam, ac Securam utriq; Regno post tot discrimina Regum Conciliandam tranquillitatem. Nec variat mentes, conjuratamq; in Conservationem Boni publici fidem Nobilitatis, à Suis Pænatibus absentia, nec frigida Aēris abstrahit quemquam à Cura boni publici intemperies; Et licet nonnulli ex Concivibus Nris Summis adstricti necessitatibus Domos redeant, alij in locum Eorum Succedunt, nec deest Copiosus Exercitus Nobilitatis Numerus. Eoq; fiduciori mente hunc cunctis exoptatum, hucusq; prætolamur Tractatum, quò majori fulciebamur Spe, ex rescripto Serenissimi Regis Sueciæ per Nros Nuntios transmisso, brevi adventuros fuisse, Illustrissimos Commissarios ad ineunda media publicæ pacificationis. Verum quoniam ex Literis nuperrimis Eminentissimi Cardinalis Primatis Nri incertam iam tunc temporis in Castris Nris Præsentiæ Suæ habemus Notitiam, ob Summas rationes, quas Lator præsentium fusiùs exprimet Mgcus Poniatoscius.

270.

Ideò ad Mtem Cam quam solidissimè exoptamus, ut denuntiare nobis dignetur, ulteriorem Sm̃i Regis Svecid. ex his circumstantijs rerum ac temporis adiuncta pacis bonæ media, mentis explicationem &c.

Dabantur in castris Kriv ad Uniejow. 8. Xbris 1703.

Punkta Traktatu Brandeburskiego z Szwedem

1. Żeby król Szwedzki uznał króla Pruskiego za prawdziwego króla Pruskiego.
2. Żeby Obay ci królowie na Gnalney Radzie Niemieckiey iedno z Sobą trzymali.
3. Żeby koźmice względem granic Pomeranii niekto inszy, tylko Obadway królowie między Sobą uspokoić mają.
4. Że król Pruski żadnego królowi Polskiemu niebędzie powinien dać posiłku, a ieżeliby Kpta Polska chciała teraz króla swego posiłkować, że król Pruski równo z królem Szwedzkim przeciwko niey powstáng.
5. Że do traktatu nieprzyjdzie żaden z tych, pokąd uspokoieni we wszystkim niebędą.
6. Że król Szwedzki o Sukcessyą w Anglii na stronę króla Pruskiego czynić będzie.

List X.dza Biskupa Poznańskiego do konfederacyi Wielkopolskich Vdziałów z Warszawy 8. Xbris 1703.

Nieurygaszona iest y będzie ochota moiá do spolney z WWMKP circa bonum publicum Rady una Vobiscum eam sortem amplecti, quam Fata decernent dulce mihi erit. Dla czego iżbym dawno in medio WWmmKPcu stanął, gdyby droga otwarta była, ale kiedy rozradzono Interceptores per Vias publicas, nie zaderem in manus eorum, dotąd muszę siedzieć gradum. Jednakżdy przyjdzie ad seria tractanda et stabilienda, etiam per medias acies properabo. Ale y Ja tu nonnum otiosus, czynię, mowię, co mowić należy, Amanke Patrid Luctor, sam prawie ieden, omnem invidiam in despectu maiąc, quam absolutè contemno, tylko coż, kiedy żal się Boże ieżdem Solus, confusius Jehmci KP. Posłowie opowiedzą WMPKm. Mitte ad pacem restat tendere ad superos manus, aby pijs et gloriosis Conatibus WWmmciKPcu Deus omnipotens desuper mittat Benedictionem. Ja zaś idtotum, co kolwiek WMciKP. Statuchą, tych Viscerib⁹ amplectar et pfitebor Jem iest in medio Vri zawsze

Mikołay Swiętycki Biskup Poznań

List Jmci Pá Wdy Sieradzkiego Pieniązka do konfederacyi Województw Wielkopolskich.

Jaśnie Oświeceni, Jaśnie Wielmożni, Wielmożni
Moi Wielce Mci Panowie y Bracia

Odebrałem niezasłużony z Boskiey Łaski z Życzliwych Braterskich Affektow Wwmmpiu honor et ingens documentum, kiedy in hoc deplorat: simo Statu mitey Oyczyzny, vexantibus Ore, iakoby Conjuratis fatis przyciskaiącemi, a prawie wyciskaiącemi ultimis spiritibus liberaonem, wtey Wolney Rzpltey, Znoszoc Ustawicznie fortuny totius Regni mnie minimum Mortalium, a prawie Zapomnionego gestami Swemi Vocatione, charitate, iako Łazarza ex Sepulchro Vitæ privatæ Vocatii et Vocatio ad Consortium Wielkich Radźwoich daiąc rebą lapsis Sukurs, y wyrywaiąc ex naufrago Statu tey Rzpltą, obracaiąc wszystkie Swoie Starania usilnie, aby do pożądanego portu tam ab intra, quàm ab extra uspokoienia Swego przywiedziona, Salva sit et incolumis. Te Kontestacyą Uprzeymych affektow Wmpiu devotissimo Veneraonis przyięwszy cultus, dziękuię naprzod Supremo Numini nieograniczoney dobroci wszechmocnego Boga, że rozgniewany grzechami naszemi, skarawszy Nas plagą tenebrosæ Cæcitatis, iż dotąd iakoby media luce ambulantes, chodzielismy w głębokich Ciemnościach, cierpiąc, ponosząc flagella gniewu Jego, przeciż nieiako nieczuiąc tego nec momenta mala, nierapatruiąc się na Superna et terrena, ani badaiąc zkąd ta inperatissima Statuum Confusio Regni, in Abyssum miseriarum Nas rzucita, Straszney y Ciężkiey Wojny incendio Zapalita, nieuważaiąc nec præteritorum nec præsentium, nec futurorum tristissimas et fatales consequentias. Żyliśmy dotąd iako ovantes, ciesz[illegible]liśmy się y chwycali wszelkich Nieszczęściow, a zkąd do szczęścia przyśli o tym nie słowa, ale nieczy mowią. Że teraz miłosierdzie Boskie te zacne Wdzięka wypowadza, y wyprowadziło in Clarum Regionem lucis, ut despectam Religionem, eversa et conversa omnia indefectus wiarze, dali miey: sce Conversionis do siebie, abyśmy in toto contrito et humili corde

Converti ad Dnum, Zebrzeć Jego Zmiłowania eluctemur z tak ciężkich niezrzepliwości ut Religio et Regio Jego opky wszechmocny obroniona reflorescat y laudabile Jej nomen Ejus in Universo Regno Dzięki y Wdzięczność, że maige z ipso Deo Fiduciam, który iest Judex et Vindex Conscientiarum, defensor et Supremus Protector Regnorum, Zabieraci się do tego, co Boskie Prawo, co przyrodzone y tey Krpley postanowione porządek y dyspensuie. Dzięki na ostatek Wdzięczność za dany mi honor, który co Potentior, im humiliorem dignati iestescie promieniami Łaski Swoiey oświecić y nayniższego Sługę swego Zagrzać. Na ten Ogłos et gratiosam Vocationem Wdzięczność sine mora skłoniłbym się, ale sor adverna Zdrowia Mego iuxere ad Adventum w kilku ciężkich trzymaige mię paroxyzmach, a dla Odległości Medykow y Aptek in deterius coraz idąca, Studium pietatis in Patriam, desiderium przybycia do Rąk wielkich Wdzięczność przyttrzymuie. Zdantiuper muszę divertere do Lublina do tego Medyka, który meam desperatam Valetudinem podczas Seymu ratował, aby ieżeli Boska Prowidencya, y wola Jego S. przedłuży dni moie, in meliori statu Zdrowia zeszły dni moich Sacrificem Panu Bogu, wtie ią świeżey Compactatis tey Krpley, y miłey Oyczyznie Uniżenie Jedy upraszam Wdzięczność, aby ta łaskawa exkuza illdsam ku mnie Jeddat gratiam Wdzięczność, y w kredycie Ich non pjudicet, ieżeli na co będę się mogł przydać Oyczyznie Moiey, Fideli et prompto Obsequio przy Weneracyi Oddaney Wdzięczność omnia impendam, Nieuzumiem, aby kto kochaiący y Veterem Rempub. y miłą Oyczyznę tak okrutny miał się Znaleść interpres, któremu by się tranquillitas ad et Conservandę Reipub in Eo, iako być powinna Statu, Studium et Opera Wdzięczność podobać niemiała. Zabieraci się Wdzięczność aby Tractatu położyć szczęśliwie zażyć y skończyć, a cóż pożądaniszego, cóż słodszego, cóż potrzebnieyszego?, cóż Zbawienniszego, nad to być może? Pokoy od Boga iest, kto chce y pracuie, około Pokoiu, Boga Stanowi, y prawdziwie Wyznawa, Pokoy iest pignus Charitatis Christiane, którego Stigmati pectore in fronte nienosi, ten nie iest z Boga.

Ktedy Założony fundament Wiary naszey y Zbawienia in fide et Charitate sine qua nihil Sumus. Ołtarz Sprawiedliwość y Kościoła świętego: ceremonie, Ołtarz prawami naszemi, y Statutami naszemi Konstytucyami, Pactis et foederibus poprzysiężonemi iest dany wtey Krzepkey pro Supremo Regula Regiminis. A iakoż niebrał się do tego? niedosyć Czynić prawem Boskim, et Sanctis Reipcl, ktokolwiek aversatur go, ktich Sobie przypomni, y przeczyta Statuta y Przywileie Nayiaśnieyszych Monarchow naszych dane Posteris et Successoribus do Zachowania Sanctae Zalecone, legibus publicis Stwierdzone, iako to Privilegium Vladislai et Magistri Prussid 1404. Item Przywileiu Concordi inter Regem et Magistrum Prussid 1436. Wtych że Przywileiach takowa pochwała potrzy inter humana Voluntatis desideria, quid in aliquem Citra Deum finem atq; rerum Omnium Opifizem dirigantur, nulla res optabilior, nulla gratior quemadmodum, quotidianis experimur effectibus, nulla denig; humano generi quae Salutaris necessaria Jucundior et utilior, quam Pax habetur. In Ortu redemptionis Dni Nri Jesu Xpi. hominibus bonae Voluntatis denuntiata per Angelos, et in recessu ad Patrem Cathi Aplico et Universis Apostolorum Sequacibus, geminatą donatione relictą et repromissa, y dalcy iesteze Attendimus quales sint Verę Pacis fructus, et quanta Belli pericula, et quotidiq; Vastitas discordiae Subsequatur. Alle y konfirmuie Pastorum, Condy Vicinid przy każdych inauguracyach Nayiaśnieyszych Regnantow naszych, renowacye Ich przez Legacye, á zaś nietym końcem postanowione, tylko ut inviolabiliter Servetur pax, iako Supremum Vitę, et Societatis humanae Vinculum, et praestantissimum Bonum Regnorum, uchoway Boże, aby Boska Sprawiedliwość miała wydać tak Straszny wyrok na to Królestwo, Non est pax impijs dicit Dnus. Tak tedy pod ten czas Starozakonny Chodź miarkuiąc negotia Status, Simplicitatem Sensus mei, nieco rozsądzey przed Oczyma maiąc, tylko przysięgę Senatorską przekładaiąc nad Wszystko Bonum publicum, wyrzekaiąc się wszelkich prywat, Wyrazam y Ścieżę sublimatissimae Judicia VW MMPPiu, zrzygnowawszy się Panu Bogu, ktory iest defensor innocentium. Jemu pokornie Supliką ut misereatur Nri Vota mea przesyłam VW MMnei PPm, iednak Votò Zgorę abyście to dzieło uspokoienia Krzepkey Societatis Authoritate, ktora Krzepką ad Similes casus iakowe się teraz Dzieią, aplikowała rationibus Status Conservandae et tuendae Libertatis, ktiey przy

Pierwszey Prerogatywie, godności y Preminencyi Eminentissimi Cardinalis et Primatis Regni, tudzież przy Jchmciach Komissarzach Mianych od Rzpltey naznaczonych, quam fortunatissimi Zaszli y Zakończyli. Niewątpię ze y Kjm Szwedzki dobrze wiadomy Laski Oliwskich, quâ Religione, quibus et quantis flexibus, Authoritatibusq; sq postanowienie, iako niewinności, puritate et integritate fidei, dwuch Stanow Rzpltey Zachowáne, co iawnie vel ex eo pokazuie się, że dla Zatrzymania Jch straszne y niewystrzymane dotąd nayniewinnieyszy Sukinet pressuras, et incommoda Belli, że wspaniałość Jego Krolia ad flexum Jch stawiąc się, non denegabit pacem honestam, utilem, securam, ktora raby tantis Vulneribus innocentissimorum fluvium data medellam y ktoraby Jmieniu tak wielkiego Monarchy rowno cum Diademate na potomne Wieki, et Grenti Seculo memorandam et Estimandam Zostawiła. Rex idem justus et Magnus Bellator in armis. Niewątpię że iako incomparabilis prudentiâ et fortitudinis Princeps, że ty przychylną fortunę, ktorą Nieba Laskáwe dane, w traktacie Rzpltą, iż Zechce mieć Sociam non Ducem, y będzie do tego Uspokojenia co promptior, quò moderatior. Samego zaś siebie z wszelką Fidelissimi obseguij do tak wielkiego y Zbawiennego dzieła, Audiem y Applikuią, restituta ad Pana Boga Valetudine przy Zarliwości Stanow polskiey orga Leges Patrias Vtwrzmpkm stałą będą, pod Nogi mitey Oyczyzny, y być w Regestrze ieden ostatnim tantarum Authoritatu, pro Summâ gloria et decore ducam, Moj Panie Uniżoność &c.

Dan w Zamku Ostrowskim 28. Januarij 1704.

Respons nato.

Do wszelkich pożądanego w Rzpltey uspokojenia nadziei y z tą Nam Osobliwa effulget, kiedy w sercu Wmpkiá, z Szczerych Nayych do konserwacyi Dobra Pospolitego natymtu Mieycu Akcyi, Wielkie Odbieramy Ukontentowanie, et Summa publicæ Salutis à prudentissimis Wmpkiá Sensibus derivamus remedia, ktore iako ó longinquo temorime wszyscy Veneramur, tak Cordicitus Życzemy, a Deus Vitæ et Salutis Humanæ Author, iako Sprawcá Zdrowia Wmpkiá, y doznaną nie raz etiam in Arduis Szczęśc do ratunku Oyczyzny Życzliwość, in Equilibrio Sortis Optimè oważywszy, iako nayspetszą przytomnością Wmciá dodać decus et Gridium wszelkim Rzeczom Naszym.

Utwierdza nas niemniey w należytey Obłocie ad tuitionem Libertatis Patriæ, Legum, że Wmć Pan przyznawaiąc rzeczy, że to ktoremu Zawsze iest prawdziwie manuum Dei Opus. Azaż zapomocą tego, per quem Reges regnant, et Legum Conditarum justa decernunt. Uniwersału JKM w Krakowie in Vori drukowanego y u nas mi dostało czytać, ale y w tym nie medium, nec Subsidium upadaiącey znaleść może Oyczyzna, iako Wmci Pan Consummato we Wszystkim Zwazyła prudentia. Jedyne tylko przy tak ciężkim y nieszczęśliwym ab Exo wszystkich Rzpltey Stanow, wzruszenia być może Salutis publicæ utwierdzenia Rzpltey Polskiey w Unione Zarliwości, do ktorey nas deklaracya Jmci Pana Horna komisarza do Traktatu JKMci Szwedzkiego w Oryginalnym pokazaniu Listow y Instrukcyi tak od JKM, iako y innych, y Relacya Jchtmk Pow Deputatow naszych do tego uproszonych pro Juramento uczyniona niemniey pobudzita, y owszem tak wszystkich perterruit animos, że niechcąc mowić Stała Rzecz, y za inszemi iuż nieczekaiąc Wodzhoy, maiąc zgodę, że ku dobremu przybędą iakonayprędzey Obrady, y loco pro salute Boni publicii Status, pro rato et grato przyięte będą rzeczy, Uprasza Nayprzewielmożnieyszego Xcia Jmci Kardynała, Prymasa naszego, aby ustatur Jure suo. Żeby zaś tym doskonalsza w konfederacyi naszey iuż Stałey była konfidencya, poprzysięzonym ony zwierzchnieyszym Obowiązkiem. Gdy zaś Wmci Pan pożądanego do tego in publicum dzieła wszelką swoią lubo przy Słabości Zdrowia concurrere pragniesz Aplikacyą, iako pełnym uszczęśliwości przy podziękowaniu tak chwalebney Wmci Pan cnoty przyimuiemy respektem, tak cum Omni Veneratione szkamy constantissime na każdym placu &c.

Piotr Jakub z Parszyc Brzoz[owski] Pyzdrski
Marszałek Konfederacyi Wodzhoy teraz y ktory

Uniwersał racżey manifest JKM.

August II. z Bożey Łaski Król Polski, Wielki Xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Smoleński, Siewierski, Inflantski y Czerniechowski, Dziedziczny Xiąże Saski y Elektor.

Wszem wobec y każdemu zosobna, komu o tym należy, osobliwie Jasnie Wielmożnym, Wielmożnym Jchtmk Pom, Senatorom, Dygnitarzom, Urzędnikom y wszystkim Stanu Rycerskiego y Duchownego, Uprzeymie y

Uiemnie nam miłym Łaski nasz łowiewsky. Upreymie y wiernie Nam mili. Ktorzby się niespodziewał że chwalebnie na przeszłym Walnym Lubelskim Seymie uchwalone renovato poprzysiężoney Wiary Sacramentu utwierdzone mutuo et indissolubili między Nami y Stanami Krłky et Factorum Conventorum Związane, y iednostaynie od całey Krłpty przez całystkie Prowincye, Ziemie y Powiaty, ogłoszone y Akceptowane Foedus Unionis Animorum Armorumq; hasło, Securitatem internam et externam Dostoieństwu naszemu, y wszystkim Stanom Krłpty czuło Straż, Mocny Obwag, y rzetelną Uchwałę Seymowych Exekucyą asekurowaś nieprzestało wyrugowawszy z Domow, y granic Oyczystych, po tak długiey y dość uprzykrzonej gościnie grassuiącego hostilitèr Nieprzyiaciela. Alisześ tym że kosztownie narzuconym od króla Szwedzkiego lethargiem Uśpieni nietylko Zbawiennych do ratunku y obrony Sposobow należytych vprzątky resolucyą obserwowaś y Exekwowaś niechcemy, ale dobrowolnie Zguby własney, et Precipiti Fato szukamy. Już nietak persequendo, iako raczey Sequendo hostilia Potentiæ Ludibria, ktorymkolwiek król szwedzki do wtargnienia Swego w Państwa tey Krłpty, bardziey nizli mocą, albo wielkością Siły co chce nad Wolnym Narodem despoticè potestate dokazuie y daley dokazywaś wcale utorowanych w głowie Swoiey Zapędow usiłuie, kiedy częścią insolenti armorum terrore, częścią Subtelnemi praktykami tak wielu niewinnych obywatelow zbrzydzone niepokoiem Serca bardziey pomiprzawszy, nizeli Swym cięższy wzgy pod kształtnym y naporzor widzianym niby naprawy Praw y wolności pretextem, praw odmiana, Dostoieństwa naszego wzrzucenie y zgruntu tardinum Statu Krłpty wywrocenia przez Universały Adjecta y Listy Swoie zbroi et Amore Universalium ingentium et Principum inter se contendentium alieno Stylo publikowane y ogłoszone Stanom Krłpty per absolutam hostilis Imperij Oznanniem indimowaś, przymuszaiąc Onych nietylko do odstąpienia poprzysiężoney nam Wiary, ale do wykonania obrzydliwego y niesłychanego przed tym przykładu, ale stany Krłpty Vendzonę Starych Polakow cnoty nigdy w nieczystości albo w niedotrzymaniu Wiary Monarchom Swoim nieposzlakowanych, ktorych wielki quondam Antecessor nasz Zygmunt I. prze-

Drugiemi Monarchami, swoie dostatki, Skarby, y magnalia exaggerawszy całą y nigdy nieporuszoną Wierność Poddanych swoich nad wszystkie incursa y ukonkretowania studiit szczycąc się tym przed drugiemi Monarchami y całem Światem ufa ad imminiam, bo u każdego Polaka mogą się bezpiecznie na łonie przespać tak in particulari Woiewodztwa, Ziemie, y Stowarzyszenia koronne y W. X. Lit. na Seymikach per Lauda także przez Generalne Prowincyi Wielkopolskiey, Małopolskiey, y W. X. Lit. postanowienia y konfederacyi, potym walne Toruńskie, y Malborskie Rady a na ostatek cała Rzpta na Seymie przeszłym Lubelskim legitime według Praw y Zwyczaiow swoich Zgromadzona, Universali omnium ordinum Consensu przez odwiadczenie się y ubezpieczenie własne in prima konstytucyi swoiey facie nowemi iuriiurandi nam zaślubiwszy się Obowiązkami y wprzod wzaiemną od nas przysięgę, et novum Diploma, mutuam Securitatem obwarowawszy, Stolitwy króla Szwedzkiego Projekt, o którym Naród Polski nietylko wspomnieć, ale uiedzieć nigdy niechciał pro detestabili et nunquam acceptabili deklarowała reassumpto dawnych praw rigore, contra quidvis simile fomentantes, pokonym Seymie lubo ex monte Rzpte maiąc obmyślone do poparcia tey Woyny dokonate sposoby, powinni byśmy ipsa insolentiae Justitiae, tak wielkie Rzpte y nasze Injurias, Jure Armorum Vindicare, ednak umykaiąc rozlania krwie Chrześciańskiey, y przekładaiąc nad wszystkie Interessa nasza Uspokoienie publiczne, oraz chcąc powolnością, y Dobrocią naszą Zapamiętałość króla Szwedzkiego y Adherentow Jego Zwyciężyć. Wielmożnego y Urodzonych Komysarzow a Rzpcą naznaczonych do Warszawy na reassumpcyą y Ofiarowanie Traktatow Dworowi Szwedzkiemu destynowaliśmy. Radło przenaywiększey rzeczy w Bogu Imię Xdza Kardynała Arcybiskupa Gnieznieńskiego przez Posłow Cudzoziemskich o Oliberacyą miasta Thorunia, od Oblężenia, y Attakowania reprobis Vicibus Instanowaliśmy, proponuiąc nietylko wszelką łatwość z Naszey Strony, ale też przez Interpozycyą y Guarrancyą Samych Panow Postronnych dobrowolne poddanie się Ludzi naszych pro Praesidio tey Fortecy, et restitutione in manus Rzpcy trybem Woiennym wolno wypuszczeni byli, nawet przysięgaiąc, że chociaby ta Woyna dłużey trwać miała, w Ludzie za granice Państwo tey Rzpty wyprowadzeni przeciwko Woyskom

Szwedzkim służyć, y z Nimi nec directè, nec indirectè, Obiowáć nie mieli. Jednak król Szwedzki tę chęć y powolność naszą z Osobliwym znieważeniem Mtu naszego, y całey Rzpltey pogardziwszy. Wielmożnego, y Urodzonych Kommissarzow pierwey Akceptowanych, á potym titulo competenti denegato postponowawszy, nietylko ex ingenita et hereditaria tey Rzpltey malevolentia, ale też ex fomento tych, ktorych do tego, albo niechęć ku Mtwi naszemu Zgodzenia, albo upor Zawiodł, chcąc na wystáwionym wszelkich Nieszczęśliwości Theatrum tę tragedyę w Polszcze nigdy nieprakty kowaną, y całemu Swiatu omierzłą, daley kontynuowáć, á potym ony na ruiny publiczną tristi Epilogo Konkludowáć, aliam Speciem et figuram continuandus illudionis apumpsit gdy iednych imagine irritatorum pacis drugich Opinyami y wymyślnemi Impressyami, trzecich prywatnemi lub dla własnych lub dla przyiacielskich Interesow uwiedzionych passyami in diversa studia rozerwawszy, naywięcey zaś albo ciężkiemi y prawie nieznośnemi kontrybucyami, ale violentâ expostulatione si non ipsi ad considerationem, mittam tibi centum Amicos, adte invitandum Coactos, albo też Zamachem srogim Ognia y Miecza nad kark ami y Substancyami Szlacheckiemi Exekucyi prostrator do Ziazdow prywatnych sub titulo considerationis prawami dawnemi, y ostatnią konstytucyą etc 1699, kondemnowanych, iako iura Mtis et Reipcd Znaiących tak porządek y pokoy pospolity, tudzież powagę Sejmu religiosissimè od Antecessorow naszych Zachowaną ruynuiących, y wywracaiących przymuszał, y przymusza infestis Armis do Wojska do Wojska chodzące y grasuiące, no cepał tak wiele Senatorow, Urzędnikow, y Obywatelow ab generosam Constantiam za granice wypędziwszy, ktorzy Substancye y Domy własne, y co dotknąć być może naymilszego y naydroższego porzuciwszy po cudzych kątach tułać się muszą przytym Universałami Swemi albo ex mente sua wydanemi Senti liberd, quid Nemini unquam Servivit, na koń wsiadać, y do kupy gromadzić się, potym gdy podobieństwa do ujścia Imprezy Swoiey dla Skuteczney stanu Rycerskiego ku Mtwi naszemu Życzliwości nieuidzieli, Znowu przez Ordynanse Swoie do Domow rozsyłać się rozkazuie, wynalazszy sub Velamine recipiendi Tractatûs zimieyszy y piętrzę do Zamieszanego kroku drogę, przez wysadzonych

Niby do traktowania, w Samey zaś rzeczy dla poroznienia się z Sobą Deputatow, Żeby w Osobach onych Status Akceptowane, albo dismembrata Reipcæ monstrum wystawiwszy, bez nas, y bez drugich Stanow ex integro ad Negotia publica Należących, uno ictu totam Rempcam mogł jugare, y Czego ziazd Jego violento Conatu, et præcipitanti facto dokazać niemoże, tego occultis machinaonibus, et Conspiraonibus teraznieyszy invasor dość Zawziął się, y na to tylko exquisitis Artibus Czuwa, aby naypierwszy fundament Wolności Polskiey Wolną Elekcyą Zruynowawszy, y przez gwałt Tron nasz, na ktorym legitime za powszechnym Całey Rzptey Zezwoleniem osadzeni iesteśmy, wydarszy Albo Siebie, za Pana Dziedzicznego y Absolute rządzącego deklarowali, albo podobnego inszego inwazora pari æmulum in toto osadził, y potym według upodobania Swego Dnijs et Ditionibus Reipcæ dysponował, a dlatego na ten koniec wielkich fomentow dyffidencyi, oppressyi, y Naiazdow wzniecenia, y gwałtownego przymuszania Stanu Szlacheckiego, y własney niechęci, et ex Suggestu Adherentow Swoich Continuare non desistit, iako sonant Oryginalne Listy, ktore w rękach Naszych mamy, y one Suo tempore et loco przed całą Rzptą producere nie Zaniechamy. Przeto gdy do Zupełnego tych wszystkich Spraw, fortylow, Złośliwych Zamysłow krola Szwedzkiego poznania propria tak wielkich Nieszczęśliwości Naszych y całey Rzptey przyśliśmy, Experientiam, za rzecz słuszną, potrzebną, y Zwierzchności Naszey przyzwoitą poczytamy, abyśmy Up: y WW WWc Zniozszy się z PP. Radami, Deputatami przy boku na ten Czas naszym Zostaiącemi doskonale o wszystkich Stanu przeszłego y teraznieyszego Rzptey okolicznościach informowali, y co sequendum, albo fugiendum wszelką rzetelnością prawdy, otwartością donieśli y przestrzegli. Jakoż ninieyszym Uniwersałem naszym oświadczamy się przed Mttem Nayiaśnieyszego Boga, per quem Reges regnant, et jura Regnorum Subsistunt, że iako nie bardziey nad pozyskanie uspokoienia publicznego z krolem Szwedzkim niepragniemy, y Zawsze przystoynego Traktatu sine ullo Mttu naszego y Rzptey Prejudicio, trzymaiąc się Pse Pscriptum przeszłego Seymu Ordinum, circa gradus, personas, Wielmożnego, y Urodzonych komisarzow, et alias solennitates in novella lege expressas, słuchać y akceptować chcemy, ad mentem et beneplacitum desygnowaney od całey Rzptey z seymu przeszłego ad latus Nrum Rady, tak wszelkie przeciwko Prawom Starym redolentes, tudziesz Novam Reipcæ formam, a tym bardziey, (Strzez Boże:) Nocivam Scissionem,

inducentes quouuq; Colore Praetu aut titulo Ziazdow, czyli też pri-
vatorum Conventiculorum quidlibet aut quidcunq; Zabieyaiąc dalszemu
Zamieszaniu, y nieomylney Zgubie Rzpltey, chcąc Jey w tym Stanie,
w ktorym od Antecessorow Pobrała iśmy, Successorom Naszym w
Prawach, Wolnościach y Zwyczaiach, całą y nienaruszoną zostawić,
takowe y tym podobne wszystkie Actus, iako moc Prawa pospo-
litego są zniesione y kasowane, tak pro interdictis invalidis, nullis,
et irritis rozumieiąc, y deklarowane być powinny, a osobliwie in Vir-
tute Vchwał Seymu przeszłego, ktore inviolabiliter we wszystkich
punktach utrzymywać, y do Exekucyi przywodzić wszelkim Usił-
owaniem staramy się, y iuż to sine rigore Scripti ad Archivum lege
publica approbati, przez nayprzewielebnieyszego w Bogu Jmci X.
Kardynała Arcybiskupa Gnieznieńs. y Vrodzonego Marszałka Pos-
politego Seymu przeszłego podpisanego, Legatye do postronnych
Monarchow pro implorandis Subsidijs observatio należyce gradiby,
przez Cancellarye Korony, y WXLitt. acceleruando iako nayprędzey
gotowość, y przysposobienie wczesne sił proporcyonalnych napono-
zenie Zupełne Nieprzyiaciela y podkopanie, pro Salute et utilitate Dobra
pospolitego rite et legitimi expedyowali ruchomy szkaliśmy, gdy
niendo Dolosos Conatus tych, ktorzy iuż iedną Potencyą od Nas oder-
wawszy, y drugą od ktorey nayprzemocznieyszego ratunku in rem Boni publi-
ci spodziewamy się, oderwać starali się, y dotąd starają, ale też po
Vp: y Vrz WW. usilnie Zydamy, abyście wszystkie kroki Szwedzkie-
go praktyki Szkodliwe Zamysły, sprawy, depopulationes Provinciarum
direptiones ruinas Spalenia Zamkow, Złupienia Swiątnic Pols-
kich, Spolia Skarbow Artyleryi, y cokolwiek ptiosi w tym krolestwie
Znaydowało się, iuż za Morze wysłanych, y inne gwałty porobione,
rabunki, ostatnie Praw y Wolności Oyczystych Zniszczenia, bardziey
nieustaiące te kroki Szwedzkiego molimina fakcye, y od iednych
wyciąganie, drugim dawanie pieniędzy, y inne jurata hostilitatis
faciora iakonayprędzey in providam censuram, et maturam urigumy
Consideracyonem, iedyne Salvandarum rerum Auxilium per indilata
Sancitorum przeszłego Seymu Executionem do postrzegiego, y Zupełnego
Skutku dla ukontentowania y Zachęcenia dobrze Zasłużonego Rycer-
stwa przywodzić chcieli, y stąd Odyskiwanie publicznie kowanego pieniędzy

Hasła, ad Finalem Unionem animorum et armorum Zabierali się
Umanaiąc, y Annihilluiąc wszystkie między sobą dyssidencye, y niezgo-
dy, tradycye prywatne, y publiczne, Oppozycye, y Aklamacye Osobli-
wie Powagę Seymu przeszłego rugnuiąc, na którego Utrzymaniu Sa-
lus publica Zawisła, albo ostatnią Cyerzyny Obrony y pomoc Odbiera-
iąc, a mianowicie na wzdrzenie y podnoszenie chardości y Zawziło-
ści tego Nieprzyiaciela uformowane albo poczęte, który tego tylko Sku-
ka, żeby Archiducissuis, Osobę naszą, y cały Kraiu iedną mogł nakyn
mogiłą, y pokym na niey chardość nabytych tryumfow wystawo-
wali Kolumny. A zatym gdy iuż tylko sola Spes in armis relicta,
y Znaleść się niemoże inne remedium, tylko się wybić z tey niewoli.
Obligiemy y Zwierzchność naszą Krolewską Upewniamy Vp y Wć
abyście tą Szablą, która Sławna y straszna zawsze bywała Nieprzyi
y którą oni Przodkowie dla tego przy boku nosili, aby Wiara S. Katho-
licka, Dostoieństwo Panskie Cyeczyste Prawa Swobody, Wolności, in
integro Zostawały, Zapamiętały Króla Szwedzkiego ferocia poskro-
mić y pokonać. Chciała pewni bądź Iemy nietylko Osoby y głowę
naszą, Dzwiekiem y siłami, Skarbami, y wszystkim usiłowaniem,
ale też do Ostatniey krople krwi, całość tey Rzpltey, y Dostoieństwa
naszego Zaszczycać, bronić, y Asekurować postanowiliśmy, y iako z
Osobliwey chęci, y przychylności ku Narodowi Polskiemu, pomno-
żeniu Praw y Wolności Jego na blisko przeszłym Seymie Lubelskim
wszystko to, czego ieno Stany Rzpltey do nas zgodnie potrzebowały,
ochotnie wypełnić chcemy, y tego sacrosanctę dotrzymać, tak y na
przyszłym do Boga Seymie Casorbitantiarum, który zniorzy się
z P.P. Radami naszemi iakonay prędzey Złożyć Życzemy, cokolwiek
z Prawami dawnemi, y całością Dostoieństwa naszego będzie się
Zgadzało, konformuiąc się do powszechney Omnium Ordinum Zgody,
Dimplere gotowiśmy, oraz przeciwko tym wszystkim, którzy się
aperte bel Occulte Królowi Szwedzkiemu y Jego Woyskom per
Contemptum legum et abusum sui Status cuiscunque, quocunq; ti-
tulo vel Pretextu ważyli się albo nie zaniechali Vigori et rigori
Prawa pospolitego stosuiąc się ad mentem całey Rzpltey Instytu
deklaruiemy. Interea Uniwersał nasz po Gródach, Parochiach

Jmieyscach Zwykłych, aby był publikowany, Urzędom do tego należącym serio Zlecamy, Na co się Ręką własną podpisawszy, Pieczęć Kę przycisnąć rozkazaliśmy. Dan z Krakowa, 8 Martij 1704.

List Jmci Pa Wdy Bełskiego HWK. Sieniawskiego do Pa Marszałka Konfederackiego ze Lwowa 12. Jan 1704.

Każdemu w tey spolney Oyczyznie Urodzonemu Synowi, to principale być powinno ut bene sit Patriæ. Wzięliście WMPP. sobie hanc primam Curam, akomoduiąc, Vitam et Sanguinem, za Całość teyże Oyczyzny naszey, in holocaustum ofiarowawszy omni Studio, et Conatu starać się, abym to, com z Antecessorow moich Zastał, Sukcessorom moim et Posteritati Zostawił inviolatum. Więc cokolwiek uczyniłem in Conservaonem Oney, a WMMPPm Zda się to być dobrze, biorę hanc Provinciam dalszego starania Usługi WMPPw, y całey Rzptey, nec desistam być Zelantem Jey całości, pokiey Zdrowia, y Życia Stawać będzie. A na ten czas Łasce się WMci Pa cum omni promptitudine, y z Braterską Zalecaiąc propensyą, Zostawam J.

List Xcia Jmci B. Warmińskiego Andrzeia Załuskiego Nominata na Pieczęć Wk do Xcia Jmci Kardynała.

Znaiąc imperfectionem meam uniżywszy się pokornie coram Patre Luminum, abym miałkości moiey pokazał drogę, żebym w cięszkim tym, y w tak trudnych Czasach w Ministerium niepotknął się, przyszła ta rezolucya, abym do WXM, ktoremu Bog dał niedaremnie pierwszy, y naywyższy stopień, uczynił rekurs poufały, y Suplikował, żebyś chciał tą powagą, ktorąć Bog dał, wesprzeć Conatus, et rectissimas intentiones meas w Usłużeniu szczerym, y nieospałym tey Oyczyznie, extra quam nulla, et Nulli Salus, Niedotykamę się mała Gentis, bo te aż nazbyt każdego dotknęły, y dotkną. Znamy chorobę, y dla tego difficiliora uznawamy remedia, gdybyśmy in Patre misericordiarum, że nas niezgubi do końca,

Niemieli nadzieię desperować y rzec opuścić należałoby, Ale się
nieygodzi mieć mi była Cichość Warmińska ale postarałemu nie bez
skrupułu siedzialem w tiey, teraz miałbym za grzech posthumo niego-
dny człowiek in Candelabro, gdybym niemyślił interprimas rationes
tamones wtymto że WXMci et gradu Supremo, et incomparabili sua
prudentia więcey zu Radzieiowu niż Ja za Rok wymyślić mogę. Da-
y się tedy posłałe non ad pompam sed ad Usum pro bonis et
sine cura Verborum, Zebrzyć Miłosierdzia super afflictum Statum
tey mizerney Oyczyzny, rzucić kamień wstrudną Radą kto może,
wyciągnąć Ręki, y Rady potrzeba. Nie idę in disquisitionem kto
iest przyczyną nieszczęścia Naszego, ale inwoli Wielkiego Pyma-
ia Dzrzewcy rady, abyśmy exultari mogli, y do ostatniey quod cito
imminet nieprzyiśćiruiny. Confiteor tibi Pater, że Łaiąc wszy po-
niewolnie to Ministerium chciałem Utyrozumieć Centrum Łaia,
ktory Mnie do tey publiczney z prywatnego życika wyciągnął
Ustugi, mogę mowić tam sincere, quam vere, że chcę pokoiu Ży-
czyć sobie wewnętrznego uspokoienia, y upewniam że nato wszystko
nietylko pozwolę, ale y trzymać wszystko będzie Religiose, nieumyśla-
iąc wszelakich posobow, quod faciant ad Iram Securitatem. Ut-
rozumiałem, że Znowu rzeczy, które do utrzymania Osoby Jego y Ho-
noru należą, są tak in Secreto, że wten czas gdyby kto rozumiał
nayzgorsze, będą naylepsze. Utyrozumiałem tu na naszych Sessyach,
że może być dobrze, ieżeli zechcemy, Ale possibis examinować będą Mi
Boże Dobrodzieiu niemamy tak wyrabiać rzeczy Żeby było dobrze
Oyczyznie. Ja się protestuię przed Bogiem, że iako po odebranym
tym ięzyku insomnes duco Noctes, dai sobie niechcę requiem, ar
albo immolabor et me sorumman na tey publiczney Ustudze,
albo obaczę felicitatem Iram. Znam WXMci delicatissimam con-
scientiam, znam Verum et in publicum Bonum, raz że WXMci
nauczyć Nowicyusza, raz skinąć na Sługę Swego, raz nauczyć,
quomodo sit Salvanda Patria, ieżeli trzeba przybiec do WXMci
Ecce Ego mitte me napisz WXMci ci pobiegę. Dałby to
Bog, abyś WXMci mogł nie natey karcie, ale na Sercu moim
sincerissimas in publicum ku tey Oyczyznie Oczyta, in privatu
dla Ustugi WXMci, Cogitationes. Pisze z tamtych Ubocznych
gdzie cierpią Szlacheckie Oppressye, tu się nasłuchamy tak o

Cudzoziemców, iako y Swoich Aggravowanych przez Zbliżone Chorągwie, wszy iuż bolą, Serce truchleje na takie gemitus et desolationes innocentis Populi, należy tedy ex officio, żeby Bog od Nas non vindicet Sanguinem, myśly o tym. Upatrzeliśmy Pana Posła Cesarskiego iakokolwiek dającego Nadzieię Optatá pacis, Obiawuie się inszy Minister y z Ludźmi, y z pieniędzmi na Woynę potrzebnemi. Ja nieuchodzę wtą, i idę Auxiliandá, ale bym rad, żebyśmy się albo pokoiu podydanego, albo Woyny Chwyceli dobrey, żeby iuż nas tak lekce nieważono, bo z procederow naszych, nonnisi subsannatio. Woyna absolute mnie się niepodoba bo z Niey ani pożytku, ani honoru, et nonnisi dalszych krajow desolatio. Jzemuby tedy nie chwycić się pokoiu y w Zawarciu którego non decerunt unguam medias, et sunt in Manu Wewnętrznego Uspokoienia. Jm dłużey trwa ta Woyna y Exakcye, tym więtsze y Wiary nasze, y Rzpltey periculum. Vsypią się Fundacye, zamilkanie Chwały Bożey w kościołach, spaminowdy musiały być Zakonnicy y Zakonnice, bo unde habebunt panes do pożywienia. Gdy tedy ex integro znuy nowáne, konserwuymy iakokolwiek religuias Jsráél. Czekam tedy WXMci posłańcy whym nieszczęśliwym Czasie kady non gravabor Ubicieć tám, ubi cum furia felicitér WXMci Constituta fuerit, Supplikuię WXMci, abyś ią cum omni Veneratione wyrażoney konfidencyi in benigniorem partem interpretari Zechciał, ktory sine ullo impulsu, ex ipsius tantum Conscientiá dictamine, soli WXMci bo currenti Calamo reuerenter wyrażaiąc. Cokolwiek zaś będy miał od WXMci pewnie tego nikt czytać nie będzie, maiąc non tantum Spem, sed et Speciem fiduciam, że WXMć pro innato suo in Nam Patriam quod nos altiż affectu, y dobrocznose przeciwko Mnie Łaski nieuchy się wydał cum sublimissimo Senatu, quid nos agere expediat. Vrybaurysz Libertati medy ktorą omni Cultu, et Submissione konicz, Będąc Zawsze y nie odmiennie

P.S. Adremus in Seminariis ieszcze ato in vim Sparáonis, ábraczey dla Jnformacyi czy speranda pax. Była konferencya z Jmćpanem Posłem Cesarskim, contenta, na ktorey Respons adjungo WXMci. Jeżeliby zaś Woyny, co Moskwicin obiecuie, dziś naznaczona Ludwenya Wielkopolskiey konfederacyi, z Litewską

Prowincyą classicum canunt, y gdyby się niemoderowały Impety, pewnieby Zapality.

Respons na ten List.

Znai z otrzymanego WXMci Listu odpoczynek te bowiem wszystkie które wyrzekł naszym na teraźniejszy Świata Polskiego obrok profundi meditationes, recensu ac vitiosum Demonstrant ingenium y złote Solatium mihi, kiedy nieprzestannemi pracami od Śmierci S.P. krola Jmci będąc zrobionym, na Zdrowiu Malexonym, dla te prospice Ministerya w Osobie WXMci Xpstey y kolegi Jego widzieć innovata novam tenebris Virio in signo Arietis et sagittarii cornu ominor lucem et felicitatem. Nieubiedziałem się pewnie, aby się WXMć kiedy potknął, coś zamyślił, toż dokazał, nara drugiech felicitate, poczuł się tak unizał, gudsitam meritis sume superbiam. Pana adopcyą Młodego z pod Dziedzicznego Baldachinu na Thronie legibus Opasany przeniesionego niewinnie, aly Winnych tych, którzy albo pochlebnie tłumaczyli, albo przed Nim zataili Jus Libertatis. Zawsze żyła mnie Onegdayszey Kurty Gazetta z Medyolanu, gdzie Król Hiszpański Ordynował locarnem w Mieście Hiszpańskim Francuskim Regimentom, obtulił temu Novem Decurionum Magistratus, mowiąc żeby to było przeciwko Przywileiom Miastu po przysiężonym. Jeżeliż Miasto jedno pro Juribus suis loquitur przed Panem Dziedzicznym iakoż niema Xpta całcata Jura et Libertates exaggerować. Niegodzi mi się rozwodzić coram Ministro Legum Justitiae dość przypomnieć. Kazeż mi WXMć otey mi zorniey Ojczyznie pro gradu meo myślić a kto bardziey o Niey myślił potem wszystek Czas, który się bardziey narazał, który bardziey nademnie w Uspokoieniu WXLitt: pracował, czyż niepowiadaliśmy przed Oltinicky iezere Kjmci, że desperaty o nayniebezpieczniejszy Jego miał być Nieprzyiaciel. A który odwodził Jchmość Sapiehow ab aucysu do Szwedow, kto Jch do Warszawy sprowadził, kto Jch w Warszawie mythygymał gdy rupti iam aggeres, gdy Szwed ku Granicom Polskim zbliżył, który odwodził Pl. Sapiehow ab his extremis, Listami continuis missionibus gdy iuż Kjmć Szwedzki był w Warszawie, który bardziey Polaky persuadował, promowował, biorąc w tym

Na świadectwo kolegy Jmci Pana Podkanclerzego Ko-
groda prac moich Patyą, y starania a to mnie w Szweda
uskleydrowała kilku kłoć, których Summa Consiliorum iako
y Jmci Pá Podskarbiego J. Leszczyńskiś Wkć, który tylko ieden
równo Zemną practique, lepszego godzien był podziękowania a
Wierzę że Jmć zyczy pokoiu, y niewiem ktoby go nieżyczył, co do
Mnie, radbym go y krwią własną odkupił, ale trzeba y uspoko-
ienia Życzyć dotego zaś złe Mensury wzięte, y niedziwuię się
że w Toruniu Consilia non procedunt, które opak sztukowai
cieśrzko, źle założony budynek, by nayleprzy Architekt niepo-
prawi, chiba go z Fundamentu obaliwszy, nowy założy. Idá
tegoż to tam nemo compareat z Senatorow y Deputatow z wiel-
kiego Narodu Naszego konfuzyą. Co co było z Warszawy wyieżdżaią
iuż by się była Rada do tych spraw tamże odprawiła in frequentia
decentiori, bo by się byli z Małey Polski wszyscy Deputaci zie-
chali, iakoż się do Mnie ozwali, prosząc Mnie aby w Warszawie
ta reassumpcya była, nie w Toruniu, y pocom bym tam Ziechał
niegodziło się do sessyi drugi pokazować.

Liść Jmci Pá Krakowskiego do Krola Jmci Augusta II.

Iużem Ja przeszłą pocztą ukwarit Fidelissime Wkć statum te
raźniejszy Woyska kć sprzeczyzowałem się tam ze z życzliwością
y wiernością moią ku Wkmpnm iest y ochota do tego niezmy-
słona. Wczym y teraz Wkć upewniam, ale potrzeba żeby Rpá
Woysko suppleméntowała, boteż bardzo zdezolowane, wszak
wszyscy olym wiedzą. czynię dosyć powinności moiey, Wydałem
Uniwersały, aby byli gotowi do ruszenia. Liść Jmci
Szwedzkiego do Xcia Jmci Kardynała pisany, nie niewątpię
że się całey Rzpltey nie będzie podobał, dobrze to że Wkć
przez Uniwersały ogłosił Seymikom te krola Szwedzkiego za-
wziętości y niechwalebne propozycye. Za darowaną Rzpltey
Artyleryą w nadgrodę naszey Zabranej od Turków z damienia
Uniżenie Wkć dziękuię będzie to perpetuum monumentum
szczodrości y cierpliwości panowania Wkmpnm, ponawiaiąc
Wierności moię totiesquoties ku łasce Wkć, z submissyą
całuiąc Wkć, rzkę y łasce się Jego Páńskiey pilno oddaię. Dan
die 12 Septembris 1701

Jerzy Lubomirski kkł Wk.

Kondolencya od Senatu krolewicom Jchmc po Smierci
Oyca Jana III.

Nayiasnieysi Mtoscziwi Panowie
Krolewiczowie Nasi

Jak sa zlyczone y nierozdzielne tey Krolestwy Sortes cum ultra[ta]
fortuna Nayiasnieyszego Domu Wktmciow że wyznai prawdziwie
musiemy ita vos ipse nator, ut bona malaq[ue] [ex]tra ab Kemp[os]
pertineant. Utwierdza hym bardziey w sercach naszych indy-
solubilem hunc Nexum żałosny teraznieyszy Gordius Oyczyzny
razem et Augustam Domum WwKJchmow communi et lu-
ctuosissima Orbitate involvens, po nieoptakanej Straci Wril-
liego in eternitate temporum sama rerum krola Pana
a Dobrod naszego a WwKJchmow razem et Patrid Patris.
Wtak okrutney, et nullis satis lachrymis optakanej Scho-
dzie Stawamy przed WwKJchmc Jmieniem zalosnego Senatu
adhibentes et quidrentes Solatia? Nieszemy nayprzod Communem
Rrum pupillarem Statum honestis Solatijs in Contemplacne
per Vitam, ale mocno wierzge że nietylko w tkiesmiertelney
Sławie et in Animis dominum, ale też in beata eternitate
Wielka ta Dusza excepta gaudente Polo Zyie bez porhyby, ab-
phe tylko Vita Glandimenhi. Jpo WwKJchmc pro spongia
Lachrymarum pmnosiemy, Sami zaś Trzymaiąc Oczy pa-
trzge na Augustum Sanguinem et Viva Magni Patris numi-
smata WwKJchmow Oczach, Ktore Nam nietylko Jmię pamię
y Zywe Obrazy, ale prawie Sam Oryginał, wielkich y godnych
tanti Patris, pnymiotow reprezentuią. Tego Oyczyzna na-
sza in magnas Spes Opurgit że Jeszcze Zalosnych popiadow re
Divina in Solatium reviascetur Phenix. Teraz reliquum
est co Communis Sors tey Oyczyzny, y Nayiasnieyszego Domu
WwKJchmow nieść, inuricem Sig y tey Krotkey Osieroconey brai
do Nadziei, kiedy in Augusta WwKJchmc Domu non fatale
Nomen designamus. Czego gdyscobie Życzemy, niecomylney w Obra-
zach Zywych Spodziewamy sie nadziei, z każdego WKtmciow
ut dici mereatur Oyca Naszego w Sławie y w tak wielkim Jmieniu
Triumfatora. Teraz krolestwy pokornie Całujemy.

List Krolewicow Jchmciow do Jmci Pa Regimentarzu Woysk Koronnych Stefana Potockiego Lowczego na ten czas koronne

Doszła Nas wiadomość, iako WMci Pn zapierwszym Ogłoszeniu Smierci nigdy nieoplakany Nayiaśnieyszego S.p. Oyca y D.N. Datis absystencyą własney Swoiey Osoby, y bezpieczeństwo wielkie Gotownie naszey w Zotkwi Zostaiącey. Zaco nie bez osobliwey iesteśmy ku WMci Pu Obligacyi, lubo bez Naszey Stato iq rekwizycyi, gdyż in Vita S.p. Nayiaśnieyszego Rodzica Naszego o Zabiegach Sukcessorach, pogotowiu przykrzey Sytuacyey Affekturacyach filiałke pietas posyłić tam nie dała; Zwłaszcza że Nayiaśnieysza Krolowa Jeymć Dobrod napa iuż ad vitalitij Extendentiam na Wszystkich Dobrach y Summach Maiąca, Zaraz in puncto luctuosi fati Nayiaśnieyszego S.p. Rodzica Naszego Osobliwym do Jmci Pa Kasztelana Krakowskiego y WKL Decreta iq pisaniem, Zgodzigc na konsonem Stanow Samych iuż dożkonałą annorum plenitudinem maiących, y Zadney Opiece niepodległych, aby tenże Jmc Pn Krakowski Jabłonowski z Władzy Swoiey Hetmańskiey in proprio vigore, Jaroch Zotkiewski ex Natura Dobr Ziemskich Nam Samym należycey ab omni metu Ziemskiey Strzeż Boże asekurował ingruencyi. Jakoż kolwiek iednak iq stało, Kiedy ulżenia fortunie Naszey singulari concursu dobrego effektu WMci Pa iest wyiśnia adzona Securitas iako chętna nabza WMci Pu profitetur wdzięczność, tak bezpieczni będąc omnimode tey Substancyi naszey sub cura WMci Pana Zostaiącey indemnitatis, W podobnych okazyach wyświadczoney uczynność iusta pensare gratitudine nie omieszkamy, deklarując iq na Zawsze

List Krolewica Jmci Jakuba do P. Podskarbiego W Koron Lubomirskiego.

umarłego Krakowskim y Hetmana W koronn.

Caty Dyzyn Kwietka ochotą wyglądałem WMci Pa a żem spe Gratulatus Zatuią bardzo bo Konferencye powtałe commodius tractare Coram a niżeli przez papier. Acie WMci Pa inszę negotia odprawuty y Zatrudnuty, darmo poszło wi na owo. Budzyc Laszo odnakowo Zrzuty. Be iezdzie po Manifestacyą upuscieiwszy

Iuniędze, wiesz Znaleść Maxima Zgubiwszy Terezyą. Alei do
pitupdzy niemogę Zgadnąć, quid textuo by miałbyć, bo przy-
kładu niemasz, ani wswoich ani w obcych Historyach, żeby które
Państwa Substancye skarbow swoich Szarpały. Wrzak Krolowa Bona
iawnie niezliczone prawie Milliony wywiozła, a przeciw Jey nikt
nietamował; Krol Zygmunt III. co Cegły złewał złote, y koło tego
Kremlysta kurzą nogę spalił na Zamku krakowskim, a przeciw tego
Krzyża niepretendowała odbierai Dziedzicom Zygmuntowym. Do-
piro my to tacy Kochankowie Boni publici, żebyśmy massam Sub-
stancią kogo radzi widzieli w prywatnych Szkatułach, bo co kol-
wiek publico commodo destinatum było, to wszystko zawsze Cessit
praedo et libitui praetorum. Azaż nie wiemy, kędy się obrocity
Srebra Kościelne, za które przy innych Karach Boskich całe Państwo
miedzią śmierdzi. Komuż tayno, że Skarb koni, quasi in subsidium
Stipendiorum obwarowany, a pokym a potentioribus rozszarpany. Ito
wszyscy wiemy, że pieniądze Rzymskie in subsidium egestatis pu-
blicae wyliczone, Regimenty poczty do privatos et infames Usus.
A ták wiele zaś pieniędzy Francuskich, quod dey lubivit ieżeli nie
privati? Atoray Feldarunt Zaroś Wolnego Narodu Servilibus pen-
sionibus. I Moskiewskich Zaś Millionow, za które potiorem par-
tem krolestwa Consiliarij przechandlowali, coż się dostało Rzpltey?
poszło to wszystko in rapinam nienasyconych Mancipiorum,
tożby się pewnie działo y z temi, na które się to apetyty wyo-
strzaią. Może Pan Bog podaі wiare sposobu dźwignienia
się Rzpltey, sine tam infami abventione bo czy mogłoż by to
być tak horrendum Auditu u Wszystkich Narodow, iako na
pastwiwszy się nad Zmarłym Cialem Magni Bellatoris, iesuce
Dzieci Jego porabowali. Uczą Nas Historye Rzymskie, że Tyberyusz
miał pierwsze mieysce między Tyranami a przeciw Rad Sena-
torow Dzikich Swoich, nihil simile exercuit! Gdyby też kto
chciał odrzuciwszy prywatne Interesa na Stronę porachować
tego Pana koszty Pracę, Trudy, Fregaty nietylko podobne
ale też przebyszające Czy miał, żeby kilkiedziesiąt wydał
się na honory y substancyą Jego. W innych zaś okurencyach
ad procurandam media Securitatis publicae et communis Liber-
tatis aplikowali Nam się Wszystkim potrzeby y za zwrożoney
Mocy ku Oyczyznie Życzliwości pokiey Życia Stawai będzie
głęboko wyrzynowane na sercu moim Zostanie Non deseram ô pa-
tria, non tui obliviscar dulce Mi Libertatis Zostawaiąc.

List Tegoż powtorny do Tegoż

Cyszki to bardzo na Krpty Paroxyzm kiedy nas fata pnysłowiły nietylko cyszky Woyny inwadatorów ale dissidijów dissidentijs domesticis uwichrzały, Quesit do tego Egestas publica, a tym zasem Ludzie wyostrzyły Apetyt tapete, quà Clarum quia publicum: niedotąd ci by to należało pieczołowanie o dobro pospolite sięgać do Cudzey Kalety, ad exspectandum, gdy zamierzał się na Coś! Oczym Suspicax Libertatis amor każdemu strzec dobra Ucha to pewna, że potrzebna Bonis pribus Conferencya defuturis contingentibus, et Consequentijs malorum: Gdyby Pan Bog chciał z Łaski swoiey Christą wskrzesić w Sercach Polskich Stampolską Cnotę y miłość ku Oyczyznie, cum Zelo Libertatis, ale iżali in hoc turbido bedy chcieli piscari to są cupidiores fortunæ quam Libertatis. Co nie iuż niemasz nadziei naprawić to, co ex Orbita wypadło Legum, chiba per generositatem Statûs Rei dquestnis, bo potentiores swoie Interesa pod taki czas zawsze traktowali a publicum za Drabinę. Porzucił Krpta z starożytnych Ozdob swoich depopulata, y poszła in contemptum Gentium, tak dalece że y Domowi iuż odważali pastwić nad nią. Nietylko sobie obiecanej W Mci Pi od Domu bynosci Wyższuiąc, ale y onię gorąco prosząc, nawet y bieżeć gotowem obiecuiąc, kiedy mi tylko W Mci Pi rozkażesz, abym mógł od W Pana capere consilium, iakoby też tey mitey Oyczyznie in hac parte subvenire: iunctis z W Mci Panem, et cum bonis pribus communicatis consilijs, bo iako każdemu powinna być prima cura Libertatis, dopiero Mnie, co żadnych respektow niepotrzebuię y wyrzekam się Ich Pana Boga tylko proszę o tyle sposobow, ile iest ochoty do tiendam W Mci Libertatem, w czym teraz bieszczę się, fusius sobie przy szczęśliwey W Mci Pana Cytności Oyczyznie Conferre.

List do Krolowey Jeymci, Kardinała Jmci

Wiem że iuż dosyć tu pisu W Mci mitu Komissyi Lwowskiey Załosne Zakończenie nadchodzące na Oyczyzny nieszczęście sko z rezolucyi Woyska Zwierzchownego, weyścia w głąb Oyczyzny naszey Matki y Zaprowadzenia Jey. Bezbożności to wielka y okrucieństwo, ale cięższą nad to Zuchwałość, kiedy Zdaty Wolności swoią Naszych Przodkow Nabytą do tąd

konserwowaną Wolny Elekcyi ambicyi czyięyś zakrzyfikowaĉ odważał się. Vdaią się za tym obiedwie Lwowskie komissye do stáncyey Jch Krl Mci aby z Niey ostatniey Oyczyzny dáł ratunek, Zamyślam tedy daley nieco wdawaiąc na Wtorek wolny złożyć radę. Aż się obawiam aby z okazyi bytności Wkmci w Warszawie w tym rzeczy rádá niewchodziła, ale odradzam Wkmci y Listem y Vstnie upewniona Wezyrowi a przezemnie w Responsach do Legacye publikowáná. Powaram się iák z Nayniższą Weneracyą podáć to do reflexyi Wkmci abyś mieć się takie wzięć rauzyłá maxymy, ktoreby miłość y Weneracyą ku osobie Swey y Nayiaśnieyszemu Domowi Zniesnáć mogły. Więcey w tym przezorności rozumu Wkmci dowyść może, á niżeli pioro moie wyrazić koniecz za tym z Wkmcią

z 24 Marty 1697.

Michał Radzieiowski Kanclerz
Pomas koronny.

Respons nasze.

Smiertelne niemal serce nasze przeraża daremny Responsy Zawod, y skuteczna około komissyi Obudwuch prawa, Zwłaszcza kiedy pod Jarzmem tey Licencyi osobliwie fortuny nasze y Vbodzy poddani nad Zamiar igrzą, ydo ostatniey przychodzą ruiny. Miłość ku tey Oyczyznie pobudziła nas do wszelakiey około uspokoienia Krptey Aplikacyi, y odważenia Znacznego kosztu, iakoż to Prześwietności Wey wiadomo. Aże Ambicya czyiaś tak dobre y pobożne dzieło na samym brzegu rozbiła, Bodźiż Pán Bogu, y całey Krptey ciężkie ten odpowiadáć, kto kolwiek takiemi bezbożnemi sposobami Jmprezy swoią wystawić usiłuie. Jako zaś chwalebna Jntencya Prześwietności Wey, że w takowym przypadku, my tu mamy dochodzić rauzysz zbierać radę, tak o akazyi żadney wiedzieć, ani się domyślić niemożemy, komuby nasza spokoyna przy tiele Jl. Nayiaśnieyszego Pana Małżonka Wkmci przeszkadzáć miała bytność y Rezydencya nasza. Vwyświadczyliśmy na przeszłey konwokacyi, w iakim szczyrdle publiczne mamy respekcie, gdy na Instancyą Niektorych Vrodzonych posłow tu stoiących z Warszawy bez wzięcia tego przeciwko osobie naszey prawa, nie bronigc się dawnym Zwyczaiem

Niezastanawiaiąc się iawną słusznością, przez Samego Przewie-
tność Wą Xpłey reprezentowano. A zatym niebezpiecznie-
go Żalu być muszą nieustaiące przeciwko osobie naszey nie-
chęci. Donieśliśmy przedtym Przewietności Wey, Interesye
odiazdu do Rzeskie. kraie, do tych nas kontrakty y inne
Interesa nasze Domowe pilno wokowały. Zatrzymała ią
znak życzliwa dobrych Xnyiacioł refleksya na odprawuią-
ce się we Lwowie komisye. Żeby nie dał był to Nikomu do
pacznego osoby naszey Naymnieyszey okazyi, tłumaczenia,
które dosięgło niewinności Naiiaśnieyszego Królewica Jakuba
Syna Naszego Naymiłszego lubo spokoyney, y zdaleka tu w
Warszawie — rezyduiącego. Zeważya Prześwietności Wey
i żeli tak nayspiey być może Autentyczney, podawaiący to pod
wysoki rozsądek Jego, Vpaiąc, Żebyś Sam Prześwietność Wa
Niebył Nam powodem Żebyśmy nadchodzący Swięty Dzień,
y Sami Zbliżaiąc się Uroczystość, w drodze od prawić mieli.
Ruszeniem spodziewaiąc się z Wrodzonego affektu Pri Wey
Otrzymaiąc przestroge, Żebyśmy niewinność naszą y iawną
o Xiążęcym Związku potwarz — na tey Nieyszey Radzie Justyf-
kować mogli, Nie zawiedziemy pewnie Nawy y powagi Pri
Wey, które naszym y Swoim Imieniem względem oddalenia się
Naszego y Naszey Niebytności w Warszawie na przyszły Sej-
mikowey day Boże Ciekawey Prześwietność Wą angażowaiąc nasze
Szczególniyszą Sukcessow, y nieomylnego Zdrowia od Pana Boga
Pri Wey Uprzeymie Życzemy.

Maria Kazimira Królowa Polska.

List Komisyi Lwowskiey do Xcia Kardynała.

Donieśie WXmci aspera mali Nunciy fama, rozeszłey komi-
syi z Woyskiem skonfederowanym Traktaty, y co tam w Relacyi opusci to Acta Komisyi naszey, to Manifest, to Ziemstwa Lwowskie Zaniesione informowaią będą. Nieszczęśmy się z tym, ani Żalow naszych ruinom pari expresione pred WXmci pewni, że iako pierwsze miejsce w Oyczyznie WXmci Oycu pas, tak naypierwszy ad compatiendum Sortis Oyczyzny naszey Będzies. My iednak nieszczęśliwi Kuiusz Spiowi Regoki Ministri, przez Żalu y spendzowanych darmo kosztow, niewiący odnosiemy Zysku, y pewnieby Nam to miło było,

Gdybyśmy Fortuny Rzptey choć straceniem swoich kupić mogli? Ale żeby Naymniey damnosum, officium innych Mnie Znanych od Woley Rzptey non arceat, Ufamy y prosiemy oto WXmci Uniżenie, że per Senatus Consilium przed Debis WXmci dla nas recompensam w Starbie, Żeby miłość nasza ku Oyczyznie y do Usługi ochota non egeat. Gdy Tedy zlitowawszy Konnisy spendet powrot nasz ze Lwowa; obliguiemy się. Zabierai Serce większe ku pomienioney Usłudze publicznej y Affektu Naszego Wdzięczność ku WXmci pomnażaiąc, którego teraz iesteśmy

List Wasztwa Bełskiego do Seymiku Średzkiego.

Jeżeli czas ad ultimam Patorum Crysim może Rzpty nasz przywodzić, iako teraźnieyszy, kiedy niedosyć Jey całkowicie od Nieprzia Krzyża Świętego laborare periculis, ale quod magis detendum od Synow Swoich misera Matka distrahitur inpartes. Gdzie tey nieszczęśliwości ogłos, nietylko o nas, ale y o całym obiia się Państwa Tedwco non Carithur Posticum. Valete Patrij Penates, Vale dulcissima Libertas. Bog tylko ieden, per quem Reges regnant, Regnaq; Conservant, Waży na Sprawiedliwości Szali dzieła nasze. Uczta od nas iuż tak bezpiecznie nie możemy Starożytna Cnota, tym incelebilis pagina w wiekopomnym podała Seculis, Niedba Jey pamięć, in Imagine tylko Zostata, religuum nieżyczliwych Synow Indesertas obrumpsit livor. Skarzyć się pod Color, na własnych Braci iuż Violare Deo się być Naturę niedoniesie tego co Matkę miley Wolności, grande Sacrilegij Nefas, Owo zgoła inter Malcum et Jnimicum Damy się być, ale całczynić Kiedy ta miła Oyczyzna, słodka Wolność ani Krwie ani własney krwi respektem opłacona, elicit tylko lachrymas, Urget Vindictam. Dotknęła ta nas Nieszczęśliwość od Miłych Braci Naszych, z którymi notarunt Abrahi, Że unum velle et nolle zawsze bywało kiedy na teraźnieyszym Seymiku naszym, którymy ex Limitatione ex loco Consiliorum Solito w Betzie Kontynuowaci Chcieli, et quidem prima Consilia Zdały się być dobre, ale kiedy się weszło in pomnicia et de Correspondencyi Czytania Listu od WWmciów y Braci Wdzkich, Poznań y Kaliski Rzeczey Iuramentu kopij in Materia Exclusionis Piasta, y Unieboszczki do Jchme PPów

Związkowych ut desiderata contra Rempub: Confederatione
do Polnych Obrad y Zagonow Oyczystych powtrocili się, do tej
in Adjunctis przystanych, aliści adversa Serca Jchmciow
dmuchneta Znai fortuna, gdzie dla Informacyi Wdztwa
Naszego tak potrzebney, y pomienionego Juramentu, y kopij
do Jchmciow PPow Związkowych szybkie tam nieposłali, Za
stanowawszy Activitatem. Lubo my Jchmciom Fraterno
affectu quotio totis Upradzali, aby ad Senioren redeant
Censum, et in ea inhumanitate tam enormych Wdztwo nieposły po
wali proponuiąc Jchmciom, że expressimio Antecedentibus nie
inne forman Consekwencye musza, tylko Zepsowanie Konfederacyi
y nierozwiązanie Hufyst Związkowych, Nihil idnak pulsata
fides w sercach Jchmciow operari mogła devenit tandem post
longam deliberacyonem Oyczyzny y swoią Wolność przed Bezy
zasięgwszy per dismembracyonem impracticato w Wdztwie
Naszym miedzy Jchmciami PP. Braćią naszemi rozpocząć się; iakoż
Jchmciowie PP. Senatorowie, Kasztelan Bełzki, Jmć Pan Woiewoda krakowski, Jmć
Pan Kasztelan Bełzki z nami rowno przyszedszy, Jmć Pan Woiewoda
Bełzki przytym tey Zostawszy się partyi Seymik nasz w Kowie
le o Zamym Bełzkim pod Laski Jmci Pana Marszałka naszego
dawny kontynuowaliśmy y co było pro tuenda Libertate
rowno Consilia nasze z Jchmciami PP. Braćią Wgho tak Wielgo
polskich iako y Małopolskich Otworzyliśmy, y protestamur
przed WWmci PP. y Braćią Velle et Nolle mieć Chcemy,
Uniwersały do Jchmciow PP Związkowych Jmci Pana Marszał
kowi naszemu Wydać Zlecilismy, y Sami za Bog na Ele
kcyą futuri regnantis pospolitym ruszeniem WWmci
PP. y Braćią stawamy się, Czym się Delatorowawszy, Jestem
Maurycy Ptogowski mkr. s. w. p.

List do Xcia Jmci Kardynała od P. Kasztelana Inflanc

Powróciwszy z Warszawy, Zastałem wielką a prawie niespodzia
ną odmianę Woyska Saskiego y Fundibus Zniesione 10. Julij
przez Woyska Szwedzkie. Niechce mi się wyprzać
causam causantem tey Klęski niech Jmć a Fidelionibus Jacobis

Używie ięz: Dość na tym Strawili Armaty, Amunicye, Magazyny, Bawoł na całe Woyska z nieoszacowaną Szkody JKMci, y Woyska tak obszernego Moskiewskiego nieprzyszło Zażyć do tey okazyi, non est meum Arguere hunc Processum, pro Informacye iednak Oney posłałam drukowane relacye Szwedzkie fic exitus Vielkich Imprez Saskich, et Arcanorum consiliorum Regiorum sine consilijs Reipcd. Zrujnowali iednak Państwa Nasze mnez Niesłychane Forcye, ratio, y inne Wymyślne Exakcye, a na ostatek iakoto Xięstwo Kurlandzkie, Xięstwo Semigalskie, Piltyńskie Powiat, y Xięstwo Inflantskie, in Pdam Szwedom podali, ktory Zastawiwszy nieowowodzone Fortece, iako to Mitawę, Bauską, Dublin y inne Portowe Miasta sine resistentia opanowali, y tak Król Szwedzki nie tylko z Saskiego cieszy się Woyska, ale też gloriatur ex ruinis tantarum Rzpltey Provinciarum, y żadną miarą Ustąpić niemyśli, powiedaiąc że przez tych Ludzi Rzpltey, ktorzy w przeszłym Roku lub sine Scitu Reipcd assistebant JKMci, są Złamane Pacta Oliviensia, y dlatego Dobra moie Dziedziczne Szemberg nazwane Fundihis Zrujnował, w ktorych przez Rastanie kaytarfi kilkaset Szwedzkich, niefolguiąc Dworom ani Poddanym Moim, Bydła rożnego y koni na kilka set Zabrali, oprocz Splendorow y Rzeczy moich per Violentias hostiles popełnionych, y tak in Exemplum hostilis Króla Szwedzkiego animi, iestem prawie do Ubostwa przyprowadzony, nawet Samych Ludzi moich Gospodarzow iako mi dzisiay relatum jest, gdy muszą Exulare od Dobr moich, na 80. Mili Wyraziwszy tedy modernum periculorum statum tych Sam Prowincyi nihil restat Amplius, tylko profundą Veneracye prosić, ut acta Vra non deserant Orphanos, Graz też inculcare dignetur Universał Reipcd, ut non ociosanter agat sacram Providentiarum Suam, ktore Łatwiey stracić, aniżeli Amissas recuperare. Sam Siebie przy tym Wysokiey Łasce W:Mci Zalecaiąc.

Dat.

List Xcia Jmci Wiśniowieckiego, Pułkownika Woysk WXLitt. do Xcia Jmci Kardynała Radziejowskiego Prymasa

Ustak ciężkim na całą Rzpltą Zamachu y niespodziewaney iuż niemal in limine WXLitt. Króla Szwedzkiego irrupcyi, nie do tego innego, tylko ad limina Apostol: W:Mci Ojca, o ktore quam aspera

o Tam adversa Oyczyzny naszey Opierać się Zwyktey; kilka Powiatow y Samego Xięstwa Zmuydzkiego tu iuż Simultatus rozkazem Oyca niey recurs do WXMci. Zeblica fama habit Xięstwa Kurlandskiego przez Ludzi Króla Szwedzkiego Occupatio fortyfikowanie Zbowska, Osadzenie Liczney Garnizonem Mitawy, wymaganie Kontrybucyi, Obywatele WXM deferre musieli, z tąd pono a nie inszey Okazyi, iż Nati Sumus, ut bona malagis ma ad Rempub: pertineant, y Nieprzewidzi się na Poymowalney WXMci Cnotości, z tąd Swiat Widzi Oyczyzna wdzięczna Nią się gloriatur Xiędza WXMci in primo instanti Bytności tego do Króla Szwedzkiego posłać, ut Fortuna moderari Scidt. Teraz że Powiaty iako to Xięstwo Zmuydzkie Powiat Wilkomirski, y Upicki każą Mi w Instrukcyach Swoich do WXMci pridium petere Abyś uważywszy faciem mentis do salutem Twoią chciał powagą swoią one oraz et Consilio Clementią wspierać. Każą te Same Xięstwa y Powiaty exponowanym Nowo Woyskiem pro dore Securitati Granic WXLitt: et Annexarum Provinciarum. Wżym nietylko Ja a Primatiali Xięstey Consilio porco Rady, ale też do tego Ktoremu Szczyci się być Nexus obowiązanym WXMci Sangvis, y Tym bardziey Affinity Laskami Szczyci się y WXLitt: ze Samym WXM Oyczowskim przezotowaniem uzyskty extra limites Xięstwa Litt: Woyska. Nieptonny tedy ma Nadzieią, y Powaga, y Staranie WXMci uwolni Je a dente Leonis. W Czym Ja Gdy gemino Voto, Zwyktey się WXMci iako naypilniey in sinu Łaski, Pozostaię Oss, 1701.

List do Xia Jmci Kardynała Radziejowskiego od Xia Jmci X. Warmińskiego Tatuszkiego Kanclerza W.X.

Niedawnom się Manifestował rowno z Jmc X.Ś. Chełmińskim Potockim Wyiazdem moim przed WXMcią y Xiędzem Nuncyuszem, że daremne Upewniano, iż Woyska wychodzą z Polski bo miałem przestrogi, że insza Stanęła Rada, Posłałam WXMci List Xdza Kanonika Kyiow nostam tak złoty manum, z którego WXM Domyślisz się że mnie dzieci y dziai ma y ieżeli się to Zgadza z tak przykremi, które za Serce każdego biorą Uniwersałami. Gwoco tedy WXMci Potrzeby iako Prymasa y pierwszego po Panu, Bodzie się y na Seymiki niebędą się Stanęły na Jmci Pana, którego winienem respekt, ale na tych które ad Violentia tam Manifestam immunitatio Ecclesiastick, Praw, y Wolności Naszych,

Powadzą, Czegoby w Saxonij in absoluto Dominio czynić podobno nie
imiano. Protestuię się przed Bogiem że mi lesy będzie Animam dare pro Oviby,
y stać się Victima za tych, a nożeli Cierpieć, Żeby byli ad Vitam Damnowani Adresuię, iako iuż poczęli ze Skarg Dusz Swoich, Chleba Zebrać, wy-
szli się. Podobno temu wierzyć niebędą, ale res manifesta pokazuie non
eget. Wyglądai będę zkymi Awizami uktorych dulcissima recordatio Imie-
nia WKMci et Regiminis felicissimo za zdaiow Szczęśliwych y praw-
dziwych Katolikow aliquam consolationem, a widzę invalidum Legum
auxilium, Sukcessu będę sposobiąc, Żebym albo umarł za tych, albo bro-
nił. Jch. To inter Angues animi WKM ze Łzami prawie wyrazuiący
Łaski y Protekcyi WKMci Die 28 Augusti 1701

Andrzey Załuski B. Ukrmy Kanc. WK.

Respons na Deliberatoria JKM.

Kiedy Nam donoszą Deliberatoria WKMtKm. ingentem boni publi-
ci Zelum et ardentem avulsorum Reipcd recuperationem, aktoreby tak
dobrotliwego Pana Sanctas non Amplecteretur Intentiones, Za co
z Mieysca Mego winne oddaią dzięki WKMci, ubolewaiąc nato, że
pro decima mea ad WKMci officia do dla wielkiey Dotwoia Me-
go Słabości Ktorego w tych dniach necessitate compulsus ratować mu-
szę Zdrowia, Ktemogę maiąc nadzieię, że Sens Senatus etiam pro
absentibus loquetur, y pożądanym WKMci Intentiom da Ukontente-
towanie. Przecież pro Viri sensu meo bardziey bym tego z Wigorem
Skutkiem WKMci Życzył, abyś Seym accelerare, a in Senatus Con-
silijs wtak wielkiey Materyi, ktorą ad totius Reipcd resolutio-
nem Należy, niepakitadai Nadzieię, bo wątpię aby in Senatus
Consilio Skutek wziął, bo sobie Każdy tam grave Odium w Sukcy
Rzpltey uchylaią będzie. Et WKm in primordijs Panowania
Vulgo Wielkie Odia Civium, et Populi Zaciągnięcia Że Cardinała
Jutra Reipcd per Senatus Consilia resolwuią, bardziey bym tego Ży-
czył pro fideli et recto ku WKMci Sensu, Żeby tey Propozycyi o
dalszey prosekucyi Woyny Szwedzkiey nie czynić wzmianki,
ale tylko consulere iakoby w iakiey pytrzym czasie Zbroyi swey
ad moderna Intervenienta Statūs Reipcd, bo ieżeli seymu py-
tkiego nie będzie cała Rzpta Zmięsza się Hac repentino et novo
casu, Clarigatione Novi Belli per Senatus Consilium, y Woysko
Niewiem Cujus będzie Obrzędu, et Stipendiorum contrariante Rpcą,

Jezeli in consultis Ordinibus Zostanie, już to kilka dziesiąt Lat po żądanego pokoju wyglądam. Vix suis iam spiranz Viribus Cyeryna Variis ac continuis exagitata Bellis, ażeraz vine mica respiriy et pacis Senatus consilium miała by in Novos apodobno graviores incidere casus. Trzeba by w tym wielkiey Ostrożności, aby quod Spectat Functos, cunch tamen Consultant, ne paucorum Consilia iuż w tey Oyczyznie practicato Exemplo Consulentibus non eveniant in Vituperationem, iako było za króla Ludwika. Inaczey radzić nieumiem, tylko in veritate Sensuum et rectitudine animi amovendo Sordialiter wszystki od Wkmci dyssidencye, et odia, które by z tego Senatus Consilium niepochybnie in Animis Civium Wzniecieły się. O Pańskiey Wkmci podawszy reflexyi codzienna Pana Boga proszę pro felici Wkmci regimine, Victricem Jego deosculando Dexteram, Dan w Kielcach d. 12. Marty 1700.

Stanisław Dąbski Bis. Krakowski.

List Jmci Pana Pisarza Polnego K. Czarnetskiego do pewnego Przyiaciela Swego 22. Augusti 1700.

Już niewątpię, stanęłeś Wmci Pan in porta Veterum, y zatiło Bery Swoie viru Principis Karmisz, mozesz przytym Czuere metum, który z niepewnych podanimus Wiadomości bo pejor est belli timor ipse belli. Cokolwiek Storekolwiek miało kiedy Państwo ad interitum Dyspozycyi te ham teraz dominantur wszystkie latera, Krzty Stotniami napełniwszy, a quod nunquam satis detestandum samo Capitolium, o które powinna się była omnino w dobrym Rzędzie furya nieprzyiacielska odbić Dane in officinam Niemstwu, Dalekim teraz dla Nieszczęśliwego Domu Swego à publicis ale Jeżeli się pomyślić y pomowić godzi o Ojczyznie, nie wiem iezeli to dobre Szczere y Szczęśliwe Consilium było kto dolwiek radził Wkmci odstępować od Krakowa Cameneu y Postawowai go in Ram Niemstwi! Sta y głownych datkym na to rayi, ale że już po Szkodzie, Magis dolleo quam Corrigi może, Manu de pagina tollo pomnige że y Życzliwe Danie moie, którem dał do Jmci Pa Referendarza Wkmci Pa, displicuit otey Nieszczęśliwości Oyczyznie, a podobno honestius było poruchać wtenczas

Prostaka widzieli teraz przychodzić na pociechę Nieprzyiaciół Swoich
którzy podobno impio Suggestu przymuszali Jmci dotego, że Krakow
opuścił przy którym pro vili sensu meo pewna y Nielechy bna by była
Wygrana, czyli by był Woyskami Swemi porżnął Jmć przedmieścia
Krakowskie y sub favore Szańcow potężnych orzekał Nieprzyiaciela?
Czyli Krakow mocno Piechotami nadziawszy, Sam się z Kawaleryą
Umknął za Krakow, Utrumq; pro Nobis militabat. Bo Nieprzyiaciel
przyszedszy pod Woysko Vestami otoczone, nie attakował wdzięcz
Swoię iawną Zguby, Aci zaś pod Okopami długo ustatenus niemogł,
bo by to była Sama iuxta Wojowała, y nieessaria o honestum
Tractatum przymuszała? Jeżeliby też był Jmć Piechoty do Kra-
kowie osadził, a Sam do Woyska za Krakow umknął pewnieby
był Nieprzyiaciel Krakowa niezniósł, y niezostawiał go wtyle Sobie,
a chciał do niego y głodem y Ogniem i prędkiemi gubił by był
Swoie Woysko. Jmć zaś Skupiwszy Vestwa Kwarcianne Woy-
sko, y Swoie Suplementem iakimkolwiek Serenissimi przysłał by
był na Odsiecz Krakowu, Na Nieprzyiaciela już per injurias belli
Zwątlonego; Prowiantu też facillime mogłby impedire Nieprzy-
iacielowi przez Communikt Nayszego, bo z tego Traktu nie mógłby
mu Żywności Zaciągnąć by pozyskania drogi innieyszey. Zostaiąc
zaś dla Prowiantow trakt był był niepochybnie Ludzi indivers par
sor. Jtak meo vili sensu Krakow by mu był lapis angularis a Jmć
gradus ad Victorias. Jakokolwiek inaczey Jmci radzić, obawiam
się, żeby nieby dolosus Amicus y skryty ku Panu Nieprzyiaciel, y radź
bym to wiedział, iako wyprowadzi z Krakowa Nieprzyiaciela, zaz
mu Upuściwszy, Jeżeliby iuż przyszło do tego Nieprzyiaciel opuszczał
ultro nec ex maximis considerationibus Krakow, pewnie z niego
tak wyniidzie, iako Thy Duch ex obvesis ze okna Zawsze spluc-
cze. Tego się obawiał, aby sepulchrale gregum y Sedes Jeh nie
poszły in favillam pod Miny albo ogień taki triste Spectacu-
lum Pro et futuro spectaculo w Sobie wydaige. Dictat affe-
ctus Jmć zbiegły pisać, ale podobno ma Jmć dosyć zgryzienia
ab ingratis, Niechcę irritare Serca Panskiego Wstrętą Uniżenie
prosze, abyś mi fide et conscientia Sua opowiedział Jmci Szczere
Consilium moie, czego się Sam we mnie napatrzył Asper Sortem
Jmci dolentem napatrzył, in documentum fidei, że niepróżnuię

Votiva Meditatone, Kiedy mi Samemu zaro infirma, y niesczęśliwe Zdrowie Służyć Jmci niepozwala.

List do Jmci do Xcia Jmci Kardynała Radziejeskiego przetłumaczony z Francuskiego 25 July 1702.

Rozumiem że per famam publicam doszedł Nieszczęśliwy Skutek Stoczonego z Woyskiem Szwedzkim, szkoda nietak wielka, nie Zgubiwszy poimanych, Zabitych, poranionych, 2700. Ludzi lecz konsekwencye są nieporownie większe, z relacyi Zupełney mieć będziesz Jnformacyą. Szczerze zaś mowiąc, Stało się przez niepodiwość y Skarożstwo Krzydła Mego prawego, ktorey przyczyny była niepoyta Ulicecka Woyska Koronnego, bo nieuwżywszy pierwszego Ognia, wielki dały niż za Mity, a Ludzie Moi bardziey się Jch obawiali, niż Nieprzyjaciele rozumieiąc, że z tyłu od tich Ogarnieni będą, y ztąd bardziey się wzad Oglądali, a nizeli wprzod, Polacy Znowu powiadaią, że rozumieli, że by Szwedzi y Saxowie gubić Jch razem chcieli, y tak Dyffidencya ze wszystkich Stron całkowita pregrany. To co nayważnieysza iest, Iem wszystky Artyleryą y ruchomości do szczętu Straciła, dla ktorey przez ktore Zadną miarą Salwować Jch niemogłem. Teraz kopie, Regimenty, ktore się na dwie drodze rozproszyły były, ciągną ku porządnemu ruszeniu. Jenerał Reyben, stanął tu blisko Krakowa z Osmiu Regimentow Nowych moich. Z tym wszystkim rozumiem, kiedy się wasza wć junctâ manu z porządnym ruszeniem, że ten Ogień może się wprzod Zagasić, nizeli cała Rzpta we krwi swoiey Widzieć się będzie. Jestem perswadus że przez twoią podciwość nie opuścisz Stanu tego y tego ktory iest Oppressus. Fundując się Kredy na dobrej Szalce przeciw Kozakom Strony twoiey, y Jestem z Wielką Estymacyą Zawsze &c.

List Kardynała Jmci do Związku Korony albo Respons Pewnemu Związkowemu.

Że Wmć Pan owę pierwszą do Mnie konfidencyą ponawiasz, z ktorey rationes conscientiæ na opis Dyrektoryi moiey niżeyszy, Duchowney oddawałeś. Dziękuię za to wielce, ale oraz żałuię tego że in tali materia Rady moiey Wmć Pan Zasięgasz, ktorey lepiey by było

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Ostatnia 17
60-102 Poznań
www.digital-center.pl
biuro@digital-center.pl
tel./fax (0-61) 665 82 72
tel./fax (0-61) 665 82 82